

นักรบที่ถูกลี้ม:การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยายของสยมภู ทศพล

พ.ศ.2516 - 2519

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FORGOTTEN WARRIORS: A STUDY OF THAI MERCENARIES IN THE SECRET WAR IN LAOS
THROUGH SAYUMPHU THOTSAPHON'S DOCUMENTARY NOVELS, 1973 - 1976

Mr. Seubsaisiam Choosiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in History
Department of History
FACULTY OF ARTS
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	นักรบที่ถูกลี้ม: การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับใน ลาวผ่านสารนิยายของสยมภู ทศพล พ.ศ.2516 - 2519
โดย	นายสืบสายสยาม ชูศิริ
สาขาวิชา	ประวัติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติ บัวคำศรี

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วงศ์สุรวัฒน์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติ บัวคำศรี)	
.....	กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาพล ลีมอภิชิต)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ เผือกสม)	

สืบสายสยาม ชูศิริ : นักรบที่ถูกลืม:การศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่าน
 สารนิยายของสยุมภู ทศพล พ.ศ.2516 - 2519. (FORGOTTEN WARRIORS: A
 STUDY OF THAI MERCENARIES IN THE SECRET WAR IN LAOS THROUGH
 SAYUMPHU THOTSAPHON'S DOCUMENTARY NOVELS, 1973 - 1976) อ.ที่
 ปริญญาหลัก : ผศ. ดร.ธิติ บัวคำศรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏผ่านสาร
 นิยายของประจิม วงศ์สุวรรณหรือเจ้าของนามปากกาว่า “สยุมภู ทศพล” โดยมุ่งเน้นประเด็นใน
 การศึกษาไปที่ภาพลักษณ์ในตัวทหารรับจ้าง 3 แบบที่สยุมภูได้นำเสนอเอาไว้ในงานเขียนของตน
 อันได้แก่ ภาพวีรบุรุษ, เหี้ยอ, และ คนธรรมดา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอว่า การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อบรรดาทหารรับจ้างไทยที่ไปรบ
 ในสงครามลับในลาวออกไปในทางคลุมเครือเสียส่วนใหญ่ และค่อนข้างไปในทางลบ สืบ
 เนื่องจากทางรัฐบาลไทยต้องการปกปิดตัวตนของทหารกลุ่มรับจ้างกลุ่มนี้เพื่อไม่ให้เกิดการ
 ละเมิดข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางของลาว ในขณะที่เดียวกันสังคมไทยกลับให้
 ความสนใจและเชิดชูบรรดาทหารไทยในสงครามเวียดนามมากกว่า เพราะตัวตนของทหารไทยใน
 สงครามเวียดนามไม่ได้ถูกปกปิดตัวตนแฉเช่นเดียวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ดังนั้น
 เพื่อไม่ให้สังคมไทยเสื่อมเลือนการมีตัวตนอยู่ของทหารรับจ้างไทยในลาว สยุมภูจึงออกมาเปิดเผย
 เรื่องราวของทหารรับจ้างในลาวกลุ่มนี้ให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งนำเสนอภาพลักษณ์
 ของทหารในแง่ที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอว่าทหารรับจ้างล้วนแต่เป็นวีรบุรุษที่ไปรบเพื่อ
 ประเทศชาติ ไม่ใช่คนที่ไปรบเพื่อเงินค่าจ้างของพวกอเมริกันอย่างที่สังคมเข้าใจกัน สยุมภูบอกต่อ
 ด้วยว่าทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวตกอยู่ในสถานะเหี้ยผู้ถูกกระทำเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น
 เหี้ยของสงครามหรือเหี้ยจากการกดขี่ของผู้บังคับบัญชาทั้งจากฝ่ายไทยและฝ่ายอเมริกัน
 นอกจากนี้สยุมภูก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าทหารรับจ้างนั้นทำเพื่อเงิน เพราะตัวทหารรับจ้างเองก็เป็นคน
 ธรรมดาที่มีความต้องการเหมือนมนุษย์ทั่วไป

สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6280045022 : MAJOR HISTORY

KEYWORD:

Seubsaisiam Choosiri : FORGOTTEN WARRIORS: A STUDY OF THAI MERCENARIES IN THE SECRET WAR IN LAOS THROUGH SAYUMPHU THOTSAPHON'S DOCUMENTARY NOVELS, 1973 - 1976. Advisor: Asst. Prof. THIBODI BUAKAMSRI, Ph.D.

This thesis aims to study Thai mercenaries in the Secret War in Laos, also known as Laotian Civil War, described in documentary novels by Prajim Wongsuwan (under the pseudonym of Sayumphu Thotsaphon) by focusing on three different depictions of the mercenaries presented in Sayumphu's works: heroes, victims, and commoners.

This thesis proposes that perceptions of the Thai mercenaries participated in the Secret War in Laos adopted by the Thai society are rather vague and negative as a result of the Thai government's desire to conceal mercenaries' identities so as not to violate the international agreement on the neutrality of Laos. Meanwhile, more attention from the Thai society has been devoted to praising Thai soldiers in the Vietnam War because their identities were not concealed. Thus, to evoke in the Thai society the memories and existence of the Thai mercenaries in Laos, Sayumphu revealed their stories to the wider public and promoted improved portrayals of the mercenaries by regarding them as heroes who bravely fought for their country instead of soldiers of fortune hired by the Americans to wage war as commonly understood by the society. Sayumphu also suggested that the Thai mercenaries in the Secret War in Laos were victims of not only the war but also subjugation by both Thai and American commanders. Nonetheless, Sayumphu did not deny that the mercenaries participation in the war was motivated by financial gain since they were commoners, who possessed the same needs as did other human beings.

Field of Study: History

Student's Signature .....

Academic Year: 2022

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้คือหลักฐานการมีตัวตนอยู่ตลอดระยะเวลา 4 ปี ในรั้วจุฬาฯของผู้เขียน เรียกได้ว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้คือชีวิตและจิตวิญญาณของตัวผู้เขียนก็ไม่ผิดนัก

หากปราศจากความช่วยเหลือของ ผศ.ดร.ธิติ บัวคำศรี วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่อาจสำเร็จได้เลย อาจารย์ที่ปรึกษาผู้คอยทุ่มเทแรงกายแรงใจ คอยชี้แนะ และให้คำปรึกษามาโดยตลอด อีกทั้งยังอดทนและใจเย็นต่อความผิดพลาดหลายอย่างที่ผู้เขียนได้ก่อขึ้น ผู้เขียนขอบพระคุณอาจารย์ธิติจากใจจริง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.วาสนา วงศ์สุวรรณ, ผศ.ดร.ธนาพล ลิ้มอภิชาติ, และ รศ.ดร.ทวีศักดิ์ เผือกสม ที่เป็นกรรมการสอบให้กับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และยังได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงที่จะทำให้อาจารย์ผู้เขียนรู้สึกดีใจ และขอขอบคุณพี่เป๊ป พี่แป้ม เจ้าหน้าที่ภาควิชาประวัติศาสตร์ ที่คอยอำนวยความสะดวกในการดำเนินเอกสารต่างๆ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2565

ขอขอบคุณคณาจารย์จากสาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่คอยอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาให้ผู้เขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.อภิเชษฐ กาญจนดิฐ ที่ปรึกษาศูนย์ปริญญาตรีของผู้เขียน อ.จันทนา ไชยนาเคนทร์ (พี่ปาล์ม) ผู้ซึ่งเป็นทั้งรุ่นพี่และอาจารย์ของผู้เขียนที่ยังคอยให้การช่วยเหลือในช่วงการเรียนปริญญาโทเสมอมา อ.อนินทร์ พุฒิชัย และ ผศ.ดร.พรชัย นาคสีทอง สำหรับกำลังใจดีๆที่มีให้กัน อ.อดิสร ศักดิ์สูง อ.ศุภการ สิริไพศาล และ อ.เขมิกา หวังสุข ที่ปูพื้นฐานการศึกษาประวัติศาสตร์ให้ผู้เขียน

ขอบคุณเพื่อนกฤษฎ (กฤษฎา ทองรอด) ที่ช่วยรวบรวมสารนิยายของสยามภูที่ว่ากันว่าหายากมาก ๆ มาให้กับผู้เขียนจนครบเกือบทุกเล่ม น้องลამ๊ะ (จรรยาพรรณ สุวรรณเกตุ) ที่ช่วยอ่านงานให้ผู้เขียนเป็นบางครั้งคราวและคอยรับฟังปัญหาของผู้เขียนเครียด พี่ก๊อต (วีรภัทร ผิวผ่อง) รุ่นพี่ผู้คอยช่วยแก้ปัญหาและชี้ทางสว่างให้ผู้เขียนยามอันหนักหน่วง สามท่านที่กล่าวมานี้ นับว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอบคุณบุคคลเหล่านี้ที่มีส่วนต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ อ.แดงโม (อ.พิมพ์มณีนัส วิบูลศิลป์), ไต้ส (ภัทรภูมิ นิลวรรณ), บัน (บรรณวิศว์ บุญสมภาร), พี่เกษ (เกษรา ศรีนาคา), จารย์บุม (กิตติพันธ์ เขียวทองกุล), กุน (เบญจกุล สังขภิญโญ), ย้อย (ปาติดา วาริศรี), แน็ค (ชฌาณัฐ สุวรรณโชติ), พล (นรพนธ์ วิเชียรเกื้อ), วันใหม่ (ธนิดา คำมณี), และพลู๊ค (รัชนาท จันทร์ภักษ์)

ที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้เขียน คุณพ่อนิคม ชูศิริ และ คุณแม่กาญจนา ชูศิริ ที่คอยช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์พร้อมทั้งเชื่อในตัวผู้เขียนเสมอมา การได้เกิดเป็นลูกของพวกเขาท่านทั้งสองนับเป็นเกียรติสูงสุด และขอขอบคุณครอบครัวนวนิลทุกคน ที่คอยเป็นที่พึ่งพิงเยียวยาจิตใจของผู้เขียน

ลำดับสุดท้าย ขอขอบพระคุณและนอมระลึกถึง จำเริญเอกประจิม วงศ์สุวรรณ (สยามภู ทศพล) และ นักรบนิรนามสัญชาติไทยจากสงครามลับในลาวทุกท่านทั้งที่ข้ามใจกลับมาแล้วและที่ยังไม่ได้กลับมา

สืบสายสยาม ชูศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ ข้อสังเกต ปัญหาและคำถาม.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
1.3 บทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว	6
1.4 นิยามว่าด้วย “ทหารรับจ้าง”	10
1.5 การนำเสนอภาพจำของทหาร	14
1.6 วิธีการศึกษา หลักฐานที่ใช้ สมมติฐาน และขอบเขต	21
1.7 คำโครงการศึกษา.....	32
บทที่ 2 “ทหารรับจ้างเดนตาย” ผู้กลายมาเป็น “สยุมภู ทศพล”	34
2.1 ชีวิตช่วงต้นของสยุมภู ทศพล หนุ่มลูกอีสานหลานย่าโมสู่ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว	37
2.2 ชีวิตช่วงยุคทองของสยุมภู ทศพล จากทหารรับจ้างสู่นักเขียนนิยายบู๊ล้างผลาญ.....	54
2.3 นิยาย/ชีวิต: สารนิยายของสยุมภู ทศพล เรื่องจริง หรือ เรื่องแต่ง?	64
2.4 ชีวิตช่วงบั้นปลายของสยุมภู ทศพล ปัจฉิมบทของนักเขียนผู้ถูกลืม.....	77
บทที่ 3 ประเทศไทยและสงครามลับในลาว	83
3.1 ความเกี่ยวข้องของประเทศไทยกับสงครามลับในลาว.....	85
3.2 การเปรียบเทียบระหว่างเนื้อหาในสารนิยายของสยุมภูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง.....	98

3.3 การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อ “ทหารไทยในสมรภูมิตองเลา”	111
บทที่ 4 ภาพจำวีรบุรุษ: นักรบนิรนาม...วีรบุรุษเสียพราน	132
4.1 วีรบุรุษผู้ต่อสู้อย่างกล้าหาญและเสียสละตนเอง.....	135
4.2 วีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	146
4.3 วีรบุรุษผู้พิทักษ์ในอุดมการณ์ของโลกเสรี	159
บทที่ 5 ภาพจำเหยื่อ: บาดแผลของนักรบผู้ถูกลืม	164
5.1 เหยื่อจากความรุนแรงของสงคราม.....	168
5.2 เหยื่อจากนายจ้างอเมริกัน.....	183
5.3 เหยื่อที่ถูกกระทำจากทหารระดับบังคับบัญชาฝ่ายตนเอง.....	200
บทที่ 6 ภาพจำคนธรรมดา: “ผมเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเหมือนกับปุถุชนคนธรรมดา”	212
6.1 คนธรรมดาผู้มีความโลภ.....	217
6.2 คนธรรมดาผู้มีความกลัว	224
6.3 คนธรรมดาผู้ถูกรอรับจำด้วยกิเลส.....	234
บทที่ 7 บทสรุป	244
บรรณานุกรม.....	253
บรรณานุกรม.....	265
ประวัติผู้เขียน	267

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 หน้าปกรูปหน้าสยมภู ทศพล ในโลกหนังสือ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2520.....	29
ภาพที่ 2 หน้าปกหนังสือเรื่อง “ทหารรับจ้างเดนตาย”ของสยมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2518.....	34
ภาพที่ 3 สยมภู ทศพลระหว่างให้สัมภาษณ์ลงในโลกหนังสือ พ.ศ.2520.....	36
ภาพที่ 4 สยมภู ทศพล ในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า.....	45
ภาพที่ 5 สารนิยายชุด “นรกเดียนเปียนฟู” ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น.....	52
ภาพที่ 6 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่ล่องแจ้งในสงครามลับในลาว โดยภาพถูกถ่ายใน พ.ศ.2514.....	67
ภาพที่ 7 ภาพประกอบตอนแรกของนวนิยายเรื่อง “ดับรามสูตร” ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2519	79
ภาพที่ 8 ข่าวการเสียชีวิตของสยมภู ทศพล ลงหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ.....	80
ภาพที่ 9 ภาพหน้าปกสารนิยายเรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” ตีพิมพ์ปี 2518.....	101
ภาพที่ 10 แผนที่ยุทธศาสตร์ “ทุ่งไหหิน” และการวางกำลังของฝ่ายไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว	102
ภาพที่ 11 แผนที่แสดงพื้นที่การรบครั้งใหญ่สกายไลน์ - ซ้ำทอง มีนาคม พ.ศ.2515	105
ภาพที่ 12 รายงานผลการสู้รบหลังยึดพื้นที่สกายไลน์คืนกลับมาได้หมดในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ.2515.....	109
ภาพที่ 13 ภาพประกอบบทความ“ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย”ของสมบัติ วัฒนภัก ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ตีพิมพ์ในเดือนมิถุนายน 2514.....	119
ภาพที่ 14 ภาพถ่ายชีวิตประจำวันของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏในวารสารเพื่อน	127
ภาพที่ 15 หน้าปกหนังสือเรื่อง “วีรบุรุษเสือพราน”ของสยมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2519.....	134
ภาพที่ 16 ตัวอย่างคำโปรยแสดงจุดยืนของสยมภู ทศพล ในเล่ม “ทหารชายชาติ”	158
ภาพที่ 17 ตัวอย่างคำโปรยแสดงจุดยืนของสยมภู ทศพล ในเล่ม “นักรบรับจ้าง”	159

ภาพที่ 18 ปืนกลหนัก DShk 12.7x108 mm เป็นปืนต่อต้านอากาศยานที่กลุ่มเวียดกงใช้ช่วงสงคราม
เวียดนาม..... 178

ภาพที่ 19 ภาพของบุคคลที่สุมกระบุงว่าเป็นตัวละคร “นอร์แมน” 186

ภาพที่ 20 หน้าปกของหนังสือเรื่อง “ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย” ตีพิมพ์ปี 2518..... 198

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ ข้อสังเกต ปัญหาและคำถาม

“อนุสาวรีย์นักรบนิรนาม 333” เป็นอนุสาวรีย์แห่งล่าสุดที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงวีรกรรมทหารผ่านศึกไทย แต่อนุสาวรีย์นี้มีความต่างจากอนุสาวรีย์ทหาร (Military Monument) แห่งอื่น ๆ ในประเทศไทยตรงที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงวีรกรรมของทหารไทยในสงครามที่รัฐบาลไทยไม่เคยยอมรับอย่างเป็นทางการว่าได้ส่งทหารเข้าไปร่วมรบ และเป็นสงครามที่ไม่มีพื้นที่อยู่ในหน้าประวัติศาสตร์ของกองทัพไทย สงครามดังกล่าวคือ “สงครามลับในลาว”¹

สงครามลับในลาวเกิดขึ้นในช่วงที่สงครามเวียดนามหรือสงครามอินโดจีนครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2498-2518) และความขัดแย้งทางการเมืองในลาวระหว่างลาวฝ่ายขวาและลาวฝ่ายซ้ายกำลังดำเนินไป โดยหลังจากที่มีการลงนามใน “ความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางของลาว” ใน พ.ศ. 2505² สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำของโลกเสรีไม่ไว้วางใจว่ารัฐบาลลาวฝ่ายขวาจะรับมือกับขบวนการปะเทดลาวของลาวฝ่ายซ้ายได้ ประกอบกับแรงผลักดันจากทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ที่มองว่าหากลาวกลายเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ ก็จะทำให้ประเทศรอบข้างนั้นกลายเป็นคอมมิวนิสต์ตามไปด้วย ทำให้สหรัฐอเมริกาและประเทศพันธมิตรละเมิดข้อห้ามของความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวและส่งทหารเข้าแทรกแซงในลาว³ สงครามดังกล่าวจึงถูกเรียกว่า “สงครามลับ”

พันธมิตรที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาที่ส่งทหารไปร่วมรบในสงครามลับในลาวคือประเทศไทย ทั้งนี้ได้มีการเปิดเผยออกมาภายหลังว่ากิจกรรมทางการทหารส่วนใหญ่ของไทยในสงครามอินโดจีน

¹ “สงครามกลางเมืองลาว” หรือ “สงครามลับในลาว” (พ.ศ.2503 – 2518) เป็นสงครามความขัดแย้งของกลุ่มการเมืองในลาวหลายฝ่าย โดยมีต่างชาติส่งทหารเข้ามาแทรกแซงอย่างเป็นทางการเป็นความลับ เพื่อไม่ให้ละเมิดข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาว ดูรายละเอียดฉบับเต็มได้ใน มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, **A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว**, แปลโดย จิราภรณ์ วิญญูรัตน์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556).

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 242.

³ พวงทอง ภัวครพันธุ์, **การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), หน้า 116.

ครั้งที่ 2 ไม่ได้อยู่ที่สมรภูมิเวียดนามแต่อย่างใด แต่เป็นที่สมรภูมิในสงครามลับในลาว⁴ โดยเหตุที่ความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวไม่สามารถทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลไทยส่งทหารเข้าไปรบอย่างเป็นทางการได้ ทหารที่รัฐบาลไทยส่งเข้าไปรบในลาวจึงต้องปกปิดสถานะและความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทยด้วยการลาออกจากราชการก่อน นอกจากทหารประจำการแล้ว รัฐบาลไทยยังเปิดรับสมัครให้พลเรือนเข้าร่วมรบด้วยเพราะขาดแคลนกำลังพลในระดับพลทหาร การรับสมัครเริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2513 คนเหล่านี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อ “ทหารเสือพราน”⁵

แม้รัฐบาลไทยจะพยายามปกปิดและไม่ยอมรับเรื่องการส่งทหารไทยไปสมรภูมิในลาว สังคมในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์ก็รับรู้ในเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากบทความเชิงวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ของบรรดาปัญญาชนที่รับรู้เรื่องราวดังกล่าวจากภายนอกประเทศอีกต่อหนึ่งหรือไม่เช่นนั้นก็มาจากเรื่องที่เล่ากันผ่านปากต่อปาก ความรับรู้ดังกล่าวจึงเป็นการรับรู้ที่คลุมเครืออย่างมาก และเป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปในเวลานั้นว่าทหารไทยเป็นลูกจ้างให้กับสหรัฐอเมริกา จึงทำให้ทหารหรือทหารเสือพรานที่ไปรบในลาวถูกรับรู้ว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ที่รับเงินค่าจ้างจากสำนักข่าวกรองกลาง (Central Intelligence Agency หรือ CIA) ของสหรัฐอเมริกา

การที่รัฐบาลไทยไม่เคยยอมรับอย่างเป็นทางการว่าได้ส่งทหารไทยเข้าร่วมรบในลาวทำให้สังคมไทยมีเพียงความทรงจำจาง ๆ เกี่ยวกับการต่อสู้ของทหารไทยในสมรภูมินี้ นอกจากนี้ ความรับรู้ที่ว่า ทหารไทยเป็นลูกจ้างจากซีไอเอ ทำให้ทหารไทยในสงครามลับในลาวถูกมองในแง่ลบ ไร้ซึ่งเกียรติภูมิใด ๆ ต่างจากทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่สงครามลับในลาวสิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2518 ก็มีความพยายามเปิดเผยวีรกรรมของทหารไทยในสงครามลับในลาวจากอดีตทหารที่เคยเข้าร่วมในสงครามดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ทศวรรษที่ 2540 เป็นต้นมา ไม่ว่าจะเป็น *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*⁶ ของ ชาลี คเชนทร์ อดีตเจ้าหน้าที่ผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) ในปี 2540, *นรกบ้านนา*⁷ ของ พล.ต.ประจักษ์ วิสุตกุล อดีตทหารหัวหน้าหน่วยสั่งการทหารไทยในสงครามลับในลาว ในปี

⁴ Sutayut Osomprasop, “Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74),” *Cold War History* 7, 3 (August 2007): 350.

⁵ บัญชร ขวาลศิลป์, “ศึกแรกทหารเสือพรานไทยในแผ่นดินลาว,” *ศิลปวัฒนธรรม* 41, 9 (กรกฎาคม 2563): 45.

⁶ ชาลี คเชนทร์, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550).

⁷ ประจักษ์ วิสุตกุล, *นรกบ้านนา* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านนาวารสาร, 2560).

2560 หรือ *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว*⁸ ของ ภูสิน สิ้นภูเท็ง อดีตหัวหน้าทหารเสือพรานกองทหารปืนใหญ่ ณ ฐานยิง LION ในสงครามทุ่งไหหิน โดยได้นำเสนอออกมาในรูปแบบบันทึกความทรงจำและประสบการณ์ที่เคยได้รับในช่วงอยู่ในสมรภูมิ และแสดงให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษผู้เสียสละและกล้าหาญของทหารไทยที่เข้าร่วมในสมรภูมิ

นอกจากนี้ ใน พ.ศ. 2546 มีการก่อตั้ง “สมาคมนักรบนิรนาม 333” ขึ้น สมาคมดังกล่าวเป็นการรวมตัวของอดีตทหารรับจ้างไทยที่มีชีวิตรอดจากสงครามลับในลาว มีวัตถุประสงค์สำคัญคือการเผยแพร่เรื่องราววีรกรรมของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว⁹ ชื่อของสมาคมนักรบนิรนาม 333 เป็นการหยิบยืมชื่อมาจาก “บก. 333” (Headquarter 333) ซึ่งเป็นชื่อหน่วยงานปฏิบัติการของไทยในสงครามลับในลาว ภายใต้การนำของวิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ หรือที่รู้จักกันในรหัส “เทพ 333” บก. 333 เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างทางกองทัพไทยและซีไอเอสำหรับปฏิบัติการในประเทศลาวในการฝึกกองโจร และการต่อต้านกลุ่มลาวฝ่ายซ้ายและพวกเวียดมินห์ในประเทศลาว ภายหลังจากได้เปลี่ยนชื่อเป็น “หน่วยผสม 333” เนื่องจากมีอาสาสมัครมาจากหลายหน่วย¹⁰ สมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้พยายามรื้อฟื้นและสร้างชุดประวัติศาสตร์ของทหารไทยในสงครามลับในลาวขึ้นใหม่ หลังจากที่ถูกปกปิดมาเป็นเวลานาน โดยได้ทำเรื่องขอยกเลิกชั้นความลับทางการทหารว่าด้วยการกิจสงครามลับในลาวซึ่งประสบความสำเร็จใน พ.ศ. 2551¹¹ สมาคมนักรบนิรนาม 333 ยังมีการประชุมประจำปี ในงานประชุมดังกล่าวมีการพิมพ์เผยแพร่ “สูจิบัตรงานสังสรรค์นักรบนิรนาม” ซึ่งเป็นการรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นลำดับเหตุการณ์ ยุทธวิธีการรบ ประวัติการรบ หรือวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทยในสงครามลับในลาวเอาไว้ เรื่องเหล่านั้นแสดงให้เห็นถึงความเสียสละในลักษณะการปิดทองหลังพระของทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว ที่ทำเพื่อประเทศชาติ และมีอุดมการณ์แรงกล้าที่อุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ ยัง

⁸ ภูสิน สิ้นภูเท็ง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว* (นนทบุรี: สิ้นไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.) และ ภูสิน สิ้นภูเท็ง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง* (นนทบุรี: สิ้นไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.).

⁹ สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สูจิบัตรงานสังสรรค์สมาคมฯ นักรบนิรนาม 333 4 เมษายน 2547* (ม.ป.ท, 2547), หน้า 7.

¹⁰ สายหยุด เกิดผล, *สงครามลับในลาว Secret War in Laos* (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 101.

¹¹ สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สงครามปกป้อง ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สูจิบัตร การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2555* (ม.ป.ท., 2555), หน้า 16.

ผลักดันให้เกิดการสร้างอนุสาวรีย์นักรบนิรนาม 333¹² ขึ้นเพื่อตอกย้ำถึงการดำรงอยู่ของเรื่องราวทหารไทยในสงครามลับในลาว

แม้ว่าความรู้ในปัจจุบันเกี่ยวกับวีรกรรมของทหารไทยในสงครามลับในลาวจะเป็นผลสืบเนื่องจากงานเขียนของทหารผ่านศึกสงครามลับในลาวและสมาคมนักรบนิรนาม 333 แต่การเขียนเกี่ยวกับวีรกรรมของทหารไทยในสงครามลับในลาวเห็นได้ตั้งแต่ในช่วงที่สงครามลับในลาวยังไม่ยุติ ดังเห็นได้จากงานเขียนอดีตทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวที่ผันตัวเองมาเป็นนักเขียนอย่าง ประจิมวงศ์สุวรรณ หรือที่รู้จักในนามปากกาว่า *สุขุมภู ทศพล* (ต่อไปนี้จะเรียกว่า สุขุมภู) ที่นำเสนอเรื่องราวทหารไทยในสงครามลับในลาวผ่านโลกวรรณกรรม ที่เรียกว่า *สารนิยาย* ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องจริงในรูปแบบของนิยาย โดยสุขุมภูอ้างว่าเป็นการหยิบประสบการณ์รบและการใช้ชีวิต ณ สมรภูมิจากออกมาเผยแพร่ สุขุมภูเขียนเรื่องเหล่านั้นออกมาและพิมพ์เผยแพร่ในขณะที่สงครามลับในลาวยังไม่สิ้นสุด เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่เพื่อนร่วมรบที่เสียชีวิตในสงครามและถูกกลืนเลือนจากสังคมไทย เรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่สุขุมภูนำเสนอผ่านงานเขียนของตนยังมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดกับชุดเรื่องเล่าที่ถูกผลิตขึ้นภายหลังโดยงานเขียนของทหารผ่านศึกสงครามลับในลาวที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรและของสมาคมนักรบนิรนาม 333 งานเขียนของสุขุมภูเป็นการเสนอผ่านมุมมองของทหารระดับล่าง

ความน่าสนใจอีกประการที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุขุมภู คือ การที่สุขุมภูวิพากษ์วิจารณ์พวกเดียวกันเอง อันเป็นพฤติกรรมที่แปลกอย่างมาก หากเรามองว่าเป็นไปได้ที่ความคิดทางการเมืองของสุขุมภูจะเป็นฝ่ายขวา (อนุรักษนิยม) จากการแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่าต่อต้านคอมมิวนิสต์และเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่สารนิยายของสุขุมภูนั้นมีการวิพากษ์วิจารณ์พวกอเมริกันหรือเจ้าหน้าที่ซีไอเอและทหารระดับบังคับบัญชาไทยฝ่ายเดียวกัน ซึ่งแตกต่างกับพฤติกรรมทั่วไปของฝ่ายขวา โดยเฉพาะกับการที่ฝ่ายขวาส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้นนิยมอเมริกัน¹³ ควรกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเป็นเหมือนภาพสะท้อนของสังคมและการเมืองในช่วงเวลานั้น ๆ โดยการสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิได้เป็นการสะท้อนเฉกเช่นบันทึกทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้ประพันธ์และเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคมในช่วงเวลาที่เขียน วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงของ

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

¹³ ศิบทิน นพประเสริฐ, *ชาวพิฆาต (?) ซ้าย อนุรักษนิยมไทยบนทางสองแพร่งของการเมืองโลกยุคสงครามเย็น* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2564), หน้า 73.

สังคมสอดแทรกอยู่เสมอ ซึ่งวรรณกรรมอาจสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม¹⁴ งาน
 สยุมภูจึงมีความน่าสนใจอย่างมากเพราะแสดงให้เห็นว่ากลุ่มฝ่ายขวานั้นไม่ได้เป็นเนื้อเดียวเสมอไป

นอกจากนี้ ชุดของเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์ว่าด้วยทหารไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกผลิต
 ขึ้นภายหลังจากนั้นได้นำเสนอภาพของบรรดาทหารรับจ้างไทยในแง่มุมวีรบุรุษผู้เสียสละและทำเพื่อ
 ประเทศชาติเพียงอย่างเดียว ในขณะที่การนำเสนอภาพของทหารรับจ้างในงานสารนิยายของสยุมภู
 นั้นแตกต่างไป สยุมภู นำเสนอภาพของทหารรับจ้างที่หลากหลาย ทั้งภาพของวีรบุรุษ เหยื่อ และ
 ความเป็นมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา สยุมภูได้นำเสนอความเป็นวีรบุรุษของตัวทหารรับจ้างว่าทำเพื่อ
 ปกป้องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์แบบเดียวกับงานเขียนของทหารผ่านศึกสงครามลับในลาวที่
 เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรและของสมาคมนักเรียน 333 ไม่ได้เป็นเพียงแค่ถูกจ้างทำเพื่อเงิน
 ของอเมริกาเพียงอย่างเดียว แต่สยุมภูก็บอกด้วยว่าทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวตกอยู่ใน
 สถานะผู้ถูกกระทำ ไม่ว่าจะเป็นเหยื่อของสงคราม หรือเหยื่อจากผู้บังคับบัญชาทั้งจากฝ่ายไทยและ
 ฝ่ายอเมริกา นอกจากนี้สยุมภูก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าทหารรับจ้างนั้นทำเพื่อเงิน เพราะตัวทหารรับจ้างเองก็
 เป็นคนธรรมดาสามัญที่มีความต้องการเหมือนมนุษย์ทั่วไป และกลัวความตายเมื่อถึงเวลาจวนตัวก็หนี
 ไม่ได้กล้าหาญแต่อย่างใด

เพราะเหตุใดสยุมภูจึงเขียนงานและนำเสนอในลักษณะนี้ แม้ว่าตัวสยุมภูจะเป็นกลุ่มฝ่ายขวา
 อนุรักษ์นิยม และเป็นศัตรูต่อฝ่ายซ้าย แต่กลับเขียนงานโจมตีพวกเดียวกันเอง งานของสยุมภูจึงมี
 ความน่าสนใจอย่างมากในการหิบบมาศึกษาว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น ประกอบกับการนำภาพจำใหม่ของ
 ทหารรับจ้างไทยที่ไม่ได้มีเพียงแค่แง่มุมเดียวอย่าง วีรบุรุษ แต่ยังรวมถึงภาพจำของการเป็น เหยื่อ
 และ คนธรรมดา ตัวสถานะที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ของสยุมภูสะท้อนให้เข้าใจการเมืองและสังคมในช่วง
 ปลายสงครามอินโดจีนอย่างไร ภายใต้กรอบของบริบทยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ที่งานสยุมภูตีพิมพ์

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1.) การสร้างการรับรู้เรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวในฐานะวีรบุรุษ, เหยื่อ และมนุษย์
 ปุถุชนที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล
- 2.) เรื่องเล่าว่าด้วยสงครามลับในลาวผ่านแง่มุมของฝ่ายอนุรักษ์นิยมที่วิพากษ์วิจารณ์พวกเดียวกันเอง
 ที่มีการนำเสนอในสารนิยายของสยุมภู ทศพล

¹⁴ ตรีศิลป์ บุญจรรย์, *นวนิยายกับสังคมไทย 2477 – 2500*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่
 ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 4-5.

1.3 บทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว

สำหรับในส่วนนี้จะเป็นการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสงครามลับในลาวรวมถึงบทบาทที่ประเทศไทยมีต่อเหตุการณ์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยจะทำการอธิบายถึงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมหลักคู่ขนานไปกับการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย “สงครามลับในลาว” (The Secret War in Laos) ถือเป็นว่าเป็นสมรภูมิรบที่มีความสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงสงครามเย็น โดยเฉพาะกับประเทศไทยที่มีพรมแดนใกล้ชิดกับประเทศลาว ผู้คน, วัฒนธรรม และภาษาก็คล้ายคลึงกัน ดังนั้นในสมรภูมิสงครามอินโดจีน สำหรับประเทศไทย สมรภูมิในลาวจึงมีความสำคัญที่สุดหากเทียบกับสมรภูมิในเวียดนาม หรือ สงครามเวียดนาม

จากการสำรวจงานศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว พบว่ามีน้อยมากหากเปรียบเทียบกับงานศึกษาบทบาทของประเทศไทยในสงครามเวียดนาม เป็นไปได้ว่าส่วนหนึ่งมาจากข้อจำกัดในด้านเอกสารและหลักฐาน ซึ่งมีที่มาจากสถานะสงครามลับของสงครามในลาว ทำให้เอกสารบางส่วนยังไม่ถูกเปิดเผย หรือไม่ก็ถูกทำลายไปแล้ว ทั้งนี้ ปัญหาที่ว่านี้ไม่ใช่แค่กรณีการศึกษาบทบาทของไทยในสงครามลับในลาวแต่ยังรวมถึงสหรัฐฯในสงครามนี้ด้วย¹⁵ กล่าวคือ เอกสารและหลักฐานบางส่วนจากทางสหรัฐฯในสงครามนี้ก็มีการจำกัดเช่นกัน ดังจะเห็นจากบทความทางวิชาการเรื่อง *The US Secret War in Laos: Constructing an Archive from Military Waste*¹⁶ ของ Davorn Sisavath ที่ได้ศึกษา “เศษซากทางการทหาร” (Military Waste) หรืออาวุธยุทโธปกรณ์ทางการทหาร เช่น ปดอกระสุนปืน หรือ ระเบิด ที่ทางสหรัฐฯเหลือทิ้งไว้ในพื้นที่ลาว ในฐานะหลักฐานสำคัญที่เป็นการพิสูจน์ถึงการดำรงอยู่ว่าสหรัฐฯเข้าไปพัวพันกับสงครามในพื้นที่ลาวจริง¹⁷ งาน Sisavath ได้พยายามจะบุกเบิกแง่มุมใหม่ทางวิชาการในการศึกษาเรื่องสงครามลับในลาว เพราะเอกสารทางการทหารที่มีความเกี่ยวข้องกับสงครามลับในลาวของทางสหรัฐฯค่อนข้างไม่สมบูรณ์ เอกสารทางการทหารที่ว่าส่วนใหญ่มักถูกตัดตอน, แก้ไข หรือ แปลงความใหม่ (Redaction) ก่อน

¹⁵ สำหรับสหรัฐอเมริกาถือเป็นตัวละครสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากต่อเหตุการณ์สงครามลับในลาว และเป็นที่ยอมรับกันว่าสหรัฐฯได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดในพื้นที่ลาวในช่วงเวลาดังกล่าว ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Jacobs Seth, *The Universe Unraveling: American Foreign Policy in Cold War Laos* (New York: Cornell University Press, 2019), p. 65- 72.

¹⁶ Davorn Sisavath, “The US Secret War in Laos: Constructing an Archive from Military Waste,” *Radical History Review* 133 (January 2019): 103 – 116.

¹⁷ *Ibid.*, p. 111.

นำมาเผยแพร่ให้สาธารณชน¹⁸ อาจเป็นเพราะในสถานะของสงครามนี้เป็นความลับที่ไม่ถูกยอมรับอย่างเป็นทางการ การเข้าถึงจึงค่อนข้างจึงค่อนข้างยาก ซึ่งตัว Sisavath พบว่า เศรษฐกิจทางการทหารในลาวที่บรรดาสหรัฐฯทิ้งไว้เหล่านี้ ชาวลาวได้หยิบมาแปรรูปใหม่มาขายและใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น แปรรูปมาเป็น ซ้อน หรือ กำไล เป็นต้น นอกจากนี้ร้านอาหารในลาวบางร้านได้หยิบเอาพวกปลอกกระสุนปืนหรือทุ่นระเบิดมาตั้งโชว์¹⁹ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจนกลายเป็นพิพิธภัณฑ์เชิงประวัติศาสตร์ในที่สุด เศรษฐกิจทางการทหารเหล่านี้สามารถนำมาศึกษาค้นคว้าได้ และยังเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่ท้าทายทางการสหรัฐฯที่พยายามปกปิดเรื่องราวดังกล่าวให้สหรัฐฯเผชิญหน้าต่อสู้กับอดีต

งานของ Sisavath ตอกย้ำว่าแม้สงครามลับในลาวจะจบไปนานแล้วก็ตาม แต่สำหรับชาวลาวยังคงจดจำและใช้ชีวิตอยู่กับเศรษฐกิจของสงครามอยู่ และบทความชิ้นนี้ยังทำให้ตระหนักได้ถึงแง่มุมใหม่ของการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจเรื่องราวของสงครามในลาวเช่นกัน ข้อสังเกตสำคัญจากบทความของ Sisavath คือ การแสดงว่าหลักฐานและเอกสารทางการทหารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของสงครามลับในลาวมีค่อนข้างจำกัด จึงไม่แปลกที่ทำไมงานศึกษาค้นคว้าทางวิชาการที่เกี่ยวกับกรณีของสงครามลับในลาวจึงแทบจะมึนน้อยมาก ทำให้งานศึกษาส่วนใหญ่หันไปใช้ข้อมูลประเภทบทสัมภาษณ์ของตัวทหารที่เคยมีประสบการณ์ในสงคราม หรือ บันทึกความทรงจำของทหารเหล่านี้ มากกว่าหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร

ในแวดวงวิชาการไทยที่ศึกษาประเด็นเรื่อง บทบาทของประเทศไทยในสงครามลับในลาว จากการสำรวจพบว่ามึนค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกับงานที่ศึกษาเรื่องสงครามลับในลาว สำหรับงานศึกษาชิ้นแรกที่จะกล่าวถึงคือ บทความวิชาการของ สุทนต์ โอสระประสพ (Sutayut Osornprasop) เรื่อง *Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74)*²⁰ ตีพิมพ์ลงในวารสาร Cold War History ใน พ.ศ. 2550 ว่าด้วยเรื่อง บทบาทของประเทศไทยที่มีต่อสงครามลับในลาว โดยงานชิ้นนี้ได้มีข้อเสนอสำคัญว่าในช่วงสงครามอินโดจีนบทบาทของประเทศไทยในประเทศลาวมีมากกว่าในเวียดนามใต้²¹ เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ที่มีพรมแดนติดกับไทยโดยตรง ประกอบกับประชากรไทยและลาวมีความใกล้เคียงกันในด้าน

¹⁸ Ibid., p.107

¹⁹ Ibid., p. 108

²⁰ Sutayut Osornprasop, "Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74)," *Cold War History* Vol.7, No.3 (August 2007): pp. 349 – 371.

²¹ Ibid., p. 350.

ภาษาศาสตร์และชาติพันธุ์ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคอีสานที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของไทยที่เข้าใจในภาษาลาว ทำให้ลาวถูกให้ความสำคัญกว่าเวียดนาม แต่เพราะความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาว ทำให้ไม่สามารถเปิดเผยเรื่องบทบาทของทหารไทยในสงครามลับในลาวได้ ส่งผลให้การรับรู้ในประเด็นดังกล่าวถูกมองข้ามไป โดยสุทนต์แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการและปฏิบัติการของรัฐไทยต่อสถานการณ์ในลาวรวมถึงความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ยังได้นำเสนอเรื่องของหน่วยตำรวจพลร่ม (PARU) หรือ หน่วยผสม 333 (Headquarter 333) ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างไรในสมรภูมิด้วยเช่นกัน กล่าวได้ว่างานวิชาการของสุทนต์เป็นงานชิ้นแรก ๆ ของไทยที่มีการกล่าวถึงบทบาทของไทยในฐานะตัวเล่นสำคัญในสมรภูมินี้ แต่งานของสุทนต์ก็เป็นการนำเสนอบทบาทของไทยผ่านประเด็นทางการเมืองในมุมมองของรัฐไทยช่วงเวลานั้น กล่าวคือเป็นงานประวัติศาสตร์กระแสหลักที่เน้นศูนย์กลาง มากกว่าที่จะสนใจบทบาทของคนตัวเล็กอย่างทหารรับจ้างที่เข้าร่วมในสงคราม อันจะเห็นได้จากชุดหลักฐานที่ใช้ในงานส่วนใหญ่มาจากบทสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับสูงของฝ่ายอเมริกา ต่างไปจากงานชิ้นนี้ที่มุ่งศึกษาเรื่องของการรับจ้างที่เป็นคนระดับล่าง

ยิ่งไปกว่านี้ สุทนต์ยังได้เขียนบทความเรื่อง *Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement*²² ลงในหนังสือเรื่อง *Cold War Southeast Asia* ใน พ.ศ.2555 อีกด้วย นับเป็นบทความชิ้นที่สองของสุทนต์ที่เกี่ยวกับบทบาทของไทยในสงครามลับในลาว ซึ่งสุทนต์พยายามจะเสนอว่าประเทศไทยมีส่วนสำคัญต่อความอยู่รอดของรัฐบาลลาวที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์อย่างมาก จากการเข้าไปแทรกแซงทางการทหารในลาว ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จของหน่วยตำรวจพลร่มในการช่วยให้ลาวฝ่ายขวาที่นำโดยนายพลพูมี หน่อสะหวัน ยึดกรุงเวียงจันทน์จากกองกำลังของกองแล ลาวฝ่ายเป็นกลางได้ใน พ.ศ.2503 หรือ การที่หน่วยตำรวจพลร่มช่วยเปลี่ยนชาวม้งให้กลายเป็นกองกำลังที่มีประสิทธิภาพที่สุดในกองทัพแห่งชาติลาว²³ กล่าวได้ว่า ในบทความนี้สุทนต์จะเน้นไปที่ “ปฏิบัติการทางการทหารของหน่วยตำรวจพลร่ม” (PARU) มากกว่า หากเปรียบเทียบกับบทความชิ้นแรกที่ได้กล่าวไปข้างต้น

สำหรับงานชิ้นถัดไปที่ให้ความสำคัญกับบทบาทของไทยในสงครามลับในลาว คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง *Thai Forward Air Guide In Laos During The Second Indochina War* ของ

²² Sutayut Osomprasop, “Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement,” in *Cold War Southeast Asia*, ed. Malcolm H. Murfett (Singapore: Marshall Cavendish International, 2012), pp. 165 – 194.

²³ Ibid., p. 193 – 194.

Paul Turner Carter ใน พ.ศ. 2559²⁴ โดยงานศึกษาชิ้นนี้นำเสนอเรื่องของอาสาสมัครคนไทยในตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) ในสมรภูมิตั้งในลาว โดยศึกษาบทบาทสำคัญของตำแหน่งนี้ที่มีความสำคัญอย่างมากในสมรภูมิรบ เนื่องจากสมรภูมิในลาวมีปัญหาสำคัญในการโจมตีทางอากาศอย่างมาก โดยเฉพาะข้อจำกัดทางด้านสภาพอากาศ หรือภูมิประเทศที่ซับซ้อน ตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศจะช่วยให้การระบุตำแหน่งที่ชัดเจนในการให้เครื่องบินรบโจมตีทางอากาศ

งานของ Carter ศึกษากรณีเฉพาะของบรรดาอาสาสมัครไทยที่มาจากพลเรือนทั่วไป และได้เข้ามาทำงานร่วมกับ CIA ในฐานะผู้ชี้เป้าทางอากาศ ซึ่ง Carter เสนอว่าตำแหน่งนี้เป็นกุญแจสำคัญที่สุดในสมรภูมิลาว ทั้งในด้านยุทธศาสตร์การรบที่จะชนะสงคราม และการทำหน้าที่เป็นฝ่ายสานสัมพันธ์ระหว่างทหารไทยและทหารอเมริกัน รวมถึงชาวลาวในพื้นที่ เนื่องจากตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศจะต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของภาษาเป็นอย่างดี²⁵ งานของ Carter ใช้หลักฐานขั้นต้นมาจากบทสัมภาษณ์ทหารไทยที่เป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศ และหนังสือที่เขียนจากทหารผ่านศึกไทยในสงครามลับในลาว²⁶ แม้วางานของ Carter จะเน้นไปที่บทบาทของผู้ชี้เป้าทางอากาศในสงคราม แต่ประเด็นสำคัญที่ Carter แสดงให้เห็นควบคู่ไปด้วยคือการฉายภาพของความสัมพันธ์ของบรรดาทหารไทยและทหารต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็น ลาว แม้ว และสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นในสงครามลับในลาว

กล่าวโดยสรุปการทบทวนวรรณกรรมในส่วนสงครามลับในลาว เป็นบริบทแวดล้อมโดยตรงของเนื้อหาและฉากสำคัญของสารนิยายสยองขวัญ ทศพล ที่เล่าจากประสบการณ์ตัวเอง โดยการทบทวนวรรณกรรมในส่วนนี้จะทำให้เห็นถึงแง่มุมที่มาจากฝั่งสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะจาก เจ้าหน้าที่ซีไอเอซึ่งเป็นหนึ่งในตัวละครสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในงานสยองขวัญ เราจะเข้าใจความคิดและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ซีไอเอในเรื่องได้ เมื่อทำความเข้าใจงานศึกษาที่ว่าด้วยประเด็นนี้ เช่นเดียวกันแง่มุมของฝั่งไทยว่ามีสาเหตุปัจจัยอันใดถึงทำสงครามในภูมิภาคนี้ ผ่านกรอบคิดใหญ่จากภาครัฐ หรือเข้าใจแง่มุมของฝั่งไทยจากบรรดาอดีตทหารที่เคยเข้าร่วมในสมรภูมินี้ นอกจากตัวสยองขวัญ

²⁴ Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016).

²⁵ Ibid., p. 4.

²⁶ Ibid., p. 7.

1.4 นิยามว่าด้วย “ทหารรับจ้าง”

ภายหลังที่สงครามลับในลาวสิ้นสุดลง และเรื่องราวของบรรดาคนไทยที่เข้าร่วมรบในสมรภูมิดังกล่าวสามารถเปิดเผยอย่างเป็นทางการได้โดยสมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้มีคำถามสำคัญที่ตามมาคือ “เราควรเรียกกลุ่มคนไทยเหล่านี้ว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ได้อีกหรือไม่ ?” เนื่องจากในช่วงร่วมสมัย กลุ่มคนไทยเหล่านี้ถูกตราหน้าจากสังคมนิยมไทยรวมถึงประชาคมโลก ณ เวลานั้นว่าเป็นทหารรับจ้าง ที่ดูไม่มีเกียรติและศักดิ์ศรีอย่างเห็นได้ชัด หากเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิเคียงข้างอย่างสงครามเวียดนาม แม้ว่าในงานเขียนสารนิยายของสยุมภู ทศพล จะยอมรับว่าพวกตนคือ “ทหารรับจ้าง” ที่รบเพื่อเงินตามที่สังคมนิยมตราหน้า แต่ถึงอย่างนั้นก็ยังเป็นที่สงสัยว่าการเรียกหรือนิยามแบบนี้ถูกต้อง เพียงเพราะกลุ่มคนเหล่านี้ออกไปรบเพื่อเงินแค่นั้นหรือ หรือแท้จริงนิยามที่จะกำหนดและตีความว่าเป็นทหารรับจ้างนั้นควรจะมากกว่านั้น ดังนั้นในส่วนนี้จะเป็นการสำรวจการตีความหรือนิยามสิ่งที่เรียกว่า “ทหารรับจ้าง” ในงานศึกษาต่าง ๆ เพื่อย้อนกลับมาดูว่าบรรดาคนไทยที่ไปรบในสมรภูมิสงครามลับในลาวควรเรียกว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ตามแบบที่สยุมภูเรียกหรือไม่

สำหรับนิยามหลักของ ทหารรับจ้าง (Mercenary) คือคำที่ใช้เรียก กลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมรบโดยที่มีได้มีเชื้อชาติหรือเป็นสมาชิกของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของคู่ขัดแย้ง แต่มีแรงจูงใจสำคัญคือผลประโยชน์จากค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นสำคัญ²⁷ เช่นเดียวกับนิยามที่ปรากฏใน “พิธีสารเพิ่มเติมถึงอนุสัญญาเจนีวา วันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ.1949” (Protocol Additional to The Geneva Convention of 12 August 1949) ก็ได้บัญญัติถึงนิยามการเรียกกลุ่มคนที่เป็น “ทหารรับจ้าง” ในตอนที่ 3 ส่วนที่ 2 บทที่ 47 ว่า “ไม่ใช่สมาชิกของกองกำลังติดอาวุธของกลุ่มที่ขัดแย้งโดยตรง แต่ได้ทำสัญญาในการต่อสู้คือค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ส่วนตัว²⁸” กล่าวคือ นิยามทหารรับจ้างโดยใช้สัญชาติหรือการเป็นคนนอกของกลุ่มสงคราม ซึ่งการดำรงอยู่ของ “ทหารรับจ้าง” พบว่ามีมานาน แต่อย่างไรก็ตามการนิยามสถานะและความหมายของทหารรับจ้างพบว่าเป็นที่ถกเถียงกันอย่างยาวนาน

²⁷ ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษของเคมบริดจ์ (Cambridge Dictionary) ให้ความหมายของคำว่า “ทหารรับจ้าง (Mercenary) ว่า เป็น “ทหารที่ต่อสู้เพื่อประเทศอื่นที่ไม่ใช่ประเทศของตนและต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ตอบแทน” เป็นหลัก ดังนั้นอาจจะนิยามสิ่งที่เรียกทหารรับจ้าง โดยมองผ่านวัตถุประสงค์หรือเหตุผลของการต่อสู้ของกลุ่มคนเหล่านี้เป็นหลัก

²⁸ Article 47, Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) of 8 June 1977. Available from: https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf

โดยงานศึกษาแต่ละชิ้นที่ศึกษาเรื่องของการรับจ้างนั้นได้มีการให้คำนิยามของการรับจ้างที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง

Mercenaries: The History of a Norm in International Relations ของ Sarah Percy²⁹ ตีพิมพ์ปี 2550 เสนอว่า “บรรทัดฐาน” (Norm) ของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บรรทัดฐานเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดพฤติกรรมของรัฐได้ และเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่กับทุกสังคม ซึ่งคล้ายคลึงกับกฎหมายแต่ก็ไม่ใช่เพราะกฎหมายมีลายลักษณ์อักษรที่ตายตัว ในขณะที่บรรทัดฐานไม่มี³⁰ ซึ่ง Percy เสนอว่าสิ่งที่จะทำให้เราเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของ “บรรทัดฐาน” ได้ดีคือการมองผ่านการดำรงอยู่ของ “ทหารรับจ้าง” อันเป็นสิ่งที่เหมือนขัดต่อบรรทัดฐานและศีลธรรมของรัฐเสมอมา ผ่านการตั้งคำถามว่าทำไม “รัฐ” ถึงมองว่า “ทหารรับจ้าง” เป็นปัญหา ทำไมการใช้กองกำลังส่วนตัวถึงเป็นสิ่งผิด และความเชื่อเหล่านั้นมีอิทธิพลอย่างไร³¹

นิยามของคำว่า “ทหารรับจ้าง” (Mercenary) พบว่ามีปัญหาและการถกเถียงมาอย่างยาวนาน อย่างไรก็ตาม Percy ก็ได้เข้าไปถกเถียงกับบทนิยามตามแบบแผน (Conventional Definitions) ที่ได้ระบุว่าทหารรับจ้างมี 2 องค์ประกอบหลัก ๆ คือ 1. เป็นกลุ่มคนต่างชาติ, ต่างถิ่น ที่ไม่ได้มีความขัดแย้งส่วนตัวกับการสู้รบ 2. แรงกระตุ้นทางการเงิน³² โดย Percy ถกเถียงว่านิยามของการใช้ “สัญชาติ” เป็นตัวระบุการเป็นทหารรับจ้างเป็นอะไรที่แคบเกินไป ในขณะที่ “แรงกระตุ้นทางการเงิน” เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญนั้น Percy เห็นด้วยกับนิยามนี้ เพียงแต่ไม่ทั้งหมด เพราะทหารรับจ้างยังมีแรงกระตุ้นอื่น ๆ นอกเหนือจากแรงกระตุ้นทางการเงิน สำหรับนิยามที่ตัว Percy ได้เสริมเข้ามาจากนิยามเดิมคือ ทหารรับจ้างคือผู้ประกอบการทางทหารซึ่งสามารถเลือกได้เองว่าจะสู้หรือไม่สู้ในสงครามได้อย่างอิสระ³³ ซึ่งแรงกระตุ้นของทหารรับจ้างถูกขับเคลื่อนด้วย “มูลเหตุ” (Cause) ที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล

บทนิยามของ Percy ที่มีต่อทหารรับจ้าง เป็นข้อเสนอที่ตัวผู้วิจัยเห็นด้วย ว่าทหารรับจ้างในบางครั้งก็ไม่ถูกผูกมัดด้วยเงินเสมอไป ถึงกระนั้นในงานศึกษาเรื่องสถานะของทหารรับจ้างของ สยามภู ทศพล ได้แสดงให้เห็นผ่านฉากหลาย ๆ ฉาก บางครั้งตัวทหารรับจ้างก็ไม่สามารถเลือกได้ ว่า

²⁹ Sarah Percy, *Mercenaries: The History of a Norm in International Relations* (Oxford: Oxford University Press, 2007).

³⁰ Ibid., p. 18.

³¹ Ibid., p. 33.

³² Ibid., p. 52.

³³ Ibid., p. 56.

จะยอมเสี่ยงอันตรายหรือไม่ยอม อย่างไรก็ตามงานของ Percy มีคุณูปการอย่างมากต่อการทำความเข้าใจเรื่องสถานะและบทบาทของทหารรับจ้าง

หากเราจัดกลุ่มงานสารนิยายของสยุมภูอยู่ในกลุ่มของงานวรรณกรรม ก็พบว่าม้งงานที่ศึกษาความซับซ้อนของทหารรับจ้างในแวดวงวรรณกรรมเช่นกัน อันได้แก่งานศึกษาเรื่อง *Mercenaries in British and American Literature, 1790-1830* ของ Erik Simpson³⁴ ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2553 โดยงานชิ้นนี้ว่าด้วยเรื่องการศึกษาตัวตนของ “ทหารรับจ้าง” ที่ปรากฏในบทประพันธ์และงานวรรณกรรมต่าง ๆ ของอังกฤษและอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติอเมริกา ซึ่งตัวตนและการกระทำของ “ทหารรับจ้าง” ในเหตุการณ์การปฏิวัติอเมริกาถือเป็นตัวแปรสำคัญของเหตุการณ์ โดย Simpson เสนอว่าทหารรับจ้างที่ปรากฏในวรรณกรรมเป็นจุดนัดพบสำคัญของประเด็นทางชาติ (National) และอุดมการณ์ (Ideological) ที่เชื่อมโยงประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาภายหลังถูกตัดขาดกันจากเหตุการณ์การปฏิวัติอเมริกา

สำหรับคำนิยามของ Simpson ว่าด้วย “ทหารรับจ้าง” นั้น พบว่ามีความคล้ายคลึงกับนิยามของ Percy คือ การมองว่าทหารรับจ้างมีสิทธิที่จะเลือกเช่นเดียวกับอาสาสมัคร และคำกล่าวที่ว่าทหารรับจ้างโดยส่วนใหญ่ทำเพื่อเงินทั้งสิ้นก็เป็นการดูถูกดูแคลน เพราะทหารรับจ้างเลือกได้ว่าจะทำสัญญากับผู้ว่าจ้างหรือไม่³⁵ กล่าวคือ Simpson พยายามแสดงให้เห็นถึงสิทธิและอิสระในทางเลือกของตัวทหารรับจ้าง

นิยามการเรียก “ทหารรับจ้าง” (Mercenaries) พบว่าได้มีความพยายามแบ่งเส้นด้วยยุคสมัยมานิยามเช่นกัน ในบทความ *Private Military Companies: Mercenaries for the 21st Century*³⁶ ของ Thomas K. Adams ที่ได้ศึกษาการดำรงอยู่ของ “บริษัททหารเอกชน” (Private Military Companies) หรือ PMCs ในศตวรรษที่ 21 ว่าธุรกิจทหารรับจ้างไม่ได้จางหายไป แต่ได้มีการปรับตัวทั้งยังคงทำกำไรอยู่ โดย Adams ได้เข้าไปถกเถียงกับนิยามของ “ทหารรับจ้าง” เช่นกัน และเสนอต่อว่า ทหารรับจ้าง (Mercenaries) ในยุคเก่าและยุคสมัยใหม่มีความแตกต่างกัน ซึ่ง “ทหารรับจ้างยุคเก่า” (Old Mercenaries) นั้น ให้ภาพของความเป็นนักผจญภัยที่มีสีสันและน่าสนใจ

³⁴ Erick Simpson, *Mercenaries in British and American Literature, 1790-1830* (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010).

³⁵ Ibid., p. 7.

³⁶ Thomas K. Adams, “Private Military Companies: Mercenaries for the 21st Century,” *Small Wars and Insurgencies* 13, 2 (2002): 54 – 67.

เป็นผู้แสวงหาโชคลาภด้วยตนเอง³⁷ ในขณะที่ “ทหารรับจ้างยุคใหม่” (New Mercenaries) ให้ภาพที่ใกล้เคียงกับการเป็นนักธุรกิจมากกว่า นอกจากนี้ทหารรับจ้างยุคใหม่มองว่า คำว่า “ทหารรับจ้าง” เป็นคำที่มีความหมายเชิงลบ ดังนั้นพวกเขาจึงเรียกตัวเองว่า “บริษัททหารเอกชน” (Private Military Companies) โดยทหารรับจ้างยุคใหม่นั้นรับงานมากกว่าทหารรับจ้างยุคเก่าอย่างมาก ทหารรับจ้างในยุคเก่าอาจแค่จ้างเพื่อมารบในสมรภูมิหรือคุ้มกัน แต่ทหารรับจ้างยุคใหม่นั้นมีบริการมากมายที่ครอบคลุมกว่านั้น เช่น การฝึกอบรมทางการทหารทุกแบบ, การวิเคราะห์ความปลอดภัย, การฝึกอบรมรบ, การลอบโจมตี, การฝึกสุนัขทหาร และการต่อต้านการจารกรรมทางอุตสาหกรรม³⁸ เป็นต้น

สำหรับงานศึกษาที่ว่าด้วยตัวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวพบว่ายังไม่มียานศึกษาที่เน้นไปยังบรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้โดยตรง แต่มีงานศึกษาทหารไทยในสงครามเวียดนาม อย่างงานศึกษาเรื่อง *In Buddha's Company: Thai Soldiers in the Vietnam War* ของ Richard A. Ruth³⁹ ที่ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2555 ข้อเสนอสำคัญประการหนึ่งของ Ruth คือ ความสัมพันธ์ของทหารไทยและทหารอเมริกาในสงครามค่อนข้างแย่ จากบทสัมภาษณ์ทหารไทย ทหารอเมริการบไม่เป็นวางแผนกลยุทธ์ค่อนข้างแย่ หากเทียบกับทหารไทย เช่น ปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านในพื้นที่ ทางทหารไทยปรับตัวได้ดีกว่าทหารอเมริกา⁴⁰ ความน่าสนใจของงาน Ruth ขึ้นนี้ได้แสดงให้เห็นถึงพื้นที่สี่ของทหารไทยในสงครามเวียดนาม มีความแตกต่างอย่างชัดเจน กล่าวคือ ทหารไทยในสงครามเวียดนามได้รับการสรรเสริญและมีการจัดพิธีศพสาธารณะเมื่อเสียชีวิตในหน้าที่⁴¹ ทั้งยังถูกจดจำอย่างดีในฐานะของวีรบุรุษสงคราม ในขณะที่ทหารไทยในสงครามลับในลาวกลับไม่ได้รับความสนใจ หรือถูกกล่าวถึง เฉกเช่นทหารไทยในเวียดนาม นอกจากนี้เมื่อเสียชีวิตก็ไม่สามารถรับรู้ได้ ความแตกต่างของสถานะทางทหารของ ทหารไทยในสงครามเวียดนามและทหารไทยในสงครามลับในลาวนั้นแสดงให้เห็นชัดเจนในเวทีทางการทูตของไทยและสหรัฐอเมริกาช่วง พ.ศ. 2512 จากการตอบโต้ของถนัด คอมันต์ รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศไทย ในสมัยรัฐบาลถนัด กิตติขจร ต่อสภาองเกรสที่ได้วิพากษ์วิจารณ์ว่า บรรดาทหารไทยในสงครามเวียดนาม คือทหารรับจ้างและเป็นหุ่นเชิดของ

³⁷ Ibid., p. 55.

³⁸ Ibid., p. 58.

³⁹ Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War* (Chiang Mai: Silkworm Books, 2012).

⁴⁰ Ibid., p. 150.

⁴¹ Ibid., p. 67.

สหรัฐอเมริกา⁴² โดยณัดได้ให้การปฏิเสธทันทีว่าเป็นการวิจารณ์อย่างไม่เป็นธรรมต่อบรรดาทหารไทยในทางกลับกันบรรดาทหารไทยในสงครามลับในลาว อาจไม่มีสิทธิ์ในการแสดงจุดยืนหรือการปฏิเสธสถานะเทียบเท่ากับทหารไทยในสงครามเวียดนาม การศึกษาความแตกต่างของสถานะทหารไทยในสมรภูมिसงครามเวียดนามและสงครามลับในลาวทำให้เราเห็นภาพของงานสยุมภู ทศพลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงความน้อยเนื้อต่ำใจบางอย่างที่ตัวสยุมภูมิ ทั้งนี้ คำเรียกของทหารไทยในสงครามเวียดนามและสงครามลับในลาวแตกต่างกัน ทหารไทยในสงครามเวียดนามถูกเรียกว่า “ทหารอาสาสมัคร” (Volunteer) ในขณะที่ ทหารไทยในสงครามลับในลาวถูกเรียกว่า “ทหารรับจ้าง” (Mercenary)

กล่าวโดยสรุปนิยามของ “ทหารรับจ้าง” มีความไม่ชัดเจนและไม่ตายตัว ซึ่งงานศึกษาทุกชิ้นเห็นตรงกันว่า ผลตอบแทนทางการเงินหรือสัญญาดีไม่เพียงพอที่จะใช้อธิบายความเป็นทหารรับจ้างได้ เพราะแรงจูงใจของทหารรับจ้างถูกขับเคลื่อนโดยความต้องการที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นด้วยกับการใช้นิยามเรียกบรรดาทหารไทยที่เข้าร่วมในสงครามลับในลาวว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ได้ แต่ก็สามารถเรียกกลุ่มคนเหล่านี้ว่าเป็น “ทหารทั่วไป” ได้เช่นกัน เนื่องจาก แม้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้จะไปรบเพื่อค่าตอบแทนเป็นเงินและต่อสู้ในสมรภูมินอกบ้าน แต่การตีกรอบว่าทำเพื่อเงินเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถใช้ได้ เพราะบางคนก็อาจมารบเพราะเชื่อว่าพวกตนทำเพื่อชาติด้วย ดังจะเห็นในสารนิยายของสยุมภู แม้ว่าจะเป็นการเข้าร่วมรบในสมรภูมินอกบ้าน แต่สมรภูมिसงครามลับในลาวมีความพิเศษสำหรับคนไทยที่ไปรบในสมรภูมินี้ที่มีความเชื่อว่า “การไปรบในลาว ก็เหมือนการดับไฟนอกบ้าน” กล่าวคือ แม้จะไปรบในสมรภูมิอื่นที่ไม่ใช่ประเทศตัวเอง แต่ก็ถือว่าเป็นการทำเพื่อผลประโยชน์ของประเทศตนเองเช่นเดียวกัน

1.5 การนำเสนอภาพจำของทหาร

ทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้ว่าด้วยเรื่องของการศึกษาที่ว่าด้วยการนำเสนอภาพจำที่ตัวทหาร โดยภาพจำดังกล่าวเปรียบได้กับสถานะที่ถูกประกอบสร้างจากสังคมที่ตัวทหารได้รับ เป็นการมองทหารในแง่ผู้อื่น จากเดิมที่ทหารจะต้องเป็นนักรบที่ต่อสู้เพื่อประเทศชาติ ทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้เชื่อมโยง

⁴² กุลลดา เกษบุญชู มีด, การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 183.

กับประเด็นที่งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาโดยตรงคือ ภาพจำหรือสถานะของทหารรับจ้างในสงครามลับในลาว ที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู ทศพล

ภาพจำส่วนใหญ่ของทหารที่เป็นที่รับรู้กันคือ “วีรบุรุษ” ทหารมักผูกขาดสถานะนี้มาอย่างยาวนานตั้งแต่โบราณ เรียกได้ว่าเป็นเรื่องเล่ากระแสหลัก (Master Narrative) จนกระทั่งเมื่อโลกเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่มากขึ้น สงครามและความรุนแรง เริ่มเป็นที่ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม ภาพจำ “เหยื่อ” ของทหารจึงเริ่มปรากฏขึ้น ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ขัดต่อภาพจำวีรบุรุษอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของสถานะเหยื่อ ทำให้เริ่มมองทหารมีความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น อันนำไปสู่ภาพจำ “คนธรรมดา” ที่มองว่าทหารมีความกลัวตายและไม่ได้กล้าหาญอย่างที่รับรู้กันแบบแต่ก่อน สถานะคนธรรมดาและสถานะเหยื่อมีความคาบเกี่ยวกัน แต่สำหรับงานสารนิยายของสยมภูนั้นมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในส่วนของงานวิจัยชิ้นนี้เลือกจะศึกษาภาพจำ วีรบุรุษ เหยื่อ และ คนธรรมดาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยมภู ทศพล เป็นหลัก

สำหรับนิยามทั่วไปของวีรบุรุษ (Hero) คือ ตัวตนที่ถูกชื่นชมในเรื่องของความกล้าหาญและเป็นที่ยอมรับจากสังคม ซึ่งในอดีตมักปรากฏในเรื่องเล่าตำนานมากมาย และมักมีอำนาจและพลังเหนือคนธรรมดา สถานะวีรบุรุษจึงมักถูกทหารนำไปใช้เป็นภาพแทนของกลุ่มตนเสมอเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับทหาร สำหรับในงานวิชาการพบว่ามีการศึกษาที่กล่าวถึงสถานะวีรบุรุษของทหารจำนวนมาก

นอกจากนี้ตำนานวีรบุรุษมักยึดโยงกับความเป็นชาติหรือรัฐเช่นกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าการที่ทหารเลือกใช้สถานะวีรบุรุษ เพราะมีนัยยะสำคัญทางการเมืองในการบอกว่าการกลุ่มของตนคือตัวแทนของสถาบันชาติ งานศึกษาที่ว่าด้วยภาพจำวีรบุรุษของทหารและความเชื่อมโยงกันทางการเมืองคืองานศึกษาเรื่อง *Soldier Heroes: British Adventure, Empire and the Imagining of Masculinities* ของ Graham Dawson⁴³ ถือเป็นงานชิ้นสำคัญที่ว่าด้วยประเด็นนี้ โดยงานชิ้นนี้เป็นการศึกษาเรื่องราวของวีรบุรุษทหาร (Soldier Heroes) และการประกอบสร้างค่านิยมความเป็นชาย (Masculinities) ในช่วงอังกฤษสมัยจักรวรรดินิยม โดย Graham เสนอว่า หากความเป็นชายมีบทบาทในการจินตภาพถึงความเป็นชาติ ชาติเองก็มีส่วนร่วมในการสร้างความเป็นชายที่ชาติต้องการ⁴⁴ ซึ่งภาพจำวีรบุรุษของทหารที่ Dawson ได้นำเสนอคือ วีรบุรุษทหารคือชาย (Real Man) ที่

⁴³ Graham Dawson, *Soldier Heroes: British Adventure, Empire and the Imagining of Masculinities* (London; New York: Routledge, 1994).

⁴⁴ Ibid., p. 1.

พร้อมจะต่อสู้ และหากจำเป็นต้องสละชีวิตก็ต้องทำ เพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งประเทศไทย, ราชนี และจักรวรรดิ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่านิยามสถานะของทหารในฐานะวีรบุรุษในงานชิ้นนี้คือทหารที่อุทิศตัวเองเพื่อชาติบ้านเมือง

สำหรับในประเทศไทย ภาพจำวีรบุรุษของทหารถือเป็นสถานะหลักที่พบเห็นได้บ่อยครั้งจากบรรดาทหารไทยที่หยิบสถานะดังกล่าวมาใช้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่น่าจดจำให้กับพวกตน หากเราสำรวจกลุ่มงานเขียนหรือบันทึกความทรงจำของบรรดาทหารไทย จะพบว่าเรื่องเล่าในลักษณะวีรบุรุษทหารถือเป็นเรื่องเล่าหลักที่ทหารมักใช้ ทหารคือภาพลักษณ์ความกล้าหาญและเสียสละ ผ่านการทำวีรกรรมที่ยิ่งใหญ่หรือเสี่ยงตายและเอาชีวิตรอดมาได้ เช่น วีรบุรุษภูผาภิ ของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง จากวีรกรรมการรบในสงครามลับในลาว เป็นต้น

แวดวงวิชาการไทยแม้ว่าจะไม่มีงานที่กล่าวถึงเรื่องภาพจำวีรบุรุษของทหารโดยตรง แต่ก็พบว่ามีงานที่กล่าวถึงเรื่องการเป็นวีรบุรุษของทหารเช่นกัน ว่าด้วยเรื่องของการพูดถึงทหารในแง่ของการเป็นวีรบุรุษจากการเข้าร่วมรบในสงครามเวียดนาม จากงานศึกษาเรื่อง *สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของประเทศไทย* ของ พวงทอง ภาวครพันธ์⁴⁵ งานชิ้นนี้ว่าด้วยเรื่องกระบวนการจัดการความจริงและโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ที่ว่าด้วยเรื่องของสงครามเวียดนามในไทยในช่วงสงครามเย็น ซึ่งในงานชิ้นนี้ได้มีการกล่าวถึงเรื่องของกลุ่มทหารไทยในสงครามเวียดนามเช่นกัน โดยภาครัฐมีความพยายามสร้างชุดข้อมูลการรับรู้ว่าการเข้าร่วมรบในสงครามเวียดนามถือเป็นการทำเพื่อปกป้องชาติและศาสนา ชุดข้อมูลและการรับรู้ดังกล่าวส่งผลให้ชายไทยจำนวนมากสมัครเข้าร่วมสงคราม อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์วีรบุรุษของบรรดาทหารที่เข้าร่วมโดยตรง ทั้งนี้เมื่อสงครามเวียดนามสิ้นสุดสำหรับทางสหรัฐฯแล้วสงครามเวียดนามไม่ใช่สงครามเพื่อเกียรติยศแต่เป็นความสูญเสียครั้งสำคัญของทางอเมริกา อนุสาวรีย์สงครามเวียดนาม ณ กรุงวอชิงตัน เป็นเพียงการแกะสลักชื่อจำนวนทหารที่เสียชีวิตเท่านั้น ในขณะที่ทางประเทศไทยนั้นสงครามเวียดนามกลับเป็นสงครามแห่งเกียรติภูมิสำหรับทหารผู้เข้าร่วมทุกคน อนุสาวรีย์สงครามเวียดนามของไทยมุ่งประกาศความยิ่งใหญ่ของทหารไทยและชาติไทย แสดงถึงความกล้าหาญ และหนังสือความทรงจำของทหารที่เข้าร่วมในสงครามนี้กลายเป็นประกาศความเป็นวีรบุรุษของพวกตนอย่างเห็นได้ชัด⁴⁶

⁴⁵ พวงทอง ภาวครพันธ์, *สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: คปไฟ, 2552).

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 156-157.

การนำเสนอชุดข้อมูลสงครามเวียดนามของรัฐบาลไทยในการสร้างสถานะวีรบุรุษให้กับทหาร โดยเฉพาะเรื่องการรับรู้ของภัยคอมมิวนิสต์ที่มีต่อสังคมไทยในช่วงเวลานั้น อาจส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าร่วมรบสงครามลับในลาว ซึ่งเป็นสมรภูมิที่เกิดขึ้นไล่เลี่ยเช่นเดียวกัน ดังนั้นงานศึกษาชิ้นนี้จึงมีคุณูปการต่องานของผู้วิจัยในประเด็นเรื่องการประกอบสร้างภาพจำวีรบุรุษที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล ว่าอาจเป็นผลมาจากการนำเสนอโฆษณาชวนเชื่อและชุดข้อมูลของภาครัฐ

แม้ว่าภาพจำวีรบุรุษจะเป็นภาพจำหลักที่ทหารใช้ แต่ตัวทหารเองก็ได้รับภาพจำอื่นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาเรื่อง *Hero, Victim or Villain? The Public Image of the British Soldier and its Implications for Defense Policy* ของ Helen McCartney⁴⁷ ได้แสดงให้เห็นถึงภาพจำของทหารอังกฤษโดยหลัก ๆ ถึง 3 สถานะด้วยกัน อันได้แก่ วีรบุรุษ เหี้ย และวายร้าย ซึ่งสถานะเหล่านี้มักถูกกล่าวถึงบ่อยครั้งในงานศึกษาที่ว่าด้วยเรื่องภาพจำของทหาร สำหรับงานชิ้นนี้ของ McCartney ได้เสนอเอาไว้ว่า ภาพจำของทหารอังกฤษที่ได้กล่าวมาข้างต้น ล้วนมีผลกระทบโดยตรงกับกองทัพและนโยบายการป้องกันประเทศ โดยเฉพาะกับภาพจำ “เหี้ย” ที่มีผลมากที่สุดเนื่องจากภาพจำเหี้ยของทหารได้ทำให้ภาพลักษณ์ของกองทัพติดลบมากยิ่งขึ้น อันส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกองทัพและการเกณฑ์ทหาร แต่ในทางกลับกันภาพจำเหี้ยของทหารเองก็ส่งผลให้สถานะการมองทหารเป็นวายร้ายเริ่มลดน้อยลงตามไปด้วย⁴⁸ สำหรับสภภาพจำวีรบุรุษแม้จะมีภาพจำอื่นเกิดขึ้นมา แต่ภาพจำของวีรบุรุษก็ไม่ได้หายไปทันที แต่ยังคงดำรงอยู่ควบคู่ไปกับภาพจำเหี้ยและวายร้าย

งานของ McCartney ศึกษาภาพจำของทหารผ่านการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในสังคมอังกฤษช่วงเวลานั้นเป็นหลักฐานขั้นต้น โดยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ กล่าวคือ เน้นจำนวนของบทความที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของทหารว่านำเสนอไปในทิศทางใด และเพราะเหตุใดถึงนำเสนอเช่นนั้น ทั้งนี้ยังใช้สื่อภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพของทหารเข้ามาเสริม อย่างไรก็ตาม ระเบียบวิธีการศึกษาดังกล่าวอาจเป็นเพียงแง่มุมเดียวที่มาจากสื่อกระแสหลักในการนำเสนอภาพทหาร ซึ่งอาจตอบได้ยากกว่าสังคมอังกฤษในช่วงเวลานั้น โดยเฉพาะมุมมองของประชาชนคิดเห็นอย่างไรกับสถานะของทหาร

⁴⁷ Helen McCartney, “Hero, Victim or Villain ? The Public Image of the British Soldier and its Implications for Defense Policy,” *Defense & Security Analysis* 27, 1 (March 2011): 43 – 54.

⁴⁸ *Ibid.*, p. 49.

นอกจากนี้งานของ McCartney ชั้นนี้ได้แสดงให้เห็นถึงสถานะอื่นที่ทหารได้รับ นอกเหนือจากสถานะที่ผู้วิจัยศึกษา คือภาพจำของ “วายร้าย” (Villain) โดยสถานะดังกล่าวเป็นภาพ จำด้านลบสำหรับทหาร ที่มองว่าทหารคือตัวตนของความชั่วร้าย โดยเฉพาะในช่วงที่เกิดกระแสต่อต้านสงคราม ตัวตนของทหารคือไม่ต่างกับอาชญากรที่ก่อความผิด ซึ่งในกรณีของทหารอังกฤษในงานของ McCartney ภาพจำวายร้ายมาจากสื่อหนังสือพิมพ์ลงข่าวด้านลบของทหาร ไม่ว่าจะป็นข่าวที่ทหารเมาสุราและทะเลาะวิวาทกับประชาชนบ่อยครั้ง หรือข่าวการทารุณกรรมในกองทัพเป็นต้น⁴⁹ การเกิดขึ้นของภาพลักษณ์อาจมาจากกระบวนทัศน์ของสังคมที่มีต่อสงครามในแง่ลบมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์ของวายร้ายในงานของ McCartney ได้ถูกเสนอว่าภาพลักษณ์วายร้ายได้ถูก ทำลายจากภาพลักษณ์เหยื่อ โดยได้อธิบายว่าการกระทำในแง่ลบของทหารที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์วายร้ายนั้นมีสาเหตุปัจจัยมาจากผลกระทบที่ได้รับจากสงคราม

ภาพจำเหยื่อ (Victim) ของทหารเป็นอีกสถานะหนึ่งที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภู ทศพล โดยพบว่าภาพจำเหยื่อของทหารเป็นสถานะที่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการสร้างความชอบธรรมให้กับทหารเฉกเช่นเดียวกับสถานะวีรบุรุษ ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาของ Leila Dawney เรื่อง *Figurations of Wounding: Soldiers' Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life*⁵⁰ ที่ได้เสนอเอาไว้ว่า ภาพลักษณ์หรือภาพจำของทหารที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิตในฐานะ “เหยื่อ” ถูกนำเสนอขึ้นเพื่อสร้างความชอบธรรมและสนับสนุนอำนาจของกองทัพอังกฤษ ผ่านการเล่นกับอารมณ์ความรู้สึกของการสงสารและความเห็นอกเห็นใจได้เป็นอย่างดี⁵¹ เช่น ขบวนพาเหรดหรือพิธีการส่งร่างของบรรดาทหารผู้เสียชีวิตกลับบ้าน เปรียบได้กับการแสดงความตายต่อสาธารณชนบ่อยครั้งสำหรับพิธีการนี้ สื่อรายงานข่าวต่างจับภาพที่เน้นไปยังน้ำตาของญาติผู้เสียชีวิต⁵² เพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกร่วมให้กับสาธารณชนที่ได้ชม อันก่อให้เกิดความชอบธรรมทางศีลธรรมบางอย่างให้กับกองทัพ และสร้างช่องว่างของ “ความเจ็บ” ในการสั่งการไม่ให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในทางสาธารณะขึ้น⁵³ เนื่องจาก ยิ่งภาพจำเหยื่อของทหารได้รับความเห็นชอบจากประชาชนในแง่ของอารมณ์ความรู้สึกเท่าไร ยิ่งยากที่จะเกิดช่องว่างให้มีการวิจารณ์ขึ้น ดังนั้นแม้ว่า

⁴⁹ Ibid., pp. 48 – 49.

⁵⁰ Leila Dawney, “Figurations of Wounding: Soldiers' Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life,” *Geopolitics* 25, 5 (2020): pp. 1 – 27.

⁵¹ Ibid., p. 2.

⁵² Ibid., p. 13.

⁵³ Ibid., p. 14.

สถานะเหยื่อจะแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอที่ตรงกันข้ามกับภาพจำวีรบุรุษ แต่ภาพจำเหยื่อเองก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถสร้างรูปแบบการรับรู้ที่ทำให้ตัวทหารมีคุณค่าไม่ต่างกับวีรบุรุษ

ข้อเสนอของ Dawney จึงอาจนำไปสู่การอนุมานได้ว่าอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อบรรดาทหารรับจ้างในฐานะเหยื่อและวีรบุรุษ ที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู น่าจะเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการสร้างความชอบธรรมให้กับบรรดาทหารรับจ้างที่ถูกกระทำได้ เพราะสยุมภูเองก็เขียนงานเพื่อสื่อสารและแบ่งปันประสบการณ์ของตนกับตัวผู้อ่านเช่นเดียวกัน

การศึกษา “ภาพจำเหยื่อและวีรบุรุษ” ของทหาร พบว่ามีงานศึกษาที่ศึกษาสถานะของทหารผ่านงานเขียนทางวรรณกรรม เช่นเดียวกับงานของผู้วิจัย ดังจะเห็นได้จากวิทยานิพนธ์เรื่อง *The Hero & The Victim: Narratives of Criminality In Iraq War Fiction* ของ Gregory Peter Brazel⁵⁴ ว่าด้วยเรื่องภาพลักษณ์หรือสถานะเหยื่อและวีรบุรุษที่ปรากฏในวรรณกรรมแนวนวนิยายและเรื่องแต่ง (Fiction) ของทหารสหรัฐอเมริกาที่ได้เข้าร่วมรบในสงครามอิรัก ได้แสดงให้เห็นว่าสถานะวีรบุรุษเป็นสถานะที่เกิดขึ้นมานานและเริ่มเปลี่ยนเป็นเหยื่อมากยิ่งขึ้น โดย Brazel เสนอว่าภาพลักษณ์หรือสถานะ “เหยื่อ” ถูกนำเสนอในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีการนำเสนออย่างน้อย ๆ ก็พอ ๆ กับภาพจำของวีรบุรุษ ที่แต่เดิมภาพจำของทหารมักเล่าแต่วีรบุรุษเพียงอย่างเดียว อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานะของวีรบุรุษเริ่มเปลี่ยนมาเป็นเหยื่อ⁵⁵ ความเปลี่ยนแปลงนี้อาจขึ้นอยู่กับการที่ศาสตร์ทางจิตวิทยา โดยเฉพาะบาดแผลทางจิตใจจากสงครามถูกยอมรับมากขึ้น และอีกสาเหตุอาจมาจากตัวบริบทหรือสถานะของ “สงครามความขัดแย้งในอิรัก” ด้วย เพราะสงครามอิรักถูกมองในแง่ลบมากกว่าแง่บวก จากการเข้าไปแทรกแซงทางการเมืองและการทหารของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเอง

สำหรับภาพจำ “คนธรรมดา” (Commoners) ของทหาร เป็นภาพจำที่นิยามได้ว่าคือการมองทหารในฐานะมนุษย์ธรรมดาที่ปราศจากภาพลักษณ์ที่ถูกตีกรอบเอาไว้จากหน้าที่ของทหาร ไม่ว่าจะเป็นการทำเพื่อชาติแต่เพียงอย่างเดียว หรือ ต้องเข้มแข็ง และกล้าหาญตลอดเวลา ในแวดวงวิชาการเราจะเห็นสถานะของคนธรรมดาในทหารได้ชัดเจน หากมองในประเด็นของแรงจูงใจในการเข้าร่วมสงคราม เนื่องจากเรื่องเล่ากระแสหลักของทหารเวลาที่เข้าร่วมรบในสงครามเรามักได้รับชุดคำอธิบายไปในทางเดียวกันว่าเป็นการทำเพื่อ “ปกป้องอธิปไตย” ของชาติแต่เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามพบว่าม้งงานศึกษาที่ให้ชุดคำอธิบายต่อประเด็นนี้ที่แตกต่างออกไป อย่างงานศึกษาเรื่อง *With*

⁵⁴ Gregory Peter Brazel, “The Hero & The Victim: Narratives of Criminality in Iraq War Fiction,” (Ph.D. Thesis, Cornell University, 2020).

⁵⁵ Ibid., p. 44.

Friends, Family and Conviction Combat Motivation in British and Canadian Soldiers Fighting the First World War ของ Michael Palmisano⁵⁶ โดยงานศึกษาชิ้นนี้ว่าด้วยเรื่องทหารอังกฤษและทหารแคนาดาที่เข้าร่วมรบในสมรภูมิตหารโลกครั้งที่ 1 ผ่านการตั้งคำถามว่าอะไรคือ “แรงจูงใจ” ที่ทำให้ทหารสองประเทศเหล่านี้เลือกสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมิ ทั้งที่ในช่วงต้นของสงคราม ค.ศ. 1916 – 1917 ทั้งสองประเทศนี้ไม่ได้ใช้ระบบการเกณฑ์ทหารแบบประเทศใกล้เคียงอย่างฝรั่งเศสและเยอรมนี⁵⁷ อะไรคือแรงจูงใจสำคัญให้ชายจำนวนหนึ่งทั้งอังกฤษและแคนาดาเลือกสมัครเข้าร่วมสงคราม โดย Palmisano เลือกใช้หลักฐานจำพวก จดหมายที่เขียนถึงครอบครัว และสมุดบันทึกประจำวันหรือไดอารี่ของทหารที่เข้าร่วมสงครามมาใช้ ข้อเสนอสำคัญของงานชิ้นนี้ได้แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมรบในสงครามของทหารอังกฤษและแคนาดาล้วนแตกต่างกันไปตามความต้องการปัจเจกชน ที่ไม่ใช่มีเพียงแต่ชุดคำอธิบายว่าทำเพื่อชาติ

ชุดคำอธิบายว่าด้วยแรงจูงใจของทหารในงานของ Palmisano แสดงให้เห็นถึงแง่มุมของทหารภายใต้สถานะของคนธรรมดาได้อย่างชัดเจน โดยสำหรับชายหนุ่มแคนาดาได้ให้เหตุผลว่าแรงจูงใจคือต้องการออกผจญภัยท่องเที่ยวในพื้นที่ห่างไกล แต่เพราะไม่มีเงินทุนจึงเลือกสมัครมาเป็นทหารเพื่อท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น ในขณะที่ชายวัยกลางคนอาจมีแรงจูงใจแค่เพียงมีชีวิตรอดเพื่อกลับไปพบหน้าครอบครัวเท่านั้น⁵⁸ สำหรับอังกฤษเนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับสนามรบโดยตรง จึงอาจจำเป็นต้องสมัครเข้าร่วมรบ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามเหตุผลและแรงจูงใจสำคัญที่ได้ปรากฏจากบันทึกคือ เพื่อปกป้องเกียรติภูมิของตนเองและความรักเพื่อน เนื่องจากในอังกฤษได้เกิดค่านิยมว่าหากไม่เข้าร่วมรบถือเป็นความอับยศต่อตัวเอง อันหมายถึงการทอดทิ้งเพื่อนร่วมชาติ และจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนขี้ขลาดไปโดยปริยาย⁵⁹

ภาพจำคนธรรมดาสำหรับทหารจึงอาจเป็นแง่มุมหนึ่งของมนุษย์ที่ทำตามความปรารถนาหรือความต้องการของตนเอง ไม่ใช่เป็นการเสี่ยงชีวิตเพื่ออธิปไตยเพียงอย่างเดียว และในบางครั้งตัวทหารเองก็มีความกลัวเฉกเช่นเดียวกับคนธรรมดา ไม่ได้มีภาพลักษณ์กล้าหาญและเสียสละชีวิตเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้แรงจูงใจอีกประการของทหารคือต้องการค่าตอบแทนหรือเงินเพื่อเลี้ยงตัวเอง ซึ่งถือ

⁵⁶ Michael Palmisano, “With Friends, Family and Conviction Combat Motivation in British and Canadian Soldiers Fighting The First World War,” (Undergraduate Honors Thesis, University of Colorado Boulder, 2012).

⁵⁷ Ibid., p. 4.

⁵⁸ Ibid., p. 28.

⁵⁹ Ibid., p. 37.

เป็นการแสดงให้เห็นถึงทหารภายใต้สถานะของคนธรรมดาเช่นเดียวกัน งานศึกษาของ Ruth เรื่อง *In Buddha's Company: Thai Soldier in the Vietnam War* ได้แสดงให้เห็นถึงแง่มุมดังกล่าวของทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามว่าเพื่อต้องการยกระดับฐานะทางสังคมให้กับตัวเอง จากผลตอบแทนที่ได้รับอย่างมหาศาล⁶⁰

กล่าวโดยสรุป การทบทวนวรรณกรรมในส่วนของการนำเสนอสถานะภาพจำของทหาร ล้วนมีข้อเสนอร่วมกันคือ สถานะดั้งเดิมของทหารคือ สถานะของวีรบุรุษ ที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและการเสียสละ แต่เมื่อเวลาผ่านไป โลกเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของศาสตร์ที่ว่าด้วยจิตวิทยา ที่มองว่าทหารก็ตกเป็นเหยื่อจากความรุนแรงและสงครามได้เช่นกัน หรือในบางครั้งทหารก็ไม่ได้เป็นวีรบุรุษเสมอไปแต่ก็กระทำผิดได้ ภาพจำสถานะอื่น ๆ ของทหารจึงเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น วายร้าย, เหยื่อและคนธรรมดา ดังนั้นแง่มุมและภาพลักษณ์ของทหารจึงมีความหลากหลาย

1.6 วิธีการศึกษา หลักฐานที่ใช้ สมมติฐาน และขอบเขต

งานศึกษาวิจัยชิ้นนี้ใช้การวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นหลัก หลักฐานหลักที่ใช้จะเป็นสารนิยายของสุมภู ทศพล⁶¹ เกี่ยวกับทหารรับจ้างและสงครามลับในลาวฉบับตีพิมพ์รวมเล่มในช่วง พ.ศ. 2518-2519 จำนวน 31 เล่ม สุมภูยืนยันว่าสารนิยายเหล่านั้นมาจากประสบการณ์จริงที่ตนได้เผชิญมาในช่วงที่เป็นทหารรับจ้างในลาว ในขณะที่งานเขียนของสุมภูตั้งแต่ปี 2520 เป็นต้นมา เป็นนิยายที่เป็นเรื่องแต่งมากขึ้น ดังนั้นขอบเขตการศึกษาของงานชิ้นนี้จึงเริ่มตั้งแต่ปี 2516 อันเป็นช่วงที่สารนิยายที่ว่าด้วยทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวของสุมภูเริ่มตีพิมพ์เผยแพร่และเป็นที่รู้จัก ในขณะที่สิ้นสุดในปี 2519 อันเป็นปีสุดท้ายที่งานเขียนในรูปแบบของสารนิยายของสุมภูถูกตีพิมพ์ออกมา

สารนิยายซึ่งเป็นหลักฐานขั้นต้นหลักของงานศึกษาชิ้นนี้เป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่เขียนขึ้นโดยใช้ “เรื่องจริง” มาเล่าในรูปแบบที่สนุกสนาน เพลิตเพลิน มีอารมณ์สะเทือนใจ คำที่ใช้เรียกสารนิยายโดยทั่วไปว่าใช้คำว่า Documentary Novel และ Non-Fiction Novel ซึ่งทั้งสองคำมี

⁶⁰ Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War*, pp. 6-7.

⁶¹ เดิมสุมภูเรียกผลงานเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวว่า “สารคดี” แต่ในช่วงหลังทางสำนักพิมพ์ได้เรียกงานประพันธ์ของสุมภูประเภทนี้ว่าเป็น “สารนิยาย”

ความหมายแทบไม่แตกต่างกันและใช้แทนกันได้⁶² ทั้งนี้ในทางวรรณกรรม สารนิยายไม่ได้รับการบัญญัติคำอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตามมีความพยายามจะตีกรอบนิยามของคำเช่นกัน โดยตัว Truman Capote นักเขียนชาวอเมริกาที่มีชื่อเสียงจากการเขียนงานแนวสารนิยายเรื่อง *In Cold Blood* (ชื่อภาษาไทยว่า “ฆาตกรเลือดเย็น”) ได้ให้สัมภาษณ์กับ *New York Time* ในปี 1966 ว่า *Non-Fiction Novel* สามารถนิยามได้จากระดับทักษะของการเขียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ภาษา หรือ การวางโครงเรื่องที่ดี เป็นต้น แต่คำว่า *Documentary Novel* นั้นไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นอย่างไร⁶³

แม้ว่าในแวดวงวรรณกรรมไทยจะมีงานเขียนหรือบทประพันธ์ที่ตัวผู้เขียนพยายามจะหยิบเอาประสบการณ์จริงของตัวเองมาใส่เข้าไปในเรื่องหรือฉากหลังของเรื่องที่มีอยู่จริง เช่น ล่องไพร ของ น้อย อินทนนท์ หรือ เพชรพระอุมา ของ พนมเทียน แต่ก็จัดว่าเป็นเรื่องแต่ง (Fiction) เนื่องจากมีการใส่ เรื่องราวเหนือธรรมชาติที่เกินจริงเข้าไปหรือ ตัวละครสมมุติที่แต่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สารนิยายถือเป็นประเภทของสารคดีที่มีความยืดหยุ่นสูงและไม่มีความเฉพาะตัว มีเพียงหลักสำคัญคือ เนื้อหา และรายละเอียดของงานที่เล่ากับผู้อ่านต้องเป็น “ความจริง”⁶⁴ เราอาจประเมินและแบ่งเส้นของความ เป็นนวนิยายและสารนิยายได้จาก รายละเอียดที่นำเสนอในงานว่าอยู่ภายใต้กรอบของการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” มากน้อยเพียงใด และมีการใส่เรื่องแต่งเข้าไปหรือไม่

แม้ว่าการนำเสนอ “ข้อเท็จจริง” จะเป็นเส้นแบ่งสำคัญของนวนิยายและอาจรวมถึงสารนิยาย แต่สำหรับประวัติศาสตร์ก็เชื่อว่าจะมีแต่ข้อเท็จจริงเสมอไป ในช่วงเวลาหนึ่งประวัติศาสตร์ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของงานประพันธ์ประเภทวรรณกรรม (Literature) เช่นกัน จึงอาจบอกได้ว่าประวัติศาสตร์เป็นเรื่องแต่งไม่ต่างจากนวนิยาย⁶⁵ จนกระทั่งช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 สถานะของประวัติศาสตร์ได้เปลี่ยนเป็นสาขาวิชามากขึ้น ในฐานะงานศึกษาที่มีการใส่เหตุและผล รวมถึงข้อเท็จจริงให้ใกล้เคียงกับ ศาสตร์แบบวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ได้มีงานศึกษาของ Hayden White เรื่อง *Metahistory* ที่อธิบายว่า งานประวัติศาสตร์ไม่ได้เปิดโปงและค้นหาข้อเท็จจริงแต่เพียงอย่างเดียว แต่งานเขียนประวัติศาสตร์ก็ได้มีการ “ประดิษฐ์” หรือการ “แต่ง” เข้าไปเพิ่มเฉกเช่นเดียวที่ใกล้เคียงงานเขียน

⁶² Flis Leonora, *Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel* (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010), p. 1.

⁶³ *Ibid.*, p. 5.

⁶⁴ *Ibid.*, p. 68.

⁶⁵ Lionel Gossman, *Between History and Literature* (Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University Press, 1990), p. 227.

ประเภทนวนิยาย⁶⁶ กล่าวคืองานประวัติศาสตร์ไม่ใช่การค้นพบความจริง แต่เป็นเพราะนักประวัติศาสตร์ได้สร้าง Plot หรือวางกรอบ ของเหตุการณ์และเรื่องราวเข้าไป นอกจากนี้ในบทความของธงชัย วินิจจะกุล เรื่อง *ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทย:กรณีพระมหารัชมหาราชผู้ร้ายกลับใจ หรือ ถูกใส่ความโดย Plot ของนักประวัติศาสตร์*⁶⁷ ได้ต่อยอดประเด็นเรื่องงานประวัติศาสตร์มิได้เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงอันสมบูรณ์เกี่ยวกับอดีต แต่เป็นการนำเสนอหรือถูกวางกรอบโดยนักประวัติศาสตร์อยู่แล้ว ผ่านการแสดงให้เห็นว่าการที่พระมหารัชมหาราชถูกมองเป็นผู้ร้ายในหน้าประวัติศาสตร์ สืบเนื่องมาจากการตีความและการกำหนดเรื่องเล่าของนักประวัติศาสตร์ในสมัยหลังที่ตีความตัวพงศาวดารหรือบันทึกอดีตในอีกแบบ หากเรามองว่าประวัติศาสตร์คือการสร้างเรื่องและวางกรอบโดยนักประวัติศาสตร์โดยอิงกับหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่นนั้นเราจะแยกประวัติศาสตร์จากนวนิยายอิงประวัติศาสตร์อย่างไร นิธิ เอียวศรีวงศ์ได้เสนอในงาน *ว่าด้วย “การเมือง” ของประวัติศาสตร์และความทรงจำ* ว่างานประวัติศาสตร์และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์แทบไม่ต่างกันเลยหากยึดเพียงแค่ว่า งานประวัติศาสตร์คือการเขียนและเล่าโดยอิงกับข้อเท็จจริงหรือหลักฐาน ทั้งนี้งานประวัติศาสตร์เองก็ยิ่งใช้ ความเชื่อ อคติ ค่านิยม ทักษะ ฯลฯ ของตัวเองและยุคสมัยเป็นเครื่องมือในการสร้างด้วย ซึ่งไม่ต่างกับนักเขียนนวนิยาย อย่างไรก็ตามนิธิเสนอว่าความต่างสำคัญระหว่างประวัติศาสตร์และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์คือ “ประวัติศาสตร์มีพลังจะให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์แก่ปัจจุบันมากกว่านวนิยายอย่างเทียบกันไม่ได้”⁶⁸

ดังนั้นงานประวัติศาสตร์หรือนวนิยายอิงประวัติศาสตร์หากเปรียบเทียบกับงานประเภทสารนิยาย โดยเฉพาะกับงานสารนิยายของสยุมภู ทศพล ที่เป็นการเล่าเรื่องจริงในรูปแบบของเรื่องแต่ง ได้มีสถานะที่ใกล้เคียงกันมากในแง่ของการเล่าเรื่องอดีตของตนและถ่ายทอดให้กับคนอ่านได้รับรู้ ผ่านการนำเสนอสิ่งที่เรียกว่า “ข้อเท็จจริง” เราอาจใช้เส้นแบ่งแบบที่นิธิเสนอในเรื่องของคุณค่าและความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการแยกสารนิยายและงานประวัติศาสตร์

⁶⁶ Hayden White, *The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe* (Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press, 1975), pp. 6-7.

⁶⁷ ธงชัย วินิจจะกุล, “ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทย กรณีพระมหารัชมหาราช ผู้ร้ายกลับใจ หรือ ถูกใส่ความโดย Plot ของนักประวัติศาสตร์,” ใน *การเมืองในประวัติศาสตร์ยุคโชทัย - อยุธา พระมหารัชมหาราชกษัตริราช*, พิเศษ เจียจันทร์พงษ์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2546), หน้า 146 – 183.

⁶⁸ นิธิ เอียวศรีวงศ์, *ว่าด้วย “การเมือง” ของประวัติศาสตร์และความทรงจำ* (กรุงเทพฯ: มติชน, 2545), หน้า 4.

สำหรับกลวิธีการเขียนแบบสารนิยายนั้น ผู้เขียนอาจนำองค์ประกอบและกลวิธีการเขียนวรรณกรรมประเภทนวนิยายหรือเรื่องสั้นมาใช้ได้ เช่น การสร้างตัวละครหรือแม้กระทั่งการผูกเรื่องให้มีโครงเรื่องเช่นเดียวกับเรื่องสั้นมาเขียนสารคดี⁶⁹ ตัวละครในเรื่องที่ถูกสร้างขึ้นมาจากไม่มีตัวตนอยู่จริงเพียงแต่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไป อนึ่ง การสร้างตัวละครเพื่อทำหน้าที่ในการเล่าเรื่องต่าง ๆ แทนผู้เขียน จะมีความสัมพันธ์กับการใช้มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ในสารนิยายเรื่องนั้น ๆ ด้วย เพราะเมื่อต้องเล่าเรื่องราวผ่านตัวละคร ผู้เขียนย่อมต้องใช้มุมมองของตัวละคร เช่นเดียวกับการเล่าเรื่องในเรื่องสั้นหรือนวนิยายด้วย แม้ว่ามุมมองการเล่าเรื่องจะมีหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็น มุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง มุมมองสรรพนามบุรุษที่สอง หรือมุมมองการเล่าเรื่องแบบรู้แจ้ง ในสารนิยายนั้นไม่มีการจำกัดว่าผู้เขียนจะเลือกกลวิธีการเล่าเรื่องแบบใด⁷⁰

สำหรับงานสารนิยายของสุมภูนั้น สุมภูเขียนโดยเล่าในลักษณะของบันทึกความทรงจำที่ถูกดัดแปลงเรียบเรียงในรูปแบบของนวนิยาย ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องและดำเนินเรื่องผ่านมุมมองสรรพนามบุรุษที่หนึ่งหรือตัวสุมภูเองโดยมีฉากเป็นสงครามลับในลาว มีการใส่บทสนทนาระหว่างตัวสุมภูและตัวละครอื่นที่สุมภูยืนยันว่ามีตัวตนอยู่จริงเข้าไป

การเลือกสารนิยายของสุมภู มาใช้เป็นหลักฐานในการศึกษา เนื่องมาจาก ประการแรก สารนิยายของสุมภู ทศพล เป็นงานเขียนที่สามารถทำหน้าที่ในการเป็นภาพสะท้อนเรื่องทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวได้เป็นอย่างดี เพราะตัวสุมภูเองเป็นอดีตทหารรับจ้างในสมรภูมิดังกล่าว ทั้งนี้เจ้าตัวยังได้ยืนยันว่าเนื้อหาและรายละเอียดในเรื่องส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์จริงที่ตนได้เผชิญต่อนไปรบ นอกจากนี้ฉากในการเล่าเรื่องของสุมภู ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ตั้งของกองพัน รายชื่อหน่วย ก็ล้วนมีอยู่จริงทั้งสิ้น อาทิ เมืองล่องแจ้งคือที่ตั้งของศูนย์บัญชาการหลัก หรือบางส่วนของบริเวณเนินสกายไลน์อยู่ภายใต้การดูแลของกองพัน บีซี 617 (B.C. 617)⁷¹ เป็นต้น ดังนั้นสารนิยายของสุมภูจึงเป็นเสมือนบันทึกความทรงจำและเป็นเสียงของทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวที่ค่อนข้างชัด ประการที่

⁶⁹ รัญญา สังขพันธ์านนท์, **การเขียนสารคดีภาคปฏิบัติ** (มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548), หน้า 21.

⁷⁰ นิชนันท์ พานิชพงศ์, “สารนิยาย:กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย** 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2549): 5.

⁷¹ Battalion Commando (B.C.) เป็นคำเรียกขานกำลังพลหน่วยรบของ “ทหารเสือพราน” หรือที่รู้จักว่า ทหารรับจ้าง โดยจะถูกเรียกตามด้วยเลขประจำกองพันเริ่มต้นจาก 601,602,603 เป็น B.C.601, B.C.602, B.C.603 เป็นต้น โดยมีทั้งหมดถึง 36 กองพัน ซึ่งในสารนิยายของสุมภูได้เรียกชื่อกองพันเหล่านี้ถูกต้อง ตามข้อมูลที่เปิดเผยออกมาภายหลัง

สอง แม้ว่าจะมีงานเขียนทั้งที่เป็นเรื่องสั้นและนวนิยายแนวสงครามบู๊ล้างผลาญลักษณะเดียวกับสยุมภู ไม่ว่าจะเป็งานเขียนของ เตียว กุดัน ชูศักดิ์ ราศีจันทร์ (ซึ่งใช้นามปากกาว่า ต๊ะ ท่าอิฐ และ ก้องหล้า สุธาโร) และ ส.เงินยวง แต่ผู้เขียนงานเหล่านี้ไม่เคยไปรบและไม่มีประสบการณ์สงครามแบบเดียวกับ สยุมภู สยุมภูจึงกล่าวโจมตีงานเหล่านี้ว่านอกจากเลียนแบบงานของตนแล้วยังเสนอข้อมูลที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับทหารรับจ้าง⁷² ประการที่สาม สยุมภูเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตนเองซึ่งเป็นทหารระดับล่าง⁷³ ขณะที่งานเขียนแบบเดียวกันของนักเขียนคนอื่น ๆ เสนอสงครามผ่านมุมมองของทหารนอกประจำการที่เซ็นใบลาออกราชการชั่วคราว ซึ่งทหารนอกประจำการส่วนใหญ่ในสงครามลับในลาวมักเป็นระดับบังคับบัญชา หรือไม่ก็มีบทบาทสำคัญในสนามรบ ประการสุดท้าย ความเป็นสารนิยายในงานของสยุมภู ที่เสนอว่าเป็นเรื่องจริงจากประสบการณ์จริง มีส่วนช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับชุดเรื่องเล่าในแง่ที่ดีเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวต่อกลุ่มผู้อ่านงานเขียนของสยุมภูอย่างมาก กล่าวคือ หากวิริกรรมของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวในงานเขียนของสยุมภูอยู่ในรูปของ “นวนิยาย” หรือ “เรื่องแต่ง” เป็นไปได้ยากจะที่โน้มน้าวให้กับผู้อ่านจำนวนมากเชื่อในวิริกรรมของทหารรับจ้างเหล่านี้ รวมถึงการเข้าใจและจดจำทหารรับจ้างเหล่านี้ในแง่ที่ดีก็แทบจะเป็นไปไม่ได้ ด้วยเหตุผลข้างต้นเรื่องของการรับจ้างในงานสารนิยายของสยุมภูจึงมีสถานะที่ควรค่าแก่การศึกษาในทางประวัติศาสตร์

งานชิ้นนี้ยังใช้หลักฐานอื่น ๆ ประกอบการศึกษาด้วย ไม่ว่าจะเป็นบทสัมภาษณ์ผู้เขียนหนังสือหรือบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือประชุมสามัญประจำปีของสมาคมก๊อบนิรนาม 333 เพื่อให้เห็นภาพกว้างของชุดเรื่องเล่าเกี่ยวกับทหารรับจ้าง และยังสะท้อนให้เห็นถึงบริบทการเมืองและสังคมไทยในช่วงเวลานั้นอีกด้วยเช่นกัน

บันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวถือเป็นหลักฐานอีกชุดที่นำเสนอแง่มุมอื่นของทหารรับจ้างไทยนอกเหนือจากตัวสยุมภูที่ได้เข้าร่วมรบในสงครามลับในลาว ซึ่งจะช่วยให้เห็นภาพของสงครามลับในลาวและทหารรับจ้างที่กว้างขึ้นจากเพียงแง่มุมเดียว โดยส่วนใหญ่พบว่า

⁷² กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งรามสูร” ลูกอ๊อนตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1, 2 (พฤศจิกายน 2520): 54.

⁷³ ยังมีความเป็นไปได้ด้วยว่า เรื่องจริงในสารนิยายของสยุมภูไม่ได้มาจากประสบการณ์สยุมภูเพียงคนเดียว แต่มาจากประสบการณ์ของทหารคนอื่นด้วย หากเป็นเช่นนั้น สารนิยายของสยุมภูก็เป็นบันทึกประสบการณ์ร่วมของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว นอกจากนี้ ยังมีชุดเรื่องเล่าที่บอกว่าสยุมภูเป็นแค่พนักงานวิทยุ ไม่ได้ออกไปรบจริง เพียงแต่อาศัยความเป็นพนักงานวิทยุรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสนามรบมาใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนสารนิยาย สำหรับรายละเอียดเต็มในส่วนนี้จะขอหยิบไปอธิบายในบทที่ 2

หลักฐานชุดดังกล่าวมาจากกลุ่มทหารนอกประจำการที่เซ็นใบลาออกราชการและที่น่าสนใจคือทหารนอกประจำการเหล่านี้มีสถานะสูงกว่าพลเรือนอาสาสมัครในสงครามลับในลาว ในส่วนของเนื้อหา รายละเอียดในตัวของหลักฐานชุดนี้ จะเป็นทั้งการนำประสบการณ์การรบมาแล้ว หรือเป็นการเล่าประวัติศาสตร์และลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของสงครามลับในลาวผ่านตัวเล่นหรือมุมมองของฝ่ายไทยที่เริ่มเข้าไปมีบทบาทเป็นหลัก การหยิบบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยกลุ่มอื่นมาใช้อธิบาย ควบคู่ไปกับสารนิยายของสยมภูจะทำให้เห็นถึงความสอดคล้องกันในแง่หลักฐาน และให้ภาพที่สมบูรณ์ของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามข้อแตกต่างสำคัญของหนังสือหรือบันทึกความทรงจำกับงานสารนิยายของสยมภู คือ หนังสือเหล่านี้เขียนขึ้นภายหลังจากที่งานสารนิยายของสยมภูตีพิมพ์ออกมา เนื่องจากเหตุผลเรื่องการปกปิดความลับของทางรัฐบาลไทยต่อกรณีสงครามลับในลาว ตัวอย่างงานเขียนแนวบันทึกความทรงจำได้แก่ *วีรกรรมนิรนาม... ทหารเสือพราน* ของ ชาลี คเชนทร์ อดีตผู้สื่อข่าวทางอากาศในสมรภูมิ *นรกบ้านนา* ของ พล.ต.ประจักษ์ วิสุตกุล อดีตหัวหน้าหน่วยสั่งการทหารไทยในสงครามลับในลาว *เชลยศึกทรหด* ของ ชัยชาญ หาญนาวิ อดีตทหารรับจ้างที่ไปรบในลาวแต่ถูกข้าศึกจับไปเป็นเชลยศึกนานหลายปี เป็นต้น

หนังสือประวัติศาสตร์การทหารที่เกี่ยวกับทหารไทยในสงครามลับในลาวที่ออกช่วงหลัง ก็ นับเป็นหลักฐานอีกชิ้นที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากหลักฐานประเภทนี้เป็นการรวบรวมข้อมูล เอกสารที่พอจะเข้าถึงได้ควบคู่ไปกับบทสัมภาษณ์อดีตทหารผ่านศึกไทยในสงครามลับในลาวมาแล้ว โดยเรียงลำดับตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกับเล่าวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทยในสมรภูมิดังกล่าวควบคู่ไปด้วย ทั้งนี้ หนังสือประเภทนี้ส่วนใหญ่มักเป็นการเล่าเชิงภาพรวมเป็นหลัก อาทิ งานศึกษาค้นคว้าเรื่อง *2503 สงครามลาว สงครามลับ*⁷⁴ ของบัญญัติ ชวาลศิลป์ ตีพิมพ์ พ.ศ.2565 ซึ่งเป็นการต่อยอดจากบทความชุดสงครามลับสงครามลาว ที่ตีพิมพ์ลงวารสารศิลปวัฒนธรรมใน พ.ศ.2563⁷⁵ ได้มีการหยิบเอกสารสำคัญของการที่ไม่สามารถเปิดเผยได้มาบอกเล่าเกี่ยวกับปฏิบัติการส่งทหารไทยเข้าไปรบในสงครามลับในลาว โดยเล่าตั้งแต่จุดเริ่มต้นของปฏิบัติการจนถึงช่วง

⁷⁴ บัญญัติ ชวาลศิลป์, *2503 สงครามลับ สงครามลาว* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565).

⁷⁵ ในช่วง พ.ศ.2563 พลเอกบัญญัติ ชวาลศิลป์ ได้ตีพิมพ์บทความชุด “สงครามลับ สงครามลาว” ลงในวารสารศิลปวัฒนธรรมหลายตอน โดยจะเป็นการหยิบเอาเอกสารที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ของกองทัพที่ว่าด้วยสงครามลับในลาวมาแล้วในบทความ ซึ่งชุดข้อมูลสอดคล้องกับชุดคำบอกเล่าของงานเขียนหรือบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยในสงครามลับในลาวคนอื่น ๆ สำหรับบทความที่ตีพิมพ์ ได้แก่ สงครามลับ สงครามลาว: โหมโรง (มกราคม พ.ศ.2563), ตีกรรททหารเสือพราน (กรกฎาคม พ.ศ.2563), ล่องแจ้ง:สมรภูมิมืดท่าย (กันยายน พ.ศ.2563)

สิ้นสุด ซึ่งบัญชาได้แบ่งปฏิบัติการของไทยในลาวออกเป็น “ห้วง” หรือ “ช่วงเวลา” 4 ช่วงด้วยกัน คือ 1. ห้วงแรก กำลังหน่วยตำรวจพลร่ม “พารู” (เริ่มตั้งแต่ปลาย พ.ศ.2503 ในยุคจอมพลสฤษดิ์) 2. หน่วยผสม 333, หน่วยบินไฟร์ฟลาย, และกองร้อยปืนใหญ่เอสอาร์ (เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2507 – 2512) 3. กรมผสมที่ 13 หรือ 3 กองพันทหารราบ 2 กองร้อยทหารปืนใหญ่ (เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2513 - ต้น พ.ศ.2514) และ 4. กำลังทหารหน่วยเสือพราน (เริ่มปลาย พ.ศ.2513 จนถึงยุติการสู้รบลงเมื่อ พ.ศ.2517)⁷⁶ จึงสรุปได้ว่า ประเทศไทยเริ่มส่งกำลังกองกำลังเข้าไปทำสงครามตั้งแต่ พ.ศ.2503 – 2517 เป็นต้น

งานศึกษาชิ้นนี้นำเสนอบทบาทของไทยในสงครามลับในลาวในเชิงภาพรวม ซึ่งให้น้ำหนักไปกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์มากกว่าจะให้ความสนใจกับตัวละครอย่างทหารไทยในสมรภูมิลาว ยกเว้นเพียงกลุ่มทหารไทยระดับบังคับบัญชาที่ถูกกล่าวถึงพร้อมระบุชื่อเอาไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากทหารเหล่านี้มีความสำคัญต่อสมรภูมิหรือเป็นบุคคลสำคัญของหน่วย เช่น พันตำรวจโท ประเนตร ฤทธิฎชัย, พันตรี ตรวย นิมประดิษฐ์ (คำคม), พล.ต.อ. วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ (เทพ 333) เป็นต้น เรียกได้ว่างานชิ้นนี้เลือกจะนำเสนอวีรกรรมของทหารระดับนำเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันงานชิ้นนี้กลับละเลยตัวละครอย่างทหารไทยชั้นผู้น้อยและกลุ่มที่มาจากพลเรือนทั่วไป อย่างไรก็ตาม คุณูปการสำคัญของงานชิ้นนี้คือการที่ไม่ได้เล่าแต่บทบาทของไทยเพียงอย่างเดียว แต่ยังนำเสนอมุมมองของตัวละครอื่นอย่างสหรัฐฯ และเวียดนามเหนือคู่ขนานไปด้วย ทำให้งานศึกษาชิ้นนี้มีความสมบูรณ์ในการนำเสนอแง่มุมรอบด้านจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสงครามลาว

หากยึดการแบ่งช่วงเวลาตามบัญชา โดยนำมาเทียบกับชุดเรื่องเล่าในสารนิยายของสยุมภู สามารถบอกได้ว่าสยุมภู ทศพล เข้าร่วมสงครามลับในลาว ช่วง ห้วงที่ 4 หรือ ห้วงที่มีกำลังหน่วยทหารเสือพราน เนื่องจากหน่วยดังกล่าวเป็นการเปิดให้พลเรือนสามารถเข้าร่วมได้ ซึ่งสอดคล้องกับฉากในเรื่องของสยุมภู ที่มีตัวละครที่เป็นคนธรรมดาเข้ามาเข้าร่วมสงครามด้วย นอกจากนี้ ห้วงที่ 4 ยังเป็น ช่วงปลายของสงคราม ที่ศูนย์กลางหรือพื้นที่หลักคือ “ล่องแจ้ง” ที่เปรียบได้ว่าเป็นปราการสุดท้ายของฝ่ายโลกเสรีในสมรภูมินี้ เช่นเดียวกับหลายฉากที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู มักจะเล่าถึงปฏิบัติการที่ “ล่องแจ้ง” เสมอ และมักเล่าในเรื่องการป้องกันพื้นที่มากกว่าจะไปบุกโจมตีฝ่ายตรงข้าม

นอกเหนือไปจากงานศึกษาของบัญชา พบว่ายังมีงานศึกษาในลักษณะเดียวกันอย่าง *บันทึกลับ นักรบนิรนาม 333*⁷⁷ ของ ศนิโรจน์ ธรรมยศ ที่เป็นการรวบรวมเรื่องราวและวีรกรรมของทหาร

⁷⁶ บัญชา ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 12 – 16.

⁷⁷ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, *บันทึกลับ นักรบนิรนาม 333* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินเบิ้ลบุ๊คส์, 2565).

ไทยในสงครามลับในลาว ภายใต้การใช้บทสัมภาษณ์ของอดีตทหารไทยในสมรภูมินี้ และข้อมูลจากสมาคมนักรบนิรนาม 333 เป็นหลักฐานชั้นต้น ซึ่งงานของศนิโรจน์จะเน้นไปที่บทบาทของไทยในสมรภูมิลาวเท่านั้น โดยเฉพาะวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทย จึงทำให้ไม่เห็นภาพรวมของสงครามลับในลาวทั้งหมดหากเปรียบเทียบกับงานของบัญชีที่เล่าบทบาทของตัวละครอื่นอย่างเวียดนามเหนือและสหรัฐอเมริกาควบคู่ไปด้วย

หลักฐานชั้นถัดมาคือ บทสัมภาษณ์ผู้เขียน หรือเป็นบทให้สัมภาษณ์ของตัวสยมภู ที่ลงตีพิมพ์ในวารสารโลกหนังสือใน พ.ศ.2520 ชื่อบทความว่า *สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรามสูร” ลูกอันทะแมฆขาดข้างหนึ่ง* เป็นบทสนทนาโต้ตอบระหว่างสยมภูและตัวบรรณาธิการ ว่าด้วยเรื่องเบื้องหลังชีวิตของตัวสยมภู และความเป็นมาของการเขียนสารนิยาย บทสัมภาษณ์ชิ้นนี้มีความสำคัญอย่างมากในแง่ของหลักฐานในการทำความเข้าใจชุดความคิดและภูมิหลังความเป็นมาของตัวสยมภู อันจะนำไปสู่การตีความชุดหลักฐานชั้นต้นอย่างตัวสารนิยายที่จะใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ทั้งนี้บริบทที่ตีพิมพ์ พ.ศ. 2520 ของตัวบทสัมภาษณ์ชุดนี้เกิดขึ้นภายหลังจากสงครามลับในลาวสิ้นสุดลงไม่นาน อาจจะบอกได้ว่ามีความร่วมสมัยกับเหตุการณ์ และตัวเหตุการณ์สงครามลับในลาวยังคงถูกกล่าวถึงอยู่ ดังจะเห็นได้จากตัวบทสัมภาษณ์ชุดนี้ให้ความสำคัญกับงานเขียนของสยมภูเรื่อง “ดั่งบรามสูร” ที่ว่าด้วยเรื่องของฐานทัพลับของซีไอเอในประเทศไทย ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับปฏิบัติการในประเทศลาว

ภาพที่ 1 หน้าปกรูปหน้าสุมมกุ ทศพล ในโลกหนังสือ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2520

(ที่มา: https://www.su-usedbook.com/products_detail/view/4704028.)

การรับรู้เกี่ยวกับ “ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว” สำหรับประเทศไทย ถือได้ว่าเป็นหนึ่งตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเขียนสารนิยายของสุมมกุ ซึ่งหลักฐานชิ้นสำคัญที่จะนำมาใช้งานวิจัยชิ้นนี้เพื่อทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมดังกล่าวคือสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมสมัยที่ว่าด้วยเรื่องสงครามลับในลาว อันได้แก่ บทความในวารสาร เอกสาร และหนังสือพิมพ์ เอกสารเหล่านี้ได้ต่อยอดความคลุมเครือต่อสงครามลับในลาวและทหารรับจ้างไทยในงานสารนิยายของสุมมกุได้เป็นอย่างดี จากการสำรวจพบว่าเนื้อหาและบทความที่ดีพิมพ์ในประเด็นเหล่านี้นำเสนอข้อมูลการรับรู้ได้ว่า ทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในลาวเป็นเพียงทหารรับจ้างที่ทำงานให้กับสหรัฐอเมริกา ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวเป็นการรับรู้ที่สุมมกุมองว่าผิดอันนำไปสู่การเขียนสารนิยายในที่สุด

สำหรับการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อกรณีสงครามลับในลาวนั้น มีความคลุมเครืออย่างมากในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์ ดังจะเห็นได้จากกรณีการสมัครเข้าร่วมรบในสงครามลับในลาว ชายไทยที่ต้องการจะมาสมัครเข้าร่วมรบในสงครามลับในลาวจะรับรู้จากการบอกกล่าวผ่านปากต่อปากเท่านั้น ไม่มีการเปิดเผยให้ทราบโดยตรง ยกเว้นสังกัดอยู่กับกองทัพอยู่แล้วถึงจะรับรู้รายละเอียดเรื่องสงครามลับในลาวได้ ดังจะเห็นได้จากงานเขียนของ พล.ต.ประจักษ์ วิศวกุล อดีตทหารผ่านศึกในสงครามนี้ ที่

เล่าว่าทราบข่าวเรื่องสงครามในลาวจากคนในกองทัพ⁷⁸ เช่นเดียวกันในงานศึกษาของ Paul T. Carter ได้นำเสนอว่า ตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide)⁷⁹ ในสมรภูมิสงครามลับในลาวนั้น โดยส่วนใหญ่จะมาจากการคัดเลือกของสหรัฐอเมริกา หรือมาจากตำแหน่ง “นักแปล” ที่ได้รับการคัดเลือกจากการเข้ามาสมัครผ่านทางหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ⁸⁰ และบางส่วนก็มาจากหน่วยตำรวจพลร่ม (Police Aerial Reinforcement Unit)⁸¹ จะสังเกตได้ว่ากระบวนการคัดเลือกตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศที่จะเข้าไปทำงานในลาวเอง ล้วนเป็นบุคคลภายในทั้งสิ้น ดังนั้นการรับรู้เรื่องราวของสงครามลับในลาวสำหรับคนจากภายนอกจึงเป็นเรื่องยาก หากไม่ได้รู้จักกับคนในเป็นการส่วนตัว

การรับรู้ของสังคมไทยต่อกรณีของสงครามลับในลาวในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์ค่อนข้างจำกัด เนื่องมาจากข้อตกลงว่าด้วยความเป็นกลางของลาวในการไม่ให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงภายในประเทศ การส่งทหารเข้าไปแทรกแซงจึงต้องทำอย่างปกปิด ไม่สามารถส่งไปเข้าร่วมโดยตรงได้ แบบสงครามเวียดนามที่เกิดขึ้นใกล้เคียงกัน แต่ถึงแม้จะปกปิดก็เชื่อว่าทำได้โดยสมบูรณ์ โดยสังคมไทยในช่วงเวลาดังกล่าวรับรู้เพียงแค่ว่า บรรดาชายไทยที่ไปรบในลาว คือพวกทหารรับจ้างที่ถูกจ้างโดยพวกอเมริกาหรือซีไอเอเป็นพวกที่ไปรบเพื่อเงิน ดังจะเห็นได้จากบทความเรื่อง *เสือพรานไทย: เหยื่อตกกว่าจะได้กลับบ้าน* ที่ตีพิมพ์ในหนังสือข่าวรายสัปดาห์ ประชาชาติ ฉบับวันที่ 26 กันยายน 2517 ได้บอกเล่าเรื่องราวของการส่งตัวเชลยศึกไทยที่ถูกจับในสงครามลับในลาวกลับประเทศไว้ว่า “...ส่วนเชลยศึกทางฝ่ายประเทศลาวจับกุมไว้ได้นั้น เกือบร้อยละ 9 ล้วนแต่เป็น คนไทย ที่เข้าไปรับจ้างรบในลาวโดยเงินและการส่งเสียขององค์การซีไอเอแห่งสหรัฐฯ ชื่อของ “กองพันเสือพราน”...”⁸²

หลักฐานลำดับสุดท้ายที่จะใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้คือ สุนัขบัตรงานสังสรรค์ หนังสือประชุมสามัญประจำปีของสมาคมนักเรียนนิรนาม 333 ที่พิมพ์เผยแพร่ในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมนักเรียนนิรนาม 333 เป็นหลักฐานสำคัญอีกชิ้นหนึ่งของงานวิจัยชิ้นนี้ เอกสารดังกล่าวนำเรื่องราวหรือ

⁷⁸ ประจักษ์ วิสุตกุล, *นรกบ้านนา*, หน้า 21.

⁷⁹ Forward Air Guide หรือ FAG เป็นตำแหน่งผู้ชี้เป้าทางอากาศในสมรภูมิสงครามในลาว ซึ่งทำหน้าที่ชี้พิกัดให้กับเครื่องบินรบทำการโจมตีข้าศึก และในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็น “ล่าม” แปลภาษา ไปในตัว

⁸⁰ เช่น หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ (Bangkok Post) ฉบับเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2514/ค.ศ.1971 ที่ได้ประกาศรับสมัครคนแปล หรือ ล่าม (Translators) ที่โรงแรมอัมรินทร์ อย่างไรก็ตามบอกเพียงแค่ว่าคุณสมบัติผู้สมัครเท่านั้น ไม่ได้มีการระบุว่าต้องมาทำหน้าที่ในสมรภูมิลาวแต่อย่างใด

⁸¹ Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” p. 58.

⁸² กองบรรณาธิการ, “เสือพรานไทย:เหยื่อตกกว่าจะได้กลับบ้าน,” *ประชาชาติ* 1, 45 (กันยายน 2517): 11-12.

เหตุการณ์การรบของไทยในสงครามลับในลาวมาเปิดเผย หรือบางครั้งก็เป็นการนำบทความที่เขียนโดยอดีตทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวมาเล่าเป็นต้น หลักฐานชุดนี้จึงคล้ายคลึงกับหลักฐานประเภทบันทึกความทรงจำของทหารไทยที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ จึงสามารถนำเหตุการณ์ในหนังสือมาเทียบเคียงกับสารนิยายของสุมภูได้เป็นอย่างดี

สำหรับสมมติฐานของงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่าการนำเสนอการรับรู้เรื่องราววีรกรรมของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวผ่านสารนิยาย ของตัวสุมภู ทศพล มีสาเหตุปัจจัยมาจากบริบทแวดล้อมในช่วงร่วมสมัยกับปีที่สุมภูได้เขียนงานออกมา สังคมไทยต่างรับรู้เรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ที่ค่อนข้างคลุมเครือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะถูกรับรู้ในแง่ลบเสียมากกว่า ซึ่งถูกรับรู้ว่าทหารเหล่านี้ทำเพื่อเงินค่าจ้างที่ทางสหรัฐอเมริกาจ่าย ไร้ซึ่งเกียรติ และไม่ค่อยได้รับความสนใจหากเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิอื่นไม่ว่าจะเป็นสงครามเกาหลีและสงครามเวียดนาม ความรับรู้เช่นนี้ทำให้ทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวไม่สามารถมีพื้นที่อยู่ในความทรงจำของสังคมได้ ดังนั้นสุมภูจึงต้องสร้างการรับรู้และภาพจำของทหารรับจ้างไทยในอีกรูปแบบ โดยนำเสนอการรับรู้ในแง่บวกให้กับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ผ่านการเล่าเรื่องราววีรกรรมของพวกทหารรับจ้างในสนามรบ และสร้างภาพจำของตัวทหารรับจ้างที่เป็น “วีรบุรุษ” ขึ้น เพื่อต้องการแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยมีความกล้าหาญ และทำเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เฉกเช่นกับทหารไทยในสมรภูมิอื่น มิได้เป็นเพียงลูกจ้างที่ทำเพื่อเงินของอเมริกาอย่างที่สังคมตราหน้า การเสนอวีรกรรมของทหารรับจ้างในสารนิยายของสุมภูจึงทำให้การจำทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวเป็นไปได้

เราอาจอ่านสารนิยายของสุมภู ทศพล และจัดให้อยู่ในงานเขียนกลุ่มฝ่ายอนุรักษนิยม เนื่องจากการสนับสนุนการทำสงครามลับในลาวที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุน และการเชิดชูทหารรับจ้างในฐานะที่เป็นวีรบุรุษผู้ปกป้องชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ แต่สุมภูก็ใช้สารนิยายของเขาวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายอนุรักษนิยม ด้วยการเสนอภาพความไร้ประสิทธิภาพในการบังคับบัญชา การคอร์รัปชัน และความไม่มีอุดมการณ์ของผู้บังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกัน ซึ่งอธิบายได้ว่าความไร้ประสิทธิภาพของบรรดาทหารระดับบังคับบัญชานั้น มีผลกระทบต่ตัวสุมภูและบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างโดยตรง อันเป็นการทำให้พวกตนตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย นอกจากนี้ ความไร้ประสิทธิภาพของทหารระดับบังคับบัญชาของอเมริกันนั้นเห็นได้ชัดในงานสุมภู เช่น การให้การสนับสนุนด้านการรบที่ค่อนข้างแย่กับพันธมิตรฝ่ายโลกเสรีอย่างไทย หรือการให้อาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ค่อนข้างเก่า หากเอาฉากในเรื่องที่สุมภูเล่าในงานมาเทียบกับบริบททางประวัติศาสตร์จริง ๆ จะพบว่าตัวสุมภูและบรรดาทหารรับจ้าง (ทหารเสือพราน) ในเรื่องนั้น เป็นกลุ่มทหารที่เข้าร่วมสงคราม

ลับในลาวนั้นเป็นช่วงปลายของสงครามอินโดจีน ตัวสยามญเข้าร่วมสงครามใน พ.ศ.2514 และกลับไทยใน พ.ศ.2516 อันเป็นช่วงที่ฝ่ายโลกเสรีกำลังแพ้สงคราม การรบส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ล่องแจ้ง จะเป็นการรบในขณะที่ฝ่ายโลกเสรีกำลังเสียเปรียบอย่างมาก การสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาก็ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะทางสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับ “การถอนกำลังในพื้นที่” มากกว่าจะให้ความสำคัญกับ “การทำสงคราม” ทั้งนี้ทางสหรัฐอเมริกาไม่สามารถให้การสนับสนุนบรรดาพันธมิตรฝ่ายโลกเสรีในสมรภูมิลาวได้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาวุธยุทโธปกรณ์หรือกำลังทหาร เพราะกลัวการขัดตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาว จึงจำเป็นต้องให้อาวุธยุทโธปกรณ์คุณภาพแย่เพื่อไม่ให้โยงมาถึงตัวได้แก่ฝ่ายโลกเสรีในสงคราม ตัวสยามญจึงต้องเอาเรื่องราวความคับแค้นใจที่ตนและเพื่อนทหารรับจ้างเผชิญในสงครามมาตีแผ่แก่สังคม ผ่านการนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างในฐานะ “เหยื่อ” อันเป็นการสร้างภาพจำที่ดีให้กับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว โดยการเล่นกับความรู้สึกสงสารและเห็นใจของสังคม

และถึงแม้ว่าสยามญ ทศพล จะเสนอภาพทหารรับจ้างในฐานะวีรบุรุษผู้ปกป้องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ในสารนิยายของตน แต่สารนิยายของสยามญก็เสนอด้วยว่าทหารรับจ้างรบเพื่อเงิน รวมถึงเสนออารมณ์ความรู้สึกแบบมนุษย์ปุถุชนของทหารรับจ้าง เช่น ความกลัวตายจนถึงขั้นต้องหนีเอาตัวรอดเมื่อเผชิญกับสถานการณ์เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต และความต้องการทางเพศ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏในการนำเสนอภาพของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่เห็นได้ในงานเขียนตั้งแต่ทศวรรษที่ 2530 เป็นต้นมา การนำเสนอภาพของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ในฐานะ “มนุษย์ปุถุชน” เป็นการสื่อสารไปกับคนอ่านว่าทหารรับจ้างก็เป็นเพียงมนุษย์ปุถุชนที่มีอารมณ์ความรู้สึก การทำตามความต้องการของตนเองจึงไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด

1.7 เค้าโครงการศึกษา

ท่ามกลางบริบทของสงครามเย็นในช่วงทศวรรษ 2500 ความคลุมเครือจากความพยายามจะปกปิดเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวของรัฐบาลไทย ส่งผลให้สังคมไทยมองทหารรับจ้างในแง่ลบ สยามญ ทศพล ซึ่งเป็นอดีตทหารรับจ้างในสมรภูมิดังกล่าวเมื่อกลับจากสมรภูมิจึงนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างใหม่ผ่านงานเขียนที่เรียกว่า “สารนิยาย” ที่เป็นการหยิบเรื่องจริงมาเล่าแบบเรื่องแต่ง โดยสยามญได้นำเสนอภาพของทหารรับจ้างด้วยกัน 3 แบบคือ วีรบุรุษ, เหยื่อ, และปุถุชนคนธรรมดา งานศึกษาชิ้นนี้วางอยู่บนกรอบของภาพจำดังกล่าว

บทที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ภูมิหลังชีวิตของสยุมภูท่ามกลางบริบทของยุคสงครามเย็น ซึ่งเป็นยุคของการต่อสู้อุดมการณ์ทางการเมืองระหว่างโลกเสรีและโลกคอมมิวนิสต์ ที่มีผลต่อทัศนคติและความคิดหลาย ๆ อย่างของตัวสยุมภูจนได้ปรากฏให้เห็นผ่านผลงานสารนิยายของเขา กล่าวคือบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการเติบโตที่สยุมภูได้เผชิญตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเข้าร่วมในสงครามลับในลาว และต่อมาผันตัวมาเป็นนักเขียนในที่สุด

บทที่ 3 เป็นการสำรวจบทบาทของประเทศไทยต่อสงครามลับในลาว ว่าเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างไร ภายใต้การให้น้ำหนักกับช่วงที่ประเทศไทยส่งทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) เข้าไปในลาว และเพื่อยืนยันข้อเสนอที่ว่าสารนิยายของสยุมภูอ้างอิงจากเรื่องจริง ในบทนี้จะเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสมรภูมิลาวกับเนื้อหาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยุมภูว่าสอดคล้องกันมากแค่ไหน ทั้งนี้ เพื่อเข้าใจบริบทของยุคสมัยที่สารนิยายสยุมภูตีพิมพ์เผยแพร่ ในบทนี้จะเป็นการสำรวจการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยในสงครามลับในลาว ผ่านข่าวหนังสือพิมพ์และบทความในวารสารร่วมสมัยอีกด้วย

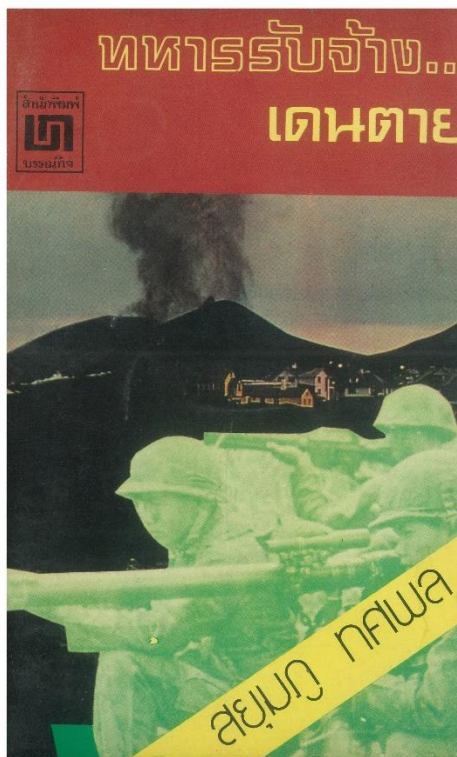
บทที่ 4 ศึกษาภาพจำของ “วีรบุรุษ” ที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล ว่ามีลักษณะอย่างไร และเหตุใดสยุมภูจึงนำเสนอเช่นนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งภาพวีรบุรุษในสารนิยายของสยุมภูด้วยกันทั้งหมด 3 แบบ ได้แก่ วีรบุรุษผู้กล้าหาญและเสียสละ, วีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์, และ วีรบุรุษผู้พิทักษ์ในอุดมการณ์โลกเสรี

บทที่ 5 ศึกษาภาพจำของ “เหยื่อ” ที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล โดยแม้ว่าสยุมภูจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมหรือขวา แต่ก็วิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายขวาด้วยกัน ผ่านการเสนอภาพของความเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำ เช่นเดียวกันเราอาจมองภาพจำของเหยื่อถือเป็นภาพจำในแง่บวกเหมือนภาพจำวีรบุรุษแต่มีความต่างกันในเรื่องของอารมณ์ที่ผู้อ่านได้สัมผัส นำไปสู่คำถามของบทนี้คือทำไมสยุมภูจึงนำเสนอเช่นนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งภาพเหยื่อออกไปด้วยกันทั้งหมด 3 แบบคือเหยื่อจากความรุนแรงของสงคราม, เหยื่อจากนายจ้างอเมริกัน, และ เหยื่อจากทหารบังคับบัญชาไทยฝ่ายเดียวกัน

บทที่ 6 ศึกษาภาพจำของ “มนุษย์ปุถุชน” ที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล โดยภาพจำนี้เป็นการเล่นกับเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกต่อคนอ่าน ซึ่งจะเป็นการย้อนกลับไปคุยกับการรับรู้หรือข้อครหาที่สังคมไทยมีต่อทหารรับจ้างในแง่ลบ ไม่ว่าจะเป็น การรบเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน เป็นต้น

บทที่ 2

“ทหารรับจ้างเดนตาย” ผู้กลายมาเป็น “สยมภู ทศพล”

ภาพที่ 2 หน้าปกหนังสือเรื่อง “ทหารรับจ้างเดนตาย” ของสยมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2518

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ที่มา: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

กล่าวได้ว่าการเกิดขึ้นของนักเขียนนวนิยายแนวสงครามผู้เรียกแทนตัวเองว่าเป็นทหารรับจ้างเดนตายนามว่า “สยมภู ทศพล” และ สารนิยายที่ว่าด้วยเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการหล่อหลอมของช่วงชีวิตที่ตัวสยมภูได้เติบโตมาเมื่อครั้งวัยเยาว์ อันเริ่มนับตั้งแต่ช่วงชีวิตในวัยเด็กของสยมภูที่ได้เกิดและเติบโตในช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2¹ พร้อมกับปัญหาทางเศรษฐกิจ

¹สยมภูนั้นเกิดใน พ.ศ.2480 ซึ่งเป็นช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 อุบัติขึ้นเพียง 2 ปี โดยสงครามเริ่มต้นในปี พ.ศ.2482 และสิ้นสุดใน พ.ศ.2488 ซึ่งเป็นช่วงที่สยมภูอายุได้ราว ๆ 10 ปีพอดี ดังนั้นในช่วงวัยเด็กของสยมภูจึงรายล้อมไปด้วยยุคสมัยของสงคราม

มากมายที่รัฐบาลไทยได้เผชิญ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ² โดยปัญหาเรื่องเศรษฐกิจส่งผลให้หลายครอบครัวในไทย ณ ช่วงเวลานั้นต้องประสบกับปัญหา ครอบครัวของสุมณูเองก็อาจจะเป็นหนึ่งในนั้นที่ต้องใช้ชีวิตอยู่กับความยากจนขั้นแค้น จากการที่สุมณูได้มีการกล่าวถึงเรื่องความยากจนในครอบครัวตนเองหลายครั้ง สภาวะความยากจนของครอบครัวของสุมณู ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันและกำหนดเส้นทางชีวิตของตัวสุมณูให้เป็นทหารอย่างเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งการเลือกประกอบอาชีพเป็นทหารของสุมณูถือเป็นจุดพลิกผันสำคัญที่ทำให้ชีวิตของสุมณูต้องเข้าไปพัวพันกับสงครามลับในลาวในเวลาต่อมา

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของสุมณูรวมถึงตัวผลงานการประพันธ์ การทำความเข้าใจแต่เพียงบริบทแวดล้อมทางการเมือง, เศรษฐกิจ, และสังคมในช่วงที่สุมณูเติบโตมาตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ อาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกจะทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมของโลกรวมทั้งวัฒนธรรมด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความต้องการของตลาดวรรณกรรม หรือ ความนิยมของวรรณกรรมแนวต่อสู้ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าบริบทโลกรวมทั้งวัฒนธรรมล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้สุมณูเลือกจะนำเสนอเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวทั้งทางตรงและทางอ้อมเช่นกัน

ชุดหลักฐานหรือเอกสารที่กล่าวถึงชีวประวัติของสุมณูจากการสำรวจพบว่ามีค่อนข้างน้อย แต่ก็เชื่อว่าจะไม่ปรากฏให้เห็นเลย ในงานวิจัยชิ้นนี้เลือกจะใช้ตัวบทความ “สัมภาษณ์ สุมณู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”³ ที่ลงในวารสารโลกหนังสือเมื่อปี 2520 เป็นหลัก เพราะเป็นชุดข้อมูลที่ได้ให้รายละเอียดชีวประวัติของสุมณูจากปากเจ้าตัวอย่างครบถ้วน และมักเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่มักถูกอ้างอิงบ่อยครั้งในงานศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมหรือนักประพันธ์ไทยในยุคหลัง อย่าง หนังสือเรื่อง “100 นักประพันธ์ไทย” ของ ประทีป เหมือนนิล เป็นต้น

หลักฐานอีกชิ้นที่กล่าวถึงชีวประวัติของสุมณู ทศพล คือ คอลัมน์ที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2533 ในชื่อคอลัมน์ “สุมณู ทศพล” ซึ่งเขียนโดยผู้สื่อข่าวที่ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ สุวรรณ วงศ์สุวรรณ ภรรยาของประจิม วงศ์สุวรรณ หรือ สุมณู ทศพล เกี่ยวกับการเสียชีวิตของสุมณู ณ เวลานั้น ในข่าวนี้นี้ได้มีการเล่าชีวประวัติและครอบครัวของสุมณูผ่านปากภรรยาของสุมณู ผู้วิจัยจึงถือเป็นหลักฐานสำคัญอีกชิ้นที่ใช้ศึกษา ในฐานะชุดข้อมูลที่มาจากผู้เกี่ยวข้องกับสุมณูโดยตรง

²ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด ปัญหาเงินเฟ้อพุ่งในประเทศไทยสูงขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 1,000 นับตั้งแต่ พ.ศ.2481 อังโน คริส เบเกอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร, **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย**, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2561), หน้า 199.

³กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมณู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1, 2 (พฤศจิกายน 2520).

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์สยมภูและภรรยาของสยมภูก็มีบางส่วนที่ขัดแย้งกับข้อมูลที่มีการเปิดเผยออกมาภายหลังเช่นกัน เช่น กรณีที่เล่าว่าสยมภูเคยถูกจับเป็นเชลยศึกถึง 2 ปี ก่อนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาฯ แต่ก็มีข้อมูลที่แย้งว่าสยมภูไม่ได้ถูกจับเป็นเชลยตามคำกล่าวอ้างออกมาเช่นกัน

ภาพที่ 3 สยมภู ทศพลระหว่างให้สัมภาษณ์ลงในโลกหนังสือ พ.ศ.2520

(ที่มา: กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดิบรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” *โลกหนังสือ* 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 57.)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้บทความชุด “นักเขียนอีสาน” เรื่อง “สยมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมिरบ”⁴ ของ เจน อักษราพิจารณ์ ที่ตีพิมพ์ลงในวารสารทางอีสาน เมื่อปี 2560 ควบคู่ไปด้วย โดยบทความชิ้นนี้ว่าด้วยอัตชีวประวัติของตัวสยมภู ทศพล ตั้งแต่ช่วงต้นชีวิตจนกระทั่งเป็นนักเขียน ทั้งยังเล่าถึงสารนิยายของสยมภูที่ถูกนำมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์เช่นกัน ซึ่งผู้เขียนบทความชิ้นนี้ใช้แหล่งข้อมูลอ้างอิงหลายแหล่งโดยเฉพาะคำบอกเล่าจากบรรดานักเขียนท่านอื่นที่รู้จักกับสยมภูเป็นการส่วนตัว เช่นเดียวกับผู้วิจัยที่นอกจากใช้ข้อมูลอ้างอิงจากบทความ, หนังสือ หรือบทสัมภาษณ์

⁴เจน อักษราพิจารณ์, “สยมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” *ทางอีสาน* 5, 58 (กุมภาพันธ์ 2560).

ก็ยังใช้หลักฐานอ้างอิงอย่าง หนังสือคำบอกเล่าจากบรรดาเพื่อนนักเขียนที่มีโอกาสได้รู้จักกับสยมภู ไม่ว่าจะเป็น ณรงค์ จันทรเรือง หรือ คริส สารคาม เป็นต้น

สำหรับในบทนี้ จึงเป็นการสำรวจและเล่าถึงเส้นทางชีวิตของสยมภู ทศพล คู่ขนานไปกับบริบทแวดล้อมทางการเมือง สังคมและโลกวรรณกรรม ณ เวลานั้นว่ามีส่วนสำคัญอย่างไรในการสร้างและหล่อหลอมตัวสยมภูและตัวสารนิยายที่ว่าด้วยทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว

2.1 ชีวิตช่วงต้นของสยมภู ทศพล หนุ่มลูกอีสานหลานย่าโมสู่ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว

จำสืบเอกประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกา “สยมภู ทศพล” เกิดเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ.2480 จังหวัดนครราชสีมา มาจากครอบครัวที่มีพื้นเพประกอบอาชีพค้าขายของ มีบิดาชื่อ นายสุดใจ วงศ์สุวรรณ และ มารดาชื่อ นางแฉล้ม วงศ์สุวรรณ โดยสยมภูเป็นบุตรคนโตจากจำนวนพี่น้อง 3 คน⁵ แม้ว่าข้อเขียนส่วนใหญ่จะเล่าตรงกันว่าเดิมสยมภูเป็นคน จังหวัดนครราชสีมา แต่บทสัมภาษณ์ภรรยาของสยมภูนั้นเล่าจังหวัดที่กำเนิดต่างออกไป โดยเล่าว่า เดิมสยมภูเป็นคนจังหวัดกาญจนบุรี แต่ครอบครัวย้ายไปจังหวัดนครราชสีมา เมื่ออายุเพียง 2 ขวบ⁶ สำหรับความสัมพันธ์ครอบครัวของสยมภู โดยส่วนใหญ่พบว่าสยมภูมักเล่าถึงมารดาของตนบ่อยครั้ง ดังจะเห็นได้จากสารนิยายเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ที่ว่าด้วยเรื่องราวช่วงต้นของสยมภูในการสมัครเป็นทหารรับจ้างไปปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ลาว กองพัน BC616 ณ พื้นที่ล่องแจ้ง ซึ่งในเล่มนี้สยมภูได้กล่าวถึงมารดาของเขา ในฉากที่สยมภูกำลังนั่งอยู่นั่งบังเกอร์ทหารหรือฐานปราการของฝ่ายตน ระหว่างเตรียมรับมือกับข้าศึกที่กำลังบุกเข้ามาในพื้นที่ หวังความคิดแรกที่ปรากฏของสยมภูก่อนจะออกไปรบคือภาพของมารดาของตน โดยสยมภูได้พรรณนาด้วยน้ำเสียงโศกเศร้าถึงมารดาของตนเอาไว้ว่า

⁵แม้ว่าจะมีการกล่าวว่าสยมภูมีพี่น้องด้วยกัน 3 คน อ้างใน ประทีป เหมือนนิล, 100 นักประพันธ์ไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 197. คน ซึ่งผู้วิจัยคาดการณ์ว่างานที่เขียนเกี่ยวกับประเด็นนี้ ยึดจากคำบอกเล่าจากบทสัมภาษณ์ของภรรยาของสยมภูเป็นหลัก อ้างใน “สยมภู ทศพล,” *ไทยรัฐ* (21 มกราคม 2533): 21. แต่ก็มีบางแหล่งข้อมูลที่เล่าว่าสยมภูมี พี่น้อง 4 คน เช่นเดียวกัน โดยปรากฏในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ ประพันธ์สาส์น ซึ่งเล่าว่าสยมภูเป็นบุตรคนที่ 4 จากบรรดาพี่น้อง 4 คน อ้างใน “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ ประพันธ์สาส์น ; เข้าถึง ข้อมูล วันที่ 15 ตุลาคม 2565, http://www.praphansam.com/home/detail_author_th/24.

⁶“สยมภู ทศพล,” *ไทยรัฐ* (21 มกราคม 2533): 21.

“ภาพของหญิงชรารูปร่างบอบบาง ผมขาวโพลนทั่วศีรษะ นั่งเขียนหนังสืออยู่บนโต๊ะ น้ำตา
เจ้ากรรมของผมไหลคลอออกมาเต็มแก้ว ความรู้สึกนึกคิดที่พุ่งขึ้นมาในปัจจุบันทันด่วนก็คือ
การคิดถึงแม่อย่างจับจิตจับใจกว่าทุกครั้ง

“เหนือเกล้าของลูก ถ้าผมไม่ตายเสียก่อนผมจะกลับมาอยู่กับแม่จนวาระสุดท้ายของชีวิต
ต่อไปนี้ผมจะไม่ทอดทิ้งแม่อีกแล้ว”

ผมรำพึงออกมาเบา ๆ ...”⁷

ความผูกพันกับมารดาของสุมภูยังปรากฏในสารนิยายตอน “ค่ายนรกเดียนเบียนฟู” เช่นกัน
ในเล่มนี้ว่าด้วยช่วงชีวิตที่สุมภูได้ถูกจับเป็นเชลยศึกในค่ายกักกันเชลยในพื้นที่เวียดนาม ผ่านฉากร
สนทนาระหว่างสุมภูและเพื่อนเชลยศึกชาวไทยด้วยกัน อย่างตัวละครของ “ครูสำรอง ศรีโบราณ”⁸
เมื่อทั้งตัวสุมภูและครูสำรองต่างถูกจับมาทรมานจากฝ่ายข้าศึกและคิดว่าพวกตนอาจไม่มีทางรอด
ชีวิตกลับได้ ณ เวลานั้น ทั้งคู่ต่างคิดถึงครอบครัวอันเป็นที่รักของตนทันที ซึ่งสำหรับสุมภูห้วง
ความคิดแรกที่ปรากฏออกมาคือ การโหยหามารดาของตน จึงอาจสรุปได้ว่าสำหรับความสัมพันธ์กับ
ครอบครัวนั้น สุมภูมีความผูกพันกับมารดามากกว่าบิดาอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากที่สุมภูได้
เล่าว่า “สั้นคำพูดของ “ครูสำรองศรีโบราณผมสะอึกเข้าไปถึงในอก ความรู้สึกนึกคิดที่จู่โจมเข้ามาใน
ปัจจุบันทันด่วนก็คือ มีความคิดถึง “แม่” อย่างสุดหัวใจ...”⁹

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่สุมภูได้กล่าวถึงมารดาของตนข้างต้นในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน”
คือคำบรรยายถึงรูปพรรณสัณฐานของมารดาว่า “มีผมสีขาวโพลนทั่วศีรษะ” นั้นหมายความว่ามารดา
ของสุมภูต้องมีอายุค่อนข้างมากในระดับของผู้สูงอายุที่เข้าสู่วัยชราเต็มตัว ซึ่งขัดกับอายุของสุมภู
ในช่วงที่สมัครเข้าร่วมในสมรภูมิลาวปี 2514 ที่เมื่อคำนวณแล้วสุมภูจะมีอายุเพียง 34 ปี เท่านั้น
ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าคำกล่าวข้างต้นที่บรรยายถึงมารดาของสุมภูอาจเป็นการกล่าวอาจเกินความเป็น
จริงพอสมควร โดยสามารถอธิบายได้ว่า เนื่องจากวรรณกรรมประเภทสารนิยายมีการเล่าเรื่องจริง
ผสมกับเรื่องแต่ง จึงเป็นไปได้ที่สุมภูอาจบรรยายภาพของมารดาตนให้แก่เกินความเป็นจริงเพียง
เล็กน้อยเพื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมกับตัวสารนิยาย

⁷สุมภู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 41.

⁸ตัวละคร “ครูสำรอง ศรีโบราณ” พบว่าเป็นบุคคลที่มีอยู่จริง โดยเป็นหนึ่งในเชลยศึกชาวไทยที่ถูกจับใน
เวียดนาม หลังได้รับการปล่อยตัวมีการประกาศชื่อดังกล่าวในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ลงวันที่ 20 เดือนกันยายน
พ.ศ.2517 อ้างใน **เดลินิวส์** (20 กันยายน พ.ศ.2517): 2.

⁹สุมภู ทศพล, **ค่ายนรกเดียนเบียนฟู** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 56.

ในช่วงวัยเด็กของสุมณูนั้นเกิดและเติบโตภายใต้ประเทศไทยในช่วง ทศวรรษ 2480 หรือช่วงของยุคสงครามโลกครั้งที่สอง กล่าวได้ว่าวัยเด็กของสุมณูเป็นการใช้ชีวิตท่ามกลางภาวะสงครามและความขัดแย้ง แต่ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดที่ไม่อาจทราบได้ ตัวสุมณูมีความชอบและสนใจในอาชีพทหาร โดยคำบอกเล่าของภรรยาของสุมณูได้เล่าว่าสุมณูนั้นชอบและเชิดชูอาชีพทหารเป็นอย่างมาก¹⁰ สาเหตุหนึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเป็นเพราะครอบครัวของสุมณูในสมัยที่อพยพลงหลักปักฐานในจังหวัดนครราชสีมา ได้เลือกอาศัยอยู่บริเวณ “ค่ายสุรนารี” ซึ่งเป็นค่ายทหารประจำจังหวัด¹¹ จึงมีความเป็นไปได้ว่าในวัยเด็กของสุมณูมีโอกาสที่คลุกคลีกับทหารค่อนข้างบ่อย จนพัฒนากลายเป็นความชอบในที่สุด

เมื่อสุมณูสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ใน พ.ศ.2497 สุมณูได้เลือกเส้นทางชีวิตของตนในการเป็นทหาร โดยได้สอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหาร แต่ผ่านเพียงข้อเขียน ไม่ผ่านตรวจร่างกาย จึงสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก¹² จากนั้นจึงรับราชการทหารในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบชุดข้อมูลเรื่องการสมัครเรียนของสุมณู จะพบว่าการขัดแย้งในแง่ของข้อเท็จจริงของเวลา เช่น หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาใน พ.ศ.2497 จากนั้นจึงสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนเตรียมทหารทันที แต่โรงเรียนเตรียมทหารก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ.2501¹³ ซึ่งก่อตั้งหลังสุมณูเรียนจบมัธยมศึกษาเป็นระยะเวลากว่า 5 ปีด้วยกัน จึงเป็นไปได้ยากที่สุมณูจะสามารถสมัครสอบได้หลังเรียนจบชั้นมัธยมศึกษา แต่ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าโรงเรียนเตรียมทหารในที่นี้ อาจหมายถึงโรงเรียนเตรียมนายร้อย ซึ่งเป็นชื่อเดิมของโรงเรียนเตรียมทหารก่อนที่จะมีการเปลี่ยนใหม่ในเวลาต่อมา¹⁴

¹⁰ “สุมณู ทศพล,” **ไทยรัฐ** (21 มกราคม 2533): 21.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

¹² ข้อเขียนหลายชิ้นเล่าตรงกันว่า สุมณูสมัครเข้าโรงเรียนเตรียมทหารแต่ไม่ผ่าน จึงไปสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบกแทน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าไปการอ้างอิงตามบทสัมภาษณ์ของภรรยาของสุมณู เช่น เจน อักษราพิจารณ์, “สุมณู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน** 5, 58: หน้า 110 และ ประทีป เหมือนนิล, **100 นักประพันธ์ไทย**, หน้า 197.

¹³ **โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร** (กรุงเทพฯ: โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2542), หน้า 43.

¹⁴ โรงเรียนเตรียมทหารนั้น เกิดขึ้นจากการรวมโรงเรียนเตรียมทหารของสามเหล่าทัพเข้าด้วยกัน ใน พ.ศ.2501 อันได้แก่ โรงเรียนเตรียมนายร้อย ที่มาจากกองทัพบก, โรงเรียนเตรียมนายเรือ ที่มาจากกองทัพเรือ, และโรงเรียนเตรียมนายอากาศ ที่มาจากกองทัพอากาศ ซึ่งในส่วนของโรงเรียนเตรียมทั้งสามเหล่าทัพนั้น ถูกก่อตั้งตั้งแต่ พ.ศ.2479 โดยคณะรัฐบาลที่มี พันเอกหลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี (ยศขณะนั้น) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมองว่า

สำหรับกรณีของโรงเรียนนายสิบทหารบก แม้จะมีการรับรู้โดยทั่วกันว่าก่อตั้งเมื่อปี 2510 แต่ผู้วิจัยคาดว่าโรงเรียนนายสิบที่สุมภูเข้าศึกษาหลังจบชั้นมัธยมศึกษาคือ “โรงเรียนนายสิบพลรบ” ซึ่งเป็นหลักสูตรก่อนหน้าโรงเรียนนายสิบทหารบก โดยเป็นหลักสูตร 1 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปี 2497 และปรับเปลี่ยนเป็นรับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี 2499 จนกระทั่งในปี 2510 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนนายสิบทหารบก” และมีการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มระยะเวลาเป็นหลักสูตร 2 ปี¹⁵ ดังนั้น สุมภูเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบกจริงเพียงแต่เป็นหลักสูตรเก่า

ข้อสันนิษฐานอีกประการที่ผู้วิจัยคาดเดาว่าเป็น ปัจจัยสำคัญในการเลือกประกอบอาชีพทหารของสุมภู คือ “สถานะทางเศรษฐกิจ” ของครอบครัวสุมภูเอง โดยหากพิจารณาบริบทแวดล้อมของประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดใน พ.ศ.2488 และเข้าสู่ช่วงสงครามเย็นในช่วงเวลาดังกล่าวที่สุมภูอายุประมาณ 9 ปี สถานการณ์ภายในประเทศไทยภายหลังจากที่สงครามโลกได้สิ้นสุด พบว่าประเทศไทยได้รับความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นระหว่างสงคราม¹⁶ และเมื่อสงครามสิ้นสุดรัฐบาลต้องจ่ายเงินเพื่อดูแลทหารของสหประชาชาติในการเข้ามาปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น หรือเพื่อทำความตกลงเลิกสถานะของสงครามกับอังกฤษ ไทยต้องยอมลงนามใน “ข้อตกลงสัญญาสมบูรณ์แบบกับอังกฤษ” โดยเงื่อนไขหนึ่งของสัญญา คือ การที่ไทยต้องมอบข้าวสารจำนวนไม่เกิน 1.5 ล้านตัน โดยไม่คิดมูลค่า ถือได้ว่าเป็นการสูญเสียรายได้มหาศาล เพราะการส่งออกข้าวเป็นรายได้หลักของรัฐบาล ทั้งนี้รัฐบาลไทยยังใช้จ่ายไปมากในช่วงสงคราม¹⁷ กล่าวโดยสรุปวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงส่งผลให้หลาย ๆ ครอบครัวโดยเฉพาะครอบครัวของชนชั้นล่างหรือชาวบ้านทั่วไป โดยเฉพาะครอบครัวของสุมภู ต้องประสบพบกับความลำบากในด้านการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โรงเรียนเตรียมทหารที่ได้มีการกล่าวถึงในชีวประวัติของสุมภู จะหมายถึงโรงเรียนเตรียมนายร้อย อ่างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

¹⁵ “ประวัติโรงเรียนนายสิบทหารบก”; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2565,

http://www.engrdept.com/nco/tahanchangling/pavatnco_school.htm

¹⁶ ในช่วงระหว่างสงคราม ธนาคารแห่งประเทศไทยจำเป็นต้องออกธนบัตรเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เพราะเมื่อประเทศอยู่ในสงคราม รายจ่ายในการป้องกันประเทศค่อนข้างสูงมากกว่ายามปกติและเกินรายจ่ายเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ การค้าระหว่างประเทศถูกกระทบกระเทือนเช่นกัน โดยเฉพาะการค้ากับตะวันตก อ่างใน วิทยารณ สาสีผล, **ประวัติของเศรษฐกิจตั้งแต่ 2475** (กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555), หน้า 45 - 48.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 52 - 54.

แม้สยมภูไม่ได้เล่าถึงสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยตรง แต่สามารถคาดเดาได้จากฉากในเรื่องสารนิยายของสยมภูหลาย ๆ เล่ม ที่มักพูดถึง “ความยากจน” ของตนบ่อยครั้ง เช่น หนึ่งในฉากที่ปรากฏในสารนิยายเรื่อง “ชุมทางนรก” ที่ว่าด้วยเรื่องราวของสยมภูในช่วงถูกพวกข้าศึกจับเป็นเชลย ได้มีการเล่าถึงอดีตความรักของตนกับคนรักที่มีอุปสรรคสำคัญคือ “ฐานะความเป็นอยู่” ของตนและคนรักที่ช่างแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะฐานะทางการเงินของตนเองที่ไม่ได้ร่ำรวยมากนัก หากเปรียบเทียบกับครอบครัวของฝ่ายคนรัก สยมภูมักโดนดูถูกกีดกันจากฝั่งครอบครัวคนรักของตนเสมอ ดังนั้น หากพิจารณาและตีความจากคำบอกเล่าดังกล่าว ที่เป็นเรื่องราวอดีตของสยมภูก่อนการสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมिसงครามลับในลาว อาจอนุมานได้ว่าสถานะทางเศรษฐกิจของสยมภูในช่วงก่อนหน้านั้นอาจไม่ได้ร่ำรวยหรือมีฐานะทางการเงินที่ดูอย่างเห็นได้ชัด สยมภูเล่าเอาไว้ว่า “...ฐานะความเป็นอยู่ระหว่างเธอกับผมเปรียบเสมือนหนึ่งกำแพงที่กีดกันระหว่างคนจนกับคนร่ำรวย”¹⁸

ยิ่งไปกว่านี้ หากพิจารณาบรรดาทหารไทยที่เกิดและเติบโตช่วงร่วมสมัยกับสยมภู ก็ได้ให้เหตุผลถึงการเลือกประกอบอาชีพทหารคล้ายคลึงกัน คือการถูกบีบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ยากจน เช่น พลเอกสุจินดา คราประยูร เกิดปี 2476 ก่อนสยมภูเพียง 4 ปี และเมื่อช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ลี้ภัย เจ้าตัวเพิ่งเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ยังมาจากครอบครัวที่มีพื้นเพไม่ได้ร่ำรวย โดยบิดาประกอบอาชีพนายสถานีรถไฟ ส่วนมารดาค้าขาย¹⁹ สุจินดาได้ให้สัมภาษณ์ว่า เดิมตนไม่เคยคิดจะเลือกเป็นทหาร แต่ที่เลือกเป็นทหารนั้น เพราะเป็นอาชีพที่ต้นทุนต่ำ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัวมาก เนื่องจากครอบครัวมีฐานะไม่ดี²⁰ เช่นเดียวกับ พลตรีจำลอง ศรีเมือง หรือที่รู้จักกันในชื่อ “วีรบุรุษภูมาที”²¹ อดีตทหารไทยในสงครามลับในลาวเหมือนสยมภู เกิดเมื่อปี 2478 ก่อนสยมภูเพียง 2 ปี พื้นเพครอบครัวไม่ได้มีฐานะร่ำรวยเช่นกัน มารดาประกอบอาชีพค้าเร่บิดาเสียชีวิตตั้งแต่เกิด²² โดยจำลองได้เล่าเอาไว้ว่าตนต้องช่วยมารดาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่วัยเด็ก และเมื่อ

¹⁸สยมภู ทศพล, **ชุมทางนรก** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 32.

¹⁹วาสนา นาน่วม, **บันทึกคำให้การสุจินดา คราประยูร กำเนิดและอวสาน รสช.** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2545), หน้า 25

²⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

²¹“วีรบุรุษภูมาที” เป็น ฉายาที่ พลตรีจำลอง ศรี ภายหลังจากที่สามารถवादล้างและป้องกันข้าศึกที่พยายามเข้ามายึดพื้นที่ “ภูมาที” ได้สำเร็จ ภูมาทีนั้นนับเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของทางสหรัฐอเมริกา โดยเป็นที่ตั้งของสถานีเรดาร์ ศูนย์กลางในการปฏิบัติการทางอากาศของฝ่ายซีไอเอในสมรภูมिसงครามลับในลาว อังน บัญชร ขวาลศิลป์, “ปริศนาภูมาที,” **ศิลปวัฒนธรรม** 42, 2 (ธันวาคม 2563): 48.

²²จำลอง ศรีเมือง, **ชีวิตจำลอง** (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธีระการพิมพ์, 2533), หน้า 29.

จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมก็ได้เลือกประกอบอาชีพทหารในทันที จำลองให้เหตุผลว่าการเลือกเป็นทหารนั้นเหมาะกับคนจน ๆ เยี่ยงตน โดยเฉพาะการเลือกศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จปร. เนื่องจาก ประหยัดค่าใช้จ่ายหลายอย่าง และเมื่อเรียนจบก็ทำงานได้เลย และมีเงินเดือนทันที²³ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าสำหรับสยาม การเลือกประกอบอาชีพรับราชการทหาร คือช่องทางในการเลื่อนฐานะทางสังคมที่ใช้ต้นทุนไม่มากนัก ทั้งยังประสบความสำเร็จโดยง่าย และยังสามารถแสดงออกถึงความรักชาติไปในตัว ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจหลังสงครามสิ้นสุด อาชีพ “ทหาร” ถือเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด สำหรับชายไทยที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะไม่ได้ร่ำรวยมากในช่วงเวลาดังกล่าว ประกอบกับการที่สยามเป็นพี่ชายคนโต ท่ามกลางพี่น้องสามคน การเป็นทหารจึงเหมือนการช่วยพยุงค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว

จากคำบอกเล่าของภรรยาสยามได้เล่าว่า เมื่อสยามจบจากโรงเรียนนายสิบจึงรับราชการทหารที่จังหวัดนครราชสีมา²⁴ แต่ทว่าในคำบอกเล่าของ “เพทหาย” ผู้อ้างว่าตนเป็นเพื่อนร่วมรุ่นกับสยามสมัยเรียนโรงเรียนนายสิบ ได้เล่าต่างออกไปว่าสยามนั้นเมื่อจบจากโรงเรียนนายสิบได้ออกไปรับราชการทางภาคใต้ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช²⁵ อย่างไรก็ตาม คำบอกเล่าของเพทหายสอดคล้องกับเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยามเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ในฉากที่สยามกำลังระลึกถึงอดีตของตนได้มีคำกล่าวพาดพิงถึงนครศรีธรรมราชว่า “ภาพพจน์ในอดีต สมัยเมื่อผมกำลังฝึกงานอยู่ที่นครศรีธรรมราช ผ่านแวบเข้ามาในสมองเหมือนจอโทรทัศน์...”²⁶ จากการนำตัวหลักฐานมาเทียบกับคำบอกเล่าของสยาม ผู้วิจัยจึงมองว่าภายหลังจากสยามจบการศึกษาที่โรงเรียนนายสิบ สยามได้ลงมาประจำการที่จังหวัดนครศรีธรรมราชมากกว่าจะเป็นที่นครราชสีมาตามคำบอกเล่าของภรรยาของสยามซึ่งอาจจะมีการเข้าใจผิด เนื่องจากชื่อจังหวัดของทั้งสองจังหวัดคำแรกของชื่อว่า “นคร” คล้ายคลึงกันจึงสร้างความสับสนได้

หลักฐานหลายชิ้นได้เล่าตรงกันว่า ต่อมาสยามได้ย้ายมารับราชการที่กรุงเทพฯ เนื่องจากตัวสยามมีสมรรถภาพทางกายที่ดี โดยเฉพาะด้านกรวยัง ได้รับชัยชนะจากการแข่งขันทุกครั้ง จึงได้เป็นตัวแทน “นักกรีฑา” ของกองทัพบกและประเทศไทยในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในช่วงต้นทศวรรษ 2500 ทั้งนี้คำบอกเล่าของเพทหายเล่าว่าสยามใช้เวลาส่วนใหญ่กับการฝึกซ้อมกีฬาจนแทบไม่ได้ปฏิบัติ

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

²⁴ “สยามภู ทศพล,” **ไทยรัฐ** (21 มกราคม 2533): 21.

²⁵ เพทหาย, “ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน,” **โล่เงิน** 15, 177 (ธันวาคม 2543): 55.

²⁶ สยามภู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน**, หน้า 111.

หน้าที่ในฐานะทหารเลย “เรียกว่าตลอดเวลาที่รับราชการอยู่ เขาไม่เคยทำงานอื่นใดเลย นอกจากเข้าค่ายซ้อมกีฬาทั้งปี”²⁷ สำหรับรายการแข่งขันที่สุขุมภูได้เข้าร่วม ได้แก่

- เอเชียनเกมส์ครั้งที่ 3 ณ กรุงโตเกียว ญี่ปุ่น ในปี 2501 (Asian Games Tokyo 1958)
- กีฬาแหลมทองครั้งแรก ในปี 2502 (1959 Southeast Asian Peninsular Games)²⁸
- มหกรรมกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 17 (1960 Summer Olympics) ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ในปี 2503²⁹
- กีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 (1961 Southeast Asian Peninsular Games) ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า ในปี 2504³⁰
- การแข่งขันเอเชียเกมส์ครั้งที่ 4 (1962 Asian Games) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ในปี 2505³¹

อย่างไรก็ตาม มีข้อเขียนที่ว่าด้วยชีวประวัติของสุขุมภูหลายชิ้นไม่ว่าจะเป็น ในบทความ “สุขุมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ” ของ เจน อักษราพิจารณ์, หนังสือ “100 นักประพันธ์ไทย” ของประทีป เหมือนนิล, เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น หรือ แม้แต่ในบทสัมภาษณ์ตัวสุขุมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือ ได้เล่าตรงกันว่า สุขุมภูได้รับรางวัลเหรียญทองครั้งแรกจากการเข้า

²⁷เพทาย, “ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน,” *โล่เงิน* 15, 177: 55.

²⁸โดยในปีนี้มีการบินที่กว่าสุขุมภูได้รับเหรียญทอง จากการวิ่ง 4x100 อ่างใน **Prajim Wongsuwan**, Athletics Podium, Accessed December 3, 2021, <https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

²⁹**Biography Prajim WONGSUWAN**, Accessed December 3, 2021, <https://olympics.com/en/athletes/prajim-wongsuwan>.

³⁰โดยได้รับการบันทึกว่าสุขุมภูชนะการแข่งขันได้รับเหรียญเงิน จากรายการวิ่ง 200 เมตร และ 400 เมตร ทั้งนี้ยังได้เหรียญทองแดง จากการวิ่ง 4x100เมตร และ 4x400เมตร อ่างใน **Prajim Wongsuwan**, Athletics Podium, Accessed December 3, 2021, <https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

³¹การแข่งขันที่อินโดนีเซีย สุขุมภูเข้าร่วมในการแข่งวิ่ง 4x100 ในวันที่ 30 สิงหาคม ในขณะที่การแข่งขัน 200 เมตร และ การแข่งวิ่ง 4x400 เมตร รายชื่อของสุขุมภูอยู่ในสถานะ “ไม่ได้เข้าร่วมการแข่งขัน (NON-PARTICIPANTS)” อ่างใน Paul Jenes, *ASIAN GAMES Jakatar, Indonesia 1962, ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS*, Accessed December 4, 2021, <https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1962-Jakarta.pdf>.

แข่งขันในเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ที่อินโดนีเซีย³² ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลที่ผิดพลาดและคลาดเคลื่อน เนื่องจากข้อมูลอย่างเป็นทางการของผลการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ได้บันทึกว่าทีมประเทศไทย และสุมภูได้เข้าเส้นชัยเป็นลำดับที่ 4 ในการแข่งวิ่ง 4x100 เมตร เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2505³³ ในขณะที่การแข่งขันอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันวิ่ง 200 เมตร หรือ 4x400 เมตร สุมภูอยู่ในรายชื่อไม่เข้าร่วมการแข่งขัน สำหรับประวัติว่าเคยได้รับเหรียญทองของสุมภูนั้นได้รับการบันทึกว่าเป็นการแข่งขันจากการวิ่ง 4x100m จาก กีฬาแหลมทองครั้งแรกใน พ.ศ.2502

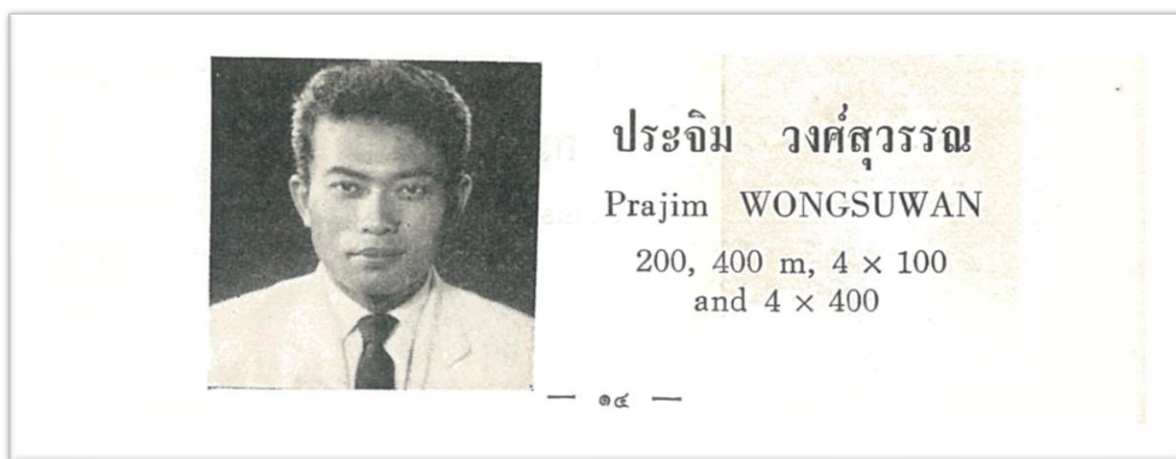
การเข้าร่วมแข่งขันของสุมภูในฐานะนักกีฬาทีมชาติครั้งสุดท้าย คาดว่าจะการแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 4 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เนื่องจากภายหลังจากการแข่งขันครั้งดังกล่าวไม่ปรากฏรายชื่อของสุมภูเข้าร่วมในการแข่งขันงานใหญ่ ๆ อีกเลย ไม่ว่าจะเป็น พ.ศ.2508 “การแข่งขันกีฬาแหลมทองครั้งที่ 3” (1965 Southeast Asian Peninsular Games) ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย³⁴ หรือ พ.ศ.2509 “การแข่งขันเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 5” (1966 Asian

³²ในบทความ เจน อักษราพิจารณ์, “สุมภู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน**, 5, 58: 110. เล่าว่า สุมภูเป็นตัวแทนทีมชาติไทยที่ได้รับรางวัลเหรียญทอง จากการแข่งขันวิ่ง 400 เมตร ในกีฬาซีเกมส์ พ.ศ.2505 กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งในการแข่งขันในรายการวิ่ง 400 เมตร ครั้งดังกล่าวไม่พบรายชื่อ สุมภูในการแข่งขัน แต่การวิ่ง 400 เมตร ในกีฬาแหลมทอง พ.ศ.2504 ณ ย่างกุ้ง ประเทศพม่า สุมภูได้เข้าร่วมในการแข่งขันรายการนี้และได้ “เหรียญเงิน”จริง ในขณะที่ หนังสือ “100 นักประพันธ์ไทย” ของ ประทีป เหมือนนิล ซึ่งน่าจะอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ของสุมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสืออีกที เล่าว่า สุมภูเคยได้รับรางวัลเหรียญทองในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 4 ที่อินโดนีเซีย อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับ รามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1, 2: 48. ข้อผิดพลาดอีกประการ สำหรับข้อเขียนที่เล่าชีวประวัติของสุมภูที่กล่าวถึงการรับรางวัลเหรียญทอง คือ ได้มีการบันทึกว่า สุมภูได้รับเหรียญทอง จากการเข้าแข่งขันระดับโลก จากงานมหกรรมโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 17 ปี พ.ศ.2503 กรุงโรม ประเทศอิตาลี เช่นกัน อ้างใน คริส สารคาม, **นักเขียนในอดีต** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2542), หน้า 89. ซึ่งข้อเขียนของคริส สารคาม ก็คลาดเคลื่อนเช่นกัน เนื่องจากในรายการนี้ได้มีการบันทึกผลการแข่งขันอย่างเป็นทางการในเว็บไซต์ของ Olympics ว่า สุมภูไม่ได้มีประวัติรับรางวัลจากการแข่งขันในรายการที่เข้าร่วมแต่อย่างใด

³³Paul Jené, **ASIAN GAMES Jakarta, Indonesia 1962**, ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS, Accessed December 4, 2021, <https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1962-Jakarta.pdf>.

³⁴**Prajim Wongsuwan**, Athletics Podium, Accessed December 4, 2021, <https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

Games) จัดที่กรุงเทพฯ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงาน³⁵ ซึ่งเป็นไปได้ว่าอาจเป็นผลมาจากการที่ สยมภู ไม่ได้เข้าร่วมแข่งขันบางรายการของการแข่งขันอาเซียนเกมส์ครั้งที่ 4 สำหรับสาเหตุของการไม่ เข้าร่วมแข่งบางรายการ มีการเล่าเอาไว้ในบทสัมภาษณ์ของสยมภูในวารสารโลกหนังสือว่าเพราะ ประสบอุบัติเหตุข้อเท้าหักกลางคัน³⁶

ภาพที่ 4 สยมภู ทศพล ในกีฬาแหลมทองครั้งที่ 2 ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า

(ที่มา: สมุดปกคณะผู้แทนไทยไปร่วมงานฉลองและการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศภาคพื้นแหลมทอง ครั้งที่สอง ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า วันจันทร์ที่ 11 ถึง วันเสาร์ที่ 16 2504 หน้า 14.)

ภายหลังจากการเป็นนักกีฬาทีมชาติ ในปี 2510 เมื่อสยมภูได้รับราชการทหารจนดำรงยศ “จ่าสิบเอก” สยมภูได้ลาออกจากราชการทหารในทันที³⁷ โดยข้อเขียนแทบทุกชิ้นได้เล่าตรงกันว่า ลาออกในช่วงปีดังกล่าว สำหรับสาเหตุการลาออกจากราชการทหาร คาดว่าเป็นเพราะปัญหาส่วนตัว ซึ่งมีปรากฏในบทสัมภาษณ์ของสยมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือ สยมภูได้เล่าในน้ำเสียงว่าเป็นเพราะ

³⁵Paul Jenex, ASIAN GAMES Bangkok, Thailand 1966, ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS, Accessed December 4, 2021, <https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1966-Bangkok.pdf>.

³⁶กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ* 1, 2: 51.

³⁷“สยมภู ทศพล,” *ไทยรัฐ* (21 มกราคม 2533): 21.

การกระทำของตัวเองว่า “ผมเคยเป็นทหารมาก่อนอะ ชีวิตผมเป็นคนไม่ค่อยดี คือระยำพอสมควร ผมก็เลยออกจากทหาร ออกจากนักกีฬา...”³⁸

ภายหลังจากออกราชการทหาร ข้อเขียนหลายชิ้นมักเล่าข้ามไปเลยว่า หลังออกราชการทหาร ตัวสุขุมภูก็ได้สมัครไปรบในสมรภูมิตั้งในลาวทันที ใน พ.ศ.2510 ซึ่งเป็นไปได้ยากเนื่องจาก สุขุมภูได้เข้าร่วมในสมรภูมินี้ ในห้วงของการส่งกำลังทหารเสือพราน ที่มีการเปิดรับพลเรือนอาสาสมัครเข้าไปร่วมรบได้ ในปลาย พ.ศ.2513³⁹ ในช่วงรอยต่อของเวลา 4 ปี (พ.ศ.2510 – 2513) ของสุขุมภูจึงยังเป็นช่องโหว่อยู่ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวสุขุมภูกำลังทำอะไรอยู่ มีเพียงข้อเขียนไม่กี่ชิ้นคือบทความของเจน อักษราพิจารณ์ ที่เล่าว่า หลังออกราชการทหาร สุขุมภูได้ไปประกอบอาชีพส่วนตัวในด้านสถานบันเทิง⁴⁰ ซึ่งตรงกับคำบอกเล่าของเพทายในข้อเขียนอีกชิ้นที่เล่าเกี่ยวกับชีวิตของสุขุมภูภายหลังจากออกราชการ โดยเพทายได้เล่าว่าตนได้มีโอกาสพบกับสุขุมภูหลังจากสุขุมภูได้ลาออกราชการทหาร สุขุมภูหลังลาออกได้เปลี่ยนอาชีพหลายครั้ง หลายอาชีพขึ้นตามความเบื่อง่ายของสุขุมภู แต่ส่วนใหญ่ก็เกี่ยวข้องกับการบันเทิงเรีงรมย์ โดยเพทายระบุว่าสุขุมภูนอกจากเป็นนักกีฬาแล้วยังเป็นนักรักอีกด้วย ครั้งหนึ่งเพทายได้พบกับสุขุมภูที่ได้ทำงานเป็นคนต้อนรับแขกที่ภัตตาคารที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งแถวสะพานยมราชหรือสี่แยกอรุณพงษ์ สุขุมภูแทบจะรู้จักและสนิทกับพนักงานหญิงทุกคนในที่ทำงานตนพอสมควร ซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นนักรักของสุขุมภู⁴¹

ภายหลังจากออกราชการทหารในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สุขุมภูได้หวนคืนสู่เส้นทางอาชีพทหารอีกครั้ง โดยได้สมัครเข้าร่วมในสมรภูมิตั้งในลาวในช่วง พ.ศ.2514 ในฐานะ “ทหารรับจ้าง” บางข้อเขียนก็เล่าว่าสุขุมภูเข้าร่วมใน พ.ศ.2513⁴² ซึ่งใกล้เคียงกับช่วงปีที่ข้อเขียนอื่นเสนอแต่ผู้วิจัยค่อนข้างเชื่อว่าปีที่เข้าร่วมของสุขุมภูคือ พ.ศ.2514 มากกว่า เนื่องจากข้อเขียนส่วนใหญ่เล่าตรงกันว่า “สุขุมภู สมัครไปรบในลาวเป็นระยะเวลา 1 ปี และถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์จับเป็นเชลยศึกเป็น

³⁸ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุขุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรามสูร” ลูกอันตะฆะฆะฆะฆะฆะฆะฆะ”, **โลกหนังสือ** 1, 2: 48.

³⁹ บัญชร ชาวาศิลป์, “ล่องแจ้งสมรภูมิตั้งในลาว,” **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 11 (กันยายน 2563): 43.

⁴⁰ เจน อักษราพิจารณ์, “สุขุมภู ทศพล: ทยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน**, 5, 58: 110.

⁴¹ เพทาย, “ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน,” **โล่เงิน** 15, 177: 55.

⁴² คำนำของสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นเล่าว่าสุขุมภูเข้าร่วมใน พ.ศ.2513 อ้างใน สุขุมภู ทศพล, **กองพันปีศาจ** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า (7).

เวลา 2 ปี ก่อนถูกปล่อยตัวเป็นรุ่นแรกในสมัยรัฐบาลหลัง 14 ตุลาคม 2516”⁴³ ดังนั้นหากนับย้อนไปถึงปีที่ถูกปล่อยตัว จะนับปีเริ่มต้นของการเข้าร่วมในสมรภูมิคือ พ.ศ.2514 พอดี ซึ่งเป็นปีที่ได้มีการส่งชุดทหารเสือพรานเข้าร่วมสมรภูมิ⁴⁴

สำหรับสาเหตุและแรงจูงใจสำคัญของสยุมภูในการตัดสินใจสมัครเข้าร่วมรบในสมรภูมิตั้งแต่ครั้งนั้น แม้ว่าชุดคำอธิบายโดยส่วนใหญ่ที่ปรากฏในสารนิยายหลาย ๆ ชิ้น มักนำเสนอว่าเป็นการอุทิศตนทำเพื่อประเทศชาติหรือทำเพื่อความต้องการทางการเงินหาเลี้ยงชีพ แต่แท้จริงแล้วสยุมภูได้อธิบายถึงแรงจูงใจอีกประการเอาไว้เช่นกัน คือ “ปัญหาส่วนตัวกับครอบครัวคนรัก” โดยได้มีการสอดแทรกแรงจูงใจนี้ไว้ในสารนิยายเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนตอนให้สัมภาษณ์ลงในวารสารโลกหนังสือ เมื่อทางบรรณาธิการโลกหนังสือถามคำถามไปว่า “ทำไมคุณถึงเป็นทหารรับจ้าง?” และสยุมภูได้ตอบกลับว่า “ต้นเหตุเกิดจากเรื่องผู้หญิง” และได้อธิบายต่อเอาไว้ว่า

“เออ...คือพูดง่าย ๆ ผมรักผู้หญิงมากอยู่คนหนึ่ง...ความระยำของผมนี่เอง ทำให้ผมเป็นที่กลางแคลงใจแก่พี่สาวของเขามาก ในบ้านเขานี้ผมเข้าไม่ได้ซะ แล้วผู้หญิงคนนี้ก็เข้าไม่ได้รักผม แต่ว่าสงสาร ผมเข้าไปยุ่งกับเขา เขาก็เสียหมด ผมก็เลยพยายามเนรเทศตัวเองให้ห่างออกไป คิดว่าจะลืมเขาได้ แต่มันไม่ยั้งนั่น...มันลืมไม่ได้...ตอนนี้ผมก็ยังรักเขาอยู่ แอบไปดูเขาเรื่อย...เขาก็ไม่รู้ว่ามีผมคือใครเวลานี้...ไม่รู้ว่ามีผมคือสยุมภู...สำหรับพี่สาวของเขา...ผมก็สะใจแล้ว...เพราะดูถูกผมมาก...นี่อาจเป็นอย่างหนึ่งก็ได้ที่ทำให้ผมมีไฟ...”⁴⁵

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁴³ข้อเขียนหลายชิ้นเล่าตรงกัน ว่า “ไปรบในลาว 1 ปี และถูกจับเป็นเชลย 2 ปี ก่อนโดนปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516” ซึ่งข้อเขียนโดนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นบทความของ เจน อักษราพิจารณ์ ในวารสารทางอีสาน หรือ หนังสือของ ประทีป เหมือนนิล ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะอ้างอิงมาจากบทสัมภาษณ์ของสยุมภูในวารสารโลกหนังสืออีกที อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอ๊อดทะมึนขาตข้างหนึ่ง”, **โลกหนังสือ** 1, 2: 49.

⁴⁴กองกำลังทหารเสือพราน เริ่มมีการส่งกำลังจากปลาย พ.ศ.2513 จนถึงช่วงการสู้รบยุติลงเมื่อ พ.ศ.2516 โดยในช่วงที่หน่วยทหารเข้าปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ลาวช่วงปลาย พ.ศ.2513 นั้น เป็นช่วงก่อนการถอนกำลังกลับประเทศไทยของหน่วยประจำการ อ้างใน บัญชร ขวาลศิลป์, “ล่องแจ้งสมรภูมิสุดท้าย,” **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 11: 43.

⁴⁵กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอ๊อดทะมึนขาตข้างหนึ่ง”, **โลกหนังสือ** 1, 2: 52.

ชุดคำอธิบายของสุมภูข้างต้น ที่กล่าวถึงแรงจูงใจในการเลือกสมัครเป็น “ทหารรับจ้าง” อาจมองได้ว่า เป็นความน้อยเนื้อต่ำใจของสุมภูที่ถูกดูถูกดูแคลนจากครอบครัวฝ่ายหญิงในช่วงเวลานั้น จนต้องจำใจเนรเทศตัวเองออกไปไกลที่สุด เพื่อหนีให้พ้นจากความอึดอัดใจบางอย่างที่ตนได้เผชิญ แต่ก็อาจมองได้เช่นกันว่าท้ายที่สุดคือ มันคือเรื่องที่ว่าด้วย “สถานะทางเศรษฐกิจ” กล่าวคือเมื่อได้รับการดูถูกจากครอบครัวฝ่ายหญิง ซึ่งมองว่าตัวสุมภูไม่คู่ควรเพราะความต่างชั้นในสถานะเศรษฐกิจอย่างที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าครอบครัวของฝ่ายหญิงมีฐานะร่ำรวยกว่าอย่างมาก⁴⁶ อาจเป็นไปได้ว่าสำหรับสุมภูมองว่าการสมัครเป็น “ทหารรับจ้าง” ในสมรภูมิลาว เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้ เป็นการยกระดับสถานะเศรษฐกิจและสังคมของตัวเองและครอบครัว เพื่อให้ตัวเองคู่ควรกับครอบครัวฝ่ายหญิง ทั้งนี้ ในเล่ม วีรบุรุษเสือพราน สุมภูได้หยิบยกข้อความในจดหมายที่สุมภูอ้างว่ามาจากคนรักของตนส่งมาให้ ก่อนทำให้เขาตัดสินใจไปรบในลาว เขียนไว้ว่า “6-7 ปีที่เรารักกันมาไม่เคยมีอะไรดีขึ้นมาเลย คุณเป็นคนเลวในสายตาของแม่และพี่แต่น แต่เล็กก็ยังรักและสงสารคุณ สร้างเนื้อสร้างตัวบ้างซิคะ ถ้าสงสารเล็กคุณต้องทำตัวของคุณให้ดีกว่านี้ แล้วเล็กจะรอคุณคะ”⁴⁷ จากคำกล่าวของสุมภูที่ได้ยืนยันในเรื่องแรงจูงใจนี้ สามารถบอกได้ว่า นอกเหนือจากความสัมพันธ์ครอบครัว โดยเฉพาะกับมารดาของตน “ความสัมพันธ์กับคนรัก” ถือเป็นความสัมพันธ์อีกรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของสุมภูอย่างมาก

สำหรับหน่วย,สังกัด และตำแหน่งของสุมภูในสมรภูมิลาวนั้น มีบอกไว้ในสารนิยายของสุมภู เล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ได้ระบุว่าสุมภูประจำอยู่กองพัน BC 616 (BC-BATTALION COMMANDO 616) ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยทหารเสือพราน ทั้งนี้คำบอกเล่าในสารนิยายของสุมภู สอดคล้องกับข้อมูลที่มีการเปิดเผยภายหลัง เช่น หนังสือของพลเอกบัญชา ขวาลศิลป์ เรื่อง *ปีซี-602 กองพันไม้แพ่ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์*⁴⁸ ได้กล่าวถึงชีวประวัติของสุมภูเอาไว้ว่า เป็นทหารเสือพรานไปรบในลาวประเทศลาว กองพันทหารเสือพราน ปีซี 616⁴⁹

ข้อสงสัยประการหนึ่งเกี่ยวกับชีวประวัติของสุมภู คือคำถามว่า สุมภูไปรบจริงหรือไม่? และสุมภูอยู่ตำแหน่งใดในช่วงที่อยู่ในลาว? แม้ว่าชุดข้อมูลที่ถูกรับรู้ส่วนใหญ่จะเชื่อว่าสุมภูไปรบใน

⁴⁶ สำหรับครอบครัวฝ่ายหญิงที่สุมภูเล่าเป็นคนรักเก่าของตน ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าอาจเป็นคนเดียวกับที่ได้มีการเล่าในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน”

⁴⁷ สุมภู ทศพล, *วีรบุรุษเสือพราน*, หน้า 11.

⁴⁸ บัญชร ขวาลศิลป์, *ปีซี-602 กองพันไม้แพ่ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2566).

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

ฐานะ “ทหาร” จริง เพราะชุดข้อมูลนี้มาจากปากตัวสุมภูเอง ไม่ว่าจะ เป็นในบทสัมภาษณ์หรือการย้ำเรื่องนี้หลายครั้งผ่านตัวผลงานเขียนว่า “ตนมีประสบการณ์รบจริง” แต่ก็พบว่ามีชุดข้อมูลที่แย้งในเรื่องนี้เช่นกัน โดยส่วนใหญ่มาจากคำบอกเล่าของอดีตทหารไทยในสมรภูมิเดียวกับสุมภู ได้เล่าเอาไว้ว่า “สุมภูไม่ได้ไปรบจริง เพราะสุมภูเป็นแค่พนักงานวิทยุประจำกองพัน 616” เท่านั้น สอดคล้องกับตัวบทสัมภาษณ์ วีระ สตาร์ (Spark Plug)⁵⁰ อดีตผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide - FAG) และ เป็นอดีตทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวเช่นเดียวกับสุมภู โดยให้สัมภาษณ์ผ่านคลิปในช่อง Youtube ของ ศนิโรจน์ ธรรมยศ ในวิดีโอชื่อ “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดับรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว ออกอากาศเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2564 โดยวีระได้เล่าว่า “จำสิบเอกประจิม วงศ์สุวรรณ สุมภู ทศพลนี้ ถือว่าสุดยอดครับ อยู่กับกองพัน 616 ของกองสิงห์ ที่ล่องแจ่ง แก่เป็นพนักงานวิทยุ...”⁵¹ ทั้งนี้ วีระได้เล่าต่อไปอีกด้วยว่าระหว่างที่สุมภูทำหน้าที่เป็นพนักงานวิทยุประจำกองพัน จึงได้รับข่าวสารมากมายก็เลยใช้ประโยชน์จากการเป็นพนักงานวิทยุ รวบรวมข่าวสารที่ว่ามาตัดแปลงเป็นเนื้อเรื่องไว้ใช้เขียนงาน กล่าวคือสุมภูได้มีการจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อถึงช่วงพักที่อนุญาตให้ทหารรับจ้างไทยเดินทางกลับประเทศไทยไปพักผ่อนตามอัยาศัย สุมภูได้พาบันทึกเรื่องราวดังกล่าวส่งไปให้สำนักพิมพ์ในไทยตีพิมพ์ผลงาน แต่ท้ายที่สุดก็ถูกทาง บก.333 ที่ต้องตรวจค้นพวกสิ่งของที่พากลับได้พบกับบันทึกดังกล่าวของสุมภู จึงเป็นเหตุให้สุมภูถูกไล่ออกจากการเป็นทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) ในที่สุดเนื่องจากการละเมิดกฎของสงครามลับที่ต้องปกปิดสถานะและไม่เปิดเผยว่าไทยมีส่วนร่วมกับการส่งทหารเข้าไปในสมรภูมินี้ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ที่เล่าในประเด็นนี้เอาไว้ว่า

ข้ามไปรบแล้วไปฝึกที่น้ำพอง เสร็จแล้วก็ข้ามไปเป็นพนักงานวิทยุของกองสิงห์ แกอยู่ตรงนั้นเนี่ย ก็พล็อตเรื่องทั้งหมดไว้ ทีละนิดทีละหน่อยเหตุการณ์...อยู่กับวิทยุเนี่ย มันจะมีรายงานเข้ามาเต็มไปหมด แกจะรู้ข้อมูล แกก็พล็อต เขียน ๆ ร่างไว้...เสร็จแล้วก็พอพัก...พอมาทักเนี่ย ทหารเสือพราน เนี่ย เขาจะต้องตรวจว่าเอาอาวุธยุทธโปกรณ์มามั้ย...เอาแผนที่เข็มทิศ อะไรพวกนี้มาเปล่า ก็ตรวจเบ้ที่สนามบินอุดร ก็ไปเจอตัวนี้ เขาก็เลยให้ออก⁵²

⁵⁰Spark Plug เป็นชื่อรหัสที่วีระ ได้รับจากการเป็น ผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide) หรือ FAG

⁵¹ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดับรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

⁵² เรื่องเดียวกัน.

หากยึดตามข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ของวีระ สตาร์ นั้นหมายความว่าสุมภูเป็นเพียงแค่ “พนักงานวิทยุ” ไม่ได้ออกไปรบในแนวหน้าอย่างที่ได้มีการกล่าวอ้าง นอกจากนี้ คำให้สัมภาษณ์ของวีระ สตาร์ ยังสอดคล้องกับบันทึกความทรงจำของซาลี คเซนทร์ (เฉลิมชัย ธรรมเวทิน) อดีตผู้สื่อข่าวทางอากาศไทยในสมรภูมิลาว ได้บันทึกว่าตนมีโอกาสพบปะกับสุมภูเป็นการส่วนตัวในช่วงที่ทำการรบในลาวอีกด้วย โดยเล่าว่าสุมภูอยู่แนวหลัง และมักได้รับข้อมูลข่าวสารการรบจากเพื่อนทหารในแนวหน้ามาใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนงานเสมอ⁵³ ในบันทึกของซาลี คเซนทร์ จะไม่ได้มีการระบุว่าสุมภูเป็น “พนักงานวิทยุ” จริงหรือไม่ แต่ซาลีก็ยืนยันว่าในช่วงที่สุมภูรับราชการสุมภูประจำการทหารเหล่าสื่อสาร และในช่วงที่ไปรบในลาวสุมภูประจำการอยู่แนวหลังไม่ใช่แนวหน้า แม้ว่าข้อมูลที่เปิดเผยภายหลังจะเล่าชีวประวัติของสุมภูแตกต่างจากคำให้สัมภาษณ์ตัวสุมภู แต่ข้อมูลเหล่านี้เป็นเพียงคำบอกเล่าจากคนที่อ้างว่ารู้จักกับสุมภูเท่านั้นและยังเป็นข้อมูลที่ถูกล่าภายหลังจากสงครามสิ้นสุด トラบไตที่ไม่มีเอกสารทางการหรือเอกสารจากทางกองทัพที่ได้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของกองพัน 616 จริง ข้อมูลในส่วนนี้จึงยังคงคลุมเครือต่อไป

สุมภูอ้างว่าตนถูกจับเป็นเชลยศึก 2 ปี ในช่วงที่ไปรบในสงครามลับในลาว ซึ่งชีวประวัติของสุมภูในช่วงที่ถูกจับเป็นเชลยถูกล่าผ่านเนื้อหาในสารนิยายตอนยาวชุด “นรกเตียนเบียนฟู” ประกอบไปด้วยพ็อกเก็ตบุ๊ก 4 เล่มจบ อันได้แก่เล่ม กองพันปีศาจ, ชุมทางนรก, แหกค่ายนรกเตียนเบียนฟู, และ หักด่านเพชรฆาต ตีพิมพ์ใน พ.ศ.2519 โดยสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ซึ่งเนื้อหาในสารนิยายชุดนี้ ได้รับการยืนยันจากสุมภูว่าได้ลงแบบรายตอนในวารสารที่โดมาก่อน⁵⁴ ดังนั้นต้นฉบับนรกเตียนเบียนฟูนี้ จึงเป็นสำนวนต้นฉบับใหม่ อย่างไรก็ตาม ในข้อเขียนของณรงค์ จันทรเรือง ในหนังสือเรื่อง “หลงน้ำหมึก” หนึ่งในหนังสือรวมเล่มจากคอลัมน์ “มิตรน้ำหมึก” ได้เล่าเอาไว้ว่า นอกจากสุมภูได้ส่งต้นฉบับ “นรกเตียนเบียนฟู” ให้กับทางประพันธ์สาส์นตีพิมพ์เป็นพ็อกเก็ตบุ๊กสาร

⁵³ ในบันทึกได้เล่าว่า “ก่อนออกเดินทางไปเยี่ยมจุดยุทธศาสตร์แห่งอื่นๆ บุสเตอร์ได้พาผมไปพบนักเขียนนวนิยายชื่อดังคนหนึ่ง เจ้าของนามปากกาว่า สุมภู ทศพล ซึ่งเป็นนักเขียนผู้นี้เคยรู้จักกับผมมาก่อน เขาเป็นนักเรียนรุ่นพี่ที่โคราช เป็นนักวิ่งทีมชาติชื่อดังในนาม ประจิม วงศ์สุวรรณ โดยระยะหลังได้เข้ารับราชการทหารเหล่าสื่อสารมียศเป็นจ่าสิบเอก ในระหว่างสงครามลาว เมื่อเขาได้รับข้อมูลข่าวสารการรบจากเพื่อนๆ ทหารในแนวหน้า จึงได้นำมาเรียบเรียงเขียนเรื่องเป็นนิยายการรบที่ตึงเครียด จนได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปเป็นอันมาก โดยมีผู้นำไปสร้างเป็นภาพยนตร์ ทำกำไรนับล้านให้แก่บริษัทผู้สร้าง” อ้างใน ซาลี คเซนทร์, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 202.

⁵⁴ สุมภู ทศพล, *กองพันปีศาจ* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า (2).

นิยายดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว สยมภูยังได้ส่งต้นฉบับเรื่องนี้ให้กับสำนักพิมพ์บรรณกิจลงตีพิมพ์เช่นกัน โดยจากคำบอกเล่าของณรงค์ จันทรเรือง แท้จริงแล้วทางประพันธ์สาส์นได้รับต้นฉบับก่อนเป็นเดือน แต่ตีพิมพ์ออกมาช้าเพราะความชะล่าใจของบรรณาธิการเอง⁵⁵ และถึงแม้เป็นเช่นนั้น แต่สารนิยายชุดนรกเดียนเบียนฟูของทั้งสองสำนักพิมพ์ก็ยังคงได้รับผลตอบรับที่ดีทั้งคู่

สำหรับคำกล่าวอ้างของสยมภูที่ว่า “ถูกจับเป็นเชลย 2 ปี ก่อนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516”⁵⁶ ผู้วิจัยมองว่าไม่เป็นความจริง เพราะข้อเท็จจริงจากหลักฐานเชิงประจักษ์ล้วนขัดแย้งกับคำกล่าวอ้างของสยมภู ไม่ว่าจะเป็นการที่รายชื่อของเชลยศึกชาวไทยจากสงครามลาวไม่ปรากฏชื่อของ “ประจิม วงศ์สุวรรณ” เลย⁵⁷ หรือ การที่เชลยศึกชาวไทยรุ่นแรกที่ถูกปล่อยตัวระหว่างไทยกับลาวเกิดขึ้นครั้งแรกในวันที่ 19 กันยายน 2517⁵⁸ ทั้งนี้ ในสารนิยายตอน นักรบรับจ้าง มีการเล่าด้วยว่าสยมภูได้มีโอกาสอยู่เห็นเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อีกด้วย⁵⁹ ซึ่งเป็นไปได้ยากถ้าเชื่อตามที่สยมภูบอกว่าตนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516 (รัฐบาลที่นำโดยนายสัญญา ธรรมศักดิ์) เพราะถ้าสยมภูบอกว่าตนถูกปล่อยตัวหลังรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์จริง หมายความว่าสยมภูจะต้องไม่อยู่ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 หากเป็นเช่นนั้นเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายตอนยาวชุด “นรกเดียนเบียนฟู” เป็นประสบการณ์จริงของใคร ในรายละเอียดของส่วนนี้ผู้วิจัยของหยิบไปอภิปรายต่อในหัวข้อ 2.3

⁵⁵ ณรงค์ จันทรเรือง, *หลงน้ำหมึก* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2554), หน้า 97.

⁵⁶ ได้รับการยืนยันจากสยมภูว่า ตนเป็นเชลยศึกรุ่นแรกที่ได้รับการปล่อยตัวในรัฐบาลหลัง 14 ตุลาคม 2516 อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอ๊อดทะมึนซัดข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ* 1,2: 49.

⁵⁷ เติลนิวิธส์ฉบับวันที่ 20 กันยายน 2517 มีการเปิดเผยรายชื่อของเชลยศึกชาวไทยที่เป็นทหารเสือพรานทุกคน โดยเป็นการปล่อยตัวครั้งแรก และไม่พบรายชื่อของประจิม วงศ์สุวรรณ หรือ สยมภูในรายชื่อเหล่านี้ อ้างใน “เชลยไทยเผยเติลนิวิธส์อยากไหว้พระ,” *เติลนิวิธส์* (20 กันยายน 2517): 1-2, 16.

⁵⁸ “เติลนิวิธส์ “บุกเดี่ยว” ประเทศลาวรับเชลยศึกไทย,” *เติลนิวิธส์* (18 กันยายน 2517): 1, 16.

⁵⁹ สยมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 103 - 104.

ภาพที่ 5 สารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น
(ที่มา: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น)

เมื่อสยมภูกลับมาประเทศไทยจึงได้ผันตัวเองเป็นนักเขียนเต็มตัวผ่านการหยิบเอาประสบการณ์จริงของตนสมัยไปรบในสมรภูมิสงครามลับในลาวมาเล่าในรูปแบบนิยาย ข้อเขียนหลายชิ้นได้เล่าไปในทิศทางเดียวกันว่า สยมภูเริ่มเขียนงานครั้งแรกภายหลังจากที่กลับมาจากสมรภูมिरบ⁶⁰ อย่างไรก็ตาม ก็พบว่า ชุดคำบอกเล่าจากสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น หนึ่งในสำนักพิมพ์ที่ได้เผยแพร่สารนิยายของสยมภู ทศพลว่า สยมภูเริ่มเขียนสารนิยายดังกล่าวส่งตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์ตั้งแต่ช่วงที่รบอยู่ในสมรภูมิลาวอยู่แล้ว โดยทหารรับจ้างนั้นมีช่วงผลัดในการหยุดพักผ่อนเพื่อเดินทางกลับ

⁶⁰ ตัวอย่างเช่น ใน เจน อักษรพิจารณ์, “สยมภู ทศพล: หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน** 5, 58: 111. เล่าว่า “ในปี 2516 เมื่อเดินทางกลับประเทศไทยจึงเริ่มต้นเขียนนวนิยายเรื่องแรก”, ใน ประทีป เหมือนนิล, **100 นักประพันธ์ไทย**, หน้า 198. “กลับมาอยู่เมืองไทย ด้วยประสบการณ์ของทหารรับจ้างในลาวมากมายและเคยชอบอ่านหนังสือมาก่อน ประกอบกับเดือดร้อนทางการเงิน ทำให้เขาเริ่มเขียนนวนิยาย”, และใน “สยมภู ทศพล,” **ไทยรัฐ** (21 มกราคม 2533): 21. บทสัมภาษณ์ภรรยาของสยมภูลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก็เล่าว่า “เมื่อสงครามเล็กจึงได้เดินทางกลับประเทศไทย จากนั้นจึงเริ่มต้นเขียนนวนิยายสงคราม” ข้อเขียนทุกชิ้นเล่าตรงกันหมดว่าสยมภูเป็นนักเขียนภายหลังจากที่กลับมาจากถูกปล่อยตัวเป็นอิสระจากการเป็นเชลยศึก

ประเทศไทยได้ชั่วคราว ซึ่งตัวสุมภูอาศัยช่วงเวลาผลัดดังกล่าวกลับประเทศไทยพร้อมพาบันทึก ส่วนตัวที่เล่าเรื่องราวในสมรภูมิสงครามลับในลาวของตนกลับไปด้วย ด้วยความตั้งใจที่จะส่ง สำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้ตีพิมพ์เรื่องเหล่านี้เผยแพร่⁶¹ ชุดคำบอกเล่านี้สอดคล้องกับคำบอกเล่าของสุมภู ในส่วนของคำนำเล่ม “สกายไลน์ เนินมรณะ” ที่เล่าเอาไว้ว่า

“เมื่อมีโอกาสได้พักผ่อน...ผมก็ถือบันทึกที่เปราะเปื้อนไปด้วยคราบโลหิตของทหารรับจ้าง ขึ้นไปพบพี่พนมเทียน ณ สำนักงานจักรวาล-รายสัปดาห์ โดยตั้งความมุ่งหมายเอาไว้ว่า จะเปิดเผยชีวิตจริงของทหารรับจ้างชาวไทยให้ประชาชนทราบถึงความเป็นไปที่แท้จริงใน สมรภูมิลาวกันเสียที...”⁶²

ถึงตรงนี้ แม้ว่าไม่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนแน่นอนว่า สุมภูเริ่มเขียนสารนิยายมาตั้งแต่ ช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในสมรภูมิ หรือ เพิ่งเริ่มเขียนภายหลังจากที่กลับมาจากสมรภูมิ เพราะจากคำบอกเล่า ของตัวสุมภูเองที่เล่าในเล่ม “สกายไลน์-เนินมรณะ” (พ.ศ.2518) กับ ข้อเขียนชีวประวัติสุมภูอื่น ๆ หรือ ตัวบทสัมภาษณ์สุมภูในวารสารโลกหนังสือ (พ.ศ.2520) ล้วนเล่าขัดแย้งกัน แต่สำหรับผู้วิจัย ค่อนข้างเชื่อไปทางชุดคำบอกเล่าที่ว่าสุมภูเริ่มเขียนตั้งแต่อายุอยู่ในสมรภูมิรบแล้ว เพียงแต่ตัวสุมภูอาจ ไม่ได้ทุ่มเทกับการเขียนมากนัก เนื่องจากในช่วงก่อนสมรภูมิสงครามลับในลาวสิ้นสุด ไม่พบงานเขียน ของสุมภูได้รับการตีพิมพ์เลย สันนิษฐานว่าอาจเพราะเป็นช่วงแรกของการหัดเขียนประพันธ์ผลงาน จนกระทั่งในช่วงหลังรัฐบาล 14 ตุลาคม 2516 ที่ปรากฏว่ามีงานของสุมภูตีพิมพ์หลายชิ้นและได้รับความนิยมนอย่างมาก จึงคาดการณ์ได้ว่าตัวสุมภูทุ่มเทให้กับการเขียนมากกว่าเดิม และมีความชำนาญ ในการเขียนแล้ว ทั้งนี้ข้อเขียนชีวประวัติสุมภูหลายชิ้นที่ยึดตามบทสัมภาษณ์ในวารสารโลกหนังสือ อาจตีความผิดจากประโยคที่บอกว่า “หลัง 14 ตุลาคม 2516 ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเป็น “ทหารรับจ้าง” เป็นสิ่งบันดาลใจสำคัญที่ทำให้สุมภูเปลี่ยนแนวจากการเป็นนักรบมาเป็น นักเขียน...”⁶³ ประโยคนี้สามารถตีความหมายอีกอย่างได้ว่า หลังช่วง 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา สุมภูอยู่ในจุดที่ทุ่มเทให้กับการเขียนงานการประพันธ์มากขึ้น จนทั้งชีวิตของการเป็นทหารไปโดย

⁶¹ “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 10 ธันวาคม 2564, http://www.praphansarn.com/home/detail_author_th/24.

⁶² สุมภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า (4).

⁶³ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”, โลก หนังสือ 1,2: 49.

ปริยาย ไม่ใช่ หลังจาก 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมาที่โดนปล่อยตัว สยามภูจึงเริ่มเขียนงานประพันธ์นวนิยาย

2.2 ชีวิตช่วงยุคทองของสยามภู ทศพล จากทหารรับจ้างสู่นักเขียนนิยายผู้ล้างผลาญ

ภายหลังจากที่สยามภูกลับมาจากการรบในลาว สยามภูได้เลือกเส้นทางชีวิตใหม่ โดยผันตัวมาเป็นนักเขียนเปลี่ยนจากจับปืนเปลี่ยนมาจับปากกา โดยผลงานเขียนของสยามภูชิ้นแรกคือ นวนิยายเรื่อง “เนียนคมเพชรฆาต” ลงตีพิมพ์ในวารสารแสนสุขรายสัปดาห์ ภายใต้นามปากกาว่า “ทองเทพบุตร”⁶⁴ แต่ผลงานเรื่องดังกล่าวเขียนไม่จบและไม่ประสบความสำเร็จตามที่หวัง⁶⁵ ซึ่งคนที่ชักจูงให้สยามภูเข้าสู่วงการวรรณกรรมเป็นคนแรกคือ นักเขียนไทยชื่อ มานิต ศรีสาครเจ้าของนามปากกาว่า “สีน้ำ” โดยสีน้ำเห็นแววนักเขียนในตัวสยามภู จึงทำให้สยามภูได้มีโอกาสเขียนลงในวารสารแสนสุขรายสัปดาห์⁶⁶

ในเวลาต่อมา สยามภูได้พยายามเขียนส่งไปยังวารสารอื่น ๆ อีกหลายฉบับ และท้ายที่สุดก็ไปเข้าตา จักรวารรายสัปดาห์ ที่มีนักเขียนชาวไทยควบตำแหน่งบรรณาธิการชื่อ ฉัตรชัย วิเศษสุวรรณ หรือ เจ้าของนามปากกาว่า “พนมเทียน” ให้ความช่วยเหลือและรับสยามภูเป็นนักเขียนประจำลงในวารสารนี้⁶⁷ ซึ่งนามปากกาว่า “สยามภู ทศพล” อ้างอิงมาจากชื่อ “สยามภูว์ ทศพล” พระเอกเรื่อง “แวมมยุรา” หนึ่งในบทประพันธ์ของพนมเทียน โดยสยามภูเล่าว่า ตัวละครเอกในเรื่องแวมมยุรา เป็นนักธุรกิจ ที่มีฐานะร่ำรวย ชัดกับฐานะความเป็นอยู่ของสยามภูที่ยากจน การหยิบชื่อของพระเอกแวมมยุรามาตั้งเป็นนามปากกาเป็นการประชดประชันชีวิตของตัวเอง โดยสยามภูเล่าในบทสัมภาษณ์ที่ลงในวารสารโลกหนังสือเอาไว้ว่า “ผมตั้งชื่อเอง คือผมอ่านหนังสือของพี่พนมเทียน ดิตหนังสือเขา ผมเห็นว่าชื่อไอ้หมอนี้ จากเรื่องนี้มันรวย แต่ผมมันจน ผมก็เลยประชดตัวเอง...”⁶⁸

⁶⁴ นามปากกา “ทอง เทพบุตร” สยามภูได้เล่าที่มาของนามปากกาแรกนี้ว่า เป็นชื่อจริงของอาชญากรคนหนึ่ง เมื่อสิบกว่าปีมาแล้ว เป็นคนเชื้อชาติญวน ตายที่ปากน้ำ อ้างใน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1, 2: 51.

⁶⁵ เจน อักษราพิจารณ์, “สยามภู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” *ทางอีสาน*, 5, 58: 111.

⁶⁶ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1, 2: 51.

⁶⁷ ประทีป เหมือนนิล, *100 นักประพันธ์ไทย*, หน้า 198.

⁶⁸ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง”, *โลกหนังสือ*, 1, 2: 51.

ผลงานเขียนภายใต้นามปากกา “สุขุมภู ทศพล” ลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์นั้น ล้วนเป็นผลงานที่งานวิจัยชิ้นนี้ตีกรอบว่าเป็น “สารนิยาย” สืบเนื่องมาจาก ผลงานเขียนเหล่านี้ ว่าด้วยเรื่องราวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ภายใต้การยืนยันอย่างหนักแน่นของสุขุมภูว่าเป็นเรื่องจริง จากประสบการณ์จริง ตัวละคร ฉาก และสถานที่ที่ปรากฏในผลงานเขียนนั้นนั้นมีอยู่ “จริง” ทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตัวเอกที่ดำเนินเรื่องคือตัวสุขุมภูเอง ผ่านตัวละครชื่อ “บ๊ิกแมน”

ลงตีพิมพ์ในวารสารจักรวาลช่วงแรกได้ใช้ชื่อว่า “นรกในลาวกับญวน” ภายหลังได้เปลี่ยนเป็น “นักรบรับจ้าง” เพราะพจนมเทียนสนับสนุนให้เปลี่ยน พอเปลี่ยนเป็นชื่อ “นักรบรับจ้าง” จึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มคนอ่านเข้าถึงได้ง่ายเนื่องจากเรื่องสงครามในเวียดนามกำลังเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง⁶⁹

สำหรับ รายละเอียดของปีที่ผลงานสารนิยายเรื่องสงครามลับในลาวของสุขุมภู ลงตีพิมพ์เป็นฉบับรายตอนในจักรวาลรายสัปดาห์ วางจำหน่ายทุกวันจันทร์ของเดือน ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมชุดข้อมูลหลักฐานและคาดการณ์ ผ่านตัวต้นฉบับจักรวาลรายสัปดาห์ที่มี สามารถแบ่งเอาได้ดังต่อไปนี้

- พ.ศ.2514 *ละเลงเลือดที่ภูเทือง*⁷⁰
- พ.ศ.2515 – 2516 *นักรบรับจ้าง* เนื่องจากข้อจำกัดด้านหลักฐาน ส่วนนี้จึงเป็นการคาดคะเนของผู้วิจัยว่าชุดนักรบรับจ้างน่าจะเป็นชื่อตอนที่ลงตีพิมพ์ช่วงปีนี้
- พ.ศ.2516 - 2517 *สกายไลน์ - เนินมรณะ*⁷¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶⁹ คริส สารคาม, *นักเขียนในอดีต*, หน้า 84-85.

⁷⁰ ละเลงเลือดที่ภูเทือง คาดว่าเป็นสารนิยายที่ว่าด้วยเรื่องราวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวเรื่องแรกที่สุขุมภูได้ส่งต้นฉบับไปให้พจนมเทียน โดยสุขุมภูเล่าไว้ว่า ยังจำช่วงที่ถือสารคดี “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” เข้าไปพจนมเทียนได้ ตอนแรกก็กลัวว่าจะไม่ได้รับความสนใจ แต่ผลกลับปรากฏว่าพจนมเทียนสนใจ จากนั้นสารคดีเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวก็ทยอยลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์ โดยอ้างอิงจาก สุขุมภู ทศพล, *สกายไลน์ เนินมรณะ เล่ม 1*, หน้า 115. ในขณะเดียวกัน ทางสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ก็ได้เล่าทำนองเดียวกันในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ ในส่วนชีวประวัติของสุขุมภู ว่า “เขียนเรื่องแรกขณะอยู่ในสมรภูมิในลาว ส่งมาที่จักรวาลรายสัปดาห์ เรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” รู้สึกจะ 2 ตอนจบ แกบอกส่งมาก็ยังไม่รู้ว่าจะได้ลงพิมพ์หรือเปล่า” อ้างใน “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 12 ธันวาคม 2564, http://www.praphansam.com/home/detail_author_th/24. จากคำบอกเล่านี้จึงหมายความว่า สารคดีทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว “เรื่องแรก” ที่ลงได้ลงในจักรวาลรายสัปดาห์ คือเรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” ทั้งนี้ ในฉบับลงในจักรวาลรายสัปดาห์ลงแค่ 2 ตอนจบ แต่ฉบับรวมเล่มกับสำนักพิมพ์บรรณกิจมีจำนวนตอนทั้งสิ้น 10 ตอน

- พ.ศ.2517 - 2518 *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทรหิน* ฉบับรวมเล่ม ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์ บรรณกิจ 6 เล่มจบ โดยเริ่มเรียงจาก 1.นักกรบรับจ้าง 2.หลังเลือดทาแผ่นดิน 3. เผchyญหน้ามัจจุราช 4.วันมหาประลัย 5.เกิดมาเพื่อฆ่า 6.สนามรบสนามเลือด รวมจำนวน ตอนทั้งสิ้น 54 ตอน
- พ.ศ.2518 - 2519 *สงครามผืนที่ภูหินตั้ง*⁷²

“สงครามผืนที่ภูหินตั้ง”ที่ตีพิมพ์ลงจักรวาลรายสัปดาห์ ใน พ.ศ.2519 ถือได้ว่าเป็นงานเขียนของสุมภูสุดสุดท้าย ที่มีความเป็น “สารนิยาย” ภายใต้การนำเสนอว่าเป็น เรื่องจริง, ฉากจริง ตัวละครทั้งหมดมีอยู่จริง ภายหลังจากนั้นสุมภูได้หยุดเขียนนวนิยายไปโดยปริยาย ซึ่งได้มีการเปิดเผยในฉบับรวมเล่มว่าเขียนลงในจักรวาลรายสัปดาห์ ถึงตอนที่ 48 แต่ต้องหยุดเขียนเป็นระยะเวลากว่า 3 เดือน เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ ซึ่งสุมภูได้ให้เหตุผลว่าตนถูกลอบยิงระหว่างเดินทาง สุมภูอ้างว่า ก่อนถูกยิง 3 วัน ตนอยู่ที่ศูนย์อพยพของชาวม้งที่จังหวัดหนองคาย โดยได้พยายามรวบรวมข้อมูลเรื่องประชาชนชาวลาวที่อพยพมายังประเทศไทย เพื่อเป็นวัตถุดิบในการเขียนหนังสือ⁷³ ไม่ว่าคำกล่าวอ้างดังกล่าวของสุมภูจะจริงเท็จเพียงใด แต่สุมภูเชื่อว่า “การลอบยิง” ดังกล่าวเป็นฝีมือขององค์กรซีไอเอ ที่หมายจะมาจัดการสุมภูเพราะสุมภูนำข้อมูลความลับของซีไอเอมาเล่าในสารนิยาย และสุมภูมักหยิบเรื่องนี้มาอ้างตลอด ทั้งยังย้ำเสมอว่าเป็น “สาเหตุ” สำคัญที่ทำให้สุมภูเลิกไม่เขียนเรื่องเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิตะเลในลาวและวิพากษ์วิจารณ์การเมืองอีกเลย ทั้งนี้ ในบทสัมภาษณ์สุมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือก็ได้หยิบประเด็นนี้มากล่าวถึงเช่นกัน โดยได้ถามสุมภู

⁷¹ สกายไลน์-เนินมรณะ ลงในจักรวาลรายสัปดาห์เพียง 18 ตอน แต่ฉบับรวมเล่มชื่อ สกายไลน์-เนินมรณะ 2 เล่มจบ พ.ศ.2518 จำหน่ายโดยสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา มีทั้งหมด 50 ตอน อ้างจาก สุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่ม 2** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 335. นอกจากนี้ ฉบับรวมเล่มใหม่ของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ใช้ชื่อเรื่องว่า “ล่องแจ้ง สมรภูมินรก” เป็นเล่มแรกและ “กองพันมรณะ” เนื้อหาเล่มสอง เนื้อหาโดยรวมเหมือนเรื่อง “สกายไลน์ เนินมรณะ” ทุกประการ แต่มีการตัดเนื้อหาบางส่วนออก

⁷² สงครามผืนที่ภูหินตั้ง ลงในจักรวาลรายสัปดาห์เพียง 48 ตอนเท่านั้น หลังจากนั้นสุมภูได้หยุดเขียนไปถึง 3 เดือนเต็ม ในขณะที่ฉบับรวมเล่ม ตีพิมพ์ พ.ศ.2519 สำนักพิมพ์บรรณกิจ ประกอบไปด้วย 5 เล่มจบ รวมจำนวนตอนทั้งสิ้น 50 ตอน อ้างใน สุมภู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่ม 5** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 679. อย่างไรก็ตามในทัศนะของผู้วิจัยมองว่าสงครามผืนที่ภูหินตอนท้ายเรื่อง เริ่มมีมีความเป็น “เรื่องแต่ง” (Fiction) มากขึ้นหากเปรียบเทียบกับผลงานเขียนก่อนหน้า แต่สุมภูก็ยังยืนยันในบทสัมภาษณ์โลกหนังสือว่า ยังคงมีความเป็น “เรื่องจริง” มากกว่า “เรื่องแต่ง”

⁷³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 680 – 681.

เอาไว้ว่า “เห็นมีโฆษณอบอกว่า หนังสือที่คุณเขียนเคยได้รับการ “สวัสดี” จากซีไอเอ.บ่อยครั้งที่สุด” ซึ่งสยมภูได้ตอบกลับว่า “ผมเคยถูกลอบยิงที่ขอนแก่น ผมเคยถูกลอบยิงจริง แต่...เออ การเมืองเราอย่าไปยุ่งกับเขาดีกว่าอะ เชื่อผมเหอะ ตอนนี้ผมไม่อยากจะวิจารณ์อะไรทั้งนั้น คือมันตัวใครตัวมันอยู่แล้ว...”⁷⁴

คำบอกเล่าข้างต้น พออนุมานได้ว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของการเปลี่ยนแนวการเขียนสยมภูมาจากการเขียนในรูปแบบ “สารนิยาย” ที่อ้างอิงจากเรื่องจริง มาเป็น “นวนิยาย” มากยิ่งขึ้นในยุคหลังจากมาจากการถูกลอบยิงครั้งดังกล่าว โดยนวนิยายที่ออกมาช่วงหลังแม้ว่ายังวนเวียนอยู่กับแนวบู๊ล้างผลาญ, สงคราม และทหารเช่นเดิม แต่ความแปลกใหม่ที่ปรากฏชัดเจนจากผลงานเขียนในยุคก่อนคือ ความเป็นนวนิยายมากขึ้น การเล่าเรื่องผ่านมุมมองตัวละคร (Point of View) ที่เปลี่ยนไปจากเดิมเล่าผ่านตัวสยมภูคนเดียวที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง เป็นเริ่มมีการเล่าผ่านตัวละครอื่นมากขึ้น ส่งผลให้การปะติดปะต่อเรื่องราวไม่ได้ดำเนินผ่านตัวละครเดียว และที่สำคัญที่สุดคือ “การแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์การเมือง” ที่หายไปสิ้นเชิง อันเป็นแก่นของความเป็นสารนิยายของสยมภูในยุคก่อนหน้า

อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าการเปลี่ยนแนวการเขียนจะเกิดขึ้นทันทีหลังจากเหตุการณ์ถูกลอบยิง แต่เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้า ๆ ดังจะเห็นได้จากผลงานเขียนในระยะแรกหลังชุด “สงครามผืนที่ภูหินตั้ง” สยมภูยังมีการพาดพิงสถานที่จริงและเล่าเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมಿಸงครามลับในลาวอยู่ แต่สามารถเข้าใจได้ว่าเป็น “เรื่องแต่ง” (Fiction) อย่างชัดเจน เช่น ชุด “กองร้อยปีศาจดำ” ที่ตีพิมพ์เป็นรายตอนลงจักรวาลรายสัปดาห์ในช่วง พ.ศ.2521 (รวมเล่มโดยสำนักพิมพ์จินดาสาส์น พ.ศ.2522) ว่าด้วยเรื่องของทหารรับจ้างหลายสัญชาติ เสียชีวิตเข้าไปปฏิบัติงานค้นหาและทำลายที่ตั้งจรวดของรัสเซียที่ชื่อ “สตาลินออร์แกน” ในพื้นที่สนามบินชำทองในประเทศลาว⁷⁵ แม้ว่าเรื่องนี้จะใช้ฉากในสงครามลับในลาวเช่นในสารนิยายชุดอื่น ๆ แต่สามารถทราบได้ทันทีว่าเป็น “เรื่องแต่ง” เนื่องจากสยมภูอ้างเดือนในเรื่องว่าเกิดขึ้นเดือน ธันวาคม พ.ศ.2517⁷⁶ ซึ่ง ณ ช่วงเวลาดังกล่าวประเทศไทยถอนทหารออกจากลาวหมดแล้วตั้งแต่ พฤษภาคม พ.ศ.2517 ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะมีทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวตามเนื้อเรื่อง หรือ การที่มีทหารรับจ้างสัญชาติที่หลากหลาย อย่างเช่น เกาหลีใต้หรือรัสเซีย ซึ่งเป็นไปได้ยากยิ่ง เพราะกลุ่มประเทศเหล่านี้ไม่ได้เข้า

⁷⁴ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง”, **โลกหนังสือ**, 1,2: 55.

⁷⁵ สยมภู ทศพล, **กองร้อยปีศาจดำ** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จินดาสาส์น, 2522), หน้า (7).

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

ร่วมในสงครามลับในลาว และที่สำคัญที่สุดที่สามารถบอกได้ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องแต่ง คือ การที่สยุมภู ไม่ได้ยืนยันหนักแน่นเหมือนเล่มอื่นว่าเรื่องราวทหารรับจ้างไทยนี้เป็น “เรื่องจริง” แต่ระบุว่าเป็น “นวนิยาย”⁷⁷ ในคำนำฉบับร่วมเล่ม

แม้จะมีการอธิบายในสารนิยายของสยุมภูสาเหตุที่เลือกมาเป็นนักเขียนเป็นความต้องการส่วนตัวที่อยากเปิดเผยเรื่องราววีรกรรมของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวที่ถูกทางรัฐบาลไทยปกปิด แต่สาเหตุหลัก ๆ นอกเหนือจากสาเหตุดังกล่าว คือ “ความต้องการทางเศรษฐกิจ” อีกเช่นเคย โดยในบทสัมภาษณ์สยุมภูได้ตอบคำถามโลกหนังสือว่า “ผมคิดว่าผมเขียนเพื่ออย่งชีพ ถ้าผมไม่เขียน ไม่มีใครให้เงินผมหรอกอะ คือบางคนอาจเขียนเพื่อสังคม เพื่ออะไรต่ออะไร แต่แล้วจุดหมายที่แท้จริงก็เพื่อเงินทั้งนั้น คุณเขียนไม่ได้ค่าเรื่อง คุณเขียนไปทำไม...นี่ผมอาจจะเป็นคนตรงเกินนะ”⁷⁸ กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจหรือแรงผลักดันสำคัญของตัวสยุมภูในหลาย ๆ เรื่อง คือ “เรื่องเงิน” ซึ่งแรงจูงใจทางเศรษฐกิจดังกล่าวสัมพันธ์กับบริบททางโลภวรรณกรรมโดยตรง

ผู้วิยมองว่าความต้องการของตลาดวรรณกรรมในสังคมไทย ณ เวลานั้น คือ นวนิยายที่ผู้วิจัยขอเรียกแทนว่า “นวนิยายที่มีแก่นหลักเป็นการต่อสู้และความรุนแรง” อันได้แก่ แนวบู๊ล้างผลาญ, ชีวิตโลดโผน, และ อาชภูนิยาย ซึ่งสารนิยายของสยุมภูที่ว่าด้วยทหารรับจ้างไทยก็นับได้ว่าเป็นวรรณกรรมแนวนี้ เป็นไปได้ที่สาเหตุของการผันตัวเป็นนักเขียนของสยุมภูจากการที่ตัวสยุมภูอาศัยความนิยมของตลาดวรรณกรรมที่มีแก่นหลักเป็นเรื่องราวการต่อสู้และความรุนแรงเป็นช่องทางหนึ่งในการหารายได้ให้กับตนเอง

สำหรับความต้องการของตลาดวรรณกรรมไทยที่มีต่อนวนิยายที่มีแก่นหลักของการต่อสู้และความรุนแรง พบว่านวนิยายแนวนี้เริ่มได้รับความนิยมมาตั้งแต่ช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สิ้นสุดลง และดำเนินเรื่อยมาจนถึงช่วงยุคสงครามเย็น เนื่องมาจากสภาพความโหดร้ายและความรุนแรงของสงครามที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้คนมีชีวิตอยู่โดยไม่แน่ใจในความปลอดภัยของชีวิตตนเอง เคยชินกับการอยู่เพื่อปัจจุบันมากกว่าจะคิดถึงเรื่องอนาคต เป็นการมีชีวิตอยู่เพื่อกอบโกยความสุขตรงเป็องหน้าเท่านั้น เมื่อสงครามสงบ จิตใจที่เคร่งเครียดก็ต้องการความผ่อนคลาย ส่งผลให้โลภวรรณกรรม โดยเฉพาะงานเขียนประเภทนวนิยายส่วนใหญ่จึงเป็นหนังสือที่ให้ “ความเรีงรมย์” จุดมุ่งหมายของผู้อ่านโดยส่วนมากก็คือเพื่อหาความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ลิ้มสภาพอันไม่น่าพึงพอใจในชีวิตจริง

⁷⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า (7). โดยปกติสารนิยายเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวชุดก่อนหน้า สยุมภูมักกล่าวอ้างว่าเป็น “สารคดี” ที่อ้างอิงจากเรื่องจริงประสบการณ์จริง ตัวละครทุกตัวล้วนมีอยู่จริง

⁷⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 52.

นวนิยายในช่วงยุคหลังสงครามจึงมีแนวโน้มเป็นนวนิยายที่หลีกเลี่ยงความเป็นจริงเป็นหลัก⁷⁹ เฉกเช่นที่นวนิยายต่อสู้โลดโผน บู้ล้างผลาญ สามารถพาผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับโลกจินตนาการและการต่อสู้ที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในโลกความเป็นจริง

เช่นเดียวกับในบทความของฉลอง สุนทราวาณิช เรื่อง “Small Arms, Romance, and Crime and Violence in Post WWII in Thai Society”⁸⁰ ที่ได้เสนอว่าผลกระทบภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลับสุดลง ส่งผลต่อสังคมไทยในเมืองและชนบทอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจายของอาวุธสงครามและความรุนแรง ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้วรรณกรรมไทย “แนวอาชญากรรมและความรุนแรง” (Crime and Violence Romance) หรือที่รู้จักกันในชื่อเรียกว่า “อาชญากรรมนิยาย” อุบัติขึ้น ทั้งนี้ วรรณกรรมแนวนี้ยังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

ฉลองอธิบายว่าแต่เดิมอาวุธยุทโธปกรณ์และวิทยาการทางการทหารสมัยใหม่ส่วนใหญ่ถูกผูกขาดโดยภาครัฐเป็นหลัก จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลับสุดลง ในประเทศไทยได้เกิดการแพร่กระจายของอาวุธสงครามไปทั่วภูมิภาค โดยมีสาเหตุมาจาก อาวุธยุทโธปกรณ์ที่ถูกจัดหาโดยฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีกำหนดจะมอบให้ฝ่ายเสรีไทยเพื่อใช้ในการต่อต้านทหารญี่ปุ่นที่ถูกทิ้งไว้ในไทยเป็นจำนวนมาก⁸¹ คู่ขนานไปกับอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ถูกทิ้งไว้ของทหารญี่ปุ่นในไทยภายหลังกายอมจำนวนต่อฝ่ายสัมพันธมิตร⁸² ซึ่งอาวุธที่เหลือเหล่านี้ได้เล็ดลอดออกไปตกอยู่ในมือประชาชนทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะกับอาวุธปืนขนาดเล็ก (Small Arms) สภาวะดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เรียกว่า “การเป็นประชาธิปไตยของอาวุธปืนขนาดเล็ก” (The Democratization of Small Arms)

⁷⁹ตรีศิลป์ บุญขจร, นวนิยายกับสังคมไทย 2475 - 2500, หน้า 139.

⁸⁰Chalong Soontravanich, “Small Arms, Romance, and Crime and Violence in Post WW II Thai Society,” *Southeast Asian Studies*, 43, 1 (June 2005).

⁸¹นอกจากนี้ อาวุธบางส่วนของฝ่ายสัมพันธมิตรที่ตั้งใจจะมอบให้ฝ่ายโลกเสรี ถูกเล็ดลอดไปอยู่ในการครอบครองของชาวบ้านจากการขนส่งลำเลียงทางอากาศที่ผิดพลาด แอร์ดรอป (Airdrop) ที่ควรจะตกไปในพื้นที่ฐานปฏิบัติการของเสรีไทยลงผิดตำแหน่ง โดยไปลงในพื้นที่ที่มีชาวบ้านอยู่อาศัย ทำให้ชาวบ้านบางส่วนถือโอกาสยึดอาวุธที่เข้ามาครอบครองไว้เอง อ้างใน Ibid., pp. 31 - 32.

⁸²กรณีการยอมจำนนของทหารญี่ปุ่น ภายหลังจากที่มีการปลดอาวุธของทหารญี่ปุ่นในไทย ทหารญี่ปุ่นได้ถอนตัวออกจากประเทศไทยทั้งหมด แต่อาวุธของทหารญี่ปุ่นไม่ได้ถูกนำออกไปพร้อมกับรถถอนกำลังทหาร มีอาวุธของทหารญี่ปุ่นจำนวนมากถูกทิ้งไว้ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่ถูกจัดเก็บไว้ในคลังแสงของกองทัพไทยและบางส่วนถูกทิ้งลงแม่น้ำเพื่อทำลาย แต่ก็ยังมีบรรดาพ่อค้าหรือชาวบ้านได้ลักลอบเก็บกู้อาวุธทหารญี่ปุ่นที่ถูกทิ้งลงน้ำมาซ่อมแซมนำไปขายต่อ หรือ ในบางกรณีก็พบว่ามิชชันนารีบางส่วนที่ได้ตั้งกองกำลังต่อต้านทหารญี่ปุ่นได้ทำการโจมตีหน่วยลาดตระเวนของญี่ปุ่นและได้ปล้นอาวุธของทหารญี่ปุ่นไปใช้เองด้วยเช่นกัน Ibid., p. 32.

ซึ่งนั่นทำให้ประชาชนทั่วไปมีความคุ้นเคย (Familiarization) ต่ออาวุธประเภทปืนอย่างมาก⁸³ ทำให้การมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองแทบจะไม่ใช่เรื่องแปลกสำหรับประชาชนทั่วไปไปเรียบร้อยแล้วดังของใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไปก็ว่าได้ แต่การที่อาวุธปืนเข้าถึงได้ง่ายทำให้ไม่อาจเลี่ยงการเกิดอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นตามมาเช่นกัน

นอกจากนี้ ในช่วงเกิดสงคราม สภาพอุตสาหกรรมการพิมพ์ในไทยได้หยุดชะงักลง โดยขาดแคลนวัตถุดิบกระดาษอย่างหนัก จนกระทั่งเมื่อสงครามสิ้นสุดลงและบ้านเมืองเข้าสู่ภาวะปกติ อุตสาหกรรมการพิมพ์ในไทยได้กลับมาอีกครั้ง ผลที่ตามมาคือวรรณกรรมและงานเขียนกลับมาได้รับความสนใจ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวคนทั่วไปเริ่มรู้และอ่านหนังสือออกมากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากการทำให้ทันสมัย (Modernization) ได้เกิดกลุ่มทางสังคมใหม่ที่ได้แสวงหาสิ่งเติมเต็มในการใช้ชีวิตประจำวันที่ดีและเข้าถึงได้ นิยายจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถเติมเต็มความต้องการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ยังราคาถูกและให้ความบันเทิงรื่นรมย์ได้เป็นอย่างดี⁸⁴ สำหรับนิยายที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในช่วงหลังสงครามก็หลีกเลี่ยงไม่ได้พ้นนิยายประเภทอาชญากรรม ที่มีเนื้อหาวาดด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรมและความรุนแรง โดยมักเป็นอาชญากรรมที่มาจากคนธรรมดา ที่เต็มไปด้วยความตายและการฆ่าฟัน และมักมีตัวเอกที่เป็นวีรบุรุษผู้อยู่เบื้องหลัง การกระทำของตัวเอกมักเป็นสิ่งที่ขัดแย้งต่อกฎหมาย⁸⁵ อาจเป็นไปได้ว่าสังคมไทยในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด อยู่ในสถานะของความเคยชินกับอาวุธปืนและอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น ความโหยหาที่วีรบุรุษที่สามารถจัดการความชั่วร้ายนอกกฎหมายจึงอาจเป็นความต้องการของผู้อ่านในยุคนั้น ดังนั้น นวนิยายประเภทอาชญากรรมจึงเป็นที่นิยมเพราะสามารถช่วยเติมเต็มจินตนาการในส่วนนี้ได้

อย่างไรก็ตาม การเกิดขึ้นของนวนิยายประเภทอาชญากรรมอาจไม่ได้มีมาตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง วิทยานิพนธ์ของสถาปนา เริงจอหอ เรื่อง “อาชญากรรมไทยและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยทศวรรษ 2430 – 2500” ได้เสนอว่า แท้จริงนวนิยายประเภทอาชญากรรมมีมาตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 2430 และ ทศวรรษ 2460 แล้ว เช่น ผลงานของหลวงสารานุประพันธ์ เป็นต้น แม้ว่าความหมายของอาชญากรรมแบบหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อาจถูกนิยามความหมายตามข้อเสนอของฉลอง สุนทรวาณิชย์ได้ แต่กระนั้นแล้ว ก็ไม่ควรละเลยอาชญากรรม

⁸³ Ibid., p. 27.

⁸⁴ Ibid., p. 38.

⁸⁵ Ibid., p. 39.

ในช่วงยุคก่อนหน้า⁸⁶ สถาปนาจึงเสนอว่า อาชุนิยายไทยที่เกิดขึ้นในช่วงภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นั้น มิได้เกิดขึ้นจากสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ปั่นป่วนในช่วงเวลานั้นเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนหนึ่งก็มาจากรากเหง้าของอาชุนิยายยุคก่อนหน้า ตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 2430 จนถึงทศวรรษ 2460 รวมถึงภูมิทัศน์นิยายไทยช่วงทศวรรษ 2470 ถึง 2480 ก็มีส่วนก่อร่างสร้างรูปให้กับอาชุนิยายภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2⁸⁷

มาถึงตรงนี้ ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าบริบทภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลง มีผลอย่างมาก ในการทำให้นวนิยายไทยที่มีแก่นหลักเกี่ยวข้องกับการต่อสู้และความรุนแรงได้รับความนิยมน จาก การที่ช่วงหลังสงครามสังคมไทยคุ้นชินกับอาวุธปืนราวกับเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันจนเกิดอาชุนิยายที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่อาจคาดเดาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตได้ คนไทยในช่วงหลังสงครามจึงให้ความสำคัญกับปัจจุบันมากกว่าจะคิดถึงอนาคต กล่าวได้ว่าสังคมไทยหลังสงครามเป็นสังคมแห่งการหลีกเลี่ยงความเป็นจริงก็ไม่ผิด ผู้คนจึงโยยหาความบันเทิงเรีงรมย์ การเสพนวนิยายที่มีแก่นหลัก เกี่ยวกับการต่อสู้และความรุนแรง ก็ถือเป็นนวนิยายหลีกเลี่ยงความเป็นจริงอย่างหนึ่ง เพราะการต่อสู้ด้วยอาวุธปืน บူးสบั่นหั่นแหลก ปราบผู้ร้ายที่เป็นอาชุนิยายหรือเจ้าพ่อที่กฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ในชีวิตจริง

ยิ่งไปกว่านี้ แม้มีเหตุการณ์ความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองภายหลังสงครามจนส่งผลต่อโลกวรรณกรรม แต่นวนิยายแนวเรีงรมย์หรือหลีกเลี่ยงความเป็นจริงของสังคมแทบไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็ เหตุการณ์กบฏสันติภาพหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในช่วงหลัง พ.ศ.2500 ซึ่งในช่วงนี้ถือเป็นช่วงที่นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคมต้องหยุดชะงักลงอย่างสมบูรณ์อันเนื่องมาจาก มาตรการการควบคุมสื่อและสิ่งพิมพ์ ผ่านมาตรการปราบปรามผู้ที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกับรัฐบาลหรือวิพากษ์วิจารณ์การเมืองที่รุนแรง ส่งผลให้นักเขียนนวนิยายที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องการเมืองและสังคมต้องหยุดเขียนไป เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของชีวิตตนเอง⁸⁸ กล่าวได้ว่าเป็นการหยุดชะงักของนวนิยาย “เร้าความคิด” พวกนักเขียนชายส่วนใหญ่ที่มักแหวกแนวออกไปเขียนแนวบู๊ล้างผลาญและกามารมณ์มาก

⁸⁶ สถาปนา เจริงจอหอ, “อาชุนิยายไทยและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยใน ทศวรรษ 2430 – 2500,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564). หน้า 5.

⁸⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

⁸⁸ ตรีศิลป์ บุญขจร, นวนิยายกับสังคมไทย 2475 - 2500, หน้า 183 -184.

ขึ้นในช่วงเวลานี้⁸⁹ กล่าวโดยสรุป นวนิยายแนวต่อสู้ ดำรงอยู่คู่สังคมไทยเป็นระยะเวลานาน และแทบไม่ได้ผลกระทบจากนโยบายควบคุมสื่อและสิ่งพิมพ์เฉกเช่นที่นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคม ทั้งนี้ยังสะสมฐานผู้อ่านที่เสพนวนิยายกลุ่มนี้เรื่อยมา จนเป็นที่ต้องการของตลาดตลอดมา

สาเหตุอีกประการที่นวนิยายแนวดังกล่าวได้รับความนิยมและขายได้เสมอมา คือความสามารถในเชิงประพันธ์ของตัวนักเขียนเอง⁹⁰ ที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวได้ดี ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกและเพลิดเพลินไปกับนวนิยายประเภทนี้ได้ ทั้งนี้ยังมีการหยิบสิ่งที่มีอยู่จริงมาเป็นวัตถุดิบ และดัดแปลงปรุงแต่งเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย อาทิ ผลงานการประพันธ์ของ “อรวรรณ”⁹¹ ที่มีถูกกล่าวถึงเสมอมาว่าเป็นนักเขียนคนแรกที่สามารถบุกเบิกนวนิยายต่อสู้โลดโผนหรือบู๊ล้างผลาญให้ได้รับความนิยมนอย่างมากในสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากงานเขียนของ ยอดธง ทับทิวไม้ เรื่อง “คนเขียนหนังสือ” ใน พ.ศ.2513 ว่า งานเขียนของอรวรรณถือเป็นจุดที่ทำให้เรื่องบู๊เฟื่องฟูขึ้นและมีการแตกแขนงออกไปหลายชนิดในเวลาต่อมา เพราะเชื่อกันว่างานของอรวรรณสร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการวรรณกรรมไทย จากการที่ตัวอรวรรณหยิบฉวยและโครงเรื่องจริงของสังคมไทยมาเล่าในงาน เช่น การต่อสู้ของชายไทยที่มีความเป็นนักเลงไทย มีความรัก เสียสละ กับการต่อสู้กับพวกผู้มีอิทธิพลมืด เจ้าพ่อ ในท้องถิ่น ซึ่งฉากและรายละเอียดที่อรวรรณนำเสนอ นั้นเรียกได้ว่าเป็นการฉายภาพของสิ่งที่เกิดขึ้นและพบเห็นได้จริงในสังคมไทยจนผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย⁹² ทั้งนี้ ในวงการวรรณกรรมไทยยังเชื่อกันว่าคำนิยามเรียกนวนิยายต่อสู้ว่า “บู๊ล้างผลาญ” นั้นก็มาจากอรวรรณเช่นเดียวกัน⁹³

เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของณรงค์ จันทร์เรือง นักเขียนชื่อดัง ได้เล่าเอาไว้ในผลงาน “ชุดน้ำหมึก” อธิบายเอาไว้ว่า “เมื่อราว 40-50 ปีก่อน เรื่องบู๊ล้างผลาญกำลังครองตลาดส่วนใหญ่ ลงพิมพ์ในนิตยสารทุกเล่ม...”⁹⁴ ซึ่งเชื่อกันว่าสาเหตุปัจจัยของการที่นวนิยายแนวบู๊ล้างผลาญเป็นที่นิยมมาจาก

⁸⁹บุญเหลือ ย่องมณี, “พัฒนาการนวนิยายชีวิตต่อสู้โลดโผนของไทยช่วง พ.ศ.2492 ถึง พ.ศ.2525,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย (กลุ่มวรรณคดี) มหาวิทยาลัยสารคาม, 2544), หน้า 3.

⁹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

⁹¹เสียว ศรีเสวก หรือเจ้าของนามปากกาว่า “อรวรรณ” เป็นนักเขียนชาวไทย ที่เกิดเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2455 เรียกได้ว่าเป็นนักประพันธ์นวนิยายไทยยุคบุกเบิก ที่ได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะงานเขียนประเภทต่อสู้ชีวิตโลดโผน บู๊ล้างผลาญ ผลงานที่เป็นที่รู้จักได้แก่ จิ้งเหลนไฟ, กระจังโทน, มังกรแดง และชาติเสือ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2521 อ้างอิงจาก ประทีป เหมือนนิล, **100 นักประพันธ์ไทย**, หน้า 286 - 290.

⁹²ยอดธง ทับทิวไม้, **คนเขียนหนังสือ** (กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์, 2513), หน้า 62 - 65.

⁹³เสถียร จันทิมาธร, **हनอนหนังสือ** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คัมภีร์, 2519), หน้า 91 -92.

⁹⁴ณรงค์ จันทร์เรือง, **หมอน้ำหมึก** (กรุงเทพฯ: มติชน, 2554), หน้า 124.

ความสำเร็จของงานเขียน “อรวรรณ” เรื่อง จิ้งเหลนไฟ, มังกรแดง, ภูตเหลือ และตามด้วยงานของ “พนมเทียน” เรื่อง เล็บครุฑ และ ทูตนคร ควรกล่าวได้ว่า ในวงวรรณกรรมแม้แต่บรรดานักเขียนด้วยกันเองเชื่อว่าอรวรรณคือนักเขียนคนแรก ๆ ที่ทำให้แนวต่อสู้บัลลังก์ผลาญได้รับความนิยมในสังคมไทย

นอกเหนือไปจาก อรวรรณที่ได้รับการเชิดชูว่าเป็นนักเขียนที่ทำให้นวนิยายแนวต่อสู้และความรุนแรงได้รับความนิยมในไทย นักเขียนอีกคนที่เป็นที่รู้จักไม่ต่างกันในช่วงเวลาดังกล่าวคือ ป. อินทรปาลิต⁹⁵ จาก นวนิยายเรื่อง เสือใบ-เสือดำ ที่โด่งดังจนถึงขั้นที่ทางตำรวจต้องขอพบตัวผู้เขียนเพราะกลัวว่าผู้ที่อ่านเรื่องนี้จะมีพฤติกรรมเลียนแบบ และเชื่อว่าการกระทำของขุนโจรในเรื่องเป็นเรื่องที่ถูกต้อง อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงและศีลธรรมของคนในประเทศไทยได้⁹⁶ การที่ทางตำรวจเรียกตัวขอพบ ป.อินทรปาลิต เพราะผลงานเขียนนั้น สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลและความนิยมของงานวรรณกรรมต่อสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

ยิ่งไปกว่านี้ ในช่วงที่นวนิยายแนวต่อสู้สามารถตีตลาดในสังคมไทยได้ นวนิยายประเภทนี้มักได้รับความนิยมถูกหยิบไปทำภาพยนตร์ค่อนข้างสูงหากเปรียบเทียบกับนวนิยายประเภทอื่นในช่วงเวลาเดียวกัน ถึงขั้นที่ว่าแม้จะเป็นนวนิยายบู๊ที่ไม่เป็นที่รู้จักนัก ก็ยังมีผู้กำกับภาพยนตร์ติดต่อเข้ามาขอซื้อลิขสิทธิ์ไปสร้างภาพยนตร์⁹⁷ จึงแทบเป็นการยืนยันความมั่นคงให้กับผู้เขียนในช่วงเวลานี้ว่าหากตนเขียนนวนิยายแนวนี้โอกาสที่จะประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง

ตัวสุมภูเองก็เป็นหนึ่งคนที่ได้ใช้ชีวิตในช่วงที่นวนิยายแนวต่อสู้และความรุนแรงตีตลาดวรรณกรรมในไทยได้ ทั้งนี้ ตัวสุมภูเองก็เป็นหนอนหนังสือ มีความสนใจในงานวรรณกรรม ในช่วงวัยเด็กสุมภูนั้นใช้เวลากับการอ่านนวนิยายพอสมควร เพราะนวนิยายเป็นสื่อบันเทิงอย่างหนึ่งที่เข้าถึงได้ง่าย สำหรับนักเขียนที่สุมภูชื่นชอบ คือ ป. อินทรปาลิต ซึ่งทำให้สามารถอนุมานต่อได้ว่าประเภทนวนิยายที่สุมภูชื่นชอบเป็น นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้และความรุนแรงเช่นเดียวกับงานของ ป. อินทรปาลิต ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สุมภูผันตัวมาเป็นนักเขียนเพราะความเป็นหนอนหนังสือตั้งแต่เด็กนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าในบทสัมภาษณ์ของตนเช่นกันได้ว่า “...

⁹⁵ปรีชา อินทรปาลิต หรือ เจ้าของนามปากกาว่า ป.อินทรปาลิต นักเขียนชาวไทย เกิดเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2453 เจ้าของผลงานการประพันธ์แนวบู๊ล้างผลาญที่เป็นที่รู้จักอย่าง เสือดำ เสือใบ ลูกดาวโจร และ จ้าวป่า แต่เดิมก่อนเป็นนักเขียนเคยรับราชการมาก่อน ก่อนที่จะผันตัวมาเป็นนักเขียนให้กับสำนักพิมพ์เพลินจิตร์ ทั้งนี้ยังเป็นเจ้าของโรงพิมพ์ไทยพาณิชย์ ออกหนังสือ “ปิยะมิตรรายวัน” เช่นกัน ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2511 อ้างอิงจาก ประทีป เหมือนนิล, 100 นักประพันธ์ไทย, หน้า 219 - 227.

⁹⁶เริงไชย พุทธาโร, ป.อินทรปาลิต ชีวิตคนชายฝัน, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2561), หน้า 125.

⁹⁷ณรงค์ จันทรเรือง, หอมน้ำหมึก, หน้า 126.

คือผมเป็นหนอนหนังสือ ผมอ่านทั้งนั้น...อ่านฟรีบ้าง เซาเซาบ้าง คนแรกที่อ่านแล้วติดคือ ป. อินทรปาลิต คนนี้ให้ความบันเทิงแก่ผมมาก...”⁹⁸

2.3 นิยาย/ชีวิต: สารนิยายของสยมภู ทศพล เรื่องจริง หรือ เรื่องแต่ง?

“...เคยมีท่านผู้อ่านหลายต่อหลายท่านเขียนมาถามผมว่า สารคดีที่ผมกำลังเขียนอยู่นี้มีความจริงอยู่ที่เปอร์เซ็นต์ 98 เปอร์เซ็นต์ครับผม ผมขอรับรองด้วยเกียรติของลูกผู้ชาย ตัวละครที่ผมเขียนขึ้นมาล้วนแล้วแต่เป็นชื่อจริงทั้งสิ้น เพื่อนฝูงร่วมสมรภูมิทั้งหลายที่บังเอิญอ่านพบสารคดีดังกล่าวนี้ และบังเอิญมีชื่อของเพื่อนร่วมเหตุการณ์ละเลงเลือดดังกล่าวนั้นด้วย พี่ระลึกเถอะว่า “สยมภู ทศพล” ได้นำวีรกรรมของเพื่อนทุกคนออกมาเปิดเผยให้ประชาชนชาวไทยได้รับทราบเอาไว้”⁹⁹

คำกล่าวข้างต้นของสยมภู ที่ได้ต่อยอดในผลงานเขียนแนวสารนิยายหลายชิ้นที่ว่าด้วยเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวว่า บทประพันธ์ของตนที่เขียนนั้นล้วนเป็น “เรื่องจริง” ที่อ้างอิงจากประสบการณ์จริง ฉากจริง ตัวละครทั้งหมดที่มีอยู่ในเรื่องล้วนมีตัวตนอยู่จริงทั้งสิ้นนั้น ถือได้ว่าเป็นคำประกาศและจุดขายสำคัญของสารนิยายสยมภูที่มักมีการกล่าวถึงเสมอ ควรกล่าวได้ว่าเป็นจุดขายอย่างหนึ่งที่ทำให้ผลงานสารนิยายของสยมภูได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้อ่านเป็นจำนวนมาก และถูกกล่าวถึงเสมอในวงวรรณกรรมแนวบู๊ล้างผลาญ อย่างไรก็ตาม อาจมีคำถามตามมาว่าแล้วเราจะทราบได้อย่างไรว่าสิ่งที่สยมภูได้เล่าในงานเขียนนั้นเป็นเรื่องจริง เพราะจากการสำรวจของผู้วิจัยพบงานของสยมภูมีทั้งเรื่องที่แต่งขึ้นควบคู่ไปกับเรื่องจริง หรือบางอย่างที่สยมภูกล่าวอ้างว่าเป็นเรื่องจริงก็อาจจะเป็นที่จริงก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราควรแยกแยะเรื่องจริงและเรื่องแต่งที่ปรากฏในเนื้อหาของผลงานเขียนของสยมภูได้อย่างไร ดังนั้น ในหัวข้อนี้จะเป็นการอภิปรายและถกเถียงเกี่ยวกับความเป็นสารนิยายของงานสยมภู ควบคู่ไปกับการสำรวจสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นเรื่องแต่ง เพื่อในท้ายที่สุดจะสามารถทำความเข้าใจต่องานเขียนของสยมภูมากยิ่งขึ้น

⁹⁸ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรมสุร” ลูกอ๊ณฑะผมขาดข้างหนึ่ง”, โลกหนังสือ, 1,2: 53.

⁹⁹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เผิผืนหน้ามัจจุราช (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 337.

ลำดับแรกต้องทำความเข้าใจก่อนว่า ผลงานการประพันธ์เรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวของสยุมภู ทศพลนั้น เป็นวรรณกรรมที่จัดอยู่ในประเภท “นวนิยายสารคดี” หรือ “สารนิยาย” แม้ว่าในช่วงระยะแรกตัวสยุมภูจะอ้างว่างานที่ตนเขียนเป็น “สารคดี” โดยสมบูรณ์ก็ตาม สำหรับสารนิยายนั้น ถูกให้นิยามความหมายอย่างง่ายที่สุดคือ “เป็นการหยิบเรื่องจริงมาเล่าในลักษณะของเรื่องแต่ง ไม่มีรูปแบบตายตัวแน่ชัด มีความยืดหยุ่นสูง” โดยคำภาษาอังกฤษที่ใช้เรียกสารนิยายโดยทั่วไปว่าใช้คำว่า Documentary Novel¹⁰⁰ งานศึกษาของ Flies Leonora เรื่อง “Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel” ได้อธิบายสารนิยายเอาไว้ว่า สารนิยายนั้นวางอยู่บนรากฐานของชุดข้อมูลที่มีความเป็นสารคดี (Documentary) ดังนั้นควรให้นำหนักไปที่กับสิ่งที่ป็นข้อเท็จจริงในเรื่อง รวมถึงการอ้างถึง (Claims) ความจริงในตัวงาน¹⁰¹

เช่นเดียวกับงานศึกษาของ Barbara Foley เรื่อง “Telling the Truth: The Theory and Practice of Documentary Fiction” ที่ได้ให้นิยามว่า สารนิยายนั้นตั้งอยู่ระหว่างพรมแดนของความเป็นจริงและเรื่องที่แต่งขึ้น แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจทำลายพรมแดนดังกล่าวแต่อย่างใด กล่าวคือสารนิยายมีสถานะที่คาบเกี่ยวระหว่างงานประเภทสารคดีและนวนิยายทับซ้อนกันอยู่ ทั้งนี้ มุคหมายสำคัญของสารนิยายคือความตั้งใจจะบอกเล่าความจริง¹⁰² หรือนิยามสารนิยายของนิชนันท์ พานิชพงศ์ ในบทความ “สารนิยาย: กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร” ก็ให้ความหมายของสารนิยายว่า “เป็นสารคดีรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างงานเขียนบันเทิงคดีและสารคดี”¹⁰³ กล่าวคือเป็นการให้นำหนักไปทางการเป็นสารคดี ที่ยึดโยงกับข้อเท็จจริงในชุดเรื่องเล่าเป็นหลัก ในขณะที่มีการใช้รูปแบบการเล่าเรื่องของบันเทิงคดี

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าภาพรวมของวรรณกรรมประเภทสารนิยาย นิยามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริงในงานมากกว่าเรื่องแต่ง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งที่ทำให้งานประเภทสารนิยายมีความแตกต่างกับนวนิยายหรือเรื่องแต่งทั่วไป แม้จะเป็นเช่นนั้น สารนิยายก็ยังมีส่วนผสมของความเป็นเรื่องแต่งอยู่ จากการที่มีการแต่งเสริมเรื่องราวให้เกินจากความเป็นจริง เพื่อเพิ่มอรรถรส และ

¹⁰⁰ Flis Leonora, **Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel** (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010), p. 1.

¹⁰¹ Ibid., p. 73.

¹⁰² Barbara Foley, **Telling the Truth: The Theory and Practice of Documentary Fiction** (Cornell University Press, 1986), P. 25 -26.

¹⁰³ นิชนันท์ พานิชพงศ์, “สารนิยาย:กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร,” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสต์เทิร์นเอเชีย** 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2549): 3.

ความสนุกสนานเพลิดเพลินในตัวผลงาน กล่าวได้ว่าสารนิยายนั้นเป็นวรรณกรรมที่มีความยืดหยุ่นและไม่ตายตัว

ในสารนิยายของสยมภู ทศพล มีผสมผสานระหว่างเรื่องจริงและเรื่องแต่งภายในงาน ซึ่งสร้างความสับสนให้กับผู้อ่านอย่างมาก โดยเนื้อหาบางส่วนก็สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นข้อเท็จจริง ในขณะที่เนื้อหาบางส่วนก็เป็นเรื่องที่ถูกขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินในตัวงาน คำถามที่ตามมาแล้วเราควรแยกแยะอย่างไรว่าเรื่องไหนจริงหรือเท็จ หากอ่านสารนิยายของสยมภู ผู้วิจัยมองว่าสามารถแยกได้โดยการใช้ระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ ในการเทียบเคียงชุดเรื่องเล่าในตัวนิยายกับหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะมาจากบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยคนอื่น หรือ เอกสารชั้นต้นที่เกี่ยวกับสงครามลับในลาว

สำหรับสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าที่สยมภูกล่าวในงานเขียนของตนว่าเป็นความจริง อาจจะเริ่มจากข้อเท็จจริงที่รับรู้โดยทั่วไป โดยผู้วิจัยจะขอยกกรณีตัวอย่างของการบรรยายถึงพื้นที่ล่องแจ้งมาใช้ พื้นที่ล่องแจ้งนั้นเป็นปราการด่านสุดท้ายของฝ่ายโลกเสรีในสมรภูมิลาว สยมภูได้บรรยายฉาก “พื้นที่ล่องแจ้ง” เอาไว้ค่อนข้างถูกต้องก่อนที่จะมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นทางการภายหลังสงครามสิ้นสุด โดยสยมภูเล่าไว้ในเล่ม “วีรบุรุษเสือพราน” ว่า “ทัศนียภาพของเมืองล่องแจ้ง ปรากฏออกมาจากสายหมอกที่เบาบาง มีทิวเขาสลัซซันโอบอ้อมตัวเมืองเอาไว้ทุกด้านจนมองดูเหมือนกับไขดาวที่กำลังทอดอยู่กันกระทะขนาดยักษ์”¹⁰⁴ ซึ่งคำบรรยายของสยมภูตรงกับภาพที่ 6 ที่ถูกถ่ายไว้ใน พ.ศ.2514 ทุกประการ ไม่ว่าจะเป็สภาพภูมิศาสตร์ ภูเขาและความเป็นแอ่งกระทะขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ให้สนามบินให้เครื่องบินรบต่าง ๆ ลงจอดได้สะดวก

นอกจากนี้ สยมภูเล่าว่าล่องแจ้งเป็นพื้นที่ชุมชนที่ชาวแม้วอาศัยอยู่ มีตลาดให้ทหารรับจ้างได้เข้ามาซื้อของที่สร้างด้วยอุปกรณ์ที่ได้จากสงคราม ดังที่ได้เล่าในเล่ม “นักรบรับจ้าง” ว่า “ตลาดล่องแจ้งที่เคยชบเซาเพราะทหารรับจ้างส่วนมากถูกส่งขึ้นไปแนวบนเนินสกายไลน์ ก็คึกคักขึ้นอีกวาระหนึ่ง กลุ่มคนงานพากันฝ่าสายฝนมุ่งหน้าไปเที่ยวเตร่ยังร้านขายของที่สร้างอย่างลวกๆด้วยวัสดุที่หุ้มห่ออุปกรณ์สงครามนั่นเอง”¹⁰⁵ นั้นหมายความว่าคำบอกเล่าของสยมภูถูกต้อง เพราะนอกเหนือจากที่ล่องแจ้งเป็นฐานบัญชาการฝ่ายโลกเสรีแล้ว ยังเป็นพื้นที่ของชุมชนอาศัยของชาวม้งหรือชาวแม้วอีกด้วย โดยบ้านของนายพลวังเปาผู้ซึ่งเป็นผู้นำของชาวม้งในการต่อต้านลาวฝ่ายซ้ายตั้งอยู่ในพื้นที่ล่องแจ้งเช่นเดียวกัน

¹⁰⁴ สยมภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน, หน้า 13-14.

¹⁰⁵ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 9.

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่ล่องแก่งในสงครามลับในลาว โดยภาพถูกถ่ายใน พ.ศ.2514
(ที่มา: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/vtg-photo-ls-20a-long-tieng-laos-cia-1914534066>.)

ข้อเท็จจริงอีกประการที่สยุมภูนำเสนอในงาน และถูกต้องตามหลักฐานที่ได้มีการเปิดเผย ภายหลัง คือ รายชื่อผู้ซึ่เป้าหมายทางอากาศที่เสียชีวิตในระหว่างทำการรบ โดยสยุมภูได้แทรกฉกการ เสียชีวิตของผู้ซึ่เป้าหมายทางอากาศเหล่านี้ในสารนิยายของตน แม้ว่าสาเหตุการตายอาจไม่ถูกต้องตามชุด ข้อมูลที่มีการเปิดเผยในภายหลัง แต่รายชื่อตามรหัสที่เสียชีวิตถูกต้องแน่นอน ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะขอ หยิบยกตัวอย่างจำนวนหนึ่งมาอภิปราย

ในเล่ม “สกายไลน์ เนินมรณะ” ว่าด้วยเรื่องราวของสยุมภูที่ต้องขึ้นไปประจำการกับกองพัน 616 ที่เนินสกายไลน์วัน กับ Mousetrap หนึ่งในผู้ซึ่เป้าหมายทางอากาศชาวไทย ระหว่างนั้นได้ถูกโจมตี จากข้าศึกอย่างหนัก ซึ่งหนึ่งในเหตุการณ์สำคัญที่ถูกเล่าในสารนิยายเล่มนี้คือ “การเสียชีวิตของ Mousetrap”¹⁰⁶ ที่ตรงและสอดคล้องกับชุดข้อมูลที่ถูกเปิดเผยภายหลังจากที่สงครามลับในลาวได้

¹⁰⁶ FAG Mousetrap มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า ยูธนา ลามตระกุล (Yuthana Khamtrakul)

สิ้นสุดเป็นระยะเวลาหลายปี ดังจะเห็นได้ผ่านงานเขียนเรื่อง “สงครามลับในลาว Secret War in Laos” ของ พล.อ. สายหยุด เกิดผล หนังสือเล่มนี้ถือเป็นหนังสือประวัติศาสตร์การทหารไทยที่เกี่ยวข้องกับสมรภูมिसงครามลับในลาวโดยตรง ทั้งยังได้รับการรับรองจากกองทัพว่าเป็นข้อมูลที่ถูกเปิดเผยอย่างเป็นทางการ

ในงานเขียนของสายหยุดบันทึกเอาไว้ว่า Mousetrap เป็นหนึ่งใน FAG ชาวไทยที่เสียชีวิต ณ สถานที่ภูเขาคั่น BC.619 สู้แบบประจันเข้าศึกจนเสียชีวิต¹⁰⁷ ได้มีการระบุเพียงสาเหตุการตายและสถานที่ตาย ณ เวลานั้นเท่านั้น แต่ในสารนิยายของสยมภูได้นำเอาเรื่องราวการเสียชีวิตของ Mousetrap ถ่ายทอดออกมาในเชิงผลงานทางวรรณกรรม กล่าวคือ มีการใส่บทสนทนา ใส่ plot เรื่องราวเข้าไปเพื่อให้มีมิติมากยิ่งขึ้น โดยสยมภูได้เล่าไว้ว่าก่อนที่ Mousetrap จะเสียชีวิต ได้มีการปรากฏของกลางสังหารณ์บางอย่าง อันเป็นนิมิตหมายที่ไม่สู้ดีนัก ก่อนที่ Mousetrap จะออกไปรบ ดังบทสนทนาของสยมภูและMousetrapว่า

“โอเค. ครับ ผมขอถือโอกาสลาคุณเสียเลย ถ้าหากผมเป็นอะไรไป กรุณารับเงินเดือนเดือนนี้ฝากไปให้แฟนผมด้วย”

ผมอดใจหายไม่ได้ คำพูดสุดท้ายของ ‘เม้าแทร์ป’ ยิ่งก้องกังวานอยู่ในสมอง มันคล้าย ๆ กับจะเป็นกลางสังหารณ์ว่า ‘เม้าแทร์ป’ จะต้องประสบอุบัติเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งจากการสู้รบครั้งนี้ จิตสำนึกที่อยู่ภายในสมองของเขาบังการให้เขาพูดออกมาเช่นนั้น มันเข้าทำนองรู้ตัวล่วงหน้านั่นแหละครับ¹⁰⁸

อย่างไรก็ตาม สยมภูไม่ได้ให้รายละเอียดสาเหตุการตายของ Mousetrap ที่ชัดเจน ว่าเสียชีวิตเพราะสาเหตุใด แต่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้ว่าตัว Mousetrap ได้เสียชีวิตเพราะเข้าปะทะกับข้าศึกอย่างกล้าหาญได้จากฉากในเรื่องที่ถูกปูมาก่อนหน้าว่ากำลังเตรียมตัวเข้าปะทะกับข้าศึก หรือฉากกลางสังหารณ์ก่อนออกรบ ดังนั้น หากเปรียบเทียบข้อเท็จจริงการเสียชีวิตของ Mousetrap ในหนังสือของพลเอกสายหยุดกับสารนิยายของสยมภูตอนดังกล่าว ค่อนข้างเป็นที่

¹⁰⁷ สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สไมล์อาร์ต กราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 141.

¹⁰⁸ สยมภู ทศพล, สกายไลน์ เงินมรณะ เล่ม 1, หน้า 193.

ประจักษ์ว่าสอดคล้องกัน สำหรับฉากการตายของ Mousetrap ถูกเล่าเอาไว้ในเล่ม “สกายไลน์ เนินมรณะ” ว่า

“กองสิ่งจากพายุพ ้แม้แทร์ปกำลังตี๋มเป็ปชื้ออยู่ครั้บ” เสียงรอง ผบ.ร้อย กล่าวตอบมาเป็นรห้สที่ผ้มไม่เข้าใจ

“แม้แทร์ปเป็นอะไรครั้บ” ผมย้อนถามไปอย่างรวดเร็ว

“แม้แทร์ปเสียชีวิตแล้วครั้บ ผมไม่ทราบรายละเอียด ประเด็ยวพลนำสารจะนำรายละเอ็ยดมาส่งที่ บก.พัน ผมเสียงใจด้วยครั้บ แก่ตายเพราะคำสั่งผมแท้ ๆ” กองสิ่งพ้มทำออกมาด้วย ความเสียงใจ...”¹⁰⁹

หรือตัวละคร War Eagle¹¹⁰ ในเล่ม “เกิดมาเพื่อฆ่า” หนึ่งในสารนิยายชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน” ที่เล่าถึงภารกิจเข้าโอบล้อมตีพื้นที่สนามบินข้าทองคินจากเวียดนามเหนือ โดยสยมภูและ War Eagle ได้รับหน้าที่เข้าตีพื้นที่ถ้ำหิน ระหว่างการปฏิบัติการดังกล่าว ตัว War Eagle ได้เลือกอาสาเคลื่อนที่นำหน้าไปสำรวจข้าศึกก่อนสยมภูและบรรดาทหารรับจ้างจากกองพัน 616 ที่ติดตามมาด้วยกัน แต่กลับพลาดท่าและเสียชีวิตในที่สุด ซึ่งตัวละคร War Eagle เป็นรห้สของผู้ซึ้เป้าทงอากาศชาวไทยที่ตัวตนอยู่จริง และจากเอกสารที่ได้มีการเปิดเผยในภายหลังได้ระบุสาเหตุการตายว่าเสียชีวิตบนฐานขาลีวีสกี สกายไลน์ ขณะข้าศึกเข้าโจมตี (BC.617)¹¹¹

อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู เล่าฉากการเสียชีวิตของ War Eagle แตกต่างจากชุดข้อมูลทีเปิดเผยในภายหลัง โดยเล่าว่า War Eagle เสียชีวิตจากการต่อสู้กับทหารเวียดนามเหนือถึง 6 คนด้วยกัน แต่พลาดท่าเกิดชะล่าใจโดนทหารเวียดนามเหนือที่คิดว่าตายแล้วใช้มีดแทงเข้าข้างหลังจนเสียชีวิต ณ ปากทางเข้าถ้ำหิน¹¹² ซึ่งต่างกับชุดข้อมูลทีเปิดเผยภายหลังว่าโดน

¹⁰⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 212.

¹¹⁰FAG War Eagle มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า คมสันต์ ไพรวัลย์ (Comsan Prawn) แต่ในสารนิยายของสยมภูตัวละคร War Eagle กลับมีชื่อจริงว่า สมบัติ คุณศรีเอี่ยม

¹¹¹สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 141.

¹¹²สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 722.

ทหารเวียดนามเหนือเข้าโจมตีในเวลากลางคืน¹¹³ ผู้วิจัยมองว่าจากชุดข้อมูลที่เปิดเผยภายหลัง แม้ว่า การตายของ War Eagle จะขัดแย้งกับข้อมูลจริง แต่อาจเป็นเพราะสารนิยายของสยุมภูมีการ แต่งเสริมเรื่องราวเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน จึงอาจผสมข้อเท็จจริงและเรื่องแต่งเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ กองพันในเรื่องที่ติดตาม War Eagle ในเรื่องมีความใกล้เคียงสูง โดยในสารนิยายของ สยุมภูเล่าว่ากองพันที่ติดตาม War Eagle ในเรื่องคือ กองพัน 616 แต่ข้อมูลอย่างเป็นทางการที่เปิดเผยภายหลังคือ กองพัน 617 ซึ่งตัวเลขกองพันคลาดเคลื่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีการพาดพิงถึงการเสียชีวิตของ Base-Play¹¹⁴ หนึ่งในผู้ขึ้นฟ้าอากาศ ในเล่ม “หลังเลือดทาแผ่นดิน” เพียงแต่ตัวละคร Base-Play ไม่ได้มีบทบาทในเรื่องเทียบเท่ากับสองผู้ขึ้นฟ้า ทางอากาศที่ได้กล่าวไปเมื่อข้างต้น โดยเป็นการกล่าวถึงแค่เพียงเล็กน้อย ว่าหายสาบสูญอย่างไม่มีร่องรอยหลังจากเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลในนครเวียงจันทน์¹¹⁵ สำหรับสาเหตุการตายจากเอกสารที่ ได้มีการเปิดเผยภายหลังคือ เสียชีวิตระหว่างถอนตัวจากพื้นที่ซาลี แทงโก้ บนสกายไลน์มุ่งสู่ล่องแจ้ง (BC.617)¹¹⁶

แม้ว่าสยุมภูจะยืนยันอย่างหนักแน่นว่าสิ่งที่ตนเขียนจะเป็นเรื่องจริงที่มาจากประสบการณ์จริง ของตน แต่ผู้วิจัยมองว่าก็ไม่ได้เป็นจริงทั้งหมดตามที่กล่าวอ้าง เพราะเนื้อหาของสารนิยายบางเล่มมี การหยิบยืมประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนอื่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการเขียนจริง ดังจะเห็นได้ จากบทสัมภาษณ์ของวีระ สตาร์ที่ได้ให้ความเห็นว่าแท้จริงนั้นเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู นั้นได้มาจากคำบอกเล่าของทหารเสือพรานไทยหรือเจ้าหน้าที่ FAG ที่รู้จักเป็นการส่วนตัวเสียส่วน ใหญ่ เช่น “Crowbar” ผู้ขึ้นฟ้าทางอากาศ เป็นต้น¹¹⁷ นั่นหมายความว่า เนื้อหาในสารนิยายเป็นความ จริง ทว่าการที่สยุมภูยืนยันว่าเนื้อหาในงานเขียนของตน มาจากประสบการณ์จริงของตนเองนั้น “ไม่

¹¹³มีการระบุวันเวลาที่เพิ่มเติมว่า War Eagle เสียชีวิตในช่วงเดือนเมษายน ใน พ.ศ.2515 อ้างจาก Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). p. 98.

¹¹⁴ FAG Base-Play มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า สัญญาณ บุญเรืองรอง (Sanyarn Bunreungrong)

¹¹⁵สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 211.

¹¹⁶สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 141.

¹¹⁷ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สยุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดับรามสูร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

เป็นความจริง”ทั้งหมด แต่เป็นการผสมปนประหว่งประสบการณ์ของตนเองสมัยยังอยู่ในสนามรบ และประสบการณ์ของทหารไทยในสมรภูมิลาวท่านอื่นรวมเข้าด้วยกัน

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดสุด คือสารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ที่เล่าเรื่องราวของสุมภูในช่วงที่ถูกจับเป็นเชลยศึกที่เวียดนาม ระหว่าง พ.ศ.2515 – 2516 นั้น หากยึดตามคำบอกเล่าในบทสัมภาษณ์ของวีระที่เล่าเอาไว้ว่า “แล้วก็...เรื่องของแก Crowbar ที่กลับมาจากเชลยศึกเนีย เป็น FAG คนเดียวที่โดนจับกลับมา...ก็ประกบกับสุมภู ก็เขียนเรื่อง แหกค่ายนรกเดียนฟู ก็เป็นหนังสือที่ดังแล้วก็ได้ตึกตาทอง...”¹¹⁸ จึงตีความได้ว่า เรื่องราวในชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ของสุมภูแท้จริงแล้วเป็นเรื่องราวการตกเป็นเชลยศึกของ “Crowbar” ผ่านตัวละครที่ชื่อว่า “บิ๊กแมน” แทน ทั้งนี้ ชีวิตประวัติของ Crowbar จากหลักฐานของทางสมาคมกบฏบิรนาม 333 ได้บันทึกเอาไว้ว่า ผู้ซึ่งไปทางอากาศชาวไทยที่ตกเป็นเชลยศึกมีเพียงแค่ เจ้าของรหัสว่า Crowbar เท่านั้น และช่วงเวลาการถูกจับเป็นเชลยศึกของ Crowbar ยังตรงกับในสารนิยายชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ของสุมภู ที่เล่าว่าโดนจับช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ.2515¹¹⁹

หากยึดตามบทสัมภาษณ์ของวีระ เท่ากับว่าช่วงการตกเป็นเชลยศึกของสุมภู ตั้งแต่ พ.ศ.2515 – 2516 สุมภูไม่ได้ตกเป็นเชลยศึกจริงตามคำกล่าวอ้าง แต่เป็นการหยิบยืมประสบการณ์จริงของ Crowbar มาเล่าแทน แล้วเช่นนั้นเนื้อหาในสารนิยายของสุมภูในช่วงก่อนถูกจับเป็นเชลยศึก ควรสรุปได้ว่าเป็นประสบการณ์จริงของสุมภูเพียงคนเดียวได้หรือไม่ ผู้วิจัยมองว่า อาจจะเป็นประสบการณ์จริงของสุมภูควบคู่ไปกับประสบการณ์ของทหารไทยท่านอื่นร่วมด้วย เพราะหากอ้างอิงจากตำแหน่งของสุมภูที่เป็นเพียง “พนักงานวิทยุ” สุมภูจึงอาจไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกสมรภูมิที่เกิดขึ้นตามที่อ้างในสารนิยาย ประกอบกับที่สุมภูอ้างว่าตัวละครบิ๊กแมน เป็นชื่อรหัสที่ตนได้รับจากการเข้าร่วมในเจ้าหน้าที่ FAG ซึ่งในรายชื่อของผู้ซึ่งไปทางอากาศ FAG ที่มีการเปิดเผยในภายหลัง ไม่ปรากฏรายชื่อของ “บิ๊กแมน” (Big Man) แต่อย่างใด¹²⁰ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาส่วนใหญ่ที่สุมภูเล่ายังคงอ้างอิงจากความเป็นจริง อาจมีการแต่งเสริมเข้าไปเพื่อความเพลิดเพลินของผู้อ่านในการเข้าถึงงานเขียนของตน เฉกเช่นที่วีระแสดงความคิดเห็นสำหรับเรื่องความจริงเท็จในงานของสุมภู

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน.

¹¹⁹ FAG Crowbar เป็นผู้ซึ่งไปทางอากาศไทยเพียงคนเดียวที่ถูกจับเป็นเชลยศึก โดยเขาถูกจับที่พื้นที่ล่องแจ้ง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2515 และถูกส่งตัวกลับประเทศไทยในเดือนกันยายน พ.ศ.2519 อ้างจาก Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” p. 100 - 101.

¹²⁰ Ibid., P. 105 – 108.

ว่า “...แกเขียนเนี่ย ก็สัก 10% 20% base จากความเป็นจริง...นอกนั้นก็ ใส่อะไรต่ออะไรไป เพื่อให้ อ่านสนุก...”¹²¹

สำหรับเนื้อหาในชุด “นรกเดียนเบียนฟู” ฉบับรวมเล่ม เล่มที่ 4 เรื่อง “หักด่านเพชรฆาต” เนื้อหาเล่าเรื่องช่วงปลายของการตกเป็นเชลยศึกของบิกแมนและถูกปล่อยตัวกลับประเทศไทย ได้ให้รายละเอียดที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งเอาไว้คือ การพบปะกันระหว่างตัวบิกแมนและตัวละครสำคัญที่เป็นเชลยศึกชาวไทยอย่าง “ชัยชาญ หาญนาวิ”¹²² ซึ่งเป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง และเป็นที่ยู้งักกันอย่างกว้างขวางในฐานะเชลยศึกชาวไทยที่ถูกจับเป็นในช่วงสงครามอินโดจีนนานที่สุดถึงเป็นระยะเวลา 9 ปี 4 เดือน¹²³ ทั้งนี้ ยังมีชื่อเสียงในระดับที่ทางสหรัฐอเมริกายกย่องและเชิดชูเกียรติไว้ว่าเป็น “วีรบุรุษ” คนสำคัญ และยังได้รับเหรียญกล้าหาญชิสเวอร์สตาร์และเครื่องอิสริยาภรณ์ ลีเจียนออฟเมอร์ิตจากทางสหรัฐอเมริกาโดยตรง¹²⁴ สยามภูได้พาดพิงและเล่าเอาไว้ในเนื้อหาของตอน หักด่านเพชรฆาต ถึงฉากการพบเจอกันครั้งแรกของบิกแมนและชัยชาญ นาวิ เอาไว้ได้คล้ายคลึงกับเรื่องเล่าที่ปรากฏในหนังสือบันทึกความทรงจำช่วงการตกเป็นเชลยศึกของ ชัยชาญ หาญนาวิ เรื่อง “เชลยศึกทรหด” ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ.2544 ภายหลังจากสารนิยายหักด่านเพชรฆาตตีพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะเวลากว่า 36 ปี

ความคล้ายคลึงกันของเนื้อหาในสารนิยายของสยามภูและบันทึกความทรงจำของชัยชาญ เริ่มตั้งแต่การปรากฏตัวครั้งแรกของชัยชาญในฐานะของเชลยศึกชาวไทยที่ถูกย้ายเข้ามาในค่ายกักกันเชลยที่เวียดนาม โดยในสารนิยายของสยามภูเล่าว่า ชัยชาญเป็นที่สนใจสำหรับบรรดาเชลยศึกชาวไทยอย่างมาก เมื่อได้มีโอกาสได้พูดคุยกับชัยชาญ บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่ถูกจับมาก่อนหน้า รวมถึงตัวบิกแมน ต่างเข้าห้อมล้อมและสอบถามเรื่องราวของชัยชาญ ยิ่งเมื่อทราบว่าตัวชัยชาญตกเป็นเชลยมาเป็นระยะเวลานานหลายปี จึงยิ่งทำให้บรรดาเชลยศึกชาวไทยต่างยกย่องให้ชัยชาญกลายเป็นผู้นำของ

¹²¹ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สยามภู ทศพล” ผู้เขียน “ดับรามสูร” คือใคร? บิกแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

¹²² ในสารนิยายเรื่อง “หักด่านเพชรฆาต” ใช้ชื่อเรียกว่า “ประชา หาญนาวิ” ซึ่งในสยามภูได้ระบุว่า ภายหลังจากกลับไทยได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “ชัยชาญ หาญนาวิ” อ้างใน สยามภู ทศพล, *หักด่านเพชรฆาต* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 76.

¹²³ ชัยชาญ หาญนาวิ, *เชลยศึกทรหด เล่มที่ 1* (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544), หน้า 8.

¹²⁴ Margaret Conley, “POW Remembers McCain and Tapping Through Walls in Hanoi Prison” abcNEWS. Accessed December 22, 2021, <https://abcnews.go.com/2020/story?id=5947378&page=1>.

เชลยศึกชาวไทยไปโดยปริยายโดยไม่ได้ยึดติดกับยศทางทหารอีกต่อไป โดยในเล่ม *หักด่านเพชรฆาต* ของสยมภูเล่าว่า “ชายผู้นั้นก็ถูกนำเข้ามายังแดนขัง เมื่อผู้คุมผละจากไป พวกเราก็พากันเข้าไปห้อมล้อมและชิงกันซักถามข้อข้องใจกันขนาดใหญ่ และทุกคนก็ต้องตกตะลึงเมื่อได้รับคำบอกเล่าจากปากของเขา...”¹²⁵

ในส่วนของบันทึกความทรงจำของชัยชาญ เล่าถึงช่วงเวลาการพบปะกับบรรดาเพื่อนเชลยศึกชาวไทยในค่ายที่เวียดนามครั้งแรกในทำนองเดียวกันว่า บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่มาฟังเขา ต่างตั้งอกตั้งใจฟังเรื่องราวการถูกจับเป็นเชลยในระยะเวลาที่ยาวนานของชัยชาญ และตัวชัยชาญก็ได้ถามถึงเหตุการณ์บ้านเมืองและสงครามในลาวเช่นกัน ซึ่งก็ตรงกับบทสนทนาที่สยมภูได้หยิบมาเล่าในช่วงการพบปะกันครั้งแรกของชัยชาญและบรรดาเชลยศึกชาวไทย แต่ชัยชาญได้บรรยายฉากการพบปะต่างกับสยมภู ตรงที่ชัยชาญลงรายละเอียดเสริมว่ามีเชลยศึกชาวไทยที่มาล้อมวงฟังเขาเล่าเพียง 12 คน อย่างไรก็ตาม ชัยชาญกับสยมภูเล่าตรงกันว่าหลังจากที่บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่มาฟังเรื่องราวของชัยชาญ ทุกคนต่างตกใจและเห็นใจกับเรื่องที่ชัยชาญตกเป็นเชลยเป็นเวลาหลายปี จากนั้นจึงแสดงความเคารพนับถือชัยชาญอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าในบันทึกความทรงจำเรื่อง “เชลยศึกทรหด” ของชัยชาญว่า

ดูเหมือนทั้ง 12 คน จะนั่งฟังผมเล่าอย่างตั้งอกตั้งใจมาก ทุกคนรู้สึกสงสารและเห็นใจผม และต่างคนต่างก็ให้ความเคารพนับถือผมเหมือนกับผมเป็นพี่ของพวกเขา และพวกเขาต่างพากันเรียกผมว่า “พี่ใหญ่” เพราะทั้ง 12 คนนั้นก็มียาอยู่น้อยกว่าผมทุกคน แม้บางคนจะมียศสูงกว่าผมก็ตาม แต่ทุกคนก็ยินดีที่จะยกให้ผมได้เป็นพี่ของเขา...¹²⁶

นอกจากนี้ บรรดาเชลยศึกชาวไทยที่มาล้อมวงฟังชัยชาญเล่าเรื่องนั้น สยมภูได้ระบุรายชื่อกลุ่มทหารไทยตรงกับบันทึกความทรงจำของชัยชาญ เพียงแต่ในบันทึกความทรงจำของชัยชาญไม่ได้มีการกล่าวถึงตัวสยมภูแต่อย่างใด รายชื่อเชลยศึกชาวไทยที่สยมภูและชัยชาญระบุตรงกันได้แก่ จ.ส.อ. วีระพงษ์ เชี่ยวชาญ และ จ.ส.อ. ประสิทธิ์ อุทกะพันธ์¹²⁷ ในฐานะของผู้อาวุโสและแกนนำของกลุ่ม

¹²⁵ สยมภู ทศพล, *หักด่านเพชรฆาต*, หน้า 76.

¹²⁶ ชัยชาญ หาญนาวิ, *เชลยศึกทรหด เล่มที่ 2* (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544), หน้า 128.

¹²⁷ ในสารนิยายของสยมภูเรื่อง “หักด่านเพชรฆาต” เล่าถึง “วีระพงษ์ เชี่ยวชาญ และ ประสิทธิ์ อุทกะพันธ์” ว่าเป็นผู้อาวุโสของกลุ่มเชลยศึกไทยที่ยังจงรักภักดีต่อประเทศชาติอยู่ ทั้งนี้บุคคลสองมีบทบาทสำคัญ ในฐานะเป็นแกนนำในการวางแผนหลบหนีออกจากค่าย โดยวางแผนไว้ว่าให้ จ.ส.อ. วีระพงษ์เข้ายึดที่ทำการทุกหลัง ส่วน

เชลยศึกชาวไทยฝ่ายรักชาติในค่ายกักกันเชลยที่เวียดนาม ในสารนิยายของสยมภูเล่าเสริมถึงเรื่องราวการวางแผนแหกคุกในค่ายกักกันโดยซัยซาญุและบุคคลทั้งสอง ซึ่งเรื่องราวการแหกคุกดังกล่าวไม่ปรากฏในบันทึกความทรงจำของซัยซาญุแต่อย่างใด แต่ผู้วิจัยคาดว่า อาจเป็นการแต่งเสริมเข้าไปเพื่อเพิ่มความสนุกให้กับตัวสารนิยาย

เนื้อหาในเรื่องหักด่านเพชรฆาตอีกประการที่มีการเล่าตรงกับบันทึกความทรงจำของซัยซาญุ คือ “การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย” ในค่ายเชลยศึกของบรรดาเชลยศึกชาวไทย อันนำไปสู่การปะทะกันเองระหว่างเชลยศึกชาวไทย โดยเนื้อหาส่วนนี้ได้มีการเล่าตรงกันว่า ได้มีกลุ่มบรรดาเชลยศึกชาวไทยบางส่วนได้หักหลังประเทศไทยไปเข้ากับอุดมการณ์แบบคอมมิวนิสต์เพื่อเอาตัวรอด สร้างความไม่พอใจให้กับฝ่ายเชลยศึกฝ่ายรักชาติอย่างมาก ทั้งนี้ ในช่วงระยะแรกเมื่อซัยซาญุได้เข้ามาที่ค่ายเชลยศึก ซัยซาญุได้พยายามจะดึงกลุ่มเชลยศึกชาวไทยฝ่ายคอมมิวนิสต์ให้กลับเข้ามาเป็นฝ่ายรักชาติผ่านวิธีการพูดคุยอย่างสันติ ซึ่งผลปรากฏว่าดึงได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซัยซาญุได้บรรยายถึงความพยายามในการดึงกลุ่มเชลยศึกชาวไทยที่หันเหไปนิยมคอมมิวนิสต์กลับมาสู่แนวทางเดิมเอาไว้ว่า

ในขณะเดียวกันก็ต้องร่วมมือกับพวกเชลยศึกทั้ง 12 คนให้ช่วยกันทำการตรวจสอบพฤติกรรมของเชลยศึกที่เราสงสัยไว้ด้วยและให้รู้ว่า ใครบ้างที่จะต้องจับตาเป็นพิเศษ เพื่อที่จะดึงเขาให้กลับมาในแนวทางเดิมให้ได้ เพราะคนเหล่านี้ ถ้าหากว่าสมองและแนวความคิดของเขาถูกย้อมสีและตกอยู่ในอิทธิพลของการครอบงำจากการปลุกฝังใหม่ เมื่อได้กลับเมืองไทยจากการได้รับการปลดปล่อยก็เป็นที่น่าอนเหลือเกิน คนเหล่านี้จะต้องนำเอาเชื้อที่ได้รับแพร่กระจายในเมืองไทยอย่างแน่นอน...¹²⁸

และสยมภูเล่าต่อไปว่าความพยายามของซัยซาญุในการดึงเชลยศึกชาวไทยว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวได้ว่าการมาถึงของซัยซาญุในค่ายกักกันมีส่วนสำคัญในการดึงบรรดาเชลยศึกชาวไทยฝ่ายคอมมิวนิสต์ให้กลับมาเข้าร่วมกับฝ่ายรักชาติเหมือนเดิม สยมภูบรรยายฉากนี้เอาไว้ว่า

จ.ส.อ.ประสิทธิ์ เข้ายึดโรงสื่อสารเพื่อขโมยอุปกรณ์สื่อสาร อ่างใน สยมภู ทศพล, **หักด่านเพชรฆาต**, หน้า 100 – 101. เช่นเดียวกับบันทึกความทรงจำ “เชลยศึกทรหด” ของซัยซาญุ ที่เล่าว่าบุคคลทั้งสองท่านก็เป็นแกนนำของกลุ่มเชลยศึกชาวไทยที่ยังคงจงรักภักดีต่อชาติ และมักให้ข้อมูลค่าปรึกษาแก่บรรดาเชลยแก่ซัยซาญุ อ่างใน ซัยซาญุ หาญนาวี, **เชลยศึกทรหด เล่มที่ 2**, หน้า 128 - 129.

¹²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 132.

นับตั้งแต่ “ประชา หาญนาวิ” ถูกส่งตัวมารวมกับพวกเราในค่ายแห่งนี้ ความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างก็ได้บังเกิดขึ้น พวกหัวก้าวหน้าทั้งหลายจำนวนหนึ่งเริ่มคิดได้ แล้วปลื้มตัวออกจากกลุ่มมาเข้าสมทบกับพวกเราเป็นส่วนมาก คงเหลืออีกไม่กี่คนที่ยังทำตัวเหมือนเดิม¹²⁹

ความเหมือนกันของชุดเรื่องเล่าประการสุดท้ายที่ปรากฏในสารนิยายเรื่อง หักด่านเพชรฆาตของสยมภูและบันทึกความทรงจำของชัยชาญ ในช่วงที่ชีวิตตกเป็นเชลยศึก คือ “การทะเลาะวิวาทกันเองของเชลยศึกชาวไทย” ระหว่างฝ่ายที่รักชาติและฝ่ายที่ไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ชัยชาญได้เข้ามาที่ค่ายกักกันได้ไม่นาน¹³⁰

จากการเทียบเคียงหลักฐานที่คู่ขนานกันระหว่างสารนิยายเรื่อง หักด่านเพชรฆาตของสยมภู ทศพล และบันทึกความทรงจำของชัยชาญ หาญนาวิ แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู ที่เล่าเรื่องราวในช่วงการตกเป็นเชลยศึกในพื้นที่เวียดนามนั้น ค่อนข้างเป็นความจริงและเชื่อถือได้ เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่ที่เล่าล้นไปด้วยกันกับบันทึกความทรงจำของชัยชาญอย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าเนื้อหาบางส่วนอาจมีเล่าต่างกันบ้างหรือไม่ได้ตรงกันทั้งหมด ซึ่งเป็นเรื่องปกติสำหรับสารนิยายที่มีการแต่งเสริมเพื่อสร้างอารมณ์สแก่บรรดาผู้อ่าน แต่ในแง่ของภาพรวมนั้นเล่าคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะ เป็น เหตุการณ์ หรือ ตัวละคร (ที่เป็นบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริง)

ในบทสัมภาษณ์วีระ สตาร์ ได้มีคำถามสำคัญประการหนึ่งว่า “ข้อเขียนของสยมภู ทศพลสามารถใช้อ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้มั้ยครับ?” วีระได้ให้คำตอบอย่างหนักแน่นสำหรับคำถามนี้ว่า

¹²⁹ สยมภู ทศพล, **หักด่านเพชรฆาต**, หน้า 81.

¹³⁰ ชัยชาญเล่าเรื่องการทะเลาะวิวาทกันเองของเชลยศึกชาวไทย เอาไว้ว่า แท้จริงเป็นการรวมประชาทัณฑ์เพียงฝ่ายเดียวในนามของความรักชาติ ซึ่งเชลยศึกชาวไทยฝ่ายที่หันเหไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ มีจำนวนน้อยกว่า และชัยชาญยังกล่าวต่อไปอีกว่าเห็นด้วยกับการรวมประชาทัณฑ์ดังกล่าว อ้างใน ชัยชาญ หาญนาวิ, **เชลยศึกทรหด เล่มที่ 2**, หน้า 132. เช่นเดียวกับเรื่องราวในสารนิยายของสยมภู ที่เล่าว่าการทะเลาะวิวาทกันเองครั้งดังกล่าว ฝ่ายเชลยศึกชาวไทยที่หันไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ค่อนข้างเสียเปรียบเรื่องจำนวน อย่างไรก็ตาม ชุดเรื่องเล่านี้ก็มิจุดที่เล่าต่างกัน คือ ในเล่มหักด่านเพชรฆาต ชัยชาญแสดงท่าทีผิดหวังต่อการทะเลาะกันเองของเชลยศึกชาวไทย ในทางกลับกันบันทึกความทรงจำกับแสดงท่าทีเห็นด้วยคือการรวมเชลยศึกชาวไทยฝ่ายคอมมิวนิสต์ อ้างใน สยมภู ทศพล, **หักด่านเพชรฆาต**, หน้า 89 – 90.

“ไม่ได้ครับ...ไม่ได้ เพราะว่าหลายตอนก็ใส่ไข่ ใส่อะไรต่ออะไรไป”¹³¹ แต่วีระ ก็แสดงความคิดเห็นต่อไปว่า มีบางตอนสามารถใช้ได้ สำหรับคนที่รู้ ซึ่งต้องแยกแยะเอา (คนที่รู้ หมายถึง บรรดาทหารไทยในสมรภูมิ ที่มีความทรงจำร่วมหรืออยู่ในเหตุการณ์จริง) ทั้งนี้ ตัววีระเองก็ยอมรับในท้ายบทสัมภาษณ์ว่า เหตุการณ์ในสารนิยายของสยมภูบางตอน สามารถยืนยันได้ว่าเป็นเรื่องจริงจากประสบการณ์ของตนเอง โดยเหตุการณ์ของตอนดังกล่าว ปรากฏในเล่ม วีรบุรุษเสือพราน ที่เล่าถึงเหตุการณ์วีรกรรมอันกล้าหาญของ FAG Wild Bill¹³² ในการจัดการกระสุนปืนใหญ่ที่ตกอยู่ ณ บริเวณสนามบินล่องแจ้ง ทำให้เครื่องบินลงจอดไม่ได้ Wild Bill จึงจัดการกับระเบิดดังกล่าว โดยการขับรถแทรกเตอร์พุ่งชนกระสุนปืนใหญ่ เมื่อพอเข้าใกล้ระยะของกระสุนระเบิด ก็ได้กระโดดลงจากรถปล่อยให้รถแทรกเตอร์พุ่งชนจนระเบิด จนสามารถจัดการปัญหาได้ในที่สุด¹³³

ดังนั้น ผู้วิจัยมองว่า แม้ข้อคิดเห็นของวีระ ในบทสัมภาษณ์ จะบอกว่า ข้อเขียนของสยมภูจะไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้เพราะโดยส่วนใหญ่เป็นการแต่งเสริมเข้าไปเยอะ แต่ผู้วิจัยเห็นต่างกับความคิดเห็นของวีระ โดยมองว่าข้อเขียนหรือตัวสารนิยายของสยมภู สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้ หากอ่านและแยกแยะมันได้ว่าในฐานะวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่มีการคาบเกี่ยวกันระหว่างเรื่องจริงและเรื่องแต่ง ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่ได้เป็นการศึกษาว่าเนื้อหาในสารนิยายของสยมภูว่าอย่างไรเป็นเรื่องจริงหรือเท็จ แต่เป็นการศึกษาว่าทำไมสยมภูถึงเล่าเรื่อง และนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างไทยเช่นนั้น ภายใต้บริบทแวดล้อมในยุคที่ผลงานดังกล่าวตีพิมพ์เผยแพร่ออกมา ทั้งนี้ หากหยิบวรรณกรรมมาศึกษาภายใต้กรอบและระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ ต้องทำความเข้าใจว่าเนื้อหาและสิ่งที่ปรากฏในวรรณกรรมไม่ใช่ความจริงทั้งหมด กล่าวคือไม่ควรทึกทักว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมยึดตามข้อเท็จจริงทั้งหมด ดังเช่นที่ Harry C. Payne ได้เสนอเอาไว้ว่า นักประวัติศาสตร์ใช้วรรณกรรมในฐานะหลักฐานอ้างอิงได้ เพราะวรรณกรรมเป็นดั่งการอุปโลกน์ (Metaphor) ที่เผยให้เห็นโครงสร้างหลักในโลกของข้อเท็จจริงได้¹³⁴ กล่าวคือ

¹³¹ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สยมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดื่บรามสูตร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

¹³² FAG Wild Bill มีการเปิดเผยภายหลังว่ามีชื่อจริงว่า วิบูลย์ สุวรรณรงค์ (Viboon Suwannong)

¹³³ คำบอกเล่าของวีระ ถึงวีรกรรมของ Wild Bild ปรากฏใน สยมภู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน**, หน้า 18 - 21.

¹³⁴ Harry C. Payne, “The Novel as Social History: A Reflection on Methodology,” **The History Teacher**, 11,3 (May 1978): 341 -351.

วรรณกรรมอาจไม่ได้นำเสนอข้อเท็จจริงทั้งหมด แต่อาจหยิบข้อเท็จจริงมาใช้ ผ่านการถ่ายทอดในรูปแบบอื่น เช่น การเปรียบเทียบหรืออุปมา ซึ่งนักประวัติศาสตร์ใช้วรรณกรรมเพื่อวางกรอบให้กับการศึกษา จากนั้นจึงใช้หลักฐานอื่นชี้แจงข้อสงสัยไปด้วย

งานเขียนของสยุมภู จึงถือว่าเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่วางอยู่ในกรอบคิดของ Payne เพียงแต่ งานเขียนของสยุมภูที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ไม่ใช่ “นวนิยาย” ที่เป็นเรื่องแต่งล้วน หากแต่เป็น “สารนิยาย” ที่เป็นการใช้เรื่องจริงมาเล่าในรูปแบบเรื่องแต่ง สิ่งที่ปรากฏในสารนิยาย ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือตัวละคร ล้วนมีอยู่จริงทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ก็อาจมีบางส่วนของเรื่องแต่งเสริมเกินความเป็นจริง เช่น บทสนทนาระหว่างตัวละครเป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางส่วนในสารนิยายของสยุมภูอาจมีการแต่งเสริมเข้าไป เพื่อเพิ่มรรถรสให้กับผู้อ่าน ดังนั้นจำเป็นต้องแยกแยะและตีความเพื่อทำความเข้าใจ หากใช้สารนิยายของสยุมภูมาใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

กล่าวโดยสรุป สารนิยายของสยุมภู ทศพล เป็นการหยิบเรื่องจริงบางอย่างที่มาจากประสบการณ์ของตัวสยุมภูเอง ผสมผสานเข้ากับประสบการณ์ชีวิตของทหารรับจ้างไทยคนอื่นในสมรภูมิลาวมาบอกเล่า งานเขียนของสยุมภูอาจไม่ได้มีความเป็นสารนิยายอย่างสมบูรณ์แต่ก็ใกล้เคียงอย่างมาก หากให้นิยามผู้วิจัยมองว่าสารนิยายของสยุมภูเป็นงานเขียนที่ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่าง “เรื่องจริง” และ “เรื่องแต่ง” กล่าวคือ มีทั้งเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงสามารถพิสูจน์ได้ควบคู่ไปกับเนื้อหาที่ถูกแต่งเสริมเพิ่มเข้าไปเพื่อความสนุกของตัวผลงาน ต่างกับสารนิยายทั่วไปที่มีการให้ความสำคัญไปทางข้อเท็จจริงมากกว่าเรื่องแต่ง แต่งานสยุมภูไม่ได้เอนเอียงไปทางใดมากจนเกินไป แต่เป็นการเล่าเรื่องจริงและเรื่องแต่งคู่ขนานกันไป การจะอ่านสารนิยายของสยุมภูจึงจำเป็นต้องแยกแยะพอสมควร โดยสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงบางอย่างได้จากการใช้ระเบียบวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการเทียบเคียงข้อมูลจากหลักฐานหรือเอกสารอื่น ๆ ที่เล่าเหตุการณ์เดียวกัน

2.4 ชีวิตช่วงบั้นปลายของสยุมภู ทศพล ปัจฉิมบทของนักเขียนผู้ถูกกลืน

หลังจากเป็นนักเขียนในจักรวาลรายสัปดาห์ในระยะเวลาหนึ่ง สยุมภูได้เขียนอาชญากรรมเรื่อง “ดับรามสูตร” ให้กับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐลงทุกวันจันทร์ เริ่มลงตีพิมพ์ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2519 จนถึงวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2520 รวมจำนวนตอนทั้งสิ้น 72 ตอน (ฉบับรวมเล่มเริ่มใน พ.ศ.2520 โดยสำนักพิมพ์อินทราสาส์น ประกอบไปด้วย 9 เล่มจบ) เนื้อหาเล่าถึงเรื่องราวการเข้ามาจารกรรมข้อมูลของกลุ่มสายลับเวียดนามเหนือ ในค่ายรามสูตร จังหวัดอุดรธานี ภายหลังจากสงครามอินโดจีนได้สิ้นสุดลงเรียบร้อยแล้ว โดยดำเนินเรื่องผ่านตัวละคร “ไอ้แสบและไอ้โล้น” อดีตทหารไทยในสมรภูมิต

สงครามลับในลาว ที่ได้รับการจ้างวานให้มาเป็นสายลับของซีไอเอ เพื่อจัดการกลุ่มสายลับเวียดเหนือที่กำลังวางแผนแทรกซึมประเทศไทย

นวนิยายเรื่อง ดับรามสูตร เรื่องนี้เป็นผลงานเขียนของสยมภูที่ได้รับความนิยมสูงสุดหากเปรียบเทียบกับผลงานเขียนชิ้นอื่น เนื่องจากดับรามสูตรเขียนขึ้นภายใต้ช่วงเวลาที่สังคมไทยให้ความสนใจกับข่าวข้อพิพาทที่เกิดขึ้นของ “ค่ายรามสูตร”¹³⁵ อย่างพอดิบพอดี โดยในช่วงราวต้น พ.ศ.2519¹³⁶ไม่กี่เดือนก่อนนวนิยายเรื่องดับรามสูตรตีพิมพ์ มีการลงข่าวเรื่องค่ายรามสูตรอย่างต่อเนื่อง ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นข่าวที่พูดถึงการถอดถอนค่ายรามสูตรออกจากประเทศไทย ซึ่งมีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนการถอดถอนและฝ่ายที่คัดค้านทั้งสองฝ่ายแบ่งได้ตามอุดมการณ์ทางการเมืองสองขั้วระหว่างฝ่ายก้าวหน้า (ฝ่ายซ้าย) และฝ่ายอนุรักษนิยม (ฝ่ายขวา) อย่างชัดเจน

ฝ่ายซ้ายมองว่าการที่มีค่ายรามสูตรของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยเป็นการรุกรานอธิปไตยของประเทศ ไทยอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ฝ่ายขวามองว่าค่ายรามสูตรใช้รับมือกับภัยคุกคามคอมมิวนิสต์นอกประเทศได้ ควรให้คงอยู่ต่อไป ทางกองทัพและรัฐบาลยังพยายามขอให้ฝ่ายเทคนิคอยู่ต่อเพื่อขยายสื่อสารค่ายรามสูตรหลังจากที่ทางสหรัฐอเมริกาจำเป็นต้องถอดถอนค่ายรามสูตรออก¹³⁷ ทั้งนี้ ฝ่ายขวาใช้ประเด็นเรื่องค่ายรามสูตรโจมตีฝ่ายซ้ายในฐานะสมุนของญวนที่กำลังทำให้ประเทศเสียผลประโยชน์จากการที่โฆษณาว่าการมีอยู่ของค่ายรามสูตรช่วยให้ประเทศไทยสามารถดักฟังความเคลื่อนไหวของกองกำลังคอมมิวนิสต์นอกประเทศได้หากคอมมิวนิสต์บุกประเทศไทย¹³⁸ สยมภูอาศัยช่วงจังหวะความสนใจของสังคมต่อ “ค่ายรามสูตร” เขียนนวนิยายเรื่อง “ดับรามสูตร” ภายใต้การโฆษณาว่าตนรู้เรื่องภายในค่ายรามสูตรเป็นอย่างดี จากการที่เคยได้มีโอกาสเข้าไปในพื้นที่ค่ายรามสูตรมาก่อน และยังได้ยืมคำบอกเล่ามากมายจากบรรดาเพื่อนทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิต

¹³⁵ “ค่ายรามสูตร” ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย ค่ายรามสูตรถูกเข้าใจจากสังคมไทยว่าเป็นสถานีเรดาร์ของทางสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามเย็น

¹³⁶ ในช่วงต้นปี 2519 มีการลงข่าวการถอดถอนทหารและฐานทัพของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยบ่อยครั้ง และยังให้รายละเอียดเรื่องดังกล่าวค่อนข้างคลุมเครือ เหมือนว่ากำลังเช็คทิศทางของสังคมว่าสนับสนุนหรือคัดค้าน อ้างใน **ไทยรัฐ** (2 มีนาคม 2519): 3.

¹³⁷ “มีแนวโน้มอยู่ต่อ หมูหิน เตรียมพัดเต็มที่,” **ไทยรัฐ** (1 มิถุนายน 2519): 1-2, 16. , “โจมตีแถลง ‘ล้มรามสูตร’ คลุมเครือ อาจให้ฝ่ายเทคนิคอยู่ต่อ ทหารเห็นพ้องกับรัฐบาล,” **ไทยรัฐ** (3 มิถุนายน 2519): 1-2.

¹³⁸ พวงทอง ภาวครพันธุ์, **สงครามเวียดนาม:สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 139-140.

สงครามลับในลาว พร้อมทั้งยังประกาศว่าตนจะเปิดเผยความลับและกลไกอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูก
 ควบคุมเครือมาเป็นเวลานาน¹³⁹ อย่างไรก็ตาม เรื่องดับรามสูร นั้นจัดประเภทเป็น “เรื่องแต่ง” (Fiction)

ภาพที่ 7 ภาพประกอบตอนแรกของนวนิยายเรื่อง “ดับรามสูร” ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 3
 สิงหาคม พ.ศ.2519

(ที่มา:สำนักหอสมุดแห่งชาติ National Library of Thailand)

หลังทศวรรษ 2520 ผลงานการประพันธ์ของสยุมภูจำนวน 4 เรื่อง ได้ถูกนำมาดัดแปลงเป็น
 ภาพยนตร์ อันได้แก่ “แหกค่ายนรกเตียนเปียนฟู” ใน พ.ศ.2520, “นักฆ่ามหาประลัย” ใน พ.ศ.2523,
 “นักฆ่าจากเจ้าพระยา” ใน พ.ศ.2525 และ “มรกตดำ” ใน พ.ศ.2526¹⁴⁰ โดยวงการน้ำหมึกในช่วงยุค
 สงครามเย็น วรรณกรรมแนวบู๊ล้างผลาญได้รับความนิยมอย่างมาก และตัวชีวิตสำคัญว่าผลงานการ
 ประพันธ์ของนักเขียนคนใดถือว่าได้รับความนิยมจากสังคมนั้นวัดกันผ่านการถูกนำมาดัดแปลงเป็น
 ภาพยนตร์ อันหมายความว่าผลงานของสยุมภูอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว และยังได้รับความนิยมจาก
 สังคมไทยพอสมควร

¹³⁹ คำนำเกริ่นเรื่อง “ดับรามสูร” ฉบับรวมเล่ม ของสำนักพิมพ์อินทราสาส์น อังไฉน สยุมภู ทศพล, **ดับ
 รามสูร เล่ม 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทราสาส์น, 2520), หน้า (3).

¹⁴⁰ เจน อักษราพิจารณ์, “สยุมภู ทศพล: หนวดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ,” **ทางอีสาน**, 5, 58: 112.

ในช่วงปลายทศวรรษ 2520 จนถึง ต้นทศวรรษ 2530 ผลงานเขียนในวงการวรรณกรรมของ สยามภูริเริ่มซบเซาลง อาจเป็นเพราะในช่วงดังกล่าวอาการป่วยของสยามภูริเริ่มปรากฏชัดยิ่งขึ้น จนกระทั่ง ในวันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2533 ประจิม วงศ์สุวรรณ หรือ สยามภู ทศพล ได้เสียชีวิตอย่างกะทันหัน ด้วยโรคหัวใจวายเฉียบพลันด้วยวัยเพียง 53 ปี¹⁴¹ โดยลงข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในวันถัดมา ซึ่งทางภรรยาของสยามภูริได้ให้การเอาไว้ว่า “เมื่อตอนตี 5 ของวันที่ 18 ม.ค. สามิตื่นขึ้นมามีอาการช็อก ตาค้าง พูดไม่ได้ และเป็นอัมพาตที่แขนขวา ตนจึงรีบนำส่ง ร.พ.แพทย์ปัญญา ซึ่งแพทย์ตรวจอาการ แล้วพบว่าเส้นเลือดอุดตัน เป็นอัมพาตที่ซีกขวา หัวใจซีกขวาก็ไม่ทำงาน และมีเลือดคั่งในสมอง ด้านซ้ายด้วย ในตอนแรกสามิยังรู้สึกตัว แต่พูดไม่ได้ จนกระทั่งเมื่อกลางดึกก็จบชีวิตลงอย่างสงบ”¹⁴²

ภาพที่ 8 ข่าวการเสียชีวิตของสยามภู ทศพล ลงหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ที่มา:ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 1.)

แม้ว่าในท้ายที่สุดที่สยามภูริได้เสียชีวิตลง ในฐานะที่เป็นนักเขียนสงครามชื่อดังที่มีผลงานการประพันธ์ในระดับที่ถูกดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ถึง 4 เรื่อง แต่ในบั้นปลายชีวิตสถานะทางเศรษฐกิจกลับไม่ได้ร่ำรวยนักอย่างที่ตนได้คาดหวังมาตลอด โดยภรรยาของสยามภูริได้เล่าว่า “แม้สามิจะเป็นนัก

¹⁴¹ “สยามภู ทศพล.” ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533): 1.

¹⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

ประพันธ์ชื่อดังแต่ทางครอบครัวก็ยังเช่าห้องอยู่ โดยสามีทำงานตัวเป็นเกลียวหาเลี้ยงครอบครัว”¹⁴³ อาจเป็นเพราะนิสัยและงานอดิเรกส่วนตัวที่นิยมชมชอบการพนันเป็นชีวิตจิตใจ ดังคำให้การของ บรรดาเพื่อนนักเขียนด้วยกันที่เล่าว่าสุมภูชอบแทงม้า และเคยพยายามห้ามปรามหลายครั้ง¹⁴⁴

เส้นทางชีวิตของ “อดีตทหารรับจ้างเดนตาย” จากสมรภูมिसงครามในลาว ผู้ผันตัวกลายเป็น นักเขียนสงครามชื่อดัง เจ้าของนามปากกาว่า “สุมภู ทศพล” ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสิ้นอายุขัยนั้น จะเห็นได้ถึงจุดร่วมสำคัญคือ การเติบโตท่ามกลางยุคสมัยของความวุ่นวายของสงครามและความ ชัดแย้งโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นยุคของ “สงครามโลกครั้งที่ 2” และ “สงครามเย็น” ซึ่งยุคสมัยดังกล่าว มีส่วนในการหล่อหลอมตัวตนของสุมภูไม่มากก็น้อย ไม่ว่าจะเป็นสภาวะเศรษฐกิจซบเซาภายหลัง สงครามสิ้นสุด ที่เป็นอีกแรงผลักดันให้สุมภูเลือกเส้นทางชีวิตเป็นทหาร เพราะเชื่อว่ามี ความมั่นคงใน หน้าที่การงาน อย่างไรก็ตาม ข้อเขียนและชุดเรื่องเล่าที่ว่าด้วยชีวประวัติของสุมภู ก็ใช้ว่าจะเล่า ตรงกันเสมอไป จนกระทั่งบัดนี้ ที่สุมภูได้เสียชีวิตมาเป็นระยะเวลาานพอสมควร ก็พบว่าชุดเรื่อง เล่าอื่นที่เล่าถึงสุมภูแตกต่างจากข้อเขียนที่เคยปรากฏมาทั้งสิ้น

*****

เส้นทางชีวิตของสุมภู ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิตนั้นถูกรายล้อมท่ามกลางยุคสมัยของสงครามและ ความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม โดยบริบทแวดล้อมดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อความคิดและ ทัศนคติของสุมภูอย่างมาก ซึ่งทัศนคติและความคิดของสุมภูถูกแสดงให้เห็นผ่านผลงานเขียน “สาร นิยาย”

สำหรับชีวประวัติของสุมภู พบว่าบางข้อเขียนเล่าตรงกันและเล่าแตกต่างกัน ชุดเรื่องเล่าที่ เหมือนกันคือชีวิตช่วงต้นของสุมภูก่อนจะสมัครเข้าไปร่วมรบในสมรภูมिसงครามลับในลาว ซึ่งเล่าว่า สุมภูเคยรับราชการทหารและเคยได้มีโอกาสเป็นตัวแทนนักกรีฑาของประเทศไทยเข้าแข่งขันใน ต่างประเทศ ในขณะที่ช่วงชีวิตภายหลังจากการเข้าร่วมสมรภูมิจนกระทั่งถึงชีวิตของการเป็นนักเขียน พบว่ามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น ช่วงชีวิตของการเป็นทหารรับจ้างและการตกเป็นเชลยศึก ทั้งนี้ ชุดเรื่องเล่าที่ต่างกันมีผลอย่างมากต่อ ข้อเท็จจริงหลายประการที่ปรากฏในผลงานเขียนประเภท “สารนิยาย” ของสุมภู เนื่องจากสุมภูมักประกาศเสมอว่าผลงานเขียนของตนที่เล่าเรื่องชีวิตทหาร

¹⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

¹⁴⁴ คริส สารคาม, นักเขียนในอดีต, หน้า 86

รับจ้างถูกถ่ายทอดจากประสบการณ์จริงของตนแต่เพียงผู้เดียว อันนำไปสู่การตั้งคำถามว่าแท้จริงนั้นสารนิยายของสยุมภูเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด เมื่อพบว่าสยุมภูหยิบยืมประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนอื่นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ข้อสรุปร่วมกันคือ เนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูถูกวางบน “ข้อเท็จจริง” เพียงแต่อาจมีการแต่งเติมเสริมเรื่องราวเพิ่มเติม เพื่อความเพลิดเพลินและอรรถรสของผู้อ่าน การอ่านสารนิยายของสยุมภูจึงจำเป็นต้องแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับเรื่องที่แต่งขึ้น

สำหรับบริบทในโลกวรรณกรรม ก็ถือเป็นอีกส่วนสำคัญที่มีอาจมองข้ามได้ เพราะมีส่วนต่อการเกิดขึ้นของสารนิยายของสยุมภู ทศพล โดยโลกวรรณกรรมงานเขียนที่มีแก่นหลักเป็นเรื่องราวการต่อสู้และความรุนแรงกำลังได้รับความนิยมและขายได้ สยุมภูอาจเล็งเห็นช่องทางในการสร้างรายได้ของตน จากการที่นวนิยายแนวบู๊ล้างผลาญหรือชีวิตโลดโผนยังคงความนิยมอยู่ ประจวบเหมาะกับช่วงเวลาดังกล่าวสงครามอินโดจีนยังไม่สิ้นสุด จึงทำให้เรื่องราวของสงครามอินโดจีนได้รับความนิยมของผู้คนในสังคมจำนวนมาก สยุมภูจึงอาจอาศัยความสนใจของสังคม ณ เวลานั้น มาทำรายได้หาเงินให้กับตนเอง ผ่านการเขียนหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสงครามอินโดจีน อย่างกรณีของ สงครามลับในลาว

บทที่ 3

ประเทศไทยและสงครามลับในลาว

“สงครามกลางเมืองลาว” เป็นหนึ่งในสมรภูมิจริงที่สำคัญในช่วงของสงครามอินโดจีนครั้งที่ 2 โดยสงครามนี้เป็นสงครามความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศลาว ระหว่างกลุ่มการเมือง 3 ฝ่าย อันได้แก่ 1.ลาวฝ่ายซ้าย ภายใต้การนำเจ้าสุภานุวงศ์, 2.ลาวฝ่ายเป็นกลาง ภายใต้การนำของเจ้าสุวรรณภูมิและร้อยเอกกองแล, และ 3.ลาวฝ่ายขวา ภายใต้การนำของนายพลพุมิ หน่อสะหวัน ซึ่งความขัดแย้งของทางสามกลุ่มการเมืองในลาวนี้ไม่เพียงแต่เป็นการต่อสู้ภายในกลุ่มการเมืองในลาว แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกลุ่มประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงด้วย หนึ่งในกลุ่มประเทศอื่นที่ได้เข้าร่วมความขัดแย้งในลาวครั้งนี้ และกลายเป็นตัวละครสำคัญคือ “ประเทศไทย” จนกระทั่งเมื่อเกิดข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวขึ้นใน พ.ศ.2505 ที่ได้กำหนดข้อห้ามมิให้กลุ่มประเทศอื่นเข้าแทรกแซงกิจการภายในลาวขึ้น แต่ทว่าแม้จะมีข้อตกลงดังกล่าวแต่การแทรกแซงในลาวของกลุ่มประเทศอื่นยังคงอยู่เช่นเดิม เพียงแต่เป็นการดำเนินอย่างปกปิดและเป็นความลับ อันเป็นเหตุให้สงครามกลางเมืองในลาว มีอีกชื่อเรียกว่าเป็น “สงครามลับในลาว” สำหรับกลุ่มประเทศอื่น

สาเหตุที่ประเทศไทยพาตัวเองเข้าร่วมในความขัดแย้งของสงครามในลาวนั้น สืบเนื่องมาจากการที่ประเทศลาวมีพรมแดนใกล้ชิดติดกับไทย กลุ่มชาติพันธุ์และภาษาต่างก็ใกล้เคียงกัน จนมีวาทกรรมที่ว่าประเทศไทยและลาวต่างเป็นบ้านพี่เมืองน้อง ความใกล้ชิดและความสัมพันธ์พิเศษของประเทศไทยและประเทศลาว ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเมืองในประเทศลาวหลายครั้ง¹ ดังนั้น หากเชื่อตามทฤษฎีโดมิโนที่ว่าประเทศลาวอาจกลายเป็นคอมมิวนิสต์

¹อาทิ ทางรัฐบาลไทยที่นำโดยนายปรีดี พนมยงค์ ช่วยให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่รัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นในการลี้ภัยทางการเมืองภายหลังพ่ายแพ้จากการต่อสู้กับฝรั่งเศสที่กลับเข้ามาในลาว ทั้งยังมอบหมายให้เสรีไทยอีสานดำเนินการสนับสนุนก่อตั้งเสรีลาวด้วย อังโน สุรพงษ์ ชัยนาม, **นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ทักษะศึกษาเปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว** (กรุงเทพฯ: ศยาม, 2559), หน้า 193 – 194.

หรือ เมื่อประเทศไทยเกิดรัฐประหารใน พ.ศ.2490 รัฐบาลชุดใหม่ของไทยตัดความช่วยเหลือแก่คณะรัฐบาลลาวพลัดถิ่นทันที พร้อมทั้งยังกดดันและขีดเส้นตายให้รัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นถอนตัวออกไปจากราชอาณาจักรไทยภายใน พ.ศ.2493 ทั้งนี้รัฐบาลไทยชุดใหม่ให้การรับรองรัฐบาลเจ้าบุญอุ้มที่ฝรั่งเศสแต่งตั้งขึ้นมาอีกด้วย เป็นการแสดงให้เห็นว่าสนับสนุนฝรั่งเศส การเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองในไทยจึงส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นที่ประจำการอยู่ในไทยอย่างมาก เรียกได้ว่าเป็นตัวเร่งให้รัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่นต้องสลายตัวและยอมจำนนต่อฝรั่งเศสในเวลาต่อมา อังโน มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, **A History of Laos**

ทั้งประเทศจริง จึงเลี้ยงไม่ได้ที่ประเทศไทยอาจจะตกอยู่ในสภาวะที่สุ่มเสี่ยงต่ออันตราย หากทางลาว คิดจะส่งกองกำลังบุกเข้าโจมตีประเทศไทยจริง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องส่งทหารไทยเข้าไป แทรกแซงในสงครามลับในลาว โดยจะเห็นได้จากการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยที่มีต่อลาว ภายหลังจากที่ประเทศลาวมีการตั้งรัฐบาลผสมของเจ้าสุวรรณภูมากับเจ้าสุภานุวงศ์ ใน พ.ศ.2500 ว่า ทางรัฐบาลไทยได้แสดงความกังวลต่อสถานการณ์ทางการเมืองในลาวอย่างมาก² ทั้งนี้ ความวิตกกังวล ของไทยต่อวิกฤตการณ์ในลาวยิ่งเพิ่มมากขึ้น เมื่อทางสหรัฐฯที่เป็นพันธมิตรของไทยกลับเพิกเฉยต่อ ปัญหา จึงนำไปสู่การกดดันของทางไทยต่อสหรัฐฯและก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “แถลงการณ์ถนัด - รัสก” ขึ้นใน พ.ศ.2505³

สำหรับสาเหตุอีกประการที่ทำให้ประเทศไทยเข้าไปแทรกแซงลาว คือ “การจับมือเป็น พันมิตรกับทางสหรัฐฯ” ซึ่งในช่วงสงครามเย็น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยกับ สหรัฐอเมริกาที่เป็นมหาอำนาจฝ่ายโลกเสรี เป็นความสัมพันธ์ที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน โดย ทางฝ่ายไทยได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและ การทหาร⁴ ในทางกลับกันทางสหรัฐฯก็ได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานที่มั่นในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกได้ว่า โครงการความช่วยเหลือมูลค่ามหาศาลที่ทางไทย ได้รับจากสหรัฐฯในยุคสงครามเย็นวางอยู่บนแนวคิดการปิดล้อมคอมมิวนิสต์ ที่ด้านหนึ่งเพื่อสร้าง ความเข้มแข็งให้กับรัฐไทยในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ และในอีกด้านหนึ่งเพื่อให้ประเทศไทยสามารถ

ประวัติศาสตร์ลาว, แปลโดย จิราภรณ์ วิญญูรัตน์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 134 – 135.

ในช่วงที่มีการเจรจาตกลงกันระหว่างรัฐบาลลาวและฝ่ายขบวนการประเทศลาว ว่าด้วยการจัดตั้งรัฐบาลผสม ในระหว่างนั้นเองได้เกิดรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นในประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2500 ทางรัฐบาลทหารของสฤษดิ์ได้เฝ้ามองสถานการณ์ในลาวด้วยความวิตกกังวล เพื่อที่จะแสดงท่าทีไม่พึงพอใจของฝ่ายไทยจึงได้ปิดพรมแดนช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะเตือนฝ่ายเวียงจันทน์ว่า ประเทศไทยก็สามารถ ควบคุมเศรษฐกิจของประเทศลาวได้ อังโน ทักซ์ เฉลิมเตียรณ, **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**, พิมพ์ ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2561), หน้า 281.

³“แถลงการณ์ถนัด - รัสก” เป็นแถลงการณ์ทางการทูต ที่ลงนามเมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2505 มีใจความ สำคัญว่า ทางสหรัฐฯ จะยึดถือเรื่องความมั่นคงของประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญ และพร้อมจะต่อต้านการรุกรานของ คอมมิวนิสต์ในไทยทุกรูปแบบ เรียกได้ว่าแถลงการณ์ดังกล่าวเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของทางสหรัฐฯให้กับไทย ดู รายละเอียดเพิ่มเติมใน กุลลดา เกษบุญชู มีต์, **การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้อำนาจของอำนาจโลก** (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 110.

⁴ทักซ์ เฉลิมเตียรณ, **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**, หน้า 302 - 305.

ทำหน้าที่รับใช้สงครามปิดล้อมการขยายตัวของขบวนการคอมมิวนิสต์ในอินโดจีน (เวียดนาม กัมพูชา และลาว) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁵ ดังนั้น การจับมือเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ จึงเป็นเหมือนการบีบให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความขัดแย้งในสงครามลาว เพราะประเทศไทยต้องทำตามนโยบายของสหรัฐฯ ในการหยุดยั้งการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ประจำภูมิภาค

สำหรับในบพนี้ จึงจะเป็นการสำรวจในส่วนของบริษัทใหญ่ของงานวิจัยชิ้นนี้ อย่าง “สงครามลับในลาว” ว่าประเทศไทยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องต่อสมรภูมินี้เช่นไรบ้าง โดยเน้นไปที่ช่วงที่มีการส่งกองกำลังทหารเสือพรานเข้าร่วมซึ่งเป็นช่วงที่สมัญญเข้าร่วมในสงครามลาว ในลำดับถัดมาจะเป็นการลองเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์ในสารนิยายของสมัญญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงภายใต้การตีความทางประวัติศาสตร์ และในส่วนสุดท้ายของบพนี้คือการสำรวจการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมินี้เป็นเช่นไร เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสมัญญในบพถัดไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.1 ความเกี่ยวข้องของประเทศไทยกับสงครามลับในลาว

หากย้อนมองดูเหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองในประเทศลาวนับตั้งแต่ที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลง จะเห็นถึงการเข้าไปมีบทบาทของประเทศไทยในเหตุการณ์ในลาวมาตลอด อาทิ เมื่อประเทศลาวถูกยึดครองโดยฝรั่งเศสอีกครั้ง ใน พ.ศ.2489 คณะรัฐบาลลาวอิสระได้ลี้ภัยมายังประเทศไทย รัฐบาลไทยที่นำโดยนายปรีดี ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือเป็นอย่างดี⁶ หรือ ใน พ.ศ.2494 มีการส่งตำรวจตระเวนชายแดนของไทยเข้าไปแทรกซึมในประเทศลาวเพื่อหาข่าว⁷ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยคอยสังเกตการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศลาวอย่างใกล้ชิด เพราะสถานการณ์การเมืองในลาวย่อมส่งผลต่อประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น สถานการณ์สงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศลาว พ.ศ.2502 หรือ ที่รับรู้กันในชื่อ “สงครามลับในลาว” ทางประเทศไทยก็ได้เข้าไปมีส่วน

⁵ พวงทอง ภาวครพันธุ์, *การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564), หน้า 43

⁶ รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ให้การสนับสนุนรัฐบาลลาวอิสระพลัดถิ่น มอบหมายให้เสรีไทยอีสานดำเนินการสนับสนุนก่อตั้งเสรีลาว อ่างโน สุรพงษ์ ชัยนาม, *นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ท้ากรณีศึกษาเปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว*, หน้า 193 – 194.

⁷ ณัฐพล ใจจริง, “การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 – 2500),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 97.

ร่วมต่อความขัดแย้งนี้เช่นเดียวกัน ทั้งยังเป็นการส่งกำลังเข้าไปแทรกแซงโดยตรง สำหรับในส่วนของหัวข้อนี้ จะเป็นการสำรวจถึงบทบาทของประเทศไทยที่มีต่อเหตุการณ์สงครามลับในลาว โดยเป็นการเล่าผ่านศูนย์กลางอย่างฝ่ายไทยเป็นหลัก ซึ่งจะให้น้ำหนักไปกับช่วงที่มีการส่งทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) เข้าไปในลาว พ.ศ.2514 เนื่องจากเป็นช่วงที่ตรงกับเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมภู

จากที่ได้กล่าวเอาไว้ข้างต้นว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับสถานการณ์ในลาวมาโดยตลอด เรียกได้ว่าเป็นการจับตาเฝ้าสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด เพราะประเทศลาวมีพรมแดนใกล้ชิดติดกับไทย หากทฤษฎีโดมิโนของสหรัฐฯ เป็นความจริง เมื่อประเทศลาวกลายเป็นคอมมิวนิสต์ย่อมหมายถึงอิทธิพลของลาวจะต้องส่งผลกระทบต่อประเทศไทยไม่มากก็น้อย สำหรับประเทศไทยเริ่มเตรียมการวางแผนในการส่งกำลังทหารเข้าไปแทรกแซงในลาวครั้งแรก คือใน พ.ศ.2493 ภายหลังจากที่คณะรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม แสดงท่าทีในการเลือกข้างเดียวกับสหรัฐฯ อย่างชัดเจน⁸ ทางการไทยได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการเรศวร”⁹ ขึ้นอย่างลับ ๆ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีพันธกิจสำคัญคือเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินหากจีนคอมมิวนิสต์ได้ส่งกำลังทหารเข้ารุกรานไทยผ่านทางชายแดนลาว โดยในช่วงเวลานี้การแผ่ขยายอิทธิพลของจีนคอมมิวนิสต์กำลังเพิ่มขึ้นอย่างมาก จนเกิดการคาดการณ์ว่าทางจีนอาจจะแผ่อิทธิพลลงมาจากใต้ผ่านประเทศลาวเข้าสู่ประเทศไทยในไม่ช้า¹⁰ ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวยังได้รับการช่วยเหลือจากทางสหรัฐฯ หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการ

⁸ จุดประสงค์หลักของการเปลี่ยนท่าทีเลือกข้างเดียวกับสหรัฐฯ เพราะต้องการความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและทหารจากสหรัฐฯ เพื่อลดความเสี่ยงการสนับสนุนรัฐประหาร 2490 และประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลไทยไม่มีรายได้มากพอในการพัฒนาประเทศ รายจ่ายสูงกว่ารายรับติดต่อกันหลายปี เพื่อดึงดูดความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงต้องแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลของตนมีจุดยืนต่อต้านคอมมิวนิสต์และยืนตัวร่วมกับสหรัฐฯ ทำให้รัฐบาลจอมพล ป. ประกาศรับรองรัฐบาลเบาใต้ของเวียดนามใต้ และส่งทหารไทยเข้าร่วมรบกับสหรัฐฯ ในสงครามเกาหลี อังโน พวงทอง ภวัครพันธุ์, **การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น**, หน้า 25 - 26.

⁹ คณะกรรมการเรศวร ประกอบไปด้วยสมาชิกระดับเสนาธิการทางทหารของไทย อาทิ พลโทสุฤษดิ์ ธาระรัชต์, พลเรือเอกหลวงชำนาญอรุณยุทธ์, พลเอกอากาศพื้น รณนากาศ ฤทธาคนี, พลตรีธนิม กิตติขจร, พลตำรวจโทเผ่า ศรียานนท์, พลตำรวจโทละม้าย อุทยานานนท์, และนายวรการ บัญชา นอกจากนี้คณะกรรมการชุดนี้ยังมีเจ้าหน้าที่คณะที่ปรึกษาการทหารสหรัฐฯ ประจำไทยเข้าร่วมด้วย อังโน บัญชร ชวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 28.

ในหนังสือเรื่อง “กำเนิดพลร่มไทย” ของ พล.ต.ต นายแพทย์ นคร ศรีวานิช เล่าว่า Mr.William J. Donovan เอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย เป็นผู้มีส่วนผลักดันให้เกิด “คณะกรรมการเรศวร” ขึ้น ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน นคร ศรีวานิช, **กำเนิดพลร่มไทย** (กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2530), หน้า 2 - 3.

¹⁰ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกลับนักรบนิรนาม 333** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินเบิ้ลบุ๊กส์, 2565), หน้า 36.

สนับสนุนด้านอาวุธยุทธโศปกรณ์หรือการช่วยเหลือให้สามารถจัดตั้ง “หน่วยรบพิเศษ” ที่สามารถรบแบบกองโจรได้¹¹

ควรกล่าวได้ว่าความวิตกกังวลของไทยที่มีต่อลาวเดิมอยู่ในรูปของการคาดการณ์เท่านั้น จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2498 ประเทศไทยได้รับแจ้งจากสถานทูตสหรัฐอเมริกาในเวียงจันทน์ ว่าพบกลุ่มเวียดมินห์กำลังแทรกซึมอยู่ในพื้นที่พงสาลีและจำเหนือ พร้อมกับนำอาวุธเข้ามาเป็นด้วย จึงมีการคาดการณ์ว่ากลุ่มเวียดมินห์กำลังร่วมมือกับขบวนการประเทศลาวเพื่อก่อการบางอย่าง อาจกระทบถึงประเทศไทยโดยตรง จึงนำไปสู่การประชุมฉุกเฉินทางการทหารระหว่างไทยกับลาวอย่างลับ ๆ ในปีนี้¹²

ยิ่งไปกว่านี้ ใน พ.ศ.2499 เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงเวียงจันทน์ ได้ส่งหนังสือราชการลับถึงกระทรวงต่างประเทศไทย โดยมีเนื้อหาเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินนโยบายของไทยต่อลาวว่ามีความไม่ชัดเจน และเสนอว่าประเทศไทยควรส่งทหารเข้าไปในลาวโดยตรงเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติจะเป็นการดีกว่า แต่ท้ายที่สุดกระทรวงต่างประเทศของไทยให้การปฏิเสธต่อแผนการดังกล่าวเพราะจะเป็นการเข้าไปยุ่งกับกิจการในลาวมากเกินไป¹³ แต่ก็เชื่อว่าทางรัฐบาลไทยจะนิ่ง

¹¹ บัญชร ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 28.

¹² การจัดประชุมฉุกเฉินทางการทหารระหว่างเสนาธิการทหารทั้งไทยและลาวดำเนินการไปอย่างลับ ๆ เพื่อไม่ให้เป็นข้อครหาโจมตีจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ว่าประเทศไทยแทรกแซงกิจการในลาว โดยทางกระทรวงต่างประเทศไทยได้เสนอว่า ควรให้ทางลาวเป็นฝ่ายติดต่อกับเจ้าหน้าที่ไทยเอง ไม่ใช่ให้ทางไทยส่งคณะทหารออกไป โดยให้ทางลาวทำเหมือนว่า “ส่งคนมาดูงานในไทย” แต่ความจริงเป็นการปรึกษาทางการทหาร ซึ่งผลการประชุมคือฝ่ายลาวต้องการให้รับนายทหารไทยไว้ในกองทัพราชอาณาจักรลาวเพื่อเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือในการฝึก แต่เหมือนทางฝ่ายไทยรับเรื่องไว้ แต่ไม่ได้ดำเนินการทันที เพราะในช่วงเวลานี้ทางฝ่ายไทยค่อนข้างระมัดระวังตัวอย่างมาก ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. [2] กต.16.3/48 การทำแผนฉุกเฉินร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลลาว [28 พ.ย. 2498 – 13 ต.ค. 2499]

¹³ เอกอัครราชทูตไทยในลาว มองว่า ความปลอดภัยของประเทศไทยจากภัยคุกคามนอกประเทศนั้น ขึ้นกับความมั่นคงและการป้องกันประเทศของลาว การช่วยเหลือรัฐบาลราชอาณาจักรลาวให้มีความมั่นคงจากภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ย่อมส่งผลให้ประเทศไทยปลอดภัยเช่นเดียวกัน และ การส่งทหารไทยเข้าไปช่วยเหลือกองทัพลาวโดยตรง สามารถขยายอิทธิพลของไทยให้ครอบคลุมกองทัพลาวได้ กล่าวคือ กองทัพลาวจะตกอยู่ใต้อิทธิพลของไทย หรือก็คือ ประเทศไทยจะมีกองทัพอีกแห่งหนึ่งที่ประเทศลาว ดังนั้น ประเทศไทยควรฉวยโอกาสที่รัฐบาลราชอาณาจักรลาวกำลังอ่อนแอเข้าแทรกแซงกิจการในลาวโดยตรงเพื่อความมั่นคงของประเทศไทย อ้างใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. [2] กต. 16.3/55 ความเห็นของทูต ณ เวียงจันทน์ เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายทางทหารของประเทศไทยในลาว [17 – 24 ม.ค. 2499]

เฉยต่อสถานการณ์ในลาว เพราะในระหว่างนั้นทางไทยเริ่มมีการส่งตำรวจตระเวนชายแดนเข้าไปปฏิบัติการในพื้นที่ป่าเขาอันทุรกันดารทั้งภายในประเทศและตามแนวชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น¹⁴ อันแสดงให้เห็นว่ากำลังจับตาสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านอย่างล่าวอยู่

การจับมือกันเป็นพันธมิตรระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา ก็ถือเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่มีส่วนช่วยในการผลักดันให้ไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในอินโดจีนอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะเหตุการณ์ความขัดแย้งในลาว ควรกล่าวเอาไว้ก่อนว่าภายหลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ทางสหรัฐฯ ดำเนินนโยบายต่างประเทศต่อไทยเน้นหนักไปเรื่องของเศรษฐกิจเท่านั้น โดยผลักดันให้ไทยเป็นแหล่งทรัพยากรและตลาดรองรับสินค้าจากประเทศอุตสาหกรรม¹⁵ ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่นโยบายทางการเมืองและการทหารในการต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างที่รับรู้กัน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะทางสหรัฐฯ มองว่า “ญี่ปุ่น” มีความสำคัญมากกว่า ในฐานะประเทศที่มีศักยภาพด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม และทำประโยชน์ให้กับสหรัฐฯ ได้ ดังนั้น สหรัฐฯ จึงมุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กับญี่ปุ่น โดยใช้ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำหน้าที่เป็นแหล่งป้อนวัตถุดิบและตลาดสินค้าให้กับอุตสาหกรรมญี่ปุ่น¹⁶ จนกระทั่งสถานการณ์ในจีนเริ่มเข้าสู่สภาวะซบเซา เมื่อทางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเริ่มมีชัยชนะเหนือกองทัพก๊กมินตั๋งที่สหรัฐฯ ให้การสนับสนุน ชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์จีนย่อมหมายถึงการขยายตัวของลัทธิทางการเมืองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ไปทั่วภูมิภาคเอเชีย และเป็นภัยคุกคามต่อระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมตามที่สหรัฐฯ ต้องการ¹⁷ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สหรัฐฯ จึงต้องหาทางยับยั้งการขยายตัวของลัทธิดังกล่าว ซึ่งทางสหรัฐฯ ได้ใช้ไทยเป็นที่จัดประชุมระดมความคิดเห็นในการต่อสู้กับ

¹⁴ มีรายงานว่าภายหลังที่หน่วยพาราก่อตั้ง ก็เริ่มลงมือปฏิบัติการติดตามแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ทั้งการปราบอิทธิพลของจีนฮ่อ ที่เกี่ยวข้องกับ การปลุกฝิ่น หรือ การเข้าไปพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งทำให้หน่วยพารามีสัมพันธอันดีกับชาวบ้านในพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งในจำนวนนั้นได้แก่ชาวเขาเผ่า “ม้ง” ที่มีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับชาวม้งในประเทศลาวโดยตรง อ้างใน ศนิโรจน์ ธรรมยศ, *บันทึกฉบับกรบนิรนาม 333*, หน้า 40 - 41.

¹⁵ ณัฐพล ใจจริง, “การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 - 2500),” หน้า 87 - 88.

¹⁶ การฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นของสหรัฐฯ ทำให้เศรษฐกิจของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับผลประโยชน์จากความสัมพันธ์นี้ด้วย โดยญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในการทำให้เศรษฐกิจของภูมิภาคทันสมัยขึ้น ทำให้ญี่ปุ่นเป็นเสมือน “ห้องเครื่อง” แห่งเอเชีย” (the Workshop of Asia) ที่มีสหรัฐฯ เป็นผู้ออกแบบและสนับสนุน ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พวงทอง ภวัครพันธุ์, *การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น*, หน้า 45 - 46.

¹⁷ ณัฐพล ใจจริง, “การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 - 2500),” หน้า 88.

คอมมิวนิสต์ และพยายามโน้มน้าวให้เห็นด้วยกับความคิดที่ว่าคอมมิวนิสต์เป็นภัยคุกคามต่อภูมิภาคเอเชีย¹⁸ และเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ได้สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม 2492 เหตุการณ์นี้มีผลต่อสหรัฐฯอย่างมาก ทำให้นโยบายป้องกันการขยายตัวของคอมมิวนิสต์ในเอเชียของสหรัฐฯ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การสนับสนุนทางการทหารและเศรษฐกิจแก่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁹

สำหรับมุมมองของสหรัฐฯที่มีต่อประเทศไทยนั้นในช่วงระยะแรกหลังทศวรรษ 2490 ก่อนหน้านี้อย่างไม่ได้ให้ความสนใจมากเท่าใดนัก แม้ว่าทางไทยจะตัดสินใจรับรองรัฐบาลของหุ่นเชิดของเบ้าโตก็ตาม ในทางกลับกันทางสหรัฐฯ กลับมองว่า “พม่า” อาจมีความสำคัญมากกว่าเสียอีก สำหรับยุทธศาสตร์ในการต่อต้านการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้²⁰ จนกระทั่งหลัง พ.ศ.2493 เป็นต้นมา ไทยได้รับความสนใจจากสหรัฐฯมากขึ้น ส่วนหนึ่งตัวแปรสำคัญมาจาก “สงครามเกาหลี” ที่ทำให้สหรัฐฯมองว่าทฤษฎีโดมิโนเข้าใกล้ความจริงมากขึ้น เหตุการณ์สงครามเกาหลีทำให้ทางสหรัฐฯให้การสนับสนุนทางการทหารอย่างหนักกับประเทศไทย²¹ ทั้งนี้ อีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้ทางสหรัฐฯเริ่มให้ความสำคัญกับไทย มาจากเจ้าหน้าที่ซีไอเอที่ชื่อว่า “เจมส์ วิลเลียม แลร์” (James William Lair) หรือ “บิล แลร์” (Bill Lair)²² ทางสหรัฐฯ ส่งมาประจำการที่ไทยภายใต้ภารกิจต่อต้านคอมมิวนิสต์ประจำภูมิภาค โดยบิล แลร์ ประสบความสำเร็จในการผลักดันปฏิบัติการต่อต้านคอมมิวนิสต์ในไทย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการก่อตั้ง “คณะกรรมการ

¹⁸ในเดือนกุมภาพันธ์ 2492 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้สั่งการถึงสถานทูตสหรัฐฯ ในไทยว่า สถานการณ์ในเอเชียมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งต้นเหตุส่วนใหญ่มาจากสถานการณ์ทางการเมืองของจีนที่พรรคคอมมิวนิสต์มีชัยชนะ ทำให้มีการจัดประชุมคณะทูตสหรัฐฯประจำภูมิภาคเอเชียที่ “กรุงเทพฯ” โดยการประชุมดังกล่าวเป็นไปเพื่อระดมความคิดเห็นในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ โดยทางสหรัฐฯ พยายามโน้มน้าวว่าคอมมิวนิสต์ถือเป็นภัยคุกคามอย่างแท้จริงต่อภูมิภาคเอเชีย อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 88 – 90.

¹⁹อย่างไรก็ตาม ช่วงระยะแรกทางสหรัฐฯ ยังไม่ค่อยไว้วางใจไทยเท่าไรนัก เนื่องจากไทยมีจุดยืนที่ไม่แน่นอน จึงไม่ได้อนุมัติความช่วยเหลือทางอาวุธแก่ไทย ในระหว่างนั้นทางสหรัฐฯก็ได้พยายามโน้มน้าวให้ไทยรับรองรัฐบาลเบ้าโตจากเวียดนามตามสหรัฐฯ เรื่องเดียวกัน, หน้า 92.

²⁰Daniel Mark Fineman, *Special Relationship: The United States and Military Government in Thailand, 1947 – 1958*, (New Haven Connecticut: Yale University, 1993), p. 128.

²¹Ibid., p. 131 - 132.

²²เจมส์ วิลเลียม แลร์ หรือ บิล แลร์ เป็นอดีตทหารผ่านศึกสังกัดกรมยานเกราะที่ 32 ของกองพลยานเกราะที่ 3 ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ผ่านการรบอย่างโชกโชน เมื่อสงครามโลกสิ้นสุด ได้กลับไปเป็นพนักงานขับรถบรรทุกที่บ้านเกิด ก่อนผันชีวิตมาเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยสืบราชการลับ ซีไอเอ อ้างใน ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกลับ นักรบนิรนาม 333**, หน้า 35.

นเรศวร” และสามารถดึงบรรดาเจ้าหน้าที่ระดับสูงทางทหารและบุคคลสำคัญทางการเมืองของไทยให้เห็นชอบกับความคิดของทางสหรัฐฯได้ และเหนือสิ่งอื่นใดตัววิลแลร์มีส่วนสำคัญในการโน้มน้าวทางสหรัฐฯ มอบความช่วยเหลือให้ทางการทหารให้กับไทยมากขึ้น ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นการตั้งกองกำลังตำรวจพลร่ม หรือ การก่อตั้งบริษัท Sea Supply ที่มีองค์กรซีไอเอสสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง²³

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความร่วมมือทางการทหารระหว่างสหรัฐฯ และไทยจะเพิ่มมากขึ้น แต่ในช่วงระยะแรกของวิกฤตการณ์ในลาว ฝ่ายไทยได้วิตกกังวลกับสถานการณ์ในลาวอย่างมาก แต่พันธมิตรคนสำคัญอย่างสหรัฐฯ กลับไม่ได้มีนโยบายที่ชัดเจน เพราะสหรัฐฯให้การสนับสนุนรัฐบาลลาวถึง 2 กลุ่ม โดยกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯคอยช่วยเหลือรัฐบาลเจ้าสุวรรณภูมาของฝ่ายเป็นกลาง ส่วนซีไอเอและกระทรวงกลาโหมสนับสนุนรัฐบาลเจ้าบุญอุ้มของกุ่มมี ซึ่งการสนับสนุนรัฐบาลเจ้าสุวรรณภูมาของสหรัฐฯ เป็นการกระทำที่ฝ่ายไทยไม่พอใจพอสมควร²⁴ หลายครั้งทางฝ่ายไทยพยายามยื่นเรื่องต่อซีไอเอให้เข้าแทรกแซงวิกฤตในลาว แต่ข้อเรียกร้องดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนองเลย ข้าราชการทางสหรัฐฯยังต้องการให้ไทยช่วยเรื่องการจัดตั้งรัฐบาลผสมของเจ้าสุวรรณภูมาอีกด้วย²⁵ ในท้ายที่สุด พ.ศ.2505 ผู้นำไทยได้ชี้ว่าหากสหรัฐฯไม่ดำเนินการอย่างเร่งด่วนและทบทวนนโยบายของตนต่อลาวเสียใหม่ ทางประเทศไทยจะถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกซีไอเอ ค่าเช่าของทางไทยได้ผลดีเยี่ยม และนำไปสู่การเกิดขึ้นของ “แถลงการณ์ร่วมถนัด – รัสก์” (Thannat-Rusk Joint Communique) ซึ่งมีใจความสำคัญว่า สหรัฐยึดถือเรื่องความมั่นคงของประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญ และพร้อมจะต่อต้านการรุกรานของคอมมิวนิสต์ในไทย²⁶

สำหรับปฏิบัติการของไทยในลาวเริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการภายหลังการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลลาวฝ่ายขวาของร้อยเอกกองแลจากฝ่ายเป็นกลางในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2503 นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ประเทศไทยเริ่มส่งกำลังทหารเข้าไปแทรกแซงในลาวจากเดิมที่ได้ทำแค่เพียงแค่เฝ้าสังเกตการณ์มาช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยหนึ่งเดือนเศษภายหลังการยึดอำนาจได้ไม่นาน ราวเดือนกันยายนปีเดียวกัน การเคลื่อนไหวแรกของรัฐบาลไทยคือ การที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้ออก

²³Daniel Mark Fineman, *Special Relationship: The United States and Military Government in Thailand, 1947 – 1958*, p. 133 - 134.

²⁴กุลลดา เกษบุญชู มีดี, *การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก*, หน้า 101 - 102.

²⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

²⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

แถลงการณ์ประณามร้อยเอกกองแลและคณะ²⁷ เมื่อได้ออกแถลงการณ์เสร็จ จากนั้นจึงได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการอำนวยการต่อต้านการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ในราชอาณาจักรลาว หรือ คณะกรรมการ คท.” ขึ้นอย่างลับ ๆ ในทันที²⁸ ภายใต้การร่วมมือระหว่าง เสนาธิการทหารระดับสูงของไทยและเจ้าหน้าที่บริษัท Sea Supply หรือ เจ้าหน้าที่จากองค์กรซีไอเอ เพื่อวางแผนรับมือกับสถานการณ์ในลาว โดยมีแนวโน้มว่าจะส่งกำลังทหารไทยเข้าไปโดยตรง

คณะกรรมการ คท. ที่ดูแลเรื่องภัยคอมมิวนิสต์จากประเทศลาว ได้มีการนัดประชุมครั้งแรกในเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2503 โดยจากบันทึกความทรงจำของพลเอกสายหยุด เกิดผล ได้เล่าเอาไว้ว่าในตอนเดือนนี้ ทางจอมพลสฤษดิ์ ได้เรียกตนไปพบพร้อมกับเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ซึ่งได้ขอสรุปการปรึกษาหารือเอาไว้ว่า ทางสหรัฐฯ ขอให้ทางไทยส่งทหารในรูป “อาสาสมัคร” โดยให้ทหารอาสาสมัครเหล่านี้ เขียนใบลาออกไว้เป็นหลักฐาน เพื่อไม่ให้เป็นปัญหาระหว่างประเทศและทุกคนต้องมีชื่อรหัสใหม่ จากนั้นพลเอกสายหยุดร่วมกับบิล แลร์ เป็นผู้อำนวยการโครงการระหว่างไทย-สหรัฐฯ โดยยึดตามหลักข้อตกลงที่ว่าทางสหรัฐฯ จะสนับสนุนทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของการใช้จ่ายหรืออาวุธยุทโธปกรณ์²⁹ และเมื่อเสร็จสิ้นการประชุมของคณะกรรมการ คท. จึงได้มีการส่งกำลังติดอาวุธชุดแรกของไทยเข้าไปในประเทศลาวในเดือนธันวาคม พ.ศ.2503 ซึ่งก็คือ หน่วยตำรวจพลร่มพารู (PARU)³⁰ โดยทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานงาน ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือแก่ทหารลาวฝ่ายขวาเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปทำการรบโดยตรง³¹

²⁷แถลงการณ์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีความหลัก ๆ คือการโจมตีว่าการกระทำของร้อยเอกกองแลนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ และโจมตีว่าร้อยเอกกองแลมีจุดยืนไปทางสังคมนิยมคอมมิวนิสต์อย่างชัดเจน โดยการรัฐประหารในลาวครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้น จอมพลสฤษดิ์ขอประกาศจุดยืนว่าจะต่อต้านและไม่ให้อิทธิพลคอมมิวนิสต์เข้ามาในประเทศไทยเป็นอันขาด ตนขอขอมพลีชีพและพิทักษ์ไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สุรพงษ์ ชัยนาม, **นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ทักษะศึกษาเปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว**, หน้า 203 - 206.

²⁸ บัญชร ขวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 48.

²⁹สายหยุด เกิดผล, **สงครามลับในลาว Secret War in Laos** (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 97 - 98.

³⁰เป็นหน่วยปฏิบัติการพิเศษลับในลาวใช้ชื่อ “ชุดปฏิบัติการสื่อสาร” โดยส่งออกไปทั้งหมด 5 ชุด ชุดละ 3-5 นาย เคลื่อนย้ายกำลังพลจากสนามบินบ้านบ่อฝ้าย หัวหิน ไปลงที่สุวรรณเขต เข้าประจำการอยู่กับกองทหารลาวฝ่ายขวา บัญชร ขวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 50.

³¹การทำหน้าที่ในฐานะที่ปรึกษาของหน่วยตำรวจพลร่มพารู ประสบความสำเร็จอย่างมาก จากผลงานที่สมรภูมิมะหว่างฝ่ายขวานำโดยนายพลพุมิ หน่อสะหวัน กับฝ่ายเป็นกลางของร้อยเอกกองแลในพื้นที่เวียงจันทน์ช่วง

ภายหลังจากการส่งหน่วยตำรวจพลร่มพารูเข้าไปในฐานะที่ปรึกษา ต่อมาทางประเทศไทยจึงได้ทยอยส่งกำลังรบที่เป็น “ทหาร” เต็มรูปแบบเข้าไปเสริมกำลังให้กับลาวฝ่ายขวาด้วย โดยกองกำลังชุดแรกที่เป็นทหารของไทยคือ “หน่วยบินเฉพาะกิจไฟร์ฟลาย” กับ “กองร้อยปืนใหญ่เอสอาร์” ใน พ.ศ.2507³² และจากนั้นไม่นานได้มีการส่ง 3 กองพันทหารราบ กับ 2 กองร้อยทหารปืนใหญ่ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “โครงการVP” เข้าไปเพิ่มอีกใน พ.ศ.2513³³ เนื่องจากสถานการณ์รบในลาวทวีความรุนแรงมากขึ้น³⁴ การส่งกองกำลังที่เป็นทหารเต็มรูปแบบของฝ่ายไทยเป็นการดึงให้ประเทศไทยเข้าร่วมสมรภูมিরอบอย่างเต็มตัว จากเดิมที่ให้น้ำหนักไปที่การสนับสนุนและให้คำปรึกษาเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม จากสถิติบัตรของสมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้มีการเปิดเผยในภายหลังเอาไว้เช่นกันว่า ก่อนที่จะมีการก่อตั้งหน่วยบินไฟร์ฟลายอย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2507 ในช่วงที่ทางไทยได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือทางทหารอีกครั้งจากทางรัฐบาลราชอาณาจักรลาว ทางกองทัพไทยได้มีการส่ง “หน่วยบิน

เดือนธันวาคม 2503 ภายใต้อำนาจของหน่วยพารูจึงทำให้ลาวฝ่ายขวาได้รับชัยชนะ และยึดพื้นที่เวียงจันทน์คืนได้สำเร็จ อ้างใน เรื่องเดียวกัน 51.

³²ก่อนหน้านี้มีความพยายามส่งกองร้อยทหารปืนใหญ่เอสเอส 1 (SS 1) และ กองร้อยทหารปืนใหญ่เอสเอส 2 (SS 2) เข้าไปลาว พ.ศ.2504 แต่แผนการดังกล่าวถูกล้มเลิกเสียก่อน เพราะมีการเจรจาสันติภาพขึ้นที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2504 เป็นผลให้กองร้อยทหารปืนใหญ่เอสเอสต้องถอนตัวออก ก่อนที่จะถูกส่งไปในลาวอีกครั้ง ภายใต้อำนาจหน่วยใหม่ว่า “กองร้อยปืนใหญ่อาร์” อย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2507 พร้อมหน่วยบินไฟร์ฟลาย ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกกลับนักรบนิรนาม 333**, หน้า 61 – 62, 66 -67.

³³ชื่อรหัส โครงการ VP ที่ใช้เรียก “3 กองพันทหารราบ และ 2 กองร้อยทหารปืนใหญ่” คำว่า VP ย่อมาจาก Vang Pao หรือ วังเปา อันเป็นชื่อของนายพลวังเปา ซึ่งการใช้ชื่อวังเปามาตั้งผู้วิจัยมองว่าเพราะปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการส่งทหารไปช่วยกองกำลังทหารของนายพลวังเปาโดยเฉพาะ โดยในส่วนของหน่วยทหารปืนใหญ่จะใช้นามรหัสว่า “AVP” หรือชื่อเต็ม Artillery Vang Pao ในขณะที่กองพันทหารรานั้นใช้รหัส IVP หรือชื่อเต็ม Infantry Vang Pao อ้างใน บัญชร ชาวลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 162

³⁴ใน พ.ศ.2507 เกิดจุดเปลี่ยนสำคัญต่อสถานการณ์ทางการเมืองในลาว เมื่อพันธมิตรลาวฝ่ายเป็นกลางและขบวนการประเทศลาว (ลาวฝ่ายซ้าย) เกิดความขัดแย้งกัน เพราะทางลาวฝ่ายซ้ายเชื่อว่าลาวฝ่ายเป็นกลางหันไปเป็นพันธมิตรกับทางสหรัฐฯ และเชื่อว่าเจ้าสุวรรณภูมาเสียความเป็นตัวเองไปแล้ว จึงนำไปสู่การที่ลาวฝ่ายซ้ายขับไล่ลาวฝ่ายเป็นกลางออกจากพื้นที่ทุ่งไหหินภายใต้การสนับสนุนของทางเวียดนามเหนืออย่างเปิดเผย เป็นเหตุให้สนธิสัญญาว่าด้วยความเป็นกลางภายในลาวพังทลายลงอีกครั้ง นำไปสู่การทำสงครามเต็มรูปแบบภายในลาว ดูรายละเอียดฉบับเพิ่มเติมได้ใน มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, **A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว**, หน้า 250, 260 - 261.

กล้าตาย” ของไทยเข้ามาช่วยเหลือในลาวก่อนหน้านั้นแล้ว³⁵ นั้นหมายความว่า แท้จริงแล้วการส่งกำลังเข้าไปทำสงครามโดยตรง อาจไม่ได้เริ่มนับตั้งแต่มีการก่อตั้งหน่วยบินไฟร์ฟลายและกองร้อยปืนใหญ่เอสอาร์ แต่เป็นการส่งกำลังทหารอากาศชุดนี้

นอกจากนี้ เมื่อสถานการณ์รบในลาวเปลี่ยนไปจึงได้มีการปรับรูปแบบของ “คณะกรรมการคท.” เช่นกัน โดยแต่เดิมนั้น คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่เพียงแค่เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อต้านการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ในราชอาณาจักรลาวต่อรัฐบาลไทย และประสานงานติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอเมริกันที่เกี่ยวข้องเท่านั้น³⁶ แต่แล้วเมื่อทางกองทัพไทยมีแผนในการขยายการปฏิบัติการในประเทศลาว จึงทำให้หน่วยงานดังกล่าวแปลงสภาพจาก “หน่วยประสานงาน” มาเป็น “หน่วยบัญชาการรบ” เติมรูปแบบ โดยใช้ชื่อว่า “หน่วยผสม 333” ซึ่งมี “บก.ผสม 333”³⁷ เป็นกองบัญชาการรบ โดยจะปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดสงครามใน พ.ศ.2516 สำหรับสาเหตุที่ต้องแปลงนั้น เพราะต้องควบคุมหลายหน่วยงาน อันได้แก่ หน่วยบินไฟร์ฟลาย, กองร้อยปืนใหญ่เอสอาร์, และ หน่วยตำรวจพลร่มพารู³⁸ ทั้งนี้ สืบเนื่องจากการที่พลเอกสายหยุด เกิดผล เป็นผู้อำนวยการโครงการดังกล่าว ทำให้ที่มาชื่อของโครงการนี้ถูกเรียกว่า “โครงการ 333” อันมาจากตัวเลขวันเกิดของพลเอกสายหยุด “วันที่ 30 เดือนมีนาคม (3) และกรมยุทธการ สธ.3 รวมเป็น 333”³⁹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁵ เรียกได้ว่าเป็นการสำรวจและประเมินสถานการณ์ล่วงหน้าตนเอง สำหรับหน่วยบินกล้าตายชุดดังกล่าว มีการระบุว่าเป็นเพียง เสืออากาศไทย 4 คน พร้อมเครื่องบินแบบ T-6 อีกจำนวนหนึ่งเข้าไปโจมตีทิ้งระเบิดกองกำลังเวียดกง ที่เข้าตีหลายเมืองในราชอาณาจักรลาว โดยเริ่มปฏิบัติการตั้งแต่ 2 มีนาคม พ.ศ.2504 ถึง 19 ตุลาคม พ.ศ.2504 รวมเวลาปฏิบัติการกิจพิเศษในราชอาณาจักรลาวประมาณ 7 เดือนเศษ แต่ทว่าสถานการณ์รบไม่ดีขึ้น กองทัพอากาศไทยจึงต้องส่งเสืออากาศรุ่น 2 อีก 4 คนเข้าไปเสริมทัพ ตั้งแต่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2504 ถึง 23 มิถุนายน พ.ศ.2505 ปฏิบัติภารกิจประมาณ 8 เดือนเศษ หลังจากนั้นจึงหมดภารกิจในระยะแรก ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน สมาคมนักรบนิรนาม 333, สงครามอินโดจีน ยุคสงครามเย็น และบทบาทของนักรบนิรนาม 333 ประชุมใหญ่ สามัญประจำปี 2553 3 เมษายน 2553 ณ หอประชุมกานตรัตน์ (ม.ป.ท, 2553), หน้า 24.

³⁶ สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 109.

³⁷ หน่วยผสม 333 หรือ บก.333 ถูกผลักดันให้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2504 อ้างใน สมาคมนักรบนิรนาม 333, สัจจิปตรงานสังสรรค์ สมาคมนักรบนิรนาม 333 วันที่ 27 เมษายน 2551, (ม.ป.ท, 2551), หน้า 23.

³⁸ บัญชร ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 108.

³⁹ สายหยุด เกิดผล, สงครามลับในลาว Secret War in Laos, หน้า 336.

เมื่อกำลังรบของฝ่ายไทยขาดแคลน ในขณะเดียวกันเองกำลังรบจากโครงการ VP จำเป็นต้องถอนทหารกลับอย่างเลียงไม่ได้ตามกำหนดการเดิม⁴⁰ แต่ทว่าสถานการณ์รบภายในลาวยังคงย่ำแย่ลงสำหรับลาวฝ่ายขวา ซึ่งเป็นเหตุผลให้ฝ่ายไทยไม่สามารถถอนตัวออกจากสมรภูมิดีได้ แม้ว่าทางสหรัฐฯได้มีการถอนทหารและบุคลากรตามหลักการนิรภัยไปแล้วก็ตาม⁴¹ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดสุญญากาศในพื้นที่การรบหลังจากที่ถอนทหารไทยของโครงการ VP ออกไป จึงจำเป็นที่จะต้องมีทหารไทยเข้าไปอุดช่องว่างดังกล่าวในทันทีซึ่งนำไปสู่การส่ง “กองกำลังอาสาสมัครทหารเสือพราน” ไป⁴² ทั้งนี้ กองกำลังเสือพรานยังถือเป็นกองกำลังชุดสุดท้ายของไทยที่เข้าไปทำสงครามในลาว

นอกจากนี้ จากเอกสารที่ได้รับการเปิดเผยในภายหลัง ได้ระบุเอาไว้ว่า แต่เดิมนั้น “กองพันทหารเสือพราน” ไม่ได้ถูกส่งเพื่อไปรบในสงครามลับในลาว แต่ส่งกองกำลังเหล่านี้ไปรบใน “กัมพูชา” แทน เนื่องจากในช่วงปลาย พ.ศ.2512 ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ที่นอกจากจะส่งผลกระทบต่อประเทศลาวแล้ว แต่ยังแผ่ขยายครอบคลุมไปถึงประเทศกัมพูชาด้วย เพราะดินแดนกัมพูชาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางโฮจิมินห์ รวมทั้งยังเป็นฐานที่มั่นของคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือและกลุ่มเขมรแดงที่ใช้ในการโจมตีเวียดนามใต้ รัฐบาลกัมพูชาในเวลานั้นอยู่ภายใต้การปกครองของเจ้าโรตม สีหนุ ผู้มีนโยบายไปทางคอมมิวนิสต์ ก่อนจะถูกนายพลลอนนอลที่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐฯทำการปฏิวัติยึดอำนาจ ทว่าความได้เปรียบด้านการรบในกัมพูชาก็ยังคงอยู่ในคอมมิวนิสต์⁴³ ดังนั้น ก่อนที่ไฟสงครามจะลุกลามมาถึงไทย ฝ่ายความมั่นคงของไทยจึงจำเป็นต้องดำเนินทุกวิถีทางเพื่อป้องกันการแผ่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาในประเทศ แนวคิดหนึ่ง

⁴⁰ โครงการ VP ที่อยู่ภายใต้การดำเนินการของกรมผสมที่ 13 นั้น เรียกได้ว่าเป็นปฏิบัติการที่เร่งด่วน ในลักษณะของการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ดังนั้นเมื่อครบกำหนดที่วางแผนไว้ จึงจำเป็นต้องถอนกำลังกลับอย่างเลียงไม่ได้ อ้างใน บัญชร ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 220.

⁴¹ กุลลดา เกษบุญชู มีด, การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก, หน้า 167.

⁴² บัญชร ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 224 – 225.

⁴³ ใน พ.ศ.2509 เจ้าสีหนุได้ทรงผูกมิตรไมตรีเป็นพันธมิตรกับเวียดนามเหนืออย่างลับ ๆ ตามข้อตกลงพันธมิตร เวียดนามเหนือได้รับอนุญาตให้จัดตั้งกองทหารในดินแดนของกัมพูชาและรับอาวุธรวมทั้งเสบียงที่ส่งมาจากเวียดนามเหนือและเงินผ่านทางเมืองท่าสีหนุวิลล์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน เวียดนามเหนือยอมให้การรับรองเขตแดนกัมพูชาและสัญญาจะไม่รบกวนพลเรือนกัมพูชา แต่ไม่นานความลับดังกล่าวรั่วไหลออกไปทำให้ทางสหรัฐฯและเวียดนามใต้ไม่พอใจอย่างมาก รวมถึงเป็นชนวนเหตุให้เจ้าสีหนุถูกทำรัฐประหารโดยนายพลลอนนอลในเวลาต่อมาด้วย อันนำกัมพูชาไปสู่สงครามกลางเมืองในที่สุด ดูรายละเอียดได้ใน เดวิด แชนด์เลอร์, ประวัติศาสตร์กัมพูชา = A History of Cambodia, แปลโดย พรรณางาม เจ้าธรรมสาร, สดใส ชันติวรพงศ์, และ วงเดือน นาราจักร (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543), หน้า 304 – 305, 322 - 323.

ในขณะนั้นคือ “การฝึกกำลังอาสาสมัคร” เพื่อส่งเข้าไปสนับสนุนรัฐบาลกัมพูชาของนายพลลอนนอล ทำการต่อสู้กับเขมรแดงและเวียดนามเหนือ⁴⁴

อย่างไรก็ตาม แม้จะเริ่มมีการฝึกทหารอาสาสมัครเหล่านี้ไปแล้วจำนวนหนึ่งตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2513 แต่โครงการดังกล่าวยังไม่เป็นรูปเป็นร่าง อันเนื่องมาจากความขัดแย้งภายในรัฐบาลกัมพูชาเอง ส่งผลให้ในท้ายที่สุดโครงการส่งทหารอาสาสมัครของไทยเข้าไปในกัมพูชาจึงต้องเป็นอันยกเลิกในที่สุด แต่ทว่าโครงการนี้ก็ได้นำไปปรับใช้กับสงครามในลาว ซึ่งในเวลาต่อมาถูกเรียกว่าเป็น “โครงการเอกภาพ”⁴⁵ และมีการกำหนดชื่อของอาสาสมัครเหล่านี้ใหม่เป็น “ทหารเสือพราน”⁴⁶

การจัดตั้งกองทหารเสือพรานจึงเกิดขึ้นภายใต้ชื่อโครงการว่า “โครงการเอกภาพ” ซึ่งเป็นการจัดตั้งกำลังรบในรูป “อาสาสมัครพลเรือน” จากเดิมที่ในช่วงก่อนหน้าเป็น “ทหารประจำการ” โดยโครงการเอกภาพนี้มีจุดมุ่งหมายปฏิบัติการนอกประเทศ⁴⁷ ทั้งนี้ แม้กองทหารเสือพรานส่วนใหญ่จะมีพลเรือนอาสาสมัคร⁴⁸ แต่ก็มี “กำลังพลประจำการ” เช่นกัน ทั้งในระดับนายทหารและนายสิบ แต่จะต้องถือสถานะเป็นอาสาสมัครเหมือนพลเรือน โดยตั้งถิ่นฐานออกจากทางราชการเสียก่อน⁴⁹ และถึงแม้จะเป็นเช่นนั้น แต่ทหารระดับบังคับบัญชาในกองพันทหารเสือพรานมักจะถูกเลือกโดยคนที่

⁴⁴ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกลับนักรบนิรนาม 333**, หน้า 172 - 173.

⁴⁵ ในช่วงระยะแรกของโครงการเอกภาพนั้น กองพันเสือพราน นั้นถูกจัดตั้งในนามว่า “กองพันทหารพราน” มีด้วยกันทั้งหมด 2 หน่วย ได้แก่ กองพันทหารพรานที่ 41 หรือ บีพี 41 (BP 41) และ กองพันทหารพรานที่ 42 หรือ บีพี 42 (BP 42)⁴⁵ ต่อมากองพันทั้งสองได้เปลี่ยนนามหน่วยเป็น “กองพันทหารเสือพราน” ที่ 601 และ 602 ภายใต้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Battalion Commando” จนกลายเป็นชื่อย่อ ๆ ที่เรียกกันตลอดในสงครามลาวว่า “กองพัน บีซี” อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 203.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 173.

⁴⁷ บัญชร ขวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 226.

⁴⁸ พลเรือนบางส่วนที่ถูกคัดเลือกมาเป็นทหารเสือพรานนั้น ล้วนเลือกจากอดีตอาสาสมัคร, นักโทษ, หรือมือปืนรับจ้าง ที่ล้วนแต่เป็นบุคคลเคยกระทำความผิดกฎหมายมาก่อน มีการบันทึกเอาไว้ด้วยว่า ทางกองทัพไปเปิดโต๊ะรับสมัครทหารเสือพรานที่หน้าคุกบางขวางกันเลยทีเดียว อ้างใน สวัสดิ์ ชอนกลิ่น, **“บ๊ีกเสือ” Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติและราชบัลลังก์** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2550), หน้า 208. หรือในบันทึกของชาลี คเซนทร์ ก็เล่าในทำนองเดียวกันว่า พวกทหารเสือพรานบางนายก็ล้วนแต่เป็นอดีตเสือร้ายที่เคยมีประวัติปล้นฆ่ามาอย่างโจก โชน อ้างใน ชาลี คเซนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิต้องแจ้ง** (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 144.

⁴⁹ บัญชร ขวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 230.

เป็นทหารหลักของกองทัพที่มีประสบการณ์และผ่านการรบอย่างโชกโชนมาแล้วทั้งสิ้น⁵⁰ ดังนั้น อดีตทหารที่ยื่นใบลาออกจากกองทัพจึงเข้าร่วมกับกองพันทหารเสือพรานโดยสถานะเทียบเท่ากับพลเรือนแค่นั้น เพราะโดยส่วนใหญ่ทางกองบัญชาการหลักมักจะมอบอำนาจสั่งการแต่งตั้งให้บุคคลที่เคยประกอบอาชีพทหารมียศที่มากกว่าบุคคลที่เป็นพลเรือนเท่าไปและเรียกได้ว่า เป็น ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในหมู่ทหารรับจ้างไทย

กองพันทหารเสือพรานที่ 601 และ 602 นับเป็นกองพันทหารเสือพรานชุดแรก ที่ทำการฝึกเสร็จสิ้นในช่วงต้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2513 จากนั้นจึงถูกลำเลียงเข้าไปในประเทศลาวในวันที่ 15 ธันวาคมในปีเดียวกัน ณ สนามบินปากเซ อันเป็นที่ตั้งของ ฉก.ผาสุก ก่อนที่จะเดินทางด้วยเฮลิคอปเตอร์เข้าไปยึดหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในแขวงอัตตะปือ ที่มีชื่อว่า “บ้านห้วยทราย” ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโบลเวน ห่างจากเมืองปากซอไปประมาณ 20 กิโลเมตรในต้นเดือนมกราคม พ.ศ.2514⁵¹ ทั้งนี้ ปฏิบัติการณ์แรกของกองพันทหารเสือพรานนั้น เริ่มต้นด้วยสนามรบ “บ้านห้วยทราย” แต่ทว่าในหนังสือของพลเอกบัญชา ได้เล่าข้อมูลที่ต่างออกไป โดยเล่าว่า กองพันทหารเสือพรานทั้งสอง (601 และ 602) เข้าที่ตั้ง ณ บ้านห้วยทรายเรียบร้อยเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2513⁵²

อย่างไรก็ตาม แหล่งข้อมูลหลายชุดเล่าตรงกันว่า⁵³ การรบครั้งสำคัญของทหารเสือพรานและทหารเวียดนามเหนือ ณ สมรภูมิตั้งบ้านห้วยทรายนั้น เกิดขึ้นในเดือน มกราคม พ.ศ.2514 ทั้งนี้ในการสู้รบครั้งดังกล่าวนั้น กองพันทหารเสือพรานทำผลงานได้อย่างดีเยี่ยม จากการสามารถตั้งรับและขับไล่ทหารเวียดนามเหนือได้สำเร็จ โดยทางฝ่ายกองพันทหารเสือพรานมีผู้เสียชีวิตเพียงเล็กน้อยเท่านั้น มีการระบุว่าเสียชีวิตเพียง 2 นาย (บางก็ว่าเสียชีวิตเพียง 1 นาย) ในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามสูญเสียไปถึง 131 คน⁵⁴ ผู้วิจัยได้พบว่าตรงกับคำให้การของ ถาวร วรธนโชติ หนึ่งในทหารเสือพรานจากกองพัน บี ซี 601 ที่มีชีวิตรอดจากสมรภูมิได้เล่าว่า เข้าศึกเริ่มบุกโจมตีในวันที่ 2 มกราคม พ.ศ.2514 เวลาตี 2 ในเวลานั้น ตนกำลังเข้าเวรเฝ้ายามอยู่ ได้ยินเสียงปืนยิงกันตลอดหน้าแนวด้านทิศใต้ จากนั้นตามด้วย

⁵⁰ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกลับนักรบนิรนาม 333**, หน้า 204.

⁵¹ ชาลี คเชนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 89.

⁵² บัญชร ขวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 232.

⁵³ ได้แก่ บันทึกความทรงจำของ ชาลี คเชนทร์ (นามจริง เฉลิมชัย ธรรมเวทิน) อดีตผู้ชี้เป้าทางอากาศ ผู้เคยเข้าร่วมในสมรภูมิตั้งบ้านห้วยทรายในลาว, คำบอกเล่าของถาวร วรธนโชติ หนึ่งในทหารเสือพราน จาก กองพันทหารเสือพราน 601 ที่มีชีวิตรอดจากเหตุการณ์จริงที่ปรากฏในสูจิบัตรของสมาคมนักรบนิรนาม 333 ฉบับปี พ.ศ.2547, หนังสือของพลเอกบัญชา ขวาลศิลป์ และ หนังสือพันเอกศนิโรจน์ ธรรมยศ เป็นต้น

⁵⁴ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกลับนักรบนิรนาม 333**, หน้า 206.

เสียงระเบิด จึงทราบว่าขณะนั้นข้าศึกกำลังยิงถล่มฐานทั้งกองพัน 1 และ 2⁵⁵ ทั้งนี้ยังเล่าต่อไปด้วยว่า ปฏิบัติการณสำเร็จลุล่วงด้วยดี กองพัน บีซี 601 ปลอดภัย แต่ กองพันบีซี 602 เสียกำลังพลไป 1 นาย แต่ฝ่ายข้าศึกที่เป็นศพเก็บได้ถึง 131 ศพ จากนั้นทำให้ หัวหน้าเทพ 333 เขียนหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรปรับขึ้นเงินเดือนให้กองพันทหารเสือพรานทั้งหมดในเวลาต่อมา⁵⁶

ความสำเร็จของกองพันทหารเสือพรานบีซี 601 และ 602 จากสมรภูมิตหาราย ถึงขั้นที่ทำให้จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีของไทยในช่วงเวลานั้นต้องส่งหนังสือชมเชยถึง บก.ผสม 333⁵⁷ และนำไปสู่การขยายปฏิบัติการของกองพันทหารเสือพรานในลาวมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าในเวลาไม่นานนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2514 กองพันทหารเสือพรานมีจำนวนถึง 11 กองพันด้วยกัน⁵⁸ จนในท้ายที่สุดกองพันทหารเสือพรานที่ถูกส่งเข้าไปในลาวรวมทั้งหมดนับยอดรวมได้ 30 กองพันด้วยกัน (รวมกองพันทหารปืนใหญ่ 3 กองพัน)⁵⁹ ทั้งนี้ ในส่วนของกองพัน 616 อันเป็นกองพันที่สยุมภูสังกัต นั้น มีการเปิดเผยว่าถูกส่งเข้าไปในสมรภูมิลาวในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2514⁶⁰

จนกระทั่งเมื่อเข้าสู่ พ.ศ.2515 ชาวเจรจาหยุดยิงเพื่อหาข้อยุติสงครามกลางเมืองอันยาวได้มาถึง แต่การสู้รบก็ยังคงเปิดฉากอย่างรุนแรงเพราะต่างฝ่ายต่างพยายามยึดครองพื้นที่ให้ได้มากที่สุดเพื่อหวังผลการเจรจาต่อรองทางการเมือง⁶¹ โดยในท้ายที่สุด ได้มีการลงนามในสัญญาสงบศึกในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2516 อย่างเป็นทางการ ผ่านการที่รัฐบาลเวียงจันทน์และตัวแทนฝ่ายขบวนการประเทศลาวร่วมลงนามในข้อตกลงหยุดยิงเพื่อฟื้นฟูสันติภาพและความปรองดองในลาว เป็นอันยุติ

⁵⁵ ฉวาร์ วรรณโชติ, “ยุทธการห้วยทราย ปากช่อง อัดตะปือ ปากเซ ในราชอาณาจักรลาว,” ใน **สุจิตร์ งานสังสรรค์ สมาคมนักบริบทนิพนธ์ 333 4 เมษายน 2547**, สมาคมนักบริบทนิพนธ์ 333 (ม.ป.ท, 2547), หน้า 41.

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

⁵⁷ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกฉบับนักบริบทนิพนธ์ 333**, หน้า 206.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 224.

⁵⁹ ตามกำหนดการเดิมมีแผนส่งกองพันทหารเสือพรานตามข้อตกลงทั้งสิ้น 36 กองพัน แต่ถูกส่งไปได้แค่ 30 กองพันเท่านั้น เพราะสถานการณ์ปรับเปลี่ยนไปจากการมีประกาศหยุดยิงเสียก่อน อังโน ซาลี คเซนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 184.

⁶⁰ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกฉบับนักบริบทนิพนธ์ 333**, หน้า 287.

⁶¹ โดยทางลาวฝ่ายขวา นายพลพุมมี หน่อสะหวัน มีแผนจะนำกำลังเข้าตีเมืองสอยคีนจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ จากนั้นรุกคืบไปยังทุ่งไหหินเพื่อบรรจบกับกองกำลังของนายพลวังเปาที่แขวงเชียงขวาง หากแผนนี้สำเร็จ กองกำลังลาวฝ่ายขวาจะสามารถครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ได้อย่างเบ็ดเสร็จ อย่างไรก็ตาม แผนการไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวัง กองกำลังของนายพลวังเปาถูกตอบโต้อย่างรุนแรงจนต้องล่าถอยกลับไป ในขณะที่เดียวกัน ทางนายพลพุมมีก็ไม่สามารถยึดเมืองสอยคีนได้เช่นกัน อังโน เรื่องเดียวกัน, หน้า 348 - 349.

สงครามกลางเมืองในลาว⁶² ในส่วนของประเทศไทยนั้นก็เริ่มทยอยถอนกำลังทหารออกจากลาวตั้งแต่มีการลงนามในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งกระบวนการถอนกำลังนั้นเสร็จสมบูรณ์ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2517⁶³ กล่าวโดยสรุปคือ ปฏิบัติการทางการทหารของไทยในสงครามลับในลาวนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2503 จากการส่งตำรวจพลร่มพารูไปในฐานะที่ปรึกษา ก่อนเริ่มส่งทหารเต็มรูปแบบใน พ.ศ.2507 และดึงพลเรือนทั่วไปให้เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งกับสงครามใน พ.ศ.2514 และในท้ายที่สุดก็สิ้นสุดปฏิบัติการใน พ.ศ.2517

3.2 การเปรียบเทียบระหว่างเนื้อหาในสารนิยายของสุมภูและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

อย่างที่ได้อธิบายไปในบทที่ 2 แม้ว่าตัวสุมภูจะยืนยันว่าสิ่งที่ตนเขียนในงานของตนเป็นเรื่องจริงที่มาจากประสบการณ์ส่วนตัวของตนสมัยไปรบ แต่ในท้ายที่สุดก็ได้ขอสรุปว่า สารนิยายของสุมภูอาจไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงของสุมภูเสมอไป แต่เป็นการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ของสุมภู และทหารรับจ้างไทยคนอื่นที่สุมภูอาจรู้จักเป็นการส่วนตัว หรือ การที่สุมภูเป็นพนักงานวิทยุก็สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมรภูมิได้จนหยิบมาเป็นเนื้อหาในงานของตน ดังนั้นตัวละคร “บิกแมน” หรือที่สุมภูใช้เรียกแทนตนเองในสารนิยาย จึงอาจเป็นตัวละครที่สร้างขึ้นจากความทรงจำและประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนใดคนหนึ่งกับสุมภูนั่นเอง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตัวสุมภูอาจไม่ได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมรภูมิเฉกเช่นที่ตนได้ยืนยันอย่างหนักแน่น แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายชุดนี้อ้างอิงจากเค้าโครงที่เกิดขึ้นจริง ในหัวข้อนี้จะเป็นการเปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสงครามลับในลาวกับเนื้อหาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภู ว่าตรงกับเหตุการณ์ใดบ้าง และมีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่จะตรงกับเหตุการณ์จริงที่มีการเปิดเผยในช่วงภายหลังผ่านการวิเคราะห์ด้วยระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียงลำดับเหตุการณ์โดยยึดเนื้อหาสารนิยายของสุมภูเป็นหลักจากนั้นตามด้วยเทียบเคียงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

หากนำเนื้อหาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภูมาร้อยเรียงกันตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง **วีรบุรุษเสื่อพราน**⁶⁴ ควรจะเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวทหารรับจ้างของสุมภู เพราะเนื้อหาในสารนิยายตอนนี้ เปิดเรื่องด้วยการเดินทางไปยังล่องแก่งครั้งแรกของสุมภู ในฐานะทหารเสื่อพราน

⁶² มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, *A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว*, หน้า 314.

⁶³ บัญชร ขวาลศิลป์, *2503 สงครามลับ สงครามลาว*, หน้า 370 - 371.

⁶⁴ สารนิยายเรื่อง “วีรบุรุษเสื่อพราน” เป็นสารนิยายเรื่องยาว ผู้วิจัยไม่ทราบชื่อตอนเฉพาะ แต่เนื้อหาที่ต่อเนื่องจากสารนิยายเล่มนี้คือ กองพันเพชรฆาต, ถล่มเนินซิบร้า, คอมมานโดรับจ้าง, และด่านนรก

(ทหารรับจ้าง) สังกัดกองพัน 616 เรียกได้ว่าสารนิยายตอนนี้เป็นคือการบอกเล่าประสบการณ์แรกของ สยามภูหลังจากสมัครมารบในลาวนั่นเอง แม้จะไม่ได้ระบุวันเวลาที่แน่นอนแต่พอจะสามารถอนุมานได้ ว่าเหตุการณ์ในเล่มนี้เกิดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2514 เนื่องจากในช่วงกลางเรื่องของเล่มนี้มีการ กล่าวถึงการต่อสู้ของกองพัน 609 กับกองทัพเวียดนามเหนือ ณ ภูเท็ง หนึ่งในพื้นที่ทุ่งไหหิน โดยทาง กองบัญชาการมีแผนที่จะส่งกองพัน 616 ของสยามภูให้ฝ่าวงล้อมไปช่วยกองพัน 609 ในการรักษา พื้นที่ดังกล่าว แต่ทว่าในท้ายที่สุดก็ไม่ทันการ เพราะทางกองพัน 609 ไม่อาจต้านทานการบุกได้นาน ทำให้แผนการส่งกองพันของสยามภูไปช่วยต้องยกเลิกเสียก่อน⁶⁵ ซึ่งเหตุการณ์ต่อสู้ที่ภูเท็งของกองพัน 609 เป็นเหตุการณ์ที่ได้รับการพิสูจน์จากเอกสารที่เปิดเผยในภายหลังว่าเกิดขึ้นจริง⁶⁶ ทั้งนี้ แผนการให้ กองพัน 616 ไปเสริมกำลังที่พื้นที่ทุ่งไหหินก็เป็นไปได้ว่าอ้างอิงจากเรื่องจริงเช่นกัน โดยมีการเปิดเผย ในภายหลังว่าในช่วงระหว่างการสู้รบในพื้นที่ทุ่งไหหิน ทางกองบัญชาการมีแผนที่จะส่งกองพัน 616, 617 และ 618 ที่กำลังเดินทางจากประเทศไทยไปเสริมกำลังโดยเข้าไปที่ตั้งมั่นบริเวณถ้ำดำลิ่งและภู ล่องมาด แต่ก็ไม่ทันการเพราะเวียดนามเหนือยึดทุ่งไหหินได้เสียก่อน⁶⁷ และทันทีที่เสียทุ่งไหหินไปใน สารนิยายของสยามภูก็ยิ่งเล่าได้ถูกต้องด้วยว่ากองพัน 616 ถูกย้ายไปที่ถ้ำดำลิ่งอีกด้วยเช่นกัน⁶⁸

กองพันเพชรฆาต และ ถล่มเนินชิบร้า เป็นสารนิยายที่ต่อเนื่องจากวีรบุรุษเสือพราน โดย เล่าถึงชีวิตประจำวันของบรรดาทหารกองพัน 616 ที่มาประจำการ ณ ถ้ำดำลิ่ง ก่อนที่จะถูกย้ายมาที่ เนินชิบร้า ซึ่งในระหว่างที่ประจำการก็ต้องเผชิญหน้ากับทหารเวียดนามเหนือเป็นประจำ สันนิษฐานว่าเหตุการณ์ในสองเล่มนี้เกิดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคม พ.ศ.2514 จนถึง มกราคม พ.ศ.2515 เนื่องจากเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังได้ระบุเอาไว้ว่า กองพัน 616 ที่สยามภูประจำการ อยู่ตั้งฐานที่ถ้ำดำลิ่งและเนินชิบร้าจริง ก่อนจะย้ายไปที่เนินสกายไลน์ด้านตะวันตก หรือ สกายไลน์วัน (1) ที่เนินชาร์ลี – ชาร์ลี (Charlie – Charlie) และ เนินชาร์ลี – กอล์ฟ (Charlie – Golf) ในวันที่ 13 มกราคม พ.ศ.2515⁶⁹ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาในเล่มหลังของสารนิยายตอนนี้อย่างไรก็ตาม ไม่อาจจะระบุวันและเวลาได้ เพราะเนื้อหาไม่ได้เน้นไปที่สงครามหรือการต่อสู้ลาว หากเปรียบเทียบกับตอนก่อนหน้านี้ ส่วนใหญ่

⁶⁵ สยามภู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 73 – 74.

⁶⁶ เหตุการณ์ดังกล่าวถูกรับรู้ในภายหลังว่า “สงครามทุ่งไหหิน” เกิดขึ้นในช่วงระหว่างวันที่ 18 – 20 ธันวาคม พ.ศ.2514

⁶⁷ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, **บันทึกลับนักรบนิรนาม 333**, หน้า 287.

⁶⁸ สยามภู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน**, หน้า 78.

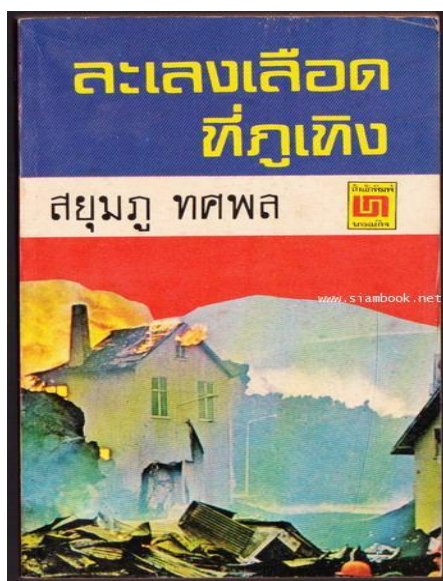
⁶⁹ ภูสิน สิ้นภูเท็ง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง** (นนทบุรี: สิ้นไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า

เป็นจะบอกเล่าตัดสลับไปมาระหว่างการพักผ่อนที่อุทยานและการสอบเป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide: FAG) เสียมากกว่า จึงทำให้วันเวลาค่อนข้างคลุมเครือ

แม้ว่าทางกองพัน 616 ที่สยุมภูสังกัดไม่อาจเข้าร่วมสงครามทุ่งไหหินได้ทันเวลา แต่สยุมภูก็ได้เขียนถึงสงครามทุ่งไหหินเอาไว้ด้วยเช่นกัน คือเรื่อง **ละเลงเลือดที่ภูเท็ง** นับเป็นสารนิยายเรื่องแรก ๆ ของสยุมภูที่เขียนเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยและสงครามลับในลาว และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสยุมภูเขียนเรื่องนี้ขณะที่ตนยังรบอยู่ในสมรภูมิลาว⁷⁰ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าเนื้อหาที่ปรากฏในเล่มนี้อาจมาจากประสบการณ์หรือเรื่องเล่าของทหารรับจ้างคนอื่นที่สยุมภูรู้จักเป็นการส่วนตัวภายใต้ตัวละครบ๊ิกแมน สำหรับเนื้อหาเล่มนี้ว่าด้วยภารกิจที่สยุมภูได้รับจากนายพลวังเปา ผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่สังกัดกับลาวฝ่ายขวาและเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ โดยนายพลวังเปามอบหมายให้สยุมภูไปเข้าร่วมกับกองพันทหารเสือพราน บีซี 609 ที่ประจำการอยู่ ณ พื้นที่ภูเท็ง อันเป็นส่วนหนึ่งของจุดยุทธศาสตร์สำคัญของ “ทุ่งไหหิน” (Plain of Jars) เนื่องจากสายข่าวของฝ่ายโลกเสรีได้รับทราบว่ามีทางฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์มีแผนจะรุกคืบครั้งใหญ่เพื่อยึดทุ่งไหหินจากฝ่ายโลกเสรี เป็นเหตุให้ฝ่ายโลกเสรีจำต้องตรึงกำลังของบริเวณพื้นที่ทุ่งไหหินนั่นเอง ในระหว่างที่การสู้รบในเล่มได้เริ่มขึ้น สยุมภูได้บรรยายว่าฝ่ายโลกเสรีต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรคมากมาย กล่าวคือนอกจากการรุกรานจากทหารเวียดนามเหนือ ไม่ว่าจะเป็น สภาพอากาศที่ย่ำแย่ หรือ การติดต่อประสานงานของฝ่ายตัวเองที่ไม่ดีนัก แต่ทว่าในบทสรุปของเรื่องนี้ ฝ่ายโลกเสรีสามารถต้านทานกำลังการบุกกรุกจากทหารเวียดนามเหนือได้สำเร็จและได้รับชัยชนะในการรักษาพื้นที่ทุ่งไหหินเอาไว้ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷⁰ในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์นเล่าว่า “ละเลงเลือดที่ภูเท็ง” คือสารนิยายชุดแรกของสยุมภู และตัวสยุมภูเขียนเรื่องนี้ระหว่างที่ยังรบอยู่ในลาว ในระหว่างที่เขียนเรื่องนี้เพื่อนทหารรับจ้างด้วยกันก็คาดเดาว่างานของสยุมภูอาจไม่ได้รับการตีพิมพ์ โดนโยนทิ้งลงตะกร้า แต่ทว่า ไม่นานก็ได้รับการตอบรับตีพิมพ์พร้อมทั้งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อ้างใน “ประจิม วงศ์สุวรรณ,” ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น; เข้าถึงข้อมูลวันที่ 15 ตุลาคม 2565, http://www.praphansarn.com/home/detail_author_th/24.

ภาพที่ 9 ภาพหน้าปกสารนิยายเรื่อง “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” ตีพิมพ์ปี 2518

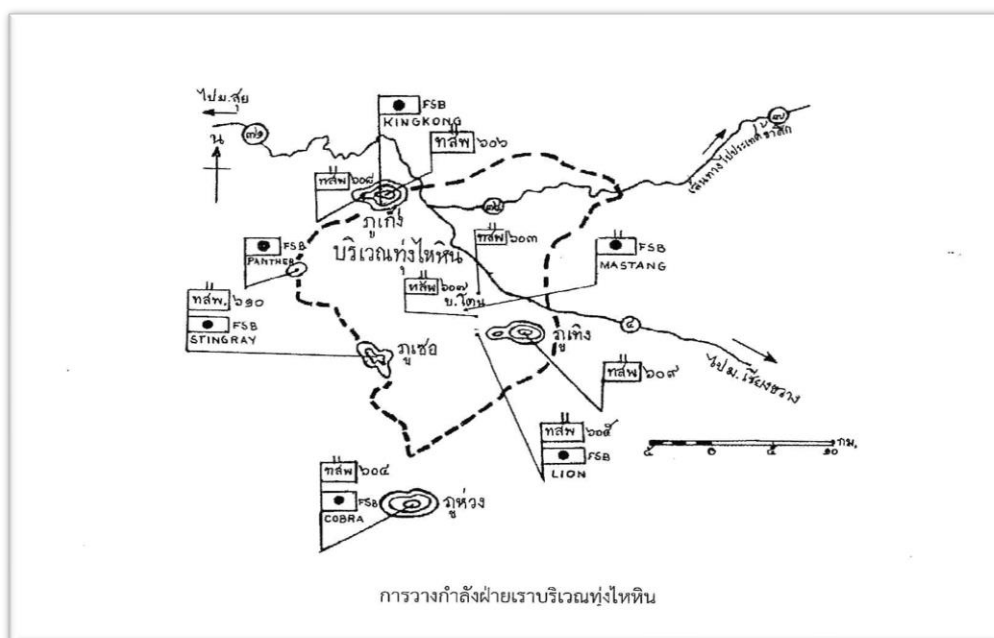
(ที่มา: https://www.su-usedbook.com/products_detail/view/4313716.)

เหตุการณ์สู้รบในละเลงที่ภูเทือง พบว่าตรงกับเหตุการณ์จริงที่มีการเปิดเผยในภายหลัง โดยตรงกับการรุกครั้งใหญ่ของทางเวียดนามเหนือเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2514 ภายใต้แผนยุทธการใหม่ว่า “CAMPAIGN Z” ที่มีเป้าหมายคือเพื่อยึดครองพื้นที่ทุ่งไหหินและศูนย์บัญชาการการรบของฝ่ายรัฐบาลที่เมืองล่องแจ้งให้สำเร็จ⁷¹ แต่ทว่าพื้นที่การสู้รบส่วนใหญ่ของศึกนี้อยู่ที่บริเวณทุ่งไหหินเป็นหลัก จึงทำให้การสู้รบครั้งนี้ถูกเรียกว่าเป็น “สงครามทุ่งไหหิน” เกิดขึ้นในวันที่ 18 – 20 ธันวาคม พ.ศ.2514 บทสรุปของสงครามนี้ก็คือทางเวียดนามเหนือได้รับชัยชนะและสามารถยึดพื้นที่ทุ่งไหหินได้ทั้งหมด⁷² อันเป็นจุดต่างกับเนื้อหาในละเลงเลือดที่ภูเทืองของสยมภู ทั้งนี้ พื้นที่ทุ่งไหหินประกอบไปด้วย “บ้านโตน” และ “สนามบินลาดหวัง” เป็นพื้นที่ย่านกลาง, “ภูเก็ง” เป็นพื้นที่ทางเหนือ, “ภูหวัง” เป็นพื้นที่ทางใต้, “ภูเซอ” เป็นพื้นที่ด้านตะวันตก, และ “ภูเทือง” เป็นพื้นที่ด้านตะวันออก ดังที่

⁷¹ บัญชร ชาวาศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 255.

⁷² ศนิโรจน์ ธรรมยศ, บันทึกลับนักรบนิรนาม 333, หน้า 287.

เห็นในภาพที่ 10 ทั้งนี้ ภูเทือง ยังเป็นที่ตั้งกองพันทหารเสือพรานบีซี 609⁷³ ซึ่งตรงกับเนื้อหาในสารนิยายของสยุมภูที่เล่าว่ากองพัน 609 ตั้งฐานบัญชาการในพื้นที่นี้

ภาพที่ 10 แผนที่ยุทธศาสตร์ “ทุ่งไหหิน” และการวางกำลังของฝ่ายไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาว (ที่มา: สายหยุด เกิดผล, **สงครามลับในลาว Secret War in Laos** (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 192.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พลตรีสัมพันธ์ แจ่มเจนเวทย์ เจ้าของรหัส “ภูสิน” หัวหน้าเสือพรานกองพันทหารปืนใหญ่ประจำฐานปืนใหญ่ LION ในช่วงที่เกิดศึกที่ภูเทือง ได้เล่าเหตุการณ์สู้รบที่ภูเทืองในหนังสือของตนเรื่อง “คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว” เอาไว้ว่า ศึกการสู้ที่ภูเทืองนั้น การสู้รบเป็นไปอย่างยากลำบากจากการเข้าบุกหนักของฝ่ายทหารเวียดนามเหนือ จนในท้ายที่สุด หัวหน้ากองพัน 609 อินทนิล ได้ขอสั่งให้ยิงปืนแตกอากาศกลางฐานของตนเอง⁷⁴ เพื่อหวังว่าจะลดจำนวนข้าศึกที่บุกเข้ามาจนถึงฐานที่มั่น

⁷³นอกจากนี้เอกสารที่เปิดเผยภายหลังยังระบุด้วยว่า ภูเทือง เป็นพื้นที่ที่ถูกโจมตีหนักสุดจากฝ่ายเวียดนามเหนือ ดูรายละเอียดของการต่อสู้เพิ่มเติมใน สายหยุด เกิดผล, **สงครามลับในลาว Secret War in Laos**, หน้า 188 - 205.

⁷⁴คำว่า “ยิงแตกอากาศกลางฐาน” เป็นศัพท์ทางการทหาร โดยจะใช้ในสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุดเมื่อข้าศึกเข้ามาในที่มั่นของฝ่ายเราได้ และที่มั่นของเรามีบังเกอร์หรือที่กำบังมิดชิดปลอดภัยให้ฝ่ายเราหลบเข้าในที่

ฝ่ายเรา แต่ทว่าผลจากการยิงแตกอากาศครั้งดังกล่าว ไม่ใช่แค่ข้าศึกที่รับผลกระทบ แต่ยังรวมถึงฝ่ายไทยด้วยกันเองด้วย คาดการณ์ว่าคงเป็นการเสียสละ ยอมตายไปพร้อมกับข้าศึก⁷⁵ ในท้ายที่สุดของศึกนี้จบลงด้วยชัยชนะของฝ่ายเวียดนามเหนือที่สามารถยึดพื้นที่ทุ่งไหหินจากฝ่ายโลกเสรีได้สำเร็จ จากนั้นจึงได้ทำการบุกพื้นที่ “ล่องแจ้ง” ต่อ อันเป็นปราการด้านสุดท้ายของฝ่ายโลกเสรีในสงครามลับในลาว

ยิ่งไปกว่านี้ สารนิยายของสยมภูยังเล่าตรงด้วยว่าอุปสรรคหรือปัญหาสำคัญในศึกนี้คือ “ปัญหาในเรื่องของสภาพอากาศ” ที่ทำให้ทางฝ่ายโลกเสรีไม่สามารถใช้เครื่องบินเข้าสนับสนุนการสู้รบได้ ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศที่ปิด หมอกหนาทึบ สยมภูบรรยายอุปสรรคด้านสภาพอากาศในศีกฎเทิงเอาไว้ว่า “นอกจากนั้นอากาศก็ดูเหมือนจะเป็นใจให้กับข้าศึกเหมือนกับสวรรค์แก่ล้างสาปยังงัยงั้นเลยทีเดียว สายหมอกรวมตัวกันหนาทึบ อยู่บนท้องฟ้า มีนทึบเสียจนกระทั่งเครื่องบินทุกชนิดไม่สามารถที่จะบินเจาะเข้ามาได้”⁷⁶ ในขณะเดียวกันคำบอกเล่าของ พลเอกสายหยุด เกิดผล ในหนังสือประวัติศาสตร์การทหารเรื่องสงครามลับในลาว ได้เล่าถึงสถานการณ์ที่ยากลำบากในศึกทุ่งไหหินในทำนองเดียวกันว่า “...เป็นที่น่าอัศจรรย์อย่างเหลือเชื่อ สภาพอากาศปิดมีเมฆหนาทึบปกคลุมที่ราบทุ่งไหหินตลอดเวลา ทำให้ฝ่ายเราไม่สามารถสนับสนุนการโจมตีทางอากาศและสนับสนุนการส่งกำลังโดยวิธีทิ้งร่มได้เลย ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้สภาพอากาศโปร่งใส ไม่มีแว่วว่าจะมีสภาพอากาศปิดมาก่อนนับว่า ข้าศึกมีประสบการณ์ในพื้นที่นี้อย่างแท้จริง หยั่งรู้สภาพดินฟ้าอากาศ ทุกปีในห้วงเดือนธันวาคม – มกราคม จะเกิดสภาพอากาศปิด ในลักษณะทะเลหมอกติดต่อกันหลายวัน”⁷⁷

ภายหลังจากที่สูญเสียพื้นที่ทุ่งไหหินให้กับฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2514 ทางฝ่ายเวียดนามเหนือก็ได้รุกคืบบุกโจมตีพื้นที่ “ล่องแจ้ง” ต่อทันที ใน พ.ศ.2515⁷⁸ ซึ่งล่องแจ้งเปรียบได้กับปราการด้านสุดท้ายของฝ่ายโลกเสรีในลาว หากฝ่ายโลกเสรีสูญเสียล่องแจ้งให้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ จะถือได้ว่าเป็นความพราชัยของฝ่ายโลกเสรีในสมรภูมิลาวอย่างสมบูรณ์ เป็นเหตุให้ฝ่าย

กำบัง ปล่อยให้ข้าศึกอยู่ข้างนอกซึ่งไม่มีที่กำบัง เมื่อขอมปืนใหญ่ฝ่ายเรายิงแตกอากาศกลางฐาน กระสุนปืนใหญ่จะระเบิดสูงจากพื้นดินประมาณ 20 เมตร ซึ่งเป็นความสูงที่จะสาตสะเก็ดระเบิดเป็นอันตรายต่อคนนอกที่กำบังอย่างที่สุด แต่ไม่ทำลายที่กำบังของฝ่ายเรา อ้างใน ภูสิน สีนุกูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว** (นนทบุรี: สิ้นไพลูส์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 300.

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 295 – 301.

⁷⁶ สยมภู ทศพล, **ละเลงเลือดที่ภูเทิง** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 110 – 111.

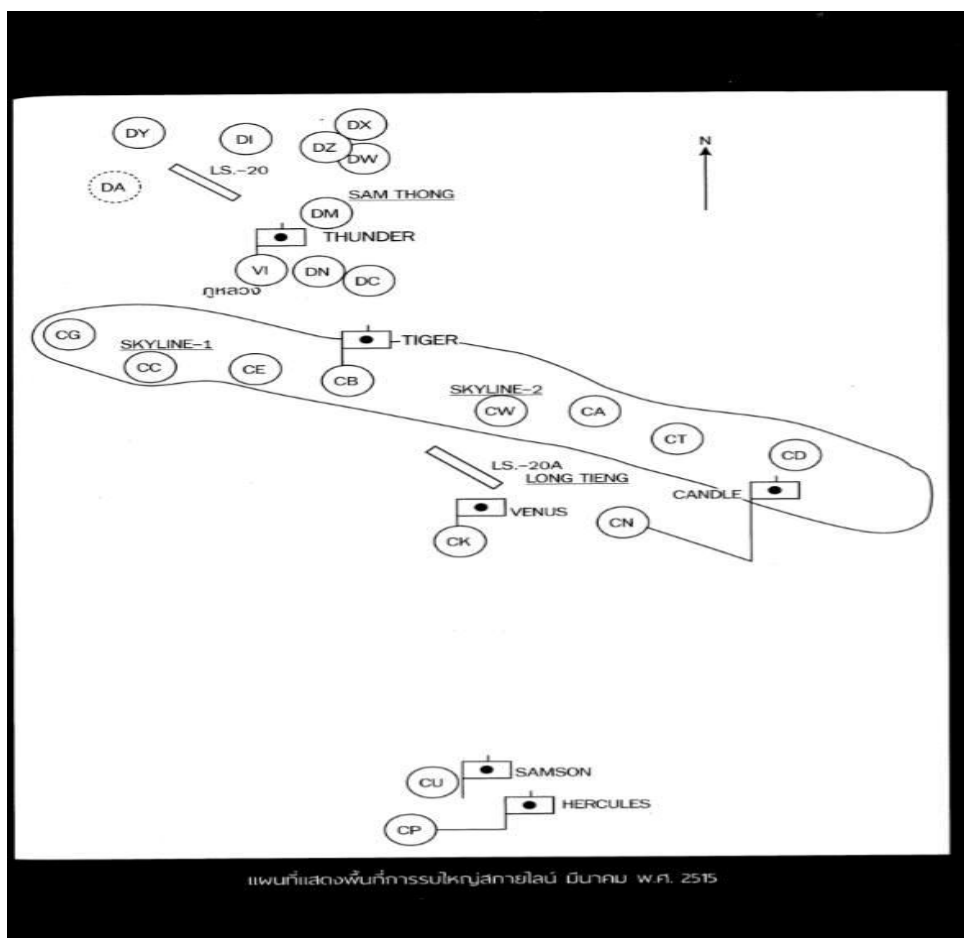
⁷⁷ สายหยุด เกิดผล, **สงครามลับในลาว Secret War in Laos**, หน้า 197.

⁷⁸ ชาลี คเซนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 146 - 147.

โลกรีสตรีต้องวางกำลังอย่างแน่นหนาในพื้นที่ “ชำทอง” (Sam Thong) และ “สกายไลน์” (Skyline) อันเป็นด่านหน้าก่อนจะถึงล่องแจ้ง ทำให้ในช่วงระยะเวลาหลังจากทุ่งไทรินแตก เมื่อเข้าเดือนมกราคม พ.ศ.2515 จึงเกิดการปะทะกันอย่างหนักระหว่างฝ่ายโลกรีสตรีและฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ในสองพื้นที่นี้ ต่างฝ่ายต่างผลัดกันแพ้และชนะเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อเข้าสู่เดือนมีนาคม พ.ศ.2515 ได้เกิดจุดเปลี่ยนสำคัญ นั่นคือการที่ฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์สามารถช่วงชิงพื้นที่สกายไลน์ได้เบ็ดเสร็จ ทั้งสกายไลน์วัน (1) และ สกายไลน์ทู (2)⁷⁹ จนเป็นเหตุให้กองทัพทหารเสือพรานของฝ่ายไทยที่ประจำการอยู่ที่สกายไลน์ต้องถอนกำลังออกไปเพื่อกลับไปรวมกำลังใหม่ที่ล่องแจ้ง และวางแผนชิงสกายไลน์กลับมา ในส่วนภาพแผนที่ยุทธศาสตร์สกายไลน์จะเห็นได้ว่าพื้นที่สกายไลน์และชำทองจะห่างกันไม่มากนัก อันจะเห็นได้ในภาพที่ 11 ดังนี้

⁷⁹ พื้นที่สกายไลน์ (Skyline) เป็นพื้นที่เนินภูเขาขนาดใหญ่ ที่แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ สกายไลน์วัน (1) และ สกายไลน์ทู (2) โดยมีจุดแบ่งกลางคือ “ไทเกอร์” นอกจากนี้สกายไลน์ยังเป็นที่จอดเฮลิคอปเตอร์ (Chopper Pad) สำคัญของฝ่ายโลกรีสตรีในลาวด้วย อ้างอิง ภูสิน สิ้นภูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, (นนทบุรี: สีนโพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 94 – 95.

ภาพที่ 11 แผนที่แสดงพื้นที่การรบครั้งใหญ่สกายไลน์ - ซ้ำทอง มีนาคม พ.ศ.2515
(ที่มา: บัญชร ขวาศศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 331.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

สำหรับการศึกสกายไลน์ในช่วง พ.ศ.2515 ตัวสุมฤๅได้หยิบเหตุการณ์นี้ไปใช้เป็นวัตถุดิบในสารนิยายของตนด้วย สันนิษฐานว่าเป็นเหตุการณ์ในช่วงราวเดือนมีนาคม - เมษายนปีดังกล่าว ปรากฏในสารนิยายตอนยาวที่ลงตีพิมพ์จักรวาลรายสัปดาห์ที่มีชื่อตอนว่า **สกายไลน์ เนินมรณะ** ซึ่งฉบับตีพิมพ์รวมเล่มของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ได้แบ่งเป็นพ็อกเก็ตบุ๊ก 6 เล่มจบ⁸⁰ ภายใต้ชื่อเรื่องใหม่

⁸⁰ สารนิยายตอนยาวชุด “สกายไลน์ เนินมรณะ” ในสำนวนของสำนักพิมพ์บรรณกิจ จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 เล่มจบ เรียงลำดับดังนี้ 1. ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก 2. กองพันมรณะ 3. เลือดท่วมปรุพีที่แม่น้ำจิม 4. ชุมทางคนกล้าตาย 5. วันชโลมเลือด 6. ถล่มเนินสกายไลน์วัน ทั้งนี้ ในฉบับสำนักพิมพ์บรรณกิจ ไม่มีชื่อตอนเฉพาะกำกับหากเทียบกับสารนิยายชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน”

นอกจากนี้ สารนิยายชุดนี้ยังถูกตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยาด้วย ใช้ชื่อเดียวกับตอนลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์ คือ “สกายไลน์ - เนินมรณะ” มีจำนวนทั้งหมด 2 เล่มจบ

ดังนี้ เริ่มต้นด้วยเรื่อง **ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก** และ **กองพันมรณะ** ว่าด้วยเรื่องราวของสยุมภูและกองพันทหารเสือพราน 616 กับการรักษาเนินชาร์ลี - ชาร์ลี (Charlie - Charlie) หนึ่งในพื้นที่สกายไลน์วัน (1) จากการรุกรานของทหารเวียดนามเหนือผสมลาวแดงที่กำลังบุกโจมตียึดสกายไลน์เอาไว้ให้ได้ ซึ่งในท้ายที่สุดก็ไม่อาจต้านทานการรุกรานจนต้องพ่ายแพ้และเสียเนินชาร์ลี - ชาร์ลี รวมถึงพื้นที่สกายไลน์ทั้งหมดไปในที่สุด จากเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังเนื้อหาในสารนิยายตอนนี้ ตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่ระบุว่า กองพัน 616 รักษาการอยู่ที่พื้นที่ ชาร์ลี - ชาร์ลี (Charlie - Charlie) บนเนินสกายไลน์วันในเดือนมีนาคม พ.ศ.2515⁸¹

เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม และ **ขุมทางคนกล้าตาย** เนื้อหาต่อเนื่องจากสองเล่มก่อน ว่าด้วยเรื่องราวของกองพันทหารเสือพราน 616 ที่แตกพ่ายจากการสู้รบกับทหารเวียดนามเหนือ จนต้องเสียเนินชาร์ลี - ชาร์ลี หนึ่งในพื้นที่สกายไลน์วัน (1) ไป และในระหว่างที่กำลังถอยถอยกำลังกลับล่องแจ้งทหารกลุ่มนี้ได้รับคำสั่งจากทหารระดับบัญชาการให้กลับไปสู้ต่อ จึงทำให้ทหารกองพัน 616 ไม่พอใจอย่างมากและวางแผนหลบหนีกลับไทยทันที ทำให้ทางสยุมภูต้องไปช่วยเกลี้ยมกล่อมทหารกลุ่มนี้ให้เดินทางกลับไปยังศูนย์บัญชาการล่องแจ้ง แม้ว่าในเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังจะไม่ได้บันทึกถึงการหลบหนีของทหารในกองพัน 616 หลังเสียสกายไลน์ แต่ก็มีบันทึกเอาไว้ว่าหลังกองพัน 616 ต่อสู้รักษาเนินสกายไลน์วันอยู่ระยะเวลาหนึ่งก่อนจะต้านทานการรุกรานของเวียดนามเหนือไม่ไหว จนต้องถอยถอยกำลังกลับล่องแจ้งในทันทีเพื่อรวมกำลังใหม่และตีคืนกลับมาได้ในเดือนเมษายนปีเดียวกัน⁸²

วันขลุ่ยเลือด และ **ถล่มเนินสกายไลน์วัน** สารนิยายตอนสุดท้ายของชุดสกายไลน์เนินมรณะโดยเนื้อหาของสารนิยายสองเล่มนี้ว่าด้วยการรวบรวมกำลังรบใหม่ของกลุ่มทหารรับจ้างไทยภายใต้การนำของเสนาธิการทหารที่มีรหัสว่า “คำคม” เพื่อเข้าตีชิงสกายไลน์คืนจากฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ ในท้ายที่สุดก็สามารถชิงคืนได้สำเร็จ โดยหากเปรียบเทียบเนื้อหาในสารนิยายกับ

⁸¹ ภูสิน สันภูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, หน้า 172.

⁸² ชาลี คเชนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 150 - 151.

สำหรับการสูญเสียพื้นที่สกายไลน์ให้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ ข้อมูลที่มีการเปิดเผยภายหลังได้ระบุว่าฝ่ายโลกละทิ้งสูญเสียสกายไลน์ในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2515 อ้างใน ภูสิน สันภูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, หน้า 174 - 175. และในบันทึกความทรงจำของ James E. Parker Jr หนึ่งในเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ได้บันทึกเอาไว้อย่างละเอียดว่า กองพัน 616 สูญเสียเฉพาะพื้นที่เนินชาร์ลี - ชาร์ลี (Charlie - Charlie) ให้กับกองทัพเวียดนามเหนือในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2515 อ้างใน James E. Parker Jr, **Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos** (London: Casemate Publisher, 2019). p. 224.

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง จะพบว่าค่อนข้างตรงพอสมควร เพราะกองพันทหาร 616 เข้าร่วมปฏิบัติการชิงสกายไลน์จากทหารเวียดนามเหนือจริง ทั้งนี้ ตัวละคร “คำคม” ที่ถูกสยุมภูพาดพิง ก็มาจากบุคคลที่มีตัวตนอยู่จริงด้วยเช่นกัน⁸³ ทั้งยังเข้าร่วมปฏิบัติการตีเนินสกายไลน์คืนตามที่ถูกกล่าวเอาไว้ในสารนิยายของสยุมภู⁸⁴ อย่างไรก็ตาม ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการสันนิษฐานของผู้วิจัยเท่านั้น เนื่องจากข้อมูลบางส่วนยังมีความคลุมเครืออยู่ โดยเฉพาะในส่วนของ การเข้าร่วมของกองพัน 601 และ “คำคม” ที่มีต่อเข้าร่วมในการชิงสกายไลน์วัน (1) แม้จะมีการบันทึกว่ากองพัน 601 เคยเคลื่อนกำลังเข้าไปยังพื้นที่สกายไลน์วัน (1) แต่ก็เพียงครั้งเดียว ซ้ำยังเป็นพื้นที่ “ชาร์ลี – กอล์ฟ” (Charlie – Golf) ไม่ใช่ ชาร์ลี - ชาร์ลี ตามเนื้อเรื่องที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทั้งนี้ ส่วนใหญ่กองพัน 601 จะรับผิดชอบพื้นที่สกายไลน์ทู (2) มากกว่า⁸⁵

เมื่อฝ่ายโลกเสรีสามารถชิงสกายไลน์คืนกลับมาได้สำเร็จในเดือนเมษายน พ.ศ.2515 กองบัญชาการรบของฝ่ายไทยก็ได้ออกคำสั่งให้ตีชิงพื้นที่ “ชำทอง” คืนจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 12 ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ กองพัน 616 ที่สยุมภูสังกัดอยู่เข้าร่วมในปฏิบัติการนี้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามที่ได้กล่าวเอาไว้เบื้องต้นว่าพื้นที่ที่ฝ่ายโลกเสรีเสียทุ่งไหหินใน พ.ศ.2514 ฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ได้รุกคืบบุกต่อพื้นที่เพื่อหวังจะยึดล่องแจ้ง แต่จำเป็นต้องผ่านที่มั่นด้านหน้าที่เรียกว่า “สกายไลน์” และ “ชำทอง” ก่อน ดังนั้น การสู้รบที่ชำทองจึงดำเนินไปพร้อมกับสกายไลน์และเป็นสมรภูมिरบที่เกิดขึ้นไล่เลี่ยกัน ในส่วนของพื้นที่ชำทองถูกบุกโจมตีจากฝ่ายคอมมิวนิสต์พร้อมกับพื้นที่

⁸³ ตัวละคร “คำคม” ในสารนิยายของสยุมภู ทศพล จากเอกสารที่เปิดเผยในภายหลัง พบว่าเป็นชื่อรหัสของเสนาธิการทหารไทยที่มีตัวตนอยู่จริงในสมรภูมิมสงครามลับในลาว สังกัดกองพันทหารเสือพราน 601 (BC 601) หรือ กองพันทหารเสือพรานที่ 41 โดยมีชื่อจริงว่า “พันตรี จรวย นิมประดิษฐ์” ซึ่ง ต่อมารับราชการในพื้นที่กองทัพภาคที่ 2 จนถึงยศ พันเอก ตำแหน่งรองเสนาธิการ และเสียชีวิตจากอุบัติเหตุเฮลิคอปเตอร์ตก เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2526 อ้างใน บัญชร ขวาลศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว**, หน้า 233, 235.

⁸⁴ จากเอกสารที่มีการเปิดเผยในภายหลังได้ระบุว่า กองพัน 601 ภายใต้การนำของ ผบ.คำคม เข้าร่วมยุทธการตีเนินสกายไลน์คืนจากฝ่ายคอมมิวนิสต์เช่นกัน โดยทางกองพัน 601 เคลื่อนกำลังเข้าเสริมกำลังที่ชาร์ลี – กอล์ฟ (Charlie – Golf: CG) บนสกายไลน์วัน (1) ในวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ.2515 ก่อนจะย้ายไปที่สกายไลน์ทู (2) ในเวลาต่อมา ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ภูสิน สันภูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, หน้า 181 - 183.

⁸⁵ กองพัน 601 จะมีส่วนร่วมกับการเข้ายึดพื้นที่สกายไลน์ทู (2) มากกว่า โดยเฉพาะกับ พื้นที่ชาร์ลี - วิสกี (Charlie – Whiskey: CW) และ ชาร์ลี – อัลฟา (Charlie – Alpha: CA) อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 181, 183, 191.

สกายไลน์ลาวเดือนมกราคม พ.ศ.2515⁸⁶ และที่น่าสนใจคือข้าทอกรเริ่มถูกยึดครองโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์ในเดือนมีนาคมปีเดียวกัน ก่อนหน้าเพียงวันเดียวอีกด้วย⁸⁷ ทำให้ฝ่ายโลกเสรีต้องจัดสรรกำลังในการป้องกันล่องแจ้ง และวางแผนชิงพื้นที่ดังกล่าวกลับคืนมา และในทันทีที่สามารถยึดสกายไลน์กลับมาได้สำเร็จจึงเริ่มเดินหน้าแผนการชิงข้าทอกรต่อเนื่องในทันที สำหรับยุทธการชิงข้าทอกรนั้นเริ่มต้นในเดือนพฤษภาคมปีเดียวภายใต้การรวบรวมกำลังทหารเสือพรานถึง 16 กองพันด้วยกัน และในท้ายที่สุดก็สามารถยึดข้าทอกรกลับคืนมาได้สำเร็จในวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ.2515⁸⁸

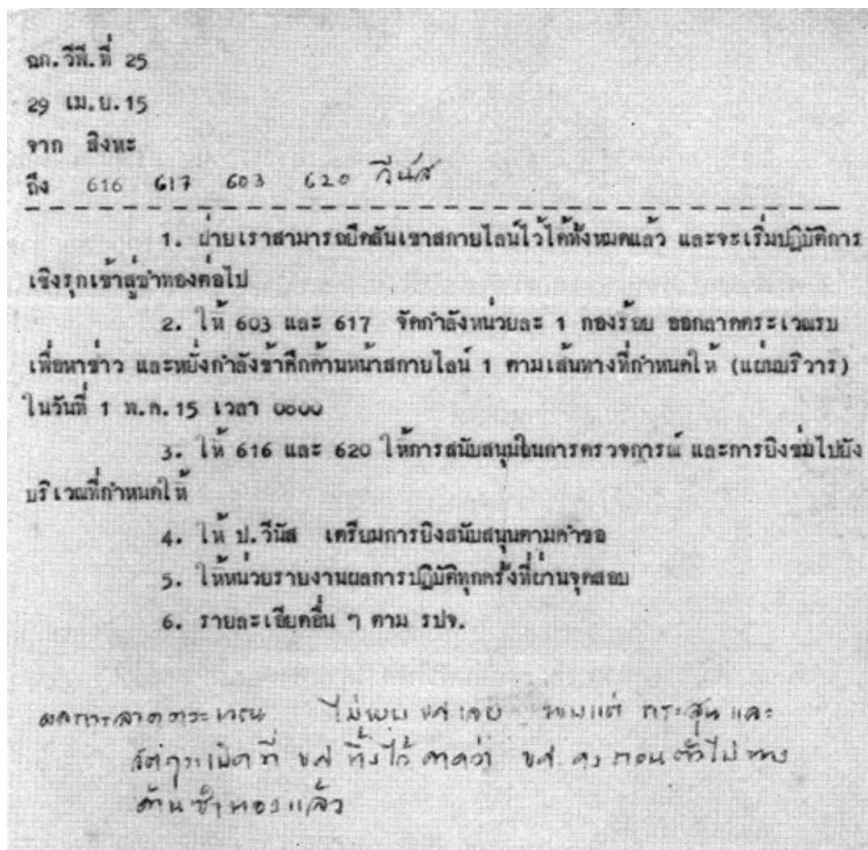
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁸⁶ ซาลี คเซนทร์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 150. นอกจากนี้ ในบันทึกของ James E. Parker Jr หนึ่งในเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ประจำพื้นที่ล่องแจ้งได้บันทึกเอาไว้ว่า หลังทุ่งไหหินแตก พื้นที่ข้าทอกรถูกกองทหารเวียดนามเหนือวางกำลังล้อมตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2515 จากนั้นจึงเริ่มปฏิบัติการทางการทหารโจมตีข้าทอกรอย่างหนัก ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน James E. Parker Jr, **Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos**, p. 214.

⁸⁷ พื้นที่ข้าทอกรถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์ยึดครองได้สำเร็จในวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2515 หลังจากนั้นในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2515 ฝ่ายโลกเสรีก็สูญเสียพื้นที่สกายไลน์ให้คอมมิวนิสต์ในวันต่อมา อ้างใน ภูสิน สีนุกูเทิง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง*, (เนนทบุรี: สิ้นไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 162.

⁸⁸ ปฏิบัติการยึดข้าทอกรกลับคืนมาเริ่มขึ้นในวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2515 ภายใต้การรวมกำลังของทหารเสือพรานถึง 16 กองพัน แบ่งออกเป็นสามทีม ดังนี้ 1. ฉก.อัลฟา กองพันบีซี 603, 604, 605, 606, 607, 616 2. ฉก. บราโว กองพันบีซี 608, 609, 610, 617, 618 และ 3.ฉก. เอ็คโค กองพันบีซี 601, 602, 613, 614, 620 อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 213.

ภาพที่ 12 รายงานผลการสู้รบหลังยึดพื้นที่สายไลน์คืนกลับมาได้หมดในวันที่ 29 เมษายน

พ.ศ.2515

(ที่มา: ภูสิน สีนุกูเทิง, คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง (นทพบุรี: สีนไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.),

หน้า 209.)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องราวของปฏิบัติการยึดข้าของกลับคืนมา ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2515 ถูกเล่าผ่านสารนิยายของสุมภูเช่นเดียวกัน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏในสารนิยายตอนยาวชุด **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน**⁸⁹ แม้ว่าสารนิยายชุดนี้จะไม่ได้ระบุวันเวลาที่ชัดเจนว่าเกิดขึ้นในช่วงใดเอกเช่นกับเล่มอื่น ๆ หรือในบางตอนก็มีการเล่าเรื่องราวนอกเหนือไปจากสมรภูมิลาว อย่างเช่น การเดินทางไปซื้อบริการทางเพศที่เวียงจันทน์หรืออุดรธานี แต่ก็สามารถอนุมานและตีความได้จากฉากหลังและบริบทบางส่วนที่ปรากฏผ่านเนื้อหาของสารนิยายเล่มนี้ เช่น ใน *นักรบรับจ้าง* ได้บรรยายถึงความสิ้นหวังของบรรดา

⁸⁹“ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน” เป็นสารนิยายตอนยาวของสุมภู ที่มีฉบับตีพิมพ์รวมเล่มโดยสำนักพิมพ์บรรณกิจ 6 เล่มจบ เรียงเนื้อหา ดังนี้ 1.นักรบรับจ้าง 2.หลังเลือดทาแผ่นดิน 3.เผชิญหน้ามัจจุราจ 4.วันมหาประลัย 5.เกิดมาเพื่อฆ่า และ 6.สนามรบสนามเลือด

ทหารรับจ้างในพื้นที่ล่องแจ้งหลังจากที่ฝ่ายโลกเสรีเสียพื้นที่ทุ่งไหหินไป⁹⁰ ทำให้รับรู้ได้ในทันทีว่า เหตุการณ์ในเล่มนี้เกิดหลังทุ่งไหหินแตกในเดือนธันวาคม พ.ศ.2514 หรือ ใน *หลังเลือดทาแผ่นดิน* มีการบรรยายว่ากองทัพทหารรับจ้างเพิ่งยึดเงินสกายไลน์ได้ทั้งหมดจากกองทัพเวียดนามเหนือได้ไม่นาน⁹¹ อนุมานได้ว่าเหตุการณ์ในสารนิยายชุดนี้เกิดขึ้นหลังยุทธการชิงสกายไลน์ในเดือนเมษายน พ.ศ.2515 ยิ่งไปกว่านี้ สิ่งที่บ่งบอกได้ชัดเจนสุดว่าเรื่องนี้เป็นปฏิบัติการยึดฆ่าของคิน คือ การที่เนื้อหาในช่วงท้ายเล่มที่มีการแบ่งกำลังพลทหารรับจ้างเพื่อตีฆ่าของคินนั่นเอง ซึ่งข้อมูลที่สยุมภูเล่ากับเอกสารที่มีการเปิดเผยในภายหลังนั้นคล้ายกันอย่างน่าประหลาดใจ โดยสยุมภูเล่าว่ากองบัญชาการเสือพรานได้แบ่งกำลังออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ และกลุ่มใหญ่ที่มีสยุมภูสังกัดอยู่ประกอบไปด้วย กองพัน 606, 607, และ 616 รับผิดชอบเข้าตีด้านหน้าสุด⁹² ซึ่งแม้จะต่างกับเอกสารจริงที่มีการระบุว่าแบ่งกองกำลังออกเป็นสามส่วน แต่ในส่วนที่รับผิดชอบเข้าตีด้านหน้าสุดได้ให้ข้อมูลตรงกับที่สยุมภูเล่าคือ กองพัน 606, 607, และ 616 อยู่หน่วยเดียวกัน⁹³

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด คือ สารนิยายของสยุมภู ทศพล ว่าด้วยทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิล้างในลาวที่พอจะสามารถพิสูจน์ได้ในทางประวัติศาสตร์ว่าเนื้อหาดังกล่าวคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเหตุการณ์ใด โดยรวมแล้วมีทั้งหมด 4 เหตุการณ์ด้วยกัน คือ สงครามทุ่งไหหิน (18 – 20 ธันวาคม พ.ศ.2514), ศึกสกายไลน์ (มีนาคม พ.ศ.2515), ยุทธการตีเงินสกายไลน์คิน, (เมษายน พ.ศ.2515), และ ปฏิบัติการยึดฆ่าของคิน (พฤษภาคม พ.ศ.2515) อันเป็นช่วงของการประจำการของทหารเสือพรานไทยในลาวเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ยังมีสารนิยายของสยุมภูบางเล่มที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องทหารรับจ้าง แต่ไม่ชัดเจนว่าอ้างอิงจากเหตุการณ์จริงใด เช่น *ทหารชายชาติ* ที่เล่าเรื่องที่สยุมภูได้มาฝึกทหารให้กับหมู่บ้านชาวม้งแห่งหนึ่งที่ไม่ปรากฏชื่อ หรือ สารนิยายตอนยาวเรื่อง *สงครามผืนที่ภูหินตั้ง* ที่เล่าถึงปฏิบัติการแทรกซึมของสยุมภู ณ หมู่บ้านกำแก้ง ที่ตั้งอยู่บริเวณภูหินตั้งเพื่อสืบข่าวเกี่ยวกับผืนที่ทางองค์กรซีไอเอปลูกไว้ โดยสารนิยายสองเล่มนี้อาจเล่าฉากหลังในสงครามล้างในลาวแต่ไม่อาจจะบ่งวันและเวลาได้หรือความเกี่ยวข้องกันกับเหตุการณ์จริงใดบ้าง เป็นต้น

⁹⁰สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง* (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 46.

⁹¹สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน* (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 252.

⁹²เรื่องเดียวกัน, หน้า 292.

⁹³ภูสิน สีนุกูเทิง, *คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง*, หน้า 213.

3.3 การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อ “ทหารไทยในสมรภูมิตองเลา”

ท่ามกลางยุคสมัยของสงครามเย็นที่แผ่ขยายวงกว้างครอบคลุมไปทุกภูมิภาคทั่วโลก รวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่เป็นหนึ่งในพื้นที่ซึ่งขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ นอกเหนือไปจากการต่อสู้ของบรรดาประเทศมหาอำนาจในการสนับสนุนประเทศพันธมิตรคู่สงครามของตน อีกหนึ่งการต่อสู้ของบรรดาประเทศมหาอำนาจ คือ “การแข่งขันเป็นผู้นำในเรื่องข้อมูลข่าวสาร” และ “การโฆษณาชวนเชื่อ” (Propaganda) กล่าวคือ เป็นสงครามของข้อมูลข่าวสาร การแข่งขันดังกล่าวมีนัยยะสำคัญในเรื่องการของปลุกกระแสม และการดึงคนให้หันดีหันงามกับอุดมการณ์ของฝ่ายตน เรียกได้ว่าเป็น “สงครามทางจิตวิทยา” อย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนี้

การใช้โฆษณาชวนเชื่อ หรือ สงครามจิตวิทยาข้างต้น เป็นหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่ทางฝ่ายสหรัฐฯ มหาอำนาจของโลกเสรีใช้ในการชี้นำประเทศพันธมิตรที่อยู่ฝ่ายเดียวกับตน ดังจะเห็นได้จากกรณีของประเทศไทยที่สหรัฐฯ ได้เลือกใช้กลยุทธ์ดังกล่าว โดยใน พ.ศ.2496 สภาความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ ได้มีการอนุมัติแผนยุทธศาสตร์สงครามจิตวิทยาสำหรับประเทศไทย (Psychological Strategy based on Thailand) หรือ PSB D-23 ขึ้น โดยการผลักดันให้ “สถาบันพระมหากษัตริย์” สัญลักษณ์ที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน กลายเป็นสัญลักษณ์สำคัญของชาติที่กำลังถูกคุกคามโดยคอมมิวนิสต์⁹⁴ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวของสหรัฐฯ ได้ผลดีเยี่ยมในการสร้างบรรยากาศความหวาดกลัวและความเกลียดชังคอมมิวนิสต์ในสังคมไทยได้สำเร็จ กล่าวโดยสรุป การเสพข้อมูลข่าวสารหรือการรับรู้ชุดข้อมูล ในยุคสงครามเย็นนั้น ถือเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ทุกฝ่ายใช้ในการชี้นำสังคมและผู้คน

นอกเหนือไปจาก “การเลือกนำเสนอ” ข้อมูลให้สังคมได้รับรู้แล้ว “การเลือกปกปิด” ชุดข้อมูลบางชุด ก็ถือเป็นกลยุทธ์เช่นเดียวกันกับการนำเสนอข้อมูล สำหรับประเทศไทย นอกจากมีการเลือกนำเสนอข้อมูลในลักษณะโฆษณาชวนเชื่อแล้ว การปกปิดข้อมูลบางชุดก็ถือเป็นเรื่องที่ได้บ่อยครั้งในยุคสมัยของสงครามเย็น บางครั้งอาจอ้างในเรื่องของความมั่นคงในประเทศหรืออ้างว่าเป็นชุดข้อมูลที่ปิดป้อง ซึ่งอาจตีความได้เป็นการเสียผลประโยชน์ทางการเมืองโดยตรงของรัฐบาล⁹⁵

⁹⁴ พวงทอง ภาวครพันธ์, การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น, หน้า 81 – 82.

⁹⁵ การควบคุมข่าวสารในช่วงระยะแรกของยุคสงคราม ทางภาครัฐและสื่อมวลชนไทยให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี สืบเนื่องมาจากความหวาดกลัวต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยทางสื่อมวลชนพร้อมใจเสนอสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยในการจัดการคอมมิวนิสต์ทุกรูปแบบ และหากมีข่าวที่สร้างความเสื่อมเสียแก่รัฐบาลทางสื่อมวลชนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยปกปิด ผ่านการอ้างว่าเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของชาติ เช่น กรณีของการที่ทางสหรัฐฯ ใช้น้ำมันที่ผลิตในประเทศไทยทำปฏิบัติการทางอากาศโจมตีเวียดนามเหนือ ที่ในช่วงระยะแยกแยะไม่มีการรายงานข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ จนกระทั่งหลังทศวรรษ 2510 เมื่อ

สำหรับการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อตัวตนของทหารไทยในสมรภูมিসงครามลับในลาวนั้น พบว่าในช่วงระยะแรก หากเริ่มนับตั้งแต่การส่งหน่วยตำรวจพลร่มพารูเข้าไปในลาวเมื่อปี 2503 ยังไม่มีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ไทยที่ลงข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏให้เห็นเท่าไรนัก ผู้วิจัยสันนิษฐานอาจเป็นเพราะว่าหน่วยตำรวจพลร่มพารู มีกระบวนการคัดเลือกคนในที่ค่อนข้างเข้มข้น และมีการปกปิดความลับที่ค่อนข้างดีพอสมควร ทำให้แทบไม่มีข่าวหลุดออกไปภายนอกได้เลย ยิ่งไปกว่านี้ หากคำนึงถึงเรื่องความร่วมมือของสื่อมวลชนกับรัฐบาลในช่วงต้นปี 2500 ในการจูงใจไม่รายงานข่าวบางเรื่องที่กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของชาติ⁹⁶ ยิ่งแสดงให้เห็นว่า การควบคุมข้อมูลข่าวสารของภาครัฐค่อนข้างรัดกุมอย่างมากจนแทบไม่มีข่าวรั่วไหลออกไปเลย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการรับรู้ภายในประเทศช่วงระยะแรก สังคมไทยแทบจะไม่รับรู้ถึงการมีอยู่ของบรรดาทหารไทยที่ไปรบในลาวเลย แต่ทว่าการรับรู้ภายนอกประเทศนั้นก็กลับต่างออกไป การรับรู้ภายนอกประเทศเริ่มขึ้นตั้งแต่ที่ทางไทยส่งหน่วยตำรวจพลร่มเข้าไปช่วยลาวฝ่ายขวายึดเวียงจันทน์ ใน พ.ศ.2503 ทางฝ่ายเวียดนามเหนือได้รื้อเรียนเรื่องนี้ในการประชุมที่เจนีวาทันที ทั้งนี้ ได้ปรากฏข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ภายนอกประเทศลงข่าวเรื่องนี้ด้วยไม่ว่าจะเป็นจีนและอินเดีย⁹⁷ และทันทีที่ทางไทยขยายปฏิบัติการทางทหารในลาวข่าวหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศก็ทยอยลงข่าวเรื่องนี้เช่นเดียวกัน อาทิ คอลัมน์หนึ่งในหนังสือพิมพ์ Le Monde ฉบับลงวันที่ 10 – 11 ธันวาคม พ.ศ.2510 ได้ลงข่าวที่แนวลาวยุคชาติ ได้กล่าวหาว่าประเทศไทยส่งทหารหน่วยจู่โจมทางเฮลิคอปเตอร์เข้าไปในพื้นที่ลาว พร้อมพรรคสุดท้ายมีการแถลงข่าวจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ปฏิเสธข่าวการทิ้งระเบิดของอเมริกาเมื่อวันศุกร์ก่อนหน้าที่ข่าวนี้จะลงตีพิมพ์⁹⁸ ซึ่งการลงข่าวดังกล่าวของหนังสือพิมพ์ต่างประเทศในประเทศฝรั่งเศส ว่าด้วยเรื่องการมีทหารไทยในพื้นที่ลาว ส่งผลให้ทาง

กระแสวิพากษ์วิจารณ์เรื่องฐานทัพอเมริกันและทหารอเมริกันในไทยเริ่มเข้มข้นขึ้น อ้างใน พวงทอง ภวัครพันธุ์, **สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”** (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 66 – 73.

⁹⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 70.

⁹⁷Sutayut Osornprasop, “Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement,” in **Cold War Southeast Asia**, ed. Malcolm H. Murfett (Singapore: Marshall Cavendish International, 2012), p. 185.

⁹⁸“LE NÉO-LAO-HAKSAT ACCUSE LA THAILANDE D’ENVOYER DES COMMANDOS AU LAOS,” *Le Monde* (10-11 December 1967). ใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กต.80/294 **หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ** [พ.ศ.2511 – 2514]

สถานทูตไทยในฝรั่งเศสรีบแจ้งเรื่องร้องเรียนไปยังกระทรวงต่างประเทศไทยในทันที⁹⁹ หรือใน The New York Time โดยให้ข้อมูลว่า ในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ.2512 มีการพบเห็นบรรดาทหารสัญญาชาติไทยปะปนอยู่ในกองทัพแห่งชาติลาว หรือ กลุ่มลาวฝ่ายขวา¹⁰⁰ ยิ่งไปกว่านี้ ใน พ.ศ.2513 ทางหนังสือพิมพ์ The New York Time ได้ลงบทสัมภาษณ์ของ “เจ้าสุภานุวงศ์” หนึ่งในผู้นำขบวนการประเทศลาว หรือ กลุ่มลาวฝ่ายซ้าย ผ่านคอลัมน์ที่มีชื่อว่า “A Call for Peace in Laos” ซึ่งพูดถึงเกี่ยวกับสถานการณ์ภายในลาวและการดำเนินนโยบายถอนทหารอเมริกันออกจากพื้นที่อินโดจีนของประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน โดยเจ้าสุภานุวงศ์โจมตีว่าแม้จะมีการถอนทหารอเมริกันออกจริง แต่สงครามกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น เป็นการดำเนินนโยบายที่ล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้ประเด็นสำคัญที่เจ้าสุภานุวงศ์ได้กล่าวถึงคือ การมีอยู่ของ “ทหารรับจ้างชาวไทย” ที่เข้ามาในพื้นที่ลาว โดยทหารไทยกลุ่มนี้เป็นเพียงหุ่นเชิดที่ทางสหรัฐฯส่งมา¹⁰¹ บทสัมภาษณ์ของเจ้าสุภานุวงศ์เป็นการพาดพิงถึงประเด็นเรื่องดำรงอยู่ของทหารไทยในสมรภูมิสงครามลาว อันเป็นการตอกย้ำว่าประเทศไทยละเมิดความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวโดยสมบูรณ์ ไม่ใช่แค่สนับสนุนสหรัฐฯ ให้นำเครื่องบินไปทิ้งระเบิดในลาวเพื่อป้องกันประเทศตามคำกล่าวอ้างของกระทรวงต่างประเทศไทย¹⁰²

⁹⁹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กต.90.3/46 การตอบโต้การโฆษณาชวนเชื่อ [2510]

¹⁰⁰ รายงานข่าวจากเวียงจันทน์ ในหนังสือพิมพ์ The New York Time ฉบับวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2512 ว่าตรวจพบว่ามีทหารสัญญาชาติไทยใส่เครื่องแบบของกองทัพแห่งชาติลาว ทล. เข้าร่วมในสงคราม ซึ่งข้อมูลนี้ปรากฏในบทความเรื่อง Laos: The Forgotten War Widens ของ Joseph J. Zasloff ตีพิมพ์ในวารสาร Asian Survey เมื่อ พ.ศ.2513 แสดงให้เห็นการรับรู้ภายนอกประเทศเกี่ยวกับเรื่องการดำรงอยู่ของทหารไทยในสมรภูมิลาวไม่สามารถปกปิดได้สมบูรณ์ อ้างใน Joseph J. Zasloff, “Laos: The Forgotten War Widens,” *Asian Survey* 10, 1 (January 1970): 65 – 72.

¹⁰¹ Prince Souphanouvong, “Call for Peace in Laos,” *New York Time* (9 November 1970) ใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กต.80/294 หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ [พ.ศ.2511 – 2514]

¹⁰² ใน พ.ศ.2508 มีข่าวเกี่ยวกับเครื่องบินสหรัฐฯในประเทศไทยได้บินปฏิบัติการเข้าไปในพื้นที่ประเทศลาวและเวียดนามเหนือจนเป็นที่ถูกกล่าวถึงและถูกวิจารณ์ทั้งในและนอกประเทศ ทั้งนี้ในส่วนราชการก็ไม่ทราบข้อเท็จจริงเรื่องนี้ ส่งผลให้ทางหน่วยงานรัฐของประเทศไทยต้องส่งหนังสือไปชี้แจงกับผู้ว่าราชการทุกจังหวัด เพื่อให้พึงระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำในการตอบโต้ประชาชนหากจำเป็นต้องชี้แจง โดยให้ผู้แถลงข่าวรายงานแก่ประชาชนว่า กำลังทางอากาศหรือเครื่องบินสหรัฐฯที่เข้ามาในประเทศไทยนั้น “เพื่อป้องกันประเทศไทยโดยเฉพาะตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่ทางรัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลสหรัฐฯ และไม่มีข้อตกลงใด ๆ ที่จะยอมให้สหรัฐฯใช้ฐานทัพของประเทศไทยออกไปปฏิบัติการโจมตีประเทศอื่น ตามข่าวลือและโฆษณาชวนเชื่อที่ฝ่ายตรงข้ามโจมตีรัฐบาลไทย นอกเหนือการป้องกันประเทศไทยเท่านั้น” ดูรายละเอียดได้ใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. [1] มท. 3.1.5.18/5

คอลัมน์ “Laotian War Focus on Thailand” ของ Max Coiffait จากหนังสือพิมพ์ The Korea Times ในปีเดียวกัน ก็ลงข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ความขัดแย้งในลาว ไม่ว่าจะเป็สถานการณ์การสู้รบที่เกิดขึ้น ความกังวลของสหรัฐฯที่มีต่อสมรภูมินี้ รวมถึงการพาดพิงถึงประเทศไทยในความขัดแย้งนี้ อย่างไรก็ตาม Coiffait ได้ระบุในตอนต้นของคอลัมน์ว่าไม่ว่าประเทศไทยจะแทรกแซงลาวจริงหรือไม่ แต่ก็ควรจะโฟกัสไปถึงประเทศไทยในฐานะผู้สังเกตการณ์สำคัญที่พรมแดนติดกับลาว¹⁰³ แม้ว่าคอลัมน์นี้จะไม่ได้กล่าวถึงบทบาทของไทยในลาวโดยตรง มีหน้าซ้ำยังไม่ได้ยืนยันว่าไทยเกี่ยวข้องจริงหรือไม่ แต่เป็นที่รู้กันสำหรับกลุ่มผู้อ่านว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ไทยจะมีส่วนเกี่ยวข้องจริง จากความร่วมมือของสหรัฐฯและไทย ณ ช่วงเวลานั้นที่แทบจะเปิดเผยว่ามีฐานทัพสหรัฐฯในประเทศไทย และมีการพบเห็นเครื่องบินจากไทยบินเข้าไปในลาวบ่อยครั้ง

เมื่อพิจารณาถึงการที่การรับรู้ภายนอกประเทศที่รับรู้ถึงการมีตัวตนของทหารไทยในสงครามลับในลาว ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าสาเหตุประการหนึ่ง อาจมาจากการส่งทหารไทยห้วงที่ 2 (กองทหารปืนใหญ่เอสอาร์ และ หน่วยบินไฟร์ฟลาย) ที่มีความเปิดเผยพอสมควร หากเทียบกับการส่งทหารห้วงที่ 1 (หน่วยตำรวจพลร่มพารู) เนื่องจาก หน่วยตำรวจพลร่มพารูถูกฝึกมาในลักษณะของการลอบเร้น แฝงตัวกับชาวบ้านในพื้นที่ได้ ดังนั้นหน่วยตำรวจพลร่มพารูจึงแทบไม่ถูกตรวจพบในช่วงแรกที่มีการส่งไปลาวเลย ในทางกลับกัน ทหารไทยในลาวนับตั้งแต่ห้วงที่ 2 เป็นต้นมา มีความเป็น “ทหาร” ค่อนข้างสูง กล่าวคือ ไม่มีทักษะในการกลมกลืนกับชาวบ้านที่หน่วยตำรวจพลร่มมีนั่นเอง ดังนั้น จึงทำให้ถูกสังเกตเห็นได้ง่าย จนนำไปสู่การรั่วไหลของข้อมูลภายนอกประเทศ ต่างกับชุดข้อมูลเรื่องการดำรงอยู่ของหน่วยตำรวจพลร่มซึ่งเป็นชาวไทยในสมรภูมิลาว ที่แทบไม่รั่วไหลออกสู่ภายนอก

แม้ว่าข่าวสารเกี่ยวกับทหารไทยในลาวจะถูกปิดในช่วงระยะแรก แต่ทว่าสำหรับประเทศไทย มีการลงข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์การสู้รบในอินโดจีนตลอดเช่นกัน โดยหนังสือพิมพ์หลายฉบับในประเทศไทยต่างให้ความสนใจกับข่าวสารสถานการณ์ในพื้นที่อินโดจีนอย่างมาก โดยเฉพาะการต่อสู้ในสงครามเวียดนาม เนื่องจากเป็นสมรภูมิรบที่มีการส่งทหารไทยเข้าร่วมอย่างเปิดเผย ข้อสังเกตที่น่าสนใจสำหรับการนำเสนอการรับรู้เรื่องราวในสงครามอินโดจีนที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ไทย

เอกสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองการข่าว และการต่างประเทศ เรื่อง การแถลงข่าวเกี่ยวกับปฏิบัติการของเครื่องบินสหรัฐในประเทศไทย [17 มิ.ย. – 9 ส.ค.2508]

¹⁰³Max Coiffait, “Laotian War Focus on Thailand,” The Korea Times (3 March 1970). ใน หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. กต.80/294 หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ [พ.ศ.2511 – 2514]

ไม่ว่าจะเป็น หนังสือพิมพ์เจ้าใหญ่ อย่าง เดลินิวส์¹⁰⁴ หรือสยามรัฐ¹⁰⁵ นั้น มักวางกรอบของการเล่าข่าวเรื่อง อินโดจีนคล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้ 1.สถานการณ์การสู้รบในอินโดจีน ณ ช่วงเวลานั้นเป็นเช่นไร 2. สหรัชมัยบทบาทหรือมีปฏิบัติการรับมือเช่นไรกับพื้นที่อินโดจีน และ 3.ทหารไทยในสงครามเวียดนาม เป็นอย่างไร ซึ่งแม้จะใช้คำครอบคลุมถึงพื้นที่ “อินโดจีน” แต่กลับให้น้ำหนักของสมรภูมิในเวียดนาม มากกว่าสมรภูมิในลาวอย่างเห็นได้ชัด

การรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อเรื่องการส่งทหารไทยเข้าไปในพื้นที่ลาวนั้น จากการสำรวจข่าว หนังสือพิมพ์หลายฉบับพบว่า เริ่มมีปรากฏให้เห็นใน พ.ศ.2514 เป็นต้นมา โดยเริ่มต้นในช่วงราวเดือน กุมภาพันธ์ปีดังกล่าว ซึ่งเริ่มมีการลงข่าวเกี่ยวกับการแอบมีทหารไทยเข้าไปรบในพื้นที่ลาว หากเปรียบเทียบในช่วงก่อนหน้าที่แทบไม่มีการลงข่าวถึงการมีทหารไทยในลาวเลย อย่างไรก็ตามการลง ข่าวเกี่ยวกับทหารไทยในลาว มักเป็นการเล่าข่าวในเชิงที่คลุมเครือและไม่ได้บอกแหล่งที่มาของข้อมูล ดังกล่าวอย่างแน่ชัด เพียงแต่เป็นการหยิบเอาข่าวต่างประเทศมาเล่าเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จาก คอลัมน์ข่าวเรื่อง “ทหารไทยร่วมรบด้วย” จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 ที่ยึดคำบอกเล่าจากสำนักข่าวในเกียวโตที่ไม่ทราบแหล่งที่มาว่ามาจากที่ใด ได้ลงข่าวมีผู้พบ เห็นทหารไทยกว่าจำนวนหนึ่งพันคนในพื้นที่ลาว¹⁰⁵

ภายหลังจากการลงข่าวเรื่องมีผู้พบเห็นทหารไทยในพื้นที่ลาวในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ อันเป็น สัญญาณเริ่มต้นที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยละเมิดความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาว ไม่กี่วันถัด มา หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ได้ลงข่าวเกี่ยวกับความคิดเห็นของ จอมพล ถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีไทยถึงสถานการณ์การสู้รบที่เกิดขึ้นในลาว แม้ว่าในบทสัมภาษณ์ของ นายกรัฐมนตรีจะไม่ได้กล่าวถึงเรื่องที่ทหารไทยในลาวโดยตรง แต่ได้แสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจเอาไว้ว่า “เวียดนามเหนือมันละเมิดความตกลงในดินแดนลาวมาปลายปี กลับไม่มีประเทศใดร้องเรียนหรือติ เตียนเลย แต่พอเวียดนามใต้ละเมิดความตกลงส่งทหารเข้าไปในลาวบ้าง กลับโดนประท้วงจากหลาย ๆ ประเทศว่าไม่เหมาะสม”¹⁰⁶ ข้อคิดเห็นของนายกรัฐมนตรีไทยครั้งนี้สามารถตีความแบบอ้อม ๆ ได้ ว่า การละเมิดความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวนั้น มิใช่แต่เพียงประเทศฝ่ายโลก

¹⁰⁴สำหรับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คือ คอลัมน์ “*เข็มทิศโลก*” ที่เล่าถึงสถานการณ์ความเป็นไปทั่วโลก ซึ่งใน ทศวรรษ 2510 โดยส่วนใหญ่เจาะจงกับเรื่องราวสถานการณ์ในอินโดจีนเป็นหลัก สำหรับ สถานการณ์การสู้รบใน ลาวก็ถูกกล่าวถึงในคอลัมน์นี้เช่นกัน โดยเฉพาะในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 คอลัมน์เข็มทิศโลกลงข่าวเกี่ยวกับการสู้รบในลาวแทบทุกสัปดาห์ จนกระทั่งพอเข้าเดือนมีนาคมเป็นต้นมา การพูดถึงสถานการณ์ในลาวเริ่มลดน้อยลง

¹⁰⁵“ทหารไทยร่วมรบด้วย,” สยามรัฐ (4 กุมภาพันธ์ 2514): 16.

¹⁰⁶“นายภา พุดถึงเหตุการณ์ในลาว,” สยามรัฐ (12 กุมภาพันธ์ 2514): 1, 16.

เสรีเท่านั้น แต่นั่นรวมถึงประเทศฝ่ายโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เช่นกัน ผู้วิจัยมองว่าคำตอบของนายก ต่อผู้สื่อข่าวครั้งนี้ คือการตอบในลักษณะแก้ต่างให้กับประเทศไทยในทางอ้อม ในความหมายว่าหากมี ทหารไทยอยู่ในพื้นที่ลาวจริง แต่ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก เนื่องจากในบรรดาประเทศโลกสังคมนิยม คอมมิวนิสต์อย่างกรณีของเวียดนามเหนือเองก็ได้ทำการละเมิดความตกลงเช่นกัน ดังนั้นหากประเทศ ไทยจะละเมิดบ้างก็ไม่ใช่เรื่องที่ผิด

ในขณะเดียวกัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ลงข่าวเกี่ยวกับกรณีการมีอยู่ของทหารไทยในลาว ช่วง เดือนกุมภาพันธ์ปีเดียวกัน คล้ายคลึงกับหนังสือพิมพ์สยามรัฐ แต่เป็นการลงข่าวดังกล่าวในช่วงปลาย เดือนแทน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ ซึ่งมีการพาดหัวข้อในหน้าหนังสือพิมพ์วันดังกล่าว ใหญ่โต “ไทยปฏิเสธส่งทหารอาสาสมัครไปลาว” จากกรณีที่มิสชันนารีชาวต่างประเทศเคยรายงานข่าวว่า ประเทศไทยได้ส่งอาสาสมัครจำนวนกว่า 1600 คนโดยตรงลงไปบริเวณเมืองล่องแจ้ง เพื่อช่วยทหาร แม้วของนายพลวังเปาสู้กับฝ่ายลาวคอมมิวนิสต์ ซึ่งทางประเทศไทยได้ปฏิเสธข่าวในทันทีว่าไม่เป็น ความจริง พร้อมระบุต่อไปว่าประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือในการฝึกทหารลาวเป็นครั้งคราว เท่านั้น เมื่อฝึกเสร็จก็ส่งทหารลาวกลับไปในพื้นที่ ซึ่งในกรณีนี้อาจสร้างความเข้าใจผิดให้กับสื่อมวลชน และนักข่าวได้หรือข่าวเรื่องนายพลวังเปาได้เดินทางเข้ามาในกรุงเทพฯ เพื่อหารือทางการทหารกับไทย นั้น แท้จริงนายพลวังเปาได้เข้ามาเพื่อลงนามอนุญาตในการผ่าตัดของภรรยาตนที่เข้ามารักษาตัวใน กรุงเทพฯ เท่านั้น และสำหรับเรื่องที่มีข่าวว่ามีทหารไทยไปรบในลาว ได้มีการให้เหตุผล ว่าแท้จริงมี คนไทยได้ข้ามไปฝั่งลาวเพื่อทำมาหากินตามปกติ และเมื่ออยู่ในลาวนานวันเข้าก็กลายเป็นคนลาวไป แล้ว จากนั้นจึงสมัครไปเป็นทหาร ทั้งนี้ เจ้าสุวรรณภูมา ผู้ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีลาวเองก็ยังคงเคยให้ สัมภาษณ์เสียด้วยซ้ำว่า คนลาวกับคนไทยมีสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน เพราะมีชายแดนติดกันจึงมีญาติพี่น้อง อยู่สองฝั่งเป็นธรรมดา¹⁰⁷ กล่าวคือ ทางรัฐบาลไทยได้ปฏิเสธเรื่องการส่งทหารไทยในลาว แต่ก็ต้องจำ ยอมรับเรื่องที่มีทหารลาวเข้ามาฝึกในไทยจริง หรือการที่นายพลวังเปาเข้ามาในประเทศไทย อันแสดง ให้เห็นว่าประเทศไทยมีสัมพันธ์อันดีกับลาวฝ่ายขวา เช่นเดียวกับเรื่องการตรวจพบทหารสัญญาชาติไทยใน ลาว ที่มีการหยิบยกเรื่องความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์และพรมแดน มาเป็นข้ออ้างว่าทหารไทยสัญญาชาติ ไทยที่อยู่ในลาว แท้จริงคือ ชาวไทยที่เปลี่ยนสัญชาติเป็นคนลาวไปแล้ว ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศ ไทยแต่อย่างใด

ถัดมาในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ที่มีการนำบทสัมภาษณ์ของจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งเป็น นายกรัฐมนตรีไทย ณ ช่วงเวลานั้น มาเล่าว่า “สำหรับที่มีเสียงพูดกันว่า มีทหารไทยอยู่ในลาวนั้น

¹⁰⁷ “ไทยปฏิเสธข่าว,” เดลินิวส์ (22 กุมภาพันธ์ 2514): 1-2, 16.

รัฐบาลได้ประกาศไปหลายครั้งแล้วว่า ไม่เคยส่งทหารไทยเข้าไปในลาว จะช่วยได้แต่เพียงรับฝึกทหารในแบบเดียวกับที่ช่วยเขมร”¹⁰⁸ และต่อมาฉบับลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ซึ่งได้มีการแถลงจากรัฐบาล ที่เน้นย้ำในประเด็นเรื่องทหารไทยในลาวอย่างหนักแน่นว่า เป็นเพียงแค่ “ข่าวโคมลอย” ที่ไม่มีมูลความจริงมารองรับแต่อย่างใด พร้อมยืนยันอย่างหนักแน่นในการเคารพเรื่องความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาวว่าประเทศไทยจะไม่ละเมิดในข้อตกลงดังกล่าวเด็ดขาด¹⁰⁹

ผู้วิจัยได้สำรวจข่าวหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองอยู่ของทหารไทยในลาว พบจุดร่วมสำคัญคือ เริ่มเป็นที่กล่าวถึงอย่างแพร่หลายตามหน้าหนังสือพิมพ์ ราวเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 ในช่วงก่อนหน้า พบว่าโดยส่วนใหญ่มักเล่าสถานการณ์ในลาวโดยการไม่กล่าวถึงทหารไทยในสมรภูมินี้ ทั้งยังให้ความสนใจเกี่ยวกับสมรภูมิในเวียดนามเป็นหลัก เช่น ข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ในช่วงเดือนมกราคม ต้นปี 2514 และช่วงสิ้นปี 2513 ที่มักกล่าวถึงปฏิบัติการทิ้งระเบิดในเวียดนามเหนือเพื่อช่วยชีวิตทหารเวียดนามใต้ หรือการลงข่าวการหักท้าวของทหารไทยในสงครามเวียดนามที่ไม่ได้รับเงินเดือน และฝึกฝนอย่างลำบาก¹¹⁰ ในขณะที่ข่าวการสู้รบในสมรภูมิลาวเริ่มปรากฏเพิ่มมากขึ้นราวเดือนกุมภาพันธ์เป็นต้นมา อาจสืบเนื่องมาจากในเดือนกุมภาพันธ์เป็นเดือนที่เบาแสรเรื่องการเมืองของทหารไทยในสมรภูมิลาวเริ่มเพิ่มมากขึ้นอย่างหนัก ทั้งนี้ ข่าวดังกล่าวยังเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง เป็นเหตุให้ทางรัฐบาลไทยและกองทัพต้องออกมาปฏิเสธอย่างเป็นทางการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

นอกจากนี้ บทความในสังคมศาสตร์ปริทัศน์เรื่อง “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง”¹¹¹ ของผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ตีพิมพ์ใน พ.ศ.2516 ได้ยืนยันเช่นเดียวกันว่าในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 ช่วงที่เรื่องทหารไทยในสมรภูมิลาวเริ่มแดงออกสู่สายตาสาธารณชนในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ บทความนี้ยังได้หยิบยกบทสัมภาษณ์ของพลเอกกฤษณ์ สีวะระ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ในเดือนกุมภาพันธ์มายืนยันเรื่องรัฐบาลไทยปฏิเสธการดำรงอยู่ของทหารไทยในลาวเช่นกัน โดยพลเอ

¹⁰⁸ “ก่อนขึ้นแท่น: นายกียันย่นยกเล็กกฏอัยการศึก,” *เดลินิวส์* (25 กุมภาพันธ์ 2514): 1, 16.

¹⁰⁹ หลวง กลางกรุง, “เหนือได้ออกตก เหตุการณ์ในประเทศลาวกำลังอยู่ในขั้นคับขัน ผู้อพยพหลบภัยเข้ามาพึ่งพาเป็นเรื่องน่าระวังเพราะไม่มีโอกาสรู้ว่าเป็นลาวดีหรือลาวร้าย,” *เดลินิวส์* (26 กุมภาพันธ์ 2514).

¹¹⁰ ข่าวส่วนใหญ่ตั้งแต่ปี 2513 – 2514 เกี่ยวข้องกับสงครามเวียดนามเสียส่วนใหญ่ หรือไม่ก็ลงข่าวการใช้ชีวิตของทหารไทยในสมรภูมิเวียดนาม อ้างใน “ปีใหม่แล้ว..สงครามยังไม่จบสิ้น,” *เดลินิวส์* (3 มกราคม 2514): 24. และ “นิกสันว่าแลเห็นทางยุติการรบของทหารสหรัฐในเวียดนาม,” *เดลินิวส์* (7 มกราคม 2514): 6, 15.

¹¹¹ ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว, “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง,” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* 11, 10 (ตุลาคม 2516).

กฤษฎณ์ได้ให้สัมภาษณ์เอาไว้ว่า “ประเทศไทย ไม่เคยส่งทหารอะไรทั้งนั้นเข้าไปในลาวและเขมร เพราะเราเคารพในอธิปไตยความเป็นกลางของประเทศทั้งสองและข้อตกลงเจนนีวา” พลเอกกฤษฎณ์ได้ขอล่าวหาของฝ่ายประเทศลาวกรณีไทยแทรกแซงว่า “เป็นเรื่องตลกที่สุด” และกล่าวต่อไปว่า “ถ้ารัฐบาลได้ส่งทหารเข้าลาวและเขมรจริง เรื่องจะต้องผ่านรัฐสภาก่อนและคงมีปฏิกริยาแน่ ๆ ”¹¹² ดังนั้น ควรสรุปได้ว่าสำหรับประเทศไทย ราวเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 คือ ช่วงที่เรื่องทหารไทยในสมรภูมิลาวเริ่มเป็นที่รับรู้อย่างทั่วถึงในสังคมไทย

ในช่วงหลังจากเดือนกุมภาพันธ์ปีดังกล่าว ข่าวเรื่องสถานการณ์รบในลาวเริ่มเป็นที่กล่าวถึงน้อยลง สังคมเริ่มหันไปให้ความสนใจกับสมรภูมิในเวียดนามเช่นเดิม¹¹³ ชาวที่เกี่ยวข้องกับทหารไทยในพื้นที่ลาวเริ่มจางหายไปและไม่ถูกกล่าวถึงอีกเลย อาจเป็นเพราะการปฏิเสธอย่างหนักแน่นของรัฐบาลไทย จนกระทั่งในช่วงกลางปีเดียวกัน เรื่องของทหารไทยในลาวเริ่มถูกกลับมาให้ความสนใจอีกครั้ง โดยสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ซึ่งถือเป็นวารสารแนววิพากษ์วิจารณ์การเมืองอย่างเปิดเผย อันถือเป็นเสียงของกลุ่มปัญญาชนฝ่ายก้าวหน้า ได้มีการลงบทความเรื่อง “ทหารไทยในลาว: เรื่องจริงหรืออิงนิยาย”¹¹⁴ ของ สมบัติ วัฒนิก ตีพิมพ์ช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2514 โดยบทความนี้เป็นการตั้งคำถามว่าทหารไทยในลาวมีจริงหรือไม่ จากการที่มีข่าวหนังสือพิมพ์ภายนอกประเทศเล่าถึงการมีอยู่ของทหารไทยกลุ่มนี้ตลอด

อย่างไรก็ตาม ในบทความนี้สมบัติไม่ได้ยืนยันคำตอบอย่างชัดเจนหรือเชื่อในคำกล่าวหาจากข่าวหนังสือพิมพ์ภายนอกประเทศ เพียงแต่เป็นการตั้งคำถามว่า “สมมุติว่า” (What If) มีทหารไทยในลาวจริง สิ่งที่รัฐบาลไทยควรทำคือการเลิกดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ขึ้นกับพันธมิตรอย่างสหรัฐฯ เพียงอย่างเดียว เพราะมีแต่ผลเสียมากกว่าผลดีสำหรับประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดความเป็นกลางลาว เช่น จะถูกประณามจากมติมหาชนทั่วโลก และยังส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ สมบัติยังกล่าวถึงความอ่อนแอของรัฐบาลไทยที่ประกาศว่าต้องการยุติสงครามอินโดจีนโดยเร็ว แต่กลับส่งทหารไทยเข้าร่วมในสงคราม ซึ่งเป็นการขยายขอบเขตของสงครามแทน กล่าวได้ว่า บทความชิ้นนี้เป็นกรวิพากษ์วิจารณ์และเสียดสีการดำเนินนโยบายของ

¹¹²เรื่องเดียวกัน, หน้า 54.

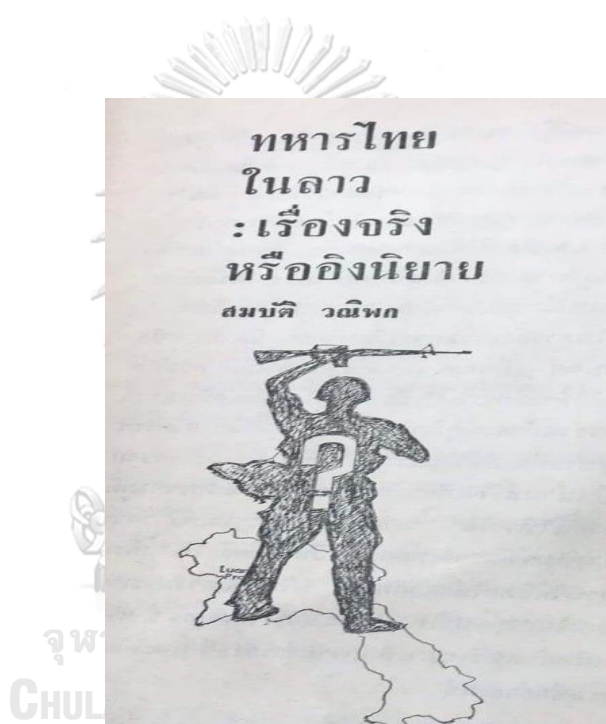
¹¹³จากการสำรวจของผู้วิจัยจากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ภายหลังกุมภาพันธ์ พ.ศ.2514 (ช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน) พบว่า ข่าวเรื่องสถานการณ์รบที่เกิดขึ้นในลาว เริ่มลงเป็นครั้งคราว ไม่ได้ลงถี่หรือต่อเนื่องเหมือนเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา โดยแทบจะไม่พบข่าวที่เขียนถึงทหารไทยในลาว โดยส่วนใหญ่จะรายงานแต่สถานการณ์การสู้รบที่เกิดขึ้นในลาว

¹¹⁴สมบัติ วัฒนิก, “ทหารไทยในลาว: เรื่องจริงหรืออิงนิยาย,” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* 9,1 (มิถุนายน 2514).

ประเทศไทยและสหรัฐฯต่อภูมิภาคอินโดจีนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะความคลุมเครือเรื่องทหารไทยในลาว

“...การที่ไทยเราส่งทหารเข้าไปปฏิบัติการในเวียดนามและลาว (หากเป็นจริง) ก็มีใช่เป็นการขยายขอบเขตของสงครามละหรือ รัฐบาลถือว่าการทำศึกรนอกบ้านดีกว่าการทำศึกในบ้าน การที่เรายอมให้สหรัฐฯ มาตั้งฐานทัพในไทยมีใช่เป็นการซักศึกเข้าบ้านแน่หรือ”¹¹⁵ [เน้นโดยผู้วิจัย]

ภาพที่ 13 ภาพประกอบบทความ“ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย”ของสมบัติ วัฒนพิท ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ตีพิมพ์ในเดือนมิถุนายน 2514 (ที่มา:สมบัติ วัฒนพิท, “ทหารไทยในลาว:เรื่องจริงหรืออิงนิยาย,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 9,1 (มิถุนายน 2514).)

สำหรับ สาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เรื่องทหารไทยในลาวเริ่มถูกกล่าวถึงอีกครั้ง ในกลางปี 2514 สืบเนื่องจาก ในช่วงเดือนมิถุนายนปีดังกล่าว เอกสารลับของทางราชการสหรัฐฯได้หลุดออกมาและถูกนำมาเปิดเผยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์เจ้าใหญ่อย่าง Washington Post และ New York Time ซึ่งเนื้อหา

¹¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

สำคัญของเอกสารที่หลุดออกมาคือ การดำเนินนโยบายอย่างลับ ๆ ของสหรัฐฯในภูมิภาคอินโดจีน โดยคาดว่าหนึ่งในเอกสารที่หลุดคือเรื่องของการมีอยู่ของทหารไทยในลาว ข่าวเรื่องเอกสารหลุดได้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรายใหญ่อย่างแพร่หลาย¹¹⁶ อันเป็นเหตุให้สมบัติ วัฒนพิทต้องเขียนบทความลงสังคมศาสตร์ปริทัศน์เพื่อกลับมาทบทวนสถานะของทหารไทยในลาวว่ามีอยู่จริงหรือไม่

บทความของสมบัติในวารสังคมศาสตร์ปริทัศน์แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าในช่วงต้นปี 2514 จะเป็นช่วงที่สังคมไทยเริ่มรับรู้ถึงการมีอยู่ของทหารไทยในสงครามลับในลาว ภาพจำของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยในสมรภูมินี้ยังไม่ออกไปในทางแง่ลบ แต่เป็นการรับรู้ที่มีความคลุมเครือและไม่ชัดเจนเสียมากกว่า สำหรับภาพจำในแง่ลบของทหารไทยในสมรภูมินี้ ผู้วิจัยคาดการณ์และสันนิษฐานไว้ว่าเกิดขึ้นในช่วง ปี 2516 อันเป็นช่วงที่กระแสต่อต้านรัฐบาลและสงครามเวียดนามในประเทศไทยอยู่ในจุดสูงสุด ทั้งนี้ ใน พ.ศ.2516 เป็นช่วงที่โฆษกกระทรวงต่างประเทศของทางสหรัฐฯ ที่เรียกได้ว่าเป็นหน่วยงานรัฐ ได้ออกมาประกาศอย่างเป็นทางการว่ามีทหารไทยที่ไม่ได้ประจำการได้ทำการสู้รบกับคอมมิวนิสต์ในพื้นที่ลาวจริง พร้อมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลว่ามีจำนวนทั้งสิ้นทั้งหมด 15,000 คน ซึ่งประกาศอย่างเป็นทางการของสหรัฐฯได้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยช่วงกลางเดือนพฤษภาคมปีดังกล่าว¹¹⁷ และในไม่กี่วันถัดมา มีการลงข่าวเรื่องทหารไทยในลาวซ้ำอีกครั้ง โดยทางกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯได้เปิดเผยเพิ่มเติมว่า ทางสหรัฐฯได้ให้เงินทุนจำนวนมหาศาลถึง 26 ล้านดอลลาร์ไปให้กับปฏิบัติการทางทหารไทยในลาว¹¹⁸

เมื่อมีชุดข้อมูลที่ได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการจากทางกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ แม้ว่าก่อนหน้านี ทางสหรัฐฯพยายามเลี่ยงที่จะให้คำตอบว่ามีทหารไทยในลาวจริงหรือไม่ เพื่อช่วยพันธมิตรอย่างไทยปกปิดข้อมูลว่าได้ทำการละเมิดความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาวจริง ส่งผลให้ทางรัฐบาลและกองทัพไทยต้องออกมาตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลของทางกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ในที่สุด โดยในกลางเดือนพฤษภาคมปีเดียวกัน ทางพลเอกประภาส จารุเสถียร (ยศขณะนั้น) ได้ตอบคำถามของผู้สื่อข่าวชาวไทยเรื่องทหารไทยในลาวว่า “ผมจะไปรู้ได้อย่างไร ในเมื่อพวกนั้นข้ามไปข้าม

¹¹⁶เช่น หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ที่เริ่มลงข่าวเรื่องเอกสารหลุดของทางการสหรัฐฯ โดยได้ระบุว่าเนื้อหาของเอกสารที่หลุดมีการพาดพิงถึงประเทศไทยว่าเกี่ยวข้องกับสหรัฐฯโดยตรง อ้างใน “รัฐบาลสหรัฐฯออกหมายจับผู้เผยเอกสารลับแล้ว,” เดลินิวส์ (27 มิถุนายน 2514): 1, 2.

¹¹⁷“ยังไม่ประกาศเป็นทางการ สหรัฐว่ามีทหารไทยในลาว 15,000 คน,” เดลินิวส์ (14 พฤษภาคม 2516): 2.

¹¹⁸“สหรัฐฯเผยภาวะทหารไทยที่รบในลาว,” เดลินิวส์ (19 พฤษภาคม 2516): 2.

มาอยู่ตลอดเวลา พอเก็บเงินได้เขาก็กลับประเทศไทย” แต่ประภาสก็ได้ชมเชยทหารไทยเหล่านั้นต่อไปว่า “คนไทยที่ไปรับจ้างเป็นทหารเป็นนักรบที่เก่งจริง ๆ”¹¹⁹

การตอบคำถามของพลเอกประภาส ในการเลือกใช้คำว่าทหารไทยกลุ่มนี้รับจ้างไปรบเพื่อเงิน ไม่มีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลและกองทัพ อาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้ทหารเหล่านี้ถูกสังคมรับรู้ในแง่ที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้น ผ่านการประกอบสร้างวาทกรรมและคำเรียกแทนกลุ่มทหารไทยในลาวให้เป็น **ทหารรับจ้าง** ที่ดูไม่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพียงแต่ออกไปรบเพียงเพราะความต้องการทางการเงินเท่านั้น ทั้งนี้ ยิ่งทางรัฐบาลและกองทัพปิดความรับผิดชอบว่าไม่เกี่ยวข้องกับทหารไทยกลุ่มนี้ อันเป็นการตัดขาดจากการช่วยแก้ต่างจากรัฐในทางอ้อมในทันที แม้ว่าทางรัฐบาลจะชมคนกลุ่มนี้ควบคู่ไปด้วยก็ตาม ทำให้ประชาชนที่มีอุดมการณ์แบบขวา (อนุรักษนิยม) ไม่แยแสตามไปด้วย ในขณะที่ประชาชนที่มีอุดมการณ์แบบซ้าย (ก้าวหน้า) กลับเลือกใช้ประเด็นทหารรับจ้างมาโจมตีอย่างหนักหน่วง ดังจะเห็นได้จาก บทความที่ตีพิมพ์ลงในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ในช่วง พ.ศ.2516 ที่วิพากษ์วิจารณ์เรื่องทหารรับจ้างไทยในลาวผ่านถ้อยคำที่รุนแรงมากขึ้น ต่างจากบทความเดิมของสมบัติที่ลงใน พ.ศ.2514 ที่ภาพจำของทหารไทยในลาวยังคงคลุมเครือ หรือในช่วง พ.ศ.2515 แม้จะมีบทความเกี่ยวกับสงครามลับในลาวลงตีพิมพ์แต่ก็ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิดังกล่าวมากมายนัก¹²⁰ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าปี 2516 คือปีที่สังคมไทยรับรู้เรื่องทหารไทยในสมรภูมินี้ว่ามีตัวตนอยู่จริงอย่างสมบูรณ์

เมื่อชุดความจริงเรื่องดังกล่าวเริ่มปรากฏขึ้นผ่านการยอมรับอย่างเป็นทางการของสหรัฐฯ ผู้นำฝ่ายโลกเสรี และการจำใจยอมรับของรัฐบาลไทย ส่งผลให้ปัญญาชนฝ่ายก้าวหน้าเริ่มออกมาพูด

¹¹⁹ ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว, “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง,” **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 11, 10: 55.

¹²⁰ เช่น สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับกรกฎาคม พ.ศ.2515 มีบทความ “สงครามที่ไม่เปิดเผยในลาว” ของ มงคล อยู่ ที่เขียนสรุปลำดับเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในลาว โดยมีการระบุถึงการมีอยู่ของทหารไทยในลาวเพียงเล็กน้อย ซึ่งเล่าแค่เพียงว่ามีทหารไทยเข้าไปรบในลาว ภายใต้การสนับสนุนจากสหรัฐฯ เพื่อต่อต้านขบวนการประเทศลาว อย่างไรก็ตาม บทความนี้ผู้เขียนได้ระบุว่ารวบรวมมาจากหนังสือพิมพ์ Moscow News ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของสหภาพโซเวียต อันหมายความว่า เป็นการนำข้อมูลจากฝ่ายโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์มาเผยแพร่ อ้างใน มงคล อยู่, “สงครามที่ไม่เปิดเผยในลาว,” **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 10, 7 (กรกฎาคม 2515): 98-99. หรือในฉบับช่วงต้นปี 2516 บทความ “ถนนในลาวกับความมั่นคงในไทย” ของ พันศักดิ์ วิญญรัตน์ ที่เล่าถึงประวัติความเป็นมาของถนนในลาวที่ทางประเทศจีนสร้างว่าอาจไม่ได้ใช้รุกรานไทยตามความเข้าใจของสังคม แต่ถนนดังกล่าวสร้างไว้นานแล้วเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าในอนาคตของลาว ซึ่งบทความนี้กล่าวถึงทหารไทยแค่เพียงว่าทางการไทยส่งทหารเข้าแทรกแซงในลาวจากความช่วยเหลือสหรัฐฯ จากนั้นไม่ได้ลงรายละเอียดเพิ่มเติมแต่อย่างใด อ้าง พันศักดิ์ วิญญรัตน์, “ถนนในลาวกับความมั่นคงในไทย,” **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 11,2 (กุมภาพันธ์ 2516): 10 - 13.

เรื่องทหารไทยในลาวอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับตีพิมพ์เดือนตุลาคม พ.ศ.2516 ที่มีบทความเรื่องสงครามลับในลาวถึง 7 บทความ โดยเป็นเรื่องเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยถึง 2 บทความ ซึ่งบทความแรกคือเรื่อง “บทนำ/ทหารรับจ้าง:เกียรติภูมิของชาติอยู่ที่ไหน”¹²¹ ของ สุชาติ สวัสดิ์ศรี โดยเล่าถึงการมีอยู่ของทหารไทยในลาวที่เรียกว่า “ทหารรับจ้าง” ว่ามีอยู่จริงแน่นอน ภายหลังจากที่มีหลักฐานยืนยันอย่างเป็นทางการจากทางสหรัฐฯ ว่าการส่งทหารไทยเข้าไปแทรกแซงในลาวนั้นเป็นส่วนหนึ่งของ “โครงการกองกำลังรบกองโจรพิเศษ” (SGU) ทั้งนี้ ยังเล่ากระบวนการลักลอบเข้าไปในลาวว่าต้องทำอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชื่อปลอมเป็นลาว และมีบัตรประจำตัวลาว พร้อมกันนี้ สุชาติยืนยันอย่างหนักแน่นว่ากองทัพไทยมีส่วนรู้เห็นและจงใจให้มีทหารรับจ้างโดยตั้งใจ¹²² ไม่ใช่ไม่รู้ไม่เห็นหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องตามที่ทางรัฐบาลได้ประกาศไปก่อนหน้านี้

นอกจากนี้ บทความของสุชาติชิ้นนี้ ยังโจมตีการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยเรื่องส่งทหารไทยไปในลาวอย่างหนัก ว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่น่าอับศอดสู และยังเป็น “การสรรหารายได้จากสงครามโดยใช้เงินของสหรัฐฯ ผ่านการใช้ชีวิตของคนเอเชียเข้าแลก”¹²³ ทั้งยังวิพากษ์วิจารณ์ต่อไปว่า การสมัครไปเป็นทหารรับจ้างในสมรภูมิลาวนั้น ไม่ควรถูกมองว่าเป็นวีรบุรุษ เพราะไม่มีเกียรติภูมิของการเป็นทหาร เป็นเพียงแค่หาสเงินของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ เท่านั้น จะเห็นได้ว่าบทความของสุชาติมีน้ำเสียงของความไม่พอใจ และกล้ายืนยันอย่างหนักแน่นว่าทหารไทยในลาวมีอยู่จริง และการมีอยู่ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะขัดกับนโยบายต่างประเทศที่ควรจะเป็น

...การที่รัฐบาลไทยปัจจุบันสมัครใจให้มี ‘กองทหารรับจ้าง’ ขึ้นในอินโดจีนปัจจุบัน ว่าถึงจุดประสงค์แล้วเราเห็นว่า จะเป็นอื่นใดไปไม่ได้ นอกจากทำตัวเป็น “สุนัขรับใช้” นโยบายต่างประเทศของชาติอื่นและเพื่อเงินรางวัลที่ได้มาเพียงเล็กน้อย แต่ไม่คุ้มกับอธิปไตยและเกียรติภูมิของชาติที่จะเสียไปในระยะยาว หน้าที่ของเราในฐานะสื่อมวลชน จึงขอเตือนว่าประเทศใดก็ตาม ถ้าหากเขาต้องการมี “เกียรติภูมิ” ในสายตาชาวโลกแล้ว เขาจะต้องมี “นโยบายอิสระ” ในทุกกรณีควบคู่ไปด้วย¹²⁴

¹²¹สุชาติ สวัสดิ์ศรี, “บทนำ/ทหารรับจ้าง:เกียรติภูมิของชาติอยู่ที่ไหน,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11,10 (ตุลาคม 2516): 10 -12.

¹²²เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

¹²³เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

¹²⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

บทความอีกชิ้นที่ลงตีพิมพ์ในสังคมศาสตร์ปริทัศน์เดือนตุลาคมเรื่อง “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง”¹²⁵ ของผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว ที่เล่าถึงการแทรกแซงของรัฐบาลไทยในการส่งทหารเข้าไปในสมรภูมิลาว โดยเริ่มไล่ตั้งแต่การส่งหน่วยตำรวจพลร่ม หรือ PARU เข้าไปใน พ.ศ.2503 จนถึงชุดทหารเสือพราวนั้นเป็นชุดสุดท้ายที่ทางรัฐบาลไทยได้ส่งเข้าไป ผ่านการอ้างอิงหลักฐานที่มาจากการรับรู้ภายนอกประเทศเช่น เอกสารเพนตากอน และ รายงานข่าวจากสำนักข่าวของฝ่ายประเทศลาว¹²⁶ เป็นต้น ทั้งนี้ บทความชิ้นนี้ยังนำเสนอความร่วมมือของไทยกับสหรัฐฯ ควบคู่ไปกับการเล่าเรื่องการส่งทหารไทยในลาวเช่นกัน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าสหรัฐฯ และรัฐบาลไทยมีส่วนรู้เห็นต่อการแทรกแซงในลาว

สำหรับวัตถุประสงค์สำคัญของบทความชิ้นนี้คือเพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวเป็น “ปัญหา” อย่างไรบ้าง ผู้สื่อข่าวอิสระในลาวได้ไล่เรียงปัญหาตั้งแต่ระดับใหญ่ไปจนถึงปัญหาระดับย่อย โดยปัญหาระดับใหญ่ จะเป็นการกล่าวในเรื่องการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยผ่านการหยิบยกรายงานข่าวของสำนักข่าวฝ่ายประเทศลาว ว่ารัฐบาลไทยไม่เพียงแต่จะยอมลดตัวเองเป็นลูกมือของสหรัฐฯ เท่านั้น แต่ยังหวังสูงถึงแผนการ ‘รวมไทย’ (Pan Thai) ในลาว อันเป็นการพยายามจะผนวกดินแดนลาวให้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์¹²⁷ ทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ถูกใช้เพื่อแผนการดังกล่าว เป็นการดำเนินนโยบายที่มุ่งแสวงหาแต่ผลประโยชน์ของไทยแต่เพียงอย่างเดียว ในขณะที่เลือกเมินเฉยต่อผลกระทบระยะยาวของประเทศเพื่อนบ้าน

ในขณะที่ ปัญหาระดับย่อยเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทย ผู้สื่อข่าวอิสระในลาวได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการรบของทหารรับจ้างไทยในลาวว่า เพราะมาจากการเกณฑ์พลเรือนทั่วไปให้มาเป็นทหาร ผ่านการหลอกล่อด้วยเงินค่าจ้าง และได้รับการฝึกในหลักสูตรรวบรัด ส่งผลให้ทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ไม่มีความเป็นทหารอาชีพ ไม่มีระเบียบวินัย เมื่อมีงานหนักเข้ามาจึงมีแนวโน้มที่ทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้จะทิ้งงานค่อนข้างสูง¹²⁸ โดยผู้สื่อข่าวอิสระในลาวอ้างอิงข้อมูลจากครูฝึกอเมริกันที่ได้มีโอกาสเดินทางเข้าไปเยี่ยมค่ายทหารไทยที่ศาลาญาคูน ซึ่งมีทหารอยู่ถึง 3 กองพัน โดยครูฝึกอเมริกันได้

¹²⁵ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว, “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง,” *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* 11, 10 (ตุลาคม 2516).

¹²⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 49 – 51.

¹²⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

¹²⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

ถ่ายถอดประสบการณ์ของตนเมื่อพบกลุ่มทหารรับจ้างไทยเอาไว้ว่า “...ขวัญของทหารดีมาก แต่ระเบียบดูจะแย่มาก ทหารหลายคนแต่งตัวอย่างปอน ๆ สุขักัญญาและปืนก็ไม่ได้ทำความสะอาด”¹²⁹

ยิ่งไปกว่านี้ ปัญหาสุดท้ายของทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ ที่บทความชิ้นนี้ได้เสนอคือ เมื่อทหารรับจ้างเหล่านี้กลับประเทศไทย อาจก่อปัญหาให้แก่สังคมในเมืองได้ เพราะคนกลุ่มนี้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของการเป็นทหาร เมื่อกลับมาใช้ชีวิตแบบพลเรือนก็อาจไม่พอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ ประกอบกับเคยฝึกยุทธวิธีทางการรบเชี่ยวชาญการใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์สงคราม จึงมีความเป็นไปได้ที่เมื่อเดินทางกลับมาในประเทศไทย อาจใช้ความรู้ความสามารถทางการทหารในทางที่ผิด ดังจะเห็นจากการหยิบยกความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยที่แสดงความวิตกกังวลต่อทหารรับจ้างไทยเมื่อกลับมาใช้ชีวิตร่วมในสังคมเอาไว้ว่า

การสลายตัวกองทหารรบนอกประจำการ อาจหมายถึงการก่อให้เกิดปัญหาสังคมใหญ่ ๆ ในเมืองไทยได้ คนหนุ่มหลายพันที่ไม่มีวิชาอาชีพแต่เคยอยู่อย่างพุ่มเฟือยโดยการทำงานเพียงเล็กน้อย มีแนวโน้มจะไม่พอใจชีวิตแบบพลเรือน เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยได้แสดงความวิตกกังวลถึงการกลับมาของเหล่าทหารที่ พลเอก (ยศขณะนั้น) ประภาส ยกย่องว่าเป็น “นักรบที่เก่งกล้า” เอาไว้ว่าจะเพิ่มอัตราของอาชญากรรมอย่างไม่เคยมีมาก่อนทีเดียว¹³⁰

จากบทความที่ตีพิมพ์ลงในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ในช่วงปี 2516 ได้แสดงให้เห็นว่า ภาพจำในแง่ลบของทหารไทยในลาว ที่ถูกมองในฐานะ “ทหารรับจ้าง” เริ่มปรากฏอย่างเห็นได้ชัด สำหรับในกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์แบบก้าวหน้า ซึ่งสาเหตุปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างภาพจำในแง่ลบของกลุ่มทหารรับจ้างไทยในสมรภูมินี้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เกิดขึ้นจากการตื่นตัวและเริ่มเชื่อมั่นในชุดการรับรู้ว่าทหารไทยในลาวมีจริง ควบคู่ไปกับบริบทแวดล้อมของยุคสมัย พ.ศ.2516 ที่ภาพลักษณ์ของรัฐบาลไทยเริ่มแยกลงในช่วงกลางปีดังกล่าว จากกรณี “การล่าสัตว์ ณ พุงใหญ่ นครหลวง”¹³¹ และกระแสต่อต้านสงครามเวียดนามที่รุนแรง ส่งผลกระทบต่อกลุ่มทหารไทยที่ไปรบในลาวให้ถูกมองในแง่ลบตาม

¹²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 59.

¹³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

¹³¹ เหตุการณ์ “การล่าสัตว์ ณ พุงใหญ่ นครหลวง” ถือเป็นขบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 โดยเป็นข่าวใหญ่เมื่อปลายเดือนเมษายน พ.ศ.2516 ที่มีการตรวจพบข้าราชการและนักธุรกิจ หลายคน ได้ลักลอบเข้าไปล่าสัตว์ในป่าพุงใหญ่ นครหลวง ซึ่งสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านี้ รัฐบาลกลับแสดงท่าทีปกป้องกลุ่มคนเหล่านี้อย่างออกหน้า จนกลุ่มคนเหล่านี้ถูกเรียกว่า “พรานบรรดาศักดิ์”

ไปด้วย เนื่องจากเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่ารัฐบาลไทยละเมิดความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางลาวจริง ซ้ำยังปกปิดสังคมนิยมมาตลอดระยะเวลาหลายปี จึงไม่แปลกที่ความไม่พอใจและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยจะปรากฏขึ้น

สำหรับการเลือกใช้สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ในฐานะหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในแง่ลบของสังคมนิยมต่อทหารรับจ้างไทยที่แปรผันไป สืบเนื่องมาจากข้อมูลและทัศนะเกี่ยวกับสงครามอินโดจีนที่ปรากฏในบทความของวารสารนี้ ถูกนำไปอ้างอิงในนิตยสารของปัญญาชนฉบับอื่น ๆ รวมทั้งในสิ่งพิมพ์นักศึกษา บางกรณีบทความในสังคมศาสตร์ปริทัศน์สามารถนำไปใช้อ้างอิงให้กับข่าวในหนังสือพิมพ์รายใหญ่ของประเทศไทยเช่นกัน¹³² เพราะความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล รวมถึงทัศนะที่แปลกและน่าสนใจ¹³³ ดังนั้น การกล่าวว่าทัศนะและความคิดเห็นของปัญญาชนในสังคมศาสตร์ปริทัศน์มีอิทธิพลต่อสังคมนิยมในยุคสมัยของสงครามเย็นค่อนข้างมากจึงไม่ใช่คำที่กล่าวเกินเลย

ใน พ.ศ.2517 พลตำรวจโท วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ (ยศขณะนั้น)¹³⁴ หรือรู้จักกันในชื่อรหัส “เทพ 333” ได้ออกมายอมรับกรณีของทหารไทยที่ข้ามไปรบในลาวอย่างเปิดเผยผ่านหน้าหนังสือพิมพ์ ถึงกรณีการถอนทหารเสือพราน หรือ ทหารรับจ้างไทยออกจากพื้นที่ลาวที่จะเกิดขึ้นในปลายปีดังกล่าว พร้อมทั้งยังระบุจำนวนทหารไทยกลุ่มดังกล่าวว่ามีอยู่ราว 10 กองพันราว 4000 คนเศษ และจำนวนที่เสียชีวิตราว 700 ถึง 800 คน สูญหาย 200 – 300 คน¹³⁵ การที่เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐออกมาให้สัมภาษณ์เรื่องการมีทหารไทยในลาวในปีดังกล่าว สร้างความประหลาดใจแก่สังคมนิยม ณ เวลานั้น

¹³²ความน่าเชื่อถือในด้านข้อมูลของบทความที่ตีพิมพ์ลงในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ สามารถนำมาใช้อ้างอิงเป็นแหล่งข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ได้ช่วงเวลาดังกล่าว อาทิ เคยมีการหยิบเอาบทความเรื่อง “ปัญหาทหารต่างด้าวในประเทศไทยและนโยบายต่างประเทศของไทย” ของ ถนัด คอมันตร์ ที่ตีพิมพ์ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2516 มาลงในหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ บทความดังกล่าวของถนัด ส่งผลให้ทาง ประกาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ณ เวลานั้น ต้องออกมาชี้แจงโดยด่วน เนื่องจากบทความชิ้นนี้เป็นที่เผยแพร่อย่างกว้างขวางต่อสังคมนิยม ซึ่งเป็นการส่งผลเสียต่อรัฐบาลไทยโดยตรง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน “ประกาสคำวินิจฉัยกรณีทหารอเมริกันในไทย,” เดลินิวส์ (3 พฤษภาคม 2516): 3.

¹³³ประจักษ์ ก้องกีรติ, และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลาฯ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2556), หน้า 222.

¹³⁴พลตำรวจเอก พลโท วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ เดิมรับราชการทหารก่อน ต่อมาได้ถูกโอนย้ายมารับราชการในกรมตำรวจดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ และได้กลับมารับราชการที่กองทัพบกอีกครั้ง จึงเป็นสาเหตุให้วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ ได้รับพระราชทานยศทั้งพลตำรวจเอกและพลโท (ทหาร)

¹³⁵“ผู้ช่วย อตร. เผยจะถอนทหารเสือพรานจากลาวกลับไทย,” ไทยรัฐ (23 มีนาคม 2517): 3.

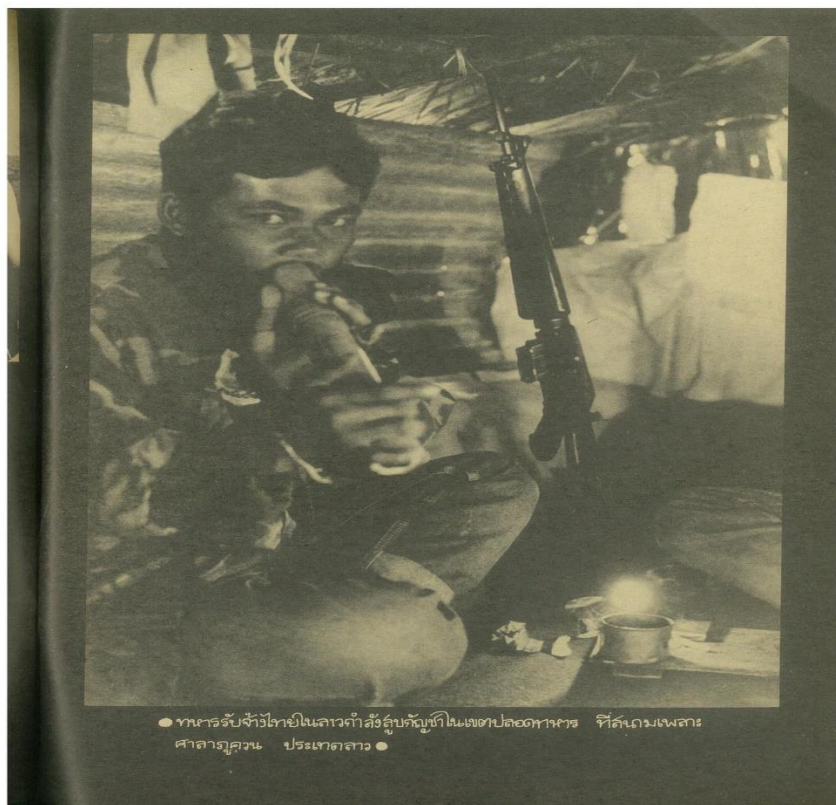
อย่างมาก หากเทียบกับปีก่อนที่ทางรัฐบาลและกองทัพต้องยอมรับอย่างจำใจ จากการเปิดเผยของทางสหรัฐฯอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม จากบทสัมภาษณ์ของพล.ต.อ.วิฑูรย์นั้นสามารถตีความได้ว่าหน่วยงานของรัฐไม่ได้ออกมาแถลงอย่างเป็นทางการ แต่เป็นความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่รัฐเพียงบุคคลเดียว ทั้งนี้ บทสัมภาษณ์ของพล.ต.อ.วิฑูรย์แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยในปีดังกล่าวรู้เรื่องทหารไทยในลาวอย่างกว้างขวาง

เมื่อความคลุมเครือเรื่องทหารไทยในลาวเริ่มจางหายมากยิ่งขึ้น จากการที่มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงออกมาเปิดเผยถึงการมีทหารไทยในลาว สิ่งที่ตามมาคือคำวิจารณ์ในทางลบหรือชุดข้อมูลที่ส่งผลเสียต่อทหารไทยกลุ่มนี้ควบคู่ไปกับการรับรู้ที่ได้รับการเปิดเผย บทสัมภาษณ์ของพล.ต.อ.วิฑูรย์จะเลี่ยงการใช้คำว่า “ทหารรับจ้าง” แต่ในสื่อสิ่งพิมพ์อื่นที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน กลับเลือกโจมตีทหารไทยกลุ่มนี้ในแง่ลบว่าเป็นทหารรับจ้างอย่างเปิดเผย ดังจะเห็นได้จากคอลัมน์ภาพที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเพื่อน ฉบับเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2517 ซึ่งเป็นเวลาไม่กี่เดือนหลังจากที่มีข่าวเปิดเผยจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงของไทยเรื่องทหารไทยในลาว คอลัมน์ดังกล่าวคือ “จักรวรรดินิยมไทยในลาว”¹³⁶ ของ John Burgess ผู้สื่อข่าวนิตยสารนิวส์วีค ประจำเอเชียอาคเนย์ ได้มีโอกาสเข้าไปถ่ายรูปรูปทหารไทยที่ได้เข้ารบในลาว คอลัมน์ชิ้นนี้โจมตีภาพลักษณ์ของทหารรับจ้างไทยในลาวโดยตรง ผ่านภาพถ่ายที่จิตใจแสดงให้เห็นถึงอิริยาบถและพฤติกรรมที่เหลวไหลของทหารรับจ้างไทย ไม่ว่าจะเป็นการสูบกัญชาหรือฝิ่น การยุ่งเกี่ยวกับพวักยาเสพติด ความไม่มีระเบียบวินัย ซึ่งภาพถ่ายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายและภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของทหารรับจ้างไทยอย่างเห็นได้ชัด ดังจะเห็นได้จากรูปถ่ายดังนี้ (ภาพที่ 14)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹³⁶ JOHN BURGESS, “จักรวรรดินิยมไทยในลาว,” เพื่อน 2,4 (พฤษภาคม 2517).

ภาพที่ 14 ภาพถ่ายชีวิตประจำวันของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏในวารสารเพื่อน
(ที่มา: JOHN BURGESS, จักรวรรดินิยมไทยในลาว, เพื่อน 2,4 (พฤษภาคม 2517): 59.)

กระแสความสนใจของสังคมไทยที่มีต่อทหารรับจ้างดำเนินเรื่อยมา และยิ่งถูกให้ความสนใจอย่างหนักอีกครั้งในช่วงปลายปี 2517 เมื่อมีการปล่อยตัวและแลกเปลี่ยนเชลยศึกระหว่างไทยกับลาวขึ้น เมื่อมีการแลกเปลี่ยนเชลยครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2517 และครั้งที่สองเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2517¹³⁷ หนังสือพิมพ์ไทยหลายฉบับต่างลงข่าวการกลับมาของบรรดาทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) ที่ไปรบในลาว โดยเฉพาะในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ไทยเพียงรายเดียวที่ได้มีโอกาสไปทำข่าวถึงในพื้นที่ค่ายโพธิ์สามต้น พุ่งไทรทอง ประเทศลาว¹³⁸ ข่าวหนังสือพิมพ์ได้นำเสนอภาพความลำบากของทหารไทยในลาวที่เผชิญชะตากรรมตกเป็นเชลยศึก ไม่ว่าจะเป็น การเล่าบรรยากาศที่เชลยศึกชาวไทยเลือกแสดงอารมณ์เฉยเมย ไม่แสดงออกทางสีหน้าหรือการเล่าว่า

¹³⁷ตามกำหนดการเดิม การแลกเปลี่ยนเชลยศึกครั้งที่สอง ถูกจัดขึ้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2517 แต่กลับเลื่อนเป็นวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2517 แทน อ้างใน “เลื่อนปล่อยเชลยศึกไทยอีก 1 วัน,” เดลินิวส์ (26 กันยายน พ.ศ.2517): 1.

¹³⁸“เดลินิวส์ “บุกเดี่ยว” ประเทศลาวรับเชลยศึกไทย,” เดลินิวส์ (18 กันยายน 2517): 1, 16.

เซลยหลายคนอยากไปไหว้พระ¹³⁹ เป็นต้น อันเป็นการนำเสนอภาพความน่าสงสารและความเห็นใจให้กับบรรดาผู้อ่าน ซึ่งไม่ใช่การนำเสนอภาพของความเป็นวีรบุรุษ

ในขณะเดียวกัน เมื่อเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวได้รับความสนใจอีกครั้งจากสังคมไทยก็มีหนังสือพิมพ์บางสำนักลงคอลัมน์ข่าวเชิงโจมตีเกี่ยวกับประเด็นทหารเสือพรานในลาว เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น คอลัมน์จาก อธิปัติย์ เรื่อง “เกียรติยศที่สร้างไว้บนเลือดและน้ำของมนุษย์: สำนึกสุดท้ายของทหารรับจ้าง” ของ สมพงษ์ กิจเวช ผู้อ้างว่าตนเคยไปรบในฐานะทหารรับจ้าง แต่เดิมเคยคิดว่าการไปรบของตนเป็นการทำเพื่อประเทศชาติและเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่เมื่อเข้าไปอยู่ในสนามรบจริงๆ และต้องฆ่าฟันเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงเริ่มตั้งคำถามกับตนเองว่า สิ่งที่ทำไปไม่ใช่การไปรบเพื่อชาติอย่างที่ตนคิด แต่เป็นการไปรบเพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มเท่านั้น ในท้ายที่สุดแล้ว คอลัมน์นี้พยายามจะบอกว่าการไปรบของบรรดาทหารรับจ้างไทยทั้งหมดเป็นการกระทำที่สูญเปล่า

ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ผมก็เริ่มเข้าใจถึงเหตุผลทางการเมือง อุดมคติที่เคยภาคภูมิใจว่าได้รับใช้ชาติก็ซึกจะกลางเลือน ผมซึกจะล้งเลสงสัย ว่าผมไปรับใช้ใครกันแน่ หนึ่งปีจากประเทศเพื่อนบ้าน ก็มองเห็นแต่สภาพบ้านเมืองแตกสาแหรกขาด อดอยากยากแค้น แต่กลุ่มกลุ่มใหญ่ก็ยังสู้ทนกันต่อไป เพื่อความชอบธรรมที่เขาต้องการครั้งแรก ผมก็คิดว่าพวกผมจะไปช่วยเขา ป้องกันความชอบธรรมซึ่งมันจะผลักดันไม่ให้เกิดความรุนแรงมาถึงบ้านเราด้วย แต่ยิ่งเวลาล่วงเลยไป ก็ยิ่งมองเห็นแต่ความไม่ชอบธรรมที่หัวใจอเมริกันเป็นผู้มอบให้มากขึ้น อย่างที่เราได้เห็นกันขณะนี้¹⁴⁰

หรือในบทความพิเศษเรื่อง “ใครคือผู้ยกยอกเงินของทหารไทยที่ไปรบในลาว” ที่บอกว่าทหารไทยในสงครามลาวเป็นเพียงแค่เครื่องมือของสหรัฐฯเท่านั้น ถูกมองว่าไม่มีคุณค่าและความเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งพวกนายทหารระดับสูงของไทยอยู่เบื้องหลังการกระทำที่เลวร้ายครั้งนี้ เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัวจากเงินดอลลาร์อเมริกัน แต่ที่เลวร้ายไปยิ่งกว่าคือการที่เงินค่าจ้างจำนวนหนึ่งของทหารเสือพรานชั้นผู้น้อย ถูกยกยอกโดยคนบางกลุ่ม

¹³⁹ “เซลยไทยเผยเดลินิวส์อยากไหว้พระ,” *เดลินิวส์* (20 กันยายน 2517): 1-2, 16.

¹⁴⁰ สมพงษ์ กิจเวช, “เกียรติยศที่สร้างไว้บนเลือดและน้ำตาของมนุษย์: สำนึกสุดท้ายของทหารรับจ้าง,”

อธิปัติย์ (9 – 15 ตุลาคม 2517): 7.

เป็นไปได้ไหมที่จะคิดว่า ในขณะที่ทหารไทยถูกส่งไปทนทุกข์ทรมานหรือถึงตายในลาวนั้น แต่พวกนายพลนายพันกลุ่มหนึ่งนั่งเสพสุขอยู่กับบ้าน ด้วยเงินอเมริกันที่แบ่งปันกันคนละหลาย ๆ ล้านบาท โดยการใช้ชีวิตเลือดเนื้อ ของเพื่อนร่วมชาติเป็นเครื่องมือสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนเอง¹⁴¹

ภายหลังจากการปล่อยเชลยศึก ความสนใจของสังคมที่มีต่อทหารรับจ้างเริ่มหายไปบนหน้าหนังสือพิมพ์ หลังจากสงครามลับในลาวสิ้นสุดโดยสมบูรณ์ ใน พ.ศ.2518 เป็นต้นมา ก็เริ่มมีหนังสือและงานเขียนในอัตชีวประวัติของบรรดาอดีตทหารผ่านศึกที่เคยเข้าร่วมในสมรภูมิสงครามลับในลาวตีพิมพ์เผยแพร่เรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็น *ชีวิตจำลอง* ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ใน พ.ศ.2530, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพรวาน* ของ ชาลี คเชนทร์ ใน พ.ศ.2540, *เชลยศึกทรหด* พันเอกชัยชาญ หาญนาวิ ใน พ.ศ.2544 , “*บ๊ีกเสื่อ*” *Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติ และราชบัลลังก์* ของ พลเอกพิจิตร กุลละวณิช ใน พ.ศ.2550 หรือ *นรkb้านนา* ของพล.ต.ประจักษ์ วิสุตกุล ใน พ.ศ.2562 เป็นต้น ซึ่งบรรดาหนังสือเหล่านี้ทยอยตีพิมพ์เผยแพร่เรื่อยมา เพื่อให้เรื่องราวของบรรดาทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวให้เป็นที่รู้จัก และนำเสนอวีรกรรมอันกล้าหาญของบรรดาทหารเหล่านี้ อันเป็นภาพจำในแง่ดีแก่สังคม

นอกจากนี้ แม้ว่าสงครามลับในลาวจะสิ้นสุดลงใน พ.ศ.2518 แต่ทางรัฐบาลและกองทัพไทยไม่เคยเปิดเผยวีรกรรมและเรื่องราวของทหารไทยในสมรภูมิลาวอย่างเป็นทางการเลย จนกระทั่งใน พ.ศ.2546 ได้เกิดการรวมตัวของบรรดาอดีตทหารผ่านศึกไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวขึ้น จากนั้นจึงก่อตั้งองค์กรที่มีชื่อว่า “สมาคมนักรบนิรนาม 333” โดยมีนายกสมาคมคนแรกคือพลเอกจตุฤทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร (เงินฉาย)¹⁴² สมาคมนี้นี้มีพันธกิจ (Mission) สำคัญในการทำให้เรื่องราวของทหารไทยในสมรภูมิลาวได้รับเผยแพร่อย่างเป็นทางการให้สาธารณชนชาวไทยได้รับทราบ และการก่อสร้างอนุสาวรีย์นักรบนิรนาม 333 ซึ่งเป็นอนุสาวรีย์ของทหารไทยในสมรภูมิดังกล่าว

กระบวนการยกเลิกระดับความลับเรื่องทหารไทยในลาว เริ่มขึ้นภายหลังจากสมาคมนักรบนิรนาม 333 ได้ทำหนังสือ เรื่องขอยกเลิกระดับความลับ โครงการ บก.ผสม 333 เมื่อวันที่ 30 มกราคม

¹⁴¹ กลุ่มผู้พิทักษ์ไทยแห่งสหรัฐอเมริกา, “ใครคือผู้ยกยอกเงินของทหารไทยที่ไปรบในลาว,” *อริปไตย* (13 – 19 พฤศจิกายน 2517): 10.

¹⁴² สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สูจิบัตรงานสังสรรค์ สมาคมนักรบนิรนาม 333 4 เมษายน 2547* (ม.ป.ท., 2547), หน้า 14.

พ.ศ.2551 ซึ่งทำสำเร็จเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2553 โดยทางกองทัพพญญาตีให้สามารถเปิดเผย
 วีรกรรมของทหารไทยในลาวได้ พร้อมทั้งทางกองทัพยังได้จารึกชื่อผู้เสียชีวิตจำนวนถึง 2,482 รายชื่อ
 เพิ่มเติมบนกำแพงแก้วอาคารประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ทหารอนุสรณ์แห่งชาติ และในวันทหารผ่านศึก
 สามารถนำธงนักรบนิรนาม 333 เข้าร่วมได้¹⁴³

นอกจากนี้ สมาคมนักรบนิรนาม 333 ยังได้ตีพิมพ์เผยแพร่หนังสือที่เรียกว่า “*สุจิตร์การ
 ประชุมสามัญประจำปี*” ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทหารไทยในสมรภูมิลาวเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็น
 วีรกรรมอันกล้าหาญ, เหตุการณ์สำคัญในสมรภูมิ, ประวัติรายชื่อหน่วยรบของไทยในสมรภูมิลาว,
 กิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมนักรบนิรนาม 333 และ ประวัติศาสตร์สงครามของทหารไทยในสมรภูมิ
 ลาว เป็นต้น ทั้งนี้ สุจิตร์ดังกล่าวยังตีพิมพ์เผยแพร่ทุกปีนับตั้งแต่ พ.ศ.2547 เป็นต้นมา

การมีอยู่ของสมาคมนักรบนิรนาม จึงเป็นการนำเสนอความรู้และภาพจำของทหารไทยใน
 สมรภูมิลาวขึ้นมาใหม่ หลังจากที่ทหารไทยกลุ่มนี้ถูกจดจำในแง่ลบมาตั้งแต่ช่วงร่วมสมัยกับสงคราม
 ดังนั้น ข้อเขียนหลายชิ้นของสมาคมนักรบนิรนาม 333 จึงอยู่ภายใต้กรอบของการนำเสนอภาพของ
 ทหารในแง่บวก โดยเฉพาะแง่ของความเป็นวีรบุรุษที่เสียสละเพื่อปกป้องประเทศชาติจากภัยคุกคาม
 คอมมิวนิสต์ในช่วงสงครามเย็น ไม่ใช่ “ทหารรับจ้าง” ที่เข้าไปรบเพื่อความต้องการทางการเงินแต่
 เพียงอย่างเดียว อันเป็นการรับรู้กระแสหลักที่ดำรงอยู่เรื่อยมาแม้สงครามจะสิ้นสุดลงไปเป็นระยะเวลา
 กว่าหลายปี

*****
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป แม้ว่ารัฐบาลและกองทัพไทยจะพยายามอย่างแข็งขันในการปกปิดมิให้สังคม
 รับรู้ว่ามีทหารไทยเข้าร่วมในสมรภูมิสงครามลับในลาว แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดย
 ในช่วงระยะแรกของการส่งกำลังเข้าไป ประชาชนชาวไทยไม่ได้รับรู้ว่ามีทหารไทยในสมรภูมิ แต่รับรู้ได้
 ว่าทางการไทยมีจุดยืนทางการเมืองที่ค่อนข้างชัดเจนว่า สนับสนุนรัฐบาลลาวฝ่ายขวาและสหรัฐฯ ในการ
 ทำสงครามกับฝ่ายขบวนการประเทศลาว ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าชาวบ้านในพื้นที่ชายแดนไทย - ลาว รับรู้
 ได้จากการมีเครื่องบินสหรัฐฯ บินไปกลับประเทศไทยและลาวอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเมื่อช่วงต้น
 พ.ศ.2514 เป็นต้นมา สังคมไทยเริ่มรับรู้ได้ว่า ทางการไทยมีการลักลอบกระทำการส่งทหารไทยเข้าไป

¹⁴³สมาคมนักรบนิรนาม 333, *สงครามปกป้อง ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สุจิตร์ การประชุมใหญ่สามัญ
 ประจำปี 2555* (ม.ป.ท., 2555), หน้า 15 - 17.

ในพื้นที่ลาวจริง จากการที่สื่อต่างประเทศ โดยเฉพาะการกล่าวหาจากทางฝั่งโลกสังคมนิยมว่าประเทศไทยทำการละเมิดความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางลาว แต่ทว่าทางรัฐบาลไทยกลับปฏิเสธหนักแน่นเช่นกันว่า ข่าวดังกล่าวไม่เป็นความจริง สำหรับการรับรู้ของสังคมไทยในช่วง พ.ศ.2514 จึงเป็น “ความคลุมเครือ” ว่าแท้จริงนั้น มีทหารไทยในลาวหรือไม่ แม้แต่ปัญญาชนฝ่ายซ้ายในช่วงเวลานั้นไม่กล้าที่จะยืนยันว่ามีทหารไทยในลาวจริง อาจกล่าวได้ว่า ภาพจำหรือการรับรู้ในเชิงลบก็ยังไม่ปรากฏให้เห็นชัดเช่นเดียวกัน จนกระทั่งในช่วง พ.ศ.2516 เมื่อทางสหรัฐฯ เริ่มออกมายอมรับและเปิดเผยถึงปฏิบัติการในลาว พร้อมทั้งยังพาดพิงถึงทหารไทยในลาวโดยตรง ส่งผลให้ทางรัฐบาลต้องยอมรับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ว่ามีทหารไทยในลาว และแม้เป็นเช่นนั้นก็ยังปฏิเสธเช่นเดิมว่าทหารไทยกลุ่มนี้ไม่มีความเกี่ยวข้องกับทางกองทัพไทย เป็นเพียง “ทหารรับจ้าง” เท่านั้น ซึ่งคำแก้ตัวของรัฐบาลไทยดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างภาพจำในแง่ลบแก่สังคมในที่สุด ประกอบกับบริบทแวดล้อมทางสังคมและการเมืองในช่วง พ.ศ.2516 ถือเป็นช่วงขาลงความนิยมของรัฐบาลไทยที่มีต่อประชาชน ยิ่งจุดรั้งให้ทหารไทยในลาวถูกจดจำในแง่ลบหนักกว่าเดิม ในฐานะหลักฐานเชิงประจักษ์ว่ารัฐบาลและกองทัพไทยปกปิดประชาชนไทยมาโดยตลอดว่าไม่มีทหารไทยในลาว ภาพจำในแง่ลบของการเป็นทหารรับจ้างดำเนินเรื่อยมาแม้ว่าสงครามลับในลาวสิ้นสุดลง รัฐบาลไทยก็ไม่เคยที่จะยอมรับและให้เปิดเผยข้อมูลเรื่องทหารไทยในลาวอย่างเป็นทางการได้ จวบจนกระทั่งใน พ.ศ.2546 หลังจากที่เกิด “สมคมนักรบนิรนาม 333” ที่ดำเนินการเรียกร้องให้เปิดเผยเรื่องราวและวีรกรรมของทหารไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวได้สำเร็จ

บทที่ 4

ภาพจำวีรบุรุษ: นักรบนิรนาม...วีรบุรุษเสื่อพราน

แม้ว่าการดำรงอยู่ของทหารไทยในสมรภูมिसงครามลับในลาวจะถูกรัฐบาลและกองทัพไทยปกปิดเป็นความลับอย่างแข็งขัน เพื่อไม่ให้ถูกจับได้ว่าทางประเทศไทยได้ละเมิด “ความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางของลาว” (International Agreement on The Neutrality of Laos) อันเป็นข้อตกลงที่ลงนามร่วมกันของหลายประเทศจากการประชุมเจนีวาใน พ.ศ.2505 ไม่ว่าจะป็นสหรัฐอเมริกา และทุกฝ่ายของลาว¹ ที่ห้ามมิให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงความขัดแย้งทางการเมืองและการทหารในประเทศลาวอย่างเด็ดขาด แต่ก็เชื่อว่าสังคมไทยจะไม่รับรู้ถึงการดำรงอยู่ของสงครามในลาวและทหารรับจ้างเลย การรับรู้ของสังคมยังคงอยู่ เพียงแต่เป็นความรู้ที่เลื่อนรางและค่อนข้างคลุมเครือเป็นอย่างมาก การรับรู้ส่วนใหญ่ของสังคมที่มีต่อเรื่องดังกล่าวเป็นไปในแง่ลบ² โดยรับรู้ว่าการกลุ่มคนไทยเหล่านี้เป็นเพียง “ทหารรับจ้าง” ที่รับเงินค่าจ้างไปรบในดินแดนประเทศลาวจากสหรัฐอเมริกา ไร้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของการเป็นทหาร หากเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิใกล้เคียงอย่างเช่นทหารไทยในสมรภูมिसงครามเวียดนามที่ได้รับการเชิดชูและยกย่องจากรัฐบาลและกองทัพไทยอย่างเปิดเผย ว่าเป็นทหารผู้เสียสละอุทิศตนเองเพื่อประเทศชาติ และเมื่อบรรดาทหารไทยเหล่านี้เสียชีวิตก็รับการสดุดีงานศพอย่างยิ่งใหญ่³ เปรียบได้ดั่ง “วีรบุรุษ” อย่างแท้จริง

ภาพจำในแง่ลบของสังคมไทยที่มีต่อทหารรับจ้างไทยในสมรภูมिसงครามลับในลาว ณ ช่วงเวลานั้น จึงอาจนำไปสู่ความพยายามในการกอบกู้และสร้างเข้าใจใหม่ต่อชุดการรับรู้ดังกล่าวของสังคม ทศพล อดีตทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิดังกล่าว ที่มีโอกาสผันตัวเองมาเป็นนักเขียน โดยใน

¹มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, *A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว*, แปลโดย จิราภรณ์ วิญญูรัตน์ (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 242.

²นับตั้งแต่มีการส่งทหารไทยไปรบในลาวช่วงราวทศวรรษ 2500 เป็นต้นมา ข่าวหนังสือพิมพ์ที่ลงเกี่ยวกับตัวตนของทหารรับจ้างไทยในลาว มักออกไปในทางคลุมเครือและไม่ชัดเจน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะทางรัฐบาลไทยให้การปฏิเสธตลอดเวลาและประกาศต่อสาธารณชนว่าทหารกลุ่มนี้เป็นเพียง “ทหารรับจ้าง” ที่ไปรบเพราะเงินไม่มีความเกี่ยวข้องกับกองทัพทั้งสิ้น จึงยิ่งทำให้ทหารไทยในลาวภาพลักษณ์ดูไม่ดี ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทที่ 3

³Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai Soldiers in the Vietnam War* (Chiang Mai: Silkworm Books, 2012). pp. 66 – 67.

ผลงานเขียนสารนิยายของสยุมภู ได้ปรากฏภาพจำใหม่ของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมินี้ ว่าแท้จริงแล้ว บรรดาทหารไทยเหล่านี้ไม่ได้รับจ้างรบเพื่อเงินเพียงอย่างเดียว แต่เข้าร่วมสมรภูมิด้วยปณิธานและเจตจำนงอันแรงกล้าในการปกป้องประเทศชาติจากภัยคุกคามคอมมิวนิสต์จากภายนอก หรือเข้าร่วมรบเพื่อพิทักษ์ไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันสำคัญของประเทศไทย ซึ่งจะเห็นได้จากคำนำเกริ่นเรื่องในสารนิยายของสยุมภูหลายชิ้นที่มักบรรยายถึงอุดมการณ์การเป็นทหารให้เห็นอยู่เสมอว่าตนเองและบรรดาเพื่อนทหารร่วมรบที่ประกอบอาชีพ “ทหารรับจ้าง” นั้นแท้จริงแล้วเป็นเช่นไร เช่น คำนำเกริ่นเรื่องในเล่ม วีรบุรุษเสือพราน ดังต่อไปนี้

ไม่ว่าจะเป็น ทหารอาชีพ หรือ ทหารรับจ้างก็ตามที่
เขาเหล่านั้นได้ปฏิบัติภารกิจในสมรภูมิต่างองอาจ กล้าแกร่ง ทุกนาที ทุกลมหายใจเข้าออกโดย ไม่
พรันไหว
ต่อภัยอันตรายใด ๆ ที่จะมาแผ้วพานชีวิต
ชีวิตของเขา...พลีชีพ เพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติ
เลือดเนื้อของเขา...พร้อมเสมอที่จะหลั่งลงชะโลมดินถิ่นกำเนิด
จิตวิญญาณของเขา...ปกป้องแผ่นดินไทยทุกตารางนิ้ว
ไทยจักต้องเป็นของไทยชั่วฟ้า ใครจะมาละเมิดมิได้
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งสุดยอดที่ ทหารหาญจักต้องเทิดทูน ยึดเหนี่ยว
และปกป้องให้รอดพ้นจากสิ่งรบกวน จนกว่าชีวิตจะหาไม่⁴

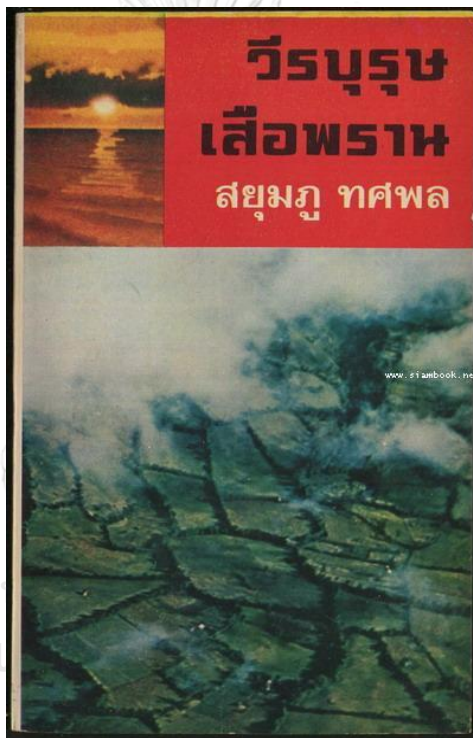
บทพรรณนาข้างต้นที่ปรากฏในสารนิยาย แสดงให้เห็นถึงความเป็น “วีรบุรุษ” ในตัวทหารรับจ้างอย่างมาก หากเรานิยามว่า “วีรบุรุษ” (Hero)⁵ คือ คำที่ใช้เรียกแทนบุคคลที่ได้กระทำอะไรก็ตามที่กล้าหาญหรือประสบความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งโดยส่วนใหญ่การกระทำเหล่านั้นต้องเป็นการกระทำที่ดี โดยเรียกได้ว่า บทเกริ่นข้างต้นของสยุมภูเข้าขานนิยามของวีรบุรุษอย่างมาก เนื่องจากสยุมภูได้แสดงให้เห็นถึงความไม่กลัวตาย และพร้อมเอาชีวิตเข้าแลกเพื่อประเทศชาติอย่างกล้าหาญ

⁴ สยุมภู ทศพล, **วีรบุรุษเสือพราน** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า (8).

⁵ ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษของเคมบริดจ์ (Cambridge Dictionary) ให้ความหมายของคำว่า “วีรบุรุษ”(Hero) ไว้ว่า “บุคคลที่เชิดชู ความกล้าหาญ (Bravery), ความสำเร็จ หรือ มีคุณสมบัติที่ดี” ในขณะที่พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 นิยามไว้ว่า “ชายที่ได้รับการยกย่องว่ามีความกล้าหาญ” ซึ่งจุดร่วมสำคัญของนิยามฉบับไทยและอังกฤษคือ การเรียกผู้ชายที่มีความกล้าหาญ

อีกทั้งความเชื่อมั่นว่าการกระทำดังกล่าวอยู่ในขอบเขตของการกระทำ “ความดี” และมี “ความชอบธรรม” อย่างสูง

นอกจากนี้ ในหลาย ๆ ฉากในตัวของสารนิยายของสยมภูยังสะท้อนให้เห็นถึงภาพวีรบุรุษผู้กล้าหาญเสมอ ไม่ใช่แค่รับจ้างรบเพื่อเงินที่สหรัฐอเมริกามอบเพียงอย่างเดียว โดยเป็นการแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิสงครามลับในลาวนั้นเทียบเท่าหรือเหนือกว่าทหารไทยในสมรภูมิสงครามเวียดนามเสียด้วยซ้ำ ซึ่งสยมภูเลือกใช้คำเรียกทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวในฐานะวีรบุรุษไว้ว่า “วีรบุรุษเสือพราน”

ภาพที่ 15 หน้าปกหนังสือเรื่อง “วีรบุรุษเสือพราน” ของสยมภู ทศพล ตีพิมพ์ปี 2519

(ที่มา: https://www.su-usedbook.com/products_detail/view/7370925.)

สำหรับในบทนี้จะเป็นการสำรวจภาพวีรบุรุษที่ถูกนำเสนอในสารนิยายของสยมภู โดยตัวสยมภูนั้นได้นำเสนอเอาไว้แบบใดบ้าง และเหตุใดตัวสยมภูจึงนำเสนอเช่นนั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังได้เทียบเคียงและวิเคราะห์เหตุการณ์ที่สยมภูนำเสนอเอาไว้ผ่านสารนิยายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์อีกด้วย ในส่วนของภาพวีรบุรุษในงานของสยมภูผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

4.1 วีรบุรุษผู้ต่อสู้อย่างกล้าหาญและเสียสละตนเอง

เมื่อกล่าวถึงความ เป็น “วีรบุรุษ” (Hero) นั้น อย่างที่ได้กล่าวไปในช่วงต้นของบทว่า นิยามของคำดังกล่าว มักหมายถึง บุคคลที่มีความกล้าหาญ, ประสบความสำเร็จ และทำในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวว่าพฤติกรรมดังกล่าวต้องถูกผูกมัดกับทหารเพียงอย่างเดียว คนธรรมดา ก็สามารถเป็นวีรบุรุษได้ ในงานศึกษาเรื่อง “The Hero Soldier: Portrayals of Soldiers in War Film”⁶ ของ Gavin Davie ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับนิยามของภาพการเป็น “วีรบุรุษ” (Hero) ว่า ในอดีตกาลคำดังกล่าวถูกผูกมัดโดยเหล่าบุคคลผู้มีพลังพิเศษเหนือผู้อื่น (Super – Human) เป็นตัวตนที่เรียกว่า เทพไมใช่มนุษย์ทั่วไป เช่น เหล่ามนุษย์ครึ่งเทพในมหากาพย์โบราณ (Epic)หรือตำนานเป็นหลัก แต่นิยามดังกล่าวได้ผันแปรไปตามกาลเวลา นิยามนี้ถูกส่งต่อไปกับมนุษย์ปุถุชนหรือคนธรรมดาทั่วไปขอเพียงแค่ทำในสิ่งที่พิเศษ (Extraordinary Thing) หรือแตกต่างจากผู้อื่น⁷ ก็สามารถเป็นวีรบุรุษได้ เช่นเดียวกันหากยึดตามข้อสรุปของงาน Davie ที่นิยามว่าการเป็นวีรบุรุษนั้นคนธรรมดา ก็สามารถเป็นได้ซึ่งสอดคล้องกับทหารรับจ้างในสารนิยายที่พื้นเพส่วนใหญ่มาจากพลเรือนหรือคนธรรมดาทั่วไป แต่พวกเขาเหล่านี้ก็สามารถเป็นวีรบุรุษได้ โดยสมบูรณ์แสดงให้เห็นถึงการทำสิ่งพิเศษที่ก้าวข้ามเส้นแบ่งระหว่างคนธรรมดากับวีรบุรุษของบรรดาทหารรับจ้างทั่วไป อย่างเช่นการ เสียสละชีวิตตนเอง เพื่อส่วนรวมหรือความกล้าหาญประจันหน้ากับข้าศึกโดยไม่หวาดหวั่นความตาย

ภาพวีรบุรุษที่ทหารรับจ้างในสารนิยายของสมบูรณ์นอกเหนือไปจาก “ความกล้าหาญ” ไม่กลัวความตายและพร้อมเผชิญหน้ากับข้าศึกโดยไม่ถอยหนี คือ “ความเสียสละ” โดยในบทความ “What Makes A Hero? The Impact of Integrity on Admiration and Interpersonal Judgment” ของ Barry R. Schlenker นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกอบสร้างอัตลักษณ์ และตัวตน ได้เสนอเอาไว้ว่า การทำสิ่งที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานของการกระทำที่กล้าหาญ (Heroism) อันเป็นคุณสมบัติสำคัญของความเป็นวีรบุรุษ (Hero) แต่โดยส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับ “การเสียสละส่วนตัว” อย่างเลี่ยงไม่ได้⁸ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า “ความเสียสละ” คือสิ่งที่ประกอบรวมควบคู่กับความกล้าหาญ

⁶Gavin Davie, “The Hero Soldier: Portrayals of Soldiers in War Film,” (MA Thesis, University of South Florida, 2011).

⁷Ibid., p. 16.

⁸Barry R. Schlenker, Michael F. Weigold, and Kristine A. Schlenker, “What Make A Hero? The Impact of Integrity on Admiration and Interpersonal Judgment,” *Journal of Personality* 76,2 (April 2008): 323.

สำหรับความกล้าหาญที่ไม่หวาดหวั่นต่อความตายของเหล่าทหารรับจ้าง ในการต้องเผชิญกับสถานการณ์การสู้รบที่ฝ่ายตนมักเสียเปรียบ อันหนึ่งในฉากใหญ่ที่พบเห็นได้บ่อยครั้งในสารนิยายของสยุมภูนั้น มักมีการให้เหตุผลมารองรับเสมอ และมักมีสถานการณ์บางอย่างที่ต้องบีบให้เลือกแสดงความกล้าหาญ เช่น การสูญเสียเพื่อนร่วมรบ อันนำไปสู่ความต้องการอยากจะทำแค้นให้กับเพื่อนของตน ซึ่งเป็นเรื่องทั่วไปที่เกิดขึ้นในสนามรบและสารนิยายของสยุมภูก็เลือกจะวางกรอบการเล่าเรื่องเช่นนั้น ดังจะเห็นได้จากฉากการสูญเสียเพื่อนร่วมรบในเล่ม กองพันเพชรฆาต สยุมภูได้เล่าถึงทหารรับจ้างนายหนึ่ง ผู้ซึ่งสูญเสียเพื่อนร่วมรบที่สนิทกันมากจากการเข้าบุกโจมตีอย่างหนักของทหารเวียดนามเหนือ ซึ่งแม้ว่าสถานการณ์การรบฝ่ายทหารไทยค่อนข้างเสียเปรียบอย่างมาก แต่เพราะอารมณ์โศกเศร้าจากสูญเสียได้กระตุ้นให้ทหารรับจ้างนายนั้น ได้ทิ้งความกลัว และเกิดความกล้าบ้าบิ่นรุกเข้าหาข้าศึกเหมือนคนเสียสติ แม้ว่าในท้ายที่สุดทหารรับจ้างนายนั้นจะเสียชีวิตในที่สุด แต่สยุมภูก็ได้แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเฉกเช่นวีรบุรุษดังนี้

ทหารรับจ้างคนนึงจากหมวด 3 กระจงไพร่อดขึ้นยืนเหมือนกับคนเสียสติ...ปากก็ร้องตะโกนเอ็ดอึงไปมาอย่างบ้าคลั่ง... ‘เข้ามา ไอ้สัตว์นรก...เข้ามาจวกกับกูให้รู้ตัว... เพื่อนกูตายหมดแล้ว กูจะขอคิดบัญชีกับพวกมึงเอง’ ในขณะที่พูด ทหารรับจ้างดังกล่าวก็วิ่งสวนเข้าไปหากลุ่มทหารเวียดนามเหนืออย่างชนิดลืมหาย...⁹

ความกล้าหาญที่เกิดขึ้นเพราะการสูญเสียเพื่อนร่วมรบเป็นแรงผลักดันนั้น ไม่ได้เกิดแค่กับทหารรับจ้างคนอื่นในเรื่อง แต่ยังเกิดกับตัวสยุมภูเช่นกัน ในเล่ม เกิดมาเพื่อฆ่า หนึ่งในสารนิยายชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน” ที่เล่าถึงภารกิจเข้าโอบล้อมตีพื้นที่สนามบินชำทองคีนจากเวียดนามเหนือ โดยสยุมภูและ War Eagle ได้รับหน้าที่เข้าตีพื้นที่ไหหิน ในระหว่างการปฏิบัติการดังกล่าว ตัว War Eagle ได้เลือกอาสาเคลื่อนที่นำหน้าไปสำรวจข้าศึกก่อนสยุมภูและบรรดาทหารรับจ้างจากกองพัน 616 (BC.616) ที่ติดตามมาด้วยกัน แต่กลับพลาดท่าและเสียชีวิตในที่สุด การตายของ War Eagle สร้างความเศร้าเสียใจแก่สยุมภูเป็นอย่างมาก จนบังเกิดคิดอยากจะทำแค้นให้กับเพื่อนร่วมรบอย่าง War Eagle จนทำให้สยุมภูและทหารรับจ้างที่ตามมาเข้าบุกข้าศึกอย่างกล้าหาญและไม่กลัวความตาย

⁹ สยุมภู ทศพล, กองพันเพชรฆาต (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 44.

ผมเคลื่อนที่ผ่านศพที่นอนตายอย่างอเน็จอนาจขึ้นไปหาที่ตั้งปืนของพวกมันอย่างระมัดระวัง
เต็มที่ การสูญเสียชีวิตของเพื่อนตาย ทำให้ผมบังเกิดความกลัวยิ่งกว่าทุก ๆ ครั้ง การตายของ
วอร์อีเกิ้ลทำให้ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อย่ำ จากการบินภูเขาจางหายไปในช่วงพริบตา สิ่ง
เพิ่มพูนขึ้นมาในปัจจุบันทันด่วนก็คือความคั่งแค้นอย่างแสนสาหัส¹⁰

สำหรับตัวละคร War Eagle¹¹ ในสารนิยายของสยุมภูนั้น จากข้อมูลที่ได้เปิดเผยในภายหลัง
พบว่าเป็นผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide: FAG) ที่มีตัวตนอยู่จริง และเสียชีวิตจริงตามที่
ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ก็เสียชีวิตบนฐานขาลิวส์ก็ สกายไลน์ ในขณะที่ข้าศึกเข้าโจมตี¹² หรือใน
งานวิจัยของ Paul T. Carter ระบุว่าเสียชีวิตจากการจู่โจมตอนกลางคืนของทหารเวียดนามเหนือบน
พื้นที่เนินสกายไลน์ อันเป็นผลจากการที่ทางฝ่ายไทยต้องยึดพื้นที่ C.W. หรือขาลิวส์ก็คีนจากฝ่าย
ข้าศึกในเดือนเมษายน พ.ศ.2515¹³ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูได้เล่าฉาก
การเสียชีวิตของ War Eagle แตกต่างจากชุดข้อมูลที่เปิดเผยในภายหลัง โดยเล่าว่า War Eagle
เสียชีวิตจากการต่อสู้กับทหารเวียดนามเหนือถึง 6 คนด้วยกัน แต่พลาดท่าเกิดชะง่าใจโดนทหาร
เวียดนามเหนือที่คิดว่าตายแล้วใช้มีดแทงเข้าข้างหลังจนเสียชีวิต ณ ปากทางเข้าถ้ำหิน¹⁴ ผู้วิจัยมองว่า
จากชุดข้อมูลที่เปิดเผยภายหลัง แม้ว่าการตายของ War Eagle ในสารนิยายจะขัดแย้งกับข้อมูลจริง
แต่อาจเป็นเพราะสารนิยายของสยุมภูมีการแต่งเสริมเรื่องราวเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่
ผู้อ่าน จึงอาจผสมข้อเท็จจริงและเรื่องแต่งเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ กองพันในเรื่องที่ติดตาม War Eagle ใน
เรื่องมีความใกล้เคียงสูง โดยในสารนิยายของสยุมภูเล่าว่ากองพันที่ติดตาม War Eagle ในเรื่องคือ

¹⁰ สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า* (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 732.

¹¹FAG War Eagle มีการเปิดเผยภายหลังว่าชื่อจริงคือ คมสันต์ ไพรวัลย์ (Comsan Prawn) อ้างใน
สายหยุด เกิดผล, *สงครามลับในลาว Secret War in Laos* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์,
2562). หน้า 141. และ Paul Turner Carter, “*Thai Forward Air Guide in Laos During The Second
Indochina War,*” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). p. 98. แต่ในสารนิยายของสยุมภูตัวละคร
War Eagle กลับมีชื่อจริงว่า สมบัติ คุณศรีเอี่ยม

¹² แต่ในหนังสือของพลเอกสายหยุด เกิดผลไม่ได้ระบุวันเสียชีวิตที่แน่ชัด อ้างใน สายหยุด เกิดผล,
สงครามลับในลาว Secret War in Laos (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 141.

¹³ Paul Turner Carter, “*Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina
War,*” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016), p. 98.

¹⁴ สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า*, หน้า 722.

กองพัน 616 (BC 616) แต่ข้อมูลจริงอย่างเป็นทางการที่เปิดเผยภายหลังคือ กองพัน 617 (BC 617)¹⁵ ซึ่งตัวเลขกองพันคลาดเคลื่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

นอกจากนี้หากนำเหตุการณ์เสียชีวิตของ War Eagle มาเทียบกับเหตุการณ์จริง โดยยึดวันเสียชีวิตของ War Eagle ที่ได้ถูกระบุเมื่อเสียชีวิตในเดือนเมษายน 2515¹⁶ ก็ทำให้คาดการณ์ได้ว่า War Eagle เสียชีวิตจากยุทธการตีเนินสกายไลน์คืน ในบันทึกความทรงจำของภูสิน สิ้นภูเทิง อดีตทหารไทยในสงครามลับในลาว ได้เล่าว่าไทยได้รวมกำลังหลายครั้งด้วยกันกว่าจะสำเร็จในการชิงพื้นที่ดังกล่าว¹⁷ การเสียชีวิตของ War Eagle นั้นก็ไม่ได้มีการระบุอย่างชัดเจนว่าเสียชีวิตในวันที่เท่าไรและเป็นการเข้าร่วมกับกองพันใดระหว่างกำลังปฏิบัติการครั้งนั้นจึงทำให้ข้อมูลในส่วนนี้ยังคลุมเครืออยู่ ทั้งนี้ย้อนกลับมาที่ตัวละครสำคัญอย่างสุขุมภู ต่อกรณีคำถามว่ามีความเป็นไปได้มากแค่ไหนที่สุขุมภูจะอยู่ในเหตุการณ์การเสียชีวิตของ War Eagle จริงตามสารนิยาย ผู้วิจัยมองว่าเป็นไปได้ค่อนข้างยากที่สุขุมภูจะอยู่ในเหตุการณ์นี้ หากเราเชื่อว่าสุขุมภูสังกัดกับกองพันทหารเสือพราน 616 เพราะตามข้อมูลที่มีการเปิดเผยภายหลัง การเข้าตีพื้นที่ C.W เนินสกายไลน์หู ช่วงเดือนเมษายน 2515 ไม่มีการปรากฏว่ากองพัน 616 เข้าร่วมปฏิบัติการด้วย มีเพียงกองพัน 602A, กองพัน 620, กองพัน 618, และกองพัน 604 เท่านั้น¹⁸ และถึงแม้ตัว War Eagle จะสังกัดกับกองพัน 617 แต่กองพัน 617 เองก็ไม่ได้อยู่ในรายชื่อการเข้าตี C.W เนินสกายไลน์หูช่วงเดือนเมษายนเช่นกัน ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าเพราะตำแหน่งของ War Eagle คือ ผู้ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide – FAG) ซึ่งเป็นตำแหน่ง

¹⁵ จากเอกสารที่มีการเปิดเผยในช่วงภายหลัง ได้ระบุเอาไว้ว่ากองพันทหารเสือพราน 617 (BC 617) ตั้งอยู่บนเนิน 1610 หรือ CW บนเนินสกายไลน์ 2 ซึ่งเมื่อเข้าเดือนมกราคม พ.ศ.2515 ได้ถูกระดมยิงอย่างหนักจากฝ่ายข้าศึก จนในท้ายที่สุดได้ประสบความสำเร็จและสูญเสีย ผบ.พัน จากนั้นจึงถอยร่นกำลังเข้าสู่เมืองล่องแจ้ง และกองพัน 601 และ 602 ตีคืนกลับมาได้ อ่างโน บัญชร ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 313. และ ซาลี คเซนทร์, สงครามลาว...ยุทธภูมิล่องแจ้ง (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 147. แต่ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2515 ฝ่ายไทยก็เสีย CW บนเนินสกายไลน์หู อีกครั้ง จากการระดมกำลังของฝ่ายเวียดนามเหนือ อ่างโน ภูสิน สิ้นภูเทิง, คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง (นนทบุรี: สิ้นไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 174 – 175.

¹⁶ Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” p. 98.

¹⁷ การชิงพื้นที่ CW (ฐานขาลี-วิสกี) ของฝ่ายไทย นับรวมได้ 10 ครั้งด้วยกัน ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2515 – 28 เมษายน พ.ศ.2515 อ่างโน ภูสิน สิ้นภูเทิง, คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง, หน้า 177 – 206.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 177 – 206.

ที่คาดว่าสามารถโยกย้ายได้อิสระ ยิ่งไปกว่านี้แม้มองพัน 616 ของสุมภูจะประจำการในพื้นที่สกายไลน์เหมือนกัน แต่เป็น เนินซาลี - ซาลี (C.C) บนสกายไลน์วัน¹⁹ ซึ่งเป็นคนละส่วนกับพื้นที่สกายไลน์ทูที่มีกองพัน 617 ประจำการอยู่ จึงทำให้กองพัน 616 กับ 617 แทบจะไม่ได้ปฏิบัติการร่วมกัน

นอกจากความกล้าหาญที่มาจากความโศกเศร้าในการสูญเสียพวกพ้องในสนามรบ ความกล้าหาญเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของตนเอง ก็ถือเป็นแรงขับเคลื่อนหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นผ่านสารนิยายของสุมภู โดยการแสดงความกล้าหาญดังกล่าว อาจมาจากความกลัวที่ถูกมองว่าเป็นคนขี้ขลาดหรือความละอายในใจตนเอง ดังเช่นในเล่ม คอมมาโดรับจ้าง ที่เล่าถึงภารกิจ ณ บ้านเกิดเทิง ของสุมภูกับไอ้ไลน์ร่วมกับเหล่าทหารอเมริกัน เพื่อมาสืบหาสาเหตุการหายสาบสูญของเหล่าล่ามแปลภาษาและผู้ชี้เป้าทางอากาศ FAG ในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งได้ทราบภายหลังว่า รอง ผบ. คำผา นายทหารลาวประจำสถานีนั้นแท้จริงเป็นสายลับให้กับขบวนการประเทศลาว โดยฉากหนึ่งที่ปรากฏในเล่มนี้คือ การแสดงความกล้าหาญของสุมภู อันเป็นผลจากความละอายใจที่ไอ้ไลน์เพื่อนร่วมรบของตนขออาสาเดินนำขบวนและยอมเสี่ยงอันตรายแทนตนเอง

ไอ้เรื่องที่จะนอนกระดิกเท้ามองดูเพื่อนร่วมตายออกไปเชิงฉิ่งกับความตายมันก็มีดีวิสัยชาย
ชาตินี้กรบรับจ้างเท่านั้น ความละอายใจทำให้ผมคลานตามสตรองแมนออกไปอย่างไม่
รู้สึกตัว...²⁰

ในเล่ม ด่านนรก ซึ่งเป็นเนื้อหาต่อเนื่องกับเล่ม คอมมาโดรับจ้าง เล่าถึงการหลบหนีการถูกไล่ล่าของสุมภูและไอ้ไลน์กับเหล่าผู้ร่วมทางทหารอเมริกันจากทหารลาวฝ่ายซ้ายและเวียดนามเหนือของ รอง ผบ.คำผา โดยหนึ่งในฉากระหว่างการหลบหนี ตัวสุมภูและทหารอเมริกันต่างตัดสินใจกันไม่ได้ว่าใครควรรับหน้าที่คุ้มกันด้านหลัง อันเป็นท้ายขบวนที่ถูกมองว่าอาจรับความเสี่ยงอันตรายมากที่สุด ผ่านการจับฉลากไม้สั้นไม้ยาวที่ทหารอเมริกันได้เสนอ ในฉากนี้สุมภูจึงได้โจมตีความเห็นแก่ตัวของบรรดาทหารอเมริกันที่ร่วมเดินทางมากับเขาควบคู่ไปกับการได้แสดงความกล้าหาญและความเสียสละของตนออกมา เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของคนไทยดั่งบทสนทนาในตอนนี้นี้ดังนี้

¹⁹ ภูสิน สีนุกูเทิง, คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง, หน้า 172.

²⁰ สุมภู ทศพล, คอมมาโดรับจ้าง (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 52.

ผมมองดูไม้ขีดทั้งสามก้านที่อยู่บนอุ้งมือของเบอร์รูด้อย่างไม่ยินดียินร้ายเท่าใดนัก ในใจรู้สึกเกลียดชังพวกที่ปรึกษาขึ้นมาอย่างปัจจุบันทันด่วน... เหตุการณ์ที่บังเกิดขึ้นขณะนี้ ได้แสดงธาตุแท้ของลูกผู้ชายออกมาให้ผมเห็นแล้วว่าพวกนี้มีความเห็นแก่ตัวเพียงไร เพื่อศักดิ์ศรีของคนไทย (ซึ่งความจริงผมก็มีความกลัวตายและเห็นแก่ตัวไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพวกเขาเท่าไรหรอกครับ แต่ศักดิ์ศรีและความอายมันทำให้ผมบังเกิดความบ้าบิ่นขึ้นมาอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัวเข้าจนได้) ทำให้ผมตัดสินใจเอื้อมมือไปดึงก้านไม้ขีดทั้งสามออกโยนทิ้ง แล้วพุดขึ้นมาห้วน ๆ ‘อ้าวเอง... ลို့ทั้งสองไปก่อน เป้พยาบาลและวิฑู อ้าวอยากจะขอร้องให้ลို့เอาติดตัวไปด้วย’²¹

อย่างไรก็ตาม สาเหตุปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงความกล้าหาญของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวที่স্যุมภูได้นำเสนอนั้น นอกเหนือจากความต้องการอยากแก้แค้นให้เพื่อนร่วมรบ หรือเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของตน คือ “ความต้องการทางการเงิน” ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นสาเหตุหลัก ๆ ที่ขับเคลื่อนตัวস্যุมภูเรื่อยมา ดังจะเห็นในบทที่ 2 เนื่องจากความยากจนทางเศรษฐกิจส่งผลอย่างมากต่อชีวิตของตัวস্যุมภู ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรักและครอบครัว แม้ว่าหลายครั้งস্যุมภูมักเล่าเสมอว่า การรับจ้างรบหรือการทำเพื่อเงินไม่อาจเป็นเหตุผลทั้งหมดในการเป็น “ทหารรับจ้าง” แต่স্যุมภูก็ไม่ได้ปฏิเสธแต่อย่างใดว่าตนเลือกมารบเพราะเงินเช่นเดียวกัน บางครั้งความต้องการทางการเงินคือสาเหตุหลักที่ทำให้স্যุมภูต้องยอมเสี่ยงอันตราย ผู้วิจัยจะขอหยิบประเด็นดังกล่าวมาเล่าในบทที่ 6 สำหรับความต้องการทางการเงินที่ทำให้স্যุมภูได้แสดงความกล้าหาญ ละทิ้งความกลัวตายนั้น ปรากฏให้เห็นในเล่ม ชุมทางคนกล้าตาย ที่เล่าถึงเนื้อหาก่อนตีเนินชาร์ลี - ชาร์ลี คินจากเวียดนามเหนือ (เนื้อหาก่อนหน้าเล่ม วันชโลมเลือด) โดยในระหว่างนั้นস্যุมภูประจำการอยู่ที่ล่องแจ้ง ท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่สู้ดีนัก เนื่องจากมีการโจมตีของเวียดนามเหนือบ่อยครั้ง ซึ่งฉากในตอนนั้นস্যุมภูได้รับคำชวนจาก ผบ. ร้อย 3 ให้ไปร่วมล่ำรถถังเข้าศึกในเวลากลางคืน จากข่าวลือว่ามีผู้พบเห็นรถถังเข้าศึกเคลื่อนที่อยู่ป่าใกล้บริเวณล่องแจ้ง แม้ว่าจะเป็นปฏิบัติการที่เสี่ยงอันตรายมากในการเคลื่อนพลในช่วงเวลากลางคืน แต่স্যุมภูก็ต้องจำใจไม่แสดงออกทางสีหน้า และตกลงตอบรับคำชวนของ ผบ. ร้อย 3 เนื่องจากมีคำตอบแทนที่ค่อนข้างมหาศาลพอสมควร โดยস্যุมภูได้บรรยายความรู้สึกของตนเองเอาไว้ว่า

ทั้ง ๆ ที่กลัวจนขนลุก กลัวจนสันสะท้านเข้าไปถึงตับไตไส้พุง ผมก็ต้องสงบสติอารมณ์ ช่มจิต ช่มใจวางหน้าตายนั่งทำเป็นทองไม่รู้ร้อน เหมือนกับว่าอาตมามานี้แน่นอนอย่างเหลือหลาย แบะ

²¹ สยามภู ทศพล, **ตำนานรบ** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 14 - 15.

หัวใจพูดกันอย่างเปิดเผยเลย บิ๊กแมนเป็นคนกลัวตายเท่า ๆ กับพลอาสาสมัครคนใดคนหนึ่ง และบางทีอาจจะกลัวมากกว่าเขาเสียอีก... เท่าที่ทนายผู้ชี้แจงตั้งอยู่กับพวกมันทุกวันนี้ ก็เพราะความยากจนและความระยำของตัวเองเท่านั้น²²

นอกจากนี้ สถานการณ์ที่บีบบังคับให้ต้องสู้ จนต้องแสดงความกล้าหาญออกมา ก็ถือเป็นภาพวีรบุรุษที่สยุมภูได้เสนอ สถานการณ์ที่คับขันดังกล่าว เช่น เมื่อกระสุนหมด เป็นต้น ซึ่งในยามปกติ หากเจอสถานการณ์ดังกล่าวก็สามารถเลือกที่จะหนีหรือถอยทัพออกมาได้ เพราะจะเป็นการสูญเสียโดยใช่เหตุ แต่ในสารนิยาย สยุมภูกลับมองว่าแม้คิดจะหนีแต่หากหนีก็อาจไม่รอด ดังนั้นการตัดสินใจเลือกสู้ ยอมตายอย่างมีเกียรติและน่ายกย่องดังในเล่ม นักรบรับจ้าง เล่าถึงฉากดังกล่าวว่า

ติดดาบปลายปืน...ปลดเป้สนามออก...เสร็จแล้ว ฟังคำสั่งต่อไป เจียบไปชั่วชีวิตใจผมขบขราม แน่นไม่มีทางเลือกที่ดีกว่านี้อีกแล้ว กระสุนหมด...สู้อีก...ถอยก็ตาย สถานการณ์มันบีบบังคับให้ผมต้องเลือกเอาทางใดทางหนึ่งและบัดนี้ผมก็ได้เลือกวิธีดังกล่าวเอาไว้เรียบร้อยแล้ว ดาบปลายปืนถูกเปลือยฝักออกแล้วสวมเข้าไปบริเวณใต้ปากลำกล้อง มือทั้งสองเลื่อนมา กระชับปืนในท่าเตรียมแทง...²³

เช่นเดียวกันในสารนิยายของสยุมภู วีรบุรุษผู้เสียสละตน เพื่อส่วนรวม หรือเสียสละตนเพื่อทำบางสิ่งที่สำคัญ ย่อมเป็นการประกอบสร้างภาพจำในแง่บวกของทหารรับจ้างให้ดียิ่งขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างนั้น ไม่ได้เห็นแก่ตัวหรือทำเพื่อเงินแต่อย่างใด บางครั้งก็พร้อมยื่นหยัดต่อสู้เพื่อทำในสิ่งที่ถูกต้อง เนื่องจากภาพจำของทหารรับจ้างในช่วงภายหลัง พ.ศ.2516 เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางในสังคมไทยว่ามีทหารไทยไปรบในพื้นที่ลาวจริง ในช่วงปีดังกล่าวเป็นต้นมา ภาพจำทหารรับจ้างไทยเป็นไปในทางลบ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องเงินค่าจ้างค่าตอบแทนที่มหาศาลจนสังคมมักเข้าใจทหารกลุ่มนี้ว่าไปรบเพื่อเงินเท่านั้น เช่น คอลัมน์เรื่อง “แฉเอกสารปกปิดทหารรับจ้างไทย” ที่ลงตีพิมพ์ใน เอเชียวิเคราะห้ข่าว ฉบับที่ 52 ในช่วงปลาย พ.ศ.2518 โดยคอลัมน์นี้เปิดเผยเงินค่าจ้างของทหารไทยที่ไปรบในลาวว่ามีทหารได้รับค่าตอบแทนเป็นจำนวนมหาศาล ผู้เขียนบทความนี้เล่าว่าตน

²² สยุมภู ทศพล, *ซุมทางคนกล้าตาย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 104.

²³ สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง* (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บรรณกิจ 2519), หน้า 135.

เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรคนหนึ่งที่ได้มีโอกาสพบเอกสารลับดังกล่าว ที่กล่าวถึงเงินรายรับและเงินค่าจ้างของทหารไทยในลาว พร้อมกับระบุเพิ่มเติมว่าเงินบางส่วนที่ทหารรับจ้างเหล่านี้ได้รับนั้นโดยส่วนใหญ่เป็นเงินดอลลาร์สหรัฐที่มาจากเงินของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ปล่อยให้ผ่านองค์กรซีไอเอ²⁴ อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์เอเชียวิเคราะห์ข่าว เป็นหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในเครือข่ายการจัดตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ดังนั้นทิศทางการนำเสนอข่าวจึงอยู่ภายใต้กรอบของแนวคิดพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งมีจุดยืนทางการเมืองค่อนข้างชัดว่าเป็นฝ่ายซ้าย แต่คอลัมน์ข่าวในหนังสือพิมพ์เอเชียวิเคราะห์ข่าวนั้นถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่า มีการหยิบเรื่อง “เงินค่าจ้าง” มาเป็นประเด็นหลักในการโจมตีทหารรับจ้างไทยในลาว และตอกย้ำว่าภาพจำในแง่ลบของสังคมไทยที่มีต่อทหารเหล่านี้

สำหรับภาพจำของวีรบุรุษผู้มีความเสียสละนั้น สยามภูได้นำเสนอเอาไว้ที่น่าสนใจว่า ไม่จำเป็นต้องมีเพศสภาพว่าเป็นผู้ชายทั่วไป แม้แต่เพศที่สามก็สามารถเป็นวีรบุรุษผู้เสียสละได้ ดังจะเห็นได้จากในสารนิยายเรื่อง ทหารรับจ้างเดนตาย รวมเรื่องสั้นจากประสบการณ์จริงเมื่อครั้งเป็นทหารรับจ้างในสมรภูมิลาว 8 เรื่องของสยามภู โดยหนึ่งในเรื่องสั้นตอน วีรบุรุษกระเทย ในเล่มนี้ เล่าถึงทหารรับจ้างเพศที่สามชื่อ วิรงค์รอง บุนนาค ที่เดิมได้ก่อความผิดฆ่าคนตายในกรุงเทพฯ เลยนึกดีมาสมัครเป็นทหารรับจ้างในสมรภูมิลาว ในตอนท้ายของเรื่องวิรงค์รองได้แสดงความเป็นวีรบุรุษผู้เสียสละจากการยอมสละชีวิตตนเองเข้าทำลายป้อมปืนใหญ่ของข้าศึก ในขณะที่กราดยิงฝ่ายไทยจนทำให้เสียเปรียบอย่างหนัก เมื่อเห็นว่าฝ่ายทหารรับจ้างไทยสูญเสียชีวิตมากขึ้น จนทำให้ตัววิรงค์รองตัดสินใจ มีดระเบิดจำนวนมากเข้ากับตัวเอง จากนั้นได้วิ่งเข้าไปยังที่ตั้งปืนใหญ่ของข้าศึกอย่างกล้าหาญ สยามภูได้บรรยายเอาไว้ว่า “กองพันของเราประสบกับการสูญเสียเพิ่มขึ้นทุกที เนื่องจากอำนาจการยิงของปืน ค.กระบอกนั้น ไอร์รงค์เข้าไปรับอาสา กับ ผบ. พันชอนอนุญาตลงไปทำลายปืนกระบอกนั้นด้วยตัวของมันเอง และแล้ว “ปฏิบัติการจอบเวร” จากไอร์รงค์ก็ได้เริ่มต้นขึ้น ท่ามกลางความใจหายใจคว่าของทหารรับจ้างรอบด้าน”²⁵ ผลปรากฏว่ายุทธวิธีสละชีพของตัววิรงค์รองได้ช่วยให้กองพันทหารรับจ้างของพวกเขาสามารถรอดมาได้ การกระทำดังกล่าวของตัวละครวิรงค์รอง จึงได้รับการสรรเสริญและยกย่องจากทหารรับจ้างไทยจำนวนมากในฐานะวีรบุรุษผู้เสียสละ

²⁴ นายทหารสัญญาบัตร, “แฉเอกสารปกปิดทหารรับจ้างไทย,” เอเชียวิเคราะห์ข่าว (25 ธันวาคม 2517 – 1 มกราคม 2518).

²⁵ สยามภู ทศพล, ทหารรับจ้างเดนตาย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 40.

เสียงระเบิด 4 ครั้งซ้อน ๆ ดั่งขึ้นมาสนั่นก้องขุนเขา บังเกอร์อันแข็งแกร่งถูกอำนาจดินระเบิดแรงสูงถล่มทลายไม่มีชิ้นดี ปีน ค. อันทรงอนุภาพที่กดหัวพวกเราอยู่ตลอดเวลาป็นเป็นผงไปในชั่วพริบตา อ่า ! ไฉนจึงได้สละชีวิตของมันเพื่อกองพันของผมแล้ว ผมกวาดสายตามองดูไปรอบ ๆ ทหารรับจ้าง บางคนชบหน้าล่งกับ กระทบทรายสะอื้นอีกเหมือนกับเด็ก ๆ²⁶

ส่วนในเล่ม ถล่มเนินชิบร้า เล่าเรื่องการถูกพวกทหารเวียดนามเหนือและลาวฝ่ายซ้ายโจมตีอย่างหนัก จนทำให้สยุมภูและทหารรับจ้างต้องยอมถอนกำลังและทิ้งฐานที่มั่นเคลื่อนพลไปบนเนินชิบร้า โดยสยุมภูได้รับคำสั่งจาก บก. ให้ขึ้นไปบนยอดเนินเพื่อสังเกตสถานการณ์ภาพกว้างและเตรียมตัวให้ผู้ขึ้นเป้าหมายทางอากาศ (FAG) ส่งการวิทยุให้เครื่องบินมาทิ้งระเบิดเพื่อตอบโต้เข้าศึก อย่างไรก็ตามระหว่างทางไปเนินชิบรานั้นพบกองทหารจำนวนมากไร้อาวุธวิ่งเข้าหากลุ่มทหารรับจ้างไทยแบบไม่ทันตั้งตัว กองทหารดังกล่าวตะโกนออกมาว่า พวกตนเป็นเชลยศึกชาวไทย จากกองพันทหารรับจ้าง 609 (BC 609) ที่ถูกทหารเวียดนามเหนือปล่อยตัวออกมาและสั่งให้วิ่งเข้าตรงไปที่กลุ่มทหารรับจ้างไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากขัดคำสั่งก็จะโดนยิงจากกลุ่มทหารเวียดนามเหนือที่ตามประกบด้านหลัง ซึ่งได้มีการเฉลยว่าเป็นแผนของฝ่ายเวียดนามเหนือที่ตั้งใจใช้พวกเชลยศึกชาวไทยที่ได้รับการปล่อยตัวกลุ่มนี้เป็นระเบิดพลีชีพใส่บรรดาทหารรับจ้างไทย แต่แผนดังกล่าวกลับล้มเหลว เมื่อทางฝ่ายทหารรับจ้างไทยไหวตัวทัน และพูดปลุกใจให้เชลยศึกชาวไทยกลุ่มนี้ เสียสละตัวเองเพื่อศักดิ์ศรีของชาวไทยว่าจะยอมตายแบบไร้เกียรติหรือจะยอมต่อสู้อันยิ่งใหญ่ของคนไทย กลุ่มเชลยศึกชาวไทยเมื่อได้ยินคำพูดปลุกใจดังกล่าว ก็เกิดความรู้สึกฮึกเหิม และตอบกลับไปว่า “ผู้พันครับ...พวกผมโดนล่ามด้วยโซ่...ไม่มีทางสู้...พวกผมยอมตายครับ”²⁷ จากนั้นเชลยศึกชาวไทยก็ยอมเสียสละตัวเองวิ่งเข้าหาทหารเวียดนามเหนืออย่างกล้าหาญ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นวีรบุรุษผู้เสียสละ โดยได้ยอมเสียสละชีวิตของตนเองเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของคนไทยเอาไว้

ถ้าผมเดาไม่ผิดทหารเวียดนามเหนือจะต้องเอาดินระเบิดแรงสูงบรรจุใส่ไว้ในร่างกายเชลยศึกแล้วล่ามพร้อมกับพ่วงสายชนวนให้ยาวพอสมควร โดยหวังจะสังหารหมู่พวกเชลยศึกพร้อม ๆ กับทหารรับจ้างพวกของเราเลยทีเดียว แผนแตกเพราะคำพูดของกองสิงห์ เชลยศึกฮึดสู้เพื่อศักดิ์ศรีของคนไทย สู้อย่างชนิดที่ผมไม่เคยเห็นการต่อสู้ที่ไหนจะเหี้ยมหาญเหมือนกับครั้งนี้

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

²⁷ สยุมภู ทศพล, *ถล่มเนินชิบร้า* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 8.

ด้วยมือเปล่า เซลยศึกทหารรับจ้างกองพันที่ 609 สวมวิญญาณนักรบลูกไทย กระโจนเข้าหา
 หนักกับทหารเวียดนามเหนืออย่างชนิดเลือดเข้าตา²⁸

นอกจากนี้ ความเสียสละที่ยอมเอาตัวเองเพื่อแบกรับความเสี่ยงแทนเพื่อนก็นับว่าเป็นการ
 เสียสละที่เข้าข่ายของการเป็นวีรบุรุษ แม้ว่าบุคคลคนนั้นจะเป็นทหารรับจ้างทั่วไป ในเล่ม สงครามฝิ่น
 ที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1 เล่าถึงตัวละครชื่อ รุตม์ ระวี ทหารรับจ้างชาวไทยทั่วไป ที่อาสาไปปฏิบัติภารกิจ
 แทรกซึมในพื้นที่ภูหินตั้งร่วมกับสยามภู จากความสงสัยของบรรดาเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ที่สงสัยหมู่บ้าน
 ชาวเขาบริเวณดังกล่าวที่ปกติมีการปลูกฝิ่นขายและส่งให้ทางซีไอเอสมำเสมอ แต่กลับหยุดส่งไป ทางซี
 ไอเอจึงมอบภารกิจแทรกซึมให้สยามภูกับทหารที่ติดตามเข้าไปสืบข่าวดู ในระหว่างทางก็พบว่าหมู่บ้าน
 ดังกล่าวได้แปรพักตร์เข้าร่วมกับเวียดนามเหนือแล้ว ทำให้สยามภูและพรรคพวกต้องเดินทางอย่าง
 ยากลำบาก เพราะระหว่างทางเข้าหมู่บ้านมีกับดักมากมายถูกวางไว้อยู่ แต่แล้วรุตม์ ระวี ทหารรับจ้าง
 ธรรมดาทั่วไปก็เลือกอาสาตนเองเสียสละนำขบวนเสี่ยงตายกับระเบิดให้สยามภูและพรรคพวก โดยให้
 เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของตนที่จะต้องอุทิศตนเพื่อภารกิจ

มันเป็นการเดินทางที่เสี่ยงต่อ ‘กับระเบิด’ อย่างมากที่สุด รุตม์ ระวี อาสาสมัครขึ้นไปนำ
 ขบวน ด้วยคำพูดที่ผมและผู้หมวดคำลือหมตการโต้เถียงใด ๆ ทั้งสิ้น “ลูกพี่และหมวดอาวุธ
 กว่าผม ครั้งนี้ถ้าพี่ทั้งสองประสบอุบัติเหตุงานก็ต้องล้มเหลวลง มันเป็นหน้าที่ของผม”
 เหตุผลของรุตม์ ทำให้ผมและคำลือไม่มีทางปฏิเสธ...²⁹

สำหรับเนื้อหาในเล่มสงครามฝิ่นที่ภูผาตั้ง แม้ว่าในทัศนะของผู้วิจัยจะมองว่าเนื้อหาในเล่ม
 ดังกล่าวมีความเป็นเรื่องแต่งมากกว่าการหยิบเรื่องจริงมาเล่า แต่สยามภูก็ยืนยันในบทสัมภาษณ์ที่
 ดีพิมพ์ลงวารสารโลกหนังสือว่าเนื้อหาในเล่มสงครามฝิ่นที่ภูหินตั้งนั้น เป็นการหยิบเอาเรื่องธุรกิจค้า
 ฝิ่นที่องค์กรซีไอเอ ในพื้นที่ดังกล่าวมาใช้เป็นโครงเล่าเรื่อง³⁰ สำหรับประเด็นเรื่องการค้าฝิ่นขององค์กร
 ซีไอเอ ผู้วิจัยจะขอหยิบไปอธิบายในบทที่ 5

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

²⁹ สยามภู ทศพล, สงครามฝิ่นที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 84.

³⁰ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” โลก
 หนังสือ 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 52.

ไม่ใช่เพียงแค่การเสียสละระเบิดพลีชีพตนเองเพื่อปกป้องพวกพ้องทหารไทยหรือการเอาชีวิตตนเองมาแบกรับความเสี่ยงแทนพวกพ้องเท่านั้น การเป็นวีรบุรุษผู้เสียสละตนนั้นยังอาจรวมถึงการทำเรื่องเล็ก ๆ ได้เช่นกัน เช่น แค່ช่วยเหลือเพื่อนทหารที่ได้รับบาดเจ็บหนัก โดยไม่สนใจว่าเป็นหน้าที่ของตนหรือไม่ ก็นับได้ว่าเป็นภาพการเสียสละที่น่ายกย่อง ซึ่งสยุมภูก็เสนอภาพวีรบุรุษผู้เสียสละในรูปแบบดังกล่าว ผ่านตัวละคร “ไอ้โล้น” ที่มีประวัติภูมิหลังชีวิตเป็นโจร ฆ่าคนตาย และชื่นชอบในการฆ่าฟัน แต่สยุมภูก็ได้เล่าว่า แม้ไอ้โล้นจะดูเป็นคนเลวแต่เมื่อได้มาเป็นทหารรับจ้างในลาว ก็ไม่ได้เป็นคนเลวร้ายอย่างที่คิด ยามที่เพื่อนร่วมรบบาดเจ็บ ไอ้โล้นกลับให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ แม้จะอยู่คนละหมวดคนละกองร้อยก็ตาม ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการทำนอกเหนือคำสั่ง

ลูกน้องที่บาดเจ็บ ถูกเพื่อน ๆ อุ้มขึ้นชีหลังไอ้โล้นเหมือนกับนาคจะเข้าโบสถ์เลยทีเดียว นอกจากนั้น ไอ้โล้นก็ยังสาละวนช่วยคนบาดเจ็บด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าทหารรับจ้างคนนั้นจะอยู่คนละหมวดคนละกองร้อยก็ตามที่ อุบนิสัยของไอ้โล้นทำให้มันได้รับความรักใคร่จากหัวใจจริงของทหารรับจ้างในเวลาอันรวดเร็ว³¹

กล่าวโดยสรุป นับตั้งแต่ในช่วง พ.ศ.2516 เป็นต้นมา เป็นปีที่มีการเปิดเผยและยอมรับการมีตัวตนของทหารไทยในสมรภูมิลาวอย่างเป็นทางการ และขณะเดียวกันก็เป็นปีที่กระแสต่อต้านสงครามอินโดจีนประทุขึ้นอย่างแพร่หลาย ในประเทศไทยมีปัญญาชนและขบวนการนักศึกษาโจมตีเรื่องทหารไทยนอกประเทศตลอด ทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวก็เป็นหนึ่งในทหารไทยที่ถูกโจมตีควบคู่ไปกับทหารไทยในสงครามเวียดนาม เพียงแต่ทหารไทยในลาวอาจจะโดนวิพากษ์วิจารณ์หนักกว่า เนื่องจากทหารไทยในลาวถูกตีกรอบว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ซึ่งถูกมองจากสังคมว่า ขึ้นชื่อเรื่องเป็นทหารที่รบเพื่อผลประโยชน์ทางการเงินส่วนตัวเป็นหลัก ทั้งนี้ มีสื่อสิ่งพิมพ์มากมายเลือกนำเสนอว่าทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ไม่มีระเบียบวินัยและไม่มีความเป็นทหารอาชีพ ดังนั้นเพื่อให้สังคมให้ความสนใจและจดจำทหารรับจ้างไทยในลาวที่ดี สยุมภูจึงต้องเสนอภาพจำของทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ใหม่ โดยเสนอว่า “ทหารรับจ้าง” ก็มีความเป็นทหารอาชีพ ไม่ได้เห็นแก่ตัวหรือซี้ซาลาดแต่อย่างใด เมื่อถึงเวลาที่สามารถแสดงความกล้าหาญและเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวมเช่นกัน อย่างไรก็ตาม อาจมองได้เช่นกันว่าในโลกวรรณกรรมที่มีโครงเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ บูล้างผลาญ และผจญภัย การนำเสนอความกล้าหาญและความเสียสละให้กับตัวเอกของเรื่องก็เป็นเรื่องธรรมดาที่พบเห็นได้บ่อยครั้ง

³¹ สยุมภู ทศพล, กองพันเพชรฆาต (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 55.

4.2 วีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

อาชีพนักรบรับจ้างของพวกเราได้ถูกตราหน้าว่าขายชีวิตเพื่อเงิน แต่ไม่มีใครรู้ซึ่งถึงส่วนลึกในหัวใจที่แท้จริงต่างหรือกว่า...เมื่อถึงคราวที่ประจันหน้าห้าพันกับอริราชศัตรูแล้ว พวกเราจะสู้กันอย่างเลือดเข้าตา สู้ด้วยหัวใจที่ระลึกถึง ผืนแผ่นดินอันร่มเย็นของเราโดยมิยอมให้ผู้หนึ่งผู้ใดล่วงล้ำยึดครองโดยเด็ดขาด³²

ถ้อยคำของสยมภู ในเล่ม “ค่ายนรกเตียนเบียนฟู” สยมภูถ่ายทอดอารมณ์ของความคับแค้นใจของการถูกสังคมนิยมตราหน้าพวกตนว่าเป็นเพียง “ทหารรับจ้าง” ที่ขายชีวิตตัวเองเพื่อผลตอบแทนทางการเงินเท่านั้น แต่แท้จริงนั้นตนและบรรดาทหารรับจ้างทุกคนนั้นล้วนเข้าสู่เอาชีวิตเข้าแลก โดยมีอุดมการณ์อย่างแรงกล้าที่อุทิศตนเพื่อประเทศไทย ถ้อยคำดังกล่าวของสยมภูข้างต้นแสดงให้เห็นถึงภาพจำความเป็น “วีรบุรุษ” ในตัวทหารรับจ้างอย่างเห็นได้ชัด สำหรับสารนิยายเรื่องนี้เล่าถึงชีวิตการตกเป็นเชลยศึกของตัวสยมภูหรือตัวละครชื่อ “บ๊ิกแมน”³³ ที่ค่ายกักกันเชลย ณ เขตเตียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม แต่ผู้วิจัยค่อนข้างเชื่อว่าค่ายกักกันเชลยศึกที่ปรากฏในสารนิยายชุดคือ “ค่ายผู้เย็น” ซึ่งเป็นค่ายเชลยศึกที่รวมเชลยศึกชาวไทยทั้งหมด อีกทั้งหากยึดตามคำบอกเล่าที่ว่ามีการพบปะกับพันเอกชัยชาญ หาญนาวิ ตามชุดเรื่องเล่าจริง³⁴ ย่อมหมายความว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นที่ค่ายผู้เย็นเท่านั้น ไม่ใช่ที่ค่ายกักกันในเตียนเบียนฟู

การถ่ายทอดชีวิตของการตกเป็นเชลยศึกของสยมภูในสารนิยายเล่มนี้ คือ การปะทะกันของเชลยศึกชาวไทยกันเอง ระหว่างฝ่ายที่จงรักภักดีต่อประเทศชาติ กับ ฝ่ายที่สยมภูตราหน้าว่าขายชาติ หรือผู้ที่หันหลังเข้าร่วมกับอุดมการณ์สังคมนิยมคอมมิวนิสต์เพียงเพื่อเอาตัวรอดและเอาใจผู้คุมเชลย

³² สยมภู ทศพล, *ค่ายนรกเตียนเบียนฟู* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 48.

³³ แต่จากการวิเคราะห์ในบทที่ 2 ได้เปิดเผยภายหลังว่า ตัวละคร “บ๊ิกแมน” ในสารนิยายชุด “นรกเตียนเบียนฟู” คือ อดีตเจ้าหน้าที่ชี้เป้าทางอากาศ (Forward Air Guide: FAG) เจ้าของรหัส Crowbar ไม่ใช่สยมภูแต่อย่างใด ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทที่ 2

³⁴ “ค่ายผู้เย็น” เป็นค่ายกักกันเชลย ค่ายสุดท้ายที่พันเอกชัยชาญ หาญนาวิ ได้ถูกคุมขัง ซึ่งได้มีการอธิบายเพิ่มเติมว่า เป็นเพียงค่ายเดียวที่มีเชลยศึกชาวไทยถูกขังรวมกันเยอะที่สุด หากเปรียบเทียบกับค่ายก่อนหน้านี้ที่เคยถูกขังที่ตัวชัยชาญไม่เจอเชลยศึกชาวไทยเลย อ้างใน ชัยชาญ หาญนาวิ, *เชลยศึกทหด เล่มที่ 2* (ม.ป.ท.: ม.ป.ท., 2544), หน้า 98.

ชาวเวียดนาม ซึ่งเป็นการพาให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ของบรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มสยามฯ ที่แม้จะต้องตกอยู่ในสภาพที่ลำบาก และโดนกดขี่อย่างหนักจากบรรดาผู้คุมเชลยชาวเวียดนามเหนือ แต่สยามฯและพรรคพวกก็ไม่ละทิ้งอุดมการณ์ และพร้อมเอาชีวิตเข้าแลก

ในขณะที่ เชลยศึกชาวไทยกลุ่มที่หันหลังไปเข้าร่วมกับคอมมิวนิสต์ ผู้ซึ่งยอมขายข้อมูลสำคัญทางทหาร เพื่อแลกกับความสะดวกสบายในฐานะเชลยศึกนั้น สยามฯโจมตีอย่างหนัก พร้อมตราหน้าว่าเป็น “พวกขายชาติ” ควรได้รับบทลงโทษอย่างสาสม เป็นภัยคุกคามประเทศชาติมากยิ่งขึ้นกว่าทหารเวียดนามเสียอีก การกำจัดหรือสังหารกลุ่มคนพวกนี้ถือเป็นความถูกต้องและชอบธรรมอย่างมาก เพราะกลุ่มคนเหล่านี้ได้กระทำความผิดร้ายแรงในทัศนะของสยามฯ ซึ่งสยามฯได้บรรยายฉากความไม่พอใจของกลุ่มทหารรับจ้างไทยที่จงรักภักดีต่อทหารไทยกลุ่มที่หันหลังให้คอมมิวนิสต์เอาไว้ว่า

“กูมีโอกาสนั้นไหน...ไอ้พวกเหี้ยขายชาติพวกนี้ต้องตายก่อนไอ้แกว” พวกเราบางคนโผล่ ออกมาอย่างเหลืออด จนผมต้องคอยปลุกปลอบให้ใจเย็น ๆ ปลุกปลอบทั้ง ๆ ที่ใจของผมเองก็เดือดพล่านไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพวกเขา ความคิดที่ผมตั้งเอาไว้ หากวันใดพวกเราแหกค่ายสำเร็จ ไอ้พวกคนไทยขายชาติพวกนี้จะต้องได้รับการตอบแทนจากพวกเราอย่างสาสม...³⁵

จากชุดเรื่องเล่าที่นำเสนอในสารนิยายชุดนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของ “สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์” สามสถาบันหลักที่ถูกสถาปนาว่าเป็นสถาบันที่ไม่อาจละเมิดได้สำหรับชาวไทยทุกคน เปรียบได้ดั่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ถูกนำเสนอว่าเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวไทยทั้งชาติ และคนไทยต้องอุทิศตนเพื่อสถาบันดังกล่าว โดยเฉพาะสำหรับทหารที่ให้เหตุผลถึงการเข้าร่วมรบเพื่อปกป้องสถาบันนี้ว่า ถือเป็นความชอบธรรมอย่างหนึ่งที่สามารถใช้และสร้างภาพการเป็น “วีรบุรุษ” ได้ สำหรับในหัวข้อนี้จะเป็นการสำรวจภาพวีรบุรุษที่ถูกติดกับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ในตัวทหารรับจ้างของสยามฯ

ค่านิยมและสำนึกความรักชาติของประชาชนชาวไทยที่มีต่อ “สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์” ที่ให้ความสำคัญมากขึ้นเริ่มขึ้นนับตั้งแต่ช่วง ทศวรรษ 2490 เป็นต้นมา เมื่ออิทธิพลของอุดมการณ์ทางการเมืองแบบคอมมิวนิสต์แพร่ขยายปกคลุมไปทุกภูมิภาคทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยที่เป็นพันธมิตรฝ่ายโลกเสรีเช่นเดียวกับสหรัฐฯ ทางสหรัฐฯมีความวิตกกังวลอย่างมากจากการเล็งเห็นถึงภัยคุกคามคอมมิวนิสต์จากทฤษฎีโดมิโน ดังนั้นจึงได้เลือกสนับสนุนและยกระดับสถานะของ

³⁵ สยามฯ ทศพล, ค่ายนรกเตียนเบียนฟู, หน้า 29.

สถาบันกษัตริย์ผ่านการใช้ยุทธศาสตร์การโฆษณาชวนเชื่อ (Psychological Strategy) คู่ขนานกับการสนับสนุนทางทหาร โดยทางสหรัฐฯได้ผลักดันให้สถาบันกษัตริย์เป็นแกนกลางต่อต้านคอมมิวนิสต์ในไทย เนื่องจากสถาบันพระมหากษัตริย์ถูกเข้าใจว่าเป็นจารีตและประเพณีที่อยู่คู่สังคมไทยมาอย่างยาวนาน เปรียบเสมือนตัวแทนของสิ่งที่เรียกว่าประเทศชาติ ผ่านการเสนอโฆษณาชวนเชื่อว่ คอมมิวนิสต์กำลังจะทำลายสถาบันสำคัญดังกล่าว³⁶ ซึ่งในช่วงกลาง พ.ศ.2498 ทูตอังกฤษได้รายงานว่ แผนการจิตวิทยาของทางสหรัฐฯ ในการใช้สถาบันกษัตริย์เป็นแกนกลางต่อต้านคอมมิวนิสต์ประสบความสำเร็จอย่างมาก³⁷

เช่นเดียวกันกับ สถาบันพระมหากษัตริย์ที่ถูกให้ความสำคัญเพื่อต่อต้านอิทธิพลคอมมิวนิสต์ในช่วงสงครามเย็น “ศาสนา” ก็ถูกใช้งานเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยเช่นเดียวกัน โดยโฆษณาชวนเชื่อ ณ ช่วงเวลานั้น มีการนำเสนอว่าหากคอมมิวนิสต์ขยายอิทธิพลเข้ามาในประเทศไทยได้ ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทยจะถูกทำลาย เพราะแนวคิดแบบคอมมิวนิสต์ถูกทำให้เข้าใจว่าไม่มีการนับถือศาสนา ซึ่งการนำเสนอการรับรู้ดังกล่าว ส่งผลให้มีพระภิกษุหลายรูปพากันมาสมัครไปรบในสงครามเวียดนามจำนวนมาก จนทางกรมศาสนาต้องส่งคนไปขอร้องไม่ให้สมัครเพราะเป็นการผิดพระวินัยที่ห้ามภิกษุไปดุกองทัพ แต่พระภิกษุเหล่านั้นก็ยังยืนยันที่จะสมัคร จนท้ายที่สุดเจ้าหน้าที่กรมศาสนาต้องขอร้องไปทางฝ่ายทหารไม่ให้รับใบสมัครของพระภิกษุ แม้ว่าทางฝ่ายกรมการศาสนาจะออกมาห้ามไม่ให้พระภิกษุสมัคร แต่ก็ใช้ว่าจะคัดค้านการทำสงคราม โดยมองว่าการสมัครไปรบสามารถทำได้แต่ควรจะเสียก่อน³⁸ ไม่ใช่เพียงแต่พุทธศาสนาเท่านั้นที่ตกอยู่ในบรรยากาศความหวาดกลัวคอมมิวนิสต์ในช่วงยุคสมัยของสงครามเย็น แต่โฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ที่จะทำลายศาสนาในประเทศไทยนั้น รวมถึงศาสนาอื่นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากบันทึกความทรงจำของพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ที่ได้ให้เหตุผลการเข้าร่วมรบในสงครามเวียดนามว่า “ผมเป็นทหารมุสลิมภาคกลาง เคยไปรบที่เวียดนามเพราะคอมมิวนิสต์ยึดครองประเทศไทย ซึ่งเราจะสูญเสียแผ่นดิน และ

³⁶ ฐนัพล ใจจริง, “การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 – 2500),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 155 – 160.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 158.

³⁸ พวงทอง ภาวัครพันธ์ุ, สงครามเวียดนาม:สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 48 – 49.

มุสลิมจะต้องหายไปทั้งประเทศ กลายเป็นประเทศไม่มีศาสนา ผมไปเวียดนามคือทำหน้าที่ ไปปกป้องประเทศไทยและศาสนาอิสลาม”³⁹

โฆษณาวนเชื่อว่าด้วยเรื่องภัยคุกคามคอมมิวนิสต์ที่มีต่อสถาบันสำคัญของประเทศไทย นำไปสู่การให้เหตุผลเรื่องความชอบธรรมของการต่อสู้และอุทิศตนเองเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์สำหรับทหารไทยที่ไปรบในสงครามอินโดจีนช่วงเวลานี้ จึงอาจเป็นเหตุผลสำคัญที่ สยามภูหีบมาใช้ควบคู่ไปกับการเล่าเรื่องในสารนิยายของตน เพราะสามารถช่วยลบล้างภาพจำในแง่ลบที่สังคมไทยมีต่อทหารรับจ้างไทยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสถาบันทั้งสามเปรียบได้กับสัญลักษณ์สำคัญของประเทศไทย นอกจากนี้ สยามภูยังแสดงให้เห็นว่าแม้ภูมิหลังของบรรดาทหารรับจ้างหลายคนจะเคยก่ออาชญากรรมหรือทำความผิดอะไร แต่เมื่อสมัครไปรบในลาวในฐานะของ “ทหารรับจ้าง” เพื่อปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์จากคอมมิวนิสต์ในนอกประเทศแล้ว พวกเขาเหล่านี้ก็จะกลายเป็น “คนดี” และ “วีรบุรุษ” ได้ในทันที

ดังจะเห็นได้จากสารนิยายเรื่อง ค่ายนรกเตียนเบียนฟู ที่ได้กล่าวไปในข้างต้น ในฉากที่เล่าถึงการปะทะกันระหว่างเชลยศึกชาวไทยสองกลุ่ม ระหว่างฝ่ายจงรักภักดีและฝ่ายที่หันหลังไปคบค้าสมาคมกับคอมมิวนิสต์ สยามภูได้เล่าว่าในบรรดาทหารรับจ้างฝ่ายจงรักภักดีของพวกเขาคนนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นอดีตคนที่เคยก่ออาชญากรรมหรือเคยติดคุกมาแล้ว แต่เมื่อพวกเขาเหล่านั้นได้สมัครมารบในฐานะทหารรับจ้างในลาว ก็ไม่เคยคิดที่จะขายอุดมการณ์หรือขายชาติ เจกเช่นบุคคลบางกลุ่ม ซึ่งสยามภูระบุว่า เป็นทหารไทยยศสูงบางคน ที่เมื่อถูกจับเป็นเชลยเหมือนกันแต่กลับเลือกขายชาติเพื่อเอาตัวรอด โดยสยามภูได้เล่าเอาไว้ว่า

ทหารรับจ้างหลายคนที่เคยจับมาเป็นเชลยศึกเคยผ่านอดีตที่ทุจริตผิดกฎหมายมาแล้วอย่างโชกโชน เขาเหล่านั้นเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม...ชะตาชีวิตทำให้เขาเหล่านั้นก้าวมาสู่อำชีพที่จะต้องขายชีวิตกินเพื่อความอยู่รอดของปากและท้อง...แต่ทุกคนก็ไม่เคยขายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังเช่นของคนบางคนที่สวมเครื่องแบบอันมีเกียรติและโก้หรู แต่ทว่าจิตใจ โสมม จนไม่มีอะไรเปรียบ⁴⁰

³⁹ กองบรรณาธิการ INN, สนธิ - คมช. ขุนพลปฏิวัติ 2549 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, 2550), หน้า 44.

⁴⁰ สยามภู ทศพล, ค่ายนรกเตียนเบียนฟู, หน้า 49.

นอกจากนี้ เนื้อหาในเล่ม กองพันเพชรฆาต ที่เล่าเรื่องเมื่อครั้งสยมภูได้มาประจำการที่สนามบินลำคำสิง และได้พบปะกับเพื่อนเก่าเมื่อสมัยยังรับราชการทหารอย่าง “ไอ้โล้น” อดีตโจรปล้นฆ่าที่หนีคดีมารบในลาว โดยตัวละคร “ไอ้โล้น” นั้นสยมภูได้ระบุภูมิหลังที่ค่อนข้างชัดว่าเคยกระทำความผิดมาก่อน ทั้งยังชื่นชอบในการฆ่าเป็นอย่างมาก แต่ทว่าแม้ตัวละครอย่างไอ้โล้นจะมีนิสัยใจคอที่เลวร้ายหรือก่ออาชญากรรมทำความผิดมาากเพียงใด แต่สยมภูก็ได้แสดงให้เห็นว่าไอ้โล้นก็มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ต่อสู้กับคอมมิวนิสต์เพื่อประเทศชาติ เป็นดั่ง “วีรบุรุษ” ที่นายกองเลยก็ว่าได้ โดยไอ้โล้นได้แสดงเจตนาธรรมและอุดมการณ์ของตนในเรื่องไว้อย่างชัดเจนว่า

...ประวัติของผมไม่ค่อยจะดีนัก ปล้นฆ่า...ตีหัวหมาดำแม่แจ็ก ช่มชืดแซก ผมก็เคยมาแล้ว สิ่งเดียวที่ผมยังไม่เคยก็คือการคิดทรยศหรือกบฏต่อประเทศไทย และผมตั้งปณิธานเอาไว้ว่า สิ่งดังกล่าวจะไม่บังเกิดขึ้นในความคิดของผมตลอดไป...⁴¹

สารนิยายของสยมภูได้แสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยที่มารบในลาวหลายคน ล้วนมีประวัติและภูมิหลังชีวิตที่ไม่ค่อยจะดีนัก บางครั้งการคิดหรือเกณฑ์คนมาเป็นทหารรับจ้างในลาว ก็ล้วนมาจากบรรดาอดีตอาชญากรรมที่ก่อความผิดหรือเป็นอดีตนักโทษ เนื้อหาในเล่ม นักรบรับจ้าง สยมภูได้เล่าถึงบรรดาทหารรับจ้างไทยบางกลุ่มที่กระทำความผิดก่อคดีปล้นเครื่องบิน เพราะไม่ยอมไปสู้ในสมรภูมิและกลัวที่จะถูกฆ่าตาย แต่เนื่องจากกำลังพลขาดแคลนอย่างหนัก ทำให้ทหารระดับบังคับบัญชาไทยต้องจำใจ ยื่นข้อเสนอให้ทหารรับจ้างไทยกลุ่มดังกล่าวพ้นความผิดและออกจากคุกได้ แลกกับการกลับมาช่วยรบในสมรภูมิตามเดิม ผู้บังคับบัญชาของสยมภูกล่าวในฉากนี้ว่า “คุณบ๊ิกแมน คงจะลืมไอ้พวกจี้เครื่องบินไปเสียแล้ว...ขณะนี้ผมฝากขังพวกมันเอาไว้ที่เรือนจำทหารอุดรยังไม่ตัดสินพวกมันเพราะผมมีแผนการอยู่ในใจ ก็พอดีประจวบเหมาะมีเหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้น ผมตกลงใจเลือกพวกมันปฏิบัติงานขึ้นนี้ โดยมอบตำแหน่งผู้บังคับบัญชาให้กับคุณเพราะเท่าที่รู้ ๆ คุณสนิทกับพวกเคน คนเหล่านี้หลายคนไม่ใช่หรือ?”⁴² ความผิดของบรรดาทหารรับจ้างไทยที่จี้เครื่องบินหนีในเรื่อนั้น นับว่าเป็นความผิดร้ายแรง เพราะสยมภูได้เล่าต่อไปว่าทหารกลุ่มนี้ได้ลงมือสังหารทหารยามที่เฝ้าเครื่องบินในฐานทัพล่องแจ้งเพื่อทำการหลบหนี อย่างไรก็ตาม แม้ทหารรับจ้างไทยเหล่านี้จะเคยก่อ

⁴¹ สยมภู ทศพล, กองพันเพชรฆาต, หน้า 79.

⁴² สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไผ่ เล่มที่ 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 98 – 99.

ความผิดหรือหนีคดีมารบในลาว แต่ก็สามารถกลายเป็นวีรบุรุษได้ เพราะกลุ่มคนเหล่านี้ทำประโยชน์ต่อประเทศไทย และมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

สำหรับเหตุการณ์การจี้เครื่องบินของทหารรับจ้างไทยในระหว่างที่ไปรบในลาว พบว่าเป็นไปได้ที่อาจจะมีเค้าโครงมาจากเรื่องจริงเช่นกัน โดยบันทึกความทรงจำของชาลี คเซนทร์ (เฉลิมชัย ธรรมเวทิน) อดีตทหารไทยในสมรภูมินี้ ได้บันทึกเอาไว้ว่า เคยมีเหตุการณ์ที่พวกพ้องทหารเสือพรานบาดเจ็บ ล้มตายเป็นจำนวนมากจากการเข้าปะทะกับข้าศึก จนทำให้ทหารฝ่ายเราต้องเสียชีวิต กำลังใจอย่างหนัก ไม่ว่าจะด้วยสภาวะความเครียดและความกดดันที่ถาโถมเข้ามา เป็นเหตุให้มิตรทหารเสือพรานกลุ่มหนึ่งได้คิดก่อการปล้นจี้เครื่องบินเพื่อวางแผนหลบหนีกลับประเทศไทย แต่ในท้ายที่สุดก็ก่อการไม่สำเร็จเพราะทางหัวหน้ากองพันได้ช่วยเกลี้ยกล่อมให้ทหารเสือพรานกลุ่มนี้สงบจิตสงบใจได้สำเร็จ⁴³ ความต่างระหว่างเหตุการณ์ที่คาดว่าเกิดขึ้นจริงกับเนื้อหาในสารนิยายของสยมภูคือ ในท้ายที่สุดปฏิบัติการปล้นจี้เครื่องบินเพื่อหนีกลับประเทศไทยที่ปรากฏในเรื่องเล่าของสยมภูนั้น กลุ่มทหารเสือพรานที่ปล้นเครื่องบินทำได้สำเร็จ โดยสามารถบินกลับประเทศไทยไปลงที่อุดรธานีได้ ก่อนที่จะถูกดักจับอีกต่อหนึ่ง ทว่าเหตุการณ์จากบันทึกความทรงจำของชาลี คเซนทร์ ทหารเสือพรานกลุ่มนี้ยังไม่ทันได้ปล้นเครื่องบิน แต่ถูกหยุดยั้งเอาไว้ก่อน ทั้งนี้ ทางชาลีได้เล่าต่อไปอีกด้วยว่ากลุ่มทหารเสือพรานที่ปล้นเครื่องบินนั้น ทุกคนล้วนแต่มีพื้นเพเป็นอดีตเสือร้ายหรืออดีตอาชญากรที่เคยกระทำความผิดกฎหมายทั้งสิ้น⁴⁴

การเกณฑ์ทหารที่ไม่ตายตัวและไม่มีระเบียบมากมายนักในการคัดเลือกทหารรับจ้างไทยไปรบในลาวนั้น ไม่สนใจว่าภูมิหลังเคยก่อคดีติดตัวหรือเคยทำเรื่องผิดกฎหมายหรือไม่นั้น แม้จะไม่มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรของทางการปรากฏให้เห็น แต่พบว่าการเกณฑ์ทหารดังกล่าวมีอยู่จริง ดังจะเห็นได้จากบันทึกความทรงจำของพลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์ ที่ได้เล่าว่ามีภารกิจตั้งโต๊ะรับสมัครทหารเสือพรานที่หน้าเรือนจำ เมื่อนักโทษออกจากคุกก็ให้สมัครไปรบในลาวได้เลยในทันที พลเอกพิจิตรเล่าเอาไว้ว่า “ทหารเสือพรานรุ่นนั้นล้วนแต่ตัวร้าย ๆ ทั้งสิ้น ฆ่าคนมาก่อนที่จะไปรบในสงคราม

⁴³ ชาลี คเซนทร์ ได้เล่าว่าเหตุการณ์ปล้นจี้เครื่องบินครั้งดังกล่าว ตนได้อยู่ร่วมเป็นสักขีพยานด้วย โดยเล่าว่า “มันเป็นการจี้เครื่องบินเพื่อเดินทางกลับ ผมและผู้พันรวมทั้งไอ้สามเสือร้ายสมุนคูใจ ได้เดินเข้าไปหาทหารกลุ่มนั้นด้วยท่าทางสงบ พวกมันยืนรวมกันเป็นวงกลมหันทางปืนมาทางพวกเรา...” อังโน ชาลี คเซนทร์, **วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 104 – 105.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 104.

โดยไปตั้งโต๊ะรับสมัครกันที่หน้าคูบางขวาง ออกจากคูมาก็รับหมด รวมทั้งมือปืนชื่อดังอย่างเล็กนก
ใน”⁴⁵

แม้สังคมไทยจะเข้าใจว่าทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวจะมีความต้องการทางการเงินเป็น
แรงจูงใจสำคัญในการสมัครใจเข้าไปรบ แต่สยามภูก็ได้เสนอต่อว่าในบางครั้งเงินเพียงอย่างเดียวก็
สามารถทำให้ทหารรับจ้างยอมเสี่ยงตายได้ แม้จะรับเงินค่าจ้างมาแต่ทหารรับจ้างหลายคนก็ใช้ว่าจะ
ทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาตลอด ดังจะเห็นได้ในเล่ม “วันชโลมเลือด” ที่เล่าถึงเรื่องยุทธการบุกยึด
พื้นที่เนิน “ชาร์ลี - ชาร์ลี” คืนจากกลุ่มเวียดนามเหนือ ซึ่งยุทธการดังกล่าวมาโดย “คำคม” หนึ่งใน
เสนาธิการทหารของฝั่งไทย ฉากสนทนาในเรื่องตอนหนึ่ง สยามภูได้แสดงความน้อยเนื้อต่ำใจกับความ
เข้าใจของสังคมที่มองพวกตนเป็นทหารรับจ้างผู้ซึ่งเสี่ยงตายให้เงินค่าจ้างจากองค์กรซีไอเอ โดยสยามภู
เล่าว่าในบางครั้งเมื่อทหารรับจ้างรับเงินมาก็ไม่ได้ทำตามคำสั่งทุกครั้ง เพราะบางครั้งก็เสี่ยงอันตราย
เกินไป แต่ทว่าหากเปลี่ยนสนามรบเป็นพื้นที่ในประเทศไทยเมื่อไร พวกทหารรับจ้างทุกคนล้วนยอม
อุทิศชีวิตของตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ในทันทีโดยไม่ต้องมีเงินค่าจ้างมาเป็น
แรงจูงใจ ในส่วนนี้สยามภูพยายามแสดงให้เห็นความเป็นวีรบุรุษในตัวทหารรับจ้าง หากมองว่าวีรบุรุษ
คือใครก็ตามที่กระทำใน “สิ่งที่ดีงาม” ผ่านการแสดงออกทางอุดมการณ์และเจตนารมณ์ของตน ซึ่งสิ่ง
ดีงามในที่นี้หมายถึง “สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์”

...พวกเราเป็นทหารรับจ้างก็ต้องรบแบบทหารรับจ้าง ไม่สั่งก็ไม่ทำ ถึงสั่งบางครั้งก็แอบเลี้ยว
ๆ ไปอย่างข้าง ๆ คู ๆ ทหารรับจ้างเรารบเพื่อเงิน ทหารอาชีพที่มาอยู่ที่นี่ก็เพื่อเงิน บางครั้ง
เงินก็ทำให้พวกเราไม่กล้าเสี่ยงตายได้เหมือนกันนะครับ แต่ถ้าไปรบกันในพื้นที่ที่อยู่ในเขต
ประเทศไทยแล้ว ถึงไม่มีเงินดอลลาร์ จะมีแต่เงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงที่แทบจะไม่พอยังชีพ แต่
ทุกคนก็มีสิ่งที่เคารพเทิดทูนอยู่เหนือเกล้า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คือสรวงประจำใจ
ที่ยึดมั่นอยู่ในดวงใจของทหารทุกคน แล้วทำไมพวกผมจะยอมตายไม่ได้⁴⁶

เหตุการณ์ในเล่ม วันชโลมเลือด มีความเป็นไปได้สูงว่าตัวสยามภูเองก็อาจมีส่วนร่วมไปกับเหตุการณ์
ครั้งนี้ด้วย โดยเหตุการณ์ในเล่มนี้เป็นการหยิบเอา การสูญเสียพื้นที่สกายไลน์ของฝ่ายโลกเสรีในช่วง

⁴⁵ สวัสดิ์ ช่อนกลิ่น, “บ๊ิกเลื่อ” Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติและราชบัลลังก์ (กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2550), หน้า 208.

⁴⁶ สยามภู ทศพล, วันชโลมเลือด (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 142.

เดือนมีนาคม พ.ศ.2515⁴⁷ มาแล้ว ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นับตั้งแต่ พ.ศ.2515 อันเป็นช่วงที่ สกายไลน์และท่าอากาศยานดอนบุงโจมตี ได้มีการขอความช่วยเหลือจากกองพันทหารเลื่อยพราน 601 และ 602 ให้มาช่วยยุทธการในพื้นที่สกายไลน์จริง ซึ่งตัวละครคำคมที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภูก็เป็น ส่วนหนึ่งของกองพัน 601 อีกด้วย⁴⁸ และการเข้าตีชิงพื้นที่ชาร์ลี - ชาร์ลี (C.C) คีน ทางกองพัน 616 ที่ สยมภูอยู่ในหน่วยเข้าร่วมปฏิบัติการนี้เช่นกัน⁴⁹ จึงอนุมานได้ว่าสยมภูอาจมีส่วนร่วมกับการเหตุการณ์นี้ จริง อย่างไรก็ตาม แม้สยมภูจะเล่าว่าปฏิบัติการครั้งนี้นำโดยตัวละคร “คำคม” แต่ในบันทึกของภูสิน กลับเล่าว่า ทางกองพัน 601 ของคำคมรับผิดชอบปฏิบัติการในพื้นที่สกายไลน์ (2) เสียส่วนใหญ่ อัน เป็นคนละพื้นที่กับสกายไลน์วัน (1) อันเป็นฉากสำคัญที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู ในส่วนของ สกายไลน์วัน กองพันที่รับผิดชอบในการเข้าตีพื้นที่ดังกล่าวคีนจะเป็นกองพัน 603, 604, 607, 616 และ 617 เป็นหลัก⁵⁰

เช่นเดียวกับในเล่ม เผชิญหน้ามัจจุราช สยมภูได้แสดงภาพความเป็นวีรบุรุษผ่านเจตนารมณ์ของ ตน ถึงการอุทิศตนเองเพื่อ “สิ่งดีงาม” อย่างการอุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเสียสละและกล้าหาญอันเป็นคุณสมบัติของวีรบุรุษอีกด้วย เนื้อหาในเล่มนี้ เล่าถึงเรื่องราวของสยมภูกับ War Eagle หนึ่งในผู้ขับเครื่องบินทางอากาศหรือ FAG ที่ได้เข้าร่วมปฏิบัติการ ยึดสนามบินท่าอากาศยานดอนบุงโจมตีจากเวียดนามเหนือและขบวนการประเทศลาว โดยเนื้อหาเล่าถึงการปะทะกับ ข้าศึกอย่างไม่มีหยุดพัก และสภาพอากาศที่ฝนตกบ่อยครั้งจนกลายเป็นอุปสรรคสำคัญของทหาร รับจ้างไทยในปฏิบัติการดังกล่าว เนื้อหาสำคัญในเล่มนี้ ก็ได้วกวนกลับมาถึงคำถามสำคัญที่สยมภู และบรรดาทหารรับจ้างไทยมักโดนถามบ่อยครั้งคือ “ทหารรับจ้างรบเพื่อเงินเท่านั้นหรือ?” ซึ่งสยมภูก็ ให้คำตอบในเล่มนี้ว่า “เมื่อทหารเข้าไปรบในสมรภูมิลาว พูดย่าย ๆ อันดับแรกที่ทุกคนเสี่ยงเข้ามาก็คือ

⁴⁷ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทที่ 3 และใน ภูสิน สีนุกูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, หน้า 174. หรือ ใน ชาลี คเชนทร์, **สงครามลาว...ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 150 - 151.

⁴⁸ ชาลี คเชนทร์, **สงครามลาว...ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 148.

⁴⁹ ภูสินบันทึกว่า ในวันที่ 20 มีนาคม 2515 หลังจากเสียเนินชาร์ลี - ชาร์ลี (CC) อยู่ในพื้นที่สกายไลน์วัน ให้กับข้าศึก กองบัญชาการได้ออกคำสั่งให้ทางกองพัน 616 รับหน้าที่เข้าตีพื้นที่นี้คืน ซึ่งในท้ายที่สุดทางกองพัน 616 ก็สามารถเข้ายึด CC (สกายไลน์ 1) ได้สำเร็จ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ภูสิน สีนุกูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, หน้า 177. ในขณะเดียวกัน บันทึกของชาลี คเชนทร์ ก็เล่าในทำนองเดียวกันว่า หลังจากกองพัน 616 เสียพื้นที่เนินสกายไลน์ให้กับข้าศึกในเดือนมีนาคม ก็ได้ยอมถอยร่นไปยังชัยภูมิใกล้ ๆ เพื่อตั้งหลักสู้รบชิงพื้นที่ กลับคืนมาใหม่ อ่างใน ชาลี คเชนทร์, **สงครามลาว...ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 150 - 151.

⁵⁰ ภูสินได้เล่าปฏิบัติการตีพื้นที่สกายไลน์อย่างละเอียดเอาไว้ในบันทึกความทรงจำของตน ดูรายละเอียดได้ ใน ภูสิน สีนุกูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง**, หน้า 177 - 209.

“เงิน” ตัวเดียวเท่านั้น พอรบกันไปหนัก ๆ เข้า สภาพของสงครามที่เลวร้ายเริ่มบีบบังคับจิตใจอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน อำนาจของดอลลาร์ชักเสื่อมคลายลงไปทุกที ผืนแผ่นดินที่ชุ่มเทกำลังกายเข้าห้าห้าห้าก็ไม่ใช่ผืนปฐพีอันเป็นที่รักและหวงแหน”⁵¹ ซึ่งสยามก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าพวกตนสมัครมารบเพื่อเงิน แต่ก็อธิบายต่อไปว่า แต่เมื่อเวลาผ่านไปทหารรับจ้างหลายคนก็ไม่ได้รู้สึกว่าจะเงินค่าจ้างจะสามารถทำให้พวกตนยอมเข้าไปเสี่ยงอันตรายเสมอไป ประกอบกับเป็นการรบนอกประเทศที่ไม่ใช่แผ่นดินไทยยิ่งส่งผลให้ทหารรับจ้างเริ่มเบื่อหน่ายกับเงินค่าจ้างในที่สุด ดังนั้น หากเปลี่ยนจากการรบนอกประเทศมารบในสมรภูมิประเทศไทย สยามก็ยืนยันอย่างหนักแน่นว่าทหารรับจ้างไทยหลายคนยอมพร้อมใจกันรบเพื่อประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์โดยไม่มีเรื่องเงินมาผูกมัด

แต่ถ้าลองเปลี่ยนสมรภูมิมารบในผืนแผ่นดินไทยกันดูบ้าง ผมเชื่ออย่างสุดหัวใจเลยครับ เพื่อมาตุภูมิทหารกล้าเหล่านี้พร้อมที่จะสละชีวิตเพื่อความมั่นคงของพระราชบัลลังก์อย่างสุดใจชาติดินแดนเดียว⁵²

ความรักชาติและเสียสละชีพของบรรพบุรุษไทยในอดีต ถูกหยิบมาใช้เล่าในสารนิยายของสยาม เช่นกัน เพื่อสร้างภาพจำความเป็น “วีรบุรุษ” เฉกเช่นคนในอดีต โดยในเล่ม “นักรบรับจ้าง” ได้เล่าว่า เมื่อการปะทะระหว่างฝ่ายไทยและฝ่ายเวียดนามเหนือถึงจุดตัดสิน และมีทหารรับจ้างไทยหลายคนต่างล้มตายจากปืนกลและอาวุธหนักของฝ่ายข้าศึก จนขวัญกำลังใจของทหารรับจ้างไทยเริ่มหมดลง สยามจึงได้พุดปลุกใจผ่านการหยิบความกล้าหาญของบรรพบุรุษไทยในอดีตที่เสียสละชีวิตของตนเพื่อแผ่นดินไทยมาใช้ ซึ่งสร้างขวัญกำลังใจทางทหารได้ดีเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากบทปลุกใจดังนี้

เพื่อนรัก เพื่อนลองเหลือบดูเพื่อนร่วมชีวิตของพวกเราที่นอนปราศจากลมหายใจอยู่ข้าง ๆ ซิว่า เขาเหล่านั้น ได้สละชีวิตและเลือดเนื้อเพื่ออะไร บรรพบุรุษของเราเคยสละเลือดเนื้อเช่นนี้มาก่อนแล้ว เพื่อนเอ๋ยโอกาสที่ฝากชื่อเสียงของทหารไทยให้เลื่องลือไปทั่วสมรภูมิไม่มีอีกแล้ววันนี้แหละเพื่อนใครดีใครอยู่ เพื่อนจะนั่งดูตายอยู่อีกหรือ ?⁵³

⁵¹ สยาม ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่ม 3 เผชิญหน้ามัจจุราช (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 438.

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 439.

⁵³ สยาม ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 136.

ข้อสังเกตอีกประการ เมื่อกล่าวถึงภาพจำวีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อประเทศชาติของเหล่าทหารรับจ้างในสารนิยายของสยุมภูนั้น พบว่าสยุมภูมีความพยายามเชื่อมโยงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์สำคัญในหน้าประวัติศาสตร์การเมืองไทย เมื่อพลังของประชาชนสามารถโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการทหารของจอมพลถนอม ชติขจรลงได้ โดยสยุมภูเชื่อมโยงเหตุการณ์ดังกล่าวเข้ากับทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว เนื่องจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 คือหนึ่งเหตุการณ์ที่ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของทหาร จากการใช้รัฐบาลใช้กำลังทหารและตำรวจปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงด้วยวิธีที่รุนแรง การปะทะกันนั้นส่งผลให้มีผู้ชุมนุมบาดเจ็บและเสียชีวิต⁵⁴ ทั้งนี้ ภายหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ลี้ลับสุดลง ชาวสื่อหาหนุจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงว่า ได้จับผู้ต้องสงสัย “กลุ่มชายชุดดำ” ที่ยิงอาวุธปืนลงมาจากตาดฟ้ากรมสรรพากร หลังคดีกษณาการกรุงเทพ และจากรอบตีกระบิเวณสถานีตำรวจขณะสงครามได้ โดยพบว่าส่วนหนึ่งเป็นคนของ “ทหารเสือพราน”⁵⁵ อันแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยในลาวมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ ชาวสื่อเรื่องดังกล่าวเริ่มมีปรากฏมาตั้งแต่ภายหลังจากเหตุการณ์ลี้ลับสุดลง และถูกกลับมากล่าวถึงอีกครั้งหลังจากความพยายามจะชำระประวัติศาสตร์ใหม่ของพันเอกณรงค์ กิตติขจร ในช่วง พ.ศ.2546 ที่ต้องการแก้ต่างให้ตนเองในอดีตเป็นผู้บริสุทธิ์ อยางไรก็ตาม ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันได้ว่า กลุ่มผู้ต้องสงสัยที่จับได้เป็นคนของกองพันเสือพราน หรือ บก.333 จริง

ชาวสื่อเรื่องทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ส่งผลให้สยุมภูได้ออกมาเล่าถึงประเด็นนี้เช่นกัน โดยเนื้อหาเรื่องดังกล่าวปรากฏในเล่ม “นักรบรับจ้าง” ซึ่งสยุมภูได้หยิบเรื่องของเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 มาเล่าว่า ในช่วงวันดังกล่าวไม่มี “ทหารรับจ้าง” เข้าร่วมในเหตุการณ์นี้ และเล่าต่อไปอีกว่า หากทหารรับจ้างเข้าร่วมในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จริง ทหารรับจ้างทุกคนย่อมเลือกฝั่งเดียวกับประชาชนอย่างแน่นอน เพราะทหารรับจ้างพร้อมอุทิศ

⁵⁴ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, **บันทึกประวัติศาสตร์ 14 ตุลา 2516**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร, 2544), หน้า 76 – 77.

⁵⁵ กรณีชายต้องสงสัยบนตึกสรรพากร ที่เกี่ยวข้องกับทหารรับจ้างและบก 333 นั้น เป็นคำให้การของเจ้าหน้าที่ระดับสูง เช่น พล.ท.มัญญ รูปขจร หรือ พันตำรวจโทอนุชา ทับสุวรรณ เท่านั้น ซึ่งไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ สำหรับชุดการรับรู้เรื่องดังกล่าว มาจากความพยายามจะชำระประวัติศาสตร์เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ใหม่ ของ พล.อ.ณรงค์ กิตติขจร ที่ทำงานร่วมกับนักวิชาการมาช่วยเรียบเรียง ที่ต้องการการนำเสนอว่าในเหตุการณ์ครั้งดังกล่าว ตนเองบริสุทธิ์ ผู้รับผิดชอบไม่ใช่เพียงแค่นั้น แต่ คือ พล.ต.อ.วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ หรือ เทพ 333 หัวหน้ากองพันเสือพราน อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์นี้ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน เทพมนตรี ลิ้มปยออม, **ลอกคราบ 14 ตุลา: ตักแต่ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ฉบับชำระประวัติศาสตร์ใหม่** (กรุงเทพฯ: รัชสยาม, 2546). หน้า 306 – 307.

ชีวิตเพื่อชาติ อันหมายถึงประชาชน⁵⁶ โดยสัญญาพาดพิงถึง เทพ333 หรือพลตำรวจเอก พลโท วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ว่า “เมื่อเขียนมาถึง “นายเทพ’ ผมก็ขอแบะหัวใจออกมา เขียนเสียเลย เมื่อตอนเกิดเรื่องวันมหาวิปโยคผมเห็นเหตุการณ์โดยตลอด เพราะผมอยู่ในที่เกิดเหตุ บริเวณถนนราชดำเนินตลอดเวลา ผมขออย่าด้วยความจริงอีกครั้งไม่มีทหารรับจ้างเข้าร่วมเหตุการณ์ นองเลือดดั่งกล่าวเลยนั้นเลย...ทหารเพียงส่วนน้อยที่ต้องทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้กลุ่มหนึ่งต่างหากที่เป็นผู้จุดชนวนดังกล่าวนั้นขึ้น...ผมรู้นิสัยนายเทพดี...เรื่องระยะดำบอนชนิดนี้ นายเทพไม่เคยคิด” และสัญญาได้เล่าต่อว่าได้มีโอกาสถามไถ่ข่าวคราวเรื่องทหารรับจ้างจากเพื่อน พนักงานวิฑูรย์ที่ทำงานในพื้นที่ว่า “ผมกลับจากกรุงเทพฯ ขึ้นอุตร หลอกถามพนักงานวิฑูรย์พักเดียวก็ ทราบว่าเคยมีคำสั่งจากสวนรินให้เคลื่อนย้ายกำลังทหารรับจ้างเข้าไปในกรุงเทพฯ จริง...แต่คนที่ระงับ คำสั่งอย่างไม่กลัวหน่วยเหนือก็คือนายเทพ ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของทหารรับจ้างคนที่ผมกำลัง กล่าวขวัญถึงอยู่นี้เอง”⁵⁷ นั้นหมายความว่า มีความพยายามที่จะส่งทหารเสือพรานเข้าร่วมเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 จริง หากเชื่อในข้อเขียนของสัญญา เพียงแต่คำสั่งดังกล่าวโดนระงับเสียก่อน และ หากส่งทหารเสือพรานเข้าร่วมเหตุการณ์นี้จริง ทั้งนี้ สัญญาก็ได้ให้คำตอบของคำถามนี้จากการได้มีโอกาสคุยกับนายเทพ 333 ไว้ว่าต้องเลือกยืนอยู่ฝ่ายเดียวกับประชาชนอย่างแน่นอน

“ประชาชนชิครับ...ไอ้พวกกล้าตายของผมหลายร้อยคน มันกระหึ้นกระหือ อยากรไปช่วย ประชาชนใจจะขาดอยู่แล้ว”

นี่แหละครับเป็นความจริงที่ผมได้ทราบมา เมื่อกลับเข้าสู่แนวรบที่ล่องแจ้ง ขณะนี้เหตุการณ์ ต่าง ๆ ก็ได้คลี่คลายลงไปในทางดีแล้ว เหตุการณ์ที่ผ่านมาไม่มีใครผิด ดวงชะตาของบ้านเมือง และการหลงใหลอำนาจของบุคคลเพียงสองตระกูล ทำให้ประเทศชาติปั่นป่วน...ขณะนี้เรา ต้องการความสามัคคีเป็นอันดับแรก เมื่อประชาชนสำนักในหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เชื่อผมเถอะ ครับ ประเทศชาติของเราจะต้องเจริญก้าวหน้าไม่แพ้ชาติต่าง ๆ ในเอเชียทีเดียว⁵⁸

สำหรับข่าวลือเรื่องทหารเสือพรานในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ผ่านมุมมองของ พล.ต.อ. วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ นั้นมีการกล่าวถึงในหนังสืออัตชีวประวัติของตนเอาไว้ ในหนังสือเรื่อง ด้วยความรู้สึก

⁵⁶ สัญญา ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 103 - 104.

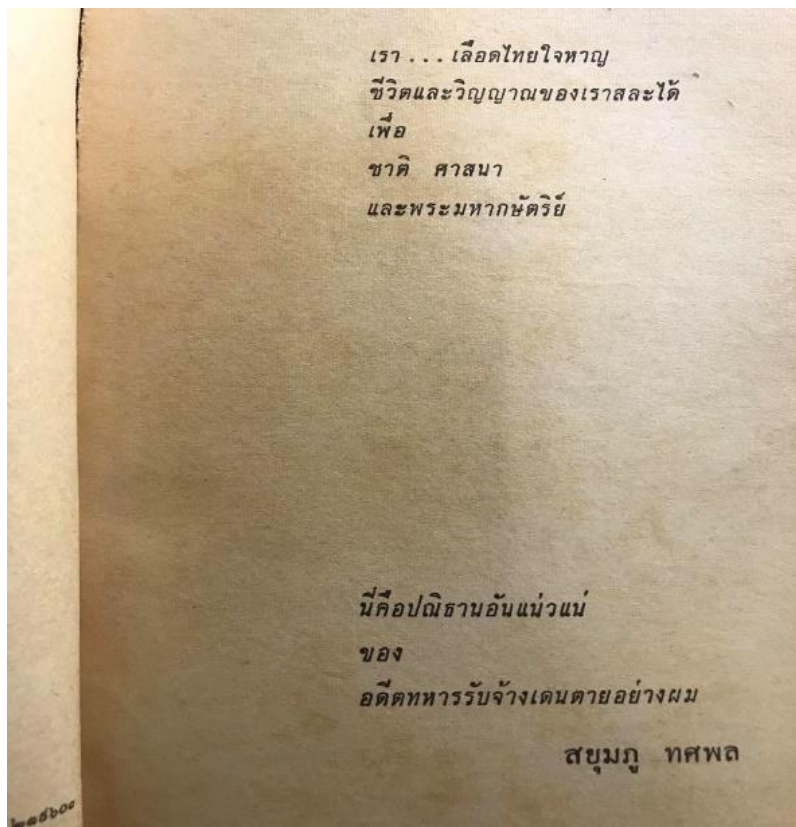
⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 103.

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 104.

และทรงจำในวันวานของเทพ 333 ที่เขียนและเรียบเรียงโดย เรืองยศ จันทรศิริ ใน พ.ศ.2535 ซึ่งได้เล่าเอาไว้ว่า เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2516 ก่อนเกิดเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ตนได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงให้เดินทางกลับจากปฏิบัติราชการที่อุดรธานี ให้นำหน้าไปช่วยกราบเรียนคณะรัฐบาลขณะนั้น ขอร้องให้ช่วยปล่อยตัวกลุ่มผู้ต้องหาที่เรียกร่องรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นอาจารย์และนิสิตนักศึกษาที่เรียกกันว่า “13 กบฏ” โดยช่วยพยายามชี้แจงว่าหากไม่ปล่อยตัวกลุ่มผู้ต้องหาเหตุการณ์บ้านเมืองจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และได้กล่าวต่อไปว่า การที่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงเลือกเจาะจงให้ พล.ต.อ. วิฑูรย์ เป็นคนเข้าไปเจรจากับคณะรัฐบาล เพราะเบื้องบนมองว่า กองบก 333. หรือกองพันทหารเสือพราวน ที่อยู่ใต้การควบคุมของเขา เทียบได้กับกองทหารบกทั้งประเทศ ทั้งในด้านกำลังคนและยุทโธปกรณ์ ทำให้ พล.ต.อ. วิฑูรย์ มีบารมีและน่าเกรงขามอย่างมาก⁵⁹ อย่างไรก็ตาม หนังสืออัตชีวประวัติชิ้นนี้ไม่มีการกล่าวถึง กรณีข่าวลือเรื่องทหารเสือพราวน ดักยิงประชาชนบนตึกสรรพากร หรือข่าวลือเรื่องทหารเสือพราวนมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้โดยตรง เพียงแต่มีการกล่าวเป็นนัย ๆ ว่าข่าวลือดังกล่าวไม่เป็นความจริง พร้อมนำเสนอว่าตัวตนที่แท้จริงของ พล.ต.อ. วิฑูรย์ มีหัวใจที่รักในประชาธิปไตยและเคารพประชาชน ไม่สนใจการเมืองแต่อย่างใด

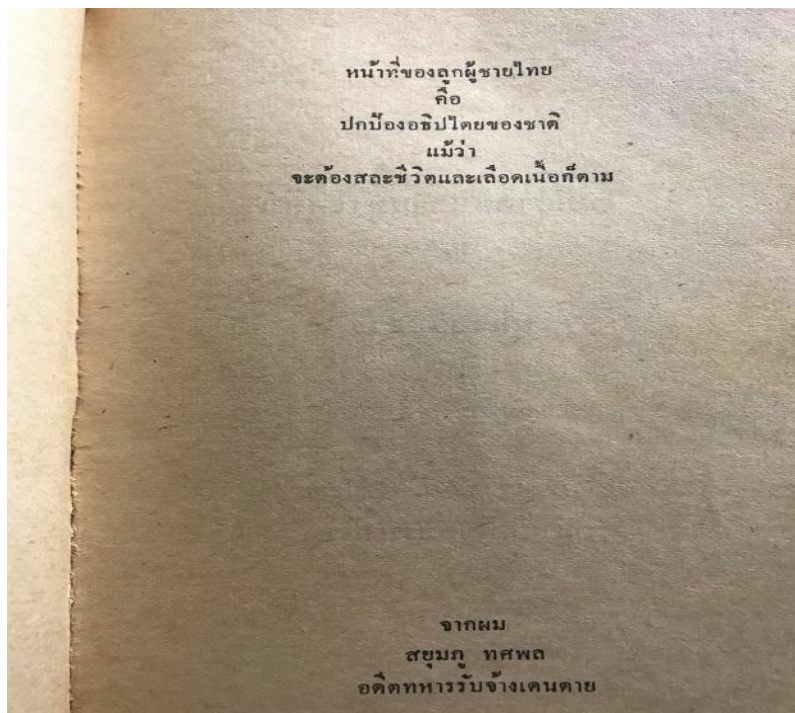
นอกเหนือไปจากเนื้อหาในสารนิยายที่ปรากฏให้เห็นถึงภาพความเป็นวีรบุรุษผู้อุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ พบว่าในส่วนของคำโปรยหลังหน้าปกของฉบับรวมเล่มนั้น มีการแสดงเจตนาธรรมณ์และจุดยืนของสยุมภูในเรื่องดังกล่าวที่ค่อนข้างชัดเจน โดยสยุมภูมักจะสอดแทรกคำโปรยแนวปลุกใจในงานเขียนของตนหลายชิ้น ซึ่งทุกชิ้นมีจุดร่วมเหมือนกันคือการแสดงให้เห็นถึง “คุณค่า” ของทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 16 และ ภาพที่ 17 ดังนี้

⁵⁹ เรืองยศ จันทรศิริ, *ด้วยความรู้สึกและทรงจำในวันวานของเทพ 333* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีวิตและประสบการณ์, 2535), หน้า 141 – 145.

ภาพที่ 16 ตัวอย่างคำโปรยแสดงจุดยืนของสุขุมภู ทศพล ในเล่ม “ทหารขายชาติ”
(ที่มา: สุขุมภู ทศพล, *ทหารขายชาติ* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า (5).)

ภาพที่ 17 ตัวอย่างคำโปรยแสดงจุดยืนของสุขุมภู ทศพล ในเล่ม “นักรบรับจ้าง”
(ที่มา: สุขุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519),
หน้า (5).)

4.3 วีรบุรุษผู้พิทักษ์ในอุดมการณ์ของโลกเสรี

สารนิยายของสุขุมภู ทศพล มีการแสดงออกทางอุดมการณ์ทางการเมืองที่ค่อนข้างชัดเจนว่าเลือกจุดยืนไปทางฝ่ายขวา จากการสนับสนุนรัฐบาลและกองทัพไทยในการทำสงครามต่อต้านอุดมการณ์แบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และประกาศเจตนารมณ์ชัดเจนว่าทุกอย่างล้วนอยู่ภายใต้กรอบคิดของการทำเพื่อประเทศและสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งสะท้อนออกมาผ่านการที่สุขุมภูมักจะนำเสนอภาพในแง่บวกของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ว่าเป็นวีรบุรุษที่อุทิศตนและเสียสละเพื่อสถาบันและอุดมการณ์เหล่านี้ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือไปจากภาพของวีรบุรุษที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในสารนิยายของสุขุมภูยังปรากฏภาพจำของวีรบุรุษอีกรูปแบบหนึ่งเช่นกัน คือ “วีรบุรุษที่ทำเพื่อพิทักษ์อุดมการณ์ของโลกเสรี” ซึ่งโลกเสรีหมายถึงขั้วทางการเมืองที่ประเทศไทยได้เลือกเข้าร่วม ภายใต้การนำของสหรัฐฯ โดยภาพจำของวีรบุรุษชุดนี้ คือการนำเสนอว่าทหารรับจ้างไทยนั้น อุทิศตนเองเพื่อปกป้องอิสรภาพและเสรีภาพของประชาชนชาวไทย โลกเสรีคือโลกในอุดมคติที่สงบสุขและมีเสรีภาพ

ผู้คนมีความสุข และไม่ต้องอดอยากหากเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศฝักใฝ่โลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ การสมัครเข้ามารบในลาวของทหารรับจ้าง จึงถือเป็นการ สมัครมารบเพื่อพิทักษ์รักษาให้โลกในอุดมคติดังกล่าวให้ดำรงอยู่ต่อไป ความแน่วแนของการเป็นวีรบุรุษเพื่อปกป้องโลกเสรีนั้น สยมภูได้ประกาศผ่านจุดมุ่งหมายของตนในสารนิยายว่า การเขียนสารนิยายเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาว นอกเหนือไปจากการหารายได้ส่วนตัว คือการเป็นอนุสรณ์ให้กับเพื่อนทหารที่ล่วงลับจากสงคราม

ผมขอมอบสารคดีเรื่องนี้ สักการะแด่ดวงวิญญาณอันเก่งกล้าของ “ทหารเสือพราน” ที่ต้องสูญเสียชีวิตในการปกป้องโลกเสรีเอียง “วีรบุรุษนิรนาม”⁶⁰

สำหรับภาพจำของวีรบุรุษชุดนี้ พบว่ามีน้อยหากเปรียบเทียบกับภาพวีรบุรุษชุดก่อนหน้าที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไป อย่างไรก็ตาม ก็เชื่อว่าจะไม่ปรากฏให้เห็นเลย สยมภูสอดแทรกภาพวีรบุรุษผู้พิทักษ์โลกเสรีเอาไว้ในสารนิยายของตนเช่นกัน โดยมักเล่าเรื่องราวให้ผู้อ่านเห็นข้อดีของการที่ประเทศไทยอยู่ฝ่ายโลกเสรี ในขณะที่นำเสนอว่าประเทศที่อยู่ฝ่ายโลกสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ มีความลำบากเพียงใด เพื่อสร้างความชอบธรรมว่า การที่ประเทศไทยมีทหารรับจ้างเข้าไปรบในลาวนั้น ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศไทยต้องเป็นเหมือนประเทศคอมมิวนิสต์ อันก่อให้เกิดสำนึกความรักชาติในที่สุด

ดังจะเห็นได้จากฉากในเล่ม “ค่ายนรกเตียนเบียนฟู” เรื่องราวชีวิตการเป็นเชลยศึก ณ ประเทศเวียดนาม หนึ่งในฉากสำคัญของเล่มนี้ คือ บทสนทนาตอบโต้กันระหว่างตัวสยมภูและผู้คุมเชลยชาวเวียดนามเหนือ ซึ่งมีใจความสำคัญคือ ความสงสัยของผู้คุมชาวเวียดนามเหนือว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่ลำบากยากจนจากอิทธิของจักรวรรดินิยมอเมริกัน โดยผู้คุมถามสยมภูว่า “อยู่เมืองไทยเคยทำน้ามัย?” สยมภูจึงส่ายหน้า... จากนั้นผู้คุมจึงถามต่อว่า “ถ้าไม่ทำมาแล้วจะมีข้าวกินหรือ?” ผลจากคำถามดังกล่าว สยมภูได้บรรยายออกมาด้วยความรู้สึกขำขัน ว่า “ผมเกือบจะหัวเราะออกมาดัง ๆ ช่วงเป็นคำถามที่น่าบดชบอะไรเช่นนั้น...เขาคงจะถูกรัฐบาลปิดหูปิดตาจนไม่รู้เรื่องอะไรเลย” สยมภูจึงตอบผู้คุมเชลยกลับไปว่า “-ประเทศไทยมีข้าวกินเหลือเพื่อ”⁶¹ การพูดคุยโต้ตอบของสยมภูและผู้คุมในเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ผิดของฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ที่มีต่อประเทศไทย เนื่องจากตัวละครผู้คุมในเล่มนี้เชื่อว่าประเทศไทยที่อยู่ฝ่ายโลกเสรีมีสภาพชีวิตที่ยากลำบากกว่า

⁶⁰ สยมภู ทศพล, *ละเลงเลือดที่ภูเทือง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 11.

⁶¹ สยมภู ทศพล, *ค่ายนรกเตียนเบียนฟู*, หน้า 80 - 81.

ประเทศโลกคอมมิวนิสต์ของตน ทั้งนี้ สยุมภูยังตอกย้ำกับผู้อ่านอีกเช่นกันว่าการที่ประเทศไทยเลือกอยู่กับฝ่ายโลกเสรีเป็นเรื่องที่ดี ดังนั้น ลัทธิคอมมิวนิสต์จึงเป็นชุดความเชื่อที่เลวร้ายและควรต่อต้านไม่ให้เข้ามามีอิทธิพลในประเทศ การนำเสนอเช่นนี้ของสยุมภู เป็นการสร้างความชอบธรรมอย่างมหาศาลให้กับทหารรับจ้างไทยที่เข้าไปรบในลาวเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ ว่าเป็นการกระทำที่น่ายกย่องและเป็นเรื่องที่ควรเชิดชูพวกเขาเฉกเช่นวีรบุรุษ

ผมหัวเราะที ๆ ในลำคอพลางนึกสมเพชอยู่ในใจ เวิร์กกรรมของเขาที่เลือกมาเลือกเกิดอยู่ในแผ่นดินที่ต้องยึดถือและเชื่อมั่นในลัทธิที่สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง พวกเขาหาว่าผู้ที่สบายที่สุดก็คือบุคคลเพียงไม่กี่คนที่ทำงานอยู่ในคณะบริหารหรือชนชั้นปกครองที่สูงสุดของรัฐบาลเท่านั้น ผมคิดแล้วจึงพูดล้างสมองเจ้าผู้คุมทีละนิดโดยไม่ให้มันรู้สึกตัว ถึงแม้ว่าจะได้ผลเพียงเล็กน้อยแต่ก็ยิ่งดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย⁶²

การเชิดชูทหารรับจ้างไทยในฐานะวีรบุรุษที่ปกป้องโลกเสรี ได้มีการกล่าวในเล่ม “กองพันเพชรฆาต” เช่นกัน ผ่านนอร์แมน ตัวละครที่สยุมภูเล่าว่าเป็นเสนาธิการซีไอเอ ที่มีตัวตนอยู่จริง⁶³ ซึ่งในเล่มนี้ นอร์แมนได้เชิดชูเหล่าทหารรับจ้างไทยหลังจากที่ทำการกิจปกป้องกองพันทหารรับจ้าง จากการเข้ารุกรานอย่างหนักของทหารเวียดนามเหนือได้สำเร็จ โดยนอร์แมนได้เชิดชูว่าทหารรับจ้างไทยที่เสียชีวิตจากการเข้าโจมตีครั้งนี้เปรียบดั่งกำแพงที่ปกป้องโลกเสรี เป็นการทำให้ปกป้องเสรีภาพและอิสระภาพของประเทศไทยจากการขยายอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ ซึ่งคำกล่าวของนอร์แมนสร้างความประทับใจและความภาคภูมิใจแก่บรรดาทหารรับจ้างไทยอย่างมาก นอกจากนี้คำกล่าวของนอร์แมนที่ว่าด้วยความเป็นวีรบุรุษปกป้องโลกเสรีของทหารรับจ้าง ก็สามารถตีความได้เช่นกันว่าสยุมภูต้องการสื่อสารไปยังผู้อ่านให้มีอารมณ์และสำนึกร่วมกัน ว่าทหารรับจ้างไทยที่เสียชีวิตจากการรบมิได้ตายเปล่า แต่พวกเขาได้ทำหน้าที่อย่างกล้าหาญ เอาชีวิตตัวเองแลกเพื่อป้องกันลัทธิคอมมิวนิสต์ จนแม้แต่เจ้าหน้าที่ซีไอเอระดับสูง ยังต้องชื่นชมสรรเสริญ

⁶² เรื่องเดียวกัน, หน้า 85.

⁶³ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมฆาตข้างหนึ่ง,” *โลกหนังสือ* 1,2: 53.

วีรบุรุษที่สูญเสียชีวิตลงไปแล้วเปรียบเสมือนหนึ่งกำแพงที่บังเกิดขึ้นมาใหม่ กำแพงที่เกิดขึ้นมาเพื่อป้องกันลัทธิอุบาทว์ที่ค่อย คืบคลานข้ามแม่น้ำโขงเข้าไปก่อความยุ่งยากในผืนแผ่นดินไทยอันเป็นที่รักและหวงแหนสุดชีวิตของพวกเขาท่านทุก ๆ คน วีรบุรุษที่ยังหลงเหลืออยู่เป็นยอดวีรบุรุษที่จะต้องยืนเป็นกำแพงให้กับฝ่ายโลกเสรีต่อไป...⁶⁴

ในเล่ม “นักรบรับจ้าง” ได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวแม้วกับชาวลาวแท้ ๆ ว่าจะมีความซับซ้อนในแง่ชาติพันธุ์และการเมือง เนื่องจากสยมภูเล่าว่าชาวแม้วถูกรังเกียจจากชาวลาวด้วยกันเอง รวมถึงเพื่อนทหารต่างชาติ แต่ถึงเป็นเช่นนั้น สำหรับสยมภูก็ไม่ได้สนใจเรื่องความซับซ้อนภายในกลุ่มชาติพันธุ์ลาวแต่อย่างใด สำหรับสยมภูได้แสดงเจตจำนงชัดเจนว่า ตนสมัครมารบเพื่อหยุดยั้งลัทธิคอมมิวนิสต์ในลาวเท่านั้น เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ เมื่อภารกิจของตนจบสิ้นก็ถือว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกัน การแสดงออกของสยมภูในเล่มนี้ คือการแสดงภาพความเป็นวีรบุรุษทางอุดมการณ์ ว่าพวกทหารรับจ้างไทยมีจุดมุ่งหมายชัดเจนคือการเข้ามารบเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์อันเป็นอุดมการณ์ที่เป็นอันตรายสำหรับฝ่ายโลกเสรี

“ผมไม่แคร์หรอกครับ ผมถือเสียว่าผมก็มีส่วนที่ทำให้ประเทศลาวพ้นจากน้ำมือของคอมมิวนิสต์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง พวกเขาคงอิจฉาที่อเมริกาโน่โถมมากจนเกินไป มันช่วยอะไรไม่ได้ หน้าที่ของใครก็กระทำกันไป...”⁶⁵

*****

การนำเสนอภาพวีรบุรุษของทหารรับจ้างไทยในสารนิยายของสยมภู เห็นได้ชัดว่ามีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การตอบโต้ภาพจำในแง่ลบของสังคมไทยที่มีต่อทหารรับจ้างในสมรภูมิลาว จากชุดการรับรู้ของสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เชื่อว่าทหารรับจ้างอุทิศตนเพื่อเงินแต่เพียงอย่างเดียว ทหารรับจ้างไม่มีระเบียบและไม่มีความเป็นมืออาชีพ เพราะโดยส่วนใหญ่ชายไทยที่สมัครเป็นทหารรับจ้างล้วนมาจากพลเรือนทั่วไป บางคนก็เคยกระทำผิดกฎหมายเป็นอาชญากรรม ยิ่งไปกว่านี้ ท่ามกลางบริบทแวดล้อมของ พ.ศ.2516 เป็นต้นมา ถือเป็นปีที่ภาพลักษณ์ของรัฐบาลและกองทัพไทยตกต่ำถึงขีดสุด จากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้ ยังเป็นช่วงปลายของสงครามอินโดจีนกำลังสิ้นสุด กระแสต่อต้านสงครามเวียดนามแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง ทั้งหมดทั้งมวลที่กล่าวมา ส่งผลต่อ “ทหารรับจ้างไทย” ใน

⁶⁴ สยมภู ทศพล, กองพันเพชรฆาต, หน้า 75-76.

⁶⁵ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 4.

สมรภูมิลาวโดยตรง เพราะการมีอยู่ของทหารไทยในลาวเป็นสิ่งที่ละเมิดความตกลงว่าด้วยความเป็นกลางของลาว และยิ่งทางรัฐบาลไทยพยายามปกปิดและปฏิเสธถึงการดำรงอยู่ของทหารไทยในลาวมาตลอด เมื่อเรื่องราวดังกล่าวถูกเปิดเผยย่อมส่งผลกระทบต่อคติของสังคมอย่างมหาศาล

ดังนั้น สยามภูจึงต้องการกอบกู้ภาพลักษณ์ของทหารรับจ้างไทยในลาว ผ่านการนำเสนอภาพจำใหม่ และสร้างคุณค่าให้กับทหารรับจ้างเหล่านี้ โดยการชูภาพ “วีรบุรุษทหาร” ถึงสามแบบ ไม่ว่าจะเป็น “วีรบุรุษที่อุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ, ศาสนา, และพระมหากษัตริย์ การยึดโยงภาพวีรบุรุษทหารเข้ากับสถาบันสำคัญของชาติ ส่งผลให้ทหารรับจ้างไทย มีคุณค่าและน่ายกย่อง เพราะมีความชอบธรรมในการเข้าไปรบจากการอุทิศตนเพื่อสถาบันของชาติ ลำดับถัดมาคือ “วีรบุรุษผู้ต่อสู้อย่างกล้าหาญและเสียสละตนเอง” คือการลบล้างการรับรู้ที่ทหารรับจ้างไม่มีความเป็นทหารอาชีพ ผ่านการแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างนั้น แท้จริงก็กล้าหาญและเสียสละตนเองเพื่อส่วนรวม ไม่ได้ซีซลาดหรือเห็นแก่ตัวแต่อย่างใด และลำดับสุดท้ายคือ “วีรบุรุษผู้พิทักษ์ในอุดมการณ์โลกเสรี” ที่ได้แสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยคือผู้ที่ปกป้องไว้ซึ่งเสรีภาพของประเทศไทยจากคอมมิวนิสต์

บทที่ 5

ภาพจำเหยื่อ: บาดแผลของนักรบผู้ถูกลืม

เพื่อให้ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวถูกรับรู้ถึงการมีตัวตนอยู่ในสังคมมากยิ่งขึ้น และถูกจดจำในแง่ที่ดี สยามภูจึงเลือกจะนำเสนอภาพจำของทหารกลุ่มนี้ใหม่ผ่านการเขียนในผลงานการประพันธ์ของตน ซึ่งภาพจำหลักที่ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งคือภาพ “วีรบุรุษ” (ดูในบทที่ 4) อย่างไรก็ตาม พบว่ายังมีอีกภาพจำที่ได้ถูกเสนอไว้ในงานของสยามภูนอกเหนือภาพวีรบุรุษเช่นกัน ภาพจำที่ว่าคือภาพ “เหยื่อผู้ถูกรกระทำ” (Victims)¹ กล่าวได้ว่าภาพจำเหยื่อนำเสนอคู่ขนานไปกับภาพวีรบุรุษ โดยสยามภูได้เล่าเอาไว้ว่า ทหารรับจ้างไทยเมื่ออยู่ในสมรภูมิ ต้องเผชิญกับชะตากรรมที่โหดร้ายทารุณเกินกว่าที่มนุษย์ทั่วไปจะรับไหว ไม่ว่าจะจากความรุนแรงและสงคราม หรือการปฏิบัติของทหารระดับบังคับบัญชาฝ่ายเดียวกันเอง ทั้งอเมริกันและไทยต่างปฏิบัติต่อทหารระดับชั้นผู้น้อยและตนเองค่อนข้างแย่

สำหรับภาพจำ “ความเป็นเหยื่อ” ในตัวทหาร พบว่ามีการศึกษาในประเด็นนี้เช่นกัน และมองว่าภาพของความเป็นเหยื่อมีหน้าที่ (Function) ในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตัวทหารเอง เช่นเดียวกับภาพของความเป็นวีรบุรุษ หรือในบางครั้งอาจเป็นภาพจำที่ดียิ่งกว่าความเป็นวีรบุรุษเสียด้วยซ้ำ ดังจะเห็นได้จากงาน “Figurations of Wounding: Soldier’s Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life” ของ Lelia Dawney ที่ได้เสนอว่า การนำเสนอภาพจำของทหารที่บาดเจ็บหรือตายในฐานะ “เหยื่อ” สามารถสร้างการตอบสนองทางอารมณ์ได้ อันเป็นกุญแจสำคัญในการสนับสนุนกองทัพ กล่าวอีกนัยเป็นการสร้างความชอบธรรมและอำนาจให้กับกองทัพได้ ผ่านการเล่นกับอารมณ์ความรู้สึกสงสารและเห็นใจของคนทั่วไป ทั้งยังเป็นการช่วยสร้าง “ความ

---

¹ แต่เดิมคำว่า “Victims” หรือ “เหยื่อ” มีรากศัพท์จากภาษาละตินว่า “Victima” ซึ่งหมายถึง คนหรือสัตว์ที่ถูกบูชาอันตีในพิธีกรรมทางศาสนา (Beast of Sacrifice) แต่ในปัจจุบันคำว่าเหยื่อนั้นครอบคลุมถึง บุคคลที่ได้รับความเสียหาย, ความสูญเสีย ความยากลำบาก เดือดร้อนจากการกระทำต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากมนุษย์และธรรมชาติ อ้างใน Karmen Andrew, **Crime, victims: an introduction to victimology**, Fourth Edition (Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning, 2001), p. 2.

เจียบ” ให้กับกลุ่มผู้วิจารณ์หรือเห็นต่างกับการดำเนินนโยบายของกองทัพได้เป็นอย่างดี² ดังนั้น อาจอนุมานได้ว่า การนำเสนอภาพของวีรบุรุษในตัวละครที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยุมภู (ดูในบทที่ 4) กับภาพของความเป็น “เหยื่อ” ก็ถือเป็นการสร้างภาพจำในแง่บวกต่อสังคมเช่นเดียวกัน และสยุมภูอาจใช้ภาพความเป็นเหยื่อของทหารในการสร้างการตอบสนองทางอารมณ์ให้กับผู้อ่านได้ และอาจนำไปสู่การสร้างชุดความเข้าใจใหม่แก่สังคมไทยต่อการรับรู้ของทหารรับจ้าง

อย่างไรก็ตาม ก็พบว่ามิชข้อถกเถียงต่อประเด็นเรื่องความเป็นเหยื่อของตัวละครเช่นกัน ในงานศึกษาเรื่อง *“The Soldier as Victim: Peering through the Looking Glass”*³ ของ Ross McGarry และ Sandra Walklate ได้ตั้งคำถามต่อสถานะเหยื่อของทหารอังกฤษในสงครามความขัดแย้งในอิรัก ว่าทหารกลุ่มนี้ควรนับเป็นเหยื่อได้หรือไม่ จากเดิมที่เคยถูกมองในฐานะของอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิด ซึ่งงานชิ้นนี้จะเป็นการสำรวจว่าทหารถูกตีกรอบอย่างไรไม่ว่าจะเป็นเหยื่อหรืออาชญากร⁴ ภายใต้การมองผ่านอาชญาวิทยา (Criminology) และ เหยื่อวิทยา (Victimology) จากข้อมูลสัมภาษณ์บรรดาทหารผ่านศึกที่เคยเข้าร่วมสงครามอิรักที่จะนำมาวิเคราะห์กับกรอบคิดเรื่อง “Atrocity Triangle” ของ Stanley Cohen ที่ว่าด้วยเรื่องสามภาพแทนของความรุนแรง อันได้แก่ 1.เหยื่อ ที่ต้องทุกข์ทรมานจากการกระทำอันโหดร้าย 2.ผู้กระทำผิดที่ก่อความรุนแรงให้ผู้อื่น 3.ผู้สังเกตการณ์ที่พบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรง⁵ โดยในท้ายที่สุดเราจะเห็นว่าจากประสบการณ์ของทหารผ่านศึกเหล่านี้สามารถมองทหารว่าเป็นเหยื่อได้เช่นกัน จากประสบการณ์เลวร้ายที่กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับจากสงคราม กล่าวโดยสรุปเราสามารถมองทหารเป็นเหยื่อได้หากยึดจากบาดแผลทางจิตใจที่เกิดขึ้นในสมรภูมิ

และในเวลาไม่นาน McGarry ก็ได้ตีพิมพ์งานศึกษาเกี่ยวกับเหยื่อในตัวละครอีกชิ้นหนึ่งคือ *“Exploring Representation of the Soldier as Victim: From Northern Ireland to Iraq”*⁶

² Leila Dawney, “Figurations of Wounding: Soldiers’ Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life,” *Geopolitics* 25, 5 (2020): pp. 1 – 27.

³ Ross McGarry and Sandra Walklate, “The Soldier as Victim: Peering through the Looking Glass,” *The British Journal of Criminology* 51, 6 (November 2011): 900 – 918.

⁴ Ibid., pp. 900.

⁵ Ibid., pp. 906.

⁶ Ross McGarry and Neli Ferguson, “Exploring Representation of the Soldier as Victim: From Northern Ireland to Iraq,” in *Representation of Peace and Conflict*, eds. Stephan Gibson and Simon Molland (UK: Palgrave Macmilland, 2012). P.120 – 142.

ร่วมกับ Neli Ferguson ลงในหนังสือ Representation of Peace and Conflict บทความชิ้นนี้ว่า ด้วยเรื่องสถานะเหยื่อของบรรดาทหารอังกฤษที่ถูกสร้างขึ้น จากสองสมรภูมิจาคัญคือ ความขัดแย้งทางการเมืองในไอร์แลนด์ (Operation [OP] Banner 1970s – 1990s) และสงครามความขัดแย้งในอิรัก (Operation [OP] Telic 2003 – 2009) โดยนำเสนอเรื่องข้อถกเถียงเรื่องความเป็นเหยื่อในตัวของทหารผ่านศึกจากสงครามอังกฤษ ว่าเราควรมองทหารเหล่านี้ตามกรอบคิดทางเหยื่อวิทยาได้ว่าเป็น “เหยื่อที่แท้จริง” (Real Victim) หรือ “เหยื่อในอุดมคติ” (Ideal Victim) เพราะสื่อมวลชนอังกฤษมักนำเสนอทหารกลุ่มนี้ในฐานะเหยื่อที่ถูกกระทำอยู่บ่อยครั้ง จากการนำเสนอข่าวการเสียชีวิตและการบาดเจ็บ⁷ แต่จากบทสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ของบรรดาทหารผ่านศึกที่ได้เข้าร่วมรบกลับไม่ได้มองว่าตัวเองเป็นเหยื่อ เพราะพวกเขาเต็มใจเข้าร่วมด้วยตนเอง⁸ และยังมองว่าเหยื่อที่แท้จริงคือบรรดาประชาชนหรือพลเรือนที่ถูกลูกหลงและได้รับผลกระทบจากสงคราม⁹ อย่างไรก็ตาม ก็เชื่อว่าบรรดาทหารผ่านศึกทุกคนจะให้การปฏิเสธการเป็นเหยื่อของตนเอง มีทหารบางส่วนได้เสนอว่าตนเป็นเหยื่อได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็เหยื่อจากการวางแผนที่ไม่ดีของกองทัพ หรือ เหยื่อจากผลประโยชน์ทางการเมือง เป็นต้น

ข้อถกเถียงว่าด้วยความเป็นเหยื่อในตัวทหารของ McGarry ได้แสดงให้เห็นว่ากรอบคิดเรื่องเหยื่อในการใช้กับทหารมีความซับซ้อนและมองได้หลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นการมองว่าเป็น “เหยื่อที่แท้จริง” ก็ได้หากมองว่าทหารเองก็ได้รับบาดเจ็บหรือบางรายก็เสียชีวิตจากการเข้าร่วมในสงคราม¹⁰ หรืออาจจะไม่ใช่ก็ได้หากมองว่าตัวของทหารเองก็มีทางเลือกกว่าจะ “เลือก” เข้าร่วมสงครามด้วยตัวเอง ดังนั้น งานศึกษาของ McGarry จึงถือเป็นงานอีกชิ้นที่มีคุณูปการต่องานของผู้วิจัยในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาพจำหรือความเป็นเหยื่อในตัวทหาร โดยเฉพาะการพยายามใช้สาขาวิชาอื่นอย่าง เหยื่อวิทยา เข้ามาใช้ในการศึกษาควบคู่กัน ซึ่งอาจจะทำให้เข้าใจภาพจำความเป็นเหยื่อที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูมากยิ่งขึ้นว่าเราควรพิจารณาหรือจัดภาพเหยื่อในงานของสยุมภูว่าเป็นประเภทใด

สำหรับความเป็นเหยื่อในตัวทหารพบว่ามีความพยายามจะศึกษาโดยมองผ่านบริบทอื่นอีกด้วยเช่นกัน งานที่ว่าคือ *“The First World War soldier and his contemporary image in*

⁷ Ibid., pp. 121

⁸ Ibid., pp. 129.

⁹ Ibid., pp. 134

¹⁰ Ibid., pp. 153.

Britain”¹¹ ของ Helen B. McCartney ที่ศึกษาบรรดาทหารอังกฤษเช่นเดียวกับ งานของ Dawney และ McGarry เพียงแต่เป็นทหารอังกฤษในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ในส่วนของงานชิ้นนี้เสนอว่า ความเป็นเหยื่อของทหารอังกฤษมีมานานแล้ว เรียกได้ว่าเป็นเรื่องเล่ากระแสหลัก (Master Narrative) ที่พบเห็นได้บ่อยเช่นเดียวกับความเป็นวีรบุรุษในตัวตนทหาร McCartney ได้ศึกษาพัฒนาการของภาพลักษณ์ในฐานะเหยื่อของทหารอังกฤษช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ว่ามีวิวัฒนาการมาอย่างไรในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาผ่านแนวโน้มร่วมสมัยประกอบคำอธิบาย¹² ซึ่ง McCartney เสนอว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นเหยื่อในตัวตนทหารอังกฤษถูกเล่าเรื่อยมาและเพิ่มมากยิ่งขึ้น จากปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ ชุดความรู้ทางจิตวิทยา เรื่องอาการ Shell-Shock¹³ ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น และ ทศนคติของชาวอังกฤษที่มีต่อสงครามในปัจจุบันเป็นตัวขับเคลื่อน

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด งานศึกษาที่ว่าด้วยเรื่องความเป็นเหยื่อในตัวตนทหาร ล้วนมีข้อเสนอร่วมกันคือ สถานะดังกล่าวเกิดขึ้นและได้ถูกยอมรับจากการให้ความสำคัญของความรู้ทางจิตวิทยาในสังคม ซึ่งมองว่าทหารเองก็ได้รับบาดเจ็บทางจิตใจจากการเข้าร่วมในสงครามเช่นกัน จุดร่วมดังกล่าวก่อให้เกิดแง่มุมใหม่ในตัวตนทหารที่ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยความเป็น “วีรบุรุษ” เพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม ก็เชื่อว่าภาพจำวีรบุรุษในตัวตนทหารจะหายหรือขาดช่วงไปในทันที แต่ภาพจำความเป็นวีรบุรุษและเหยื่อถูกนำเสนอไปพร้อมกัน ทั้งนี้ ภาพจำความเป็นเหยื่อในตัวตนทหารยังสามารถสร้างการตอบสนองทางอารมณ์ ไม่ว่าจะเป็ความรู้สึกสังสารหรือความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ เรียกได้ว่าเป็นการสร้างความชอบธรรมของทหารในทางอ้อม ในส่วนของบทนี้จะเป็นการสำรวจสิ่งที่เรียกว่าภาพจำความเป็นเหยื่อที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสุมภู ว่าสุมภูนำเสนอภาพความเป็นเหยื่อในตัวตนทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวไว้ลักษณะใด โดยแบ่งออกเป็นทั้งหมดด้วยกัน 3 แบบคือ 1.เหยื่อจากความรุนแรงของสงคราม, 2.เหยื่อจากนายจ้างอเมริกัน และ 3.เหยื่อที่ถูกกระทำจากทหารระดับบังคับบัญชาฝ่ายตนเอง

¹¹ Helen B. McCartney, “The First World War Soldier and his contemporary image in Britain,” *International Affairs* 90, 2 (March 2014): 299 – 315.

¹² *Ibid.*, pp. 303 – 304.

¹³ อาการ Shell-Shock คือ อาการป่วยทางจิตที่เกิดจากประสบการณ์ในสงคราม ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในตัวตนทหาร

5.1 เหยื่อจากความรุนแรงของสงคราม

ฉากสำคัญที่มักปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในสารนิยายของสยุมภู คือ การบรรยายภาพของความรุนแรง, ความโหดร้าย และ ภาพสงครามที่ทารุณเกินกว่าที่สงครามครั้งใด ๆ เคยมีมา ซึ่งความรุนแรงที่สยุมภูผลิตออกมา มี 2 ลักษณะ ในลักษณะแรกคือ ความรุนแรงที่ชวนหดหู่ หรือ ความรุนแรงจากการสูญเสีย เช่น การถูกทารุณจากทหารฝ่ายศัตรูหรือซากศพที่ดูไม่ได้ของทหารฝ่ายตนเอง จุดประสงค์ลักษณะแรกอาจเพื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมกับงานเขียน ในเชิงสงสารและเห็นใจบรรดาทหารรับจ้างเหล่านี้ ในขณะที่ความรุนแรงลักษณะที่สอง คือ ความรุนแรงเพื่อความสะใจ เป็นความรุนแรงที่มีความชอบธรรม เช่น การล้างแค้นให้พวกพ้องที่ตายไปจากทหารฝ่ายศัตรู อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะสยุมภูจะนำเสนอความรุนแรงในลักษณะใดก็ตาม จุดร่วมอย่างหนึ่งที่ทั้งสองรูปแบบถูกประกอบสร้างและถ่ายทอดออกมาในงานสารนิยายของสยุมภู คือ การแสดงให้เห็นว่า “สงครามลับในลาวนั้น รุนแรงและโหดร้ายเกินกว่าจะรับไหวหรือจินตนาการถึง” ดังนั้น ทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในสมรภูมินี้จึงควรค่าแก่ความสงสาร และควรถูกมองว่าเป็น “เหยื่อ” ที่หลงผิดมารบในสงครามนี้ ขณะเดียวกัน ทหารรับจ้างเหล่านี้ก็ควรค่าแก่การยกย่องสรรเสริญควบคู่ไปด้วย เพราะต้องเผชิญกับสถานการณ์เลวร้ายมากยิ่งขึ้นกว่าทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิต่อ

เมื่อสยุมภูเลือกจะแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายของสงครามลับในลาวที่มีความพิเศษจากสมรภูมิต่ออื่น ๆ การเปรียบเทียบระหว่างบรรดาทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวและทหารไทยในสมรภูมิต่ออื่นจึงเกิดขึ้นอย่างเลี่ยงไม่ได้ หรือควรกล่าวในอีกทางหนึ่งเช่นกันว่า สยุมภูอาจตั้งใจให้เกิดการเปรียบเทียบที่ว่าขึ้น เนื่องจากไม่พอใจเป็นการส่วนตัว จากการที่บรรดาทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิต่ออื่นในเวลาไล่เลี่ยกับสงครามลับในลาวกลับได้รับการเชิดชูเป็นอย่างดี แต่ในทางกลับกันบรรดาทหารรับจ้างไทยในลาวกลับไม่ได้รับอภิสิทธิ์นี้ แม้ว่าการไปรบในประเทศลาวมีความยากลำบากมากกว่าในทัศนะของสยุมภู ดังจะเห็นได้จากการที่สยุมภูเลือกจะวิพากษ์วิจารณ์และเปรียบเทียบบรรดาทหารไทยในสมรภูมิต่ออื่นอย่างชัดเจนเอาไว้ว่า

จะเป็นวีรบุรุษที่รบเหี้ยมหาญมาจากสมรภูมิเกาหลี...หรือจะเป็นยอดนักรบที่ได้เหรียญกล้าหาญซีลเวอร์สตาร์มาจากเวียดนามก็ตามที แต่เมื่อเข้ามารบในสมรภูมิลาวแล้ว พวกเขาเหล่านั้นก็คือ “หมาน้อยธรรมดา ๆ นั่นเอง”¹⁴

¹⁴สยุมภู ทศพล, **ละเลงเลือดที่ภูเทือง** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 132.

สำหรับความหมายของ “ความรุนแรง” (Violence) เป็นที่ถกเถียงกันเรื่อยมา อีกทั้งความหมายและขอบเขตของความรุนแรงก็แปรเปลี่ยนไปตามบริบทแวดล้อมของยุคสมัยและกาลเวลากล่าวคือความหมายและขอบเขตของคำว่า “ความรุนแรง” ไม่ตายตัวและไม่เฉพาะเจาะจง¹⁵ แต่ทว่าในโลกวิชาการที่ศึกษาเรื่องของความหมายและความเข้าใจที่มีต่อความรุนแรงนั้น โดยส่วนใหญ่่มักจะยึดตามทฤษฎีความรุนแรง (Violence Theory) ของ Johan Galtung ซึ่งได้มีการแบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ประเภท โดยประเภทแรกคือ ความรุนแรงทางตรง หรือทางกายภาพ (Direct Violence) หมายถึง ความรุนแรงที่มนุษย์กระทำต่อมนุษย์ด้วยกันเอง ไม่ว่าจะเป็น การโบยตี ทำร้ายร่างกาย หรือการสังหารชีวิต ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความรุนแรงแบบดั้งเดิมที่เป็นที่รับรู้โดยทั่วกัน และประเภทที่สอง คือ ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากระบบหรือโครงสร้างของสังคม และส่งผลต่อศักยภาพของมนุษย์ เช่น ระบบทาส หรือ ความยากจน เป็นต้น¹⁶ และประเภทสุดท้าย คือ ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรม ประเพณี หรือชุดความเชื่อของสังคมที่ดำรงอยู่มาเป็นระยะเวลานาน แต่มีผลเสียต่อคนบางกลุ่ม กล่าวคือเป็นความชอบธรรมที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับแต่ทำร้ายคนบางกลุ่มหรือคนชายขอบ เช่น การดูถูกเหยียดหยามทางชาติพันธุ์, ภาษา หรือศาสนา¹⁷ การตีกรอบและจัดกลุ่มของ Galtung เป็นการแบ่งกลุ่มโดยแบ่งประเภทความรุนแรงอย่างง่าย ๆ ระหว่างความรุนแรงที่เป็นรูปธรรม กับ ความรุนแรงที่เป็นนามธรรม ซึ่งเมื่อนำทฤษฎีดังกล่าวมาปรับใช้กับการมองความรุนแรงที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูนั้น ส่วนใหญ่พบว่าจะเห็นถึงความรุนแรงทางกายภาพมากที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁵ดั่งที่ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ได้ยกตัวอย่างกรณี ของความเปลี่ยนแปลงเรื่องความรุนแรงในวัฒนธรรมการลงโทษนักเรียน ด้วยการโบยตี ในช่วงเวลาหนึ่งการกระทำเหล่านี้อาจไม่ใช่ความรุนแรง แต่เป็นการลงโทษให้นักเรียนรู้สึกถึงความผิดพลาดที่ตนได้ก่อ เป็นความชอบธรรมที่ครูสามารถปฏิบัติต่อนักเรียนได้ แต่ทว่าในปัจจุบันการลงโทษดังกล่าวถูกนับว่าเป็นความรุนแรง จนในหลายประเทศต้องออกกฎหมายห้ามการตีเด็กในห้องเรียน ตัวอย่างที่ชัยวัฒน์ได้อ้างนี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การตีกรอบขอบเขตความรุนแรงนั้นไม่ตายตัว อ้างใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, *ความรุนแรงกับการจัดการ “ความจริง” ปัตตานีในรอบกึ่งศตวรรษ* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2551), หน้า 19.

¹⁶Johan Galtung, “Violence, Peace, and Peace Research,” *Journal of Peace Research* 6, 3 (1969): 167 – 191.

¹⁷“ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม” เป็นแนวคิดเรื่องความรุนแรงที่ถูกเสนอเพิ่มเติมและพัฒนามาจากความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Johan Galtung, “Cultural Violence,” *Journal of Peace Research* 27, 3 (August 1990): 291 – 305.

นอกเหนือไปจาก ทฤษฎีความรุนแรงในงานของ Galtung แล้ว ยังพบถึงการแบ่งลักษณะ และประเภทความรุนแรงที่คล้ายคลึงกัน โดยยึดแนวคิดของ Galtung เป็นรากฐาน ดังจะเห็นได้จาก งานศึกษาของ C.A.J. Coady เรื่อง “The Idea of Violence” ซึ่งได้แบ่งนิยามความรุนแรงออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1.นิยามอย่างแคบ (Restricted) อันหมายถึง มนุษย์กระทำต่อชีวิตและร่างกายของ มนุษย์ด้วยกัน กล่าวคือเป็นความรุนแรงทางตรงหรือความรุนแรงเชิงกายภาพ เรียกได้ว่าเป็นความรุนแรงที่ไม่มีความซับซ้อน 2.นิยามอย่างกว้าง (Wide) อันเป็นความรุนแรงที่เกิดจากระบบหรือ โครงสร้างทางสังคม โดยการนิยามอย่างกว้างนี้เป็นที่ถูกรับรู้ว่าเป็น ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง 3.นิยาม ที่ให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรง (Legitimist) ซึ่งเป็นความรุนแรงที่ Coady เสนอต่างไป จาก Galtung โดยเป็นความรุนแรงบางประเภทที่สามารถยอมรับได้¹⁸ จะเห็นได้ว่านิยามความรุนแรง ของ Galtung เป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาความรุนแรงในแวดวงวิชาการ และเป็นต้นแบบของการ ให้นิยามความหมายของความรุนแรงแก่บรรดาผู้ที่ศึกษาความรุนแรงในยุคหลัง อย่างไรก็ตาม นิยาม ของCoady พบว่ายังมีปัญหาอยู่ โดย ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ นักวิชาการชาวไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ความรุนแรงและสันติภาพ ได้มองว่านิยามความรุนแรงแบบที่ 3 ที่กล่าวถึงการให้ความชอบธรรมกับ ความรุนแรงบางประเภทนั้น ไม่ถูกต้องเสียทีเดียว เพราะไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงรูปแบบใดก็ตาม ไม่ ว่าจะเป็นแบบกว้างหรือแบบแคบ ก็ส่งผลต่อการให้ความชอบธรรมกับแบบแผนความรุนแรงบาง ประเภทอยู่ดี ดังนั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องแยกความรุนแรงแบบที่สามออก¹⁹

สำหรับการทำความเข้าใจความรุนแรงที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูนั้น ผู้วิจัยเลือกจะหยิบ ใช้ทฤษฎีความรุนแรง ของ Johan Galtung เป็นหลัก โดยจากการสำรวจพบว่าสยุมภูมักเลือกจะ นำเสนอภาพความรุนแรงทางตรง หรือทางกายภาพ (Direct Violence) ออกมามากที่สุด ในขณะที่ ความรุนแรงในลักษณะอื่นก็มีให้เห็นเช่นกัน แต่ค่อนข้างน้อยหากเทียบกับความรุนแรงทางกายภาพ ซึ่งภาพความรุนแรงที่สยุมภูมักนำเสนอต่อผู้อ่านคือความรุนแรงที่มักสัมพันธ์กับสงคราม กล่าวคือ เป็นความรุนแรงที่เป็นเรื่องที่พบได้ทั่วไปในสงครามการต่อสู้

สยุมภูมักจะนำเสนอว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสงครามลับในลาวแตกต่างจากสงครามความ ขัดแย้งอื่น ๆ ที่เคยมีมา หนึ่งในความรุนแรงที่เกิดขึ้นที่สยุมภูได้บอกเล่าในสารนิยายของตน คือการ

¹⁸ C.A.J. Coady, “The Idea of Violence,” *Journal of Applied Philosophy* 3,1 (1986): 3 – 19.

¹⁹ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, ความรุนแรงกับการจัดการ “ความจริง” ปัตตานีในรอบกึ่งศตวรรษ, หน้า 51 - 53.

เล่าว่าสงครามลับในลาวไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น โดยเฉพาะกฎเจนีวา²⁰ที่สยุมภูมักหยิบมาอ้างบ่อยครั้งในสารนิยายของตน โดยนำเสนอว่าเพราะเป็นสงครามปิดหรือสงครามลับ บรรดาผู้เข้าร่วมสงครามหลายฝ่าย จึงมักแสดงความโหดเหี้ยมผิดมนุษย์ได้เต็มที่ เหมือนเป็นการปลดปล่อยสัญชาตญาณดิบในตนเอง ดังจะเห็นได้จากฉากหนึ่งใน “นักรบรับจ้าง” หนึ่งในสารนิยายชุดไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน ที่ได้เล่าถึงการทรมาณเชลยศึกฝ่ายตรงข้ามผู้ซึ่งเป็นทหารฝ่ายเวียดนามเหนือที่จับมาได้ ผ่านการกระทำของ “ร.ต.คำลือ” ทหารลาวฝ่ายขวาที่เป็นพวกเดียวกับบรรดาทหารไทย ตัวละครคำลือนั้นได้มีการโต้เถียงกับบรรดากลุ่มทหารไทย เนื่องจากวิธีในการสอบปากคำเชลยศึกนั้นรุนแรงเกินกว่าจะรับได้ แต่ ร.ต.คำลือ ก็ยืนยันคำเดิมว่าจะใช้วิธีการทรมาณที่โหดเหี้ยมนี้เพราะสงครามในลาวไม่มีกฎเจนีวามารองรับ เพราะเป็นสงครามที่ไม่เป็นทางการ อีกทั้งต่อให้เชลยศึกคนนี้เสียชีวิตก็เชื่อว่าจะมีใครสนใจ โดย ร.ต.คำลือได้เล่าว่า “ฮะฮ่า กฎเจนีวา ผมไม่ทราบหรอกครับไอ้สงครามเฮงฮวยที่พวกคุณเข้ามาเกี่ยวข้องกับบ้านเมืองของผมนี่ประชาชนของคุณรับรู้ด้วยหรือเปล่า? มันก็ไอ้เปล่าทั้งเพ สงครามที่ไม่มีประกาศ สัญญาเจนีวามันจะมีความหมายได้อย่างไร หลีกทางผมมิฉะนั้นพวกคุณจะต้องเสียใจ ชาวลาวหลีกเลียงการต่อสู้กับพวกเดียวกันเอง อย่าให้ผมต้องเสียใจเลยครับ”²¹ ทั้งนี้ความรุนแรงของ ร.ต.คำลือ ที่ปฏิบัติต่อเชลยศึก นั้นได้มีการบรรยายเอาไว้ว่า

ในขณะที่ลูกน้องของคำลือกำลังสาละวนมัดเชลยศึกตามคำสั่งอยู่นั้น ร.ต.คำลือก็จัดแจงเทก้านไม้ขีดลงบนโต๊ะหักก้านออกเหลือเอาไว้แต่บริเวณส่วนหัว รวบรวมยัดเข้าไปในรูหูของเชลยศึกจนแน่นเอี้ยดพร้อมกับจุดไม้ขีดไฟแหล่งไปทันที เสียงฟู่ของหัวไม้ขีดไฟที่ถูกความร้อนประทุตั้งขึ้นมาพร้อม ๆ กับเสียงแหกปากร้องอย่างโหยหวนเหมือนกับนักร้องเสียง

²⁰ สำหรับอนุสัญญาเจนีวาที่มีความร่วมสมัยกับเหตุการณ์ในเรื่องของสยุมภูมากที่สุด หากเปรียบเทียบกับปี ที่สารนิยายของสยุมภูตีพิมพ์ คือ อนุสัญญาเจนีวา ฉบับลงวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2492 (Geneva Conventions of 12 August 1949) ประกอบไปด้วยอนุสัญญา 4 ฉบับ อันได้แก่ 1.อนุสัญญาเจนีวาเพื่อให้ผู้บาดเจ็บและป่วยไข้ในกองทัพในสนามรบมีสภาพที่ดีขึ้น 2.อนุสัญญาเจนีวาเพื่อให้ผู้สังกัดในกองทัพขณะอยู่ในทะเลซึ่งบาดเจ็บ ปวดไข้และเรือต้องอับปาง มีสภาพที่ดีขึ้น 3.อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก 4.อนุสัญญาเกี่ยวกับการคุ้มครองบุคคลพลเรือนในสงคราม

²¹ สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 31.

‘โซปราโน’ ดังก้องไปทั่วห้อง ร่างกายทุกส่วนของเชลยศึกบิดไปมาด้วยความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส²²

ความรุนแรงที่ตัวละคร ร.ต.คำลือ ได้กระทำในเล่มนี้ อาจจะเป็นความรุนแรงที่ยอมรับได้หรือมีความชอบธรรม เนื่องจากเป็นการทรมานทหารฝ่ายตรงข้ามในฐานะ “ศัตรู” ซึ่งเป็นพวกคอมมิวนิสต์ แม้จะเป็นเช่นนั้น แต่ก็เชื่อว่าสยุมภูจะรู้สึกเห็นด้วยกับการทรมานเชลยศึกของ ร.ต.คำลือเสียทีเดียว สยุมภูนั้นได้แสดงความเห็นใจหรือสงสารเชลยศึกควบคู่ไปด้วย เพราะในแง่หนึ่งมันเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมความเป็นมนุษย์อย่างมากในทัศนะของสยุมภู โดยสยุมภูได้บรรยายความไม่พอใจที่สยุมภูมีต่อการกระทำดังกล่าวนี้เอาไว้ว่า “ผมขณลุกเกรียว นึกสยองใจในความเหี้ยมโหดผิดมนุษย์ของ ร.ต.คำลือขึ้นมาทันที เมื่อคิดถึงสภาพของหัวแรงไฟฟ้า ที่มีความร้อนไม่ต่ำกว่า 250 องศา เซนติเกรดกำลังฆ่าแหล่ผ่านทวารหนักเข้าไป ผมอดที่จะแสบใจไม่ได้”²³

ในเล่ม “คอมมานโดรับจ้าง” ได้มีการเล่าฉากการทรมานเชลยศึกในทำนองเดียวกัน โดยเป็นการเล่าถึงการกระทำของตัวละคร “ส.อ.ห้า” ทหารชาวลาวที่อยู่กับกลุ่มของสยุมภูและบรรดาทหารต่างชาติ ซึ่งฉากในเรื่องตอนนี้เล่าถึงการจับทหารลาวแดง อันเป็นลาวที่เข้าร่วมกับฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ไว้เป็นเชลยศึกได้สำเร็จ และเพื่อต้องการรีดข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับ “ร.ท.คำผา” ที่หักหลังทหารฝ่ายโลกเสรีไปเข้ากับฝ่ายศัตรู และแอบหลบหนีจากค่ายทหารที่กลุ่มสยุมภูประจำการไป จึงได้เกิดการทรมานทหารลาวแดงขึ้น ในท้ายที่สุด ส.อ.ห้า ก็ได้รับข้อมูลตามที่ต้องการ แต่แทนที่จะไว้ชีวิตทหารลาวแดงตามที่ได้ให้สัญญาไว้ในตอนแรก กลับไม่ได้ทำตามสัญญาและลงมือฆ่าเชลยศึกอย่างโหดเหี้ยม ผ่านการใช้มีดแทงเข้าไปที่ลำคอของเชลย ภาพความรุนแรงที่ปรากฏขึ้นตรงหน้าสยุมภูและบรรดาเพื่อนทหารต่างชาติ ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของ ส.อ.ห้า ต่าง ๆ นานา และได้ยกเรื่องของสนธิสัญญาเจนีวาเข้ามากล่าวถึงว่าควรปฏิบัติต่อเชลยศึกตามหลักสากล โดยตัวแจ้งฟัททหารต่างชาติที่อยู่ร่วมเป็นสักขีพยานในเรื่องได้วิจารณ์ ส.อ.ห้า เอาไว้ว่า

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

²³ เหตุการณ์การทรมานเชลยศึกของ ร.ต.คำลือในเรื่อง เริ่มต้นด้วยการเทหัวไม้ขีดในรูหูเชลยก่อน จากนั้นจึงต่อเนื่องด้วยการเสียบหัวแรงไฟฟ้าเสียบเข้าไปในรูทวารของเชลยศึก อ้างใน สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 40.

บาเบเรียน...มิสเตอร์ทำไมน่าทารุณและฆ่าเฉลยศึกแบบนี้เลย...ไม่รู้ว่าสงครามทำเหวนี้เอา
กฎเจนีวาไปทิ้งเสียที่ไหนกันหมด กว่าจะได้ข่าวกรองแต่ละชิ้นชีวิตอันน่าสมเพชของนักรบ
ต้องสังเวทความบ้ำคลั่งของสงครามไม่เว้นแต่ละวัน²⁴

จะเห็นได้ว่า นอกเหนือจากการนำเสนอว่าการปฏิบัติต่อเฉลยศึกที่จับมาได้ของ ส.อ.หำจะ
โหดร้ายป่าเถื่อนแล้ว สิ่งที่ถูกสอดแทรกควบคู่กับการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการกระทำดังกล่าว คือ การ
ตอกย้ำว่าสงครามลับในลาวนั้นรุนแรงและโหดร้ายกว่าสงครามทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด เพราะเป็น
สงครามที่ไม่อาจควบคุมได้ด้วยหลักการสากลเฉกเช่นที่สงครามอื่น ๆ นั้นมี ดังนั้น อาจอนุมานได้ว่า
เป็นการบอกทางอ้อมของสยุมภูว่าตนเองและทหารไทยที่เข้าร่วมในสมรภูมินี้ แข็งแกร่งและเหนือชั้น
กว่าทหารไทยในสมรภูมิตื่น ๆ เปรียบได้ดั่งเหยื่อที่หลงผิดเข้ามา

ควรกล่าวได้ว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของสองตัวละครอย่าง ร.ต คำลือ และ
ส.อ.หำ ในประเด็นเรื่องการทรมานเฉลยศึกที่ปรากฏในสารนิยาย จะเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็น “ความ
รุนแรงทางตรง” (Direct Violence) ตามทฤษฎีของ Johan Galtung เนื่องจากเป็นความรุนแรงที่
ไม่ได้ซับซ้อนมากนัก แต่หากมองย้อนลงไปถึงภูมิหลังของตัวละครทั้งสอง จะเข้าใจได้ว่ามี “ความ
รุนแรงเชิงวัฒนธรรม” (Cultural Violence)²⁵ ทั้ซับซ้อนเข้ามาด้วย ดังจะเห็นได้จาก ตัวละคร ส.อ.หำ
ตัวละครนี้มีการระบุชาติพันธุ์อย่างชัดเจนว่าเป็น “ม้ง” (Hmong)²⁶ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศ
ลาว ที่ถูกมองเชิงดูถูกดูแคลนอย่างมากจากคนลาวด้วยกัน²⁷ โดยเมื่อตัวละคร ส.อ.หำ ได้เผชิญหน้า
กับเฉลยศึกที่เป็นคนลาวเหมือนกัน เพียงแต่เป็นลาวแดงหรือลาวฝ่ายซ้าย ตัวละคร ส.อ.หำ จึงได้

²⁴ สยุมภู ทศพล, **คอมมานโดรับจ้าง** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 62.

²⁵ Johan Galtung, “Cultural Violence,” **Journal of Peace Research** 27, 3: 291 – 305.

²⁶ ชาวม้ง (Hmong) เป็นชื่อเรียกของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีพื้นที่อาศัยอยู่ในทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน, ตอน
เหนือของพม่า, ลาว, เวียดนามและไทย มักอาศัยตามภูเขา ในภาษาจีนชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งถูกเรียกอีกอย่างว่า
“เมี้ยว” (Hmeo/Meo) ซึ่งถือเป็นคำเรียกเชิงดูถูก และมีความหมายว่า ต้นข้าว, แดกหน่อ, พุงนาและวัชพืช ซึ่ง
หมายถึง ลูกของแผ่นดินหรือชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก อ้างใน Prasit Leepreecha, “Hmong
Ethnic Group in The Context of The Modern Nation-State,” in **The Lao Hmong in Thailand State
Policies and Operations (1975 – 2009)**, eds. Supang Chantavanich and Tawin Pleansri (Bangkok:
Sriboon Computer-Printing, 2011), p.5.

²⁷ ชาวม้งถูกมองเชิงดูถูกเหยียดหยามจากชาวลาวลุ่มอย่างหนัก และถูกเอารัดเอาเปรียบมาโดยตลอด
ดังนั้น เพื่อให้ชาวม้งได้รับการยอมรับจึงพยายามสร้างตัวตนผ่านการเข้าร่วมกับฝ่ายโลกเสรีและลาวฝ่ายขวา อ้างใน
บัญชา ชาวศิลป์, **2503 สงครามลับ สงครามลาว** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 141 – 142.

แสดงความเกลียดชังตอบโต้กลุ่มลาวด้วยกันในทันที ความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ที่มีต่อชาวม้งในประเทศลาว²⁸ นำไปสู่การตัดสินใจฆ่าเชลยศึกฝ่ายตรงข้ามที่เป็นชาวลาวอย่างไม่ลังเล กรณีของ ส.อ. ห่า แสดงให้เห็นว่าท่ามกลางการก่อตัวของความรุนแรงทางกายภาพ มีความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมเป็นตัวกระตุ้น

เมื่อมีฉากความรุนแรงที่เกินกว่าจะรับได้ โดยเฉพาะ “กระบวนการทรมานเชลยศึกในสงคราม” ข้อสังเกตหนึ่งที่ได้พบได้ในสารนิยายของสุมภู คือ ความพยายามอ้างการละเมิดการผิดสัญญาใน “อนุสัญญาเจนีวา” (Geneva Conventions) มาใช้เสมอ อาจเพราะสัญญาเจนีวาเป็นมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้ตกเป็นเหยื่อในสงครามอย่างไม่เป็นธรรม อันเป็นหลักการสากลที่ประเทศที่มีอารยะใช้กัน เพื่อคงไว้ซึ่งศีลธรรมความเป็นมนุษย์ ซึ่งการยกสัญญาเจนีวาเข้ามาใช้ประกอบการเล่าเรื่องในสารนิยายของสุมภู เมื่อมีฉากรุนแรง โหดร้าย ถือเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่า สงครามลับในลาวไม่สามารถควบคุมด้วยหลักสากลเช่นสงครามอื่น กล่าวคือเพื่อสร้างความพิเศษให้กับสงครามลับในลาว

สำหรับข้อบังคับที่ว่าด้วยการปฏิบัติต่อ “เชลยศึก” นั้น ในอนุสัญญาฉบับนี้จะอยู่ในส่วนที่ 3 ของอนุสัญญา ซึ่งเรียกว่า “อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก” (Geneva Convention Relative to The Treatment of Prisoners of War of 12 August 1949)²⁹ โดยอนุสัญญาในส่วนนี้ ได้มีการระบุเอาไว้ชัดเจน ต่อแนวทางปฏิบัติต่อเชลยศึกว่าต้องดูแลและคุ้มครอง

²⁸ มีข้อสันนิษฐานว่า สาเหตุที่ทำให้ชาวลาวมีความเกลียดชังต่อชาวม้งนั้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่มองว่าชาวม้งเป็นคนต่างถิ่นหรือคนนอกที่เข้ามารุกรานและยึดพื้นที่ในลาว โดยมีการเล่าว่า ในอดีตชาวม้งเริ่มเคลื่อนตัวจากจีนเข้ามาทางตอนเหนือของเวียดนามและลาวในศตวรรษที่ 18 เพื่อหนีความกดดันจากรัฐบาลจีนซึ่งพวกเขาต่อต้าน พลเมืองม้งจำนวนมากอาศัยอยู่ในจีน การที่ชาวม้งย้ายลงมาในเขตที่สูงของลาว ย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางสังคมและอำนาจรวมทั้งเศรษฐกิจต่อชาวลาวเดิม บริเวณเขตที่สูงดังกล่าวต้องปรับเปลี่ยนใหม่ เริ่มมีการปลูกฝิ่นและพวกม้งไม่เคยยอมอยู่ภายใต้อำนาจลาวลุ่มหรือลาวพวนเหมือนกับบางกลุ่มเช่นพวกขมุ การเป็นอิสระของชาวม้งนำไปสู่ความเกลียดชังและความขัดแย้งกับรัฐที่ตั้งอยู่ที่ราบในลาวอย่างเลี่ยงไม่ได้ อ้างใน หน้า แกรนท์ อีแวนส์, **ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว**, แปลโดย ดุษฎี เฮย์มอนต์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซิลค์เวอร์ม, 2549), หน้า 62 – 63.

²⁹ “อนุสัญญาเจนีวาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเชลยศึก” (Geneva Convention Relative to The Treatment of Prisoners of War of 12 August 1949) ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ภาค อันได้แก่ 1.บทบัญญัติทั่วไป 2.การคุ้มครองทั่วไปแก่เชลยศึก 3.การคุมขัง 4.ความสิ้นสุดการคุมขัง 5.สำนักงานสนเทศและสมาคมบรรเทาทุกข์เชลยศึก 6.การปฏิบัติตามอนุสัญญา อ้างใน **อนุสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม 1949** (กรุงเทพฯ: สภาการศึกษาไทย, 2542), หน้า [5] – [6].

อย่างมีมนุษยธรรมในส่วนของภาคที่ 2 ข้อที่ 13 โดยระบุเอาไว้ว่า “เซลยศึกจะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมในทุกโอกาส การกระทำหรือการละเว้นใดๆ อันมิชอบ ด้วยกฎหมายของประเทศที่กักคุมซึ่งก่อให้เกิดการตายหรือเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขอนามัยของเซลยศึกที่อยู่ในความควบคุมของตนนั้นเป็นอันต้องห้าม และจะถือว่าเป็นการละเมิดอนุสัญญาฉบับนี้อย่างร้ายแรงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเซลยศึกจะต้องไม่ถูกทำการตัดทอนอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใด หรือถูกเป็น เครื่องทดลองอย่างหนึ่งอย่างใดทางการแพทย์”³⁰

ข้อสังเกตหนึ่งที่น่าสนใจ การกล่าวอ้างถึง “อนุสัญญาเจนีวา” แทบจะทุกครั้งเมื่อมีการกระทำที่ผิดศีลธรรมหรือละเมิดความเป็นมนุษย์ในสงคราม สะท้อนให้เห็นว่าอนุสัญญาดังกล่าวเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวางในหมู่ทหาร และอาจหมายถึงรวมถึงประชาชนทั่วไป ในฐานะข้อบังคับที่สามารถทำให้ทหารยังคงความเป็นมนุษย์เอาไว้ท่ามกลางการต่อสู้ฆ่าฟันในสงคราม เปรียบได้ดังบรรทัดฐาน (Norm) ที่ทุกสังคมต้องปฏิบัติตาม เมื่อทำสงครามต่อกัน

ดังนั้น การหยิบยกข้อตกลงของสัญญาเจนีวามากกล่าวถึงทุกครั้งที่มีฉากความรุนแรงจึงมีนัยยะซ่อนเร้นอย่างชัดเจน ในการสร้างความชอบธรรมให้กับตัวสุมงูและบรรดาทหารรับจ้างฝ่ายเดียวกันว่าพวกตนนั้นไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติต่อข้าศึกที่เป็นเซลยศึกด้วยความรุนแรง ซ้ำยังรับไม่ได้กับการกระทำดังกล่าว หากการทรมานเซลยศึกที่ว่เกิดขึ้นจากฝ่ายเดียวกับสุมงูนั้น ควรกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างภาพจำในแง่บวกอีกรูปแบบหนึ่งให้กับทหารรับจ้างไทยเช่นเดียวกัน

เช่นเดียวกับภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากฝ่ายเดียวกันกับสุมงู ภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากฝ่ายตรงข้ามก็มีให้เห็นเช่นกัน จะเห็นได้จากการปฏิบัติต่อเซลยศึกที่ถูกจับได้ทั้งฝ่ายเดียวกับตนและฝ่ายตรงข้าม สุมงูได้แสดงให้เห็นว่าทุกฝ่ายล้วนปฏิบัติต่อเซลยไม่แตกต่างกันมาก ดังเช่นชะตากรรมสุดท้ายของตัวละคร ส.อ.ท่า ที่เดิมได้มีโอกาสทรมานเซลยศึกฝ่ายเวียดนามเหนือ แต่ในท้ายที่สุดสถานการณ์กลับตาลปัตรตัวละคร ส.อ.ท่าได้ถูกจับโดยทหารฝ่ายข้าศึก และได้โดนทรมานอย่างโหดเหี้ยมก่อนจะเสียชีวิตในเวลาต่อมา โดยสุมงูได้บรรยายสภาพศพที่ดูโหดร้ายของ ส.อ.ท่าเอาไว้ว่า

ไอ้ท่าถูกมัดตรึงอยู่กับต้นมะยมป่า ศีรษะถูกเชือกรมสีเขียวยุ้งเข้าไปแนบกับโคนต้นไม้ มือทั้งสองข้างถูกโพลไปข้างหลังในลักษณะโยงกับขาทั้งสองข้าง เสื้อเครื่องแบบถูกถอดออกจนเหลือแต่ร่างที่เปลือยเปล่า อวัยวะเพศถูกเฉือนออกทั้งพวง นอกจากนั้นบริเวณหน้าท้องก็ยัง

³⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 73

ถูกกรีดด้วยมีดลงมาจดสะดือ ดวงตาข้างหนึ่งถูกควักออกไปอย่างสด ๆ ร้อน ๆ เลือดที่ทะลักออกมาเหมือนกับสายน้ำส่งกลิ่นคาวคลุ้ง ทั่วบริเวณ³¹

สภาพของส.อ.ทำได้ทำให้สยมภูและเพื่อนทหารอเมริกาที่ได้พบจำเป็นต้องยิงส.อ.ทำทิ้งด้วยมือตัวเอง ทหารอเมริกาที่อยู่กับสยมภูในเวลานั้นได้กล่าวอย่างเจ็บปวดใจว่า “บ๊ิกแมน คิลลิม แจ็ฟฟี่ กัดกรรมเอ้ยขึ้นมาด้วยน้ำเสียงแหบเครือ ให้ผมฆ่าเจ้าทำให้พ้นความทรมานเสียที...”³²

ในเล่ม ชุมทางนรก หนึ่งในสารนิยายชุดแหกค่ายเตียนเบียนฟูที่เล่าถึงชีวิตการตกเป็นเชลยศึกของสยมภู (หรืออย่างที่เราพากันภายหลังว่าคือ ชีวิตเชลยศึกของ Crowbar) โดยในเล่มนี้จะเป็นเรื่องราวของการถูกจับต้อนไปค่ายเชลยศึกในพื้นที่เวียดนาม ระหว่างทางที่ถูกจับตัวไว้ที่ถ้าในป่าที่ไม่รู้ที่ตั้งแน่ชัดแต่เชื่อว่าเป็นพรมแดนพื้นที่ระหว่างลาวกับเวียดนาม บรรดาเชลยศึกชาวไทยได้วางแผนที่จะหลบหนีจากการถูกจับ ซึ่งนำโดยตัวละครที่ชื่อ “สันต์” แต่แล้วแผนการกลับล้มเหลว สันต์ถูกจับได้ และถูกจับทรมานอย่างหนัก สยมภูได้บรรยายฉากนี้เอาไว้ว่า “สันต์ถูกซ้อมอย่างทารุณอีกครั้ง และครั้งนี้หมายความว่าสันต์จะไม่มีโอกาสขึ้นมาข้างบนอีกต่อไป ไอ้หน้าปรู่สั่งงดาอาหารอย่างเด็ดขาด นอกจากน้ำวันละครึ่งกระป๋อง...อา! ไอ้ฉิบหายบรรลัษจักร ลักษณะดังกล่าวมันเป็นการฆ่ากันอย่างเลือดเย็นอย่างที่ผมไม่เคยพบเห็นมาก่อน”³³ ความเจ็บปวดของตัวละครสันต์ที่ถูกทรมานอย่างหนักจนแม้แต่เพื่อนเชลยศึกด้วยกันต่างรับไม่ได้กับสภาพนี้ และในท้ายที่สุดสันต์ได้เสียชีวิตลง สยมภูได้บรรยายฉากอารมณ์นี้เอาไว้ว่า บรรดาเชลยศึกทุกคนต่างพร้อมใจกันร้องไห้ออกมา ในขณะที่เดียวกันก็สรรเสริญตัวละครสันต์ในฐานะที่ได้ตายอย่างลูกผู้ชายคนหนึ่ง เพราะมีความกล้าหาญในการยอมเสี่ยงชีวิตหลบหนีจากการถูกจับ

เชลยศึกทุกคนน้ำตาคลอ बै้า เมื่อร่างที่มีแต่หนังหุ้มกระดูกของสันต์ค่อย ๆ วางสงบนิ่งอยู่กันหลุม ชั่วชีวิตนี้คงจะไม่มีโอกาสได้พบเห็นลูกผู้ชายที่มีความทรหดผิมนุชย์หยิ่งเขากอีกต่อไปแล้ว³⁴

³¹ สยมภู ทศพล, **คอมมานโดรับจ้าง**, หน้า 102.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 103.

³³ สยมภู ทศพล, **ชุมทางนรก** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 82.

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

นอกเหนือไปจาก ความโหดร้ายป่าเถื่อนที่ปรากฏให้เห็นจากการปฏิบัติต่อเชลยศึกของ บรรดาทหารที่ไปรบในสงครามลาวไม่ว่าจะเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายเดียวกัน ภาพความรุนแรงอีก ประการที่ตอกย้ำให้เห็นว่า “สงครามลับในลาว” ละเมิดศีลธรรมอันดีงามของสังคมหรือละเมิด กฎเกณฑ์ข้อบังคับของสงครามตามมาตรฐานหลักสากล คือ “กรณีการแอบใช้อาวุธบางประเภทที่ถูก ห้ามใช้” โดยทั่วไปนั้น แม้ว่าสงครามจะถูกยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าเป็นการกระทำที่ไร้อารยะ หรือ ไร้เหตุผลเพียงใด แต่มนุษย์ก็ไม่อาจเล็งที่จะใช้สงครามในการแก้ปัญหาได้ เพื่อให้การทำ สงครามยังคงอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมอันดีงาม และรักษาความเป็นมนุษย์ไว้ จึงได้มีการสร้าง ข้อบังคับบางประการเอาไว้ไม่ให้เกิดการฆ่าฟันในสงครามเกินเลยหรืออันตรายจนเกินไป อย่างไรก็ตาม ใน สารนิยายของสยุมภูได้มีการนำเสนอให้เห็นว่า ได้มีการละเมิดข้อห้ามดังกล่าวเกิดขึ้นในสมรภูมิ สงครามลับในลาว ดังจะเห็นได้จากฉากหนึ่งในเล่ม กองพันเพชรฆาต ที่ได้เล่าเรื่องราวของสยุมภูและ ตัวละคร “ไอ้ไลน์” อดีตโจรปล้นฆ่าที่ผันตัวมาเป็นทหารในสงครามลับในลาว ที่ได้ร่วมมือกันสืบหา หนอนบ่อนไส้หรือสายลับของลาวฝ่ายซ้ายที่แอบแฝงตัวเข้ามาในกองพันที่สยุมภูประจำการอยู่ หนึ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเล่มนี้ คือการบุกโจมตีของฝ่ายเวียดนามเหนืออย่างไม่ทันตั้งตัว ซึ่งฝ่ายเวียด เหนือได้ละเมิดข้อตกลงในเรื่องของการใช้อาวุธบางประเภทเข้าโจมตีฐานที่มั่นของกลุ่มสยุมภู โดย อาวุธดังกล่าวคือปืนต่อต้านอากาศยานที่ห้ามนำใช้อิงทหารราบ เนื่องจากกระสุนปืนต่อต้านอากาศถูก สร้างเพื่อยิงเครื่องบิน มีอนุภาพรุนแรงมากหากนำมาใช้อิงมนุษย์

“ฉิบหายแล้วหมวด ไอ้แกว้ใช้ปืน 12.7 ที่ใช้อิงเครื่องบินมาจวกพวกเราเข้าให้แล้ว ตามกฎเจนี วาข้อที่ 26 บ่งเอาไว้ว่า ห้ามคู่สงครามนำปืนกระสุนกระแทกแบบนี้อิงทหารราบนี้ครับ ขนาดไอ้ฟันทังยังระวัง ประเดี๋ยวได้ละเทะกันบ้างหรอก”³⁵

³⁵ สยุมภู ทศพล, กองพันเพชรฆาต, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 13.

ภาพที่ 18 ปืนกลหนัก DShk 12.7x108 mm เป็นปืนต่อต้านอากาศยานที่กลุ่มเวียดกงใช้ช่วงสงคราม
เวียดนาม

(ที่มา: <https://www.thearmorylife.com/heavy-weapons-of-the-viet-cong/>)

ข้อสังเกตหนึ่งที่สยมภูได้บอกเล่าเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายในเรื่อง ถ้าดูในสนธิสัญญาเจนีวา ข้อ 26 ในฉบับลงวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2492/ค.ศ.1949 ซึ่งนับว่าเป็นฉบับที่มีความร่วมสมัยที่สุด หากเปรียบเทียบกับปีที่ตีพิมพ์ของงานของสยมภูจะพบว่าข้อที่ 26 ของอนุสัญญาเจนีวาที่เขียนในปีนี้ได้กล่าวถึงเรื่องข้อห้ามเกี่ยวกับการใช้กระสุนกระแทกแตกหรือกระสุนที่ใช้ต่อต้านอากาศยานในการโจมตีคนแต่อย่างใด แต่ว่าด้วยเรื่องของเจ้าหน้าที่สภากาชาดประจำชาติและสมาคมอาสาสมัครเคราะห์อื่น ๆ³⁶ ในขณะที่หากย้อนกลับไปดูสนธิสัญญาเจนีวาลงฉบับเก่าลงไปอีกที่ว่าด้วยเรื่อง ข้อห้ามเกี่ยวกับอาวุธหรือยุทธโศปกรณ์ จะพบว่าในพิธีสารเจนีวาลงฉบับ ค.ศ.1925/พ.ศ.2468 ซึ่งว่าด้วยข้อห้ามการใช้

³⁶ อนุสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม 1949, หน้า 25

อาวุธแก๊สและแบคทีเรียในสงคราม กล่าวคือพวกอาวุธชีวภาพหรืออาวุธเคมี³⁷ เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ข้อห้ามหรือกฎเกณฑ์ที่ต้องพึงปฏิบัติในสงครามว่าด้วยการใช้กระสุนกระแทกแตกโจมตีคน พบว่ามีอยู่จริง โดยปรากฏในอนุสัญญากรุงเฮก (Hague Conventions) ใน ค.ศ.1899/พ.ศ.2442 และ ค.ศ.1907/พ.ศ.2450 ใน “ส่วนที่ 2 ว่าด้วยสงคราม บทที่ 1 ความหมายของการทำศัตร์บาดเจ็บ, การปิดล้อม และการทิ้งระเบิด บทบัญญัติที่ 23 ห้ามใช้ สรรพอาวุธ, กระสุน หรือ วัตถุ ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น”³⁸ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า อนุสัญญาเจนีวาที่สยุมภูพาดพิงถึงในสารนิยายชิ้นนี้ อาจไม่ใช่ความจริง แต่สนธิสัญญาหรือกฎเกณฑ์เรื่องการใช้กระสุนมีอยู่จริง

ความไม่สนกกฎเกณฑ์ใด ๆ ในสงครามที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู พบว่ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามในการยิงแพทย์สนามเช่นกัน³⁹ ซึ่งสยุมภูได้นำเสนอว่ามีการละเมิดในประเด็นดังกล่าวเกิดขึ้นในสงครามลับในลาว จากฉากในเล่ม ด้านนรก ที่ว่าด้วยเรื่องราว การหนีตายของสยุมภูและเพื่อนทหารชาวอเมริกันจากการไล่ล่าของกลุ่มเวียดนามเหนือที่บุกเข้ามาอย่างเต็มกำลัง ในท้ายที่สุดตัวสยุมภูและไอ้ไลน์ได้รอดชีวิต ในขณะที่บรรดาทหารอเมริกันในเรื่องได้เสียชีวิตหมด รวมถึงผู้ที่เป็นแพทย์อย่างตัวละครชื่อ “หมอเบอร์นาค” ซึ่งสยุมภูได้ถ่ายทอดฉากของความพยายามในการเอาตัวรอดของหมอเบอร์นาคก่อนเสียชีวิตไว้ผ่านบทสนทนาดังนี้

“บ๊ิกแมน ลือช่วยปิดเทปเป็นรูปกากบาทกลางหลังให้อ้วด้วย”

“นิกบ้ออะไรขึ้นมวอะ ไอ้หมอ” เบอร์รูตีหันมาถามอย่างเคลือบแคลงใจ

“โง่แล้วยังเสือกถาม อ้วเป็นหมอ ตามกฎเจนีวาเค้าห้ามยิงพวกเสนาารักชว้ย”

เบอร์รูตีหัวเราะก๊ากแล้วย้อนถามมาอีก “พวกไอ้แกวมั่นจะไปรู้หรือวะไอ้หมอ อ้วว่าไอ้แกวมั่นไม่สนใจกฎเจนีวาบ้า ๆ บอ ๆ นั้นหรือ...”⁴⁰

³⁷ Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare, Accessed August 21, 2022, <https://www.un.org/disarmament/wmd/bio/1925-geneva-protocol>.

³⁸ Laws and Customs of War of Land (Hague,IV); October 18, 1907. The Avalon Project Document in Law, History and Diplomacy, Accessed August 01, 2022, https://avalon.law.yale.edu/20th_century/hague04.asp#art3

³⁹ ปรากฏใน อนุสัญญาเจนีวา เพื่อให้ผู้บาดเจ็บและป่วยไข้ในกองทัพในสนามรบ มีสภาวะที่ดีขึ้น ลงวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ.1949 ภาคที่ 3 หน่วยและสถานที่ทางการแพทย์ และภาคที่ 4 พนักงาน

⁴⁰ สยุมภู ทศพล, **ตำนานนรก** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 12-13.

และในท้ายที่สุด ตัวละครหมอเบอร์นาคก็เสียชีวิตเพื่อสังเวทให้แก่ความไร้กฎเกณฑ์ในสงครามนี้ หลังจากหนีตายจากการถูกไล่ล่าจากกลุ่มเวียดนามเหนือ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าต่อให้เป็นแพทย์สนามที่มีภูมิลำเนาและข้อบังคับเงินว่าคุ้มครองอยู่ก็ไม่อาจรอดพ้นจากความโหดร้ายและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสงครามลับในลาวได้ ดังนั้น ทหารรับจ้างไทยที่มารบในสมรภูมิลาวจึงเปรียบเสมือน “เหยื่อ” ที่หลงผิดเข้ามาในลานประหารที่ไม่อาจขัดขืนได้

การนำเสนอภาพความรุนแรงและสงครามในสารนิยายของสยมภู หมายถึงถึง “การบรรยายความตายของทหารรับจ้าง” ผ่านตัวอักษรเช่นกัน ควรกล่าวด้วยว่า สยมภูมักจะบรรยายสภาพศพผู้เสียชีวิตทั้งทหารรับจ้างและชาวบ้านที่โดนลูกหลงจากสงคราม โดยไม่สนว่าความรุนแรงที่นำเสนอจะโหดร้ายหรือมีความสยดสยองมากน้อยเพียงใด ซึ่งการพรรณนาถึงซากศพที่โหดร้าย สยมภูจะแสดงอารมณ์ความโศกเศร้าและอาลัยอาวรณ์ต่อเหล่าผู้สูญเสียเหล่านี้ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกมีอารมณ์ร่วมกับสถานการณ์ดังกล่าวที่สยมภูเสนอ และทำให้ภาพจำ “เหยื่อที่ถูกกระทำ” มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ฉากสภาพภายหลังการต่อสู้สิ้นสุดลงในเล่ม “กองพันเพชรฆาต” นับเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงถึงประเด็นนี้ โดยหลังจากเสร็จสิ้นการต่อสู้ สยมภูรีบไปสำรวจผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บในทันที พบว่ามีลูกน้องของตนได้เสียชีวิตจากสะเก็ดระเบิด และ ส.อ.มณูญ ขวัญแก้ว⁴¹ หนึ่งในทหารรับจ้างที่สยมภูรู้จักก็เสียชีวิตเช่นเดียวกัน

ผมรีบสำรวจยอดกำลังพลของลูกน้องอย่างรวดเร็วจากการรายงานของทหารหมวด 3. ทำให้ผมต้องหดหูใจอีกครั้ง ลูกน้องของผม 2 คนโดนสะเก็ดระเบิดจากจรวดของข้าศึกขาดใจตายทันที ในสภาพที่ร่างกายแหลกเหลวไม่มีชิ้นดี ศพของรอง ผบ.หมวด 3. ‘ส.อ.มณูญ ขวัญแก้ว’ ถูกยกขึ้นมาจากร่องสนามเพลาะ แล้วถูกห่อด้วยผ้าเต็นท์อย่างมิดชิด ความตั้งใจของผมคิดเอาไว้ว่า ก่อนที่ซอร์ปเปอร์จะบินมาชนศพ ผมจะต้องค้นหาศรีษะของเค้าให้จงได้⁴²

⁴¹ ตัวละคร “ส.อ.มณูญ ขวัญแก้ว” เป็นตัวละครสมมุติที่ถูกสร้างขึ้น แต่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าสยมภูอาจอ้างอิงจากบุคคลที่เสียชีวิตจริงในสมรภูมิสงครามลับในลาว

⁴² สยมภู ทศพล, กองพันเพชรฆาต, หน้า 25.

หรือสภาพศพของตัวละครอย่าง “หมวดจ่านงค์” ในเล่ม เผชิญหน้ามัจจุราช ก็เป็นอีกตัวอย่างภาพความรุนแรงที่สยุมภูได้เสนอ โดยสภาพศพของหมวดจ่านงค์ในเล่มนี้แทบจะเหมือนไม่ต่างจากตัวละคร ส.อ.มณูญ ขวัญแก้ว นัก สยุมภูได้บรรยายสภาพศพของหมวดจ่านงค์เอาไว้ว่า

ณ บริเวณต้นไม้ขนาดใหญ่ข้าง ๆ ช่องทางเดิน ร่างของหมวดจ่านงค์ถูกตรึงแน่นอยู่กับโคนต้นไม้ ในลักษณะศีรษะห้อยพับ มือทั้งสองข้างถูกมัดด้วยเชือกตึงอ้อมไปผูกเป็นปมอยู่เบื้องหลังต้นไม้ พระเจ้าช่วย! ดวงตาทั้งสองข้างของผู้หมวดผู้เคราะห์ร้ายถูกควักออกไปเสียแล้ว เพียงแวบเดียวผมมองเห็นสภาพของศพผมก็รู้ได้ทันทีว่าหมวดจ่านงค์ถูกฆ่าตั้งแต่ตอนฝนตกหนักเมื่อเย็นวานนั่นเอง⁴³

ในเล่ม ละเลงเลือดที่ภูเทือง ซึ่งเป็นสารนิยายเรื่องแรก ๆ ของสยุมภู ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว โดยในเล่มนี้เล่าถึงภารกิจหนึ่งของสยุมภูที่ได้รับจากนายพลวังเปา ให้ไปช่วยสกัดกั้นทหารเวียดนามเหนือที่กำลังบุกเข้าโจมตีในพื้นที่ “ภูเทือง” ซึ่งเป็นด้านตะวันออกของพื้นที่ทุ่งไหหิน จากการเข้าปะทะระหว่างฝ่ายทหารรับจ้างและเวียดนามเหนือ ได้เกิดการสูญเสียมหาศาลทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายเวียดนามเหนือ ซึ่งสยุมภูได้มีการบรรยายถึงความสูญเสียแบบลงรายละเอียดลึก ว่าสภาพศพที่เสียชีวิตในศึกนี้มีสภาพเช่นไร โดยสยุมภูย้ำว่าตนรู้สึกหดหู่กับสภาพศพที่ว่อย่างมา ทั้งนี่ยังกล่าวต่อไปด้วยว่าเป็นการสูญเสียที่แทบจะสูญเปล่า

ผมหดหู่ใจอย่างที่สุด... ชั่วโมงไม่ถึงครึ่งชั่วโมงที่ผมได้มาถึง “ภูเทือง” ชีวิตมนุษย์ถึง 18 มนุษย์ได้สูญเสียไปอย่างน่าสมเพชที่สุด... บางคนหัวขาด แขนขาด ท้องไส้ทะลักออกมาเรียราด กลืนควาเลือดเหม็นคลุ้งไปทั่วอาณาบริเวณ...⁴⁴

ย้อนกลับมาถามถึงสาเหตุและปัจจัยใดที่ทำให้สยุมภูเลือกจะนำเสนอ “ความรุนแรง” ในสารนิยายของตน หากมองข้ามประเด็นเรื่องความต้องการจะเปิดเผยสิ่งที่ถูกปกปิดในสงครามลับในลาวให้สาธารณชนทราบถึงสงครามลับในลาวโหดร้ายทารุณเพียงใด เพื่อบอกต่อสังคมว่าทหารรับจ้างไทยใน

⁴³ สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 3 เผชิญหน้ามัจจุราช (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 455.

⁴⁴ สยุมภู ทศพล, ละเลงเลือดที่ภูเทือง, หน้า 77.

สมรภูมิจึงเป็น “เหยื่อ” จากการหลงผิดเข้าไปในสมรภูมินี้ แล้วมองเฉพาะบริบทแวดล้อมทางประวัติศาสตร์แต่เพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยมองว่า สาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การนำเสนอภาพ “ความรุนแรง” มาจากบริบทของช่วงสงครามเย็นที่มีการนำเสนอโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ที่ค่อนข้างหนักหน่วง โดยโฆษณาชวนเชื่อในช่วงสงครามเย็น ในช่วงเวลานี้มักเกี่ยวข้องกับการทำให้ “กั๊กคอมมิวนิสต์” เป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรง และการสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้ฝังรากลึกในความคิดของคนในสังคมไทย และยังเมื่อสร้างให้คอมมิวนิสต์เป็นอันตรายต่อสถาบันสำคัญดังกล่าวของประเทศไทย การปราบคอมมิวนิสต์จึงเปรียบได้ดั่งพันธกิจศักดิ์สิทธิ์ เฉกเช่นเดียวกับความถูกต้องในการล่าแม่มดของคนในทวีปยุโรปในช่วงยุคมืดนั่นเอง สังคมไทยในช่วงสงครามเย็น เสพสื่อและสิ่งพิมพ์ที่มีการผลิตซ้ำในเรื่องของการปราบปรามคอมมิวนิสต์ จนกลายเป็นการสร้างความเคยชินต่อ “ความรุนแรง” ไปโดยปริยาย ผู้วิจัยมองว่าเป็นไปได้ว่าอิทธิพล “ความรุนแรง” ในสื่อและสิ่งพิมพ์ที่ถูกผลิตซ้ำในช่วงสงครามเย็นหรือในช่วงต้นทศวรรษ 2500 จะส่งผลกระทบต่อโลกวรรณกรรมเช่นกัน และสารนิยายของสยุมภูอาจรับอิทธิพลที่ว่ามาและนำเสนอต่อ อย่างไรก็ตาม อาจมองในมุมกลับได้เช่นกันว่าเป็นเพราะสารนิยายของสยุมภูเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสงคราม จึงเป็นไปได้ที่จะเล็งเห็นการนำเสนอความรุนแรง ซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของวรรณกรรมประเภทนี้

กล่าวโดยสรุป การนำเสนอภาพความรุนแรงและสงครามที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ทศพล ล้วนเป็นการประกอบสร้างภาพความเป็น “เหยื่อที่ถูกกระทำ” ในตัวทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวทั้งสิ้น เนื่องจาก การนำเสนอว่าสงครามความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในลาว มีความรุนแรงเกินกว่าที่สงครามครั้งใด ๆ เคยมีมา โดยตัวกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับสากลเองไม่สามารถใช้งานได้ในสมรภูมินี้ และอย่างที่ทราบกันดีว่าสงครามลับในลาวเป็น “ความลับ” จากการปกปิดของทางรัฐบาลและกองทัพไทย ทำให้สาธารณชนไม่อาจทราบได้ว่าเกิดอะไรขึ้นในสงครามลับในลาวจริง ๆ ยิ่งทำให้สถานะของสงครามลับในลาวมี “ความพิเศษ” และแตกต่างจากสมรภูมิอื่นอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้น บรรดาทหารรับจ้างไทยที่ได้เข้าไปเสี่ยงโชคโดยที่ไม่รู้เรื่องราวดังกล่าว จึงเปรียบเสมือนการ “หลงผิด” เข้าไปในแดนประหาร ที่แทบไม่มีอะไรมารองรับว่าจะมีชีวิตรอดกลับไปได้ เปรียบได้ดั่ง “เหยื่อที่ถูกกระทำ” อยู่ฝ่ายเดียว

5.2 เหตุจกนายจ้างอเมริกัน

ความร่วมมือระหว่างไทยและสหรัฐอเมริกา ในสงครามลับในลาว ถูกรับรู้กันอย่างกว้างขวางจากภายนอก ในฐานะพันธมิตรของฝ่ายโลกเสรีที่มีเป้าหมายสำคัญในการยับยั้งคอมมิวนิสต์ที่กำลังกระจายอยู่ในพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสำหรับไทยและสหรัฐอเมริกาถูกนำเสนอว่าเป็นฐานะพันธมิตรที่ดีต่อกัน ประเทศไทยได้รับความช่วยเหลือหลายด้านจากสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็น การสนับสนุนในด้านเศรษฐกิจ มอบเงินทุนให้ทางรัฐบาลไทยพัฒนาประเทศ และการสนับสนุนในด้านทหาร⁴⁵

ในขณะเดียวกัน ทางสหรัฐอเมริกาเองก็ได้รับผลประโยชน์จากการเป็นพันธมิตรกับประเทศไทยเช่นเดียวกัน ซึ่งประเทศไทยถูกกำหนดให้ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับการเข้ามาของทุนต่างชาติ เพื่อผลประโยชน์ของระบบทุนนิยมโลกและสหรัฐฯในฐานะผู้นำโลกเสรี โดยสหรัฐฯมีแผนการให้ “ญี่ปุ่น” เป็นผู้นำการพัฒนาเศรษฐกิจในเอเชีย ผ่านการใช้ประเทศไทยเป็นฐานทรัพยากรเพื่อการผลิตและเป็นตลาดรองรับสินค้า กล่าวได้ว่าประเทศไทยถือเป็นหนึ่งฐานทรัพยากรที่สำคัญในภูมิภาคที่จะช่วยสหรัฐฯในการทำให้ระบบโลกทุนนิยมดำรงต่อไปอย่างราบรื่น⁴⁶ และผลประโยชน์อีกประการของสหรัฐฯ คือต้องการให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางต่อต้านคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้⁴⁷ ซึ่งประเทศไทยถูกกำหนดให้เป็นฐานปฏิบัติการทั้งในส่วนของภาคพื้นดินและการโจมตีทางอากาศ โดยมีการตั้งฐานทัพอเมริกันในพื้นที่ประเทศไทยหลายส่วน⁴⁸ รวมถึงการส่งทหารอเมริกันเข้ามาประจำการในประเทศไทย

หากมองในแง่ภาพรวมจะเห็นได้ว่าความร่วมมือของสหรัฐฯและไทยเป็นความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ทั้งคู่ เป็นความสัมพันธ์ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เรียกได้ว่าเป็นพันธมิตร

⁴⁵ ทักษิณ เจริญศิริ, การเมืองระบบพหุขบวนการแบบเผด็จการ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2552), หน้า 306 – 309.

⁴⁶ กุลลดา เกษบุญชู มีด, การเมืองไทยในยุคสหประชาชาติ-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก (กรุงเทพฯ: ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 12.

⁴⁷ Sutayut Osornprasop, “Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74),” *Cold War History* 7, 3 (August 2007): 352.

⁴⁸ ตั้งแต่มีการสู้รบในลาว รัฐบาลสหรัฐฯ ได้เริ่มเข้ามาสร้างฐานทัพอากาศในประเทศไทย โดยรวมมีฐานทัพอเมริกันในประเทศไทยทั้งหมด 8 ฐาน ได้แก่ 1.ฐานทัพอากาศดอนเมือง 2.ฐานทัพอากาศ 3.ฐานทัพนครราชสีมา 4.ฐานทัพนครพนม 5.ฐานทัพอุดรธานี 6.ฐานทัพอุบลราชธานี 7.ฐานทัพอุบลราชธานี 8.ฐานทัพน้ำพอง อ่างใน ประจักษ์ ก้องกีรติ, และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ: การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลาคม, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2556), หน้า 142 – 146.

ที่ติดต่อกันในช่วงสงครามเย็นก็ว่าได้ อย่างไรก็ตาม ในงานสารนิยายของสยุมภู ทศพล ได้นำเสนอแง่มุมอื่นของสหรัฐฯ ว่าสำหรับบรรดาทหารรับจ้างที่ได้เผชิญชะตากรรมในสงครามลับในลาว กลับตกเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำจากสหรัฐอเมริกา จากความเลวร้ายหลายอย่างที่องค์กรซีไอเอ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลทหารไทยในสงครามลับในลาวได้กระทำลงไป

ความเลวร้ายของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว ตัวสยุมภู ได้นำเสนอผ่านฉากและตัวละครที่เป็นเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ในสมรภูมิตั้งชื่อว่า “นอร์แมน” ซึ่งผู้วิจัยมองว่า ตัวละครดังกล่าวถือเป็นตัวแทนและสัญลักษณ์ของสหรัฐอเมริกาภายในเรื่อง โดยนอร์แมนถูกเล่าจากสยุมภูในฐานะเป็นเสนาธิการซีไอเอ ที่มีหน้าที่ควบคุมและดูแลทหารรับจ้างไทย รวมถึงวางแผนและกลยุทธ์ต่าง ๆ และมักปรากฏตัวบ่อยครั้งในสารนิยายของสยุมภู ในฐานะนายจ้างและมอบหมายภารกิจหลายอย่างให้ตัวสยุมภูได้ปฏิบัติ ทั้งนี้ บทสัมภาษณ์สยุมภูที่ตีพิมพ์ลงในวารสารโลกหนังสือเมื่อ พ.ศ.2520 ได้มีการยืนยันว่าเป็นตัวละครที่มีอยู่จริง โดยสยุมภูได้กล่าวว่า “เป็นผู้เชี่ยวชาญของซีไอเอ. ประจำเอเชียอาคเนย์...เดี๋ยวนี้ก็ยังอยู่เมืองไทย⁴⁹”

สำหรับรายละเอียดของตัวละคร “นอร์แมน” ได้มีการบรรยายรูปพรรณสัณฐานของตัวละครว่าเป็นฝรั่งผิวขาว ศีรษะค่อนข้างล้าน อายุเข้าวัยกลางคน ทั้งนี้ ได้มีการลงรูปจริงของนอร์แมนเอาไว้ในสารนิยายฉบับร่วมเล่มของตนเช่นกัน ดังจะเห็นจากภาพที่ 19 ในส่วนของการพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ หากเชื่อสยุมภูกว่าตัวละครนี้มีอยู่จริง จากการสำรวจในเอกสารและหลักฐานที่เปิดเผยในภายหลังพบว่ามีเจ้าหน้าที่ซีไอเอที่มีชื่อรหัสว่า “นอร์แมน” ปฏิบัติการอยู่ในสมรภูมิลาวดังที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูจริง เช่น บันทึกความทรงจำของซาลี คเซนทร์ ที่ได้ระบุว่า มีเจ้าหน้าที่ชื่อ นอร์แมน ดูแลทหารรับจ้างไทยในลาวจริง โดยทำหน้าที่เป็นครูฝึกทหารรับจ้างของซีไอเอ.⁵⁰ สำหรับชื่อจริงของนอร์แมน สยุมภูได้ระบุไว้ในงานเขียนของตนเช่นกันว่าเป็นเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ที่มีชื่อจริงว่า “เอ็ดการ์ เบิร์ด”⁵¹ ซึ่งผู้วิจัยคาดการณ์ว่าสยุมภูน่าจะหมายถึง “เอ็ดการ์ บูลเอล” (Edgar Buell) อย่างไรก็ดี หากอ้างอิงจากรูปพรรณสัณฐานของนอร์แมนกับเอ็ดการ์ เบิร์ด จะพบว่ามีความใกล้เคียงกันเล็กน้อย เนื่องจากมีการบรรยายว่าบูลเอลนั้นมีศีรษะไปทางล้านเหมือนที่สยุมภูบรรยาย⁵² แต่ผู้วิจัยมอง

⁴⁹ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดิบรามสูตร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” *โลกหนังสือ* 1, 2 (พฤศจิกายน 2520): 53.

⁵⁰ ซาลี คเซนทร์, *สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง* (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 16.

⁵¹ สยุมภู ทศพล, *ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย* (กรุงเทพฯ: สุนทรกิจการพิมพ์, 2518), หน้า 82.

⁵² เอ็ดการ์ เบิร์ด (Edgar Buell) แต่เดิมเป็นชาวไร่ อาศัยที่รัฐอินเดียน่า ต่อมาได้ทำงานร่วมกับองค์การอาสาสมัครนานาชาติ (International Voluntary Services) หรือ ISV ซึ่งได้เข้าไปเป็นอาสาสมัครเพื่อสร้าง

ว่านอร์แมนกับเอ็ดการ์จ บูลเอล เป็นคนละคนกัน เพราะเอ็ดการ์จ บูลเอล มักถูกเรียกอีกชื่อว่า มิสเตอร์ พอป (Mister Pop) มากกว่าไมไชนอร์แมนแต่อย่างใด หรือไม่หากเอ็ดการ์จ บูล คือ นอร์แมนจริง ซื่อนอร์แมนนั้น ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นการเรียกกันเองในหมู่ทหารรับจ้าง ทั้งนี้ ข้อสังเกตที่น่าสนใจหากนอร์แมนคือเอ็ดการ์จ บูลเอลจริง คือการที่บทสัมภาษณ์ของสยุมภูได้เล่าตรงกับคำให้การของ Steven Schofield หนึ่งในเจ้าหน้าที่ซีไอเอที่รู้จักกับบูลเอลเป็นการส่วนตัวแล้วว่าหลังจากสงครามในลาวสิ้นสุดลง เขาได้ย้ายมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย⁵³

สัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ โดยเอ็ดการ์จ บูล ได้เข้าไปในประเทศลาว จึงได้มีโอกาสคลุกคลีกับคนในพื้นที่ และในเวลาต่อมาบูลได้เข้าไปพัวพันกับองค์กร ซีไอเอ ในการช่วยประสานงานชาวม้งกับทางซีไอเอในการทำสงครามต่อต้านขบวนการประเทศลาว หรือ ลาวฝ่ายซ้าย อังโน โรเจอร์ วอร์เรนเนอร์, **ผลาญชาติ สงครามลับของซีไอเอในลาว และความเชื่อมโยงกับสงครามในเวียดนาม**, แปลโดย ไพท สิริสุนทร (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545). หน้า 1-10.

⁵³ ในบทสัมภาษณ์ของสยุมภูที่ลงในวารสารโลกหนังสือในปี 2520 เล่าว่า นอร์แมนยังคงอยู่ในประเทศไทย อังโน กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดั่งบรามสูร” ลูกอันตะผมชาติข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1, 2: 53.

ในขณะที่ในหนังสือของ Steven Schofield เล่าว่าหลังจากที่สงครามในลาวจบ ตัว Edgar Buell หรือ Mr. Pop ได้เกษียณตนเอง และมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยในการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวลาวและม้งในบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย เขาอาศัยอยู่ในอพาร์ทเมนท์เล็ก ๆ แถวถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยจนถึง พ.ศ.2524 ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน Steven Schofield, **Secret War in Laos: Green Berets, CIA, and the Hmong** (US: Independently Published, 2019), pp. 201 - 204.

ภาพที่ 19 ภาพของบุคคลที่สุมฎาระบุว่าเป็นตัวละคร “นอร์แมน”
(ที่มา:สยมภู ทศพล, *ชุมทางนรก* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า [9].)

ความเลวร้ายของอเมริกาที่ปรากฏผ่านตัวละครนอร์แมนในงานสยมภูนั้น ได้นำเสนอว่าหลายครั้ง “นอร์แมน” เปรียบได้กับนายจ้างผู้ค้าความตาย โดยสยมภูเล่าว่าตัวละคร “นอร์แมน” นั้นมักออกคำสั่งบุกโดยไม่คำนึงถึงการสูญเสีย และมองบรรดาทหารรับจ้างเป็นเพียงแค่เบี้ยใช้แล้วทิ้งเท่านั้น หลายครั้งที่สยมภูและบรรดาทหารรับจ้างไทยต้องประสบกับสถานการณ์ที่ยากลำบากหรือไม่กี่เสียชีวิตจากแผนการบ้าเลือดที่นำโดยนอร์แมน ดังจะเห็น ในเรื่อง ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก ที่ว่าด้วยเรื่อง การกิจจากนอร์แมนให้สยมภูมาประจำการที่ “เนินชาร์ลี-ชาร์ลี”⁵⁴ ที่กองพัน 616 โดยสยมภูต้องร่วมมือกับกองสิงห์ ผู้เป็น ผบ.กองพัน รับมือกับพวกเวียดนามเหนือที่กำลังบุกเข้ามา ระหว่างนั้นเอง นอร์แมนได้มอบภารกิจให้กองพันดังกล่าวเข้าไปกวาดล้างข้าศึก โดยไม่ต้องมีการสนับสนุนทางอากาศก่อน จึงทำให้กองสิงห์ได้กล่าวกับสยมภูว่า

⁵⁴เป็นฐานที่ตั้งบก.พัน และพื้นที่ร่อนลงของเฮลิคอปเตอร์ (Chopper Pad) บนเทือกเขาสกายไลน์ซึ่งได้กำหนดอักษรคู่ เริ่มต้นจากสันเขาด้านตะวันตก โดยประกอบไปด้วย ชาร์ลี กอล์ฟ(Charlie Golf – C.G.), ชาร์ลีชาร์ลี (Charlie Charlie – C.C.), ชาร์ลี บราโว้ (Charlie Bravo – C.B.) ตามลำดับ จนถึงที่สุดที่ปลายเขาด้านตะวันออกที่ ชาร์ลี แทงโก้ (Charlie Tango – C.T.) อ้างใน ชาลี คเชนทร์, *สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง*, หน้า 104.

“...ผมไม่อยากจะคบกับมันหรอกครับ...ไอ้เนอร์แมน มันเอาแต่ได้ของมันฝ่ายเดียว มันจะสั่งให้พวกเรายกขี้เข้าศึก โดยไม่คำนึงถึงผลเสียเปรียบได้เปรียบของภูมิประเทศ ถ้าพวกเราโชคดียึดฐานของข้าศึกได้ แสดงว่าแผนยุทธวิธีของเนอร์แมนได้ผล เจ้านายของมันก็จะต้องเพิ่มเงินเดือนให้มันไปกว่านั้น แล้วทางฝ่ายเราจะมีอะไรดีขึ้นบ้าง นอกจากยอดความสูญเสียจะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวเท่านั้น นี่ขนาดยังไม่ปะทะกับข้าศึก ทหารของผมก็ตายไป 16 คนแล้ว...”⁵⁵

เรียกได้ว่า “ความเชื่อใจ” ที่มีต่อองค์กรซีไอเอ หรือ พวกอเมริกัน สำหรับบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวแทบจะเชื่อถือไม่ได้ โดยস্যุมภูได้แสดงให้เห็นว่าบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาฝั่งไทย ไม่ใช่แต่เพียง “กองสิงห์” เท่านั้นที่ไม่เชื่อใจพวกอเมริกัน แต่ยังรวมถึงเสนาธิการทหารฝ่ายไทยอย่าง “พันตรี จรวัย นิมดิษฐ์” หรือรู้จักกันในชื่อรหัสว่า “คำคม”⁵⁶ เช่นกัน ดังจะเห็นจากเนื้อหาในเล่ม วันชโลมเลือด ซึ่งตัวละครคำคมได้กล่าวกับস্যุมภูเรื่องนายจ้างอเมริกัน ที่หมายถึง “เนอร์แมน” ว่าเชื่อถือไม่ได้ ให้ระแวงระวังให้ดี เพราะหลายครั้งคำสั่งของเนอร์แมนมักจะแอบแฝงไปด้วยเจตนาที่ไม่บริสุทธิ์

“พวกคุณอย่านึกว่าการเป็นลูกจ้างฝรั่งแล้วจะต้องปฏิบัติตามแผนของมันเสมอไป นอร์แมนเป็นนายจ้างที่เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากที่สุด นอร์แมนเป็นนายจ้างที่มักจะเสือกใส ให้ลูกน้องออกไปพบกับอันตราย โดยไม่ให้ลูกน้องมีโอกาสได้รู้อยู่เสมอ จงคัดค้านเมื่อพวกคุณเห็นว่าแผนปฏิบัติดังกล่าว ไม่ชอบด้วยเหตุผล”⁵⁷

“คำสั่ง” ที่มาจากนายจ้างอย่างตัวละคร “เนอร์แมน” แลกมาด้วยการต้องเสี่ยงอันตรายของบรรดาทหารรับจ้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงประเด็นนี้ค่อนข้างชัด เห็นได้จากฉากหนึ่งในเล่ม “ตำนานรก” ซึ่งอยู่ในส่วนของเรื่องราวหลังจากস্যุมภูได้หลบหนีจากพวกเวียดนามเหนือได้สำเร็จ ตัวস্যุมภูได้รับการจิกจกจากเนอร์แมนอีกครั้ง ให้ไปพากย์หนังกลางแปลงปลอม

⁵⁵ สยามภู ทศพล, **ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 140-141.

⁵⁶ “พันตรี จรวัย นิมดิษฐ์” หรือ “คำคม” เป็นที่รับรู้กันจากเอกสารที่เปิดเผยในภายหลังว่า เป็นผู้นำการต่อสู้ของทหารเสือพรานในสงครามลับในลาว ชาลี คชนนท์, **สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง**, หน้า 90.

⁵⁷ สยามภู ทศพล, **วันชโลมเลือด** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 22.

ขวัญบรรดาทหารลาวฝ่ายขวาที่กำลังเสียชีวิตจากสถานการณ์ที่กำลังบ่งบอกว่าฝ่ายตนกำลังแพ้สงคราม ขณะเดียวกันทางทหารอเมริกาหรือพวกเจ้าหน้าที่ซีไอเอก็กำลังจะถอนตัวออกจากภูมิภาค โดยฉากของเรื่องได้เป็นบทสนทนาของস্যุมกุ กับตัวละครอย่าง “ไอ้แห้ง” ผู้ซึ่งมีภูมิหลังเป็นชาวม้งหรือชาวแม้ว ให้มาเป็นลูกมือชั่วคราวที่ติดตามস্যุมกุมาช่วยพากย์หนังกลางแปลง โดยไอ้แห้งบอกস্যุมกุว่าหลังจบงาน ตนอยากหนีไปเวียงจันทน์มาก เพราะกลัวว่าหากตนยังประกอบอาชีพเป็นทหารต่อไปอาจจะไม่มีชีวิตรอดกลับไปได้ การช่วยস্যุมกุพากย์หนังจึงมีจุดประสงค์สำคัญคือเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายจากสงคราม จนস্যุมกุต้องระเบิดอารมณ์ออกมาเพื่อเล่าข้อเท็จจริงว่าทำไมพวกตนถึงต้องมาพากย์หนังว่า

“มึงคิดริจะไปได้ไปอยู่เวียงจันทน์ ไอ้เซียดแตกตาก มึงรู้มั๊ย พวกฝ่ายขวาเขาอพยพไปอุดรกันเกือบหมดแล้ว นี่คือแผนของ ซี.ไอ.เอ. ที่ต้องการให้มึงกับกูมาปลอมขบวนการให้พวกทหารลาวที่ฐานปฏิบัติการแห่งนี้ ยันพวกทหารแถวเอาไว้อั้วคราว พอที่พวกเขาจะหนีได้ทันเท่านั้น...ไอ้หน้าโง่”⁵⁸

สำหรับการถอนกำลังของกลุ่มเจ้าหน้าที่ซีไอเอ ในพื้นที่ลาว ที่ปรากฏให้เห็นตามท้องเรื่องในเล่ม ด้านนรก หากสำรวจในแง่ของบริบททางประวัติศาสตร์ จะเห็นได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่มาจากกระแสต่อต้านสงครามในอเมริกากำลังเติบโตอย่างมาก และเห็นได้ชัดในช่วงทศวรรษ 2510 ไม่ว่าจะเป็นเสียงวิพากษ์วิจารณ์กิจกรรมของกลุ่มเจ้าหน้าที่ซีไอเอที่ปรากฏให้เห็นภายนอกประเทศ โดยปรากฏลงบนหน้าหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารในสหรัฐอเมริกาบ่อยครั้งพร้อมทั้งตั้งคำถามถึงการมีอยู่ของบริษัทแอร์อเมริกาในประเทศลาว อันจะเชื่อมโยงไปถึงหลังของซีไอเอ ได้โดยตรง⁵⁹ หรือนโยบายการถอนทหารอเมริกาในพื้นที่สงครามเวียดนาม ที่เรียกว่า “ลัทธินิคสัน” (Nixon Doctrine)⁶⁰ ที่ออกมาก่อนหน้านี้ใน พ.ศ.2512 ก็ยิ่งแสดงให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาไม่อาจควบคุมพื้นที่ในอินโดจีนได้อีกต่อไป ซึ่งเป็นสัญญาณสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อบรรดาเจ้าหน้าที่ซีไอเอในประเทศไทยด้วย

⁵⁸ สยามกุ ทศพล, *ด้านนรก*, หน้า 67.

⁵⁹ Christopher Robbins, *Air America: From World War II to Vietnam the Explosive True Story of the CIA's Secret Airline* (Bangkok: Asia Books, 2011), p. 190.

⁶⁰ กุลลดา เกษบุญชู มีต, *การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจ*, หน้า 167.

การให้การสนับสนุนในสนามรบที่ค่อนข้างแยงของนายจ้างที่เป็นอเมริกัน ก็ถือเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สยุมภูได้นำเสนอผ่านสารนิยายของตน โดยสยุมภูนำเสนอเอาไว้ว่า ทางสหรัฐฯให้การสนับสนุนในส่วนของอาวุธยุทโธปกรณ์ที่แยงแต่อาวุธที่มีประสิทธิภาพต่ำให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยและทหารลาวฝ่ายขวา หรือเครื่องไม้เครื่องมือก็คุณภาพต่ำ⁶¹ จนหลายครั้งส่งผลให้บรรดาทหารรับจ้างไทยต้องถึงแก่ความตาย และเกิดการสูญเสียอย่างหนัก ดังนั้นบทสนทนาของตัวละครในเรื่อง ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นนี้ค่อนข้างเยาะพอสสมควร ในเล่ม วันชโลมเลือด ตัวละครคำคมได้มีการโต้เถียงกับนอร์แมนต่อประเด็นเรื่องการสนับสนุนจากทางซีไอเอที่แทบจะไม่ช่วยให้สถานการณ์รบดีขึ้นซ้ำร้ายยังแยงลง เพราะอาวุธที่ทางซีไอเอใช้สนับสนุนเป็นยุทโธปกรณ์ที่เก่าเกินกว่าจะใช้สู้ในศึกจริง

“ขณะนี้ คุณมีอาวุธหนักชนิดใดมาสนับสนุนกองพันของผมบ้าง โปรดอย่าตอบว่าคุณจะสนับสนุนผมด้วยปืนใหญ่ขนาด 115 มม. ที่ตั้งฐานอยู่บน “โฮเตล - แทงโก้” โน่นเป็นอันขาด ไอ้ปืนใหญ่เสียงเครื่องเก่าคร่ำคร่า ลากล้อปืนหลวมโคร่งเครงของเหลือใช้สงครามที่พวกคุณมอบให้พวกเรานั้น มันก็เหมือนกับเศษเหล็กที่บังเอิญใช้ยิงได้ดี ๆ นี่เอง หมดสมรรถภาพ! ยิ่งแต่นัดตักห่างที่หมายเกือบครึ่งกิโล...”⁶²

เมื่ออาวุธที่ได้รับจากซีไอเอมีประสิทธิภาพการทำงานไม่ได้ตามที่หวังไว้ ส่งผลให้ตัวสยุมภูได้วิจารณ์ต่อไป หรือแท้จริงแล้วจุดประสงค์ของทางสหรัฐฯ ที่มีต่อปฏิบัติการที่เกิดขึ้นในประเทศลาว ไม่ได้เป็นการหวังผลแพ้ชนะ หรือปราบแนวคิดคอมมิวนิสต์ตามความเชื่อของทฤษฎีโดมิโนแต่อย่างใด แต่มีนัยยะซ่อนเร้นแอบแฝงอยู่ในการทำสงครามครั้งนี้ ซึ่งภายหลังจากการโต้เถียงระหว่างคำคมและนอร์แมนที่เกิดขึ้น ต่อมาสยุมภูก็ได้แสดงความคิดเห็นเช่นกันโดยได้กล่าวกับคำคมว่า “สงครามลาวนี่ก็เถอะน่า ผมรู้สึกว้า ไอ้กันมีเจตนาที่จะ ‘ดอง’ สงครามลาวเอาไว้ให้ยาวนานที่สุด เท่าที่พวกมันจะทำได้ เอากันอย่างง่าย ๆ ถ้ามันหวังผลแพ้ชนะมันก็ต้องสนับสนุนอาวุธที่มีประสิทธิภาพให้กับพวกเราแล้ว... ขนาดเวียดนามเหนือมีปืนใหญ่ 130 ที่ยิงได้ไกลถึง 32 กิโลเมตร ไอ้กันก็ยังส่งปืนใหญ่ซังกระบวยขนาด 155 มายิงสู้กับมันอยู่ได้ 155 มม. ของเรายังได้เท่าไรกันคุณก็รู้อยู่แล้วประสิทธิภาพมันห่าง

⁶¹แต่ในบันทึกความทรงจำของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ กลับเล่าว่าอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ได้รับล้วนแต่เป็นอาวุธคุณภาพดีทั้งสิ้น อังโน บัญชร ขวาลศิลป์, *บิชี-602 กองพันไม่แพ้* จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2566). หน้า 95.

⁶² สยุมภู ทศพล, *วันชโลมเลือด*, หน้า 19.

กันครั้งต่อครั้ง ทำไม...ทำไม มันไม่ส่งปีนขนาด 175 มาให้เราบ้าง...เราจะได้ใช้อำนาจการยิงไกล 45 ก.ม. ของมันหยุดยั้งการ...ปฏิบัติการใด ๆ ของ ข้าศึกเสียที...”⁶³

สำหรับจุดประสงค์ของการเข้ามาทำสงครามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐฯ ไม่ว่าจะป็นกรณีของสงครามเวียดนามหรือสงครามลับในลาว ชุดคำอธิบายกระแสหลักที่ถูกรับรู้โดยทั่วกัน คือ เพื่อต่อต้านการแพร่กระจายของลัทธิสังคมนิยมคอมมิวนิสต์อันเป็นอุดมการณ์ด้านตรงข้ามกับโลกเสรี สหรัฐฯในฐานะผู้นำโลกเสรีไม่อาจยอมให้เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามมีชุดคำอธิบายอื่นเช่นกันว่า แท้จริงการต่อต้านอุดมการณ์ทางการเมืองชั่วคราวของสหรัฐฯ อาจไม่ใช่เหตุผลหลักในการเข้ามาทำสงครามในภูมิภาคนี้ หากแต่เป็นเรื่องของการขัดผลประโยชน์ของระบบทุนนิยมสหรัฐฯ กล่าวคือ เป็นการมองในแง่ของปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยสหรัฐฯในฐานะผู้นำของโลกเสรีต้องการขยายระบบทุนนิยมไปทั่วโลก ทั้งนี้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ดังนั้นหากสูญเสียภูมิภาคนี้ไปเท่ากับว่าสหรัฐฯจะเสียผลประโยชน์มหาศาล ดังนั้นการเข้าไปขัดขวางการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้จึงเป็นสิ่งที่เลี่ยงไม่ได้⁶⁴ แต่ในทัศนะของสุมภู กลับมองว่าสหรัฐฯ เข้ามาเพื่อทดลองอาวุธเท่านั้น โดยใช้พื้นที่ในลาวและเวียดนาม สุมภูเล่าใน สงครามฝิ่นที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1 เอาไว้ว่า “จุดประสงค์อันแท้จริงในการทำสงครามของสหรัฐอเมริกาในแหลมอินโดจีน ตามที่ผมแอบอ่านในแฟ้มลับสุดยอดของ ซีไอเอ. บ่งเอาไว้ว่า ‘อเมริกันเพียงแต่ทำสงครามตามนโยบายการเมืองที่ยอกร้อนเท่านั้น หาได้หวังผลแพ้ชนะแต่อย่างใดไม่ ต้องการเพียงสร้างสถานการณ์ตั้งเครียดและหยิ่งแข็ง ตลอดจนทดลองอาวุธอิเล็กทรอนิกส์ที่นักวิทยาศาสตร์ของตัวเองผลิตขึ้นมาเท่านั้นเอง’ ทั้งนี้โดยเล็งผลเลิศว่า สหภาพโซเวียตซึ่งหนุนหลังเวียดนามเหนือและขบวนการประเทศลาวอย่างลับ ๆ (แต่ทว่าเป็นที่เปิดเผย) คงจะส่งอาวุธที่มีอำนาจเข้ามาร่วมทดลองในสงครามที่ไม่ได้ประกาศนี้ด้วย”⁶⁵ ในส่วนของชุดคำอธิบายของสุมภูนั้น ไม่พบหลักฐานหรือเอกสารยืนยันในส่วนนี้ อาจเป็นการใส่เพื่ออรรถรสและเพิ่มความน่าสนใจให้กับตัวสารนิยาย

สำหรับสาเหตุปัจจัยที่ทำให้การสนับสนุนจากสหรัฐฯ ในด้านของอาวุธยุทธโธปกรณ์ที่ค่อนข้างแยะ ไม่ว่าจะป็นในเรื่องของการที่อาวุธไม่สามารถใช้งานได้จริง หรือ มีคุณภาพการใช้งานที่เกินไป

⁶³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

⁶⁴ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน William Appleman, *American in Vietnam: A Document History* (New York: Anchor Books, 1985). และใน กุลลดา เกษบุญชู มีด, *การเมืองไทยในยุคสฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก*, หน้า 1-2.

⁶⁵ สุมภู ทศพล, *สงครามฝิ่นที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 36 -37.

นั่น พบว่ามีการให้ชุดคำอธิบายจากฝั่งเจ้าหน้าที่ซีไอเอ เช่นกัน โดยได้ให้เหตุผลเอาไว้ว่า เพื่อไม่ให้เป็นหลักฐานมัดตัวว่าทางสหรัฐอเมริกาได้ทำการละเมิดความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยความเป็นกลางของลาว จากการที่สหรัฐอเมริกาสนับสนุนด้านยุทธโปกรณ์แก่ลาวฝ่ายขวาจริง ดังนั้นจึงไม่แปลกที่จำเป็นต้องมอบอาวุธที่คุณภาพแย่แก่ฝ่ายไทยและลาวฝ่ายขวา ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ซีไอเอระดับสูงในงานของวอร์นเนอร์ว่า “...อาวุธเหลือ ๆ จากคลังอาวุธสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง นั้นแหละเหมาะที่สุด อาวุธรุ่นนี้จะไม่มีใครสงสัยว่าได้มาจากรัฐบาลของเรา เพราะเขาหาได้ทั่วไปอยู่แล้ว”⁶⁶

นอกเหนือไปจาก อาวุธยุทธโปกรณ์ที่ค่อนข้างแย่ที่ทางสหรัฐฯ ได้มอบให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทย จนหลายครั้งได้นำทหารรับจ้างไปสู่สถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย สุขุมภู่ยังได้นำเสนอในเรื่องของ “อุปกรณ์สื่อสาร” ว่ามีคุณภาพแย่ไม่ต่างกัน ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาหนึ่งในเรื่อง ชุมทางคนกล้าตาย โดยได้เล่าว่า ถึงการเคลื่อนกำลังพลของกองพัน 616 ไปยังสนามบินนาชู ในระหว่างการเดินทางตัวสุขุมภู่และกองพันดังกล่าวต้องพบกับปัญหาการขาดการติดต่อจากส่วนกลาง เพราะวิทยุสื่อสาร PRC-77⁶⁷ ที่ทางสหรัฐอเมริกามอบให้ใช้งานไม่ได้ และยังคงเผชิญหน้าการบุกโจมตีของกลุ่มทหารเวียดนามเหนือควบคู่ไปด้วย ทำให้ฉากในเรื่องหลังจากการสู้รบเสร็จสิ้นสุขุมภู่จึงได้ปะทะคารมกับนอร์แมนอย่างไม่พอใจว่า

“นอร์แมน...ฟัง พวกที่ตายเป็นทหารเวียดนามเหนือทั้งสิ้น เป็นพวกเดียวกับพวกที่จะก่อวินาศกรรมสนามบินนาชู ตามข่าวกรองของคุณนั่นแหละ ไอ้วิทยุ PRC-77 เสงช่วยของคุณทำให้ผมขาดการติดต่อและสนับสนุนจากหน่วยเหนือเกือบ 15 ชั่วโมงเต็ม ผมจะลงไปเคลียร์พื้นที่ต่อจากนั้นผมจะพาทหารทั้งหมดเดินทางไปนาชู ผมจะไม่กลับล่องแจ้งอีกแล้ว พอกันที ไอ้สงครามฉิบหาย ไอ้สงครามเฮงช่วย”⁶⁸

ในเล่ม “เกิดมาเพื่อฆ่า” หนึ่งในสารนิยายชุดไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน ได้มีการเล่าถึงสภาพของชอร์ปเปอร์ (Chopper) หรือที่รู้จักในอีกความหมายว่าเป็น “เฮลิคอปเตอร์” ซึ่งเป็นหนึ่งในเป็นยานพาหนะที่ทางสหรัฐฯได้จัดหามาให้ใช้ในสงคราม โดยมีสภาพเก่าทรุดโทรมอย่างหนัก อันเป็นเหตุ

⁶⁶โรเจอร์ วอร์นเนอร์, **ผลาญชาติ สงครามลับของซีไอเอในลาว และความเชื่อมโยงกับสงครามในเวียดนาม**, หน้า 40.

⁶⁷PRC-77 เป็นเครื่องรับส่งสัญญาณวิทยุที่นิยมใช้กันในหมู่ทหาร

⁶⁸สุขุมภู่ ทศพล, **ชุมทางคนกล้าตาย** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 29.

ให้สยุมภูและบรรดาทหารรับจ้างไทยคนอื่น ๆ มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและไม่สบายใจอย่างมากเมื่อได้เข้าไปนั่ง ทั้งนี้ สยุมภูยังได้เล่าต่อไปอีกว่า หลายครั้งอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากเฮลิคอปเตอร์ที่มีสภาพเก่าเป็นผลให้บรรดาทหารรับจ้างและนักบินต้องเอาชีวิตมาทิ้ง หรือตกเป็น “เหยื่อ” สยุมภูได้บรรยายสภาพของเฮลิคอปเตอร์เอาไว้ว่า

ตามปกติซอร์ปเปอร์ของแอร์อเมริกันที่ใช้อยู่เป็นประจำในสมรภูมิลาวมีอยู่เพียง 6-7 ลำเท่านั้น บางลำก็เก่าคร่ำคร่าจนผมอดที่จะใจฝ่อไม่ได้ ขึ้นไปนั่งที่ไรต้องปลุกหลวงพ่อดูทุกครั้ง เพราะเท่าที่สายตามองเห็นสภาพของมันไม่น่าที่จะพาผมขึ้นบินไปบนอากาศได้เลย หลายต่อหลายหนที่ซอร์ปเปอร์ดังกล่าวต้องประสบอุบัติเหตุ ชีวิตของนักบินและทหารรับจ้างต้องสูญหายไปอย่างไม่ได้รอรอยเนื่องจากสภาพที่โหดเหี้ยมเต็มที่ของมัน⁶⁹

ไม่ว่าจะเป็น อารุชทุทโรประการณ์ที่เก่าหรือยานพาหนะที่มีสภาพไม่พร้อมใช้งาน จนเป็นเหตุให้ทหารรับจ้างไทยหลายคนต้องสูญเสียชีวิตโดยใช้เหตุ ล้วนเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของสหรัฐฯทั้งสิ้น สารนิยายของสยุมภูได้แสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯ ในฐานะของ “นายจ้าง” และ “ผู้บังคับบัญชา” ของบรรดาเหล่าทหารรับจ้างไทยในสนามรบนั้นค่อนข้างล้มเหลวอย่างมาก เหล่าทหารรับจ้างไทยต่างล้วนเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำจากสหรัฐฯอย่างเห็นได้ชัด

ความเลวร้ายของอเมริกันที่ได้ปรากฏผ่านสารนิยายของสยุมภู ยังรวมถึงเรื่อง “การค้าฝิ่น” ที่เกิดขึ้นในประเทศลาวด้วย สืบเนื่องจากธุรกิจค้าฝิ่นของอเมริกันส่งผลกระทบต่อชีวิตของทหารรับจ้างไทยพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นการขอความร่วมมือจากทหารรับจ้างไทยให้ช่วยในการล่าฝิ่นอันเป็นการทำเกินหน้าที่และเสี่ยงอันตรายจากการถูกลอบโจมตีจากข้าศึกได้ หรือ การที่ทหารรับจ้างไทยบางคนเสกฝิ่นที่อเมริกันเป็นเจ้าของทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสนามรบได้เต็มประสิทธิภาพ สยุมภูได้เล่าว่าองค์กรซีไอเอ มีส่วนพัวพันอย่างลึกซึ้งกับการค้ายาเสพติดที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นกรณีของ ฝิ่น, กัญชา และ เฮโรอีน ถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งแหล่งทำเงินสำคัญของซีไอเอ เรื่องราวความเกี่ยวข้องขององค์กรซีไอเอ และการค้ายาเสพติด ถูกกล่าวถึงครั้งแรกในสารนิยายชุดไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน ที่ตีพิมพ์ลงจักรวาลรายสัปดาห์ในช่วง พ.ศ.2517 -2518 ในส่วนเนื้อหาฉบับรวมเล่มนั้นจะอยู่ในเล่มหลังเลือดทาแผ่นดิน ซึ่งถูกเล่าเอาไว้ว่าซีไอเอ ใช้แอร์อเมริกันในการขนย้ายยาเสพติดเหล่านี้เข้ามาใน

⁶⁹สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 672.

พื้นที่ล่องแจ้งหลายครั้ง แม้ทางแอร้ออเมริกันจะมีกฎหมายบางอย่างกำชับไว้อย่างหนักแน่นว่าห้ามยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ แต่ก็ไม่ได้มีกฎหมายที่บังคับใช้กันอย่างจริงจัง

กัญชาและฝิ่น ถูกกล่าวถึงจากหมู่บ้านชาวแม้วในภูมิภาคที่เป็นป่าทึบเข้าสู่เวียงจันทน์ โดยทางเฮลิคอปเตอร์ของแอร้ออเมริกัน ซึ่งส่วนมากมักจะผ่านฐานทัพที่เมืองล่องแจ้งอยู่เป็นประจำ จริงอยู่ที่มีข้อห้ามอย่างเด็ดขาดของแอร้ออเมริกันในการที่ผู้โดยสารจะขนฝิ่นติดตัวขึ้นไปในห้องโดยสาร ป้ายทั้งภาษาลาวและฝรั่งเศสที่ติดอยู่ภายในห้องผู้โดยสาร ได้แจ้งความผิดของผู้โดยสารที่ละเมิดกฎบริษัทเอาไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน แต่ให้ตายสิครับ ผมไม่เห็นเจ้าหน้าที่ประตูแอร้ออเมริกันตรวจค้นสัมภาระที่ติดตัวของผู้โดยสารสักครั้งเดียว⁷⁰

เรื่องราวของการค้าฝิ่นขององค์กรซีไอเอได้ถูกหยิบมาเล่าอย่างจริงจังในสารนิยายชุด “สงครามฝิ่นที่ภูหินตั้ง” ที่ลงตีพิมพ์ลงจักรวาลรายสัปดาห์ในช่วงปี 2518 - 2519 โดยเนื้อหาในเล่มนี้เล่าเรื่องของภารกิจที่สยุมภูต้องเดินทางไปยังพื้นที่ “ออสก้า - ปาป่า” หมู่บ้านกำเริง โดยคาดว่าเป็นหนึ่งในหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่บ้านหินตั้ง⁷¹ (“ภูหินตั้ง” ตามคำเรียกของสยุมภู) ซึ่งในหมู่บ้านดังกล่าวเป็นไร่ปลูกฝิ่นขนาดใหญ่ที่ทางองค์กรซีไอเอ ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง แต่ทว่าหมู่บ้านดังกล่าวกลับหยุดส่งสินค้าฝิ่นให้กับทางซีไอเอ อย่างน่าประหลาดใจ จนเกิดความสงสัยว่าชาวแม้วที่อาศัยในหมู่บ้านกำเริงอาจทรยศหักหลังไปเข้าร่วมกับทหารเวียดนามเหนือก็เป็นไปจึงนำไปสู่การส่งสยุมภูและบรรดาทหารรับจ้างกลุ่มหนึ่งให้แอบลักลอบเข้าไปสืบเรื่องราวในพื้นที่นี้ในที่สุด สำหรับเนื้อหารายละเอียดในเล่มนี้อย่างที่ได้อธิบายเอาไว้ในส่วนของชีวิตประวัติของสยุมภู (ดูรายละเอียดในบทที่ 2) เป็นสารนิยายชุดสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของทหารรับจ้างไทยและสงครามลับในลาวก่อนที่สยุมภูจะเปลี่ยนแนวการเขียน ดังนั้นในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแนวการเขียน สารนิยายชุดนี้จึงเริ่มมีความเป็นเรื่องแต่งมากขึ้น หากเปรียบเทียบกับช่วงก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ใจความสำคัญของสารนิยายชุดนี้คือ ความพยายามเปิดโปงว่าสหรัฐฯ หรือองค์กรซีไอเอ ในเรื่อง มีความเกี่ยวข้องกับการค้าฝิ่นจริง ท่ามกลางกระแสความนิยมของสหรัฐฯที่กำลังตกต่ำลงในประเทศไทย หลังจากที่ว่า

⁷⁰ สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 169 - 170.

⁷¹ “บ้านหินตั้ง” เป็นพื้นที่ที่มีอยู่จริง จากเอกสารและหลักฐานที่เปิดเผยในภายหลัง อ้างใน ชาลี คเชนทร์, *สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง*, หน้า 139.

สหรัฐฯกำลังเริ่มดำเนินนโยบายถอนทหาร และฐานทัพอเมริกัน จากประเทศไทย และการหันไปจับมือกับพันธมิตรใหม่อย่างจีน

ในเนื้อหาฉบับรวมเล่มของสารนิยายชุด “สงครามฝิ่นที่ภูหินตั้ง” เล่มที่ 3 ได้มีฉากที่เล่าอย่างเปิดเผยว่า “ธุรกิจค้าฝิ่นและเฮโรอีน” ในหมู่บ้านกำเริงตามท้องเรื่องนั้น ซีไอเอ ทำไปเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากบนสนทนาระหว่างสายลับซึ่งเป็นคนขององค์กรซีไอเออย่าง “กิมลอง” โดยตัวละครกิมลองได้กล่าวอย่างยอมรับว่า “ถูกต้อง ผู้หมวด ‘โคเคอีน’ ผสมกับ ‘เฮโรอีน’ ด้วยสูตร ซีไอเอ. เพิ่งจะคิดค้นขึ้นมาอย่างสด ๆ ร้อน ๆ แล้วนำมาให้กิมลองทดลองใช้ที่นี่เป็นแห่งแรกก่อนที่จะส่งออกไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อผลทางการเมือง ประสิทธิภาพของมันทำให้ยาเสพติดจำพวก ‘ไอระเหย’ ต่าง ๆ ล้าสมัยไปอย่างสิ้นเชิง...”⁷² เมื่อสยุมภูได้ยินดังนั้น จึงรู้สึกไม่พอใจกับการกระทำของซีไอเออย่างมาก ที่ใช้ยาเสพติดเข้ามามอมเมาประชาชน โดยไม่นึกถึงหลักมนุษยธรรม ทั้งนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นฝิ่น, กัญชา, หรือ เฮโรอีนก็ตาม ยังถูกแจกจ่ายไปยังไปบรรดาเหล่าทหารรับจ้างไทยอีกด้วยเช่นกัน ดังนั้น จึงตีความได้เช่นกันว่าบรรดาทหารรับจ้างไทยเองก็ล้วนตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดที่ทางซีไอเอได้นำเข้ามา

“อา! ซี.ไอ.เอ. เล่นงานประชาชนเมืองลาวถึงขนาดกับมอมเมาด้วยยาเสพติดกันเชียวยหรือนี่! ท่านผู้อ่านที่เคารพครับ จากเสี้ยวหนึ่งของชีวิตผมที่เห็นการกระทำที่บัดชบขององค์กรมหาประลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผมเองเข้าไปอย่างบังเอิญ ทำให้ผมบังเกิดความสะอิดสะเอียนขึ้นมาอย่างปัจจุบันทันด่วน องค์กรซี.ไอ.เอ. จะกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่พวกเขาหวังผลในชัยชนะโดยไม่คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและผลร้ายที่จะติดตามมาในอนาคต”⁷³

สำหรับกรณีการค้าฝิ่นขององค์กร ซีไอเอ ในพื้นที่ลาว พบว่ามีเค้าโครงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นนี้อยู่เช่นกัน จากหนังสือและบทสัมภาษณ์ที่ถูกเขียนขึ้นออกมาสู่สายตาสาธารณชน โดยในหนังสือเรื่อง “Air American” ที่ถอดบทสัมภาษณ์อดีตบุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกับบริษัทแอร์อเมริกันที่มีทางซีไอเอ ให้การสนับสนุนอยู่ ซึ่งได้ออกมาเปิดเผยภายหลังว่า ฝิ่นถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของสงครามลับและการมีส่วนร่วมขององค์กรซีไอเอในสงคราม โดยส่วนหนึ่งของสมรภูมิตั้งอยู่ในพื้นที่

⁷² สยุมภู ทศพล, สงครามฝิ่นที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 414.

⁷³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 414 - 415.

สามเหลี่ยมทองคำ (Golden Triangle)⁷⁴ ที่เป็นที่รับรู้กันดีว่าแหล่งที่มาของฝิ่น, เฮโรอีน และมอร์ฟีนที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยกรณีของฝิ่นนั้นเรียกได้ว่าเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สามารถทำรายได้มหาศาล เฉกเช่นเดียวกับสินค้าข้าว และยิ่งในประเทศลาว การปลูก, การขนส่ง, และการสูบฝิ่นเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย ดังนั้น องค์กรซีไอเอจึงเข้าไปมีส่วนพัวพันกับธุรกิจที่ว่า⁷⁵

นอกจากนี้ พบว่ามีงานศึกษาในประเด็นเรื่องเส้นทางยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ที่กล่าวถึงองค์กรซีไอเอ ว่าเกี่ยวข้องกับการค้าฝิ่นในช่วงสงครามลับในลาวเช่นกัน ในงานศึกษาเรื่อง *The Politics of Heroin in Southeast Asia* ของ แมกคอย, อัลเฟรด ดับเบิลยู (Alfred W. McCoy) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยแล้วในชื่อ “การเมืองและเฮโรอีน: บนถนนสู่อำนาจเดียวกัน”⁷⁶ โดยแมกคอยได้หยิบยกกรณีของหมู่บ้านล่องพอด (Log Pot) ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวม้ง ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือห่างจากพื้นที่ล่องแจ้ง 48 กิโลเมตร มาเล่าว่า “หมู่บ้านดังกล่าวเป็นจุดพักสำคัญของแอร์อเมริกัน” กล่าวคือทางองค์กรซีไอเอได้ส่งคนของตนเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวบ่อยมาก เนื่องจากหมู่บ้านนี้มีทำเลเหมาะแก่การเพาะปลูกฝิ่นที่ดีและห่างไกลจากพื้นที่สู้รบ ซึ่งแมกคอยได้มีโอกาสเข้าไปสัมภาษณ์กำนันตำบลล่องพอด ได้ความว่า มีนักบินจากแอร์อเมริกันเข้ามาซื้อฝิ่นอยู่เบื้องหลังเจ้าหน้าที่ชาวม้ง ทั้งยังให้การสนับสนุนในเรื่องของการส่งอาหารและข้าวให้กับชาวบ้านในหมู่บ้านนี้ จนในช่วงเวลาหนึ่งหมู่บ้านนี้มีความจงรักภักดีแก่นายพลวังเปาอย่างมาก จนกระทั่งสถานการณ์ดังกล่าวได้พลิกผันไป เมื่อนายพลวังเปาเกณฑ์ชาวบ้านชาวม้งไปเป็นทหารรับจ้างมากขึ้น และเกิดการสูญเสียบ่อยครั้ง จึงนำไปสู่การหมดศรัทธาต่อวังเปาในที่สุด ขณะเดียวกัน ทางซีไอเอเองเริ่มไม่ให้การสนับสนุนเหมือนอย่างเคย เนื่องจากนโยบายการถอนทหารออกจากพื้นที่ ส่งผลให้ชาวบ้านล่องพอดจากเดิมที่เคยมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างหรูหรา กลายเป็นย่ำแย่ลงในช่วง พ.ศ.2514⁷⁷ จากชุดข้อมูลที่แมกคอยได้นำเสนอในงานศึกษาชิ้นนี้ ได้แสดงให้เห็นว่า หากเชื่อคำกล่าวอ้างของชาวบ้านในพื้นที่ที่เคย

⁷⁴พื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ (Golden Triangle) หมายถึงพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศไทยภาคเหนือ, ประเทศพม่า รัฐฉาน, และ พื้นที่ลาวภาคเหนือ เป็นบริเวณที่ประกอบไปด้วยภูเขาสูง ทั้งนี้ถูกรับรู้ในอีกรูปแบบหนึ่งว่าเป็นพื้นที่ค้ายาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

⁷⁵Christopher Robbins, *Air America: From World War II to Vietnam the Explosive True Story of the CIA's Secret Airline*, p. 232.

⁷⁶แมกคอย, อัลเฟรด ดับเบิลยู, *การเมืองและเฮโรอีน: บนถนนสู่อำนาจเดียวกัน*, แปลไทยโดย พิสิฐ วงศ์วัฒน์ (กรุงเทพฯ: ผู้จัดกร, 2537).

⁷⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 391 - 399

อาศัยในลาว ยิ่งตอกย้ำว่าทางซีไอเอ มีส่วนพัวพันต่อการค้าฝิ่นในพื้นที่นี้จริง เพียงแต่ไม่ได้ดำเนินการอย่างเปิดเผย แต่ผ่านนายหน้าที่เป็นชาวม้งหรือชาวบ้านในพื้นที่อีกที

แม้ว่าจะมีชุดข้อมูลที่น่าเสนอว่าทางสหรัฐฯหรือองค์กรซีไอเอมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับธุรกิจค้าฝิ่นที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามลับในลาว แต่ทว่า ก็มีงานศึกษาที่ออกมาตอบโต้และปฏิเสธข้อครหาดังกล่าวเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาของ Joseph Westermeyer ผู้ที่ซึ่งใช้เวลาในช่วงปี 2508 ถึง 2518 ไปกับการอุทิศตนเองในฐานะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและแพทย์สนามในประเทศลาว โดย Westermeyer ได้เขียนงานออกมาตอบโต้เรื่อง “Poppies, pipes and people: opium and its use in Laos”⁷⁸ ซึ่งเป็นการวิจัยทางการแพทย์ ที่นำเสนอเรื่องของการใช้ฝิ่นในฐานะยารักษา มากกว่าที่จะเป็นยาเสพติด ในส่วนของประเด็นเรื่องการค้าฝิ่นที่เกิดขึ้นในลาว ได้มีการให้ความเห็นว่า “เท่าที่ทราบทางบริษัทแอรออเมริกันไม่เคยขนส่งฝิ่น ทั้งนำเข้าและนำออกแต่อย่างใด ทั้งนี้ทางแอรออเมริกันไม่เคยได้กำไรจากการขนฝิ่นทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามในบางครั้งอาจมีพบเครื่องบินบางลำที่ได้ขนฝิ่นปะปนเข้ามาจริง...”⁷⁹ เรียกได้ว่า เป็นการปฏิเสธจากเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการในลาวจากฝ่ายอเมริกัน ที่ยืนยันอย่างหนักแน่นว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับ “ฝิ่น” ทั้งสิ้น และบอกต่อว่า ในบางครั้งอาจมีฝิ่นติดมาด้วยก็จริงแต่ไม่ทราบว่าเป็นเจ้าของ

ไม่ว่าทางองค์กรซีไอเอจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจค้าฝิ่นจริงหรือไม่ แต่ชุดคำบอกเล่าที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภู ได้แสดงให้เห็นว่า อบายมุขหรือยาเสพติดแทบทุกชนิดที่เกิดขึ้นในสมรภูมิลาว โดยเฉพาะกับกรณีของ “ฝิ่น” ล้วนมาจากฝีมือขององค์กรซีไอเอทั้งสิ้น ซึ่งธุรกิจยาเสพติดดังกล่าว ส่งผลให้บรรดาทหารรับจ้างไทยที่เข้าไปรบในลาว ต่างหลงผิดและถูกมอมเมาไม่ต่างกับชาวม้งในเรื่อง ดังนั้น ทหารรับจ้างไทยที่ตกเป็นทาสให้กับฝิ่น จึงมีสถานะที่ไม่ต่างกับ “เหยื่อ” จากผู้กระทำที่เป็นพวกซีไอเอ

นอกจากนี้ เพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงความเลวร้ายที่มาจากสหรัฐฯ หรือ องค์กรซีไอเอในเรื่องสยุมภูได้ตีพิมพ์งานเขียนเชิงสารคดี ที่เกี่ยวกับเรื่องราวของ “องค์กรซีไอเอ” กับปฏิบัติการในลาว โดยเฉพาะอีกด้วย โดยออกมาในลักษณะของการแฉและเปิดโปงเบื้องหลัง ให้กับสาธารณชนรับทราบ โดยทั่วกัน ผลงานชิ้นดังกล่าวมีชื่อว่า ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย ตีพิมพ์ครั้งแรกปี 2518 โดยสำนักพิมพ์สุนทรภิงการพิมพ์ ซึ่งงานเขียนชิ้นนี้ไม่ได้ลงตีพิมพ์ในจักรวาลรายสัปดาห์มาก่อน จึงเรียก

⁷⁸Joseph Westermeyer, *Poppies, Pipes, and People: Opium and Its Use in Laos* (Berkeley: University of California Press, 1982).

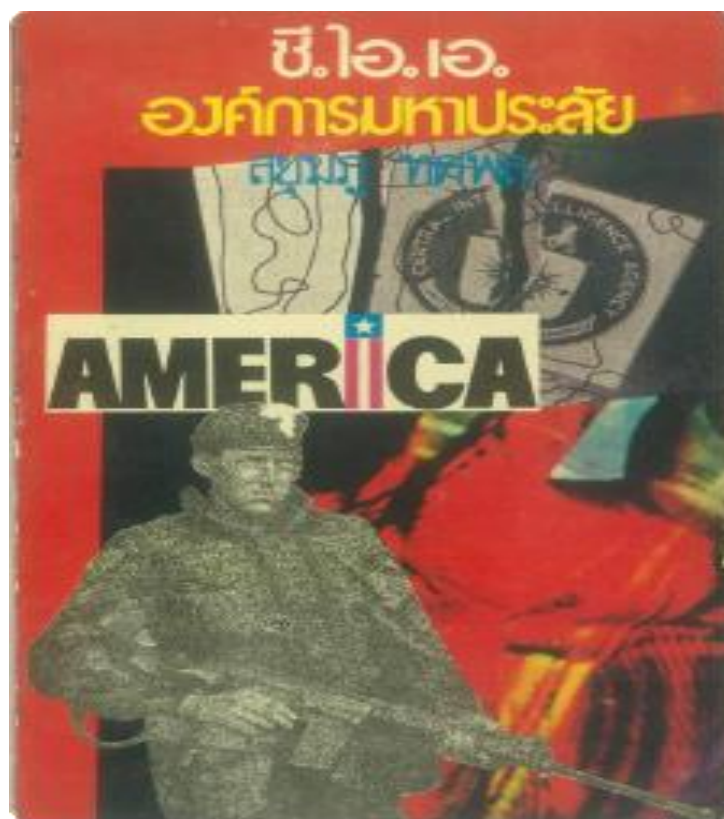
⁷⁹Ibid., p. 51.

ได้ว่าเป็นผลงานใหม่ที่ไม่เคยผ่านการตีพิมพ์มาก่อน สำหรับรายละเอียดของเนื้อหาในภาพรวม จะออกไปในเชิงวิพากษ์วิจารณ์โจมตีอย่างหนัก ควบคู่ไปกับการเปิดเผยข้อมูล ที่สยุมภูเชื่อว่าเป็นข้อเท็จจริง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองว่างานเขียนชิ้นนี้ของสยุมภูมีความเป็นสารนิยายไม่ต่างกับงานเขียนชุดทหารรับจ้าง เนื่องจากเป็นชุดข้อมูลที่ปราศจากการอ้างอิงหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนใหญ่มาจากคำบอกเล่าของสยุมภูเพียงคนเดียว ซึ่งแตกต่างกับชุดคำบอกเล่าในสารนิยายชุดทหารรับจ้าง ที่มาจากประสบการณ์ของตนผสมผสานไปกับคำบอกเล่าของทหารรับจ้างคนอื่น

ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย เริ่มกล่าวอ้ารับทบทวนจากปัญหาความขัดแย้งในสงครามอินโดจีน ที่นับย้อนไปตั้งแต่ช่วงฝรั่งเศสทำสงครามกับเวียดนาม ซึ่งสยุมภูเริ่มวิพากษ์วิจารณ์ว่าส่วนหนึ่งสาเหตุที่ทำให้สหรัฐฯเข้าไปแทรกแซงในภูมิภาคนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจไม่ใช่เพราะต่อต้านคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงปัญหาที่เกิดจากตัวนักการเมืองสหรัฐฯเองด้วย โดยสยุมภูได้เลือกโจมตีสมาชิกสภานิติบัญญัติที่ไม่ยอมคัดค้านไม่ให้สหรัฐฯเอาตัวเองเข้าไปยุ่งกับสงครามในอินโดจีน เพื่อรักษาชีวิตของพลเมืองอเมริกันก่อนความขัดแย้งนอกบ้าน สยุมภูมองว่าบรรดานักการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้สหรัฐฯเข้าไปแทรกแซงในสงครามอินโดจีน เป็นเหตุให้พลเมืองอเมริกันต้องเสียชีวิตอย่างสูญเปล่า เป็นความเห็นแก่ตัวของนักการเมือง ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ของประเทศชาติ สยุมภูได้โจมตีอย่างชัดเจนว่า “ในสหรัฐอเมริกา นักการเมืองทุกคน ไม่ว่าจะเป็ นนักการเมืองระดับ ประธานาธิบดีหรือ สมาชิกสภาทั้งสูงและต่ำก็ล้วนแต่ “สวาปาม” เงินหาเสียงมาจากพวกนายทุนทั้งนั้น”⁸⁰

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁸⁰ สยุมภู ทศพล, ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย, หน้า 7.

ภาพที่ 20 หน้าปกของหนังสือเรื่อง “ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย” ตีพิมพ์ปี 2518
(ที่มา: ศูนย์ทริกการพิมพ์)

นอกจากนี้ สยามภูได้มีการสอดแทรกความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษหรือเวรกรรม กับบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาและข้าราชการชาวเวียดนามใต้ที่ถูกสหรัฐฯ ใช้งาน และฆ่าประชาชนชาวเวียดนามผู้บริสุทธิ์ ในช่วงบั้นปลายของสงครามอินโดจีนเมื่อบุคคลเหล่านี้ได้ลี้ภัยไปอยู่ในสหรัฐฯ ก็เชื่อว่าจะใช้ชีวิตที่สะดวกสบาย แต่ต้องเผชิญกับความยากลำบากอย่างหนัก ไม่ว่าจะจากการที่ถูกบรรดาผู้ลี้ภัยบางคนที่มีอำนาจได้เข้าไปทำร้าย และหน้าที่การงานก็ตกต่ำลง จากเดิมเคยเป็นมหาเศรษฐี แต่พลิกผันมาเป็นพนักงานเสิร์ฟในร้านอาหาร ทำงานได้ไม่นานก็ต้องถูกไล่ออกเพราะมีคนจ้างทำได้⁸¹ สยามภูหยิบเรื่องบาปกรรมเข้ามาอธิบาย และนำเสนอต่อไปว่าสหรัฐฯ นั้นเป็นต้นเหตุของความเลวร้ายที่เกิดขึ้นนี้

สำหรับเนื้อหารายละเอียดของงานชิ้นนี้ในส่วนแรกจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาในภูมิภาคอินโดจีนที่มีต้นเหตุจากการเข้าแทรกแซงของสหรัฐฯ ในขณะที่ส่วนหลังของงานชิ้นนี้จะเป็น

⁸¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 33 – 35.

การเปิดเผยข้อมูลความเกี่ยวข้องขององค์กรซีไอเอ ว่ามีฐานปฏิบัติการที่ใดบ้าง, รายชื่อของเจ้าหน้าที่ และรายชื่อองค์กรและบริษัทที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กร เช่น บริษัทแอร้ออเมริกัน, แอร์เอเชีย, มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย, มหาวิทยาลัยคอร์เนล, มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด⁸² ซึ่งชุดข้อมูลที่สุมมูนำมาเปิดเผย ไม่มีแหล่งอ้างอิงใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นคำกล่าวอ้างของสุมมูเพียงคนเดียว อาจมีถูกบ้างแต่บางส่วนก็ยังคงคลุมเครือและไม่ชัดเจน และเต็มไปด้วยอคติค่อนข้างเยอะ อย่างไรก็ตาม หนังสือเรื่อง ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย ของสุมมู มีความน่าสนใจอย่างมาก หากมองดูในช่วงบริบทที่งานชิ้นนี้ของสุมมูตีพิมพ์ เรียกได้ว่าเป็นความท้าทายใหม่ของสุมมู ที่แต่เดิมมักผูกติดกับเรื่องราวของทหารรับจ้างเป็นองค์ประกอบหลัก ในขณะที่การกล่าวถึงสหรัฐฯ หรือ องค์กรซีไอเอ ในเรื่องกลับเป็นส่วนประกอบเสริมเท่านั้น งานชิ้นนี้ควรเรียกได้ว่าเป็นงานชิ้นแรกของสุมมูที่เน้นหนักไปที่ตัวละครอย่างสหรัฐฯ

กล่าวโดยสรุป สถานะเหยื่อที่ถูกกระทำโดยอเมริกาที่ปรากฏในสารนิยายของสุมมู ทศพลได้แสดงให้เห็นถึงการกดขี่และการไม่ใส่ใจของทางสหรัฐฯ หรือ องค์กรซีไอเอ ที่มีต่อทหารรับจ้างไทยได้อย่างน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการใช้งานบรรดาทหารรับจ้างโดยไม่คำนึงถึงการสูญเสีย เปรียบดั่งเช่นเบี้ยใช้แล้วทิ้งเท่านั้น หรือ การสนับสนุนที่ไม่ได้คุณภาพไม่ว่าจะเป็นด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ที่รังแต่จะทำให้บรรดาทหารรับจ้างไทยเผชิญกับภัยอันตรายในสงคราม สุมมูในฐานะทหารรับจ้างที่เคยมีประสบการณ์ที่เลวร้ายจากอเมริกันจึงจำเป็นต้องออกมาเรียกร้องความถูกต้องให้กับตนเองและเพื่อนทหารรับจ้าง หากมองในบริบททางประวัติศาสตร์ ทั้งช่วงเวลาที่ถูกเล่าในสารนิยาย และช่วงที่สารนิยายเริ่มตีพิมพ์จะเห็นได้ชัดว่า สำหรับช่วงเวลาในสารนิยาย เริ่มนับตั้งแต่ที่มีการส่งทหารเสือพรานหรือทหารรับจ้างเข้าร่วมสงครามลับในลาว ใน พ.ศ.2514⁸³ เป็นช่วงที่มีกระแสต่อต้านสงครามในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างรุนแรง และเริ่มมีเค้าสัญญาณว่าทางฝ่ายโลกเสรีจะแพ้สงคราม ประกอบกับเริ่มมีนโยบายถอนทหารอเมริกันในภูมิภาค ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของสหรัฐอเมริกาในสงครามลับในลาวไปด้วย ในการให้ความสำคัญกับการถอนกำลังมากกว่าการทำสงคราม ในขณะที่บริบทของช่วงสารนิยายที่ตีพิมพ์ก็เป็นช่วงที่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและสหรัฐอเมริกาอยู่ในช่วงแยะ โดยเฉพาะเหตุการณ์ส่ง เฮนรี คิสซิงเจอร์ นักการทูตอเมริกาไปเยือนจีน และในไม่อีกกี่เดือนถัดมา ประธานาธิบดีนิกสันก็เดินทางไปเยือนจีนด้วยตัวเองในเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2515 ยิ่งทำ

⁸²เรื่องเดียวกัน, หน้า 105 - 107.

⁸³บัญชา วิชาศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว, หน้า 229.

ให้ความสัมพันธ์ทางการทูตของไทยและสหรัฐอเมริกาแย่ง⁸⁴ เพราะแต่เดิมจีนคอมมิวนิสต์ถือเป็นภัยคุกคามต่อประเทศไทย และตัวสยุมภูเองก็ถือว่าคอมมิวนิสต์เป็นภัยคุกคามเช่นกัน ดังนั้นบริบทแวดล้อมดังกล่าวมีส่วนประกอบสร้างให้สหรัฐอเมริกาในงานสารนิยายสยุมภูถูกนำเสนอในแง่ลบมากกว่าแง่บวก เพื่อทำลายความคลุ้มเครือของสถานะทหารรับจ้างและสงครามลับในลาว ว่าด้วยการรับรู้ว่าทหารรับจ้างเป็นเพียงลูกน้องของสหรัฐฯเพียงอย่างเดียว สารนิยายของสยุมภู ทศพลจึงเป็นภาพสะท้อนความสัมพันธ์ของไทยและสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นด้วยในช่วงที่ผลงานการประพันธ์ของสยุมภูตีพิมพ์

5.3 เหตุที่ถูกระงับจากทหารระดับบังคับบัญชาฝ่ายตนเอง

การเข้าร่วมรบในสงครามลับในลาวของบรรดาทหารรับจ้างไทย เป็นที่รับรู้กันว่าพลเรือนสามารถสมัครเข้าร่วมได้เนื่องจากการขาดแคลนในด้านกำลังพล แต่สำหรับบรรดาชายไทยที่ประกอบอาชีพเป็น “ทหาร” อยู่แล้ว จำเป็นจะต้องเซ็นใบลาออกจากตำแหน่งและหน้าที่การงานเสียก่อน⁸⁵ เพื่อให้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกองทัพหรือรัฐบาลไทยในภายหลัง และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจก็สามารถกลับเข้ามารับตำแหน่งเดิมได้ทันที ดังนั้นทหารรับจ้างที่มีพื้นเพเป็นทหารมาก่อนจึงมักได้เปรียบกว่าบรรดาทหารรับจ้างที่เป็นเพียงพลเรือนธรรมดา และอาจรวมถึงคนที่มิภูมิหลังเป็นทหารแต่เป็นทหารระดับล่าง ซึ่งส่วนใหญ่มักถูกส่งไปแนวหน้าและมักไม่ค่อยรอดชีวิตกลับมา นอกจากนี้ในสารนิยายของสยุมภูได้ระบุเอาไว้ว่า โดยส่วนใหญ่ทหารรับจ้างไทยที่มีตำแหน่งสูงหรือเป็นระดับบังคับบัญชาของกองพันทหารรับจ้าง ก็ล้วนแต่เป็นทหารที่มียศสูงทั้งสิ้น

สำหรับสถานะ “เหยื่อจากนายทหารระดับบังคับบัญชา” นั้น สยุมภูได้นำเสนอถึงพฤติกรรมของทหารไทยระดับบังคับบัญชาบางคน ที่มักใช้งานและกดขี่ทหารระดับล่างอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งยังประจําการอยู่แนวหลังอันถือว่ามีความปลอดภัยกว่าบรรดาพวกที่เข้าปะทะกับข้าศึกอยู่แนวหน้าเสมอ สยุมภูมักวิพากษ์วิจารณ์บรรดาทหารระดับบังคับบัญชาเหล่านี้บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตาม ไม่ได้

⁸⁴ ดังจะเห็นได้จาก การที่นายถนัด คอมันตร์ ได้เริ่มให้สัมภาษณ์เชิงโจมตีสหรัฐฯมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ว่าการติดต่อกับจีนของสหรัฐฯ เป็นการแสดงให้เห็นว่าชาวเอเชียไม่เคยต่อต้านซึ่งกันและกัน แต่เป็นสื่อตะวันตกต่างหากที่ทำให้ภาพลักษณ์ของชาวตะวันออกเป็นเช่นนั้น ทั้งนี้ ยังเริ่มมีการวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯมากยิ่งขึ้น ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน กุลลดา เกษบุญชู มีด, การเมืองไทยในยุคสุฤษดิ์-ถนอม ภายใต้โครงสร้างอำนาจโลก, หน้า 204.

⁸⁵ สมาคมนักกบนิรนาม 333, สัจจบันทรงานสังสรรค์ สมาคมนักกบนิรนาม 333 ฉบับ พ.ศ.2550 (ม.ป.ท., 2550), หน้า 38.

หมายความว่าทหารแนวหลังจะมีแต่ระดับบังคับบัญชาเสมอไป แต่ทหารแนวหลังมีบรรดาทหารระดับล่างปะปนด้วยเช่นกัน ซึ่งทหารระดับล่างในแนวหลังส่วนใหญ่มักทำหน้าที่ ขนเสบียง , ขนอาวุธ หรือ ทำอาหารเป็นต้น ซึ่งทหารระดับล่างของแนวหลังเหล่านี้ได้ตกเป็นเหยื่อของทหารระดับบังคับบัญชาเช่นกัน ในเล่ม วีรบุรุษเสือพราน สยามภูได้เล่าถึงการออกคำสั่งและการบัญชาการที่ผิดพลาดของทหารระดับบังคับบัญชา ในการให้ทหารส่วนหลังของกองทัพออกไปตั้งรับกับทหารเวียดนามเหนือ ซึ่งนำมาสู่การสูญเสียชีวิตอย่างเปล่าประโยชน์ โดยน้ำเสียงของสยามภูในฉากนี้แสดงถึงความหดหู่และเสียใจอย่างมากว่า

มันเป็นการเสียชีวิตที่น่าเจ็บใจที่สุด ทหารรักษาเมืองล่องแจ้งส่วนมากเป็นทหารส่วนหลังของ กองพันทหารรับจ้าง กองพันต่าง ๆ มีหน้าที่ทำอาหาร ขนกระสุน และขนเสบียงจำพวกอาหารและน้ำบรรจุขวดรูปเปเปอร์ (เฮลิคอปเตอร์) บินขึ้นไปส่งตามฐานปฏิบัติการต่าง ๆ ซึ่ง กระจัดกระจายอยู่ตามยอดเนินนอกเมืองล่องแจ้งออกไปอีกหลายสิบกิโลเมตร แนนอน เหลือเกิน ทหารเหล่านี้ยอมขาดประสบการณ์และไหวพริบในยุทธวิธีการรบ เรื่องทั้งเรื่องมันก็เลยต้องสูญเสียชีวิตไปอย่างช่วยเหลืออะไรไม่ได้⁸⁶

ในขณะเดียวกัน ชะตากรรมของบรรดาทหารรับจ้างไทยที่อยู่แนวหน้า ก็อยู่ในสถานะที่เสี่ยง อันตรายจากความไร้ประสิทธิภาพในการสั่งการของทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาเช่นเดียวกัน โดย สยามภูได้แสดงให้เห็นเรื่องความไม่เข้าใจในลักษณะภูมิประเทศหรือสถานการณ์รบของจริงในสงครามของบรรดาทหารระดับสั่งการเหล่านี้ เนื่องจากบรรดาทหารเหล่านี้สั่งการจากส่วนหลังไม่ได้อยู่ในพื้นที่จริง ๆ อันนำไปสู่คำสั่งที่ผิดพลาดหรือกลยุทธ์ที่มีแต่จะเพิ่มจำนวนผู้เสียชีวิตในสงคราม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงภาพความเป็น “เหยื่อ” ของทหารรับจ้างระดับล่างได้เป็นอย่างดี อันจะเห็นได้จากฉากหนึ่ง ที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในสารนิยายเรื่อง เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำงึม ว่าด้วยเรื่องของสยามภูและบรรดาทหารรับจ้างกองพัน 616 ที่ประจำการอยู่ที่ “เนินชาร์ลี-ชาร์ลี” ต้องถอนกำลังออกจากพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากเวียดนามเหนือได้โหมโจมตีอย่างหนัก เมื่อหลบหนีมาได้แล้วตัวสยามภูได้รับวิทยุคำสั่งจาก บก.ล่องแจ้งให้ กองพัน 616 กลับขึ้นไปยึดเนินชาร์ลี-ชาร์ลีคืน แต่ทว่าเมื่อได้รับคำสั่งดังกล่าวทำให้ “ทหารรับจ้าง” บางกลุ่มได้หนีทัพออกไป ทำให้สยามภูต้องตามไปเรียกทหารกลุ่มนี้กลับมา ฉากบทสนทนาในเรื่องของกองกำลังหัวหน้ากองพันดังกล่าวได้กล่าวต่อสยามภูด้วยน้ำเสียงของความไม่พอใจว่า

⁸⁶ สยามภู ทศพล, วีรบุรุษเสือพราน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 59.

“ผมยอมขึ้นศาลอาญาศึก ทาง บก. ล่องแจ้งเอาแต่สั่งการอยู่ใน “ที่อก” ไม่เคยมาเห็น ลักษณะภูมิประเทศและเหตุการณ์ ที่แท้จริงในขณะที่ กองพัน ของเราถูกข้าศึกโจมตี ผมจะเคลื่อนที่เข้าตียอดเนิน “ชาร์ลี - ชาร์ลี” ได้ยังไง ในเมื่อขณะนี้ กระสุน M.16 ทั้งกองพันมีเหลืออยู่ไม่ถึง 200 นัด อาวุธหนัก สูญเสียจนหมดสิ้น เอาแค่ง่าย ๆ ขนาดปืน M.16 พวก ลูกน้องของผมมันก็โยนทิ้งหมด ผมด่ามัน มันก็ย้อนว่าไม่มีกระสุน...ไม่มีประโยชน์...”⁸⁷

นอกจากนี้ในมุมมองของทหารรับจ้างหนีทัพในเรื่องก็ได้กล่าวกับสยุมภูด้วยความไม่พอใจในทำนองเดียวกับกองสิงห์ที่ได้กล่าวข้างต้น ถึงความเลวร้ายของ บก.ล่องแจ้ง ในฉากที่ตัวสยุมภูได้มาตามทหารรับจ้างหนีทัพว่า

“- ผมได้รับคำสั่งจาก บก.ล่องแจ้งให้มารับพวกคุณกลับ ถ้าเราจะเดินทางกลับล่องแจ้งเดี๋ยวนี้...ผมคิดว่า ตอนค่ำ ๆ ก็คงจะถึง
-ไม่มีทางคุณบิกแมน ผมตัดสินใจเด็ดขาดแล้ว ผมส่งสารผู้พันของผม ทั้งที่ขาดอาวุธและการสนับสนุนจากหน่วยเหนือ ผู้พันก็ยังสู้...สู้ด้วยน้ำใจของชายชาตินักรบ...ไอ้พวกผีท่าซาตาน บก.ล่องแจ้ง มันกำลังวางแผนที่จะต้อน พวกผมกลับไป เพื่อรวบรวมกำลังยึดยอดเนิน “ชาร์ลี ชาร์ลี” กลับคืน...มันจะมีประโยชน์อะไรครับ บิกแมน ทุกชีวิตที่สูญเสียนั้นไปข้างบนโน้น มันเป็นบทเรียนราคาแพงของพวกเราอยู่แล้ว...”⁸⁸

สำหรับ “ทหารรับจ้างไทยระดับบังคับบัญชา” ที่ถูกสยุมภูกล่าวถึงในสารนิยายหลายตอน มีความไร้ประสิทธิภาพในการบัญชาการ จนเป็นเหตุให้ทหารรับจ้างไทยระดับล่างต้องเสี่ยงอันตรายไม่ต่างกับบรรดาทหารอเมริกันในเรื่อง โดยส่วนใหญ่ที่สยุมภูมักหมายถึง “บก.ล่องแจ้ง” หรือ “บก.สิงหะ” ซึ่งเป็นกองบัญชาการที่ขึ้นต่อหน่วยทหารเสือพราน (ทหารรับจ้าง) โดยตรง คำว่า บก. ย่อมาจากคำว่า “กองบัญชาการหน่วยรบเฉพาะกิจ” ในส่วนของ “บก.สิงหะ” นั้นดูแลส่วนกลางได้แก่ พื้นที่ล่องแจ้ง, หลวงพระบาง, และเวียงจันทน์ จึงเป็นสาเหตุทำให้ถูกเรียกอีกชื่อว่า “บก.ล่องแจ้ง” ดังนั้น บก.ล่องแจ้งกับบก.สิงหะ จึงเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมี “บก.ราทิกุล” ที่ดูแลพื้นที่ทางเหนือ ได้แก่

⁸⁷สยุมภู ทศพล, เลือดท่วมปรุพีที่แม่น้ำจิม (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2519), หน้า 19.

⁸⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 35 - 36.

เชียงใหม่, แขวงไชยบุรี, ซำเหนือ และ “บก.ผาสุก” ที่ดูแลพื้นที่ทางใต้ ได้แก่ ปากซอง, ปากเซ, ห้วยทราย⁸⁹ เช่นกัน แต่ในสารนิยายของสยุมภู “บก.สิงหะ” หรือที่รู้จักกันว่า “บก.ล่องแจ้ง” จะปรากฏตัวบ่อยที่สุด

ส่วนใหญ่ความไร้ประสิทธิภาพในการบังคับบัญชาของทางบก.ล่องแจ้งในเรื่อง ที่สยุมภูนำเสนอคือการไม่มีความเข้าใจต่อสถานการณ์รบจริงหรือสภาพภูมิศาสตร์ในพื้นที่ เพราะเอาแต่สั่งการอยู่ศูนย์บัญชาการ ไม่ได้ออกมาเผชิญชะตากรรมร่วมกับทหารรับจ้างระดับล่างที่ได้ออกไปรบจริงหลายครั้งจึงออกคำสั่งที่ก่อให้เกิดการสูญเสียมากกว่าจะชนะศึก⁹⁰ ในเล่ม เผชิญหน้ามัจจุราช ได้มีการกล่าวถึงประเด็นนี้เช่นเดียวกับในเล่ม เลือดทวมปฐพีที่แม่น้ำจิม โดยเล่าเอาไว้ว่าเมื่อทางบก.ล่องแจ้งไม่พอใจในความล่าช้าของการเคลื่อนกำลังพลของกองทหารรับจ้างจึงได้วิหุคคำสั่งให้เร่งฝีเท้าของการเคลื่อนกำลังพลมากกว่านี้ จนเป็นเหตุให้ทางสยุมภูและบรรดากลุ่มทหารรับจ้างในเรื่องไม่พอใจต่อคำสั่งดังกล่าวอย่างมาก เพราะสาเหตุของความล่าช้าเกิดจากสภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวย ภูเขาที่มีความชันสูง ซ้ำร้ายสภาพอากาศฝนยังโหมกระหน่ำอย่างหนักอีก สยุมภูได้บ่นอย่างไม่พอใจว่า “บก.ล่องแจ้งนั่งออกคำสั่งอยู่บนโต๊ะทำงาน นายทหารเสนานิการน้อยคนนักที่จะเคยออกมาเห็นภาพที่แท้จริงของภูมิประเทศดังกล่าว เมื่อออกคำสั่งไปแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาที่จะพยายามเซ็นให้กองพันทหารรับจ้างเคลื่อนย้ายกำลังให้เป็นไปตามกำหนดการนัดหมาย เมื่อการเคลื่อนย้ายล่าช้าก็ต่อว่ามาทางวิทยุอยู่ตลอดเวลา”⁹¹ ในขณะที่ตัวละคร “ศุภมิตร” จากกองพัน 607 ที่ร่วมเดินทางไปกับสยุมภูไม่รอช้ารีบคว้าวิทยุสื่อสารสวนกลับไปทางบก.ล่องแจ้งในทันทีว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁸⁹ ชาลี คเชนทร์, *วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 50.

⁹⁰ แต่ในบันทึกความทรงจำของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ กลับเล่าตรงกันข้ามกับสยุมภู โดยเสนอเรื่องราวของทหารใต้บังคับบัญชาที่ไม่มีประสิทธิภาพ เพราะส่วนใหญ่มีพื้นเพเดิมเป็นพลเรือนอาสาสมัครมารบในลาว ทำให้ไม่มีความเข้าใจในเรื่องอาวุธยุทธโธปกรณ์ และไม่เชื่อฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชาเลย เช่น กรณีของทหารเสือพรานชื่อ กรายรอดจันทร์ ที่หิบบลูกระเบิด M-79 มาเล่น จนระเบิดเกิดทำงาน ส่งผลให้ทหารเสือพรานรายนี้ได้รับบาดเจ็บหนัก หรือ กรณีของทหารเสือพรานชื่อ ตำน แซ่แต้ อดีตนักเลงรุ่นใหญ่ ที่มีพฤติกรรมไม่เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา จนถูกแก๊งเผด็จการให้ไปลงสนามรบจริง จนเกิดอาการหวาดกลัวและเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาในที่สุด อ้างใน บัญชร ชาวาลศิลป์, *บิชี-602 กองพันไม้แพ้ว จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2566). หน้า 125, 144 – 146.

⁹¹ สยุมภู ทศพล, *ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 3 เผชิญหน้ามัจจุราช*, หน้า 362.

‘ให้ใครต๋อของมึงมาเดินเอาซีว๊วย ใ้อ์ท่าเล่นแต่สั่งงานอยู่บนโต๊ะ พวกมึงมาถ่างตาดูภูมิประเทศดูบ้างซีว๊วย’ เล่นเอา บก. ล่องแจ้งเจียบเป็นปลิดทิ้ง ทหารรับจ้างที่ฟังอยู่ข้าง ๆ ส่งเสียงเฮฮาขึ้นมาด้วยความชอบอกชอบใจ⁹²

นอกจากนี้ ความช่วยเหลือที่เหล่าทหารระดับบังคับบัญชามอบให้กับทหารระดับล่างก็ไม่ได้ดีมากนัก ในสารนิยายตอนยาวชุด “ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน” ได้เล่าถึงเหตุการณ์เมื่อทางฝ่ายเวียดนามเหนือกำลังรวบรวมกำลังเข้าตีกองบัญชาการล่องแจ้งเพื่อให้จบสงครามโดยเร็ว สร้างความหวาดกลัวแก่ฝ่ายโลกเสรีอย่างมากเนื่องจากตอนนั้นสถานการณ์ของสงครามกำลังเสียเปรียบอย่างหนัก แต่แทนที่ทาง บก.ล่องแจ้งจะเตรียมตัวและส่งมอบอาวุธยุทธโปกรณ์ที่ดีเพื่อตอบโต้การรุกราน บรรดาทหารรับจ้างระดับล่างกลับพบว่าการสนับสนุนดังกล่าวกลับไม่ดีเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากในเล่ม นักรบรับจ้าง ที่ได้บรรยายเอาไว้ว่า

เมื่อได้ทราบข่าว กองพันทหารเวียดนามเหนือจะรวบรวมกำลังพลเข้าโจมตีเมืองล่องแจ้ง ขวัญที่กำลังเขม็งเกลียวอยู่แล้วก็ขาดผิงลงทันที คงจะเป็นด้วยความเจ็บใจที่ บก. ล่องแจ้ง ไม่สนับสนุนอุปกรณ์การรบเท่าที่ควร ปลอยให้กองพันทหารรับจ้างสู้รบอย่างตามมีตามเกิด... ศพของผู้เสียชีวิตก็ปลอยทิ้งเอาไว้ตามยถากรรม เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างเข้ามารวมกันอยู่ในความรู้สึก ความคิดที่จะหาทางหนีเอาตัวรอดจากความตายก็บังเกิดขึ้น⁹³

หรือเนื้อหาตอนถัดไปจากเล่มนักรบรับจ้างอย่างเล่ม หลังเลือดทาแผ่นดิน ก็ได้เล่าถึงความผิดหวังของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างต่อ “บก.สิงหะ” ในประเด็นเรื่องการสนับสนุนอาวุธยุทธโปกรณ์ที่แย้มไม่ต่างจากอาวุธที่ทางองค์กรซีไอเอจัดหามาให้เช่นกัน ผ่านตัวละครที่มีชื่อว่า “หมวดคำลื้อ” จากกองพัน 616 ที่ได้โคจรกลับมาพบกับสยมภูอีกครั้งหลังจากที่กองพัน 616 แยกจากการสู้รบที่เนินสกายไลน์ ซึ่งหมวดคำลื้อได้กล่าวเชิงตัดพ้อกับสยมภูว่าทาง บก.สิงหะ ไม่ยอมส่งอาวุธที่มีคุณภาพดีให้แก่กองพันของตนจนเป็นเหตุให้กองพันแตกในที่สุด

⁹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 363.

⁹³ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 65 -66.

“พูดแล้วมันน่าเจ็บใจ กองพันของผมแตกลงมาจากสกายไลน์ตั้งเกือบเดือน ทาง บก. สิงหะ ไม่ยอมส่งอาวุธมาให้กองพันของผมเลยแม้แต่กระบอกเดียว ไอ้พวกเวียดนามเหนือมันได้ใจถึงขนาดเดินลงมาตักน้ำต่อหน้าต่อตาพวกเราทีเดียว ไม่รู้จะเอาอะไรไปยิงกับมัน M.16 พวกมันไม่สะเทือนหรอกครับ”⁹⁴

ปัญหาการ “คอร์รัปชัน” หรือการฉ้อโกงของทหารระดับบังคับบัญชาถือเป็นเรื่องที่เลวร้ายหนึ่งที่ได้มีการบันทึกเอาไว้ในสารนิยายของสยมภู สืบเนื่องจากการคัดลอกดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาแก่ทหารรับจ้างระดับล่างรวมถึงตัวสยมภูเช่นกัน ซึ่งทหารไทยระดับบังคับบัญชาที่ได้รับการกล่าวถึงบ่อยครั้งจากพฤติกรรมดังกล่าวคือตัวละครที่มีชื่อรหัสว่า “กองสา” หรือผู้มีตำแหน่ง “ฝอ.4”⁹⁵ ผู้ซึ่งเป็นที่ถูกเกลียดชังจากบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างหลายคน เนื่องจากทนกับพฤติกรรมส่วนตัวของนายทหารคนนี้ได้ไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เส้นสายในการไต่เต้าขึ้นมาสู่ระดับบังคับบัญชา และไม่ได้ออกรบในแนวหน้าเหมือนทหารคนอื่น ๆ สยมภูได้บรรยายถึงนายทหารคนนี้อย่างเปิดเผยในเล่ม “วีรบุรุษเสื่อพราน” โดยบรรยายเอาไว้ว่า “ฝอ. 4 เป็นนายทหารที่ไต่เต้ามาจากนายสิบ สังกัดหน่วย กรมการสัตว์ทหารบก พญาไท ยศร้อยโท ทำประจำ อุปนิสัยส่วนตัวเป็นที่เกลียดชังแก่ทหารรับจ้าง ผู้ไต่บังคับบัญชาเป็นอย่างยิ่ง อาศัยมีเส้นสายค่อนข้างจะดีก็เลยได้ตำแหน่งนายทหารส่งกำลังบำรุง ไม่ต้องขึ้นไปเสี่ยงชีวิตบนแนวรบสบายใจเฉิบ ชื่อรหัส กองสา”⁹⁶ ตัวละครนายทหารระดับบังคับบัญชานายนี้ ปรากฏตัวในสารนิยายชุด “สกายไลน์ - เนินมรณะ” โดยในตอนนี้นสยมภูได้เล่าถึงกรณีที่ว่าฝอ.4 ต้องการใช้อำนาจเด็ดขาดในการต่อรองกับทหารรับจ้างบางคน ให้ยอมมอบทรัพย์สินสำคัญ เช่น พวกพระเครื่อง ที่ดูเก่าและมีราคาดี แลกกับการให้ย้ายมาทำงานส่วนหลังเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย ซึ่งพบว่ามีการรับจ้างหลายคนยอมทำข้อตกลงดังกล่าว เพราะเชื่อในอำนาจของ ฝอ.4 ที่มีสิทธิในการบังคับบัญชาบก.ส่วนหลังได้อย่างอิสระรวมถึงสิทธิในการโยกย้ายทหาร สยมภูได้วิจารณ์ในประเด็นนี้เอาไว้ว่า

⁹⁴ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน, หน้า 306 - 307.

⁹⁵ ฝอ. เป็นศัพท์เรียกทางทหารที่หมายถึง ผู้ทำหน้าที่อยู่ในฝ่ายอำนาจการประสานงาน หรือ ฝ่ายอำนาจการ โดยตัวละคร กองสา ในสารนิยายของสยมภู ก็คาดการณ์ว่าเป็นหนึ่งในทหารที่ประจำอยู่ฝ่ายอำนาจการ (ฝอ.4)

⁹⁶ สยมภู ทศพล, วีรบุรุษเสื่อพราน, หน้า 9 -10.

ผอ.4 บางคนก็โลภมาก เห็นทหารรับจ้างบ้านนอกที่แขวน ‘พระ’ ดี ๆ มีราคาสูงก็ขอเอาดี ๆ พร้อมกับตั้งสิ่งแลกเปลี่ยนเอาไว้ว่าจะช่วยเหลือให้ทำงานอยู่ส่วนหลัง ใ้ความกลัวตายนี้แหละครับ ก็จ่ายอมถอดพระที่เคารพบูชาให้กับเขาไปอย่างจำใจ⁹⁷

สำหรับพฤติกรรมทหารทุจริตและคอร์รัปชันที่เห็นได้ชัดของตัวละครที่มีตำแหน่ง “ผอ.4” ในฐานะผู้บังคับบัญชาส่วนหลังได้แก่เรื่องการแจ้งยอดอาวุธเกินจำนวน แม้ว่าจะไม่ได้ออกไปสู้รบเหมือนพวกแนวหน้า อย่างที่รับรู้โดยทั่วกันหน้าที่ของพวกเขาที่อยู่หลังคือการส่งกำลังบำรุงทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นอาหาร หรือกระสุน หรือแม้กระทั่งจดหมายและพัสดุภัณฑ์ที่ส่งมาจากเมืองไทย แม้จะทำงานหนักแต่ก็เสี่ยงอันตรายน้อยกว่าหากเปรียบเทียบกับแนวหน้า แต่ทว่าเมื่อพวกแนวหน้าส่งรายงานสูญเสียไปเพื่อทำเรื่องขอเบิกปืนใหม่จากกองบัญชาการส่วนหลัง ทางบก.ส่วนหลังกับทำเรื่องเบิกปืนของตนเองแทรกเข้าไปด้วย ทั้งที่อาวุธของพวกเขาไม่ได้สูญหายแต่อย่างใด สยุมมองว่าการกระทำดังกล่าว อาจต้องการนำอาวุธลักลอบไปขายต่อ เพื่อหาเงินเข้ากระเป๋าตนเองก็เป็นได้ พฤติกรรมดังกล่าวของกองบัญชาการส่วนหลัง หรือ ผอ.4 เข้าข่ายการคอร์รัปชันอย่างชัดเจน ซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การขาดแคลนอาวุธยุทธโธปกรณ์ในที่สุด และส่งผลต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ให้ชีวิตของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างที่ออกไปสู้ในแนวหน้าจริง ๆ ต้องเผชิญความเสี่ยงอันตรายมากยิ่งขึ้น เพราะการขาดแคลนในด้านอาวุธนั่นเอง ดังนั้น ทหารรับจ้างระดับล่างจึงตกอยู่ในสถานะเหยื่อจากทหารระดับบังคับบัญชาที่ถูกผลักไสให้ไปเสี่ยงอันตรายมากกว่าเดิม

คราวนี้พอ บก. ส่วนหน้ารายงานการสูญเสียของปืนพกมายัง บก.ส่วนหลัง พวก บก. ส่วนหลังก็จัดแจงเพิ่มยอดการสูญเสียของปืนพกเพิ่มเข้าไปอีกโดยจำหน่ายปืนพกของตัวเองเข้าไปอีกด้วย ต่อจากนั้นก็เสนอ บก. ล่องแจ้ง เพื่อขอเบิกปืนพกมาทดแทนต่อไป หน้าด้านไหมล่ะครับ อยู่ส่วนหลังแท้ ๆ ปืนพกเกิดหายพร้อมกับพวกบนแนวเสียนี่⁹⁸

แม้ว่าสถานะของคนไทยที่สมัครไปรบในสงครามลับในลาว จะเป็น “ทหารรับจ้าง” เหมือนกัน แต่ถึงจะเป็นเช่นนั้น ในสมรภูมิลาวก็มีการแบ่งยศและลำดับชั้นในการสั่งการตามปกติ ก่อให้เกิดชนชั้นที่มองไม่เห็นชั้นในสมรภูมิ ข้ำร้ายพฤติกรรมของทหารระดับบังคับบัญชาบางคนก็ยิ่ง

⁹⁷ สยุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนิมมรณะเล่มที่ 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 42.

⁹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

ปฏิบัติต่อทหารรับจ้างระดับล่างค่อนข้างแย่ จึงทำให้ระยะห่างระหว่างทหารระดับบังคับบัญชาและทหารระดับล่างทั่วไปในสมรภูมิมืดมนช่องว่างที่ห่างกันพอควร ซึ่งมีผลโดยตรงต่อ “ความเชื่อและความไว้วางใจ” ระหว่างหัวหน้าและลูกน้องพอสมควร ในสารนิยายของสยมภูได้มีการหยิบประเด็นดังกล่าวมาแทรกผ่านเนื้อหาในสารนิยายเช่นกัน โดยฉากการพูดคุยระหว่างสยมภูและเพื่อนทหารรับจ้างในเล่ม วันมหาประลัย ได้เล่าถึงกรณีที่ว่า บก.ล่องแจ้ง หรือ พวกทหารไทยกองบัญชาการ ไม่เชื่อใจทหารรับจ้างระดับล่างที่มารายงานข่าวว่าพบเห็นรถถังของข้าศึกในพื้นที่ ซึ่งเมื่อผลสุดท้ายข่าวกรองดังกล่าวเป็นความจริง ทำให้ทางฝ่ายทหารรับจ้างไม่สามารถเตรียมรับมือกับสถานการณ์ได้ในทันที ซึ่งทำให้ทหารรับจ้างที่ออกไปสู้ในแนวรบด้านหน้าต้องสูญเสียชีวิตเพิ่มนั่นเอง

เรื่องรถถัง T-34 เป็นเรื่องที่ถูกเถียงกันมานานแล้ว ทั้งบก.ล่องแจ้งและเบาน์เตอร์คอนโทรลคราวแรก ๆ ไม่เชื่อหรือครับ ทหารรับจ้างรายงานว่าพบรถถังข้าศึก ทางล่องแจ้งก็หาว่าทหารโกหกเพื่อสร้างสถานการณ์ พอรถถังข้าศึกขึ้นบุกขยี้ฐานปฏิบัติการเข้าจริง ๆ เพิ่งจะคิดหากับดักรถถังมาแจกตามกองพันต่าง ๆ ซึ่งมันก็รู้สึกว่าจะหายไปเสียแล้ว⁹⁹

เมื่อเกิดช่องว่างของระยะห่างในหลาย ๆ เรื่องระหว่าง ทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาและทหารรับจ้างทั่วไป สยมภูจึงนำเสนอว่าแท้จริงแล้วทหารรับจ้างไทยไม่ได้แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องของความจงรักภักดี หรือการอุทิศตนเพื่อประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านี้ในบางครั้งทหารรับจ้างระดับล่างแบบตนก็ยังมี ความจงรักภักดีมากกว่าทหารระดับชั้นผู้นำเสียโดยเข้าไปความไม่พอใจของตัวสยมภูที่มีต่อบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาในประเด็นเรื่องยศตำแหน่งทางทหารว่าด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์นั้นได้ถูกนำเสนอออกมาผ่านสารนิยายเช่นเดียวกัน โดยสยมภูได้เสนอว่ามีทหารระดับบังคับบัญชา บางคนได้หักหลังต่อสถาบันดังกล่าว และแสดงความเห็นแก่ตัวในการเข้าร่วมกับฝ่ายเวียดนามเหนือเพื่อเอาตัวรอด แต่เมื่อสงครามจบ บุคคลเหล่านี้กลับได้รับการคืนยศและตำแหน่งการงานที่ก้าวหน้ากว่าเดิม ซึ่งไม่เป็นธรรมอย่างมากต่อทหารรับจ้างธรรมดาที่เสี่ยงอันตรายต่างกัน ดังจะเห็นในสารนิยายเรื่อง ค่ายนรกเตียนเบียนฟู ที่เล่าเรื่องการใช้ชีวิตในฐานะ “เชลยศึก” ในค่ายกักกัน ภายในเขตเตียนเบียนฟู ประเทศเวียดนาม ในเล่มนี้จะเป็นการนำเสนอเรื่องของการต่อสู้กันเองของเชลยศึกชาวไทยระหว่างฝ่ายสยมภู

⁹⁹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 4 วันมหาประลัย (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 563 – 564.

ที่ยังจงรักภักดีต่อประเทศไทยและฝ่ายของบรรดาทหารไทยชายชาติที่หักหลังประเทศ โดยสยมภูได้กล่าวด้วยน้ำเสียงของความไม่พอใจต่อเชลยศึกไทยที่ย้ายข้างว่า

ผมไม่เคยนึกมาก่อนเลยว่า ผู้ที่จะสวมเครื่องแบบและได้รับพระราชทานยศมาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันเป็นมิ่งขวัญของประชาชนไทย จะกล้ากระทำการทรยศต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เยี่ยงเขาเช่นนี้ แะหัวใจพูดออกมาอย่างลูกผู้ชายพูดออกมาทั้ง ๆ ที่เขาไม่ได้เป็นโคตรเงาะอะไรกับผม “จากระจ่าง” ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะได้สวมเครื่องแบบกองทัพไทยอีกต่อไปเพราะหัวใจที่ภักดีของเขามีไม่ถึงหนึ่งในล้านของหัวใจนักรบรับจ้างที่ปราศจากยศถาบรรดาศักดิ์เยี่ยงผม¹⁰⁰

ตัวละคร “จากระจ่าง” ในสารนิยายเล่มนี้ สยมภูได้อธิบายว่าเป็นตัวละครที่มีอยู่จริง แต่ได้มีการใช้ชื่อสมมุติเพื่อไม่ให้เป็นปัญหาจากการพาดพิงชื่อ ซึ่งจากระจ่างถูกนำเสนอว่าเป็นผู้นำเชลยศึกฝ่ายที่ย้ายข้างไปอยู่ฝั่งคอมมิวนิสต์ ทั้งยังได้ทรยศหักหลังประเทศชาติ จากการขายข้อมูลกองทัพ และเพื่อนเชลยศึกไทยด้วยกันให้กับฝ่ายเวียดนามเหนือ ทั้งนี้จากระจ่างและพรรคพวกเชลยศึกฝ่ายที่ย้ายข้างยังได้รับการปล่อยตัวก่อน กลุ่มของสยมภูอีกด้วย ในหลายฉากของเรื่องจากระจ่างมักจะกดขี่กลุ่มทหารรับจ้างฝ่ายสยมภูบ่อยครั้ง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า จากระจ่างถือเป็นอีกตัวละครที่เป็นภาพแทนของทหารระดับบังคับบัญชาที่มีกตขี้อหทารระดับล่าง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสยมภูมักนำเสนอภาพจำในแง่ลบของบรรดาทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาฝ่ายเดียวกัน แต่ก็ชี้ให้เห็นว่ามีทหารระดับบังคับบัญชาที่ดีเลย ท่ามกลางหมู่ทหารระดับสั่งการ มีผู้ที่มีความเป็นผู้นำที่ดี มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม หรือทหารระดับล่างเช่นเดียวกัน เรียกได้ว่าเป็นที่รักของเหล่าทหารระดับล่าง หนึ่งในตัวละครทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาได้แก่ตัวละครที่ชื่อ “กองสิงห์” ซึ่งถูกเล่าว่าพื้นเพเป็นนายทหารไทยระดับบังคับบัญชาของพันคนหนึ่ง ที่ร่วมฝ่าฝืนอุปสรรคเข้าร่วมรบในสมรภูมิเช่นเดียวกับทหารรับจ้างระดับล่างทั่วไป พร้อมทั้งยังมีภาวะผู้นำ ออกคำสั่งที่คำนึงถึงชีวิตของลูกน้องก่อนเสมอ จึงเป็นที่รักของบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างรวมถึงตัวสยมภูด้วย แต่ทว่าตัวละครกองสิงห์เองก็ตกเป็นเหยื่อของทหารระดับบังคับบัญชาระดับสูงเช่นเดียวกัน ในเล่มสนามรบสนามเลือด เล่าถึงฉากการขัดคำสั่งทาง บก.ล่องแจ้ง ของตัวละครกองสิงห์ ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งที่ให้อภัยกำลังทหารรับจ้างเข้ากวาดล้างชายทุ่งไทริน ซึ่งกองสิงห์มองว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นกับดัก

¹⁰⁰ สยมภู ทศพล, ค่ายนรกเตียนเบียนฟู (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 48.

และมีความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นพื้นที่สังหาร (Killing Zone) ที่ฝ่ายเวียดนามเหนือเตรียมเอาไว้เพื่อเล่นงานโดยเฉพาะ เพื่อรักษาชีวิตไม่ให้ทหารรับจ้างต้องสูญเสียโดยไร้เหตุ จึงทำให้กองสั้งค์คัดค้านแผนการของทาง บก.ล่องแจ้งในที่สุด ซึ่งผลสรุปทำให้ทาง บก.ล่องแจ้งไม่พอใจในพฤติกรรมของกองสั้งค์อย่างมาก จึงออกคำสั่งให้เรียกตัวกองสั้งค์กลับมายังศูนย์บัญชาการเพื่อรับการลงโทษวินัยทางทหารในที่สุด โดยก่อนที่กองสั้งค์จะต้องขึ้นเฮลิคอปเตอร์กลับ ได้กล่าวคำอำลาส่งท้ายกับสยุมภูเอาไว้ว่า

“น้องชาย ถ้าขึ้นพาทหารออกไปยังบริเวณนั้น กองพันของเราจะต้องละลายแน่ ๆ ทหารเกือบจะต้องตายทั้งหมด จำคำพูดของผมเอาไว้ให้ดี พยายามหลีกเลี่ยงพื้นที่ดังกล่าว ไม่ต้องเป็นห่วงผม ดิตคุกเอาเสียบ้างเมื่อตอนแก่ชีวิตมันจะได้หายเซ็งเสียที”¹⁰¹

สถานะเหยื่อจากทหารระดับบังคับบัญชาในสารนิยายของสยุมภู แม้ว่าจะถูกนำเสนอเช่นเดียวกับสถานะเหยื่อจากอเมริกาที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้ แต่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน คือการนำเสนอภาพลักษณ์ในแง่ลบของทหารระดับบังคับบัญชาของไทยมักจะถูกนำเสนอน้อยกว่าภาพลักษณ์ในแง่ลบของทหารอเมริกัน เพราะสยุมภูยังได้นำเสนอทหารระดับบังคับบัญชาที่ดีอยู่ ไม่ได้เป็นการเหมารวมทั้งหมดแบบอเมริกา สถานะเหยื่อจากทหารระดับบังคับบัญชาของสยุมภูเกิดขึ้นจากบริบทแวดล้อมความคลุมเครือของตัวสถานะสงคราม และความไม่พอใจที่เกิดขึ้นจากความไม่เท่าเทียมของสถานะทหารรับจ้างธรรมดาและทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชา เมื่อสงครามสิ้นสุด ทหารระดับบังคับบัญชากลับได้รับการคืนยศรวมถึงบางคนกลับได้เลื่อนตำแหน่งในขณะที่ยังทหารรับจ้างธรรมดาอาจไม่ได้รับโอกาสเช่นนั้น เพราะส่วนใหญ่ทหารรับจ้างที่เป็นทหารระดับล่าง แบกรับความเสี่ยงในสมรภูมิแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เสียชีวิตและไม่มีใครรับรู้ได้ ดังนั้นสถานะเหยื่อของทหารรับจ้างจากบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาก็เกิดขึ้นในงานของสยุมภู เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างที่ต้องเผชิญอันตรายอย่างไม่เป็นธรรม

*****

¹⁰¹สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 6 สนามรบสนามเลือด (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 918.

“ทหารรับจ้าง” ในสารนิยายของสยุมภู ทศพล คือ ทหารรับจ้างที่มีความไม่แน่นอนและคลุมเครือ เฉกเช่นเดียวกับสถานะความคลุมเครือของตัว “สงครามลับในลาว” สมรภูมิมิรบที่ถูกปกปิด และห้ามเปิดเผยเรื่องราว แม้ว่าตัวสงครามจะสิ้นสุดไปแล้วก็ตาม สยุมภูเขียนงานสารนิยายภายใต้บริบทแวดล้อมเช่นนั้น การรับรู้ของสังคมไทยแม้จะรับรู้ถึงการดำรงอยู่ของสงครามลับและตัวทหารรับจ้าง แต่ก็เป็นการรับรู้ที่คลุมเครือมาก และไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร มักถูกมองข้ามไปในที่สุด หากเปรียบเทียบกับสงครามเวียดนามที่เกิดขึ้นไล่เลี่ยกัน ดังนั้นสยุมภูจึงต้องการสร้างพื้นที่ให้กับ “ทหารรับจ้าง” ใหม่ ภายใต้กรอบของการนำเสนอที่ทำให้ทหารรับจ้างไทย โดยเฉพาะทหารรับจ้างระดับล่าง หรืออาจรวมถึงพลเรือนที่เข้าร่วมรบในแง่ที่ตีมากขึ้น และทำลาย ชุดความเข้าใจที่ส่งผลให้ทหารรับจ้างมีภาพลักษณ์ในแง่ลบ

ดังนั้น สถานะ “เหยื่อ” จึงเกิดขึ้นมาพร้อมกับสถานะของ “วีรบุรุษ” ผ่านการอธิบายว่าสงครามลับในลาว เป็นสงครามที่มีแต่ความรุนแรงและโหดร้าย ละเมิดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย หรือ ชุดความเข้าใจอย่างหนึ่งที่เป็นที่รับรู้กันคือ ทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวเป็นเพียงทหารรับจ้างที่มีสหรัฐอเมริกาอยู่เบื้องหลัง เปรียบได้ดังลูกจ้างและนายจ้าง กล่าวคือทหารรับจ้างไทยเหล่านี้เป็นเพียงทาสเงินของพวกอเมริกาเท่านั้น ไม่มีศักดิ์ศรีและเกียรติทหารใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ทว่า แท้จริงแล้วสหรัฐอเมริกาคือตัวโง่ที่กระทำอำยิบรรดาทหารรับจ้าง อย่างไม่เป็นธรรมที่สุด ทหารรับจ้างไทยหลายคนล้วนตกเป็นเหยื่อของความเลวร้ายที่สหรัฐฯ หรือองค์กรซีไอเอ ก่อขึ้นทั้งสิ้น ในขณะที่เดียวกัน ทหารไทยระดับบังคับบัญชาฝ่ายเดียวกับตน ก็ไม่ได้เียดีพวกทหารรับจ้างระดับล่างมากนัก ซ้ำร้ายยังกดขี่ข่มเหงและปฏิบัติต่อทหารรับจ้างระดับล่างไม่ต่างกับที่ทางทหารอเมริกันที่เป็นนายจ้างของพวกตนทำ เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมและความถูกต้องให้กับบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างเหมือนตน สยุมภูจึงจำเป็นต้องออกมาเปิดเผยเรื่องราวอีกแง่มุมหนึ่งของทหารรับจ้างไทยให้สาธารณชนได้รับทราบ

ควรกล่าวได้ว่า สยุมภู ทศพล คือเสียงของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกกลืนเลือนในหน้าประวัติศาสตร์ ทั้งนี้หากมองฉากในเรื่องผ่านกรอบของการมองบริบทแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงในตอนนั้น อาจอธิบายได้ว่า ช่วงที่เกิดขึ้นในสารนิยาย คือ ช่วงที่ทางกองทัพไทยส่งชุด “ทหารเสือพราวน” (ทหารรับจ้าง) เข้าไป อันเป็นช่วงประจวบเหมาะพอดีกับช่วงปลายของสงครามอินโดจีนที่เริ่มมีแนวโน้มแน่ชัดว่าทางฝ่ายโลกเสรีกำลังจะแพ้สงครามครั้งนี้ การรบส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ล่องแจ้งและเป็นการรบที่ฝ่ายโลกเสรีเสียเปรียบอย่างมาก ทั้งนี้การสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาก็ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะทางสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับ “การถอนกำลังในพื้นที่” มากกว่าจะให้ความสำคัญกับ

“การทำสงคราม” สงครามลับในลาวที่ตัวสยามและบรรดาทหารรับจ้างได้เผชิญในช่วงเวลานั้นจึงเต็มไปด้วยความเลวร้าย อันเป็นผลให้การรับรู้ดังกล่าวถูกถ่ายทอดออกมาในสารนิยายของสยามในที่สุด

บทที่ 6

ภาพจำคนธรรมดา: “ผมเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเหมือนกับปุถุชนคนธรรมดา”¹

นอกเหนือไปจากภาพความเป็นวีรบุรุษและเหยื่อที่ได้กล่าวไปในบทก่อนหน้า สารนิยายของสยมภูยังได้ให้ภาพจำในตัวหารรับจ้างรูปแบบอื่นอีกด้วย ภาพดังกล่าวคือ “มนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา” ซึ่งเป็นภาพจำที่แสดงความเป็นมนุษย์ทั่วไปในตัวหาร ผ่านการพิจารณาจากการแสดงออกทางอารมณ์และความต้องการส่วนตัว เช่น มีความรักตัวกลัวตายเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย หรืออารมณ์ความรู้สึกทางเพศ อันเป็นสิ่งที่พบได้ทั่วไปในตัวมนุษย์ทุกคน เพียงแต่อาจไม่ปรากฏให้เห็นบ่อยนักในงานเขียนชิ้นอื่น ๆ ที่เขียนเกี่ยวกับตัวหารรับจ้างไทยในสมรภูมิลาวเช่นเดียวกับสยมภู² เพราะโดยส่วนใหญ่ในงานเขียนเหล่านี้ผู้กตภาพความเป็น “วีรบุรุษ” ในตัวหารไทย โดยนำเสนอว่าตัวหารมักเป็นบุคคลที่มีความกล้าหาญ ไม่หวาดหวั่นแม้เผชิญอันตราย และยอมเสียสละตนเองเพื่อประเทศชาติเสมอ เป็นการให้ภาพที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกอย่างอื่นเข้ามาปะปน เป็นต้น

¹ คำกล่าวนี้ปรากฏใน “สงครามผืนที่ภูหินตั้ง” ระหว่างที่ตัวสยมภูกำลังทำภารกิจลักลอบเข้ามาสืบหมู่บ้านชาวม้งแห่งหนึ่งว่าอาจย้ายข้างไปอยู่กับฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์ ภารกิจของสยมภูถูกสาวชาวลาวที่เป็นชาวบ้านคนหนึ่งล่วงรู้เข้าโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้ในเวลาต่อมาบรรดาตัวหารรับจ้างไทยที่ร่วมทางมาด้วยตัดสินใจจะสังหารพยานคนนี้ทิ้ง แต่ตัวสยมภูไม่อาจทำได้ เพราะมองว่าสาวชาวบ้านคนนี้เป็นผู้บริสุทธิ์ที่บังเอิญผ่านมาเท่านั้น สยมภูได้บรรยายความรู้สึกของตนเอาไว้ว่า “ผมไม่ใช่ฆาตกรมาแต่กำเนิด ผมไม่ใช่ตัวประกอบชนิดค่าตัว “สี่บาท” ของภาพยนตร์ไทยที่ต้องแสดงบทเยี่ยมเกรียม เช่นฆ่าได้แม้แต่ผู้หญิงที่น่ารักและน่าสงสาร ผมเป็นมนุษย์ที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเหมือนกับปุถุชนคนธรรมดา ผมทำไม่ลงหรอกครับ...” อ้างใน สยมภู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ), หน้า 116.

² เช่นบันทึกความทรงจำ เรื่อง “นรกบ้านนา” ของ พลตรีประจักษ์ วิสุตกุล เล่าเอาไว้อย่างชัดเจนว่า ในส่วนของข้อควรปฏิบัติที่ตัวหารไทยในทุกสมรภูมิ ต้องมีคือ ห้ามทำอะไรที่ลามกอนาจาร ถึงแม้จะถูกกดดันทางร่างกายและจิตใจ ก็ต้องหักห้ามเอาไว้ให้ได้ ห้ามกระทำโดยเด็ดขาด ตัวหารไทยที่ไปรบในลาวส่วนใหญ่ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวมักจะมีชีวิต หรือ ถูกรอดก็พิการ อ้างใน ประจักษ์ วิสุตกุล, **นรกบ้านนา**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านนาวารสาร, 2560), หน้า 44. หรือ “วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน” ของ ชาลี คเชนทร์ แม้จะมีการเล่าถึงบรรดาตัวหารรับจ้างบางคนที่หวาดกลัวจากสงครามจนวางแผนจะปล้นจี้เครื่องบินเพื่อหนีกลับไทย แต่ท้ายที่สุดผู้พันก็ช่วยปลอบใจและปลุกสำนึกความรักชาติและเกียรติยศของคนไทย จึงทำให้ตัวหารกลุ่มนี้เกิดเปลี่ยนใจและกลับมาสู้ต่อเช่นเดิม อ้างใน ชาลี คเชนทร์, **วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550), หน้า 104 - 105.

สำหรับภาพจำ “มนุษย์ปู้ชุนคนธรรมดา” ที่ปรากฏในตัวทหารนั้น มีปรากฏให้เห็นในหนังสือประเภทบันทึกความทรงจำส่วนบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบันทึกความทรงจำของบรรดาทหารที่เป็นคนธรรมดาหรือสามัญชน (มักจะเรียกทหารเหล่านี้ว่า Ordinary Soldier หรือ Common Soldier) ถือได้ว่าเป็นหนังสือที่มีคุณค่าอย่างมากหากหยิบมาใช้ในการศึกษาทางวิชาการ เพราะเป็นหลักฐานเพียงไม่กี่ชิ้นที่แสดงให้เห็นถึงพื้นที่และตัวตนของบรรดาทหารที่มาจากคนธรรมดาในทางประวัติศาสตร์ได้ เนื่องจากประวัติศาสตร์สงครามส่วนใหญ่่มักจะให้ความสำคัญกับบรรดาทหารระดับสูงหรือพวกวีรบุรุษและมองข้ามบรรดาทหารระดับล่างไปโดยปริยาย

ตัวอย่างของหนังสือของบันทึกความทรงจำที่เล่าถึงบรรดาทหารที่มาจากคนธรรมดา ได้แก่ *Tales By Japanese Soldier: Of the Burma Campaign 1942 - 1945*³ ของ Kazuo Tamayama และถูกแปลเป็นต้นฉบับภาษาอังกฤษโดย John Nunneley ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2543 หนังสือเล่มนี้ว่าด้วยเรื่องราวของทหารในกองทัพจักรวรรดิญี่ปุ่นที่ได้รับในพม่าช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยทหารเหล่านี้ล้วนมีพื้นเพดั้งเดิมเป็นคนธรรมดาหรือสามัญชนที่ได้มีโอกาสถูกเกณฑ์ให้ไปรบในสงคราม ซึ่งหนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมจากบันทึกความทรงจำหรือบางก็คัดมาจากบทสัมภาษณ์ของทหารที่เคยไปรบในสมรภูมินี้มาร้อยเรียงใหม่ พร้อมกับลำดับเหตุการณ์เป็นอย่างดี⁴ หนังสือเล่มนี้ได้บรรยายถึงชีวิตของสามัญชนทั่วไปที่ถูกเกณฑ์มาเป็นทหารว่าต้องใช้ชีวิตในสมรภูมิอย่างไรบ้าง และอารมณ์ความรู้สึกที่ถูกถ่ายทอดออกหลายลักษณะเป็นอย่างไร

ยกตัวอย่างเช่น คำให้การของพลทหารโทชิอากิ โทโดโคโระ ที่เล่าถึงประสบการณ์สู้รบที่เลวร้ายที่ตนได้เผชิญในพะโค ไม่ว่าจะเป็ระหว่างที่กำลังเคลื่อนกำลังพลจะต้องอดทนกับอาการเจ็บปวดที่เท้า หรือในกำลังเผชิญการโจมตีด้วยรถถังของข้าศึก ต้องแกล้งทำเป็นเสียชีวิตเพราะความซึ่ขลาดที่มาจากความหวาดกลัวในความตาย นอกจากนี้ยังต้องจำใจเผาศพเพื่อนทหารที่เสียชีวิตแม้จะกำลังโศกเศร้าอย่างหนักก็ตาม⁵ หรือ คำให้การของร้อยตรีมิบิ ฮิราโนะ ที่กองพันที่เขาสังกัดต้องเผชิญกับอหิวาตกโรค ทำให้มีทหารต้องต้องเจ็บป่วยล้มตายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ อุปสรรคที่เข้ามายังมีเรื่องการขาดแคลนเสบียงอาหาร, ยาและน้ำในกองทัพยิ่งทำให้มีทหารล้มตายมากยิ่งขึ้น⁶ เรียกได้ว่าบันทึกความทรงจำพวกนี้แสดงให้เห็นถึงอารมณ์และความรู้สึกในตัวทหารระดับล่างที่หลากหลายปะปนกันไป

³ Kazuo Tamayama and John Nunneley, *Tales By Japanese Soldier: of the Burma campaign 1942 - 1945* (London: Cassell & Co, 2000).

⁴ Ibid., p. 8 – 11.

⁵ Ibid., p. 51 – 55.

⁶ Ibid., p. 91 – 92.

ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในชุดเรื่องเล่ากระแสหลักของประวัติศาสตร์สงครามที่ให้น้ำหนักกับชนชั้นปกครองหรือทหารระดับบังคับบัญชาเป็นหลัก อารมณ์ที่ถ่ายทอดออกมาเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงภาพจำของ “คนธรรมดา” ในตัวทหารอย่างน่าสนใจ

*The Diary of a Napoleonic Foot Soldier*⁷ ของ Jakob Walter หนึ่งในทหารที่เข้าร่วมในสงครามนโปเลียน โดยได้บันทึกประสบการณ์ที่ได้เผชิญในสนามรบในบอกเล่าในรูปแบบบันทึกความทรงจำ ซึ่งประสบการณ์ในสนามรบที่ Walter ได้ถ่ายทอดออกมาจะเน้นไปที่ชีวิตความเป็นอยู่ของทหารระดับล่าง โดยเฉพาะกับเหล่าคนหนุ่มสาวที่ถูกเกณฑ์เข้าร่วมในสมรภูมิ บันทึกความทรงจำของ Walter ได้รับการแก้ไขและเพิ่มเติมใหม่โดย Marc Raeff ในปี 2534 โดย Raeff ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบันทึกความทรงจำของ Walter ในส่วนอารัมภบท (Introduction) เอาไว้ว่า แม้เหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศสใน พ.ศ. 2332 และการปกครองในรัชสมัยของนโปเลียน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของยุคสมัยใหม่ ที่ไม่ได้เป็นเพียงแค่เรื่องราวของการพิชิตและสงครามเท่านั้น แต่ถูกจดจำในฐานะคุณูปการของการเกิด “สิทธิของมนุษย์ของพลเมือง” (Right of Man and of the Citizen) ขึ้นในหลายส่วนของยุโรป และริเริ่มกระบวนการเปิดเสรีและประชาธิปไตยที่เป็นรากฐานอีกด้วย ทำให้เรื่องราวสงครามนโปเลียนถูกจดจำในฐานะความรุ่งโรจน์สำหรับคนฝรั่งเศส แต่ทว่ามันกลับทำให้หลายคนสับสน “เลือด หยาดเหงื่อ และน้ำตา” ของบรรดาทหารชั้นผู้น้อยที่เอาชีวิตแลกกับความรุ่งโรจน์นี้ ดังนั้น บันทึกความทรงจำของ Walter จึงมีความสำคัญที่จะช่วยเติมเต็มส่วนที่ขาดไปตรงนี้ผ่านการมองสงครามนโปเลียนที่มาจากมุมมองของทหารระดับล่าง ว่าพวกเขาเหล่านี้รู้สึกอย่างไรกับสงครามครั้งนี้⁸

ในส่วนของบันทึกความทรงจำของ Walter มีการเล่าถึงความยากลำบากของการเดินทางที่ไม่ค่อยได้หยุดพักเท่าไรนัก เพราะต้องคอยหวาดระแวงการโจมตีของข้าศึกตลอดเวลา นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับสภาพอากาศที่เลวร้าย อย่างฝนที่ตกไม่หยุด ทั้งนี้ ยังต้องเผชิญหน้ากับความหิวโหยจากการขาดแคลนอาหารอีกด้วย⁹ เรียกได้ว่าสภาพดังกล่าวทำให้ทหารระดับล่างหลายคนต้องทนทุกข์ทรมานอย่างหนัก ทั้งนี้ งานของ Walter ยังได้มีการเพิ่มเติมในส่วนของประสบการณ์ของทหารระดับล่างคนอื่นในสมรภูมิต่างกันด้วย ผ่านการรวบรวม “จดหมาย” ที่บรรดาทหารเหล่านี้ส่งกลับไปให้ครอบครัว

⁷ Jakob Walter, *The Diary of a Napoleonic Foot Soldier*, Edited and with an Introduction Marc Raeff (New York: Doubleday, 1991).

⁸ Ibid., p. xiii – xiv.

⁹ Ibid., p. 42 -43.

ด้วย ความน่าสนใจของจดหมายเหล่านี้ คือจุดร่วมที่บรรดาทหารเหล่านี้เขียนคล้ายกันในเรื่องอาหาร การกินและปัญหาการขาดแคลนอาหาร¹⁰ ซึ่งเป็นเรื่องที่ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้งในบันทึกความทรงจำ ของทหารญี่ปุ่นที่ได้กล่าวไปเมื่อข้างต้นเช่นกัน ผู้วิจัยมองว่าสิ่งนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นคน ธรรมดาในตัวตน เนื่องจากเรื่องอาหารการกินเป็นเรื่องเล่าทั่วไปที่ปรากฏในบทสนทนาของสามัญ ชนคนธรรมดา และเป็นความแตกต่างจากชุดเรื่องเล่าของทหารระดับสูงที่มักจะวนเวียนกับการแสดง ความกล้าหาญและความเสียสละ (ดูรายละเอียดภาพจำวีรบุรุษได้ในบทที่ 4) ควรกล่าวด้วยเช่นกันว่า ภาพคนธรรมดาอาจเป็นข้อตรงข้ามกับภาพวีรบุรุษสำหรับทหาร หรืออาจจะเป็นภาพจำที่เรียกในอีก ลักษณะหนึ่งว่า “Anti-Hero”¹¹ เพราะเป็นตัวตนที่ไม่มีคุณลักษณะของ “วีรบุรุษ”

สำหรับในวงวิชาการที่มีการศึกษาประเด็นเรื่องภาพจำคนธรรมดาในตัวตนนั้น พบว่ามีงาน บางชิ้นที่กล่าวถึงประเด็นนี้เช่นกัน อาทิ *In Buddha's Company: Thai Soldiers in the Vietnam War*¹² ของ Richard A. Ruth ที่ว่าทหารไทยในสงครามเวียดนาม โดย Ruth ใช้บท สัมภาษณ์ของบรรดาทหารผ่านศึกไทยเป็นหลักฐานชั้นต้นควบคู่กับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เพื่อ สรรวจว่าทหารไทยเหล่านี้ใช้ชีวิตท่ามกลางสมรภูมินี้อย่างไรบ้าง และปฏิสัมพันธ์กับทหารอเมริกัน รวมถึงชาวบ้านในพื้นที่เป็นเช่นไร ทั้งนี้ Ruth ยังได้แสดงให้เห็นถึงการประกอบสร้างภาพลักษณ์ วีรบุรุษในตัวตนของประเทศไทยในงานชิ้นนี้ด้วย เช่น ทหารไทยในสงครามเวียดนามได้รับการสรรเสริญ และมีการจัดพิธีศพสาธารณะเมื่อเสียชีวิตในหน้าที่อย่างเปิดเผย¹³ เพื่อให้ทหารเหล่านี้ถูกจดจำอย่างดี ในฐานะของวีรบุรุษสงคราม สำหรับภาพจำคนธรรมดาที่ได้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน คือ “แรงจูงใจ ในการเข้าร่วมสงคราม” ของบรรดาทหารไทยที่ไม่ได้ถูกจำกัดชุดคำอธิบายว่าต้องทำเพื่อชาติและ ต่อต้านคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียว Ruth ได้แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจในการสมัครไปรบของแต่ละคน แตกต่างกัน และในบางครั้งเหตุผลดังกล่าวก็เป็น “เรื่องธรรมดา” ที่ไม่ได้ซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็น ความ

¹⁰ เช่นในจดหมายของ วิลเฮล์ม ฟิกเนอร์ ที่เขียนส่งไปนพอกับแม่ ได้เล่าว่า ทางกองทัพมีอาหารไม่เพียง พอที่จะให้กับทหารทุกคน จนทำให้ในบางครั้ง ต้องยอมฆ่าสุนัขมาทำเป็นอาหารเพื่อประทังชีวิต เช่นเดียวกับ จดหมายของคุณเคล ที่เล่าว่า ของกินขาดแคลน ขนมปังที่ได้รับก็ค่อนข้างแฉะจนกินไม่ได้ หรือ เนื้อก็มีกลิ่นเหม็นโชย ออกมา แต่เพราะความหิวโหยอย่างหนักจึงต้องฝืนใจกินมัน อ้างใน Ibid., p.140 – 142.

¹¹ Anti-Hero มีการให้นิยามความหมายแบบกว้างๆเอาไว้ว่า เป็น ตัวละครหลักในละคร หนังสือ หรือ ภาพยนตร์ที่ไม่มีคุณสมบัติของวีรบุรุษแบบดั้งเดิม เช่น “ความกล้าหาญ” ใน Cambridge Dictionary; เข้าถึงข้อมูล วันที่ 7 เมษายน 2566, <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/antihero>.

¹² Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War* (Chiang Mai: Silkworm Books, 2012).

¹³ Ibid., p. 67.

ต้องการในการผจญภัยในสถานที่ใหม่ ๆ , ไปรบเพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้หญิง, หรือ เงินค่าตอบแทนมหาศาล¹⁴ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจส่วนบุคคลที่ทหารไทยได้แสดงออกมา ทำให้เห็นภาพคนธรรมดาในตัวตนมากขึ้น จากเดิมที่เหตุผลในการรบมักถูกตีกรอบว่าเป็นการอุทิศเพื่อชาติเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ งานของ Ruth ยังแสดงให้เห็นความกลัวในตัวตนด้วย ผ่านเรื่องราวของสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจอย่าง “พระเครื่อง” (ในประเด็นเรื่องความกลัวจะขอหยิบไปอภิปรายต่อในหัวข้อ 6.2)

*Soldier's Song: The Folklore of the Powerless*¹⁵ ของ Les Cleveland ก็นับได้ว่าเป็นงานอีกชิ้นที่เน้นไปที่เรื่องราวของทหารระดับล่างหรือบรรดาทหารที่มีพื้นเพจากคนธรรมดา และแสดงความเป็นคนธรรมดาให้เห็น โดยงานชิ้นนี้ว่าด้วยการศึกษา “เพลง” ที่บรรดาทหารขับร้องกันในช่วงสงคราม ตัวเพลงที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรดาทหารล้วนมีวัตถุประสงค์สำคัญหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความเป็นปึกแผ่น, การสร้างขวัญกำลังใจ, และลดความกลัว ซึ่งเพลงเหล่านี้ Cleveland ได้เสนอเอาไว้ว่าวัตถุประสงค์เหล่านี้มีนัยยะสำคัญที่แสดงถึงการต่อต้านของผู้ไร้พลัง ในการแสดงความไม่พอใจต่อบรรดาผู้ปกครองทั้งทางการเมืองและการทหาร¹⁶ การแสดงอารมณ์และความรู้สึกผ่านเพลง โดยเฉพาะการแสดงถึง “ความกลัว” ในตัวตนก็นับได้ว่าเป็นภาพจำคนธรรมดาอีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการแสดงออกถึงความกลัวเป็นสิ่งที่ขัดกับภาพจำวีรบุรุษที่มักจะถูกนำเสนอในตัวตน ทั้งนี้ การขับร้องเพลงในสนามรบก็ถือเป็นกิจวัตรประจำวันของคนธรรมดา

ควรกล่าวได้ว่า บันทึกความทรงจำของทหารที่เป็นคนธรรมดามีลักษณะคล้ายกับสารนิยายของสยุมภูพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นการที่ตัวสยุมภูไม่ใช่ทหารระดับสูงหรืออยู่ในระดับสั่งการแต่เป็นเพียงคนธรรมดาที่มาร่วมในสนามรบเพราะความต้องการส่วนตัว หรือ การที่สารนิยายของสยุมภูมักเล่าเรื่องชีวิตประจำวันของตนเองและบรรดาทหารรับจ้างไทยในลาวควบคู่ไปกับเรื่องราวการต่อสู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งชุดเรื่องเล่าเหล่านี้ไม่ได้มีความพิเศษแต่อย่างใด หากแต่เป็นกิจวัตรประจำวันทั่วไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมองว่า คือ “ภาพจำคนธรรมดา” ในส่วนของภาพจำคนธรรมดาที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยุมภู ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ คนธรรมดาผู้มีความโลภ, คนธรรมดาผู้มีความกลัว, และ คนธรรมดาผู้ถูกรอจับด้วยกิเลสตัณหา

¹⁴ Ibid., p. 14 - 15.

¹⁵ Les Cleveland, “Soldier's Song: The Folklore of the Powerless,” *New York Folklore* 11 (1985).

¹⁶ Ibid., pp. 1.

6.1 คนธรรมดาผู้มีความโลภ

ภาพความเป็นคนธรรมดาที่ปรากฏออกมาให้เห็นบ่อยที่สุดในสารนิยายของสยุมภู คือ “ความต้องการทางการเงิน” หรือการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งการไปรบเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว นับเป็นเรื่องปกติที่พบเห็นได้ทั่วไปในเรื่องเล่าของบรรดาทหารที่มีพื้นเพจากคนธรรมดา เช่น ในกรณีของทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนาม ก็เล่าว่าเหตุผลการไปรบเรื่องเงินค่าตอบแทนเป็นสิ่งที่ที่ไม่อาจปฏิเสธได้¹⁷ ในขณะที่หากเป็นชุดคำอธิบายจากภาครัฐกลับตัดเหตุผลเรื่องความต้องการทางการเงินไปโดยปริยายและเลือกจะเล่าว่าเป็นการอุทิศตนเพื่อประเทศชาติและต่อต้านคอมมิวนิสต์เพียงอย่างเดียว เรียกได้ว่าเป็นการแสดงให้เห็นแง่มุมของทหารเพียงแง่มุมเดียว¹⁸ เช่นเดียวกันภาพ “ความเป็นทหารรับจ้าง” แม้ว่าในบทที่ 4 ได้นำเสนอภาพวีรบุรุษเอาไว้ว่า ทหารไทยที่ไปรบในสงครามลับในลาว ไม่ใช่คนที่ไปรบเพราะเงินค่าจ้าง แต่เป็นวีรบุรุษที่กล้าหาญและอุทิศตนเพื่อสถาบันสำคัญของไทย แต่ถึงจะเป็นเช่นนั้นสยุมภูก็ไม่ได้ปฏิเสธเสียทีเดียวว่าสาเหตุหลักที่พวกตนไปรบคือการทำเพื่อความต้องการทางการเงิน ในทางกลับกันกลับนำเสนอความเป็นวีรบุรุษควบคู่ไปกับความต้องการเงินผ่านสารนิยายด้วยซ้ำไป ใน “สกายไลน์ เนินมรณะ” หนึ่งในสารนิยายตอนยาวอีกชุดของสยุมภู ก็แสดงให้เห็นถึงทัศนคติและความคิดของสยุมภูถึงสาเหตุการสมัครเข้าไปรบในลาวเอาไว้อย่างชัดเจน โดยสยุมภูได้ให้เหตุผลเอาไว้สองประการ ประการแรกคือ การไปรบเพื่อสกัดการรุกรานของลาวตามนโยบายดับไฟนอกบ้าน และ ประการที่สองคือ การทำเพื่อความต้องการทางการเงิน เพราะได้ทราบข่าวมาว่าทางสหรัฐฯจ่ายค่าตอบแทนที่มหาศาล

ที่พวกเราดันสะเออะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเขาด้วย มันจะมีดีอะไรเกิดขึ้นบ้าง? สำหรับอันนี้ผมขอตอบเสียเลย ไหน ๆ รัฐบาลก็เคยให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ไปแล้วว่า มีทหารรับจ้างชาวไทยอยู่ในสมรภูมิลาวถึง 15,000 ข้อแรก เรามีโอกาสออกไปยื่นเข้าศึกที่จะทะลักข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาก่อความยุ่งยากขึ้นภายในชายแดนประเทศเรา ก็เข้าทำงานกั้นรั้วนอกบ้านนั่นแหละครับ ข้อสอง เงินซีครับใครจะไม่ชอบบ้าง ไม่รู้ว่่าก็ร้อยล้านต่อก็ร้อยล้านที่ ซี.ไอ.เอ. ประเคนให้กับนายพลวังเปาและกองบัญชาการล่องแจ้งที่มีคนไทยเป็นผู้บริหารงาน¹⁹

¹⁷ Richard A. Ruth, In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War, P.15

¹⁸ ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเวียดนาม (ปทุมธานี: กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2541), หน้า 55.

¹⁹ สยุมภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า 165 - 166.

หรือใน ละเลงเลือดที่ภูเทือง สยุมภูอธิบายสาเหตุการมาเป็นทหารรับจ้างของบรรดาเพื่อนทหารไทยในลาวเอาไว้ว่า แต่ละคนต่างก็มีเหตุผลที่ต่างกันออกไป แต่หนึ่งในสาเหตุหลักของการมารับคือทำเพื่อเงินค่าจ้างนั่นเอง

อย่างว่านั่นแหละครับ ทหารรับจ้างคือพวกเดนตายจากทุกสารทิศ เดนคนจากทุกมุมโลก บางคนก็เคยเป็นอาชญากรที่หลบหนีจากคดีฉกรรจ์ของหน้าเมือง บางคนก็ผิดพลาดและผิดหวังจากความรักเนรเทศตัวเองออกจากวงสังคมนั้น...บางคนก็เป็นนักเสี่ยงโชคหวังเอาความร่ำรวยกลับบ้าน²⁰ [เน้นโดยผู้วิจัย]

ส่วนใหญ่ท้องเรื่องหลักในสารนิยายของสยุมภูแทบทุกชิ้น มักเป็นเรื่องของ “เงินค่าจ้าง” เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ในหลายภารกิจที่สยุมภูเล่าในงานเขียนของตนจะเริ่มต้นผ่านการที่ตัวละครนายจ้างอเมริกันมอบหมายภารกิจเสี่ยงตายให้กับสยุมภูแลกกับค่าตอบแทนมหาศาลที่เรียกว่า “โอเวอร์ไทม์” ซึ่งหมายถึงค่าตอบแทนที่สูงกว่าปกติ แม้ว่าในเรื่องตัวสยุมภูจะแสดงความไม่พอใจออกมาอย่างเปิดเผยว่าภารกิจที่ได้รับเสี่ยงอันตรายเกินไป แต่ในท้ายที่สุดสยุมภูก็เลือกจะรับภารกิจอยู่ดี เพราะค่าตอบแทนที่ได้คุ้มค่า เช่น ใน “ทหารรับจ้างเดนตาย” ที่เล่าถึงภารกิจที่ทางนายจ้างอเมริกันได้ให้สยุมภูนั่งเฮลิคอปเตอร์ไปสำรวจบริเวณเนินซิบร้า หลังปฏิบัติการทิ้งระเบิดใส่กองกำลังของเวียดนามเหนือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว ว่ามีข้าศึกเหลือรอดหรือไม่ ซึ่งภารกิจครั้งนี้ค่อนข้างเสี่ยงพอสมควร เพราะเป็นปฏิบัติการหลังการทิ้งระเบิดได้ไม่นาน จึงเป็นไปได้ว่าอาจมีกองกำลังข้าศึกหลงเหลืออยู่ ข้อสังเกตที่น่าสนใจในเรื่องคือ สยุมภูสามารถเลือกได้ว่าจะรับหรือปฏิเสธภารกิจเสี่ยงอันตรายนี้ได้

ทั้ง ๆ ที่เป็นการเสี่ยงอันตรายร้อยเปอร์เซ็นต์เต็มจากอำนาจปืนต่อสู้อากาศยานที่อาจจะหลงเหลืออยู่บ้าง แต่ผมก็ไม่ได้มีทางจะเสี่ยงภารกิจชิ้นนี้เสียแล้ว อันดับแรกก็คือคำสั่งจากเบื้องบน ซึ่งอันนี้พอมีทางจะเสี่ยงได้ ด้วยชั้นเชิงที่เคยเบียดไอ้กันเป็นประจำ แต่อันดับสองนี่สิครับ มันยั่วใจผมเหลือเกิน ก็ได้ “โอเวอร์ไทม์” ที่ทำให้ผมลืมหืม “ลืมหืมตาย” ไปชั่วขณะ ตกหลุมเงินดอลลาร์ของพวกมันไปอย่างง่ายดาย²¹

²⁰ สยุมภู ทศพล, *ละเลงเลือดที่ภูเทือง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518) หน้า 17.

²¹ สยุมภู ทศพล, *ทหารรับจ้างเดนตาย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 96 – 97.

สำหรับตัวละครนายจ้างอเมริกันในเรื่องส่วนใหญ่มักปรากฏผ่านตัวละครที่ชื่อ “นอร์แมน” ที่มักมาพร้อมกับภารกิจและคำตอบแทนมหาศาลให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยเสมอ ทั้งตัวสยุมภูเองและทหารรับจ้างไทยคนอื่น ในส่วนของตัวสยุมภูอาจจะเห็นชัดกว่า เช่น ใน กองพันปีศาจ เล่าถึงตัวละครบิกแมน เพิ่งกลับมาจากการสู้รบไม่นานนัก แต่นอร์แมนกลับเสนอภารกิจให้สยุมภูทำในทันที แม้สยุมภูอาจจะเห็นดเห็นน้อยไปบ้าง แต่พอได้รับรู้ถึงคำตอบแทนที่มหาศาล อาการเหนื่อยล้าก็หายไปทันที

เรื่องซี้ผิง...บิกแมน...ผมรู้ว่าคุณเป็นนักวิ่งที่เคยผ่านโอลิมปิกมาแล้ว...ระยะไม่ถึง 100 ม. แบบนี้ผมคิดว่าคงจะไม่มีปัญหาอะไรสำหรับคุณไม่ใช่หรือครับ...อ้อ...ถ้าคุณอยากจะได้เช็คเงินสดราคา 5000 ดอลลาร์ส่งจ่ายภายในหนึ่งสัปดาห์ล่ะก็กรุณามาพบผมด่วน ประโยคสุดท้ายของนอร์แมนทำให้หูตาของผมสว่างไสวขึ้นมาทันที...ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าและเหตุการณ์ที่น่าระทึกที่ผ่านมามาอย่างสด ๆ ร้อน ๆ ปลิดหายไปจากความทรงจำของผมในช่วงพริบตา²²

ในส่วนของทหารรับจ้างคนอื่นที่ไม่ใช่สยุมภูก็มีการใช้เงินค่าจ้างในการล่อลวงเช่นกัน ในวีรบุรุษเสือพราน ในฉากที่เล่าถึงตัวสยุมภูที่เพิ่งนั่งเครื่องบินลำเลียงมาถึงศูนย์บัญชาการล่องแจ้งได้ไม่นาน ระหว่างที่เครื่องกำลังลงจอด ที่ลานจอดเครื่องบินของสนามบินล่องแจ้งนั้น พบว่ามีวัตถุคล้ายกับระเบิดที่หลงเหลือจากการโจมตีของข้าศึกในพื้นที่รันเวย์สนามบิน ก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญกับการนำเครื่องบินลงอย่างมาก ดังนั้น “นอร์แมน” นายจ้างอเมริกันในเรื่องจึงออกคำสั่งพิเศษให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยว่าใครที่สามารถจัดการปัญหานี้ได้จะได้รับคำตอบแทนอย่างดี ผลปรากฏว่าได้เสียตอปรับที่ดีจากบรรดาทหารรับจ้างไทยเป็นอย่างมาก แต่ในท้ายที่สุดผู้ที่มาจัดการปัญหานี้คือผู้ซี้เข้าทางอากาศ (Forward Air Guide – FAG) เจ้าของรหัสว่า “ไวล์-บิลด์” นั่นเอง และหากอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์ของคุณวีระสตาร์ ได้ให้ข้อมูลเอาไว้ว่า ฉากที่ปรากฏในสารนิยายเล่มนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แม้จะไม่สามารถยืนยันได้ว่าตัวสยุมภูได้ประสบกับเหตุการณ์นี้จริงหรือไม่ก็ตาม²³ สำหรับชุดข้อมูลจากเอกสารที่เปิดเผยภายหลังเกี่ยวกับข้อมูลผู้ซี้เข้าทางอากาศเจ้าของรหัสว่า ไวล์-บิลด์

²² สยุมภู ทศพล, กองพันปีศาจ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2519), หน้า 10.

²³ ศนิโรจน์ ธรรมยศ, “สยุมภู ทศพล” ผู้เขียน “ดับรามสูตร” คือใคร? บิกแมนมีจริงหรือไม่? โดยคุณวีระสตาร์ FAG ตัวจริงในลาว,” Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s> สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2564

(Wild Bill) หรือมีจริงว่า วิบูลย์ สุวรรณรงค์ (Viboon Suwannong)²⁴ ว่ามีโอกาสอย่างน้อยแค่ไหนที่จะพบเจอกับสยุมภูตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสารนิยาย ผู้วิจัยมองว่ามีความเป็นไปได้อยู่พอสมควร เพราะจากรายงานมีการบันทึกภายหลังจากที่ฝ่ายโลกเสรีสูญเสียพื้นที่ทุ่งไหหินใน พ.ศ.2514 ตัวไวล์บิลด์ก็ได้กลับมาประจำการที่ Boudier Control หรือศูนย์บัญชาการหลักของฝ่ายไทยในพื้นที่ลาว ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ.2515²⁵ หมายความว่าเวลาที่ตัวไวล์บิลด์วนเวียนอยู่ในพื้นที่ล่องแจ้งช่วงเดือนมกราคมก็มีโอกาสที่จะเจอสยุมภู เพราะกองพัน 616 ที่สยุมภูสังกัดอยู่จะต้องเข้ามาล่องแจ้งในปลายเดือนธันวาคมจนถึงช่วงต้นเดือนมกราคมก่อนจะย้ายไปที่อื่น²⁶ ในส่วนของการเทียบเคียงระหว่างเหตุการณ์ในสารนิยายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงดูรายละเอียดได้ในบทที่ 3

ไวล์-บิลด์ จากนอร์แมน เหลืออีก 10 นาที เครื่องจะลงพื้น ขณะนี้ผ่าน “นาซู” มาแล้ว ขอให้แก้ปัญหาโดยเร็วที่สุด เบนเดอร์-คอนโทรลจะจ่ายเงินให้ก็ได้ที่สามารถทำให้ลูก เด็ก้า-82 ลูกนั้นหลุดออกไปจากรันเวย์พร้อมกับทำลายมันเสียด้วย...หนึ่งพันดอลลาร์จะเป็นของวีรบุรุษผู้นั้นทันที...²⁷

แม้ว่าเนื้อหาในสารนิยายของสยุมภูมักจะดำเนินเรื่องด้วยการที่ ตัวละครนายจ้างอเมริกันจะล่อลวงบรรดาทหารรับจ้างและมอบภารกิจเพื่อแลกกับค่าตอบแทน แต่ทว่าก็พบว่ามีการฉ้อโกงที่เงินค่าตอบแทนจะถูกตัวทหารรับจ้างไทยเรียกร้องเช่นเดียวกัน เช่นใน วันซโลมเลือด มีการเล่าถึงฉากที่สยุมภูสามารถทำลายรถถังข้าศึกได้สำเร็จ สร้างความประหลาดใจให้กับนอร์แมน ทำให้ทางนอร์แมนต้องรีบวิหุไปถามข้อมูลโดยด่วน และได้ขอให้ทางนอร์แมนเตรียมเงินรางวัลเป็นค่าตอบแทนที่ทำลายรถถังลงได้สองคัน

“บีกแมนจากนอร์แมน เหตุการณ์เป็นยังไงบ้างไม่เห็นคุณรายงานให้ผมทราบเลย ผมรู้แต่ว่าคุณทำลายรถถังได้ แต่ผมไม่รู้รายละเอียดมากนัก”

²⁴Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). P.107.

²⁵James E. Parker Jr, *Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos* (London: Casemate Publisher, 2019), p. 197.

²⁶ศนิโรจน์ ธรรมยศ, *บันทึกลับนักรบนิรนาม 333* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โนเบิลบุ๊กส์, 2565), หน้า 287.

²⁷สยุมภู ทศพล, *วีรบุรุษเสือพราน* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 19 – 20.

“ผมเพิ่งกลับลงมาจากเส้นทางบนยอดเนินกับผู้กองวิเศษและทหารอีก 15 คน ทุก ๆ คนเป็นคนทำลายรถถัง ไม่ใช่ผมคนเดียว พรุ่งนี้เช้าผมจะบินไปรายงานรายละเอียดด้วยตัวเอง แล้วก็โปรดเตรียมเงิน 1500 ดอลลาร์ อันเป็นรางวัลในการล่ารถถัง 2 คัน เอาไว้ให้ด้วย”²⁸

ภาพของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวเมื่อมีความต้องการในเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกับผลประโยชน์ทางการเงิน ทำให้หลายครั้งบรรดาทหารเหล่านี้เลือกกระทำการที่ผิดศีลธรรมอันดีงาม อย่างเช่น “ขโมย” อีกด้วย ในสารนิยายของสุมภูได้มีการนำเสนอเรื่องนี้เช่นกัน ในเล่ม สกายไลน์ เนินมรณะ ในฉากภายหลังจากที่พื้นที่ล่องแจ้งถูกโจมตีจากฝ่ายข้าศึกจนทำให้ชาวม้งที่ตั้งบ้านเรือนอาศัยในพื้นที่ดังกล่าวต้องอพยพหนีภัยสงครามออกไป ส่งผลให้หมู่บ้านเหลือเพียงความว่างเปล่า เป็นการเปิดโอกาสให้บรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มหนึ่งได้เข้าไปปล้นของมีค่า

ที่ไหนได้ พอพวกผมเข้าไปเคลียร์สนามบิน อุปกรณ์การรบที่รอดจากแรงระเบิดถูกขโมยไปจนหมดสิ้น ปืนพก.45 เท่าที่ผมทราบ ประมาณ 100 กระบอกล่องหนไปอย่างไม่มีร่องรอย ชุดเครื่องแบบสนาม ผ่าตัดที่ถูกขโมยเกลี้ยง การขโมยได้แผ้วถ่างออกไปอย่างรวดเร็ว ตลาดล่องแจ้งถูกพวกทหารรับจ้างที่สังกัด บก. ส่วนหลังของกองพันรับจ้างกองพันต่าง ๆ ถือ M.16 ต่อกันเข้าจัดแจะรื้อคั่นของชาวบ้านที่พากันละทิ้งบ้านช่องหลบภัยจากแรงระเบิดขึ้นไปหลบซ่อนอยู่บนภูเขา²⁹

นอกเหนือไปจาก “เงินค่าตอบแทน” ที่ได้รับ สิ่งที่ทางนายจ้างอเมริกันและทหารไทยระดับบังคับบัญชาใช้ในการล่อลวงให้บรรดาทหารรับจ้างไทยในเรื่องทำภารกิจเสี่ยงอันตรายได้ คือ “การอนุญาตวันพักผ่อน”³⁰ ให้กับบรรดาทหารรับจ้าง โดยในสารนิยายของสุมภู แทบจะปรากฏคู่ขนาน

²⁸ สุมภู ทศพล, **วันชโลมเลือด** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2519), หน้า 4.

²⁹ สุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1**, หน้า 61.

³⁰ ในบันทึกความทรงจำของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ ก็เล่าในทำนองเดียวกันว่าทหารเสือพรานได้รับวันพักผ่อนเป็นรางวัลเช่นเดียวกับเงินค่าตอบแทน โดยพันเอกเล่าว่า “ผมพวกได้รับอนุมัติให้พักผ่อนได้เป็นกรณีพิเศษแทนที่จะเป็นการได้พักตามวงรอบคือ 3 เดือนตามกำหนดก็เพื่อเป็นสิ่งตอบแทนในการปฏิบัติภารกิจจากล่องแจ้งเมื่อคราวที่แล้ว ทุกคนมีความสุขสำราญกันถ้วนหน้า พอได้รับอิสระก็บินเหมือนนกถูกปล่อยออกจากกรง แต่พอถึงวันกำหนดกลับเข้าค่ายทุกคนก็มีอาการป้อแป้เหมือนหุ่นยนต์ที่ต้องไหลานกว่าจะกลับเข้าค่ายกันหมดก็กินเวลาไป 2-

กับเงินค่าตอบแทน เรียกได้ว่าเป็นสิ่งที่มีอำนาจในการต่อรองค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะการมารบในสงครามของบรรดาทหารรับจ้างไม่อาจทราบได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อไร และมีโอกาสจะตายได้ทุกเมื่อ จึงอนุมานต่อได้ว่าบรรดาทหารรับจ้างไทยในลาวตกอยู่ในสภาวะเครียดพอสมควร ดังนั้น การหยุดพักผ่อนจึงถือเป็นสิ่งที่จะบรรเทาความเหนื่อยล้าเหล่านี้ลงได้ การอนุญาตให้มีวันพักผ่อนจึงมีคุณค่าเช่นเดียวกับเงินค่าตอบแทน

ยกตัวอย่างเช่น ใน ชุมทางคนกล้าตาย ที่เล่าถึงการหลบหนีของกองพัน 616 จากการหลบหนีทหารเวียดนามเหนือ หลังจากเนินสกายไลน์แตก แต่ระหว่างทางตัวสุมภูไม่สามารถติดต่อกับศูนย์บัญชาการหลักได้ เพราะวิทยุสื่อสารที่ได้รับมาคุณภาพแย่ จนกระทั่งเมื่อวิทยุใช้งานได้แล้ว สุมภูจึงด่านอร์แมนอย่างหนัก และเชื่อว่าตนจะลาออก ทำให้นอร์แมนที่ร้อนรนใจต้องรีบมอบข้อเสนอว่าจะอนุญาตให้สุมภูพักผ่อน 3 วัน พร้อมกับจะจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นอย่างดี

บิกแมน...บิกแมน...บิกแมน ผมอนุมัติให้พักผ่อน 3 วัน พร้อมด้วยโอเวอร์-ไทมส์ 1,500 ดอลลาร์ ได้ยินไหมบิกแมน นี่นอร์แมนพูด...ตอนเที่ยงพบกันที่สนามบินนาชู³¹

ในสารนิยายตอนยาวชุด “สงครามผืนที่ภูหินตั้ง” ว่าด้วยเรื่องราวของสุมภูที่ได้รับการกิจเสี่ยงตายจากนอร์แมนให้เข้าไปตรวจสอบสวนผืนที่มีชาวแม้วดูแลอยู่ โดยสวนผืนนี้เป็นของซี.ไอ.เอ. ที่ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง แต่ทว่าหมู่บ้านชาวแม้วที่ว่างกลับขาดการติดต่อไป ในตอนแรกสุมภูมีท่าทีจะปฏิเสธแต่พอทางนอร์แมนได้ยื่นข้อเสนอว่าจะให้เงินตอบแทนพร้อมกับวันลาพัก ท่าทีของสุมภูก็ได้เปลี่ยนไปในทันที พร้อมรับการกิจแต่โดยดี

โอเวอร์ไทม์ วันละ 35 เหรียญสหรัฐ เงินเดือนต่างหาก พักผ่อนสองสัปดาห์ โอเค “ผมรีบคำนวณออกมาเป็นเงินไทยอย่างรวดเร็ว วันละเจ็ดร้อยบาท หนึ่งเดือนก็ซัดเข้าไปตั้งสองหมื่นกว่า แลผมได้พักผ่อนพิเศษอีกตั้งสองอาทิตย์ เป็นยังไงก็เป็นกันวะ ผมคิดอยู่ในใจ”³²

3 วัน” หรือ “ตามที่ ผบ.พัน. ได้รับคำสั่งจาก บก.สิงหะว่าจะต้องทำการเข้าตียอดเนิน CW อีกครั้ง เพราะการเข้าตีล้มเหลวมาแล้วถึง 3 ครั้ง แต่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ว่า หากยึดได้จะขอรางวัลให้ผู้ทำการยึดคนละ 5,000 บาท และจะให้ลาพักผ่อนคนละ 10 วัน หลังจากยึดที่หมายได้แล้ว” ใน บัญจร ชวาลศิลป์, **บิชี-602 กองพันไม่แพ้ จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2566). หน้า 71, 107.

³¹สุมภู ทศพล, **ชุมทางคนกล้าตาย** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 29.

³²สุมภู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่ม 1**, หน้า 11.

สำหรับประเด็นเรื่อง “ค่าตอบแทน” ให้กับทหารรับจ้างไทยนั้นเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปภายหลังจากที่สงครามสิ้นสุดลง ว่าทางสหรัฐอเมริกาจะให้การสนับสนุนทุกอย่างแก่ฝ่ายไทยในสงครามลาว โดยเฉพาะเงินเบี้ยเลี้ยง³³ ซึ่งสอดคล้องกับที่স্যุมภูมั่งจะเล่าว่าได้เงินตอบแทนเป็นเงินสด “ดอลลาร์” แต่ในสูจิบัตรงานสังสรรค์ของสมาคมนักเรียนนาม 333 ได้มีการกล่าวถึงเงินเดือนทหารในลาวเอาไว้เช่นกัน ซึ่งระบุว่าภายหลังจากความสำเร็จของทหารเสือพรานในยุทธการห้วยทราย พล.ต.อ. วิชาญ ยะสวัสดิ์ หรือเจ้าของรหัส เทพ 333 ได้เขียนหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรมายังฐานให้มีการปรับเงินเดือนทหาร โดยพลทหารได้ 1,500 บาท/เดือน นายสิบ 2,000 บาท/เดือน จ่า 2,500 บาท/เดือน นายทหาร 3,000 บาท/เดือน เบี้ยเลี้ยงสนามวันละ 20 บาท ตัดค่าอาหารเท่าเดิมวันละ 15 บาท/นายตายได้ 100,000 บาท โบนัสปีละ 8,000 บาท/คน³⁴ หากอ้างอิงจากข้อมูลในสูจิบัตรงานสังสรรค์สันนิษฐานว่าสำหรับพลเรือนที่สมัครเป็นทหารรับจ้างอาจได้รับค่าตอบแทนในส่วนของพลทหารเท่านั้น แต่ที่น่าสนใจและชวนให้ถกเถียงต่อคือ ในขณะที่ทหารประจำการที่ลาออกจากราชการทหารก่อนจะสมัครมารบในฐานะทหารรับจ้างจึงเป็นไปได้ว่ายังคงมี “ยศตำแหน่ง” ทางทหารอยู่เหมือนเดิม และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจก็สามารถกลับมารับตำแหน่งเดิมได้ ทหารรับจ้างบางคนที่พื้นเพเดิมเป็นพลเรือนนั้น เมื่อกลับจากการไปรบในลาวก็อาจไม่ได้รับโอกาสตรงนี้และอาจตกงานด้วยซ้ำไป เพราะไม่มีงานประจำมารับ ด้วยเหตุนี้ทำให้স্যุมภูมั่งได้มีการกล่าวพาดพิงถึงทหารประจำการในคราบทหารรับจ้างเอาไว้ในสารนิยายของตนเช่นกันว่า “สงครามลาวสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้กับ “เจ้านาย” บางคนอย่างล้นเหลือ เอ! นีผมซึกจะพูดมากไปจนเฉียดตารางเข้าไปทุกทีแล้วครับ...”³⁵

ข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่ง ภายหลังจากที่สงครามในลาวสิ้นสุดเป็นระยะเวลาหลายปี คือ การที่บรรดาทหารไทยในยุคหลังพยายามออกมาให้การปฏิเสธว่า ทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิลาวไม่ควรจะถูกเรียกว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” เพราะพวกเขาเหล่านี้รบเพื่อประเทศชาติและเชื่อว่าทฤษฎี

³³สายหยุด เกิดผล, **สงครามลับในลาว Secret War in Laos** (กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์, 2562), หน้า 98.

³⁴สมาคมนักเรียนนาม 333, **สูจิบัตรงานสังสรรค์สมาคมนักเรียนนาม 333 4 เมษายน 2547** (ม.ป.ท, 2547), หน้า 43.

³⁵স্যุมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1**, หน้า 166. ในฉบับรวมเล่มของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ได้มีการตัดคำว่า “เจ้านาย” ออก และเปลี่ยนรูปประโยคใหม่เป็น “สงครามลาวสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้กับ “คนบางคน” อย่างล้นเหลือ และในทำนองเดียวกันสงครามก็สร้างหายนะให้กับชีวิตอาสาสมัครชาวไทยล้มหายตายจากลงไปมิใช่น้อย” ใน สยามภู ทศพล, **กองพันมรณะ (ฉบับสมบูรณ์)** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2518), หน้า 165.

โดมิโนในช่วงสงครามเย็นเป็นความจริง ดังจะเห็นได้จาก หนังสือประวัติศาสตร์การทหารของพลเอก บัญชร ขวาลศิลป์ เรื่อง 2503 สงครามลับ สงครามลาว ได้มีการให้เหตุผลในประเด็นนี้เอาไว้ “พวก เขามีได้รบเพื่ออเมริกา พวกเขามีได้รบเพื่อราชอาณาจักรลาว แต่พวกเขารบเพื่อแผ่นดินเกิด – ประเทศไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเขา พวกเขาเป็นนักรบนิรนามแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว... พวกเขาไม่ใช่ “ทหารรับจ้าง” ที่ต้องรับใช้ “ผู้ว่าจ้าง” พวกเขาคือ “นักรบนิรนาม” ที่รบเพื่อปกป้อง แผ่นดินไทยให้รอดพ้นจากเงื้อมมือคอมมิวนิสต์”³⁶ หรือกระทั่งในบันทึกความทรงจำของพลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์ ได้หยิบเอาคำพูดของพล.ต.อ. วิฑูรย์ ยะสวัสดิ์มาเล่าในหนังสือของตนเช่นกันว่า **ภารกิจ ของพวกเขาไม่ใช่ “ทหารรับจ้าง” เพราะไม่ใช่จะได้เงินเดือนมากมาย แต่มันเป็นภารกิจ เพื่อ ปกป้องประเทศที่จำเป็นต้องไปเปิดสงครามนอกแบบเป็นกันชน**³⁷

อย่างไรก็ตาม อย่างที่ได้เสนอเอาไว้ในบทนำว่าด้วยนิยามของทหารรับจ้าง ทหารไทยที่ไปรบ ในลาวสามารถถูกนับได้ว่าเป็น “ทหารรับจ้าง” ได้เช่นเดียวกัน หากมองเฉพาะคุณลักษณะของการ สมัครไปรบเพื่อค่าตอบแทนทางการเงิน แต่ในขณะเดียวกันสามารถมองว่าไม่ได้ไปเพื่อเป็นทหาร รับจ้างได้เช่นกัน เพราะอย่างที่บัญชาได้เสนอ คือ การไปรบของทหารไทยในลาว มีเรื่องของการทำ เพื่อมาตุภูมิเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น ทหารไทยในลาวจึงสามารถมองได้หลายแบบ ทั้งเป็นและไม่เป็น ทหารรับจ้างก็ได้ ทั้งนี้ ตัวละครทหารรับจ้างที่ปรากฏในสารนิยายของสยมภู มีความเป็น Anti - Hero เช่นเดียวกับความเป็นวีรบุรุษ (Hero) เพราะในบางครั้งแม้ทหารรับจ้างเหล่านี้จะมีความกล้าหาญและ เสียสละตนเพื่อประเทศชาติ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นการรบเพื่อเงินค่าตอบแทนเช่นกันและมีความ กลัวตายเช่นกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6.2 คนธรรมดาผู้มีความกล้า

นอกเหนือไปจากความต้องการทางการเงิน สยมภูยังได้เสนอต่อไปด้วยว่าทั้งตนเองและทหารรับจ้าง ในสมรภูมิลาวบางครั้งไม่ได้มีความกล้าหาญหรือเสียสละเสมอไป แต่ก็มีความรักตัวกลัวตายหรือซี ขลาดตาขาว เมื่อเผชิญกับสถานการณ์อันตรายก็พร้อมละทิ้งหน้าที่และหนีเอาตัวรอดก่อน ควรกล่าว ได้เช่นกันว่า “ความกลัว” เป็นข้อตรงข้ามกับ “ความกล้าหาญ” ซึ่งโดยส่วนใหญ่อาชีพทหารนั้นมักผูก ติดกับภาพจำวีรบุรุษ ดังนั้น การแสดงถึง “ความกลัว” ในตัวทหารจึงเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยปรากฏให้เห็น

³⁶บัญชา ขวาลศิลป์, 2503 สงครามลับ สงครามลาว (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2565), หน้า 380.

³⁷ สวัสดิ์ ช่อนกลิ่น, “บ๊ิกเลื่อ” Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติ และราชบัลลังก์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2550), หน้า 208.

เท่าไรนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับหนังสือหรือบันทึกความทรงจำของทหาร แต่ทว่าในงานเขียนของ สยามภูกลับนำเสนอสิ่งเหล่านี้ราวกับเป็นเรื่องปกติ หรือ ควรกล่าวได้ว่าทหารรับจ้างในสารนิยายของ สยามภูมีความเป็น Anti – Hero Soldier ก็ว่าได้ เช่น ใน “สกายไลน์ - เนินมรณะ” (หรือเนื้อหาในตอน ล่องแจ้ง...เนินมรณะ สำนักพิมพ์บรรณกิจ) เล่าถึงฉากภายหลังการปะทะระหว่างฝ่ายทหารรับจ้างไทยและทหารเวียดนามเหนือ ณ พื้นที่ข้าทอง ซึ่งโดยปกติสำหรับฝ่ายไทยเมื่อเสร็จสิ้นการสู้รบ จะต้องเดินทางกลับสู่กองบัญชาการเพื่อรายงานผลการสู้รบ แต่ทว่าก็มีทหารรับจ้างไทยบางกลุ่มที่เลือกจะไม่กลับไปยังกองบัญชาการ ซ้ำยังได้วางแผนที่จะหลบหนีกลับชายแดนไทยอีกด้วย เพราะกลัวว่าจะต้องไปเสี่ยงอันตรายมากยิ่งขึ้น

ตามปกติแล้ว ทหารรับจ้างทุกคนที่ถอนตัวจากฐานบังคับการ จะต้องมุ่งหน้ากลับไปยังกองบัญชาการส่วนหลักซึ่งตั้งอยู่ ณ เมืองล่องแจ้ง ทั้งนี้เพื่อรายงานตัวอันเป็นผลสรุปยอดเสียหายของกองพันดังกล่าวนั้นด้วย ของมันรู้ ๆ กันอยู่แล้ว ขึ้นตันทุรงกลับไป หน่วยเหนือก็จะต้องรวบรวมกำลังพลส่งขึ้นไปปะทะกับข้าศึกอีก รอดตายกลับมาหยก ๆ ไม่มีใครยอมรับ ทหารรับจ้างบางคนพร้อมด้วยอาวุธครบมือพากันบุกป่าข้ามแม่น้ำจิม หวังจะไปถึงชายแม่น้ำโขงให้จงได้ ความคิดของพวกเขาเหล่านี้ก็คือหวังจะเล็ดลอดข้ามแม่น้ำโขง หนีกลับประเทศไทยนั่นเอง³⁸

ในเล่ม เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม ก็มีสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสกายไลน์เนินมรณะ³⁹ โดยเลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม เล่าถึงการหลบหนีของทหารเสือพราน กองพัน 616 ที่ถอนกำลังออกจากเนินชาร์ลี - ชาร์ลี (หนึ่งในพื้นที่เนินสกายไลน์) หลังสูญเสียพื้นที่ดังกล่าวให้กับทหารเวียดนามเหนือ ระหว่างทางที่กำลังถอนกำลังกลับพื้นที่ล่องแจ้ง ทางกองบัญชาการกลับออกคำสั่งให้กลับไปสู่อุจ จนเป็นเหตุให้กองพัน 616 ชัดคำสั่งและวางแผนหลบหนีกลับประเทศไทย เป็นเหตุให้สยามภูต้องกลับไปตามทหารกองพันนี้⁴⁰ ซึ่งเหตุการณ์ในเล่มนี้แสดงให้เห็นว่า ในบางครั้งทหารรับจ้างก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำสั่งเสมอไป และให้ความสำคัญกับชีวิตตนเองมาเป็นอันดับแรกก่อนนั่นเอง

³⁸ สยามภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1, หน้า 2.

³⁹ ในสกายไลน์ เนินมรณะ เล่าถึงการหลบหนีของทหารรับจ้างไทยที่แตกทัพจากสนามบินข้าทอง ในขณะที่เนื้อหาเล่ม เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม เล่าถึง การหลบหนีของทหารรับจ้างกองพัน 616 บนเนินชาร์ลี - ชาร์ลี สกายไลน์วัน (1)

⁴⁰ สยามภู ทศพล, เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำจิม (กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2518).

ไม่ใช่แต่เพียงทหารรับจ้างระดับล่างเท่านั้นที่ถูกนำเสนอว่ามีความรักตัวกลัวตาย สยุมภูยังได้นำเสนอว่าทหารไทยระดับบังคับบัญชาเองก็มีสภาพไม่ต่างกัน ใน “สกายไลน์ เนินมรรณะ” เล่าถึงตัวละคร ส.อ.พรศักดิ์ ซึ่งคาดว่าเป็นทหารไทยระดับสั่งการ ได้หนีตายเอาตัวรอดและทิ้งลูกน้องให้เผชิญชะตากรรมเพียงลำพัง เพราะสถานการณ์รบในขณะนั้นค่อนข้างวิกฤตและฝ่ายไทยกำลังตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ

‘ส.อ. พรศักดิ์’ ผู้เคยผ่านสมรภูมิลาวมาแล้ว 3 ครั้ง และก็หนีกลับทุกครั้ง และครั้งที่สี่ก็โชว์ฟอร์ม ด้วยการวิ่งหนีอย่างป่าราบ ทิ้งทั้งปืนทั้งลูกน้องอย่างไม่ใยดี ท่ามกลางเสียงตะโกนด่าของกลุ่มทหารรับจ้างที่มองเห็นเหตุการณ์อยู่รอบด้าน สถานการณ์ของกองร้อยที่หนึ่ง ตกอยู่ในภาวะที่ถูกบีบให้ถอนตัวจากอำนาจการยิงที่รุนแรงของอาวุธหนักข้าศึกแล้ว⁴¹

สำหรับตัวสยุมภูเองก็ยอมรับอย่างเปิดเผยว่าความซี้ซลาดตาขาวหรือความกลัวตายไม่ใช่เรื่องแปลก โดยตนเองเมื่อเจอสถานการณ์ที่อันตรายก็พร้อมหนีเอาตัวรอดเพื่อรักษาชีวิต ซึ่งเป็นสาเหตุว่าทำไมตนถึงรอดตายกลับมาจากสงครามได้ โดยบทสัมภาษณ์ของสยุมภูใน พ.ศ.2520 ได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจน ที่ตนรอดตายจากสมรภูมิดังกล่าวได้หลายครั้ง ไม่ใช่เพราะว่าตนเก่ง แต่เป็นเพราะตนนั้นซี้ซลาด และเป็นนักวิ่ง สยุมภูเล่าว่าเคยมีเหตุการณ์ที่ข้าศึกเข้ามาโจมตีหน่วยของตน วันนั้นทหารรับจ้างจาก 448 คน เหลือรอด 53 คน ซึ่งตนเองก็เป็นหนึ่งในผู้รอดชีวิต แต่ที่รอดชีวิตเนี่ยเพราะตนนั้นได้วิ่งหนีสุดชีวิตนั่นเอง⁴² และในบทสัมภาษณ์เดียวกันตัวสยุมภูก็ได้เน้นย้ำถึงเรื่องนี้ผ่านคำถามเรื่องแนวการเขียนของตนว่า “เรื่องผจญภัยของผมนั้นเป็นความจริงคือผมไม่ได้สร้างมันขึ้นมาเลย บางทีมีตัวจริงทั้งนั้นพระเอกของผมนั้นก็ไม่มีแก่ คุณเห็นใช่ไหม ถึงเวลาเป็นวินัยัน...”⁴³ การออกมายอมรับอย่างเปิดเผยของสยุมภูในประเด็นเรื่องความกลัวตายและหนีเอาตัวรอดปรากฏในสารนิยายของตนเช่นกัน อาทิใน สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 5 ก็ได้มีพูดถึงเรื่องนี้เอาไว้ดังนี้

⁴¹สยุมภู ทศพล, สกายไลน์ เนินมรรณะ เล่มที่ 1, หน้า 205.

⁴²กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอ๊ณฑะผมขาดข้างหนึ่ง,” โลกหนังสือ 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 42.

⁴³เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

ทุกวันนี้เท่าที่มีชีวิตรอดกลับมาได้ก็เพราะความซื่อสัตย์ของพวกเขาค่ะ เวลาดกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินทุกทีไร มีโอกาสเหมาะ ๆ บิ๊กแมนเป็นต้องอาศัยหลวงพ่อก้อยวิงหนีป่าราบทุกที นี่แหละครับคือความจริงที่ผมกล้าเปิดเผย⁴⁴

สภาวะความกลัวที่เกิดขึ้นในตัวทหารรับจ้างไทยที่ต้องใช้ชีวิตในสมรภูมียังเป็นแรงขับเคลื่อนที่ผลักดันให้ทหารรับจ้างไทยบางคนต้องก่อการบางอย่างที่อันตรายต่อพวกเดียวกันอีกด้วย ใน “นักรบรับจ้าง” มีการเล่าถึงเหตุการณ์ปล้นจี้เครื่องบินของทหารรับจ้างไทยบางกลุ่มที่ต้องการหลบหนีกลับประเทศไทย ซึ่งทหารไทยกลุ่มนี้สามารถปล้นเครื่องบินได้สำเร็จ แต่ในท้ายที่สุดก็โดนจับตอนเครื่องลงที่อุดรธานี ในบันทึกความทรงจำของชาลี คเชนทร์ อดีตทหารไทยในลาวได้เปิดเผยเอาไว้ภายหลังเช่นกันว่าเหตุการณ์ปล้นเครื่องบินของทหารรับจ้างไทยในลาวเป็นเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงมาก่อน แต่ทหารกลุ่มนี้กระทำไม่สำเร็จเพราะมีคนมาช่วยเกลี้ยมกล่อมจนเปลี่ยนใจ⁴⁵ สำหรับสาเหตุหลักที่ทหารกลุ่มนี้กระทำการดังกล่าว เพราะหวาดกลัวต่อข่าวเรื่องการบุกครั้งใหญ่ของทหารเวียดนามเหนือ หลังจากยึดทุ่งไหหินได้ ดังจะเห็นได้จากบทบรรยายของสยมภูในส่วนนี้ว่า

ทหารรับจ้างที่อาจหาญเข้ายึดเครื่องบิน ส่วนมากเป็นทหารเดนตายที่เพิ่งแตกจากทุ่งไหหินและสนามบินฆ่าทองทั้งสิ้น ภาพหลอนของเหตุการณ์นองเลือดยังตราตรึงความรู้สึกอยู่ตลอดเวลา ร่างของเพื่อนฝูงที่โดนทหารเวียดนามเหนือบุกเข้าสังหารในขณะที่ยกมือยอมแพ้ บีบคั้นอารมณ์จนทหารรับจ้างบางคนต้องวิกลจริตไปเลยก็มี เมื่อทราบข่าว กองพันทหารเวียดนามเหนือจะรวบรวมกำลังพลเข้าโจมตีเมืองล่องแจ้ง ขวัญที่กำลังเข้มแข็งอยู่แล้วก็ขาดผิงลงทันที⁴⁶

ในส่วนของสาเหตุที่มีส่วนช่วยสร้างสภาวะความกลัวให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยกลุ่มนี้ก่อการปล้นเครื่องบินเพื่อหลบหนีในเล่ม นักรบรับจ้าง นั้น ส่วนหนึ่งมาจากกลยุทธ์การกดดันของฝ่ายทหารเวียดนามเหนือภายหลังจากยึดพื้นที่ทุ่งไหหินที่ได้ไปรบไปปลิวโฆษณาชวนเชื่อทางอากาศว่ากำลังมีแผนการบุกตีพื้นที่ล่องแจ้งในไม่ช้า หากยอมจำนนหรือยอมแพ้ก็จะไว้ชีวิต ข้อสังเกตที่น่าสนใจ

⁴⁴ สยมภู ทศพล, **สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 5** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ), หน้า 604.

⁴⁵ ชาลี คเชนทร์, **วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน**, หน้า 104 – 105.

⁴⁶ สยมภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรบรับจ้าง** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 65.

คือจากเอกสารที่มีการเปิดเผยในภายหลังพบว่ากลยุทธ์แจกใบปลิวที่เกิดขึ้นในสมรภูมิสงครามลับลาว มีเค้าโครงจากเรื่องจริง ซึ่งมีการแจกใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อทั้งฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายคอมมิวนิสต์ ทว่าหลักฐานที่ยังคงหลงเหลืออยู่ของใบปลิวดังกล่าวมีเพียงใบปลิวของฝ่ายโลกเสรีเท่านั้น เพราะจากบันทึกความทรงจำของกุสินได้เล่าว่า หากเก็บใบปลิวโฆษณาชวนเชื่อของฝ่ายเวียดนามเหนือได้จะต้องทำลายทิ้งทันที⁴⁷ กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ใบปลิวดังกล่าวสร้างความหวาดผวให้กับฝ่ายโลกเสรีในล่องแจ้งอย่างมากแม้ว่าทางฝ่ายเวียดนามเหนือจะมีการใส่ภาพโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นปฏิบัติกับเชลยศึกชาวไทยเป็นอย่างดีก็ตาม

หลังจากตรวจการอยู่ชั่วคราว ทางฐานปฏิบัติการของกองพันทหารรับจ้างที่ตั้งอยู่บนเนินสกายไลน์ต่างพากันรายงานเข้า บก.ล่องแจ้งกันให้แซดไปหมด จากการประเมินข่าว ผมพอจะสรุปได้ว่าทหารเวียดนามเหนือใช้กระดาษใบปลิวอัดแน่นในลูกปืนแบบ ‘ค.82’ แล้วตั้งจำนวนลูกปืนแบบ “ยิงแตกอากาศ” ยิ่งเข้ามาแตกเหนือเมืองล่องแจ้ง กระดาษที่โฆษณาชวนเชื่อและขู่วิวของทหารเวียดนามเหนือก็เลยปลิวว่อนไปทั่วอาณาบริเวณ ไม่ถึงครึ่งชั่วโมง กระดาษใบปลิวดังกล่าวก็ถูกนำเสนอสู่ผู้บัญชาการกองบัญชาการทหารรับจ้าง อย่างไรก็ตามแต่ทหารรับจ้างชั้นลูกแถวเลยครับที่จะขู่วิวเสีย แม้แต่ตัวของผมเองอ่านใบปลิวของพวกมันก็อดที่จะใจแป้วไม่ได้ กระดาษอาร์ตสีขาวอย่างดีขนาด “5x7” มีรูปภาพทหารชาวไทย ถูกทหารเวียดนามเหนือควบคุมตัวนับเป็นร้อย ๆ คน ได้ภาพมีคำบรรยายเป็นภาษาไทยด้วยความที่โฆษณาชวนเชื่อในทำนองว่า “ทหารรับจ้างที่ยอมแพ้ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากทหารเวียดนามเหนือ”⁴⁸

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มาถึงตรง จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมในสนามรบมีส่วนสำคัญในการสร้างความกลัวให้กับบรรดาทหารรับจ้างไทยอย่างเลี่ยงไม่ได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้นก็ว่าได้ อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากสภาพแวดล้อมของสงครามที่เป็นตัวกระตุ้นความกลัวขั้นต้น ก็ไม่อาจมองข้ามปัจจัยภายในเช่นกัน โดยในที่นี้หมายถึง “อายุและวุฒิภาวะ” ของทหารรับจ้างไทยบางคนด้วย

⁴⁷ จากบันทึกความทรงจำของกุสิน ได้เล่าว่าฝ่ายเวียดนามเหนือได้ยิงกระสุนโฆษณาเป็นจำนวนมากในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2515 สรุปใจความประมาณว่า “...ให้ทหารไทยยอมจำนนฝ่ายเวียดนามเหนือ กล่าวโจมตีสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลไทยนอกจากนั้นยังให้ใช้ใบปลิวนี้เป็นบัตรผ่านแดนเข้าหาฝ่ายเวียดนามเหนือได้ โดยสัญญาว่าจะส่งกลับภูมิลำเนาเดิมในภายหลัง” ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน กุสิน สินภูเทิง, **คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง** (นนทบุรี: สีนไพลูย์ 2488, ม.ป.พ.), หน้า 149.

⁴⁸ สยมภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรบรับจ้าง**, หน้า 48 - 49.

เนื่องจากทหารรับจ้างบางคนที่มีสมัครมารบเป็นเพียงแค่อยาชนหรือวัยรุ่นเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากในเล่ม เพลียนหน้ามัจจุราช ที่สยมภูเล่าว่ามีชายไทยที่อายุไม่ถึง 18 ปีบางคน สมัครมารบในลาวด้วย คาดว่าน่าจะเป็นความคึกคะนองตามวัย ทั้งนี้ ยังเล่าต่ออีกด้วยว่ามีทหารรับจ้างไทยบางคนตั้งแต่เดิมเมื่ออยู่ในประเทศไทยทำตัวเป็นเจ้าของหรืออันทพาล แต่ทันทีที่ก้าวเท้าเข้ามาในสนามรบก็ต้องตกอยู่ในสภาวะหวาดกลัวอย่างเลี่ยงไม่ได้

ทหารรับจ้างที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยลาดตระเวน ล่วงหน้าขึ้นไปก่อน ให้ตายซีครับผม สังเกตเห็นสีหน้าของทหารรับจ้างรุ่นใหม่เหล่านี้เหมือนกับจะร้องไห้เอาทีเดียว แทบทุกคนอายุไม่ครบ 18 ปีก็ว่าได้ ความจริงวัยขนาดนี้เหมาะที่จะเรียนหนังสือ หรือว่าหางานทำอยู่ในสังคมเมืองหลวง ไม่น่าเลยที่จะหลวมตัวเข้ามาในสภาพเช่นนี้ ลักษณะคึกคะนองที่ผมเคยเห็นอยู่เป็นประจำในค่ายน้ำพอง ปลายทางไปหมดสิ้น คราวนี้แทบทุกคนเชื่อมซิมเจียบเหงาทำทางแห้งแล้ง บางครั้งมีอาการหวาดผวามีเหมือนกับคนเสียสติ ครับ – มันเป็นเรื่องจริงที่ผมเคยประสบมาด้วยสายตาตนเอง ให้แน่ ๆ ขนาดไหน ให้ตั้งขนาดไหนถึงจะเป็นเจ้าพ่อ เจ้าถิ่น อยู่ในอาณาจักรนรกของกรุงเทพมหานครแต่พอเข้ามาในลาว ธาตุแท้ของบุคคลเหล่านั้นก็ถูกอำนาจของความหวาดกลัวผลักดันออกมาอย่างช่วยเหลืออะไรไม่ได้⁴⁹

ความกลัวในตัวทหารนั้นไม่ได้ถูกจำกัดว่าต้องเกี่ยวข้องกับความกลัวความตายเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงกล่าวถึงความกลัวในเรื่องถูกเล่าในเชิงสนุกสนานเช่นกัน โดยในเล่ม “กองพันเพชรฆาต” มีฉากที่เล่าถึงความกลัวในศพของผู้เสียชีวิตในสงครามเช่นกัน โดยในเล่มนี้ได้เล่าถึงการหยอกล้อกันของบรรดาทหารรับจ้างไทยที่มีการหยิบเอาศิระชะจากศพของทหารเวียดนามเหนือที่เสียชีวิต มาแก้มัดตัวละครที่ชื่อ “ดำ” พนักงานวิทยุที่มีความเชื่อเรื่องผีจนเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้บรรดาทหารรับจ้างไทยในขณะนั้นรู้สึกสนุกสนาน

ในขณะที่พูด ไอ้ไลน์ก็ก้มลงดึงหูของเจ้าดำ พนักงานวิทยุตาขาวของผมขึ้นมาจากพื้นดิน ส่วนมืออีกข้างหนึ่งของไอ้ไลน์ก็หัวผมที่ยาวเป็นกระเชิงของศิระชะของทหารเวียดนามเหนือที่ถูก

⁴⁹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เพลียนหน้ามัจจุราช (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 352 - 353.

แรงระเบิดขาดแค่อดีตมือขึ้นมาอย่างหน้าตาเฉย เจ้าดำหลับตาปี ตัวสั้นเหมือนกับเจ้าเข้าปากก็ร้องเอ็ดอึง...

“โยน โยนทิ้งซะ มึงก็รู้ว่ากูกลัวผีขนาดไหน กูไหว้มึงละไอ้ไลน์ เอาหัวผีออกไปห่าง ๆ กูเถอะวะ” ในขณะที่พูดเจ้าดำก็ยกมือไหว้ประหลก ๆ อย่างน่าสงสาร ท่ามกลางเสียงหัวเราะเรียกราวด้วยความขบขันจากพรรคพวกรอบ ๆ ด้าน...⁵⁰

หรือใน “หลังเลือดทาแผ่นดิน” ก็มีการหยิบความกลัวมาเล่าในเชิงสนุกสนานเช่นกัน ผ่านเหตุการณ์ที่ตัวละครแบทเทิลชิพ (Battle Ship)⁵¹ ผู้ที่เป็นหนึ่งในผู้ชี้เป้าหมายทางอากาศชาวไทยได้ร่วมงานกับสยุมภูในการสำรวจบินไปตรวจการพื้นที่ข้าทางอีกครั้งก่อนที่จะมีการบุกเข้าตี แต่ระหว่างที่กำลังบินสำรวจก็ถูกปืนยิงแตกอากาศของทหารเวียดนามเหนือยิงจนบินตกไปยังพื้นที่ใกล้กับข้าศึก ทำให้สยุมภูและแบทเทิลชิพต้องหลบหนีเข้าศึกโดยการหลบซ่อนในโรงพยาบาลร้างที่เต็มไปด้วยซากศพจำนวนมาก เป็นเหตุให้แบทเทิลชิพหวาดกลัวจนไม่กล้าเข้าไปหลบภัย จนสยุมภูต้องให้ตัวเลือกกว่าระหว่างซากศพที่เป็นผีแต่ปลอดภัยกับทหารเวียดนามเหนือที่เป็นคนแต่อันตรายจะเลือกแบบใด

“อยู่กับผีจะปลอดภัยจากทหารเวียดนามเหนือ หรือว่าถ้าคุณจะอยู่นอกฐานก็มีโอกาสพบกับหน่วยลาดตระเวนของมันไม่เวลาใดก็เวลาหนึ่ง ขอให้คุณเลือกเอาที่แล้วกัน”

“โอเค. ครับ...บ๊ิกแมน...เข้าไปเดี๋ยวนี้เลยนะครับ”⁵²

เมื่อต้องใช้ชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมของสงครามที่ก่อให้เกิดความกลัวได้ง่าย ส่งผลให้จิตใจไม่มั่นคง ดังนั้นจึงต้องมีสิ่งที่สามารถช่วยระงับความกลัวได้หรือ “ที่พึ่งพาทางใจ” นั่นเอง โดยทหารไทยนิยมพก เครื่องรางเอาไว้ติดตัว โดยเฉพาะเครื่องรางที่เรียกว่า **พระเครื่อง** เพราะเชื่อว่าจะสามารถปกป้องคุ้มครองชีวิตให้รอดจากสนามรบได้ และไม่ใช่ว่าทหารไทยที่ไปรบในสงครามลาวเท่านั้นแต่ยังรวมถึงทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามด้วย ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาเรื่อง In

⁵⁰ สยุมภู ทศพล, **กองพันเพชรฆาต** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 36.

⁵¹ เอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลัง มีการยืนยันว่ามีผู้ชี้เป้าหมายทางอากาศ (Forward Air Guide) เจ้าของรหัสว่า “Battle Ship” จริง โดยมีชื่อจริงว่า ธานันท์ สกากรกุล (Thanan Skakornkul) อ้างใน Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” P.107.

⁵² สยุมภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 263.

Buddha's Company: Thai Soldiers in the Vietnam War ของ Richard A. Ruth ที่ค้นพบว่าสิ่ง ที่เรียกว่า “พระเครื่อง” เป็นสิ่งที่บรรดาทหารไทยพกติดตัวไว้เสมอ⁵³ ทั้งนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหาร การคุ้มครองของพระเครื่องได้กระจายไปยังหมู่ทหารอเมริกันอีกด้วย เนื่องจากทหารอเมริกันก็มีความ กลัวไม่ต่างจากทหารไทยและแสวงหาวิธีจะขจัดความกลัวดังกล่าว คือการหาสิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยว จิตใจของตนได้ และเมื่อพบว่าทหารไทยส่วนใหญ่รอดชีวิตจากสนามรบได้หลายครั้ง จึงเป็นผลให้ ทหารอเมริกันหันมาขอพระเครื่องจากทหารไทยแทบจะทันที⁵⁴

ในบันทึกความทรงจำของพลตรีประจักษ์ วิสุตกุล หนึ่งในทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิงคราม ลับในลาว ได้บันทึกไว้ว่า “พระเครื่อง” แทบเป็นสิ่งที่ยึดมั่นสำคัญที่ทหารไทยหลายคนต้องพกติดตัว เอาไว้ เพราะสามารถช่วยให้ลดความกลัวในจิตใจเอาไว้ได้พอสมควร โดยพลตรีประจักษ์เล่าต่อไปว่า ตนเองก็รอดจากสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายมาแล้วหลายครั้งเพราะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้คอยคุ้มครอง ตนอยู่⁵⁵ แต่พลตรีประจักษ์ยังเล่าต่อไปด้วยว่า ข้อห้ามที่ควรยึดถือปฏิบัติของนักรบในสนามรบคือ “ห้ามขโมยพระของเพื่อนหรือของใครก็ตามในสนามรบอย่างเด็ดขาด โทษถึงตาย เป็นเรื่องจริงที่เกิด ขึ้นกับลูกน้องของผมเองในสมรภูมิเวียดนาม”⁵⁶ อย่างไรก็ตาม ในบทสัมภาษณ์ของสยมภูได้เล่าว่าสิ่งที่ ตนรวมถึงทหารรับจ้างไทยหลายคนมักจะทำกันประจำ เมื่อพบเห็นศพของเพื่อนทหารรับจ้างด้วยกัน ก็มักจะเก็บพระเครื่องจากศพผู้เสียชีวิต โดยมักนิมนต์ขึ้นมาใส่ในหมวกเหล็กของตน⁵⁷

สำหรับตัวสยมภูเองก็พกพระเครื่องติดตัวเช่นกัน ในเล่ม นักรบรับจ้าง ได้มีกล่าวถึงเอาไว้ใน ฉากที่ฝ่ายทหารเวียดนามเหนือกำลังระดมโจมตีพื้นที่สนามบินล่องแจ้งผ่านเครื่องยิงจรวด ซึ่งทางฝ่าย ไทยทำได้เพียงแค่ตั้งรับการโจมตีเท่านั้น ตัวสยมภูที่อยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าวไม่สามารถตอบโต้กลับได้

⁵³Richard A. Ruth, *In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War*, P.133

⁵⁴จากการบทสัมภาษณ์ของอดีตทหารไทยในสงครามเวียดนาม มีทหารอเมริกันหลายคนมาขอซื้อพระ เครื่องของทหารไทย เพราะเชื่อว่าพระเครื่องมีความศักดิ์สิทธิ์จริง เนื่องจากเคยมีเหตุการณ์ที่ค่ายแบร์แคท (Bearcat Camp) ถูกโจมตีด้วยกระสุนหรือจรวดเข้ามา ทว่ามีเพียงแค่ว่าทหารอเมริกันเท่านั้นที่บาดเจ็บหนักจนต้องเข้ารับรักษาตัว ที่โรงพยาบาลเป็นจำนวนกว่า 20 ถึง 30 คน ในขณะที่บรรดาทหารไทยมีแค่สองถึงสามคนเท่านั้นที่บาดเจ็บ อ้างใน Ibid., P. 134

⁵⁵นอกเหนือจาก “พระเครื่อง” ยังมี “รูปภาพขององค์พระพุทธชินราช” อีกด้วยที่พลตรีประจักษ์พกเอาไว้ ติดตัวเมื่ออยู่ในสนามรบ ตูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ประจักษ์ วิสุตกุล, *นรกบ้านนา*, หน้า 37 - 43

⁵⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 44.

⁵⁷กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดื่บรามสูตร” ลูกอันซนะผมขาดข้างหนึ่ง,” *โลก หนึ่งสื่อ* 1,2: 56.

จึงทำได้เพียงแค่ภาวนาสวดมนต์เท่านั้น ซึ่งทำให้จิตใจของสยมภูสามารถสงบได้อย่างคาดไม่ถึง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าที่พึ่งทางใจมีส่วนไม่มากนักน้อยในการระงับความกลัว

เสียงจรวดที่กระหน่ำสนามบินก็ห่างลงทุกที หมายกำหนดการที่ได้ตกลงกันเอาไว้ ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว ขนของผมลุกชูขึ้นมาทั่วสรรพางค์กาย มือขวายกขึ้นกุมหลวงพ่อทวดที่คล้องคอ จิตใจคึกคักและเข้มแข็งขึ้นมาอย่างแปลกประหลาด⁵⁸

หรือใน หลังเลือดทาแผ่นดิน สยมภูได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิฤทธิ์ของพระเครื่องผ่านเหตุการณ์ที่ ก่อนที่ตนจะออกไปทำภารกิจสำรวจพื้นที่ข้าพทงกับแบทเทิลชิพ (Battle Ship) และประสบเหตุ เครื่องบินตกในเวลาต่อมา เมื่อมองย้อนกลับไปก่อนหน้าไม่นานระหว่างที่สยมภูได้อยู่บนเครื่องบิน ตัว สยมภูได้หิบบพระเครื่องของตนขึ้นมาสวดอาราธนา แต่กลับมีเค้กลางที่ไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นการที่จิ้งจกได้กระโดดลงมาบนศรีษะหรือมีตราบปลายปีนตกลงมาใส่เป้ ซึ่งเค้กลางบอกเหตุ ดังกล่าว ตัวสยมภูเชื่อว่าหลวงพ่อทวดได้ให้สัญญาณเตือนถึงเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้น เป็นอิทธิฤทธิ์ บางอย่างที่ไม่สามารถอธิบายได้

ก่อนออกบินผมบรรจงหิบบหลวงพ่อทวดขึ้นอาราธนา จิ้งจกเมืองลาวกระโดดลงเกาะศรีษะ ผมทันที ผมชนลุกชูไปหมด พอเดินไปที่ตู้เก็บของใช้ส่วนตัวดึงแผนที่ซึ่งวางอยู่บนหลังตู้ลงมา มีตราบปลายปีนก็หล่นเป้งลงมาที่ศรีษะบวมเอาเลยทีเดียว⁵⁹

นอกเหนือจากความเชื่อเรื่องพระเครื่อง ในสารนิยายของสยมภูก็ได้มีการแสดงให้เห็นถึงการ หันไปหาศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างอื่นที่เชื่อว่าจะช่วยให้ตนรอดพ้นภัยอันตรายได้อีกด้วย เช่นใน ถล่มเนินซีบร้า ระหว่างการเข้าปะทะกับข้าศึก ตัวละคร “ไอ้โล้น” ที่มีการบรรยายว่าพื้นเพเดิม เป็น โจรปล้นฆ่าและนับถือศาสนาอิสลาม แต่ว่าเมื่อถึงคราวต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย ไอ้ โล้นกลับเลือกจะพึ่งพาพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจ

⁵⁸ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่ม 1 นักรบรับจ้าง, หน้า 113.

⁵⁹ สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่มที่ 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน, หน้า 255.

เจ้าประคัลณ คราวนี้ลูกช้างจะเลิกอาชีพทำปลอมหลอกหลวงชาวบ้านอีกแล้ว ถ้าพระองค์ท่าน ศักดิ์สิทธิ์จริง จงดลบันดาลให้ลูกช้างรอดชีวิตจากเหตุการณ์อันเลวร้ายนี้เถิด แล้วลูกช้างจะเป็นข้าบาทนับถือศาสนาพุทธของพระองค์ท่านไปชั่ววันรันดี”

ชนของผมลุกชูไปทั่วสรรโพงค์กาย มนุษย์ใจหินอย่างไอ้โล้น ที่เกิดมาก็พบแต่ความชั่ว ระยำ ไม่เคยนับถืออะไรเป็นสรณะ แม้กระทั่งศาสนาอิสลามของมันก็ไม่สามารถที่จะยึดเหนี่ยวมันเอาไว้ได้ แต่พอเข้าที่คับขัน ไอ้โล้นกลับนึกถึงศาสนาพุทธก่อนอื่น⁶⁰

หรือใน หลังเลือดทาแผ่นดิน ตัวละครสมบัติเพื่อนร่วมรบของสยามภูกี่มีที่พึ่งพาทางใจ เป็นเครื่องรางของขลังรูปแบบอื่นอีกด้วย โดยสยามภูกี่เล่าว่า เครื่องรางของขลังที่สมบัติพกติดตัวเป็นไสยศาสตร์มนต์ดำหรือของดำที่ไม่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา

พูดตามความจริง สมบัติเป็นผู้หนึ่งที่ชอบเล่นเครื่องรางของขลังหาตัวจับยาก แต่ความที่เป็นคนปากเปราะกลัวพระเจ้าจะไม่อยู่กับตัว สมบัติก็หันไปนิยมอี่เปือซึ่งนักเล่นของบอกว่าชอบอ่าจม ยิ่งตำเท่าไรอี่เปือยิ่งชอบ...ผมเคยเห็นเขาห้อยอี่เปือที่สะเวยเป็นประจำ แถมบางครั้งจะยัดเยียดอี่เปือให้ผมด้วย แต่เรื่องเล่นของแบบนี้ผมไม่ถนัดจริง ๆ ครับ ของผมมีหลวงพ่อทวดรุ่นแรกห้อยคออยู่องค์เดียวก็อุ่นใจพอแล้ว⁶¹

อาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่เรียกว่าที่พึ่งทางใจนั้นไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของ “พระเครื่อง” เสมอไป (พระเครื่องเป็นที่นิยมสุด) เพราะที่พึ่งทางใจนั้นมีหลายรูปแบบ ในงานของ Ruth ก็ได้กล่าวถึงที่พึ่งทางใจของทหารไทยในสงครามเวียดนามรูปแบบอื่นเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น เหล็กไหล, ผ้ายันต์, แผ่นไม้, รากไม้, หรือ ลิงค์ไม้แกะสลัก⁶² เป็นต้น กล่าวโดยสรุป ไม่ว่าสิ่งที่เรียกว่าที่พึ่งทางใจจะออกมาอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม สิ่งของพวกนี้ล้วนมีจุดร่วมเดียวกัน คือ การทำหน้าที่ (Function) เพื่อ “ระงับความกลัว” หรือ “ขจัดความกลัว” ในตัวทหารให้หมดสิ้นไป

⁶⁰ สยามภูกี่ ทศพล, ถล่มเนินชิบร้า (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 95.

⁶¹ สยามภูกี่ ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไทริน เล่มที่ 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน, หน้า 244 - 245.

⁶² Richard A. Ruth, In Buddha's Company Thai soldiers in the Vietnam War, P.131.

6.3 คนธรรมดาผู้ถูกรอรับด้วยกิเลส

“เกือบถึงอุตรแล้วว๊ว คีนนี้พ่อจะล่ออิ้วที่บ้าน ‘ส.สงวน’ ให้อ่วมไปเลย ก่อนจะขึ้นเครื่องกุแย่งเค้าโฮโลได้มาหลายพัน ถ้าไม่ตายเสียก่อน คีนนี้สวรรค์เป็นของกูแน่ พี่บตีไปกับผมนะ ครับ ขอเป็นเจ้าของมือซักวัน”⁶³

คำกล่าวข้างต้นเป็นฉากในเล่ม นักรับจ้าง จากเหตุการณ์ที่มีกลุ่มทหารรับจ้างไทยบางกลุ่มได้ทำการปล้นเครื่องบินเพื่อหลบหนีกลับประเทศไทย เนื่องจากหวาดกลัวต่อการบุกโจมตีของทหารเวียดนามเหนือโดยวางแผนไว้ว่าเมื่อถึงอุตรจะมุ่งหน้าไปใช้บริการช่องโสภณีเพื่อปลดปล่อยความต้องการทางเพศส่วนตัวนั่นเอง ทั้งนี้ยังเป็นการใช้เงินเก็บของตนที่ได้จากการเล่นพนันอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นสิ่งไม่ดีในสังคมไทยและขัดต่อภาพลักษณ์ที่ดีที่ทหารควรเป็นอย่างมาก แต่ก็ไม้อาจปฏิเสธได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็น “เรื่องธรรมดา” สำหรับคนบางกลุ่มที่นิยมความบันเทิงเรงรมย์ คำกล่าวข้างต้นจึงแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นคนธรรมดา” ในอีกลักษณะได้เป็นอย่างดี นั่นคือภาพจำคนธรรมดาที่ถูกรอรับด้วยกิเลสตัณหา สำหรับในหัวข้อนี้จะเป็นการสำรวจภาพจำแสดงความเป็นคนธรรมดาในตัวทหารรับจ้างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความต้องการทางเพศ, ยาเสพติด, และการพนัน ที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยุมภู

สำหรับภาพจำคนธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศมักจะถูกนำเสนอผ่าน “ฉากลามกอนาจาร” และ “ฉากที่แสดงให้เห็นถึงการมีอารมณ์ทางเพศ” อันเป็นปัญหาและมีข้อถกเถียงเรื่อยมา⁶⁴ ซึ่งนิยายของสยุมภูนำเสนอฉากนี้ในเชิงสนุกสนาน จากการอนุมานสามารถตีความได้สองประการ ประการแรกเพื่อเพิ่มอรรถรสและความสนุกสนานให้กับผู้อ่าน และประการที่สองคือเพื่อแสดงให้เห็นถึงความบันเทิงในตัวของตัวทหารรับจ้างนั่นเอง ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งสาเหตุที่สยุมภูเลือกจะใส่ฉากไปเข้ามาในงานเขียนของตน อาจเป็นเพราะช่วงหลังสงครามสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลับสุดลง ถือเป็นยุคทองของสื่อสิ่งพิมพ์ที่

⁶³ สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรับจ้าง, หน้า 70.

⁶⁴ แนวคิดเรื่อง “ลามกอนาจาร” ที่หมายความและอ้างอิงถึงวัสดุ/วัตถุที่มีลักษณะหรือเนื้อหาเรื่องเพศและกามารมณ์นั้นเริ่มปรากฏตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 2460 และ ต้นทศวรรษ 2470 โดยแต่เดิมคำดังกล่าวหมายถึงการกระทำหรือประพฤติกรรมที่ชั่วร้ายเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้แนวคิดลามกอนาจารใหม่ยังได้ถูกผูกโยงเข้ากับวาทกรรม “ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน” อีกด้วย ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ธนาพล ลีมอภิชาติ, “ไป...หมายถึงแค่ไหน?": การก่อตัวของแนวคิดและการถกเถียงเรื่อง “ลามกอนาจาร” ในสังคมไทย (ปลายทศวรรษ 2460 ถึงต้นทศวรรษ 2490),” ใน ปกรณ์ ลิ้มปยุสรณ์ และคนอื่นๆ 11 คน, ถกเถียงเรื่องคุณค่า (กรุงเทพฯ: วิชาฯ, 2559). หน้า 524.

นำเสนอเรื่องเพศและกามารมณ์ งานเขียนประเภทนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย⁶⁵ เป็นไปได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและกามารมณ์เข้าไปมีอิทธิพลในแวดวงวรรณกรรมไทย จนนักเขียนบางคนเริ่มใช้ฉากไปเป็นวัตถุดิบหรือองค์ประกอบในการเล่าเรื่องตามไปด้วย

ในส่วนของสารนิยายของสยามภูมิการนำเสนอว่าในพื้นที่ล่องแจ้ง อันเป็นศูนย์บัญชาการหลักของฝ่ายโลกเสรีในลาวนั้น มีสถานที่ที่เรียกว่า “ช่องโสเภณี” หรือ “สถานที่ค้าบริการทางเพศ” เช่นกัน จากการที่พื้นที่ล่องแจ้งบางส่วนเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวม้ง ทำให้ในช่วงระหว่างที่สงครามในลาวกำลังดำเนินไป มีชาวม้งบางส่วนได้อาศัยจังหวะที่มีทหารรับจ้างไทยเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เปิดกิจการและธุรกิจมากมายเพื่อหวังเงินจากบรรดาทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ หนึ่งในสถานที่ยอดนิยมของทหารรับจ้าง นอกเหนือไปจาก “ตลาด” ก็ไม่พ้น “ช่อง” สยามภูมิกเล่าว่าทหารรับจ้างไทยหลายคนนิยมไปใช้บริการอย่างมาก เพราะเมื่อต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมของสงคราม ต้องเผชิญกับความตึงเครียดและความอดกลั้นทางเพศอย่างมาก การได้ไปใช้บริการทางเพศจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถช่วยคลายเครียดได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ มีการระบุด้วยการ การใช้บริการทางเพศนั้น มักนิยมไปตอนกลางวันมากกว่ากลางคืน ดังจะเห็นได้จากที่สยามภูมิกได้บรรยายใน ละเลงเลือดที่ภูเทือง ว่า

ล่องแจ้งในยามราตรี...ไม่ค่อยจะครึกครื้นเท่าใดนัก...ทางราชการได้กำหนดเวลาเที่ยวเตร่อย่างเคร่งครัด...ทหารรับจ้างจะออกไปเกิน 19.00 น. เป็นโดนยิงทั้งหมด ฉะนั้นตั้งแต่เวลา 12.00 น. เป็นต้นไปจนกระทั่งถึง 19.00 นับเป็นเวลาที่ดีที่สุดของทหารรับจ้าง...ทุกคนจะพกเงินเป็นตั้ง ๆ ฉากแวบเข้าไปหาอึดัว ด้วยความ กลัดมั้น ที่สะสมอยู่นับเป็นเดือน ๆ ...⁶⁶

ใน วีรบุรุษเสื้อพราน ได้กล่าวถึงประเด็นนี้เช่นกัน โดยเล่าถึงกิจวัตรยามว่างของบรรดาทหารรับจ้างไทยรวมถึงตัวสยามภูมิกคือ การแวะเวียนไปใช้บริการทางเพศ ณ ช่องประจำล่องแจ้งอยู่บ่อยครั้ง

⁶⁵ ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เป็นช่วงของการการฟื้นฟูบ้านเมือง สื่อสิ่งพิมพ์ได้กลับมาโลดแล่นอีกครั้ง แต่ทว่าความบอบช้ำจากภาวะสงครามส่งผลให้ประชาชนโน้มเอียงหาสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยามากขึ้น แน่นนอนว่าการกระทำหนึ่งที่ไม่ได้ยอมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงทำให้สื่อสิ่งพิมพ์เรื่องเพศและกามารมณ์กลายเป็นที่นิยม เรียกได้ว่าช่วงทศวรรษ 2490 เรื่อยมาถึงทศวรรษ 2500 เป็นเสมือนยุคทองแห่งสื่อสิ่งพิมพ์แนวลามกอนาจาร ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน อาชญานิสิต ศรีสุวรรณ, “บุรุษบันเทิง: สื่อบันเทิงกามารมณ์ในสังคมไทย ทศวรรษ 2450 – 2500,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), หน้า 265 – 266.

⁶⁶ สยามภูมิก ทศพล, ละเลงเลือดที่ภูเทือง, หน้า 16-17.

ซึ่งในระหว่างพักจากการปฏิบัติหน้าที่ ตัวสุขุมภูและลูกน้องบางส่วนได้มาท่องเที่ยวตลาดล่องแจ้งโดยบังเอิญ ในตอนนั้นเองลูกน้องของสุขุมภูกลุ่มหนึ่งได้พบปะกับสาวชาวม้งโดยบังเอิญจึงบังเกิดอารมณ์ทางเพศขึ้นชั่วขณะ นำไปสู่การชักชวนสุขุมภูและพวกพ้องทหารรับจ้างให้ไปร่วมด้วย ทั้งนี้ มีการเล่าต่อไปอีกว่าช่องโสเภณีในพื้นที่ล่องแจ้งบางส่วน ตั้งอยู่ในปากกล้วย โดยให้ลูกค้าไปใช้บริการในซากรถที่ถูกทิ้งไว้คลุมด้วยผ้าอีกที

ลูกน้องของผมพอได้กลิ่นสาวมั่วเข้าไปเท่านั้น ก็บังเกิดอาการเหมือนกับม้าโดนยาได้ปเข้าไปเต็มทีขออนุญาตแว็บออกไปเดินเที่ยวตลาด เพื่อหาอาหารเป็นการคลายความตึงเครียดของอารมณ์ไปในตัว ไม่ถึง 15 นาที ลูกน้องกลุ่มใหญ่ของผมก็กระหืดกระหอบเข้ามากระซิบกระซาบกับผมด้วยอาการตื่นเต้น

-หมวด...เจาะแล้วครับ อีตัวมั่วแจ่มเป็นบ้าเลย 2000 กีบเท่านั้น พวกผมจะล่อเสียแล้ว...เงิน กีบปมี...ก็เลยมาขอยืมหมวดซะก่อน...เบี้ยเลี้ยงงวดหน้าหมวดหักเอาไปเลย⁶⁷

ถึงแม้สุขุมภูจะขอร่วมวงเข้าไปใช้บริการทางเพศเพื่อคลายความอัดอั้นของตน แต่ตัวสุขุมภูก็แสดงถึงศีลธรรมในตัวเช่นกัน นั่นคือการไม่ซื้อบริการทางเพศกับผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือ ถูกมองว่าเป็น “เด็ก” อยู่นั่นเอง อย่างไรก็ตาม แม้ตัวสุขุมภูจะไม่ได้ใช้บริการเด็กสาวชาวม้ง แต่ทว่าก็มีทหารรับจ้างไทยที่ชื่อว่า “ธงชัย” เลือกมาใช้บริการอยู่ดี

ธงชัยออกมาจากบ้านเป็นคนสุดท้าย แลมหิวผู้หญิงแม้รูปร่างเหมือนกับเด็กอายุประมาณ 14 - 15 ขวบติดมือออกมาด้วย ผมมองเห็นส่วนสัดของเธออดที่จะใจหายไม่ได้จึงร้องปรามลูกน้องไป “-เฮ้ย ไอ้หอก นั้นมันเด็กนี่หว่า ประเดี๋ยวได้ร้องลั่นบ้านกันเท่านั้น ดีไม่ตีเกิดเรื่องนะโว้ย ธงชัย” -ธ้อ หมวด ใครว่าเด็ก นี่แหละตัวเงินตัวทองช่องปากกล้วยละ ก่อนจะมาถึงผมแม่นี้ฟัดไป 8 ประตู่เข้าให้แล้ว เด็กมันใจถึงซะอย่าง...⁶⁸

นอกเหนือจากการที่ใช้บริการที่ช่องโสเภณีในเมืองล่องแจ้งเพื่อระบายอารมณ์แล้ว สุขุมภูยังได้เล่าต่อไปด้วยว่าในบางครั้งตนและบรรดาทหารรับจ้างไทย ยังเลือกที่จะไปผ่อนคลายที่เมือง

⁶⁷ สุขุมภู ทศพล, *วีรบุรุษเสือพราน*, หน้า 24.

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

อุดรธานีอีกด้วยในช่วงระหว่างผลัดพักที่มีการปล่อยให้ทหารรับจ้างได้เดินทางข้ามกลับไปประเทศไทย เพื่อพักผ่อน โดยได้มีการนำเงินค่าจ้างที่ได้มาเอาไปใช้จ่ายกับช่องโสเภณีที่ “เมืองอุดรธานี” อีกด้วย ในช่วงสงครามเย็นจังหวัดอุดรธานีถูกใช้เป็นที่ตั้งของฐานทัพอเมริกาในประเทศไทย⁶⁹ และยังเป็นฐานทัพที่มีความสำคัญมากที่สุด⁷⁰ ทหารอเมริกันเมื่อเข้ามายังประเทศไทยเพื่อไปรบในประเทศโลกที่ 3 ไม่ว่าจะ เป็นเวียดนามหรือลาว ต่างมารวมตัวกันที่อุดรธานีเป็นหลัก จึงส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในจังหวัด อุดรธานีได้เจริญรุ่งเรืองอย่างมาก เพื่อรองรับทหารอเมริกันที่เข้ามาในจังหวัดก่อให้เกิดธุรกิจและ กิจการมากมายในพื้นที่ เช่น กิจการโรงแรม, กิจการสถานบันเทิง, กิจการบ้านเช่าและบังกลู⁷¹ เป็นต้น หนึ่งในกิจการที่เป็นที่นิยมอย่างกิจการสถานบันเทิงนั้น ปฏิเสธไม่ได้ว่ามี “การค้าบริการทางเพศ” อยู่ด้วย นอกจากอุดรธานีจะเป็นที่นิยมของบรรดาทหารอเมริกันแล้วยังรวมถึงทหารไทยเช่นกัน ใน สารนิยายของสุมภูเรื่อง ถล่มเนินซิบร้า เล่าถึงฉากที่เสร็จสิ้นการสู้รบในพื้นที่เนินซิบร้า สุมภูและ บรรดาเพื่อนทหารรับจ้างไทยที่รอดชีวิต ได้รับรางวัลเป็นการหยุดพักผ่อน ตัวสุมภูและเพื่อนทหาร รับจ้างจึงได้วางแผนข้ามกลับไปผอนคล้ายที่อุดรธานี โดยมีจุดมุ่งหมายคือการไปใช้บริการช่องโสเภณี

“ผม, ไอ้ไล่น, จิว และอู๊ด ตะลุยราตรีของเมืองอุดรอย่างแหกกลาญ ไนต์คลับ...บาร์ผี...ตั้งแต่ ดีที่สุด จนกระทั่งตกต่ำที่สุดพวกผมตะลุยเข้าไปเที่ยวอย่างชนิดหัวราน้ำ”⁷²

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการใช้บริการทางเพศของบรรดาทหารรับจ้างไทยใน สงครามลาว ทั้งหนังสือและบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยในสมรภูมิแทบจะไม่ได้มีการให้

⁶⁹ฐานทัพอเมริกาในจังหวัดอุดรธานี เกิดขึ้นใน พ.ศ.2507 โดยฐานทัพที่อุดรธานีนั้นเป็นที่ตั้งของหน่วย ลาดตระเวนทางอากาศ และยังถูกใช้เป็นที่ฐานฝึกปฏิบัติการรบทางอากาศให้กับทหารลาวฝ่ายขวา มีนักบินของไทย เข้าร่วมฝึกและปฏิบัติการรบจริง ทางวอชิงตันได้จัดตั้งกองบัญชาการกองทัพอากาศสหรัฐฯขึ้นที่อุดรธานีโดยอยู่ใต้ บังคับบัญชาของกองบัญชาการกองทัพอากาศที่ 7 ของสหรัฐฯ ในเวียดนามใต้ อุดรธานีจึงกลายเป็น “ศูนย์กลาง” ควบคุมสงครามอากาศในไทย อังโน พวงทอง ภาวิครพันธุ์, **สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐ ไทย”** (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2556), หน้า 19.

⁷⁰เนื่องจากฐานทัพอเมริกาที่อุดรธานี ตั้งอยู่ใกล้ลาวและเวียดนาม แต่ไม่ติดพรมแดนจีน ทำให้สะดวกต่อ การบินไปโจมตีเวียดนามเหนือและลาว ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พงษ์ศักดิ์ ปัตถา, **“ผลกระทบของฐานทัพ สหรัฐอเมริกาต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเมืองอุดรธานี พ.ศ.2505 – 2520,”** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550), หน้า 49.

⁷¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 55 – 65.

⁷²สุมภู ทศพล, **ถล่มเนินซิบร้า**, หน้า 64.

รายละเอียดไว้เท่าไรนัก เรียกได้ว่าแทบจะไม่มีการเขียนถึงประเด็นของเรื่องนี้เลย แม้ว่าจะมีบางเล่มที่กล่าวถึงเรื่องนี้ แต่ไม่ได้เป็นการกล่าวถึงโดยตรงและเปิดเผย เรียกว่าเป็นการกล่าวในลักษณะที่คลุมเครือ ยกตัวอย่างในบันทึกความทรงจำของ ชาลี คเซนทร์ เรื่อง “วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน” ได้เล่าถึงประเด็นนี้ว่า “มักมีเรื่องเล่าขานกันอย่างสนุกปากว่า ในยามศึกทหารเสือพรานต้องอยู่ประจำแนวรบ ต่างมีเงินเดือนเหลือเก็บไว้ใส่เต็มเป้ ครั้นมีโอกาสได้ไปพักผ่อนจึงไม่เสียดายเงินซื้อหาความสุข หรือจ่ายไม่อั้นสำหรับคู่ขาที่ถูกใจ ครั้นตอนกลับขึ้นแนว...เงินที่เคยมีตุงเป้ต้องละลายหมดสิ้น”⁷³ การที่ชาลี คเซนทร์ เลือกละเลาะเรื่องนี้ในฐานะ “เรื่องเล่ากันอย่างสนุกปาก” ดีความดีว่าเป็นชุดข้อมูลเชิงบอกเล่าเป็นข่าวลือที่ไม่มีความแน่นอนว่าจะจริงหรือเท็จนั่นเอง เพียงแต่เล่ากันปากต่อปากเท่านั้น และสามารถมองได้ว่าเป็นเรื่องจริงเช่นกัน และหากเป็นเรื่องจริงคนอ่านก็สามารถตีความรูปประโยคเอาเองได้ ซึ่งเข้าใจได้ทันทีว่าประโยคข้างต้นนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องการไปซื้อบริการทางเพศได้จากคำว่า “คู่ขา” ที่อาจหมายถึงคู่นอน

การปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศในสนามรบของบรรดาทหารนั้น ไม่ได้จำกัดว่าต้องไปใช้บริการทางเพศที่ช่องเสมอไป ใน เฉลิมชัยนามัจจุราช ได้พาดพิงถึงการปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศด้วยการ “สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง” ผ่านฉากที่สยุมภูและกองพันทหารรับจ้างไทยได้ไปพบสิ่งที่เรียกว่ารูปโป๊เปลือยของหญิงสาวในจุดที่ทหารเวียดนามเหนือพักแรม การค้นรูปดังกล่าวเป็นเหตุให้บรรดาทหารรับจ้างไทยบางคนได้แย่งชิงรูปนี้มาไว้ในครอบครองและมีการเล่าปลายเปิดให้ผู้อ่านได้อนุมานต่อว่ารูปดังกล่าวถูกใช้เพื่อสำเร็จกิจกรรมทางเพศในช่วงที่ไม่สามารถไปใช้บริการช่องโสเภณีได้

วอร์อีเกิ้ลหยิบรูปภาพคลี้ออกวางบนแคร่หัวเราะก๊ากออกมา “รูปคู่ลูกพี่ ผมคิดว่าทหารเวียดนามเหนือเจ้าของภาพชุดนี้จะต้องมีอารมณ์วิตถารในเรื่องเพศอย่างแน่นอน พวกมันคงจะอาศัยดูรูปแล้วจินตนาการเลยเถิดสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองแน่ ๆ ผมไม่ตอบวอร์อีเกิ้ลสายตาสื่อสารจากรูปคู่อย่างพิลึกพิลั่น มันเป็นรูปชายหญิงต่างประเทศซึ่งผมเดาว่าจะต้องเชื้อชาติและสัญชาติเป็นชาวฝรั่งเศสอย่างแน่นอน กำลังแสดงท่าทีสับสนพิลึกพิลั่นเหมือนกับรูปโป๊ที่ขายกันเกลื่อนในประเทศไทย ในขณะที่ผมกำลังยืนดู กลุ่มทหารรับจ้างก็รูกันเข้ามาแย่งดูชุดลุม่นุ่นวายจนมองแทบไม่เห็นตัว

⁷³ชาลี คเซนทร์, วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน, หน้า 135.

“เฮ้ยเบา ๆ ประเดี๋ยวก็ขาดหมดกันเท่านั้น” ทหารรับจ้างเจ้าของรูปตะโกนขึ้นมา แผลอแผลเลือดยารูปภาพดังกล่าวถูกอมไปกว่าครึ่งจำนวนเล่นเอาเจ้าของตำพึมพำเหมือนกับหมึกกินผึ้ง⁷⁴

“ฉากลามกอนาจาร” ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูเช่นเดียวกับฉากอารมณ์ทางเพศเพียงแต่งงานของสยุมภูอาจไม่ได้ให้น้ำหนักกับฉากเหล่านี้เท่ากับฉากบู๊ล้างผลาญ ทำให้ฉากลามกอนาจารแทบจะปรากฏให้เห็นน้อยมากแต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่ปรากฏให้เห็นเลย ทั้งนี้ ฉากการร่วมเพศในงานของสยุมภูไม่ได้เป็นไปอย่าง “โจ่งแจ่ง” ในลักษณะหนังสือโป๊เสียทีเดียว เป็นการบรรยายฉกร่วมเพศเล็กน้อย และนำเสนอแบบปลายเปิดให้ผู้อ่านใช้จินตนาการของตนต่อ ตัวอย่างจากเรื่องสั้นในเล่ม ทหารรับจ้างเดนนตาย อย่างตอน “เมื่อผมปีนต้นจ้าวฝรั่ง” ที่แม้จะมีฉากหลังเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงสงครามลับในลาว แต่เรื่องสั้นนี้ไม่มีฉากการทำสงครามบู๊ล้างผลาญเลย

“เมื่อผมปีนต้นจ้าวฝรั่ง” ว่าด้วยเรื่องราวของสยุมภูและงานที่ได้รับมอบหมายจาก “สไปร์ท” เพื่อนนักบินรับจ้างของบริษัทแอร์-อเมริกา ให้ทำหน้าที่เป็นไกด์ส่วนตัวนำภรรยาของสไปร์ทที่มาเยี่ยมสามีถึงประเทศลาวเที่ยว เนื่องจากตัวสไปร์ทติดธุระต้องไปทำภารกิจลาดตระเวนทุ่งไหหิน จึงไม่อาจต้อนรับภรรยาของตนได้ เมื่อตัวสยุมภูได้พา “มาเรีย” ภรรยาของนักบินคนดังกล่าวไปก็ได้เกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ตัวสยุมภูและมาเรียต้องพัวพันกัน อันนำไปสู่เรื่องของการเล่นประสพการณ์ของการมีอะไรกันกับฝรั่งตามชื่อเรื่อง ซึ่งในเรื่องสั้นตอนนี้สยุมภูได้มีการบรรยายฉากลามกอนาจารเช่นกัน แต่ไม่ได้ลงรายละเอียดในระดับของหนังสือโป๊ ดังนี้

ตกใจตื่นขึ้นมาก็รู้สึกผิดปกติบนร่างกาย ความรู้สึกบอกกับตัวเองว่า ซึ่ปกางเกงของผมถูกรูดออกไปจนสุด มีมือที่นุ่มนิ่มล้วงไต่เข้ามาลูบไล้บริเวณป็นพกขนาด “จุดสองห้อย” ของผมอยู่ไปมา ผมนอนตัวเกร็ง เร็วแรงไม่รู้ว่าหายไปไหนหมด อนิจจา ผมไม่มีกำลังแม้แต่จะยกมือขึ้นมาป้องกันสิ่งที่ผมรักและหวงแหนประดุจชีวิตเอาไว้ได้ ก่อนที่เหตุการณ์มันจะเลยเถิดไปมือข้างที่ว่างของเธอคว้าหมับเข้าที่ไหลของผม ดึงร่างผมเข้าไปหาเธออย่างรวดเร็ว ไม่มีอะไรหยุดยั้งกระต๊องแก่ ๆ อย่างผมอีกต่อไปแล้ว ผมเก็บเกี่ยวความละลานใจบนร่างของเธอทันที ‘บีกแมน กางเกง’ มาเรียกระซิบเสียงสั้นผมขยับก้นขึ้น ใช้มือขวาเขี่ยขอบกางเกงเลื่อนลงไปข้างล่าง คงจะไม่ทันใจ มาเรียก็เป็นฝ่ายช่วยดึงขากางเกงของผมหลุดออกไปด้วยตัวของเธอ

⁷⁴สยุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เฉลิมขวัญนั้มาจจุราช, หน้า 376 - 377.

เอง ผมเอื้อมมือคลำสะเปะปะไปทั่วร่างกายของเธอ ไม่มีส่วนไหนที่จะราบเรียบเหมือนกับ ผืนรันเวย์เลยครับ มันอวบอ้อมเหมือนกับเนินภูเขาไปเสียทั้งหมด เสียงหายใจของเราทั้งสองดัง ผิดพลาด ๆ ฟังไม่ได้ศัพท์ เจ้าตะเกียง น้ำมันก๊าดที่ลืมนำไปลงจ้องมองดูเราอย่างตื่นตระหนก สิ้นแสงไปเสียแล้ว เสียงคาถา “เมียเพื่อน...เมียเพื่อน” ดังแว่วๆ อยู่โดนต้นจ้าว พับผ่า! ผม เพิ่งจะรู้ว่าไอ้การป็นต้นจ้าวฝรั่งนี่มันมีรสชาติสะเด่าแบบนี้เอง...”⁷⁵

ไม่ว่าการปลดปล่อยความอัดอั้นจากความต้องการทางเพศจากการไปใช้บริการชองโสเภณี หรือไปมีสัมพันธ์ทางเพศกับคนแปลกหน้าในงานของสุมภูจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องแต่ง แต่สิ่งที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนคือ การแสดงให้เห็นว่าทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในลาวก็มีวิถีในการผ่อนคลาย ความเครียดในหลายรูปแบบ และตัวตนของทหารรับจ้างไม่จำเป็นต้องถูกจำกัดว่าเป็นวีรบุรุษที่มี ศีลธรรมอันดีงามเสมอไป บางครั้งก็มีแง่มุมของคนธรรมดาที่มีอารมณ์ความรู้สึกอื่นๆเข้ามาเกี่ยวพัน ด้วย โดยเฉพาะอารมณ์ทางเพศ อย่างไรก็ตาม สามารถมองได้เช่นเดียวกันว่าการนำเสนอฉากลามก อนาจารก็อาจใส่ไปเพื่อเพิ่มความสนุกสนานให้กับผู้อ่านได้ด้วย

สุมภูได้เล่าการระบายความเครียดในรูปแบบอื่นของทหารรับจ้างไทยนอกเหนือจากการไป ปลดปล่อยความอัดอั้นทางเพศอีกด้วย คือการหันไปพึ่งพายาเสพติดและการพนัน⁷⁶ โดยถือเป็น กิจกรรมที่มักจะทำกันเมื่อมีเวลาว่างจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือแม้แต่ในช่วงกำลังปฏิบัติหน้าที่เองก็ ตาม ดังจะเห็นได้ใน สกายไลน์ เนินมรณะ ที่ได้เล่าถึงการต่อสู้ของกองพัน 616 บนเนินชาร์ลี - ชาร์ลี ณ สกายไลน์วัน (1) ในระหว่างที่กำลังทำการสู้รบ หมวดอาวุธหนักฝ่ายไทยกลับยังไม่เข้าเป้าหมายเลย จนทำให้ตัวละครกองสิงห์ หัวหน้าหน่วยของกองพัน 616 ไม่พอใจและตะโกนด่าทหารรับจ้างเหล่านี้ ซึ่งสุมภูได้เฉลยว่าสาเหตุที่ระยาระยาระยของฝ่ายไทยพลาดตลอดนั้น เป็นเพราะทหารหมวดอาวุธ หนักเหล่านี้เสพกัญชาระหว่างทำการรบนั่นเอง

⁷⁵ สุมภู ทศพล, *ทหารรับจ้างเดนตาย*, หน้า 92 – 94.

⁷⁶ บันทึกรายของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ เล่าว่าหนึ่งในกิจกรรมยามพักผ่อนของทหารเสือพรานคือ การเล่นเกมพนัน โดยเล่าว่า “ระหว่างวันพักผ่อน ผมกับลูกน้องก็วนเวียนอยู่แถวๆ ตลาดทำหินและตลาดปากเซ พวกเขาชอบดื่มก็ดื่มไม่ อั้น พวกเขาชอบดูหนังก็ดูหนังทั้ง 2 โรง ส่วนพวกเขาชอบเล่นเกมพนันก็เดินวนเวียนๆ เข้าๆ ออกๆ บ่อนที่ได้โรงหนัง บาง คนก็รวย 2-3 หมื่น บางคนก็หมดตูดหน้าแห้ง...” ใน บัญชร ชาวลาติน, ปีซี-602 กองพันไม่แพ้ จากบันทึกความ ทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์, หน้า 206. [เน้นโดยผู้วิจัย]

“เฮ้ย ไอ้พวกมือปืนชี้เท่อ พวกเอ็งหยุดยิงได้แล้ว ยิ่งภาษาอะไรระห่างตั้งเกือบครึ่งกิโล” กอง
 สิ่งหันไปตะโกนด่าหมวดอาวุธหนัก ท่ามกลางเสียงหัวเราะครืนใหญ่ของกลุ่มทหารรับจ้างที่
 รู้ “กำพืด” ของทหารหมวดอาวุธหนักแต่ละคนว่าติด “กัญชา” ก้นงอมแงม จนทำอะไรดูอึด
 ออดไปหมด⁷⁷

หรือใน ถล่มเนินซิปร้า ระหว่างการปะทะของฝ่ายทหารรับจ้างไทยและฝ่ายทหารเวียดนาม
 เหนือสิ้นสุดลงชั่วคราว ตัวสยามก็ได้เคลื่อนกำลังพลไปสมทบกับไอ้ไลน์ตัวละครเพื่อนทหารรับจ้างไทย
 ของสยามอยู่บนพื้นที่เนินซิปร้าเพื่อรอการสนับสนุนจากทาง บก.ล่องแจ้ง ซึ่งช่วงที่ไม่มีการปะทะกัน สิ่ง
 ที่ตัวละครไอ้ไลน์ได้ทำคือการสูบฝิ่นเพื่อคลายความเครียด และมีทหารรับจ้างหลายคนก็สูบตามอีก
 ด้วย

“ไอ้ไลน์นั่งดูดฝิ่นอยู่บนโขดหินอย่างสบายอารมณ์ แถมส่งบ้องฝิ่นชูร่อนมาเบี่ยงหน้า กล่าว
 ขวนเชิญขึ้นมาด้วยท่าทางกระฉับกระฉ่ง ‘เชิญครับ ฝิ่นสุกจากฝีมือไอ้ไลน์ หอนหวานชวนสูบ
 เหมือนกับ ‘เชลล์ชวนชิม’ ต่อให้ถนัดศรี มาเจาะฝิ่นบ้องนี้ของผมเข้าชี้ร้านจะร้องไห้ตา
 เปียกตาแฉะไปเท่านั้น ลองซึกสองฉีกนำหมวดน่า’ ทหารรับจ้างหมวด 5 ทั้งหมดที่เดินทาง
 มาพร้อม ๆ กับผมวิ่งพรวดเข้าไปรุมล้อมไอ้ไลน์กันเป็นจ่าละหวั่น”⁷⁸

สำหรับการใช้ยาเสพติดเพื่อบรรเทาสภาวะเครียดเมื่ออยู่ในสมรภูมินั้น แม้ว่าในบันทึกความ
 ทรงจำของบรรดาอดีตทหารไทยที่เคยรบในสงครามลับในลาว ไม่ค่อยจะบันทึกเอาไว้ให้เห็นเท่าใดนัก
 อาจเป็นเพราะจะทำให้ภาพลักษณ์ของทหารไทยไม่ดี แต่ทว่าพบว่าเคยมีบทความที่ลงในสังคมศาสตร์
 ปริทัศน์ใน พ.ศ.2516 เรื่อง “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง” ของผู้สื่อข่าวอิสระ พาดพิงถึงประเด็น
 นี้เอาไว้เช่นกัน โดยเป็นการสัมภาษณ์ของครูฝึกอเมริกันที่ได้มีโอกาสเยี่ยมชมค่ายทหารไทยที่ภูคูนใน
 สมรภูมิลาว และได้ให้ความเห็นเอาไว้ว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ของบรรดาทหารรับจ้างไทยเหล่านี้คือ “การ
 สูบกัญชาและฝิ่น” เป็นหลัก⁷⁹

⁷⁷ สยามภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่ม 1**, หน้า 175 – 176.

⁷⁸ สยามภู ทศพล, **ถล่มเนินซิปร้า**, หน้า 33.

⁷⁹ ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว, “ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง,” **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 11,10 (ตุลาคม

การพนันนับเป็นกิจกรรมยามว่างอีกอย่างที่สุมภูบรรยายว่าทหารรับจ้างไทยเล่นเป็นประจำ และถูกนำเสนอควบคู่ไปกับการใช้ยาเสพติด เช่น ใน หลังเล็ดทาแผ่นดิน ช่วงท้ายเล่มเล่าถึงในช่วงระหว่างจัดเตรียมกำลังสำหรับปฏิบัติการณพื้นที่ข้าทอมนั้น นอกจากการล่าเลี้ยงกำลังคนและอาวุธ บรรดาทหารรับจ้างหลายกองพันรวมถึงกองพัน 607 ที่สุมภูมาประจำการด้วยได้นำยาเสพติดบางชนิดเช่น กัญชาและผงขาวมาเสพอีกด้วย รวมถึงยังการเล่นพนันเพื่อฆ่าเวลา

“ทหารรับจ้างทั้งสามกองพันตั้งฐานบัญชาการอยู่ใกล้ ๆ กัน สิ่งที่ขาดไม่ได้อย่างเด็ดขาดก็คือ ‘การพนัน’ และการมั่วสุมสูบบุหรี่ ยาเสพติดจำพวก ผงขาวและกัญชา ไฮโลหลายต่อหลายบ่อน เปิดฉากเชือดเฉือนกันอย่างดุเดือด ธนบัตรใบละสิบไม่มีความหมาย แต่ครั้งที่ถ้วยครอบถูกเปิดออก จำนวนเงินไม่ต่ำกว่าสี่ห้าพันบาทก็ถูกเปลี่ยนกระเป๋ไปโดยฉับพลัน”⁸⁰

หรือใน เผชญหน้ามัจจุราช เล่าถึงช่วงระหว่างที่กำลังเคลื่อนกำลังพลเข้าตีข้าทอมนั้น กำลังอยู่ในสนามรบเรียบร้อย ตอนที่กำลังตั้งแคมป์จุดพักระหว่างทาง ที่อาจจะมึนตราจจากการโจมตีของข้าศึกได้ทุกเมื่อ บรรดาทหารรับจ้างไทยก็ตั้งวงเล่นการพนันกันแบบไม่กลัวตาย ดังจะเห็นได้จากฉากในเล่มนี้ เมื่อตัวละครสมบัติที่ได้พักแรมที่สนามเดียวกับสุมภู และได้แอบออกไปทำธุระข้างนอกตอนกลางคืนโดยหยิบเงินของสุมภูติดมือไปด้วยเพื่อไปเล่นไฮโลกับเพื่อนทหารรับจ้างคนอื่น

“ไอ้หอกหยิบเงินในกระเป๋าอ้าวไป 500 บาท ไหนว่าจะไปหาเหล้ามาอุ่นกระเพาะ ดันเสือกไปเล่นไฮโลเสียนี้ ระวังนะโว้ยบัดี้ ทหารรับจ้างพวกนี้มันฆ่ากันง่าย ๆ อยู่ด้วย เล่นยังงิาะ ชั่วโมงกว่า ๆ ได้มาตั้งหมื่นกว่าบาท”⁸¹

การพนันที่เรียกว่า “ไฮโล” นั้น สุมภูได้เล่าในสารนิยายของตนว่าเป็นการพนันที่เป็นที่นิยมมากที่สุดของหมู่ทหารรับจ้างไทยในลาว มีการให้รายละเอียดเฉพาะเจาะจงว่าไฮโลได้รับการอนุญาตจากกองบัญชาการของฝ่ายไทยให้สามารถเล่นได้ สุมภูได้ยืนยันเรื่องนี้ในเล่ม “เกิดมาเพื่อฆ่า” โดยได้เล่าเอาไว้ว่า “-‘ไฮโล’ หรือ ‘กระตุกเต็นรำ’ คือการพนันที่ฮิตที่สุดภายในสมรภูมิลาว ซึ่ง ผบ. พันก็ใจ

⁸⁰ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 2 หลังเล็ดทาแผ่นดิน, หน้า 298.

⁸¹ สุมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เผชญหน้ามัจจุราช, หน้า 332.

บ้ำพอที่จะเปิดบ่อนให้ลูกน้องเล่นกันอย่างเสรี โดยมีข้อแม้ว่าถ้าเกิดการทะเลาะวิวาทก็จะลงโทษด้วยการยิงทิ้ง ณ สถานที่ดังกล่าวนั้นเลย”⁸²

*****

การนำเสนอ “ภาพมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดา” ในทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏผ่านสารนิยายของสยมภูนั้น ไม่ว่าจะสยมภูจะตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจเล่าภาพจำนี้ในงานเขียนของตนก็ช่วยให้เราเห็นภาพกว้างของตัวตนที่เรียกว่า “ทหารรับจ้างไทย” มากขึ้นกว่าเดิม ที่ไม่เพียงแต่ถูกนำเสนอว่าเป็นวีรบุรุษผู้อุทิศตนและเสียสละเพื่อสถาบันสำคัญของชาติแต่เพียงอย่างเดียว หรือ ไม่เพียงแต่เข้าใจว่าทหารรับจ้างเป็นเหยื่อที่ถูกกระทำในสนามรบ แต่ก็มีแง่มุมของคนธรรมดาซึ่งมีอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็น ความกลัวในความตายจนถึงขั้นต้องหนีเอาตัวรอดเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายถึงชีวิต และอารมณ์ทางเพศที่ไม่อาจอดกลั้นฝืนเอาไว้ได้จนต้องยอมเสียเงินเพื่อซื้อบริการทางเพศ ทั้งนี้ สยมภูยังเสนอต่อไปด้วยว่าทหารรับจ้างก็มีความต้องการที่กระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว การรบเพื่อเงินไม่ใช่เรื่องผิดหรือเป็นเรื่องเสื่อมเสียเกียรติดังที่สังคมตราหน้า แต่เป็นการทำเพื่อหาเลี้ยงชีพตนอย่างสุจริต และเหนือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะภาพมนุษย์ปุถุชนคนธรรมดาจะมีวัตถุประสงค์ใดซ่อนเร้นอยู่ ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าภาพจำดังกล่าวเป็นการสร้างภาพจำในแง่ที่ดีแก่ตัวทหารรับจ้างเอกเช่นภาพจำวีรบุรุษและเหยื่อที่ได้มีการกล่าวถึงไปในบทก่อน ๆ เพราะสามารถอนุมานได้ว่าภาพจำนี้เป็นการสื่อสารไปยังคนอ่านว่า ทหารรับจ้างก็เป็นมนุษย์ปุถุชนที่ไม่ได้แตกต่างจากคนทั่วไปที่มีความต้องการส่วนตัว

⁸² สยมภู ทศพล, ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่ม 5 เกิดมาเพื่อฆ่า (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 778.

บทที่ 7

บทสรุป

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ต้องการจะศึกษาเรื่องราวที่ดิงามของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ปรากฏผ่านสารนิยายของจำสืบเอกประจิม วงศ์สุวรรณ หรือเจ้าของนามปากกาว่า “สยมภู ทศพล” โดยภาพจำในตัวทหารรับจ้างที่ถูกเสนอผ่านงานของสยมภูนั้นมีความเหมือนและแตกต่างภาพความเข้าใจของสังคมและภาพที่ถูกนำเสนอผ่านหนังสือและบันทึกความทรงจำของนายทหาร และสูจิบัตรงานสร้างสรรค์ของสมาคมนักบรรณนิรนาม 333 ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ งานของสยมภูเสนอเรื่องราวของทหารระดับล่าง ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ถูกลืมหากว่าตัวของสงครามที่ถูกลืมอย่างสงครามลับในลาวเสียด้วยซ้ำ

สำหรับภาพความเข้าใจ หรือ ความทรงจำเรื่องทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาวที่ถูกนำเสนอในสารนิยายของสยมภูทหารรับจ้างไทยคือ การนำเสนอว่าทหารรับจ้างไทยเหล่านี้ล้วนแต่เป็น “วีรบุรุษ” ที่มีความกล้าหาญพร้อมเผชิญหน้าเข้าต่อสู้ทำหน้ากับทหารฝ่ายศัตรูโดยไม่หวาดกลัวภัยอันตรายใด ๆ รวมถึงพร้อมเสียสละชีวิตของตนเพื่อพวกพ้อง มีความเป็นทหารอาชีพอย่างเห็นได้ชัด ยิ่งไปกว่านี้ สยมภูยังบอกต่อด้วยว่าทหารรับจ้างไทยไปรบเพื่ออุดมการณ์อันสูงส่ง ไม่ว่าจะเป็นการอุทิศตนเพื่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ หรือ การอุทิศตนเพื่ออุดมการณ์ของโลกเสรี การอุทิศตนเพื่ออุดมการณ์ของทหารรับจ้างในงานสยมภูมีการให้เหตุผลที่ชัดเจนว่าเพื่อต่อต้านภัยคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งในบริบทโลกสงครามเย็นเชื่อกันว่าเป็นภัยคุกคามสูงสุดตามทฤษฎีโดมิโน ควรกล่าวได้ว่า ความเป็นวีรบุรุษในตัวทหารรับจ้างไทยในสงครามลาววางอยู่บนฐานของการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นหลัก ไม่ใช่ทหารรับจ้างที่รบเพื่อเงินค่าจ้างอย่างที่สังคมไทยในช่วงเวลานั้นเข้าใจเพียงอย่างเดียว

สยมภูนำเล่าต่อไปด้วยว่าทหารรับจ้างไทยในสงครามลาวต้องเผชิญชะตากรรมที่โหดร้ายทารุณ ทำให้การสมัครมาเป็นทหารรับจ้างในสงครามลับในลาวเปรียบได้ดั่งการตกเป็น “เหยื่อ” โดยเฉพาะจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในระหว่างสงครามที่ไม่อาจควบคุมได้ด้วยหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับสากลที่ต้องปฏิบัติ เช่น การใช้อาวุธที่ผิดหลักการสากล หรือ การสังหารทรมานฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการที่โหดร้าย เนื่องจากสงครามในลาวมีสถานะเป็น “สงครามลับ” สำหรับกลุ่มประเทศอื่นที่เข้ามาแทรกแซง จึงทำให้กลุ่มประเทศอื่นที่เข้ามารบในสมรภูมินี้เลือกจะมองข้ามกฎเกณฑ์หรือ

ข้อบังคับบางอย่างเพื่อไม่ให้ประเทศของตนเสียผลประโยชน์หากเรียกร้องความถูกต้อง ซึ่งสถานะของการเป็นสงครามลับทำให้สงครามในลาวมีความแตกต่างและพิเศษกว่าสงครามอื่นอย่างเห็นได้ชัด สถานะพิเศษของสงครามลับในลาวถูกสุมุญนำไปเปรียบเทียบกับทหารไทยในสมรภูมิต่อด้วย เช่น การบอกว่าทหารไทยที่ไปรบในสงครามเวียดนามไม่อาจเทียบเท่ากับทหารไทยที่ไปรบในสงครามลาว เพราะสงครามในลาวมีความโหดร้ายมากกว่า เป็นต้น ทั้งนี้ ความเป็นเหยื่อในตัวทหารรับจ้างที่ถูกเสนอในงานสุมุญยังรวมถึงการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากฝ่ายเดียวกัน โดยเฉพาะจากบรรดาทหารระดับบังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกัน ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านอาวุธยุทธภัณฑ์ที่ไร้ประสิทธิภาพ รวมถึงความไม่เข้าใจภาพรวมของสนามรบที่ตีพองจนบัญชาการได้ไม่ทัน เป็นเหตุให้ทหารรับจ้างระดับล่างเช่นสุมุญต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายมากขึ้น

ลำดับสุดท้ายสุมุญได้เล่าภาพจำ “คนธรรมดา” ในตัวทหารรับจ้างไทย เป็นการนำเสนอความเป็นมนุษย์ในตัวทหารรับจ้าง ที่แสดงให้เห็นผ่านกิจวัตรประจำวันในช่วงที่อยู่ในสนามรบและการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก เรียกได้ว่าเป็นการเล่าเรื่องราวของทหารที่ไม่ได้จำกัดแต่เพียงมิติเดียว กล่าวคือเป็นการเสนอว่าทหารไม่จำเป็นต้องเป็นวีรบุรุษที่กล้าหาญตลอดเวลา ในบางครั้งทหารก็มีความกลัวตายและพร้อมจะหนีเอาตัวรอดเพื่อรักษาชีวิต หรือ การที่ไม่ได้ปฏิเสธความเป็นทหารรับจ้างที่สมัครไปรบเพื่อเงินไม่ใช่คนที่ไปรบเพื่อประเทศชาติเพียงอย่างเดียว ซึ่งการมีความโลภและความกลัวไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใดเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้ สุมุญยังนำเสนอต่อไปด้วยว่าทหารรับจ้างยังมีอารมณ์ความต้องการทางเพศอีกด้วย ทำที่สุดไม่ว่าสุมุญจะตั้งใจหรือไม่ต่อการนำเสนอความเป็นคนธรรมดาของทหารรับจ้างในสารนิยายของตน เหนือสิ่งอื่นใดน้ำเสียงของการนำเสนอภาพจำคนธรรมดาเหล่านี้เป็นการเล่าในเชิงสนุกสนานเพลิดเพลิน มากกว่าจะตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์โจมตีในทางลบ ในทางกลับกันภาพจำคนธรรมดาค่อนข้างไปในแง่ที่ตีเสียด้วยซ้ำไป อาจอนุมานได้ว่าสุมุญต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการรับจ้างก็เป็นคนธรรมดาทั่วไปไม่ได้ผิดแปลกไปจากคนทั่วไป

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ต้องการเสนอว่า การที่สุมุญนำเสนอภาพจำของทหารรับจ้างเช่นนั้นก็เพื่อต้องการจะเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวใหม่ เพราะการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อตัวตนของทหารไทยในสงครามลับในลาวคลุมเครือและออกไปในทางลบเสียส่วนใหญ่ สุมุญจึงต้องนำเสนอภาพความเข้าใจ หรือ ภาพจำของทหารรับจ้างจากสงครามลับในลาวในแง่มุมที่ตีมากขึ้น กล่าวคือ หากนำเสนอภาพในแง่ที่ตีงามในตัวทหาร การจะทำให้สังคมไทยหันมาให้ความสนใจและจดจำทหารไทยในสงครามลับในลาวเช่นเดียวกับทหารไทยในสมรภูมิต่อสามารถเป็นไปได้ ดังจะเห็นได้จากการที่สุมุญประกาศเจตนารมณ์อันแรงกล้าถึงสาเหตุที่ตนเลือกจะผันตัวเป็นนักเขียนเอาไว้

ในสารนิยายของตนหลายชิ้น เช่น ในคำนำของ สกายไลน์ เนินมรณะ ว่า **เมื่อมีโอกาสได้พักผ่อน...ผมก็ถือบันทึกที่เปรอะเปื้อนไปด้วยคราบโลหิตของทหารรับจ้าง ขึ้นไปพบที่พนมเทียน ณ สำนักงานจักรวาล-รายส์ปาดท์ โดยตั้งความมุ่งหมายเอาไว้ว่า จะเปิดเผยชีวิตของทหารรับจ้างไทยให้ประชาชนทราบถึงความเป็นไปที่แท้จริงในสมรภูมิลาวกันเสียที¹**

อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้อื่นเช่นกันที่สยมภูเลือกจะเขียนสารนิยายเกี่ยวกับทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว นั่นคือการเขียน “เพื่อหาเลี้ยงชีพตนเอง” อันเป็นสาเหตุที่ชัดเจนที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่สยมภูเล่าเรื่องนี้เอาไว้หลายครั้ง ไม่ว่าจะในบทสัมภาษณ์ตนเองกับวารสารโลกหนังสือ พ.ศ.2520² รวมถึง การสอดแทรกเรื่องดังกล่าวในสารนิยายของตนเล็กน้อย ตัวสยมภูไม่ปฏิเสธว่าตนเขียนเพื่อต้องการหาเลี้ยงชีพ เพราะสยมภูมองว่าการทำงานหาเลี้ยงตนเองไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด เฉกเช่นที่สยมภูแทบไม่ปฏิเสธความเป็นทหารรับจ้างของตนเองว่าข้ามไปรบในลาวเพื่อเงินค่าจ้าง หรือในสารนิยายก็มีหลายฉากที่แสดงให้เห็นถึงความโลภในตนเองเสมอ เช่น ในฉากที่นายจ้างอเมริกัน มอบหมายภารกิจให้สยมภูแลกกับไอเวอร์ใหม่ค่าตอบแทนมหาศาล ตัวสยมภูเต็มใจรับงานอย่างดีต่อให้มันเสี่ยงอันตรายมากแค่ไหนก็ตาม เหตุผลในการเขียนสารนิยายเพื่อหาเลี้ยงชีพของสยมภูวางอยู่บน “ความยากจน” เสมอ สยมภูมักจะอ้างว่าแรงผลักดันที่ทำให้ตนต้องทำเพื่อเงินคือความต้องการที่จะหลุดพ้นจากความยากจนของตนเอง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าปมฝังใจเรื่องความยากจนของสยมภูมีที่มาจากภูมิหลังครอบครัวของตนที่ไม่ได้ร่ำรวยมาก ประกอบกับสยมภูยังเติบโตท่ามกลางช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 กำลังสิ้นสุดลง อันเป็นช่วงที่สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนัก เป็นไปได้ว่าชีวิตวัยเด็กของสยมภูต้องลำบากพอสมควร ทั้งนี้อุปสรรคเรื่องความยากจนยังทำให้ครอบครัวของหญิงสาวที่สยมภูอ้างว่าเป็นคนรักถูกเหยียดหยามและกีดกันสยมภูจากคนรักอีกด้วย จนสยมภูได้หยิบปมเรื่องนี้มาเล่าผ่านสารนิยายรวมถึงในบทสัมภาษณ์ด้วยว่าถือเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ต้องเนรเทศตัวเองมารบในลาวอีกด้วย

¹ สยมภู ทศพล, **สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าพิทยา, 2518), หน้า (5).

² สยมภูได้ตอบคำถามโลกหนังสือว่า “ผมคิดว่าผมเขียนเพื่อยังชีพ ถ้าผมไม่เขียน ไม่มีใครให้เงินผมหรอกนะ คือบางคนอาจเขียนเพื่อสังคม เพื่ออะไรต่ออะไร แต่แล้วจุดหมายที่แท้จริงก็เพื่อเงินทั้งนั้น คุณเขียนไม่ได้ค่าเรื่อง คุณเขียนไปทำไม...นี่ผมอาจจะเป็นคนตรงเกินนะ” กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยมภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1,2: 52.

เงินค่าตอบแทนจากอาชีพนักเขียนพอจะทำให้ตนมีรายได้มากขึ้น เนื่องจากทหารรับจ้างระดับล่างที่พื้นเพเดิมไม่ได้ประกอบอาชีพทหาร เมื่อกลับมาจากสมรภูมิลาวส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพมารองรับ แตกต่างกับทหารรับจ้างระดับบังคับบัญชาที่เมื่อกลับมาจากสมรภูมิลาวสามารถกลับไปรับราชการทหารเหมือนเดิมได้ ทั้งยังมีโอกาสได้อาจได้เลื่อนยศทางทหารหากทำผลงานดี สยามภูก็เป็นเหมือนกับพลเรือนทั่วไปที่เมื่อกลับมาจากสมรภูมิไม่สามารถหางานเป็นหลักเป็นแหล่งได้ การผันตัวมาเป็นนักเขียนนิยายจึงถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ตนพอจะหาเลี้ยงชีพได้

หากมองในแง่ของบริบทในโลกวรรณกรรมไทย จะเห็นได้ว่าตลาดวรรณกรรมไทยนวนิยายและงานเขียนที่มีแก่นหลักเป็นเรื่องราวการต่อสู้และความรุนแรง หรือจะเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “แนวบู๊ล้างผลาญ” ยังคงได้รับความนิยมอยู่ เพราะวรรณกรรมประเภทนี้มีฐานนักอ่านค่อนข้างเยอะ และถึงแม้จะมีเหตุการณ์ความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองภายหลังสงครามจนส่งผลกระทบต่อโลกวรรณกรรม แต่นวนิยายประเภทนี้แทบไม่ได้รับผลกระทบเลย จึงสามารถสะสมฐานนักอ่านเรื่อยมา ดังนั้น สยามภูอาจอาศัยความนิยมของตลาดวรรณกรรมไทยแนวบู๊ล้างผลาญเป็นช่องทางสำคัญในการหารายได้ให้กับตนเอง ยิ่งเรื่องราวของสงครามลับในลาวเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยถูกหยิบมาเล่าในวงวรรณกรรมมาก่อน ก็ยิ่งจะช่วยให้ผลงานการประพันธ์ของสยามภูมีพื้นที่ในตลาดวรรณกรรมไทยและสามารถขายได้

สำหรับพฤติกรรมของสยามภูที่แปลกแยกจากฝ่ายอนุรักษ์นิยม (ฝ่ายขวา) ด้วยกันเองในยุคสงครามเย็น³ ซึ่งสร้างสร้างความสับสนพอสมควร ถึงแม้ว่าสยามภูจะวิพากษ์วิจารณ์พวกเดียวกันเอง ก็ไม่ได้หมายความว่าสยามภูจะเห็นด้วยกับฝ่ายซ้ายแต่ยังคงเห็นชอบกับฝ่ายขวาเช่นเดิม เพียงแต่การออกมาพูดเรื่องดังกล่าวอาจเป็นเพราะความล้มเหลวของทหารระดับบังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกันนั้น ส่งผลกระทบต่อตัวสยามภูและทหารรับจ้างระดับล่างโดยตรง อาจมองได้ว่าเป็นความคับแค้นใจส่วนตัวของสยามภูได้เช่นกัน ในท้ายที่สุด ไม่ว่าตัวสยามภูจะออกมาพูดเรื่องนี้เพราะสาเหตุใดก็ตาม แต่การวิพากษ์วิจารณ์กลุ่มทหารระดับบังคับบัญชาทั้งไทยและอเมริกันในสารนิยายของตนมีส่วนช่วยในการสร้างการตอบสนองทางอารมณ์แก่กลุ่มผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกสงสารและเห็นใจบรรดาทหารรับจ้างระดับล่างรวมถึงตัวสยามภูได้เป็นอย่างดี

³คุณลักษณะทั่วไปของฝ่ายอนุรักษ์นิยม (ฝ่ายขวา) ในช่วงสงครามเย็น พ.ศ.2516 - 2521 ได้แก่ 1.เน้นกฎระเบียบทางสังคม 2.รักษากฎระเบียบทางสังคม 3.นิยมฝ่ายโลกเสรีประชาธิปไตย 4.นิยมสหรัฐอเมริกา 5.ต่อต้านคอมมิวนิสต์ อ้างใน ศิบัติ นพประเสริฐ, *ชาวพิฆาต (?) ซ้าย อนุรักษ์นิยมไทยบนทางสองแพร่งของการเมืองโลกยุคสงครามเย็น* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2564), หน้า 73.

การมองว่าสารนิยายของสยามภูเปรียบเสมือนโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ของฝ่ายขวาที่ไม่ผิดนัก เพราะมีการสอดแทรกการปลุกฝังความรักประเทศชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ควบคู่ไปกับการเสนอเรื่องราวการสู้รบของทหารรับจ้างไทยในสงครามลับในลาว และในบางครั้งสยามภูได้มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตนเข้าไปในสารนิยายอีกด้วย โดยเฉพาะกับการต่อต้านความคิดแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ที่สยามภูมองว่าเป็นภัยคุกคามร้ายแรงต่อประเทศชาติ ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือช่วง พ.ศ.2516 – 2519 อันเป็นช่วงที่สารนิยายของสยามภูตีพิมพ์ สถานการณ์การเมืองภายในประเทศไทยค่อนข้างตึงเครียด มีการปะทะทางอุดมการณ์ระหว่างฝ่ายขวาและซ้ายในประเทศไทยค่อนข้างหนัก การปลุกฝังความรักชาติและต่อต้านคอมมิวนิสต์ในงานของสยามภูอาจถูกใส่เพื่อตอบสนองสถานการณ์การเมืองประเทศไทยช่วงเวลานี้ก็เป็นไปได้

สารนิยายของสยามภู ทศพล ที่ถูกเขียนขึ้นในช่วงร่วมสมัยกับเหตุการณ์จึงเป็นมากกว่านวนิยายปลุ่ล้างผลาญทั่วไปในยุคนั้น แต่เป็นบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยที่มีประสบการณ์จริงในสงครามลับในลาว ซึ่งเนื้อหาบางส่วนที่ปรากฏในสารนิยายสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ได้หลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น สถานการณ์การสู้รบ, รายชื่อกองทัพ, และตำแหน่งที่ตั้งของจุดยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ สารนิยายของสยามภูยังเคยถูกเจ้าหน้าที่ของทางภาครัฐขอให้เลิกเขียนด้วยเพราะเนื้อหาที่สยามภูนำเสนอเป็นการเปิดเผยความลับทางการทหารมากเกินไป⁴ มาถึงตรงนี้ จึงยากที่จะปฏิเสธได้ว่าสารนิยายของสยามภูมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างเกี่ยวกับการรับรู้ของสังคมไทยที่มีต่อทหารไทยในลาวที่ขาดหายไป อย่างไรก็ตาม สารนิยายของสยามภูก็อยู่ในที่จุดคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นนวนิยายและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพราะเนื้อหาในบางส่วนของสารนิยายขึ้นนี้พบว่าไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้เช่นกัน ทำให้คำกล่าวของสยามภูที่มักกล่าวเป็นประจำว่า **เคยมีท่านผู้อ่านหลายต่อหลายท่านเขียนมาถามผมว่า สารคดีที่ผมกำลังเขียนอยู่นี้มีความจริงอยู่ที่เปอร์เซ็นต์ 98 เปอร์เซ็นต์ครับ ผมขอรับรองด้วยเกียรติของลูกผู้ชาย ตัวละครที่ผมเขียนขึ้นมาล้วนแล้วแต่เป็นชื่อจริงทั้งสิ้น**⁵ ก็อาจจะไม่เป็นความจริงทั้งหมด และถึงแม้จะเป็นเช่นนั้นก็สามารถอธิบายได้ว่าเพื่อเพิ่มความสนุกสนานเพลิดเพลินและอรรถรสให้กับผู้อ่าน สยามภูได้เพิ่มความเป็นเรื่องแต่ง (Fiction) เข้าไปในตัวผลงานของตน เพื่อให้คนอ่านไม่รู้สึกรู้สีกเบื่อหน่ายมากเกินไป ความเป็นเรื่องแต่งและเรื่องจริงในสารนิยายจึงคาบเกี่ยวกัน การอ่านสารนิยายของสยามภูจึงจำเป็นที่จะต้องแยกแยะพอสมควร ซึ่ง

⁴ กองบรรณาธิการ, “สัมภาษณ์ สยามภู ทศพล ผู้เขียน “ดับรามสูร” ลูกอันตะผมขาดข้างหนึ่ง,” **โลกหนังสือ** 1,2 (พฤศจิกายน 2520): 52.

⁵ สยามภู ทศพล, **ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เหยี่ยวหน้ามัจจุราช** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2519), หน้า 337.

สามารถทำได้โดยการเทียบเคียงกับเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังหรือหนังสือบันทึกความทรงจำของทหารรับจ้างไทยคนอื่นที่ไปรบในสมรภูมิตีเดียวกับสยุมภู

นอกจากนี้ ตัวสารนิยายของสยุมภูอาจไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงของสยุมภูเพียงคนเดียว แต่เป็นการผสมผสานประสบการณ์จริงของบรรดาทหารรับจ้างไทยในสมรภูมิตีเดียวกับสยุมภูเป็นการส่วนตัวร่วมด้วย ซึ่งหมายความว่าแท้จริงแล้วตัวละคร “บิ๊กแมน” (Big Man) ตัวละครเอกที่สยุมภูใช้ดำเนินเรื่องและเรียกแทนตัวเอง เป็นมากกว่าตัวของสยุมภูแต่เป็นตัวแทน (Representation) ของทหารรับจ้างไทยหลายคนผสมปนเปกันไป ดังนั้น จึงไม่แปลกที่เมื่อลองหยิบเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาที่ปรากฏในสารนิยายของสยุมภูจะพบว่าลำดับเหตุการณ์บางอย่างอาจขัดแย้งกัน เช่น “ละเลงเลือดที่ภูเทือง” ที่กล่าวถึงเหตุการณ์สงครามทุ่งไหหินเป็นฉากหลัง แต่สยุมภูเล่าว่าตัวละครบิ๊กแมนในเล่มนี้เข้าร่วมกับศึกนี้พร้อมกับกองพัน 609 ด้วย แม้ว่าจากเอกสารที่เปิดเผยภายหลังจะระบุว่ากองพัน 616 ของสยุมภูไม่ได้มีส่วนร่วมกับการณ์นี้ก็ตาม หรือ ในสารนิยายชุด “นรกที่เดียนเบียนฟู” ที่กล่าวถึงตัวละครบิ๊กแมนถูกทหารลาวฝ่ายซ้ายจับตัวไปเป็นเชลยศึกที่เวียดนามเหนือก่อนจะได้รับการปล่อยตัวในเวลาต่อมา ซึ่งแม้ชีวประวัติของสยุมภูจะเล่าว่าตนเคยถูกจับเป็นเชลยถึง 2 ปี ก่อนได้รับการปล่อยตัวหลังรัฐบาลสัญญา ธรรมศักดิ์ แต่ก็พบข้อพิสูจน์ทางประวัติศาสตร์ว่าไม่เป็นความจริง เพราะเป็นไปได้สูงที่สยุมภูจะถูกให้ออกจากการเป็นทหารรับจ้างเสียก่อนเนื่องจากทางกองทัพจับได้ว่าสยุมภูแอบจดบันทึกเรื่องราวในสงครามเขียนส่งเป็นสารนิยายตีพิมพ์ ซึ่งเป็นการละเมิดชั้นความลับทางการทหาร ทั้งนี้ เนื้อหาในสารนิยายชุดนรกที่เดียนเบียนฟูคาดว่าจะเป็นการประสบการณ์ของ Crowbar ผู้เข้าไปทางอากาศ (Forward Air Guide หรือ FAG) เพียงคนเดียวที่ถูกจับเสียมากกว่า และผู้วิจัยคาดการณ์ว่า Crowbar กับสยุมภูอาจรู้จักเป็นการส่วนตัว เพราะจากเอกสารที่มีการเปิดเผยภายหลังว่า Crowbar เป็นผู้เข้าไปทางอากาศที่สังกัดกองพัน 616 เหมือนกับสยุมภู⁶ ควรกล่าวได้ว่า แม้ว่าสารนิยายของสยุมภูไม่ได้มาจากประสบการณ์จริงของเจ้าตัวเพียงคนเดียว หากแต่เป็นการหยิบยืมประสบการณ์ของทหารรับจ้างไทยคนอื่นมาเข้ามาด้วย ไม่ได้ทำให้สารนิยายของสยุมภูไม่น่าเชื่อถือ ในทางกลับกัน สารนิยายของสยุมภูกลับดูน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วยซ้ำไป ในแง่คุณประการของการเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ เพราะสามารถสนับสนุนสารนิยายของสยุมภูว่าเป็นเสียงของทหารรับจ้างไทยที่ไปรบในสมรภูมิตีเดียวกับสยุมภูจริง

⁶ Paul Turner Carter, “Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War,” (MA thesis, Chulalongkorn University, 2016). P.100.

แม้ว่าสงครามลับในลาวจะสิ้นสุดลงอย่างเป็นทางการใน พ.ศ.2517 แต่ทางราชการไทยก็ไม่เคยออกมายอมรับและเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยที่ไปรบในสมรภูมิลาวอย่างเป็นทางการเลย ทำให้ทหารไทยกลุ่มนี้ต้องถูกมองแบบเหมารวมในเชิงดูหมิ่นว่าเป็นทหารรับจ้างรบเพื่อเงินมาอย่างยาวนานและในท้ายที่สุดก็ถูกลืมเลือนไปจากความทรงจำของผู้คน การกล่าวหาข้อเรียกร้องของสยุมภู อาจไม่ประสบความสำเร็จแบบที่เจ้าตัวตั้งใจเอาไว้ก็ไม่เกินจริงนัก แต่อย่างน้อยที่สุดสยุมภูก็ประสบความสำเร็จในการทำให้สังคมรับรู้ถึงเรื่องราวของทหารไทยในลาวมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในแง่มุมที่ดีกว่าชุดการรับรู้เดิม ยิ่งไปกว่านี้ หลังจากที่สยุมภูเสียชีวิตลงอย่างกะทันหัน ใน พ.ศ.2533 ผลงานการประพันธ์ของสยุมภูทั้งที่อยู่ในรูปของสารนิยายหรือนวนิยายแทบไม่ถูกนำมาตีพิมพ์ซ้ำอีกเลย แทบจะเรียกได้ว่างานของสยุมภูได้จางหายไปตามกาลเวลาพร้อมกับตัวสยุมภู

ภายหลังจากสงครามสิ้นสุดก็มีความพยายามจะหยิบเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวมาเปิดเผยเป็นระยะ เริ่มตั้งแต่ ทศวรรษ 2530 เป็นต้นมา โดยส่วนใหญ่เป็นหนังสือประเภทบันทึกความทรงจำกึ่งอัตชีวประวัติของอดีตทหารไทยในสมรภูมินี้ ไม่ว่าจะเป็นบันทึกความทรงจำของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง, พลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์, พลตรีสัมพันธ์ แจ่มเจนเวทย์, พันเอกวิลาศ มณีรัตน์, และ ชาลี คชนนท์ เป็นต้น ซึ่งหนังสือพวกนี้มีจุดร่วมที่คล้ายกันคือ การนำเสนอเรื่องราวการสู้รบของตนและบรรดาเพื่อนทหารออกมาแบบวีรกรรมที่น่ายกย่องคู่ขนานไปกับความพยายามเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสมรภูมิให้กับผู้อ่าน

ไม่เพียงแค่นั้นในช่วง พ.ศ. 2546 ได้เกิด “สมาคมนักรบนิรนาม 333” ขึ้น อันเป็นการรวมตัวของบรรดาทหารผ่านศึกชาวไทยที่รอดชีวิตจากสมรภูมิสงครามลับในลาว ที่ผลักดันข้อเรียกร้องแบบเดียวกับสยุมภูต่อทางราชการไทยขึ้น ซึ่งคือการให้ทางราชการไทยออกมายอมรับและเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวอย่างเป็นทางการ หนึ่งในพันธกิจที่ทางสมาคมได้ทำลงไปและเป็นที่ยึดถือ คือ การก่อตั้งอนุสาวรีย์นักรบนิรนามขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่ทหารไทยในสมรภูมินี้ นับเป็นหลักฐานอย่างดีที่บอกได้ว่าข้อเรียกร้องดังกล่าวประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ทางสมาคมยังได้ตีพิมพ์เผยแพร่งานเขียนที่เรียกว่า “สุจิตร์งานสังสรรค์” ออกมาด้วย สุจิตร์ดังกล่าวตีพิมพ์ปีละหนึ่งครั้ง ทุกครั้งที่มีการนัดรวมตัวสมาชิก โดยรายละเอียดส่วนใหญ่ที่ปรากฏในตัวสุจิตร์นี้ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสมรภูมิและวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารไทย ควรกล่าวได้ว่าทางสมาคมต้องการที่จะรื้อฟื้นความทรงจำและเรื่องราวที่ถูกลืมไปแล้วให้กลับขึ้นมาใหม่

ยิ่งไปกว่านี้ ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา (นับตั้งแต่ พ.ศ.2560 เป็นต้นมา) ได้เกิดความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ โดยมีการหยิบเอาเรื่องราวทหารไทยในสงครามลับในลาวมาพูดถึงอีกครั้งในรูปแบบของหนังสือ และถูกนำมาเผยแพร่อย่างกว้างขวาง อาทิ หนังสือ 2503 สงครามลับ สงครามลาว ของพล

เอกบัญชา ขวาลศิลป์, *บันทึกนักรบนิรนาม 333* ของพันเอกศนิโรจน์ ธรรมยศ, *สงครามลับในลาว Secret War in Laos* ของพลเอกสายหยุด เกิดผล, และ *นรกบ้านนา* ของพล.ต.ประจักษ์ วิสูตรกุล ซึ่งงานเขียนเหล่านี้มีวัตถุประสงค์คือเปิดเผยเรื่องราวของทหารไทยในสงครามลับในลาวและวีรกรรมอันกล้าหาญของทหารกลุ่มนี้ต่อสังคม เฉกเช่นเดียวสูจิบัตรงานสังสรรค์ของสมาคมนักรบนิรนาม 333 และบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยที่เคยออกมาก่อนหน้านี้ จะเห็นได้ว่าทั้งสูจิบัตรงานสังสรรค์และงานเขียนที่ออกมาในช่วงหลัง ล้วนแต่เขียนขึ้นภายใต้จุดประสงค์เดียวกันคือการรื้อฟื้นความทรงจำของนักรบนิรนามที่ถูกสังคมลืมเลือนไป ให้กลับมาถูกจดจำอีกครั้ง ในฐานะวีรบุรุษและกล้าหาญ ความทรงจำเดิมของสังคมที่นักรบนิรนามเหล่านี้ว่าเป็นแค่เพียง “ทหารรับจ้างที่ไปรบเพื่อเงิน” เรียกได้ว่างานเขียนในยุคหลังและสูจิบัตรงานสังสรรค์แทบไม่ต่างกับข้อเรียกร้องที่สยุมภูต้องการนำเสนอไว้เมื่อนานมาแล้ว แต่ทว่าจุดต่างของหนังสือที่ออกมาช่วงหลังกลับทำให้สังคมรู้จักตัวตนของทหารไทยในสงครามลับในลาวได้มากกว่า โดยเฉพาะหากเปรียบเทียบกับสูจิบัตรจากทางสมาคมที่ค่อนข้างรู้จักกันแบบเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ทั้งนี้ งานศึกษาของบัญชายังเป็นการหยิบบันทึกความทรงจำของอดีตทหารไทยในสมรภูมิลาวบางคนมาเรียบเรียงและนำเสนอใหม่ด้วย⁷

หนังสือเกี่ยวกับเรื่องทหารไทยในสงครามลับในลาวที่ออกมาช่วงหลัง รวมถึงสูจิบัตรงานสังสรรค์ของทางสมาคม มีความคล้ายกับสารนิยายของสยุมภูที่ตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเมื่อนานมาแล้ว ในแง่ของการนำเสนอภาพวีรบุรุษผู้กล้าหาญในตัวแทนทหารไทยในสงครามลับในลาว แต่สิ่งที่น่าสนใจคืองานเขียนในช่วงหลังกลับเลือกนำเสนอภาพทหารแต่เพียงด้านเดียว โดยเฉพาะการนำเสนอวีรกรรมอันกล้าหาญ ในขณะที่สารนิยายของสยุมภูกลับให้ภาพของทหารที่มากกว่านั้น รวมถึงชุดเรื่องเล่าของสงครามลับในลาวในแบบที่แตกต่าง ไม่ว่าจะเป็น ความกล้าหาญของทหารระดับสูงฝ่ายเดียวกันทั้งไทยและอเมริกัน หรือ ความเป็นมนุษย์ในตัวทหารที่มีอารมณ์ความรู้สึกทางเพศและการไม่ปฏิเสธว่าตนเป็นทหารรับจ้างที่ไปรบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น โดยส่วนใหญ่สิ่งเหล่านี้แทบไม่ถูกพูดถึงในงานเขียนช่วงหลัง

ในยุคปัจจุบัน (2566) เรื่องราวเกี่ยวกับทหารไทยในสงครามลับในลาว ถูกรับรู้มากขึ้นและข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ง่าย หากเปรียบเทียบกับยุคสมัยที่สยุมภูเขียนสารนิยายตีพิมพ์เผยแพร่ ดังจะเห็นจากช่วงหลังที่สงครามลับในลาวสิ้นสุดลง มีหนังสือ, บันทึกความทรงจำ, และอนุสาวรีย์แต่ทหารไทยเหล่านี้เกิดขึ้นตามมา นับเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยไม่อาจลืมเลือนการมีตัวตนอยู่

⁷ ตัวอย่างเช่น *รบนอกแบบยุทธภูมิลาว* ของ พันเอกวิลาศ มณีรัตน์ ในปี 2547 ถูกนำมาเรียบเรียงใหม่เป็น *ปีซี - 602 กองพันไม่แพ้* จากบันทึกความทรงจำของพันเอกวิลาศ มณีรัตน์ ในปี 2566 และ *นรกบ้านนา* ของ พล.ต.ประจักษ์ วิสูตรกุล ฉบับปี 2562 ถูกเรียบเรียงใหม่ในปี 2563

ของทหารไทยเหล่านี้ได้อีกต่อไป ถึงแม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นในช่วงที่สยามสูญเสียชีวิตไปนานแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสยามถือเป็นปูชนียบุคคลต่อผู้ที่ให้ความสนใจศึกษาเรื่องทหารไทยในสงครามลับในลาว ดังนั้น หนังสือหรือบันทึกความทรงจำที่เขียนเกี่ยวกับทหารไทยในสงครามลับในลาวช่วงหลังจึงยกย่องและเชิดชูตัวสยามในฐานะผู้บุกเบิกคนแรกที่ยกมาพูดเรื่องนี้

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้น: งานเขียนของสยุมภู ทศพล

- สยุมภู ทศพล. กองพันเพชรฆาต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . กองพันปีศาจ. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.
- _____ . กองพันมรณะ. (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . กองร้อยปีศาจดำ. กรุงเทพฯ: จินดาสาส์น, 2522.
- _____ . ค่ายนรกเดียนเบียนฟู. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.
- _____ . คอมมานโดรับจ้าง. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ชุมทางคนกล้าตาย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . ชุมทางนรก. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.
- _____ . ซี.ไอ.เอ. องค์กรมหาประลัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ธุรกิจการพิมพ์, 2518.
- _____ . ตำนานนรก. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ตับริมสูตร เล่ม 1. กรุงเทพฯ: อินทราสาส์น, 2520.
- _____ . ถล่มเนินซีบร้า. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ทหารชายชาติ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ทหารรับจ้างเดนตาย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 1 นักรบรับจ้าง. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 2 หลังเลือดทาแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 3 เหยี่ยวหน้ามัจจุราช. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 4 วันมหาประลัย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 5 เกิดมาเพื่อฆ่า. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ไม่มีคำตอบจากทุ่งไหหิน เล่มที่ 6 สนามรบสนามเลือด. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . ละเลงเลือดที่ภูเทือง. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . เลือดท่วมปฐพีที่แม่น้ำงึม. กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2519.
- _____ . ล่องแจ้ง...สมรภูมินรก. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2518.
- _____ . วันชโลมเลือด. กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2518.
- _____ . วีรบุรุษเสือพราน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สกายไลน์ เนินมรณะ เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: ผ่านฟ้าพิทยา, 2518.

- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . สงครามผืนที่ภูหินตั้ง เล่มที่ 5. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2519.
- _____ . หักด่านเพชรฆาต. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2519.

เอกสารชั้นต้น: บทสัมภาษณ์สุมภูและคำให้การของคนรู้จัก

กองบรรณาธิการ, สัมภาษณ์ สุมภู ทศพล ผู้เขียน “ดื่บรามสูร” ลูกอันทะดมฆาตข้างหนึ่ง.

โลกหนังสือ 1, 2 (พฤศจิกายน 2520): 48 - 56.

คริส สารคาม. นักเขียนในอดีต. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2542.

ณรงค์ จันทร์เรือง. หลงน้ำหมึก. กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.

เพทาย, ฉากชีวิต: เรื่องของเพื่อน. โล่เงิน 15, 177 (ธันวาคม 2543): 54 -55.

ไทยรัฐ (21 มกราคม 2533)

เอกสารชั้นต้น: สื่อบัตรงานสังสรรค์สมาคมนักเรียนนาม 333

สมาคมนักเรียนนาม 333. สื่อบัตรงานสังสรรค์สมาคมนักเรียนนาม 333 4 เมษายน 2547. ม.ป.ท, 2547.

_____ . สื่อบัตรงานสังสรรค์ สมาคมนักเรียนนาม 333 ฉบับ พ.ศ.2550. ม.ป.ท, 2550.

_____ . สงครามอินโดจีน ยุคสงครามเย็น และบทบาทของนักเรียนนาม 333 ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2553 3 เมษายน 2553 ณ หอประชุมกานตรัตน์. ม.ป.ท, 2553.

_____ . สงครามปกป้องชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สื่อบัตรการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2555. ม.ป.ท, 2555.

เอกสารชั้นต้น: หนังสือพิมพ์

เดลินิวส์ (3 มกราคม 2514)

เดลินิวส์ (7 มกราคม 2514)

เดลินิวส์ (22 กุมภาพันธ์ 2514)

เดลินิวส์ (25 กุมภาพันธ์ 2514)

เดลินิวส์ (26 กุมภาพันธ์ 2514)

เดลินิวส์ (27 มิถุนายน 2514)

เดลินิวส์ (3 พฤษภาคม 2516)

เดลินิวส์ (14 พฤษภาคม 2516)

เดลินิวส์ (19 พฤษภาคม 2516)

เดลินิวส์ (18 กันยายน 2517)

เดลินิวส์ (20 กันยายน พ.ศ.2517)

เดลินิวส์ (26 กันยายน พ.ศ.2517)

ไทยรัฐ (23 มีนาคม 2517)

ไทยรัฐ (2 มีนาคม 2519)

ไทยรัฐ (1 มิถุนายน 2519)

ไทยรัฐ (3 มิถุนายน 2519)

สยามรัฐ (4 กุมภาพันธ์ 2514)

สยามรัฐ (12 กุมภาพันธ์ 2514)

เอเชียวิเคราะห์ข่าว (25 ธันวาคม 2517 – 1 มกราคม 2518)

อริปไตย (9 – 15 ตุลาคม 2517)

อริปไตย (13 – 19 พฤศจิกายน 2517)

เอกสารชั้นต้น: หอจดหมายเหตุแห่งชาติ

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. [1] มท. 3.1.5.18/5 เอกสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองการ
 ข่าว และการต่างประเทศ เรื่อง การแถลงข่าวเกี่ยวกับปฏิบัติการของเครื่องบินสหรัฐใน
 ประเทศไทย (17 มิ.ย. – 9 ส.ค.2508)

_____. [2] กต.16.3/48 การทำแผนฉุกเฉินร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทยและ
 รัฐบาลลาว (28 พ.ย. 2498 – 13 ต.ค. 2499)

- _____ . [2] กต. 16.3/55 ความเห็นของทูต ณ เวียงจันทน์ เกี่ยวกับการดำเนิน
นโยบายทางทหารของประเทศไทยในลาว (17 – 24 ม.ค. 2499)
- _____ . กต.80/294 หนังสือพิมพ์ตัดจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ
(พ.ศ.2511 – 2514)
- _____ . กต.90.3/46 การตอบโต้การโฆษณาชวนเชื่อ (2510)

เอกสารชิ้นต้นอื่นๆ

- กองบรรณาธิการ. เสือพรานไทย:เหี้ยมตกว่าจะได้อีกกลับบ้าน. ประชาชาติ 1, 45 (กันยายน 2517):
11-12.
- ชาลี คเซนทร์. วีรกรรมนิรนาม...ทหารเสือพราน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550.
- _____ . สงครามลาว ยุทธภูมิล่องแจ้ง. นนทบุรี: ชูติมาการพิมพ์, 2550.
- บัญชา ชวาลศิลป์. 2503 สงครามลับ สงครามลาว. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2565.
- _____ . บีซี-602 กองพันไม้แพ้ว จากบันทึกความทรงจำของ พันเอก วิลาศ มณีรัตน์.
กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2566.
- ประจักษ์ วิสุตกุล. นรกรบ้านนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านวารสาร, 2560.
- ผู้สื่อข่าวอิสระประจำลาว. ลาวและปัญหาทหารไทยรับจ้าง. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11, 10
(ตุลาคม 2516): 46 – 61.
- พันศักดิ์ วิญญรัตน์. ถนนในลาวกับความมั่นคงในไทย. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11,2
(กุมภาพันธ์ 2516): 10 - 13
- ภูสิน สีนุกูเทิง. คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว. นนทบุรี: สีนไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.
_____ . คนไทยในกองทัพแห่งชาติลาว ภาคสอง. นนทบุรี: สีนไพบูลย์ 2488, ม.ป.พ.
- มงคล อ้อย. สงครามที่ไม่เปิดเผยในลาว. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 10, 7 (กรกฎาคม 2515): 98-99.
- เรื่องยศ จันทรศิริ. ด้วยความรู้สึกและทรงจำในวันวานของเทพ 333.
กรุงเทพฯ: ชีวิตและประสบการณ์, 2535.
- ศนิโรจน์ ธรรมยศ. บันทึกลับนักรบนิรนาม 333. กรุงเทพฯ: โนเบิลบุ๊กส์, 2565.
- สายหยุด เกิดผล. สงครามลับในลาว Secret War in Laos. กรุงเทพฯ: สไมล์อาร์ตกราฟิกเฮ้าส์,
2562.
- สวัสดี ซ่อนกลิ่น. “บ๊องเสื่อ” Very Good Soldier ขุนศึกคู่ชาติและราชบัลลังก์. กรุงเทพฯ:
ปัญญาชน, 2550.

สมบัติ วณิก. ทหารไทยในลาว: เรื่องจริงหรืออิงนิยาย. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 9,1 (มิถุนายน 2514):

24 – 31.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี. บทนำ/ทหารรับจ้าง: เกียรติภูมิของชาติอยู่ที่ไหน. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์** 11,10

(ตุลาคม 2516): 10 -12.

BURGESS, JOHN. จักรวรรดินิยมไทยในลาว. **เพื่อน** 2,4 (พฤษภาคม 2517): 58 – 61.

Parker Jr, James E. **Battle For Skyline Ridge: The CIA Secret War in Laos.**

London: Casemate Publisher, 2019.

เอกสารชั้นรอง: หนังสือ

กองบรรณาธิการ INN. **สนธิ – คมช. ขุนพลปฏิวัติ 2549.** กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน, 2550.

กอบกุล อิงคุทานนท์. **ศัพท์วรรณกรรม.** กรุงเทพฯ: รักอักษร, ม.ป.ป.

กุลลดา เกษบุญชู มีดี. **การเมืองไทยในยุคศตวรรษที่-21 ภายใต้อำนาจโลก.** กรุงเทพฯ:

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

แกรนท์ อีแวนส์. **ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว.** แปลโดย ดุษฎี เฮย์มอนด์. กรุงเทพฯ:

ซิลค์เวอร์ม, 2549.

คริส เบเคอร์ และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร. **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มติชน,

2561.

จำลอง ศรีเมือง. **ชีวิตจำลอง.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธีระการพิมพ์, 2533.

ชัยชาญ หาญนาวิ. **เขลยศึกทรหด เล่มที่ 1.** ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544.

_____. **เขลยศึกทรหด เล่มที่ 2.** ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2544.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. **ความรุนแรงกับการจัดการ “ความจริง” ปัตตานีในรอบกึ่งศตวรรษ.**

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2551.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **บันทึกประวัติศาสตร์ 14 ตุลา 2516.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สายธาร, 2544.

ณรงค์ จันทร์เรือง. **มนต์น้ำหมึก.** กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.

_____. **หอมน้ำหมึก.** กรุงเทพฯ: มติชน, 2554.

เดวิด แชนด์เลอร์. **ประวัติศาสตร์กัมพูชา = A History of Cambodia.** แปลโดย พรรณงาม เถา

ธรรมสาร, สดใส ชันติวรพงศ์, และ วงเดือน นาราสิัจจ์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา

สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.

ตรีศิลป์ บุญขจร. **นวนิยายกับสังคมไทย 2477 – 2500**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:

โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: มุลินีโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2548.

ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. **นวนิยายกับการเมืองไทย ก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516**

(พ.ศ.2507 – 2522) กรุงเทพฯ: รักอักษร, 2546.

เทพมนตรี ลิมปพยอม. **ลोकคราบ 14 ตุลา: ตักแต่ประวัติศาสตร์การเมืองไทย ฉบับชำระประวัติศาสตร์ใหม่**. กรุงเทพฯ: รักสยาม, 2546.

ธงชัย วินิจจะกุล. ผู้ร้ายในประวัติศาสตร์ไทย กรณีพระมหาธรรมราชา ผู้ร้ายกลับใจ หรือ ถูกใส่ความ โดย Plot ของนักประวัติศาสตร์. ใน พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, **การเมืองในประวัติศาสตร์ยุคสุโขทัย - อยุธยา พระมหาธรรมราชากษัตริย์ราช**, หน้า 146 – 183. กรุงเทพฯ: มติชน, 2546.

ัญญา สังขพันธานนท์. **การเขียนสารคดีภาคปฏิบัติ**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.

ธนาพล ลีหมือษาต. **โป้...หมายถึงแคไหน?**: การก่อตัวของแนวคิดและการถกเถียงเรื่อง “ลามกอนาจาร” ในสังคมไทย (ปลายทศวรรษ 2460 ถึงต้นทศวรรษ 2490) ใน ปกรณ์ ลิมปบุตรณ์ และคนอื่นๆ 11 คน, **ถกเถียงเรื่องคุณค่า**, หน้า 511 - 564 กรุงเทพฯ: วิชาษา, 2559.

นคร ศรีวานิช. **กำเนิดพลร่มไทย**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2530.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. **ว่าด้วย “การเมือง” ของประวัติศาสตร์และความทรงจำ**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2545.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. **และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน, 2556.

ประทีป เหมือนนิล. **100 นักประพันธ์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2553.

ประวัติการรบของทหารไทยในสงครามเวียดนาม. ปทุมธานี: กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2541.

พวงทอง ภาวีครพันธุ์. **การต่างประเทศไทยในยุคสงครามเย็น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564

_____ . สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ “รัฐไทย”.

กรุงเทพฯ: คบไฟ, 2549.

มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์. **A History of Laos ประวัติศาสตร์ลาว**. แปลโดย จิราภรณ์ วิทยุรัตน์.

กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556.

แมกคอย, อัลเฟรด ดับเบิลยู. **การเมืองและเฮโรอีน: บนถนนสู่อำนาจเดียวกัน**. แปลไทยโดย พิสิฐ วงศ์วัฒน์. กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ, 2537.

ยอดธง ทับทิวไม้. **คนเขียนหนังสือ**. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์, 2513.

รพีวรรณ สาลีผล. **ประวัติของเศรษฐกิจตั้งแต่ 2475**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.

โรเจอร์ วอร์นเนอร์. **ผลาญชาติ สงครามลับของซีไอเอในลาว และความเชื่อมโยงกับสงครามในเวียดนาม**. แปลโดย ไผท สิทธิสุนทร. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545.

โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด. **42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร**.

กรุงเทพฯ: โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2542.

เริงไชย พุทธาโร. **ป.อินทรปาลิต ชีวิตคนชายฝั่ง**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แสงดาว, 2561.

วาสนา นาน่วม. **บันทึกคำให้การสุจินดา คราประยูร กำเนิดและอวสาน รสข**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2545.

ศิปดี นพประเสริฐ. **ชาวพิฆาต(?) ซ้าย อนุรักษ์นิยมไทยบนทางสองแพร่งของการเมืองโลกยุคสงคราม**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2564

สุรพงษ์ ชัยนาม. **นโยบายต่างประเทศไทยต่อประเทศเพื่อนบ้านในยุคสงครามเย็น: ทำกรณีศึกษาเปรียบเทียบ นโยบายของไทยต่อลาว**. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2559.

เสถียร จันทิมาธร. **หนอนหนังสือ**. กรุงเทพฯ: คัมภีร์, 2519.

อนุสัญญาเจนีวา ลงวันที่ 12 สิงหาคม 1949. กรุงเทพฯ: สภาภาษาชาติไทย, 2542.

Andrew, Karmen. **Crime, victims: an introduction to victimology**. Fourth Edition. Belmont, CA: Wadsworth/Thomson Learning, 2001.

Appleman, William. **American in Vietnam: A Document History**. New York: Anchor Books, 1985.

Dawson, Graham. **Soldier Heroes British Adventure, Empire and the Imagining of Masculinities**. London; New York: Routledge, 1994.

- Fineman, Daniel Mark. **Special Relationship: The United States and Military Government in Thailand, 1947 – 1958**. New Haven Connecticut: Yale University, 1993.
- Foley, Barbara. **Telling the Truth: The Theory and Practice of Documentary Fiction**. Cornell University Press, 1986.
- Gossman, Lionel. **Between History and Literature**. Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University Press, 1990.
- Leepreecha, Prasit. “Hmong Ethnic Group in The Context of The Modern Nation-State,” in Supang Chantavanich and Tawin Pleansri (eds.), **The Lao Hmong in Thailand State Policies and Operations (1975 – 2009)**, Bangkok: Sriboon Computer-Printing, 2011).
- Leonora, Flis. **Factual Fictions: Narrative Truth and Contemporary American Documentary Novel**. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2010.
- McGarry, Ross and Ferguson, Neli. “Exploring Representation of the Soldier as Victim: From Northern Ireland to Iraq,” in Gibson, Stephan and Molland, Simon (eds), **Representation of Peace and Conflict**, pp.120 – 142. UK: Palgrave Macmilland, 2012.
- Osornprasop, Sutayut. Thailand and the Secret War in Laos: The Origins of Engagement. In Malcolm H. Murfett (ed.), **Cold War Southeast Asia**, pp. 165 – 194. Singapore: Marshall Cavendish International, 2012.
- Percy, Sarah. **Mercenaries: The History of a Norm in International Relations**. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Robbins, Christopher. **Air America: From World War II to Vietnam the Explosive True Story of the CIA’s Secret Airline**. Bangkok: Asia Books, 2011.
- Ruth, Richard A. **In Buddha’s Company Thai soldiers in the Vietnam War**. Chiang Mai: Silkworm Books, 2012.
- Schofield, Steven. **Secret War in Laos: Green Berets, CIA, and the Hmong**. US: Independently Published, 2019.

Seth, Jacobs. **The Universe Unraveling: American Foreign Policy in Cold War Laos.**

New York: Cornell University Press, 2019.

Simpson, Erick. **Mercenaries in British and American Literature, 1790-1830.**

Edinburgh: Edinburgh University Press, 2010.

Tamayama, Kazuo and Nunneley, John. **Tales By Japanese Soldier: of the Burma campaign 1942 – 1945.** London: Cassell & Co, 2000.

Walter, Jakob. **The Diary of a Napoleonic Foot Soldier.** Edited and with an Introduction Marc Raeff. New York: Doubleday, 1991.

Westermeyer, Joseph. **Poppies, Pipes, and People: Opium and Its Use in Laos.**

Berkeley: University of California Press, 1982.

White, Hayden. **The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe.**

Baltimore & London: The Johns Hopkins University Press, 1975.

เอกสารชั้นรอง: วิทยานิพนธ์

ณัฐพล ใจจริง. **การเมืองไทยสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ภายใต้ระเบียบโลกของสหรัฐอเมริกา (พ.ศ.2491 – 2500).** วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2552.

พงษ์ศักดิ์ ปัตถา. **ผลกระทบของฐานทัพสหรัฐอเมริกาต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเมืองอุดรธานี พ.ศ.2505 – 2520.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

สถาปนา เชิงจอหอ. **อาชญาวิทยาไทยและการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยใน ทศวรรษ 2430 – 2500.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564.

อาชญาสิทธิ์ ศรีสุวรรณ. **บุรุษบันเทิง: สื่อบันเทิงกามรมณ์ในสังคมไทย ทศวรรษ 2450 – 2500.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

Brazel, Gregory Peter. **The Hero & The Victim: Narratives of Criminality in Iraq War Fiction.** Ph.D. Faculty of the Graduate School of Cornell University, 2020.

Carter, Paul Turner. **Thai Forward Air Guide in Laos During The Second Indochina War.** Master of Arts Chulalongkorn University, 2016.

Davie, Gavin. **The Hero Soldier: Portrayals of Soldiers in War Film** Master of Arts Department of Mass Communications University of South Florida, 2011.

Palmisano, Michael. **With Friends, Family and Conviction Combat Motivation in British and Canadian Soldiers Fighting The First World War.** Undergraduate Honors University of Colorado Boulder, 2012.

เอกสารชั้นรอง: บทความ

เจน อักษราพิจารณ์. สยามภู ทศพล:หยาดน้ำหมึกกลางสมรภูมิ. **ทางอีสาน**, 5, 58 (กุมภาพันธ์ 2560): 110 - 113.

นิชนันท์ พานิชพงษ์. สารนิยาย:กลวิธีการนำเสนอสารคดีด้วยตัวละคร. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย** 1, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2549): 3 - 8.

บัญญัติ ขวาลศิลป์. ปริศนาภูผาที่. **ศิลปวัฒนธรรม** 42, 2 (ธันวาคม 2563): 46 - 55.

_____. ล่องแจ้งสมรภูมิสุดท้ายในลาว. **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 11 (กันยายน 2563): 40 - 48.

_____. ศึกษาทหารเสือพรานไทยในแผ่นดินลาว. **ศิลปวัฒนธรรม** 41, 9 (กรกฎาคม 2563): 44 - 51.

Adams, Thomas K. Private Military Companies: Mercenaries for the 21st Century. **Small Wars and Insurgencies** 13, 2 (2002): 54 - 67.

Cleveland, Les. Soldier's Song: The Folklore of the Powerless. **New York Folklore** 11 (1985): 1 - 14.

Coady, C.A.J. The Idea of Violence. **Journal of Applied Philosophy** 3,1 (1986): 3 - 19.

Dawney, Leila. Figurations of Wounding: Soldiers' Bodies, Authority and the Militarisation of Everyday Life. **Geopolitics** 25, 5 (2020): pp. 1 - 27.

Galtung, Johan. Cultural Violence. **Journal of Peace Research** 27, 3 (August 1990): 291 - 305.

_____. Violence, Peace, and Peace Research. **Journal of Peace Research** 6, 3 (1969): 167 - 191.

- McCartney, Helen. Hero, Victim or Villain ? The Public Image of the British Soldier and its Implications for Defense Policy. **Defense & Security Analysis** 27, 1 (March 2011): 43 – 54.
- _____. The First World War Soldier and his contemporary image in Britain. **International Affairs** 90, 2 (March 2014): 299 – 315.
- McGarry, Ross and Walklate, Sandra. The Soldier as Victim: Peering through the Looking Glass. **The British Journal of Criminology** 51, 6 (November 2011): 900 – 918.
- Osornprasop, Sutayut. Amidst the Heat of the Cold War in Asia: Thailand and the American Secret War in Indochina (1960-74). **Cold War History** 7, 3 (August 2007): 349 - 371.
- Payne, Harry C. The Novel as Social History: A Reflection on Methodology. **The History Teacher** 11,3 (May 1978): 341 -351.
- Schlenker, Barry R., Weigold, Michael F., and Schlenker, Kristine A. What Make A Hero? The Impact of Integrity on Admiration and Interpersonal Judgment. **Journal of Personality** 76,2 (April 2008): 323 – 355.
- Sisavath, Davorn. The US Secret War in Laos: Constructing an Archive from Military Waste. **Radical History Review** 133 (January 2019): 103 – 116.
- Soontravanich, Chalong. Small Arms, Romance, and Crime and Violence in Post WW II Thai Society. **Southeast Asian Studies**, 43, 1 (June 2005): 26 - 46.
- Zasloff, Joseph J. Laos: The Forgotten War Widens. **Asian Survey** 10, 1 (January 1970): 65 – 72.

เครือข่ายออนไลน์

- ประจิม วงศ์สุวรรณ**, ทำเนียบนักประพันธ์ สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น [ออนไลน์], 15 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา http://www.praphansarn.com/home/detail_author_th/24.
- ประวัติโรงเรียนนายสิบทหารบก** [ออนไลน์], 17 ตุลาคม 2565, แหล่งที่มา http://www.engrdept.com/nco/tahanchangling/pavatnco_school.htm

ศนิโรจน์ ธรรมยศ, สยามภู ทศพล” ผู้เขียน “ด้บรามสูตร” คือใคร? บิ๊กแมนมีจริงหรือไม่?

โดยคุณวีระ สตาร์ FAG ตัวจริงในลาว. Youtube [ออนไลน์] 27 กันยายน 2565, แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=ZR3vG0xoPew&t=71s>

Article 47, Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) of 8 June 1977. The International Committee of the Red Cross. [Online] August 21, 2022 Accessed from

https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/icrc_002_0321.pdf

Laws and Customs of War of Land (Hague,IV); October 18, 1907 The Avalon Project Document in Law, History and Diplomacy. [Online] August 01, 2022, Accessed from

https://avalon.law.yale.edu/20th_century/hague04.asp#art3

Margaret Conley, POW Remembers McCain and Tapping Through Walls in Hanoi Prison. abcNEWS. [Online] December 22, 2021 Accessed from

<https://abcnews.go.com/2020/story?id=5947378&page=1>.

Paul Jenes, ASIAN GAMES Bangkok, Thailand 1966. ASSOCIATION of TRACK and FIELD STATISTICIANS. [Online] December 4, 2021, Accessed from

<https://atfs.org/wp-content/uploads/Asian-Games-1966-Bangkok.pdf>.

Prajim Wongsuwan Athletics Podium [Online] Decemer 3, 2021, Accessed from

<https://athleticspodium.com/athlete/53645/prajim-wongsuwan>.

Protocol for the Prohibition of the Use in War of Asphyxiating, Poisonous or Other Gases, and of Bacteriological Methods of Warfare. United Nations Office for Dismament Affairs. [Online] August 21, 2022, Accessed from

<https://www.un.org/disarmament/wmd/bio/1925-geneva-protocol>.

บรรณานุกรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	สีบสายสยาม ชูศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	9 พฤษภาคม 2539
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
รางวัลที่ได้รับ	ทุน ASIAN GRADUATE STUDENT FELLOWSHIP 2021

ทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้านมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ 2565

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY